

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

VERSIUNE PRELIMINARĂ

Contract	Contractul de prestări servicii nr. 4454/13.03.2020 având ca obiect prestarea serviciilor de elaborare analiză diagnostic și elaborare strategie de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030	
Beneficiar	Consiliul Județean Sibiu Str. G-ral Magheru, nr. 14, Sibiu, județ Sibiu Tel: 0269 217 733, Fax: 0269 218 159	
Prestator	SC ACZ Consulting SRL str. Ștefan Velovan, nr. 23A, Craiova, jud. Dolj, România Tel/fax: 0351 44 20 44 e-mail: office@aczconsulting.ro	
Livrabil	Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030	
Versiune preliminară	Iunie 2022	

CUPRINS

Acronime.....	7
Capitolul 1. Introducere	10
Capitolul 2. Profilul socio-economic al județului Sibiu și contextul actual de dezvoltare	14
2.1. Prezentarea județului Sibiu.....	14
2.1.1. Situația administrativă și teritorială.....	14
2.1.2. Caracteristici geografice.....	16
2.2 . Caracteristici demografice	18
2.3 Caracteristici economice.....	22
2.3.1. Descrierea economiei la nivel județean și competitivitate economică	22
2.3.2. Cercetare-Inovare și Specializare Inteligentă.....	27
2.3.3. Concluzii competitivitate economică și cercetare, dezvoltare, inovare	30
2.4. Sănătate	31
2.4.1 Determinanții demografici.....	31
2.4.2. Morbiditatea (gradul de îmbolnăvire a populației)	33
2.4.3. Furnizorii de servicii de sănătate existenți la nivelul județului Sibiu	35
2.4.4. Concluzii sănătate	42
2.5 Asistență socială.....	44
2.5.1. Situația actuală.....	44
2.5.2 Concluzii asistență socială.....	51
2.6. Educație.....	53
2.6.1. Învățământul preuniversitar și universitar	53
2.6.2. Infrastructura județeană de învățământ	56
2.6.3. Învățământul special	58
2.6.4. Concluzii educație	63
2.7. Infrastructura de transport și servicii de utilitate publică	64
2.7.1. Transport rutier.....	64
2.7.2. Transport feroviar	67
2.7.3. Transport aerian.....	69
2.7.4. Transport rutier județean	70
2.7.5. Transport intermodal	72
Infrastructura tehnico-edilitară	72
2.7.6. Alimentarea cu energie termică	72

2.7.7. Alimentare cu energie electrică	73
2.7.8. Alimentare cu gaze naturale	74
2.7.9. Infrastructura de apă și apă uzată	75
2.7.10. Concluzii infrastructură	78
2.8 Condiții de mediu	80
2.8.1. Calitatea aerului	80
2.8.2. Calitatea apei	80
2.8.3. Calitatea solului.....	81
2.8.4. Particularități generale privind elementele naturale, protecția naturii și biodiversitatea	82
2.8.5. Fondul forestier.....	84
2.8.6. Fondul de vânătoare	84
2.8.7. Gestionarea deșeurilor	85
2.8.8. Schimbări climatice și eficiența energetică.....	90
2.8.9. Concluzii privind starea generală de mediu.....	90
2.9 Turism și gastronomie.....	92
2.9.1. Locul și rolul turismului în cadrul economiei județului Sibiu (volum și valoare)	92
2.9.2. Resursele turistice ale județului Sibiu	93
2.9.3. Baza tehnico-materială pentru turism a județului Sibiu	95
2.9.4. Formele de turism practicate în județul Sibiu.....	97
2.9.5. Circulația turistică din județul Sibiu	101
2.9.6. Indicatori sintetici și de corelație	102
2.9.7. Servicii turistice	102
2.9.8. Importanța activităților turistice în județului Sibiu.....	104
2.9.9. Concluzii turism și gastronomie	105
2.10 Cultură și patrimoniu	107
2.10.1. Inventarierea resurselor culturale	107
2.10.2 Resursele patrimoniului imaterial.....	114
2.10.3. Concluzii cultură și patrimoniu	118
2.11 Tineret.....	119
2.11.1. Dinamica populației de tineri de la nivelul județului Sibiu	119
2.11.2. Educație formală și non-formală.....	120
2.11.3. Condițiile de viață ale tinerilor.....	121
2.11.4. Infrastructură și organizații de tineret	125
2.11.5. Activitățile de tineret	127
2.11.6. Concluzii tineret	128

2.12. Sport.....	130
2.12.1. Situația actuală.....	130
2.12.2. Concluzii sport.....	136
2.13 Agricultură și dezvoltare rurală.....	138
2.13.1. Agricultură.....	138
2.13.2. Dezvoltare și guvernare locală – LEADER în județul Sibiu.....	144
2.13.3. Concluzii agricultură.....	147
2.14 Urbanism și amenajare teritorială	148
2.14.1. Organizarea administrativă a teritoriului județului Sibiu, pe categorii de unități administrative 148	
2.14.2. Zonele urbane funcționale din județul Sibiu.....	151
2.14.3 Concluzii urbanism	152
2.15 Resurse umane și dezvoltarea comunitară.....	154
2.15.1. Dezvoltarea resurselor umane și a administrației	154
2.15.2 Cooperare și dezvoltare comunitară.....	158
2.15.3 Concluzii resurse umane, administrație publică și dezvoltare comunitară	161
Capitolul 3. Analiza SWOT a situației existente	163
3.1. Analiză SWOT Competitivitate economică și Cercetare-Dezvoltare-Inovare	163
3.2 Analiza SWOT Sănătate	166
3.3. Analiza SWOT Asistență Socială și Demografie.....	169
3.4. Analiza SWOT Educație	173
3.5. SWOT Infrastructură	176
3.6. Analiza SWOT Mediu.....	186
3.7 Analiza SWOT Turism.....	188
3.8 Analiza SWOT Cultură și patrimoniu.....	194
3.9 Analiza SWOT Tineret	199
3.10 Analiza SWOT Sport	201
3.11 Analiza SWOT Agricultură și Dezvoltare rurală	203
3.12 Analiza SWOT Urbanism	206
3.13 Analiza SWOT Resurse Umane și Dezvoltare Comunitară	207
Capitolul 4. Nevoile identificate la nivelul județului și potențialul de dezvoltare județean.....	210
4.1. Competitivitate economică și cercetare-inovare și specializare inteligentă	210
4.2. Sănătate	211
4.3. Asistență socială, demografie	213
4.4. Educație.....	213

4.5.	Infrastructură	214
4.6.	Mediu	216
4.7.	Turism	217
4.8.	Cultură și patrimoniu	218
4.9.	Tineret.....	220
4.10.	Sport.....	220
4.11.	Agricultură și dezvoltare rurală.....	221
4.12.	Urbanism.....	222
4.13.	Resurse umane și dezvoltare comunitară.....	223
Capitolul 5.	Strategia de dezvoltare socio-economică a județului Sibiu.....	224
5.1.	Contextul european, național și regional.....	224
5.2.	Viziune, misiune, valori comune	236
5.3	Obiective strategice de dezvoltare a județului	238
5.4	Portofoliul de proiecte prioritare ale județului.....	278
Capitolul 6.	Implementarea strategiei de dezvoltare socio-economică a județului Sibiu	294
6.1	Riscuri și măsuri de atenuare a riscurilor	294
6.2.	Surse și instrumente de finanțare.....	300
6.3.	Contextul instituțional	315
6.4.	Planul de acțiune.....	318
6.5.	Monitorizarea și evaluarea strategiei	327
Capitolul 7.	Cadrul partenerial pentru elaborarea și/sau implementarea strategiei, inclusiv procesul de consultare publică.....	338
Capitolul 8.	Bibliografie selectivă.....	340
Capitolul 9.	Anexe	347
Anexa 1	Portofoliu de proiecte	347
Anexa 2	Monitorizarea strategiei	347
Listă tabele		350

Acronime

Acronime	Denumire completă
ADI	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară
AFIR	Agencia pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
AJPIS	Agencia Națională pentru Plăți și Inspecție Socială
ANANP	Agencia Națională pentru Arii Naturale Protejate
ANDPDCA	Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții
ANPIS	Agencia Națională pentru Plăți și Inspecție Socială
APM	Agencia pentru Protecția Mediului
AU	Aglomerări Urbane
AVPS	Asociația de Vânătoare și Pescuit Sportiv
BNR	Banca Națională a României
CAEN	Clasificarea Activităților din Economia Națională
CASJ	Casa Asigurări de Sănătate Județeană
CCC	Consiliul Civic Consultativ
CDI	Cercetare-Dezvoltare-Inovare
CE	Comisia Europeană
CES	Cerințe Educaționale Speciale
CF	Cerere de finanțare
CFR	Căi Ferate Române
CFM	Cabinet de recuperare fizică medicală
CIC	Centrul de Informații pentru Cetățeni
CJ	Consiliul Județean
CJAP	Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică
CJRAE	Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională
CNI	Compania Națională de Investiții
CNM	Complexul Național Muzeal
CNCSIS	Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior
CNSP	Comisia Națională de Strategie și Prognoză
CP	Centrul de Plasament
CPCD	Centrul de Plasament pentru Copilul cu Dizabilități
CSEI	Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă
CSM	Centrul de Sănătate Mintală
DC	Drum Comunal
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
DJ	Drum Județean
DJS	Direcția Județeană de Statistică
DJTS	Direcția Județeană pentru Sport și Tineri
DN	Drum Național
DSP	Direcția de Sănătate Publică
FC	Fondul de Coeziune
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FESI	Fonduri Europene Structurale și de Investiții

Acronime	Denumire completă
FSE	Fondul Social European
GAL	Grup de Acțiune Locală
HCJ	Hotărârea Consiliului Județean
HG	Hotărâre de Guvern
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
ISD	Investiții Străine Directe
ISJ	Inspectoratul Școlar Județean
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MDLPA	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
MTS	Ministerul Tineretului și Sportului
ODD	Obiective de dezvoltare durabilă
OM	Ordin de Ministru
ONG	Organizații NeGuvernamentale
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului
PAP	Programul Acvacultură și Pescuit
PATJ	Plan de Amenajare a Teritoriului Județean
PC	Computer Personal
PIB	Produs Intern Brut
PJGD	Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență
PNS	Programe Naționale de Sănătate
POCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă
POCIDIF	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
POCU	Programul Operațional Capacitate Umană
PODD	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă
POEO	Programul Operațional Educației și Ocupare
POIDS	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială
POIM	Programul Operațional Infrastructura Mare
POR	Programul Operațional Regional
POS	Program Operațional Sectorial
POT	Programul Operațional Transport
POTJ	Programul Operațional pentru Tranziție Justă
PUG	Plan Urbanistic General
RLU	Regulamente Locale de Urbanism
RN	Rezervație Naturală
RNP	Regia Națională a Pădurilor
SA	Societate pe Acțiuni
SC	Societate Comercială
SCAP	Strategia pentru consolidarea Administrației Publice
SCI	Situri de Importanță Comunitară
SEOSP	Serviciul de Evaluare și Orientare Școlară și Profesională
SMID	Sistemul de Management Integrat al Deșeurilor

Acronime	Denumire completă
SNA	Strategia Națională Anticorupție
SPA	Arii de Protecție Specială Avifaunistică
SPAS	Serviciu Public de Asistență Socială
SPLIAAM	Serviciul de prevenire și limitare a infecțiilor asociate asistenței medicale
SRCF	Sucursala Regionala Căi Ferate
SRL	Societate cu Răspundere Limitată
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (Puncte forte, Puncte slabe, Oportunități, Amenințări)
TEN-T	The Trans-European Transport Network
TIC	Tehnologia Informației și Comunicațiilor
UAMS	Unități de asistență medico-socială
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
UE	Uniunea Europeană
UEFISCDI	Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării
UM	Unitate de Măsură
UNESCO	The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UPU	Unitatea de Primiri Urgențe
ZAP	Zonă de aprovizionare cu apă potabilă

Capitolul 1. Introducere

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 a fost concepută ca un instrument cheie privind formularea unei viziuni strategice pentru dezvoltarea durabilă a județului Sibiu, fiind totodată redactată în conformitate cu prioritățile județene, regionale, naționale și europene. Strategia județului a fost elaborată în cadrul contractului cu nr. 4454/13.03.2020, parte a proiectului „Sustenabilitate. Inovare. Bunăstare. Incluziune Socială. Unitate. SIBIU - Strategia 2030”, cod SIPOCA 813, SMIS 126475, finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă.

Scopul **Strategiei de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu** este acela de a oferi un cadru strategic pentru orientarea comunității pe termen lung către competitivitate și valoare adăugată. În acest sens, în cadrul prezentei strategii au fost identificate direcțiile prioritare de dezvoltare ale județului și au fost formulate intervenții care sunt fundamentate prin date concrete și prin implicarea actorilor relevanți și a părților interesate, astfel încât cadrul de dezvoltare strategică al județului să fie unul relevant și adaptat nevoilor comunității. Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 reprezintă un document strategic care planifică și orientează eforturile și prioritățile Consiliului Județean și ale tuturor părților implicate în procesele de management public la nivel județean, ținând cont în egală măsură de nevoile și așteptările administrației publice din județ, de cele ale mediului de afaceri și ale societății civile. O condiționalitate prealabilă a strategiilor de dezvoltare județene este reprezentată de identificarea caracteristicilor și atuurilor unice ale fiecărui județ, evidențierea avantajelor competitive, precum și cooptarea părților interesate și a resurselor de la nivel regional în jurul unei viziuni axate pe criteriul excelenței asupra viitorului acestora.

Pe parcursul elaborării strategiei de dezvoltare a județului s-a avut în vedere obținerea unui document final complex, elaborat cu respectarea criteriilor-cheie de calitate utilizate în evaluarea documentelor strategice la nivel european, precum: relevanță, eficacitate, eficiență, consecvență și coerență, pragmatism și sustenabilitate. Participarea și implicarea activă a factorilor locali interesați, a comunității în general, în procesul de planificare strategică, a reprezentat o etapă importantă în realizarea strategiei de dezvoltare a județului, începând de la identificarea avantajelor și problemelor actuale și până la formularea de oportunități de dezvoltare, pentru a construi susținerea necesară în vederea implementării ulterioare și adresării în comun a unor probleme de importanță majoră pentru comunitate.

Prezentul document își propune să sprijine politicile publice viitoare, aferente orizontului de timp 2021-2030, și demersurile de planificare strategică ale județului Sibiu, cu accent pe creșterea standardului de viață, dezvoltarea durabilă inteligentă, creșterea competitivității pe termen lung a economiei locale, dezvoltarea la standarde europene a infrastructurii de bază și perfecționarea, respectiv utilizarea eficientă a capitalului uman autohton. Necesitatea elaborării Strategiei de dezvoltare pentru perioada 2021-2030 a rezultat și din obligația României, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, de a-și stabili prioritățile și criteriile pentru absorbția de fonduri comunitare alocate pentru perioada de programare 2021-2027.

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 a fost elaborată având la bază un amplu proces de cercetare, care a presupus aplicarea unor metode de colectare date,

care să permită o analiză aprofundată a situației socio-economice existente la nivelul județului, în vederea fundamentării analizei SWOT și ulterior, în urma corelării punctelor slabe și a oportunităților existente, să faciliteze definirea priorităților și direcțiilor de dezvoltare. În acest sens, au fost utilizate următoarele metode cantitative și calitative de cercetare și colectare date: cercetarea documentară și recenzia literaturii de specialitate (prin analiza cadrului legislativ, a documentelor de planificare strategică de la nivel european/național/regional/județean și a altor studii și documente relevante pentru domeniile analizate), analiza statistică a datelor secundare, sondaj de opinie pe bază de chestionar aplicat în rândul cetățenilor din județul Sibiu, interviuri cu actori cheie relevanți la nivel local/județean, focus grupuri pe domenii tematice și consultări în teritoriu la nivelul microregiunilor din județul Sibiu.

Abordarea metodologică utilizată pentru realizarea Strategiei de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu are la bază un set de principii care au avut scopul de a eficientiza activitățile, cele mai importante fiind:

- Elaborarea strategiei a implicat un proces deschis de documentare, de analiză și de interpretare a informațiilor;
- Implicarea semnificativă a structurilor administrației locale și județene, în special a celor responsabile de domeniile de interes incluse în strategie;
- Abordarea participativă pentru: cetățeni, părți interesate și experți sectoriali (procesul de elaborare a strategiei a inclus consultarea cu cetățenii înainte de elaborarea versiunii inițiale a strategiei, atât prin intermediul unui chestionar adresat cetățenilor, cât și prin intermediul focus grupurilor organizate în cadrul desfășurării analizei diagnostic și a formulării priorităților de dezvoltare sectoriale, respectiv a întâlnirilor organizate de către consultant împreună cu Consiliul Județean la nivel de micro-regiuni. În total, șase astfel de întâlniri de consultare la nivel de micro-regiuni au fost organizate cu participarea cetățenilor și a părților interesate).
- Asigurarea constantă a consecvenței cu documentele externe de pregătire a reglementărilor fondurilor ESİ;
- Respectarea principiilor de dezvoltare durabilă.

Prima etapă a procesului de elaborare a strategiei a presupus realizarea unei analize diagnostic, bazată pe colectarea de date și informații cu privire la situația socio-economică actuală a județului Sibiu și pe analiza și interpretarea acestora. Elaborarea analizei situației actuale privind starea economică și socială a județului Sibiu a permis evaluarea potențialului din punct de vedere al resurselor și oportunităților județene, al forței de muncă, precum și identificarea sectoarelor economice care prezintă avantaje competitive în raport cu alte județe din Regiunea Centru. Analiza diagnostic s-a concentrat pe următoarele domenii strategice cheie: Asistență Socială, Sănătate, Infrastructură, Urbanism, Mediu, Cultură (inclusiv patrimoniu), Turism, Sport, Tineret, Educație Specială, Cercetare-Inovare (inclusiv specializare inteligentă), Competitivitate Economică, Dezvoltarea Resurselor Umane, Cooperare și Dezvoltare Comunitară, respectiv Agricultură și Dezvoltare Rurală. Orizontul de timp selectat pentru analiză este 2014-2019/2020, ultimul an al cercetării fiind ales în funcție de disponibilitatea indicatorilor și a datelor statistice sau a datelor transmise de către actorii cheie din județ.

Astfel, implementarea adecvată a contractului de consultanță privind elaborarea strategiei de dezvoltare a județului a presupus folosirea unui mix de metode/surse potrivite pentru înțelegerea situațiilor actuale

din domeniile diferite de interes, înțelegerea contextelor, a politicilor și a proiectelor anterioare, precum și a punctelor de vedere ale actorilor interesați și priorităților de acțiune pentru viitor. Contractul a presupus realizarea a două etape principale, care au vizat într-o primă fază realizarea analizei diagnostic pe domenii, iar ulterior elaborarea Strategiei de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030.

Analiza diagnostic a fost realizată pornind de la colectarea de date calitative și cantitative cu privire la situația socială și economică a județului Sibiu, în special din perspectiva celor 14 domenii strategice menționate anterior. Analiza a cuprins inclusiv analiza SWOT a domeniilor strategice de interes pentru Consiliul Județean Sibiu. Instrumentele metodologice utilizate au permis evaluarea potențialului județului din punct de vedere al avantajelor economice competitive și resurselor locale, al forței de muncă și al dezvoltării învățământului, al sănătății și serviciilor sociale, etc.

În procesul de elaborare a Strategiei de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 au fost utilizate următoarele instrumente:

- *Cercetarea documentară și recenzia literaturii de specialitate* au reprezentat punctul de pornire al analizei diagnostic și principala metodă transversală, aplicată pentru studiul contextului general, în care se dezvoltă județul Sibiu. Documentele incluse în recenzia literaturii de specialitate au fost selectate în funcție de următoarele criterii: (1) disponibilitatea, (2) relevanța și relația în raport cu tematica investigată și (3) caracterul și validitatea științifică, respectiv credibilitatea sursei consultate (articole științifice, documente de programare/documente strategice elaborate la nivel european, național, regional etc.).
- *Analiza statistică a datelor secundare* – această metodă a fost utilizată la nivel de domeniu/subdomeniu și s-a axat pe interpretarea indicatorilor statistici disponibili la nivelul Institutului Național de Statistică, Direcției Județene de Statistică, Eurostat, dar a integrat și date specifice la nivel de domeniu, furnizate de alte entități (ex. Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, Direcția de Sănătate Publică, Garda Națională de Mediu, Aeroportul Sibiu, Casa Județeană de Asigurări de Sănătate, Inspectoratul Județean de Poliție, Apă Canal Sibiu S.A. etc.).
- *Interviurile semi-structurate* au urmărit identificarea unor informații calitative suplimentare, privind principalele provocări, nevoi și oportunități în dezvoltarea județului. Scopul acestei activități a fost de a colecta informații din perspectiva actorilor implicați în domeniile de interes ale strategiei și de a identifica elemente pentru analizele SWOT sectoriale elaborate în cadrul prezentei strategii.
- *Sondajul de opinie realizat în rândul cetățenilor județului Sibiu* a permis colectarea datelor calitative și cantitative, necesare în vederea fundamentării analizei diagnostic (chestionar etapa I) și în vederea validării obiectivelor strategice formulate în cadrul strategiei și a priorităților de dezvoltare sectoriale (etapa a II-a). Instrumentul utilizat, chestionarul (cuprinzând atât întrebări închise, cât și deschise, întrebări dihotomice, dar și întrebări cu răspunsuri precodificate multiplu), a fost aplicat în rândul cetățenilor județului Sibiu, prin intermediul platformelor Google Forms și Microsoft Forms.

- *Focus-grupurile cu actorii cheie pe domenii* - acest instrument a fost utilizat, într-o primă etapă, în cadrul elaborării analizei diagnostic pentru validarea constatărilor obținute de către consultant în urma aplicării instrumentelor metodologice ante-menționate. Focus-grupurile au fost organizate pe domeniile de interes și au cuprins discuții aplicate pe concluziile cercetării, precum și pe rezultatele analizei SWOT. Întâlniri de tip focus-grupuri au fost organizate și în etapa de elaborare a strategiei, având rolul de a valida și completa prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile sectoriale propuse cu actorii cheie din județ.
- *Întâlniri de consultare organizate la nivelul microregiunilor din județul Sibiu*: au fost organizate șase întâlniri de consultare (la nivelul microregiunilor Valea Hârtibaciului, Țara Oltului, Mărginimea Sibiului, Țara Secașelor, Valea Târnavelor, precum și la nivelul municipiului Sibiu), care au avut rolul de a identifica informații calitative suplimentare, privind principalele provocări, nevoi și oportunități care să conducă ulterior la generarea de scenarii posibile de dezvoltare a județului.

Elaborarea Strategiei de dezvoltare a județului Sibiu include formularea viziunii și obiectivelor de dezvoltare ale strategiei, inclusiv elaborarea planului de acțiuni stabilit în urma prioritizării programelor și proiectelor de dezvoltare prevăzute pe termen scurt, mediu și lung la nivel județean. În urma elaborării strategiei, au fost stabilite domeniile prioritare în care se vor concentra investițiile în următoarea perioadă, precum și cadrul necesar dezvoltării unui mediu economico-social performant la nivel județean.

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 cuprinde următoarele secțiuni:

- Secțiune introductivă care conține prezentarea scopului documentului strategic și a modului de elaborare a acestuia (capitolul 1);
- Prezentarea profilului socio-economic al județului Sibiu și a contextului actual de dezvoltare, care reprezintă o sinteză a analizei situației existente la nivelul fiecăruia dintre cele 14 domenii analizate în cadrul prezentei strategii conform Caietului de Sarcini (capitolul 2);
- Sinteza analizelor SWOT pentru situația existentă, la nivelul fiecărui domeniu de activitate, care identifică principalele puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări rezultate din analiza situației existente și validate în cadrul grupurilor de lucru și a consultărilor cu actorii relevanți (capitolul 3);
- Sintetizarea nevoilor identificate la nivelul județului (capitolul 4);
- Prezentarea viziunii, misiunii și obiectivelor strategice de dezvoltare a județului, inclusiv a priorităților de dezvoltare, măsurilor și acțiunilor propuse la nivel de domeniu analizat (capitolul 5);
- Prezentarea planului de acțiune a strategiei, a planului de evaluare și monitorizare a implementării strategiei județene (capitolul 6);
- Prezentarea portofoliului de proiecte.

Capitolul 2. Profilul socio-economic al județului Sibiu și contextul actual de dezvoltare

2.1. Prezentarea județului Sibiu

2.1.1. Situația administrativă și teritorială

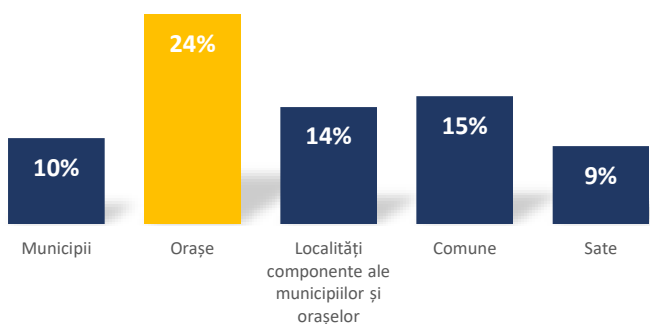
Județul Sibiu se întinde pe o suprafață de 5.432 km² (2,3% din teritoriul țării) și cuprinde două municipii, nouă orașe, 53 de comune și 162 de sate¹. Ca organizare regională, județul Sibiu este inclus în Regiunea Centru, din care fac parte și județele Alba, Brașov, Covasna, Harghita și Mureș. Regiunea Centru ocupă 34.100 km², reprezentând 14,3% din teritoriul României și ocupă poziția a cincea între cele opt regiuni de dezvoltare.

Tabel nr. 1 Organizarea administrativă a teritoriului județului Sibiu, pe categorii de unități administrative

Categorii de unități administrative	Anul 2021
Municipii	2
Orașe	9
Localități componente ale municipiilor și orașelor	26
Comune	53
Sate	162
Din care: aparțin de municipii și orașe	10

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura nr. 1 Organizarea administrativă a teritoriului, pe categorii de unități administrative

Sursa: Institutul Național de Statistică

Poziționarea geografică a județului Sibiu este în partea de sud a Transilvaniei, la o distanță aproximativ egală de punctele de trecere a frontierelor, având legături conexe cu regiunile istorice ale României, Muntenia, Oltenia și Banat. Județul Sibiu se învecinează în partea de nord-est cu județul Mureș, la est cu județul Brașov, la sud-est cu județul Argeș, la sud cu județul Vâlcea, la extremitatea sud-vestică cu județul Hunedoara și la nord-vest cu județul Alba. Județul Sibiu se extinde peste o parte a Carpaților Meridionali

¹ Conform site-ului INS Sibiu

și a Depresiunii Transilvaniei, axându-se pe bazinul hidrografic al Cibinului și cuprinzând unele sectoare din bazinele Mureșului și Oltului. Este intersectat de paralela de 46° latitudine nordică (sud de Păuca și Șeica Mare) și de meridianul de 24° longitudine estică.

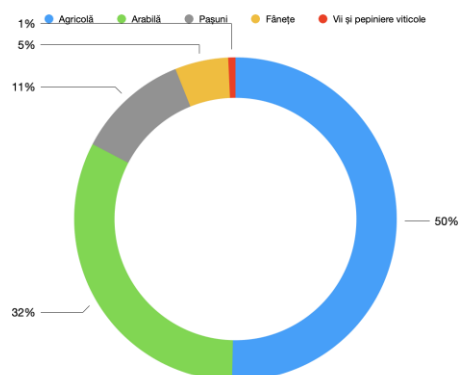
Primele atestări istorice ale județului Sibiu datează din secolul al XII-lea², când într-un document al papalității, Papa Celestin al III-lea a identificat în 1191 o poziție de conducere clericală liberă în rândul germanilor din Transilvania la Sibiu. Ca organizare administrativ-teritorială însă, județul a luat naștere în mod oficial abia în anul 1968, cu capitala la orașul Sibiu.

Cel mai important oraș al județului este Municipiul Sibiu, care este și reședința de județ, fiind cunoscut pentru momentul istoric de la sfârșitul secolului al XVII-lea, când Sibiu a devenit capitala Transilvaniei, principat în cadrul Imperiului Habsburgic (odată cu înfrângerea turcilor de către austrieci). Sibiul a găzduit Comandantul militar al Transilvaniei între 1688-1918, sediul guvernului între 1692-1791 și 1850-1867, reședința Governorului Transilvaniei și sediul Comitetul Național Român sub președinția episcopului Andrei Șaguna. Sibiul a avut un rol important în pregătirea Unirii din 1918, aici stabilindu-se sediul Consiliului Dirigint și al Marelui Sfat Național ales în Alba Iulia. După proclamarea unirii Transilvaniei cu România, la 1 decembrie 1918, Sibiului i-a revenit titlul de capitala provinciei din nou până la sfârșitul anului 1919.

Municipiul Mediaș este al doilea oraș ca mărime din județul Sibiu, situat în Podișul Târnavelor. Este atestat documentar din secolul al XIII-lea (odată cu înfrângerea turcilor de către austrieci), fiind cunoscut pentru breslele meșteșugărești (în special fabricarea vinului) stabilite de coloniștii germani, ulterior, fiind centrul de exploatare a gazului metan în secolul XIX, dar și pentru activitatea industrială derivată din vechile bresle, cum ar fi producția primului cristal și primului email românesc.

Ponderea cea mai considerabilă din suprafața totală a județului Sibiu o ocupă suprafețele agricole care constituie 50% din totalul teritoriul județului, urmată de suprafețele arabile care reprezintă 32%, de pășuni (11%), fânețe (5%) și vii și pepiniere viticole (1%).

Figura nr. 2 – Suprafața totală a județului Sibiu

Sursa: Institutul Național de Statistică

² Conform site-ului Sibiu, Patrimoniul istoric & arhitectural, [Link](#)

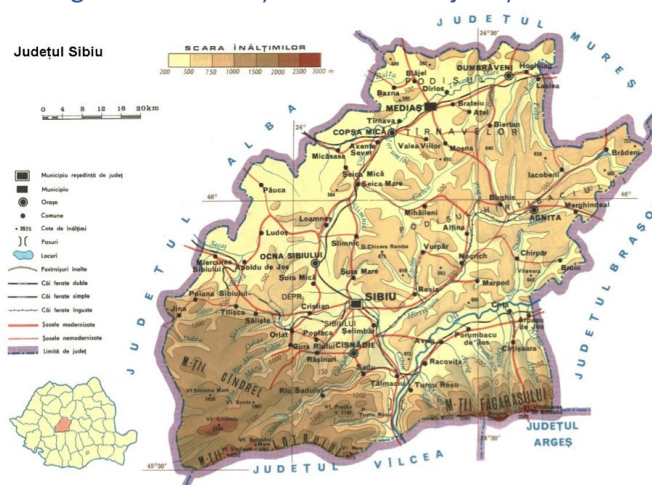
2.1.2. Caracteristici geografice

Județul Sibiu este situat în centrul țării, cuprinde zone muntoase (Carpații Meridionali) cu lacuri glaciare, zone de podiș (Podișul Transilvaniei) și zona de depresiune (depresiunea Făgăraș). În cadrul teritoriului administrativ al județului Sibiu sunt prezente două bazine hidrografice, și anume Olt (suprapunere de peste 9% din suprafața județului) și Mureș (suprapunere de peste 6% din suprafața județului). Afluenți ai râurilor principale sunt Râurile Cibin, Hârtibaciu, Sadu și Târnava Mare. De asemenea, județul Sibiu se evidențiază printr-un număr mare de lacuri naturale și artificiale. Lacurile naturale de tip glaciare sunt situate în Munții Făgăraș (Podragul, Bălea, Avrig, Doamnei, Podrăgelul) și Munții Cindrel (Iezerul Mare, Iezerul Mic, Jujilea). Lacurile antropice sunt de două tipuri, lacurile rezultate în urma exploatării de sare (Horia, Cloșca, Crișan, Lacul fără Fund, etc.) și cele de acumulare (Negrovanu, Gura Râului, Brădeni I și II, Ighiș). În cadrul județului se întâlnesc următoarele trepte principale de relief: masive montane aparținând Carpaților Meridionali (25%), podișuri și dealuri, respectiv subunități ale Podișului Târnavelor (peste 50%) și depresiuni (peste 20%).

Din perspectiva condițiilor resurselor de sol, teritoriul județului Sibiu cuprinde straturi de soluri diverse, acomodată condițiilor geografice. Ca tipuri genetice zonale, pe teritoriul județului se întâlnesc soluri caracteristice de deal și podiș (molisoluri, agrilovisoluri) și soluri specifice pădurilor în regiunile pre-montane și montane (cambrisoluri).

Zona cristalină, ce cuprinde o parte din Munții Făgăraș, Lotrului și Cindrelului este compusă din șisturi cristaline aparținând Pânzei Getice; ele sunt formate din: micașturi, paragneise, cuarțite, șisturi cloritoase și sericioase, toate cu intercalații de calcare amfibolite dispuse pe direcția est-vest în Munții Făgăraș și sud-est – nord-vest în Munții Cindrel. În Bazinul Transilvaniei sedimentele de suprafață aparțin pannonianului, sarmațianului, iar pe marginea sudică apare o fâșie de tortonian.

Figura nr. 3 Unitățile de relief ale județului

Sursa: Raport de mediu pentru Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Sibiu, 2012

Din punct de vedere climatic, teritoriul administrativ al județului Sibiu dispune în majoritatea zonelor de o climă continental-moderată, iar în zonele înalte de o climă de munte. Clima teritoriului înregistrează

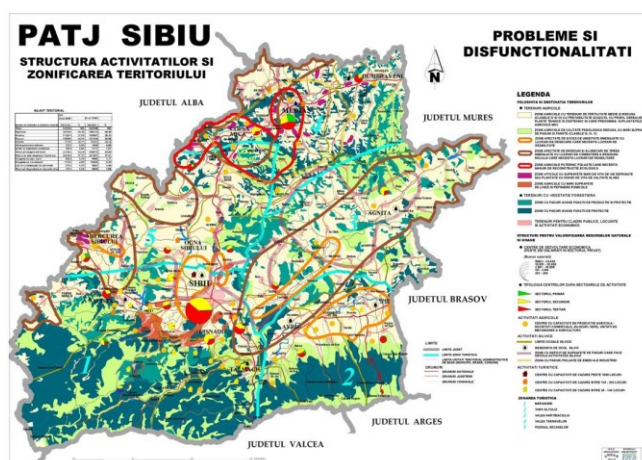
valori în trepte, temperaturile medii anuale se înscriu între 9-5 grade Celsius în zona joasă de depresiune și podiș, și de zero sau sub zero grade Celsius în zonele montane joase și înalte. Precipitațiile atmosferice cresc în cantitate în funcție de urcarea către culmile muntoase (600 mm în zonele de depresiune, 800 mm în zonele de podiș, 900 mm în zona joasă de munte și 1.200 mm și peste în zonele montane înalte).

Vegetația din județul Sibiu cuprinde pășune alpină (la peste 1.800 m), pădure de conifere (brad, molid), foioase (fag, stejar, gorun, tei, paltin de munte, arțar, frasin), arbuști (vișinelul, alunul, socul), specii de ierburi (păiuș roșu, iarba câmpului, țepoșică, pieptănăriță) în zonele muntoase și livezile, fânețele naturale în zonele de podiș. Astfel, flora județului include 5.485 specii de plante, dintre care 2.455 specii de plante cu flori³.

Fauna teritoriului este, de asemenea, bogat diversificată și cuprinde carnivore mari, nevertebrate, amfibieni, reptile și păsări. Aceasta cuprinde 60 de specii de mamifere (ursul, râsul, mistrețul, vulpea, capra neagră, cerbul etc.), 258 specii de păsări (ciocârlia, potârnichea, gaița, cocoșul de munte etc.), 34 specii de pești (printre care păstrăv, biban, crap), 15 specii de amfibieni și 12 specii de reptile (șerpi, șopârle, broaște etc.), precum și numeroase specii de nevertebrate.

Identificate cu precădere în zona Bazinului Transilvaniei, la nivelul teritoriului se pot evidenția o serie de resurse de sol și subsol, precum gaze naturale (metan), sare, ape minerale și roci de construcție (calcare cristaline marmoreene).

Figura nr. 4 - Structura activităților și zonificarea teritoriului județului Sibiu

Sursa: Website-ul Consiliului Județean Sibiu

³Constantin Drăgulescu, *Cormoflora județului Sibiu*, Ediția a doua revizuită, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu 2010

2.2. Caracteristici demografice

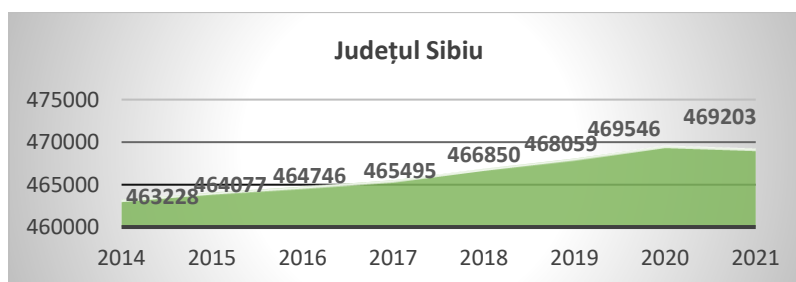
Fenomenele demografice joacă un rol important în contextul definirii politicilor publice și elaborării strategiilor de dezvoltare integrată, având impact semnificativ asupra tuturor dimensiunilor economico-sociale. Astfel, intervențiile propuse pentru dezvoltarea unui teritoriu specific trebuie să fie adaptate caracteristicilor demografice manifestate la nivelul aceluia teritoriu.

Caracteristicile demografice au impact semnificativ asupra tuturor sectoarelor societății, influențând piața forței de muncă, sistemele de sănătate și protecție socială, cererea de bunuri și servicii etc. În acest context, elaborarea strategiilor și politicilor publice de dezvoltare trebuie să ia în considerare specificul indicatorilor demografici, în vederea adaptării intervențiilor la nevoile generate de manifestarea fenomenelor demografice specifice.

Europa se confruntă cu importante schimbări demografice, caracterizate în principal de îmbătrânirea populației, scăderea natalității și depopulare, previziunile demografice indicând o accentuare a acestor fenomene la nivel european, în perioada următoare. În acest context, abordarea provocărilor demografice impune soluții mai complexe, din sfera politicilor economice, sociale și de ocupare a forței de muncă.

Analiza datelor statistice aferente perioadei 2014-2021, relevă faptul că la nivelul județului Sibiu, populația a înregistrat o creștere de 1,29% în anul 2021, comparativ cu anul 2014 (de la 463.228 persoane înregistrate la 1 ianuarie 2014, la 469.203 persoane înregistrate la 1 ianuarie 2021). Trendul evolutiv al acestui indicator nu este aliniat tendințelor demografice existente la nivel european, național și regional, unde se constată o scădere constantă a numărului de persoane, manifestată pe fondul îmbătrânirii populației și scăderii natalității (în aceeași perioadă, în Regiunea Centru, s-a înregistrat o scădere a populației de 0,74%, iar la nivel național scăderea a fost de 1,01%). Acest aspect evidențiază atractivitatea județului Sibiu, județ caracterizat de un grad ridicat de dezvoltare economico-socială, ce atrage inclusiv populația din alte județe ale țării. Din cele șase județe ale regiunii Centru, județele Sibiu și Brașov sunt singurele care au înregistrat creșteri ale populației, în vreme ce în județele Alba, Covasna, Harghita și Mureș, tendința manifestată a fost de scădere a numărului de locuitori. Un alt aspect care subliniază gradul ridicat de dezvoltare a județului Sibiu și care reprezintă o particularitate a acestuia față de trendul înregistrat la nivel național, este reprezentat de gradul ridicat de urbanizare, la 1 ianuarie 2021, 66,45% din populația județului Sibiu fiind domiciliată în mediul urban, în vreme ce la nivelul aceleiași perioade, populația domiciliată în mediul urban, în Regiunea Centru, reprezenta 59,71% din populația totală a regiunii, iar la nivel național, procentul era de 56,96%.

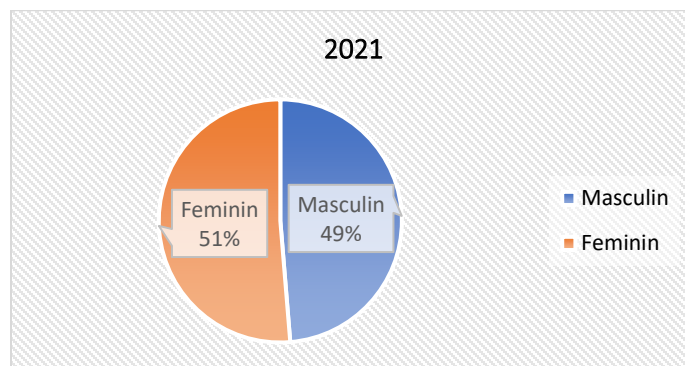
Figura nr. 5 - Evoluția populației după domiciliu în județul Sibiu, la 1 ianuarie (2014-2021)

Sursa: Institutul Național de Statistică

În ceea ce privește structura populației pe sexe, în județul Sibiu se menține tendința națională, remarcându-se preponderența persoanelor de sex feminin. Astfel, circa 51% din totalul populației județului Sibiu este reprezentată de femei, în vreme ce ponderea persoanelor de sex masculin este de 48,67%.

Figura nr. 6 - Distribuția populației pe sexe, la nivelul județului Sibiu (1 ianuarie 2021)

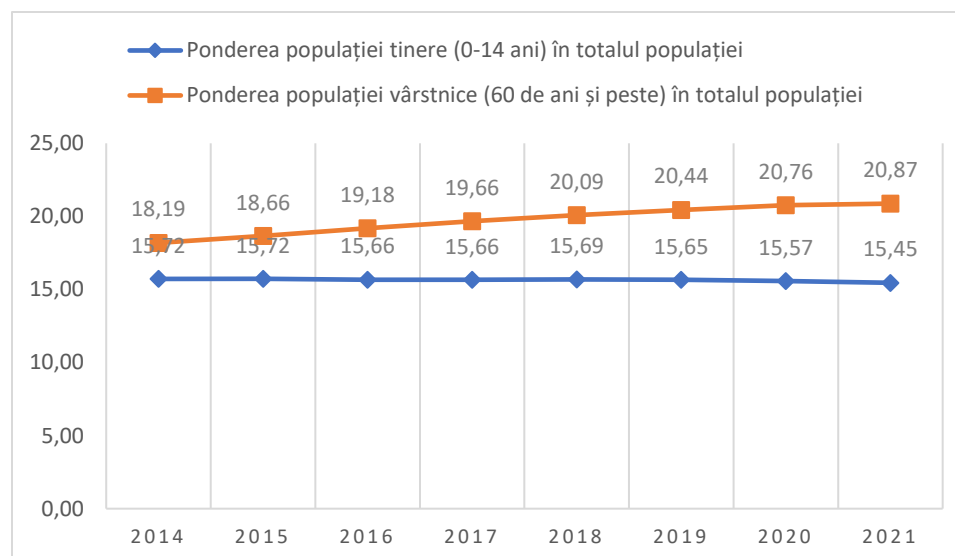

Sursa: Institutul Național de Statistică

La nivelul județului Sibiu, în anul 2021, structura populației pe grupe de vârstă indica existența unei populații cu tendințe de îmbătrânire, ponderea persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste, fiind de 20,87%, în vreme ce ponderea populației tinere (0-14 ani) era, la 1 ianuarie 2021, de 15,45%.

Evoluția populației pe grupe de vârste evidențiază o îmbătrânire constantă a populației la nivel județean, ponderea persoanelor de 60 de ani și peste, în totalul populației, crescând de la 18,19% în anul 2014, la 20,87% în anul 2021, în vreme ce ponderea populației tinere (de până la 14 ani) a rămas relativ constantă în perioada 2014-2021 (remarcându-se o scădere de la 15,72%, la 15,45%).

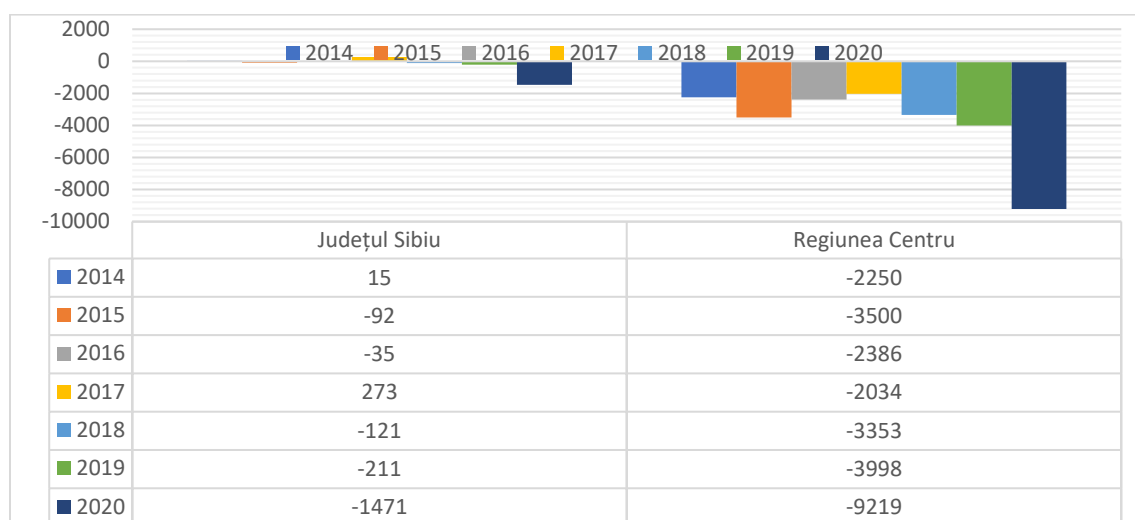
Figura nr. 7 - Evoluția ponderii copiilor și persoanelor vârstnice în totalul populației, în perioada 2014-2021, la nivelul județului Sibiu

Sursa: Institutul Național de Statistică

Sporul natural în județul Sibiu, calculat ca diferența dintre numărul născuților vii și numărul persoanelor decedate, înregistra valori negative la nivelul anului 2020, tendință înregistrată atât în Regiunea Centru, cât și la nivel național. Dacă la nivel național și regional evoluția sporului natural a indicat o accentuare constantă a decalajului între numărul născuților vii și numărul decedaților, în perioada 2016-2020, în ceea ce privește județul Sibiu, indicatorul a înregistrat fluctuații, la nivelul anului 2017, înregistrându-se un spor natural pozitiv.

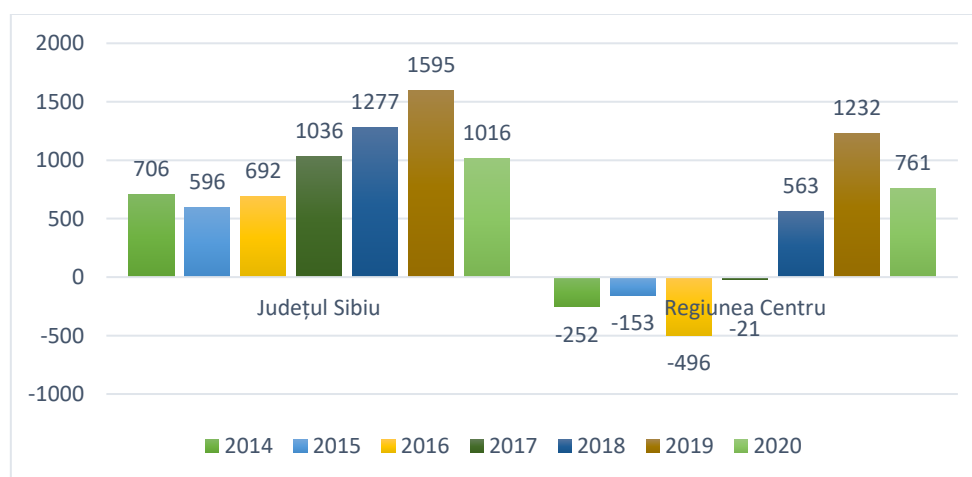
Figura nr. 8 - Sporul natural în județul Sibiu și în Regiunea Centru, în perioada 2014-2020

Sursa: Institutul Național de Statistică

Un fenomen demografic important, ai cărui indicatori reflectă gradul de atractivitate a unei zone, este reprezentat de migrație. Analiza datelor disponibile în baza de date Tempo a Institutului Național de Statistică reflectă faptul că, la nivelul anului 2020, în județul Sibiu, numărul stabilirilor cu domiciliul a fost mai mare decât numărul plecărilor cu domiciliul (8.394 stabiliri cu domiciliul versus 7.378 plecări cu domiciliul). Această tendință a fost înregistrată și la nivel regional și național, astfel încât în anul 2020 a fost înregistrat un sold migratoriu pozitiv, atât în județul Sibiu, cât și în Regiunea Centru și la nivel național.

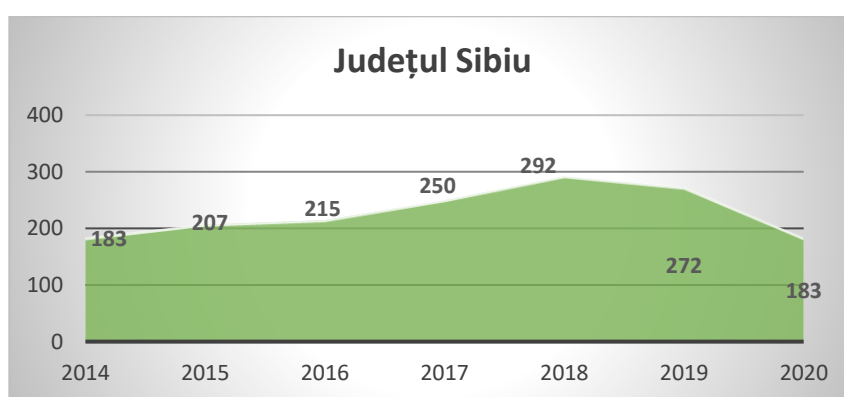
Figura nr. 9 - Soldul migratoriu în județul Sibiu și în Regiunea Centru, în perioada 2014-2020

Sursa: Institutul Național de Statistică

Numărul persoanelor care au ales să-și stabilească domiciliul permanent în străinătate, a crescut în anul 2020 față de anul 2014 cu aproximativ 70%, însă a scăzut față de anul 2018, când în județul Sibiu se înregistrau 803 emigranți definitivi, aceasta fiind valoarea maximă înregistrată în intervalul analizat. Principala cauză pentru care oamenii aleg să emigreze în străinătate o reprezintă dorința de îmbunătățire a nivelului calității vieții și percepția negativă referitoare la evoluția mediului economic și social. Pe de altă parte, se remarcă și o creștere a numărului de persoane care au ales să imigreze în județul Sibiu, la nivelul anului 2018 numărul imigranților definitivi fiind de 292 (creștere de circa 60% comparativ cu anul 2014), însă la nivelul anului 2020 numărul imigranților definitivi a fost identic cu cel din anul 2014 (respectiv 183 de persoane). Aceeași tendință fluctuantă a numărului de imigranți definitivi se remarcă în intervalul analizat și la nivel regional.

Figura nr. 10 Emigranți definitivi la nivelul județului Sibiu (2014-2020)

Sursa: Institutul Național de Statistică

2.3 Caracteristici economice

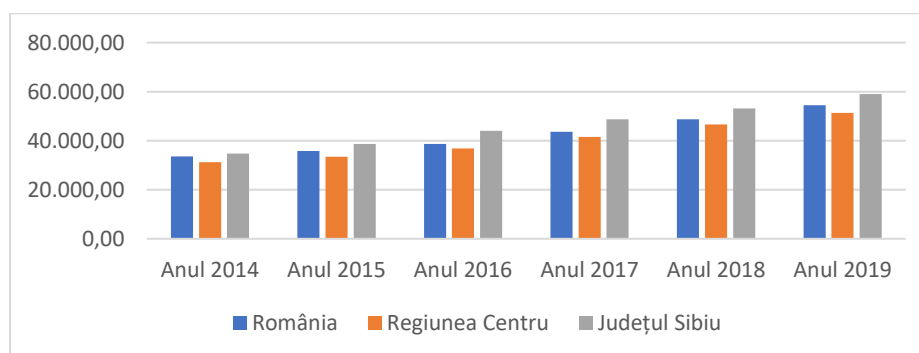
2.3.1. Descrierea economiei la nivel județean și competitivitate economică

2.3.1.1. Caracteristici economice de bază și forța de muncă

În ceea ce privește situația economică la nivel județean, indicatorul de referință este Produsul Intern Brut (PIB) al județului Sibiu. Conform metodologiei Institutului Național de Statistică, produsul intern brut este egal cu suma utilizărilor finale de bunuri și servicii ale unităților instituționale rezidente (consumul final efectiv, formarea brută de capital fix) plus exporturile minus importurile de bunuri și servicii.

În acest sens, județul Sibiu se afla, la nivelul anului 2019, pe locul 12 la nivel național, cu un PIB județean de 23.688,1 milioane RON. În același timp, județul Sibiu înregistra, la nivelul anului 2019, o populație rezidentă de 400.988 locuitori. Astfel, PIB/locuitor al județului Sibiu la nivelul anului 2019 a fost de 59.074,34 RON/locuitor, reprezentând astfel o creștere nominală de 69,08%, în comparație cu valoarea PIB/locuitor înregistrată la nivelul anului 2014. Contextualizând analiza indicatorului, se constată că, pe tot parcursul perioadei de referință 2014-2019, valoarea PIB/locuitor raportată în Județul Sibiu a fost mai ridicată față de cea înregistrată la nivel național, în medie, cu 3.944 lei.

Figura nr. 11 Produsul Intern Brut/locuitor, în perioada 2014-2019 (prețuri curente, UM: lei)

Sursa: Institutul Național de Statistică

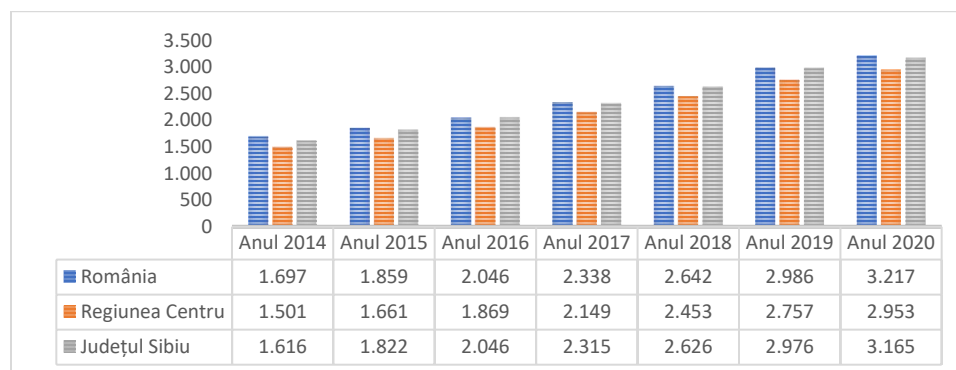
De altfel, analiza indicilor de disparitate ai produsului intern brut pe locuitor pentru perioada 2014-2019 pune în evidență performanța economică superioară a județului Sibiu comparativ cu performanța medie a economiei naționale⁴. În termeni procentuali, produsul intern brut/locuitor la nivelul județului Sibiu a fost cu 9,16% mai mare decât produsul intern brut/locuitor la nivel național, în intervalul 2014-2019.

Câștigul mediu net lunar este o statistică importantă care exprimă, printre altele, bunăstarea și puterea de cumpărare a populației. Conform Institutului Național de Statistică, începând cu anul 2018, metodologia de calcul privind acest indicator a fost schimbată. În prezent, indicatorul se obține prin scăderea din câștigul nominal brut a: impozitului, contribuției de asigurări sociale, cât și a contribuției de asigurări sociale de sănătate. În ceea ce privește câștigul salarial mediu net lunar, județul Sibiu este mai bine poziționat decât Regiunea Centru. Raportat la statisticile disponibile pentru anul 2020, cetățenii

⁴ Indicii de disparitate reprezintă raportul între produsul intern brut pe locuitor la nivel de județ și produsul intern brut pe locuitor la nivel național.

județului Sibiu câștigă, în medie, cu 7,17% mai mult decât media Regiunii Centru și cu doar 1,61% mai puțin decât media națională. În ceea ce privește dinamica indicatorului, datele statistice relevă o creștere a câștigului salarial, la nivelul județului Sibiu, cu 95,85%, în perioada 2014-2020 (tendință similară cu cea raportată în plan național și regional).

Figura nr. 12 Câștigul salarial mediu net lunar, în perioada 2014-2020 (UM: lei)

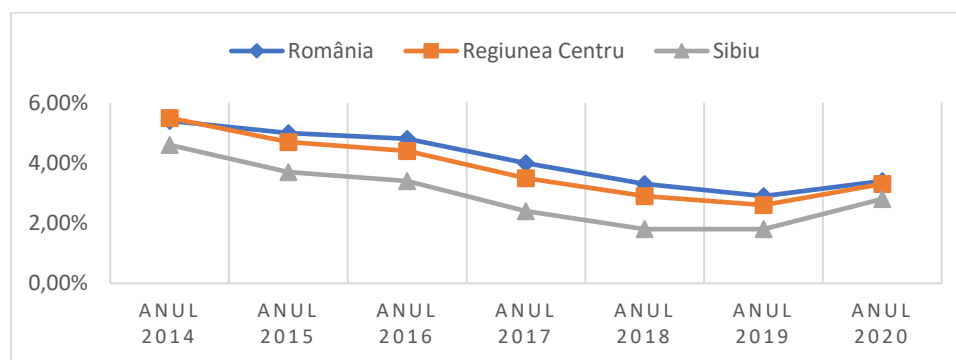
Sursa: Institutul Național de Statistică

Creșterea câștigului mediu net lunar per persoană, din ultimii ani, a contribuit la sporirea puterii de cumpărare a populației. Acest fapt poate fi observat în special din analiza cheltuielilor totale medii lunare ale persoanelor, indicator ce include, printre altele, cheltuielile de consum, investițiile, cât și taxele plătite de către cetățeni (impozite, contribuții, cotizații, taxe). Analiza relevă faptul că la nivelul Regiunii Centru, cheltuielile medii au crescut cu 113% în perioada 2014-2020, în vreme ce câștigul mediu lunar a înregistrat o creștere mai redusă, cu 96,74%, în aceeași perioadă de referință.

Forța de muncă reprezintă una dintre dimensiunile cheie ale dezvoltării economice, prin influența semnificativă pe care o exercită în ansamblul factorilor de producție. Statistica privind populația activă caracterizează oferta potențială de forță de muncă și gradul de ocupare al populației, cuprinzând populația ocupată civilă și șomerii înregistrați. În anul 2020, populația activă din județul Sibiu era de 196,6 mii persoane, în creștere cu 2,66% comparativ cu anul 2014. Spre deosebire de variațiile negative înregistrate la nivelul Regiunii Centru, dar și la nivel național, forța de muncă din județul Sibiu a cunoscut o creștere constantă în perioada de referință, pe fondul migrației persoanelor active, din zonele mai puțin dezvoltate către Municipiul Sibiu. Printre factorii de influență care determină migrația populației active se numără salariile mai mari, oportunitățile de angajare mai bune, nivelul de trai mai ridicat și oportunitățile în domeniul educației.

Rata șomajului din județul Sibiu s-a redus semnificativ pe parcursul perioadei analizate. Dacă în anul 2014, raportul dintre numărul șomerilor (înregistrați la agenția pentru ocuparea forței de muncă) și populația activă civilă era de 4,6%, în anul 2020, rata șomajului înregistrată la nivelul județului a scăzut până la 2,8%. Analizând valoarea indicatorului din perspectivă comparativă, se constată că județul Sibiu prezintă o rată a șomajului mai mică decât cea raportată la nivel național, în medie, cu 1,19 puncte procentuale. Aceste statistici confirmă încă o dată că județul Sibiu se bucură de o piață a forței de muncă mai dinamică și mai bine dezvoltată, față de cea a altor județe din Regiunea Centru, și chiar din țară.

Figura nr. 13 Rata șomajului în perioada 2014-2020 (UM:%)

Sursa: Institutul Național de Statistică

2.3.1.2. Numărul și structura întreprinderilor

Numărul întreprinderilor active din județul Sibiu a crescut de la un an la altul, în principal datorită investițiilor străine și autohtone, care au condus la dezvoltarea economiei locale. Astfel, dacă în anul 2014 se înregistrau 10.290 întreprinderi active, în anul 2020 numărul acestora s-a extins până la 13.464 unități, de unde rezultă o creștere de aproximativ 30% (cu 8 puncte procentuale mai mare față de media națională). Practic, se constată faptul că, în medie, la fiecare 2 zile au fost înființate 3 întreprinderi noi.

Cifra de afaceri a agenților economici localizați în județul Sibiu, exprimată în prețuri curente, a avut același trend ascendent în intervalul analizat, raportând o creștere cu aproximativ 43%, de la 29.774 milioane lei în anul 2014, la 42.547 milioane lei în anul 2020.

În cadrul economiei județului, cea mai importantă cifră de afaceri este generată de sectorul industrial (în special industria prelucrătoare, cu o cifră de afaceri de 18.116 milioane lei), urmat la o diferență considerabilă de comerțul cu ridicata și cu amănuntul (10.305 milioane lei), transport și depozitare (4.215 milioane lei) și de sectorul construcțiilor (3.428 milioane lei).

Analizând numărul întreprinderilor active în funcție de numărul de salariați, se poate observa că ponderea cea mai însemnată o dețin microîntreprinderile, cu 0-9 salariați (88,7%), urmate de întreprinderile mici, cu 10-49 angajați (9,04%), și mijlocii, cu 50-249 salariați (1,76%). Din totalul întreprinderilor active, cel mai slab reprezentate sunt întreprinderile mari, cu peste 250 salariați (0,5%).

Motor al dezvoltării economice regionale, microîntreprinderile și întreprinderile mici și mijlocii au înregistrat o dezvoltare susținută, ajungând să reprezinte în anul 2020 aproximativ 95% din efectivul de personal și 70,6% din cifra de afaceri realizată de unitățile locale active. În condițiile în care IMM-urile dispun, în general, de resurse financiare limitate și un spațiu redus de manevră economică, vulnerabilitatea acestora este mare, iar în cazul unei crize economice gradul în care sunt afectate crește semnificativ. Sectorul economic reprezentat de întreprinderile mici și mijlocii este un generator de creștere economică și locuri de muncă, însă lipsa structurilor de sprijinire a afacerilor, a acceleratoarelor de afaceri și a parcurilor științifice și tehnologice pune în pericol dezvoltarea susținută a acestei categorii de întreprinderi.

Referitor la numărul de salariați angajați în întreprinderile active din județul Sibiu, se constată că acesta a prezentat o creștere cu 30,75% în intervalul de referință, de la 10.603 persoane în anul 2014, la 13.864 persoane în anul 2020, tendință care s-a înregistrat concomitent cu o reducere a ratei șomajului, așa cum a evidențiat analiza prezentată la capitolul 2.3.1.1. Cei mai mulți salariați provin din sectorul comerțului cu ridicata și cu amănuntul (3.393 persoane), construcții (1.618), activități profesionale, științifice și tehnice (1.522 persoane), industria extractivă și industria prelucrătoare (1.425), respectiv din sectorul transport și depozitare (1.402 persoane).

2.3.1.3. Investiții străine

Un rol important în dezvoltarea economică îl au investițiile străine directe (ISD). La finele anului 2020, soldul investițiilor străine directe a urcat, conform datelor Băncii Naționale a României, la 90.733 milioane euro. Volumul cel mai ridicat de ISD⁵ a fost atras de Regiunea de dezvoltare București - Ilfov (sold la 31 decembrie 2020 de 56.092 milioane euro, reprezentând 61,8% din totalul ISD), urmată de Regiunea Centru (8.478 milioane euro, 9,3%) și de Regiunea Vest (6.839 milioane euro, 7,5%). La polul opus, cele mai scăzute valori ale investițiilor străine se regăsesc în Regiunea Sud-Vest Oltenia (2.487 milioane euro) și în Regiunea Nord-Est (1.647 milioane euro). Dacă se iau în calcul doar investițiile *greenfield*, ponderea Regiunii Centru în totalul investițiilor străine din România a fost de 11,6% în anul 2020 (6.621 milioane euro), valoare care o plasează, încă o dată, pe locul doi la nivel național.

Investitorii importanți din județul Sibiu provin din: Germania, Austria, Franța, Olanda, Elveția, Belgia, Italia, Ungaria, Grecia etc. Principalele domenii de activitate în care s-au efectuat investiții străine sunt: comerțul cu ridicata nespecializat al produselor alimentare, fabricarea de piese, subansamble pentru autovehicule, comerțul cu ridicata și amănuntul al produselor farmaceutice, al produselor lactate, materialului lemnos, fabricarea produselor chimice de bază, fabricarea de produse din lemn și mase plastice, fabricarea calculatoarelor și produselor periferice, fabricarea de componente electronice pentru autoturisme, fabricarea de produse de cauciuc, fabricarea varului și ipsosului, transport rutier de mărfuri, domeniul turismului și hotelier etc. Analizând clasamentul primelor 40 de societăți⁶, după participarea străină la capitalul social total subscris, se constată că operatorul economic cu cel mai important capital străin investit din județ, în valoare de 109.155,2 mii lei, este Greengold Timberlands 1 SRL (al cărui investitor majoritar este rezident în Suedia).

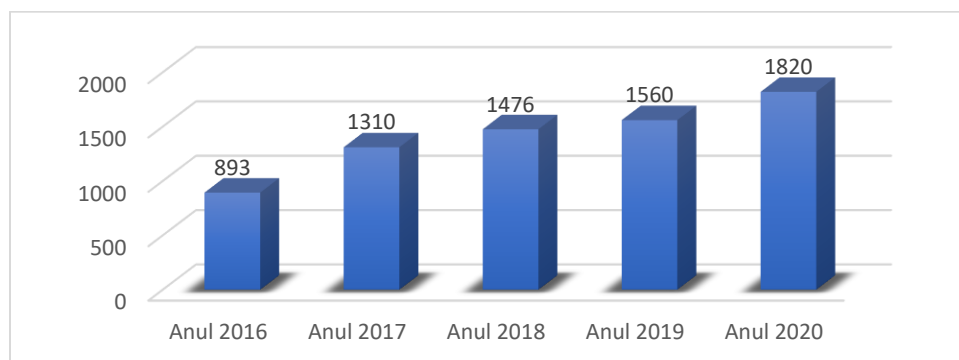
În ceea ce privește investițiile străine directe (ISD) realizate în județul Sibiu în perioada 2016-2020⁷, se observă o creștere semnificativă a cuantumului ISD la nivel județean. Dacă în 2016, soldul ISD la nivel județean se ridica la 893 milioane euro, la nivelul anului 2020 soldul ISD a crescut până la 1.820 milioane euro, reprezentând o creștere cu 103,81%.

⁵ Banca Națională a României (2021), *Raport anual - Investițiile Străine Directe în România în anul 2020*.

⁶ Oficiul Național al Registrului Comerțului, Societăți cu participare străină la capital, Sintează statistică a datelor din Registrul Central al Comerțului la 31 Decembrie 2020

⁷ BNR nu are disponibile date județene pentru anii 2014-2015.

Figura nr. 14 Soldul ISD la nivelul județului Sibiu, în perioada 2016-2020 (date comparabile, UM: milioane euro)

Sursa: BNR; Investițiile Străine Directe în România

2.3.1.4. Dinamica veniturilor

Veniturile totale ale bugetului județului Sibiu pe anul 2020 au fost în cuantum de 461.720,41 mii lei, având următoarea componență:

Venituri proprii din taxe și impozite	7.000.00
Donații și sponsorizări	0,50
Cote defalcate din impozitul pe venit	88.734.00
Sume alocate din impozitul pe venit pentru echilibrarea bugetelor locale	13.310.00
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județului-total	47.765.00
din care cu destinație pentru:	
- finanțarea serviciilor sociale din sistemul de protecție a copilului	7.462.00
- finanțarea centrelor publice pentru persoane adulte cu handicap	13.065.00
- "Programul pentru școli al României"	7.119.00
- drepturile copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul special	1.374.00
- bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și centre județene de resurse și asistență educațională din învățământul special	1.827.00
- finanțarea culturii și cultelor	16.601.00
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru drumuri	11.817.00
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru echilibrarea bugetelor locale	26.537.00
Finanțarea drepturilor acordate persoanelor cu handicap	843.00
Subvenții de la bugetul de stat pentru unități de asistență medico-socială	1.040.00
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru realizarea obiectivelor de investiții în turism	3.269.93
Subvenții de la bugetul de stat pentru finanțarea investițiilor pentru instituții publice de asistență socială și unități de asistență medico-socială	605.45
Finanțarea programului național de dezvoltare locală	136.772.10
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale necesare derulării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile	18.281.15
Fondul European de Dezvoltare Regională	101.250.697
Fondul Social European	4.494.59

Sursa: Consiliul Județean Sibiu

Indicatorul trimestrial privind gradul de realizare a veniturilor a crescut de la 59,28%, în anul 2019, la 74,92%, în anul 2020. Pe de altă parte, veniturile încasate per capita în anul 2020 au fost de 105.745.705 lei anual, în scădere față de 2019, când se raporta suma de 152.294.266 lei. Pe de altă parte, gradul de dependență al bugetului local față de bugetul de stat a scăzut cu aproape 6% în anul 2020, față de anul 2019, de la 92,93%, până la 86,96%.

2.3.1.5. Structura ocupațională

În anul 2020, populația ocupată a județului Sibiu era de 191.100 persoane, în creștere cu 4,65% față de anul de referință 2014. În profil teritorial, analiza indicatorului pune în evidență o creștere procentuală mai ridicată la nivelul județului Sibiu comparativ cu valorile înregistrate în Regiunea Centru (+2,14%) sau cu valorile naționale (+0,11%).

Structura pe sectoare economice a forței de muncă a suferit modificări semnificative, principalele direcții fiind restrângerea sectorului primar și a celui secundar, concomitent cu dezvoltarea sectorului serviciilor și al construcțiilor, ponderea populației ocupate în agricultură rămânând destul de ridicată. Disparitățile intra-regionale în ceea ce privește ocuparea s-au accentuat în ultima perioadă, punând în evidență procesul de concentrare al forței de muncă, în special a celei înalt calificate, în marile centre urbane și în zonele adiacente - zone cu un dinamism economic ridicat, care au reușit atragerea de investiții semnificative în ultimii ani.

În anul 2020, structura populației ocupate civile din județul Sibiu, în funcție de principalele activități ale economiei naționale (CAEN Rev), indica o concentrare a forței de muncă în sectorul industrial (66,2 mii persoane), în special industria prelucrătoare (60,2 mii persoane), urmată de comerțul cu ridicata și cu amănuntul (25,5 mii persoane), sectorul agricultură, silvicultură, pescuit (19,8 mii persoane) și construcții (14,2 mii persoane).

În ultimii ani, în special în perioada 2014-2019, rata de ocupare a resurselor de muncă a crescut continuu la nivelul județului Sibiu, de la 71,6%, la 76,5%. Excepția o constituie anul 2020, când rata de ocupare a resurselor de muncă s-a redus cu aproape un punct procentual față de anul anterior, pe fondul efectelor generate de pandemia Covid-19. Cu toate acestea se constată că, în general, nivelul de ocupare al resurselor de muncă din județul Sibiu depășește media națională cu 6,94%, iar media Regiunii Centru cu 4,45%.

2.3.2. Cercetare-Inovare și Specializare Inteligentă

Dezvoltarea sectorului cercetare-dezvoltare-inovare și specializare inteligentă este unul dintre factorii care poate potența competitivitatea la nivelul județului Sibiu. Necesitatea întăririi legăturii dintre mediul economic și cel de afaceri atrage în viitor dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere, a clusterelor industriale și a celor bazate pe cercetare, accelerând procesul de transfer tehnologic. Mai mult decât atât, specializarea inteligentă reprezintă o strategie inovatoare de transformare economică la nivel local. Actuala criză sanitară a evidențiat o nevoie clară de a reechilibra finanțele publice la nivel național,

regional și local. Prudența în materie de cheltuieli nu ar trebui să genereze o reducere a investițiilor în capitalul social, inovare și cercetare, întrucât acestea sunt elementele de bază care pot stimula o revenire a creșterii.

Inovarea reprezintă una dintre prioritățile-cheie ale proiectului de reformare a politicii regionale pentru perioada 2021-2027, deoarece inovarea joacă un rol esențial în oferirea aceluși impuls atât de necesar creșterii și, în consecință, creării de locuri de muncă mai numeroase și mai bune.

2.3.2.1. Sistemul de cercetare-dezvoltare

Regiunea Centru este reprezentată la nivel național de activitatea de cercetare din județele Brașov și Sibiu, conform datelor disponibile. Unitățile din Regiunea Centru incluse în sistemul național de cercetare-dezvoltare cuprind institutele de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI), centre sau stațiuni de cercetare ale Academiei Române, ale învățământului superior acreditat sau cele din cadrul societăților naționale, companiilor naționale și regiilor autonome de interes național.

Sistemul de cercetare-dezvoltare-inovare din Regiunea Centru este parte componentă a sistemului național de CDI care cuprinde 263 organizații CDI publice și circa 600 de întreprinderi. Dintre organizațiile publice, 56 sunt universități publice autorizate, 46 sunt institute naționale de cercetare-dezvoltare, iar 65 sunt instituții de cercetare și centre ale Academiei Române.

Așa cum a reieșit din **Strategia de specializare inteligentă 2021–2027** a Regiunii Centru, la nivelul județului Sibiu, domeniile de specializare de importanță majoră sunt cele legate de: sectorul agroalimentar, industria auto și mecatronică, precum și industriile creative.

La nivelul Regiunii Centru, numărul salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare a crescut în perioada de referință (2014-2020) cu 30,27 puncte procentuale, însemnând o creștere de la un număr de 3.885 salariați în 2014, la un număr de 4.314 salariați în anul 2020.

De asemenea, la nivelul județului Sibiu, în perioada de referință (2014-2020), numărul de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare s-a extins cu 30,27 puncte procentuale, însemnând o creștere de la un număr de 1.536 salariați în anul 2014, până la 2.001 salariați în anul 2020. Comparând aceste valori cu situația observată la nivel regional, unde numărul de salariați din acest sector s-a extins cu 11,04% în intervalul analizat, se constată că județul Sibiu se bucură de un ritm de creștere mai accelerat.

Potrivit datelor statistice, în anul 2020, cheltuielile totale din activitatea de cercetare-dezvoltare au fost de 289.117 mii lei la nivelul județului Sibiu. Situația este clar îmbunătățită față de anul de referință 2014, când cheltuielile totale din activitatea de cercetare dezvoltare erau de 155.169 mii lei, rezultând astfel o creștere în termeni relativi de 86,32%.

Menținerea acestei stări de fapt nu va putea genera modificări spectaculoase ale performanțelor sistemului CDI în următorii ani. Investițiile în susținerea creării și dezvoltării infrastructurii de CDI, a dezvoltării de noi servicii prestate pentru companii, trebuie asociate cu măsuri care să ghideze, la nivel de sistem, orientarea rezultatelor cercetării, în special din universități și institute de cercetare publice către piață, în vederea creșterii performanței sistemului CDI.

2.3.2.2. Inovația în întreprinderile din mediul de afaceri în perioada 2014-2018⁸

Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în anul 2018, se înregistrau 429 întreprinderi inovatoare în Regiunea Centru, reprezentând doar 10,22% din totalul existent la nivel național. Cu toate acestea, dinamica indicatorului în perioada 2014-2018 indică o tendință pozitivă, respectiv o dublare a numărului de întreprinderi inovatoare la nivel regional, în acest interval. Cea mai importantă pondere o dețin întreprinderile cu inovație de produs (51%) și întreprinderile cu inovație de produs și procese de afaceri (31%).

2.3.2.3 Infrastructura și activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare

Dezvoltarea sectorului cercetare-dezvoltare-inovare (CDI) este unul dintre factorii esențiali care contribuie la creșterea competitivității regionale. Conform informațiilor publicate pe platforma ERRIS (Engage in the Romanian Research Infrastructure System), dezvoltată de către Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI), la nivelul Regiunii Centru există un total de 85 de entități de CDI, incluzându-le aici pe cele din mediul universitar. La nivelul județului Sibiu, entitățile de CDI sunt:

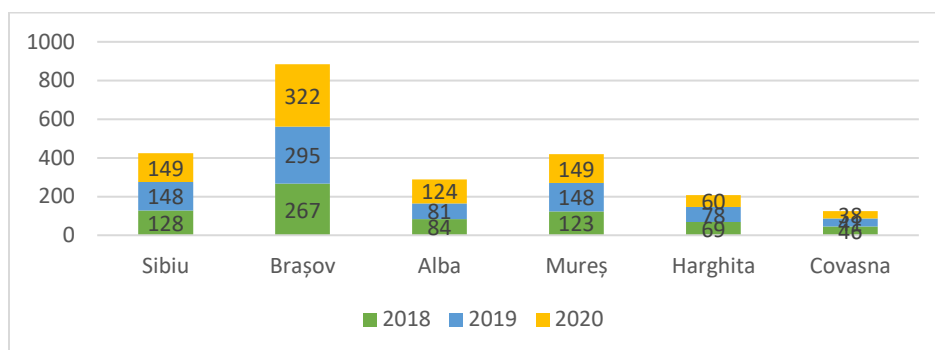
- Universitatea "Lucian Blaga", Sibiu;
- Academia Forțelor Terestre Nicolae Bălcescu din Sibiu;
 - Centru de Cercetare pentru Management și Tehnologie;
 - Laborator de Compatibilitate Electromagnetică;
 - Laborator de Radiofrecvență în dozimetrie și exposimetrie;
- Institutul de Cercetări Produse Auxiliare Organice S.A., Mediaș;
- Spitalul Clinic de Pediatrie Sibiu - Telemedicină și Centru de Cercetare în neurologie pediatrică;
- Medisan 2010 SRL, Sibiu;
- Ropardo SRL, Sibiu.

Domeniile de cercetare în care există activitate la nivelul regiunii variază de la agroalimentare (6 infrastructuri de cercetare), biologie (6 infrastructuri de cercetare), industrie, IT, inginerie, științe exacte și mediu construit sustenabil (37 infrastructuri de cercetare), medicină (26 infrastructuri de cercetare), științe umaniste (9 infrastructuri de cercetare), textile confecții (1 infrastructură de cercetare).

Activitatea de CDI se desfășoară atât în centrele și departamentele de cercetare care activează în cadrul universităților, cât și în centrele de cercetare-dezvoltare create de companiile multinaționale sau autohtone prezente în județul Sibiu: Centrul de cercetare-dezvoltare al concernului Continental, Centrul de cercetare-dezvoltare Kromberg & Schubert și activitatea de cercetare-dezvoltare a firmei Compa din Sibiu.

⁸ Cele mai recente date disponibile privind inovația corespund anului 2018

Figura nr. 15 Total cereri de înregistrare marcă, la nivelul Regiunii Centru, 2018–2020

Sursa: Raport anual al Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci

La nivelul Regiunii Centru, numărul cumulată al cererilor de înregistrare de marcă, în perioada 2018–2020, plasează județul Sibiu pe locul al doilea, cu jumătate numărul de cereri înregistrate în județul Brașov, cel aflat pe prima poziție. Cel mai mare număr de cereri de înregistrare de marcă care au fost depuse pentru Sibiu este de 149 în anul 2020. Cele mai puține cereri au fost depuse în județul Sibiu în anul 2018, când a fost înregistrat un număr de 128 de astfel de cereri. De remarcat că în ultimii doi ani, în 2019, respectiv 2020, numărul de cereri de înregistrare de marcă depuse a crescut constant.

2.3.3. Concluzii competitivitate economică și cercetare, dezvoltare, inovare

Analizele efectuate, pe de o parte cantitative, având la bază cele mai recente date statistice, iar pe de altă parte calitative, rezultate din cercetarea documentară și consultarea actorilor cheie teritoriali, pun în evidență situația economică favorabilă a județului Sibiu, de multe ori, mai avansată decât media națională. Această performanță se reflectă în nivelul indicelui de disparitate economică PIB/locuitor, dar și în rata de ocupare a resurselor de muncă la nivel județean, ambele superioare valorilor medii naționale. Deși bine dezvoltat, sectorul antreprenorial, reprezentat cu precădere de întreprinderile mici și mijlocii, are nevoie de investiții susținute în structuri de sprijinire a afacerilor, inclusiv acceleratoare de afaceri și parcuri științifice/tehnologice, care să sprijine inovarea și să faciliteze crearea rețelelor de transfer tehnologic între institutele CDI și mediul de afaceri. Sectorul CDI rămâne de altfel unul slab dezvoltat la nivelul județului din cauza subfinanțării, în pofida eforturilor din ultimii ani de atragere a investițiilor și fondurilor nerambursabile europene către institutele de specialitate. Creșterea capacității locale de cercetare - dezvoltare și îmbunătățirea corelării acesteia cu nevoile mediului de afaceri reprezintă astfel una dintre prioritățile cheie ale creșterii economice, specializării inteligente și inovației.

În general, cele mai recurente nevoi care au reieșit din analiza efectuată în domeniul competitivității economice și cercetării, dezvoltării, inovării au vizat necesitatea unei mai bune promovări și sprijin oferit start-up-urilor și IMM-urilor, îmbunătățirea calității locurilor de muncă, în special în sectoarele de specializare inteligentă, creșterea numărului de întreprinderi inovatoare, precum și sprijinirea transferului tehnologic și a activităților de cooperare în CDI, inclusiv prin înființarea DIHs (Digital Innovation Hubs). Din perspectiva avantajelor competitive ale județului Sibiu în domeniul economic, cel mai important potențial care poate fi valorificat în perioada următoare se referă la existența unui mediu de afaceri bine dezvoltat și atractivitatea pieței forței de muncă, atractivitatea județului pentru investiții străine directe, precum și existența sectoarelor economice variate cu potențial de specializare inteligentă.

2.4. Sănătate

2.4.1 Determinanții demografici

În completarea informațiilor prezentate în cadrul capitolului 2.2. *Caracteristici demografice*, în cele ce urmează sunt furnizate date legate de determinanții demografici, care au rolul de a oferi o imagine de ansamblu a stării de sănătate a populației, descrise în cadrul acestui subcapitol. Luând în considerare necesitatea de a prezenta acești indicatori în corelare cu domeniul sănătății, doar în cadrul acestui capitol orizontul inclus în analiză este unul mai extins (2000-2020).

Populația județului Sibiu a reprezentat 17,9% din populația Regiunii Centru, în anul 2020. Numeric, populația județului a înregistrat o creștere în perioada 2000-2020. Distribuția pe grupe de vârstă evidențiază că populația activă (între 20 și 64 ani) reprezintă 63,7%, iar populația vârstnică (peste 65 ani) reprezintă 15,8%. Structura în funcție de gen indică predominanța genului feminin (51,3%), iar în funcție de mediul de rezidență indică predominanța domiciliului în mediul urban (66,8%).

Rata de Natalitate în județul Sibiu în perioada 2000-2020, a avut o evoluție sinusoidală, cu perioade de creșteri și scăderi, cu valori care au variat între 9 și 10,6 născuți vii/1000 locuitori. Rata natalității în județul Sibiu urmează în general tendința Regiunii Centru, cu valori mai mici sau egale, iar în 2009 și între 2014 și 2017, valoarea ratei de natalitate a fost mai mare decât media Regiunii Centru, în timp ce în perioada 2002-2019 au fost înregistrate valori mai mari decât cele naționale.

Rata de natalitate în mediul rural, cu valori mai mari decât în mediul urban, a avut un trend descrescător de la 13,8 născuți vii/1000 locuitori în anul 2000 la 11 născuți vii/1000 locuitori în 2020. În mediul urban, evoluția acestui indicator a avut un trend crescător până în anul 2018, după care a scăzut la 8 născuți vii/1000 locuitori în 2020.

Rata de Mortalitate generală în județul Sibiu a avut un trend ușor crescător, de la 9,6 decese/1000 locuitori în anul 2000 la 10 decese/1000 locuitori în 2019, fiind mai mică decât valoarea în Regiunea Centru și cea de la nivel național. În anul 2020, rata mortalității generale a crescut la 12,1 decese/1000 locuitori, creștere care se datorează, în principal, pandemiei Covid-19.

În mediul rural se constată un exces de mortalitate comparativ cu mediul urban, însă în perioada 2000-2019 rata de mortalitate din mediul rural a urmat un trend descrescător, de la 12,3 la 10,1 decese/1000 locuitori, iar rata de mortalitate din mediul urban a avut un trend crescător de la 8,4 la 9,9 decese/1000 locuitori. În anul 2020, rata de mortalitate a crescut în mediul rural până la 12,3 decese/1000 locuitori și în mediul urban până la 12 decese/1000 locuitori.

În funcție de gen, în perioada 2000-2019, rata de mortalitate la genul masculin a avut valori mai mari decât la genul feminin și o evoluție cvasi-constantă, iar rata de mortalitate la genul feminin a avut un trend crescător de la 8,6 la 9,4 decese/1000 locuitori. În anul 2020, rata de mortalitate a crescut la genul masculin până la 13,4 decese/1000 locuitori și la genul feminin până la 10,9 decese/1000 locuitori.

Principalele cauze de deces la nivelul județului Sibiu se mențin în trendul de la nivel național și regional, chiar dacă ordinea cauzelor de pe locurile 3, 4 și 5 s-a mai schimbat în perioada 2009-2019.

În anul 2019, principalele cauze de deces la nivelul județului Sibiu au fost reprezentate de bolile aparatului circulator - 50,7%, din care 22,2% aparțin bolii ischemice cardiace și 8,8% bolilor cerebro-vasculare. Următoarele cauze de deces se datorează: tumorilor - 20%, bolilor aparatului respirator - 10,8%, bolilor aparatului digestiv - 5,2% și leziunilor traumatice - 4,1%.

Tabel nr. 2 - Principalele cauze de deces în anul 2019 (% din total cazuri)

Cauze de deces	România	Regiunea Centru	Județul Sibiu
Boli ale aparatului circulator	55,9%	52,1%	50,7%
Tumori	19,4%	21,1%	20,0%
Boli ale aparatului respirator	6,8%	8,5%	10,8%
Boli ale aparatului digestiv	6,0%	5,0%	5,2%
Leziuni traumatice, otrăviri și alte consecințe ale cauzelor externe	3,7%	4,3%	4,1%

Surse: Institutul Național de Statistică și Datele transmise de la DJS Sibiu

Rata de mortalitate infantilă (decesele în primul an de viață) a avut o valoare de 6,6 decese 0-1an/1000 născuți vii în 2020, fiind mai mică decât media regională, dar mai mare decât cea națională. Evoluția mortalității infantile în perioada 2000-2020 urmează un trend descendent, de la valoarea de 13,3 în 2000 la 6,6 decese 0-1an/1000 născuți vii în 2020, cu perioade de creșteri în anii 2001, 2003-2004 și 2007, valorile fiind oricum mai mici comparativ cu cele ale Regiunii Centru și cu cele naționale (excepție 2007).

În funcție de mediul de rezidență, în perioada 2000-2020, rata de mortalitate infantilă a avut un trend descrescător în ambele situații și valori mai mari în mediul rural decât în mediul urban, cu excepția anilor 2007, 2017 și 2018 când valorile au fost mai mari în mediul urban.

În funcție de vârsta la care a intervenit decesul, rata de mortalitate infantilă neonatală (decesele din prima lună de viață) a fost în 2019 de 3,8 decese neonatale ‰ născuți vii, din care mortalitatea neonatală precoce a fost de 2,8 decese neonatale precoce ‰ născuți vii. Rata de mortalitate infantilă postneonatală (decesele din luna a doua de viață până la un an) a fost de 1,2 decese postneonatale ‰ născuți vii. Ca evoluție în perioada 2010-2019, ambii indicatori au avut perioade de creșteri și descreșteri, încadrându-se în valorile și trendul de la nivel regional.

Mortinatalitatea (numărul de născuți morți raportați la numărul total de născuți) a înregistrat un trend descendent în perioada 2000-2020, de la 5,6 în 2000 la 1,7 născuți morți/1000 născuți în 2020, chiar dacă în intervalul 2002-2014 a avut valori mai mari decât media Regiunii Centru și media națională. În funcție de mediul de rezidență, în perioada 2002-2007, mortinatalitatea a avut valori mai mari în mediul urban, iar în perioada 2008-2020 a avut valori mai mari în mediul rural, cu excepția anului 2012.

Mortalitatea maternă. În perioada 2000-2020, au existat 7 ani cu valoarea 0 a mortalității materne, iar în ceilalți ani s-au înregistrat 1-2 cazuri/an, indicele mortalității materne (MMR) fiind de 0,22 sau 0,43 decese materne la ‰ născuți vii, cazele fiind datorate riscului obstetrical direct și indirect.

Speranța de viață la naștere (durata medie a vieții) a avut o evoluție crescătoare în perioada 2000-2020, de la 70,97 ani la 76,90 ani pentru întreaga populație a județului Sibiu. Indicatorul a avut valori ușor mai mari decât media la nivel național și egale sau mai mari decât valorile la nivelul Regiunii Centru.

În funcție de gen, speranța de viață la genul feminin, în perioada 2000-2020, a crescut de la 74,99 ani la 80,18 ani, în timp ce la genul masculin a crescut de la 67,14 ani la 73,60 ani. Diferența dintre genuri evidențiază valori mai mari la genul feminin, diferența fiind în medie de 7,14 ani. În funcție de mediul de rezidență, speranța de viață în perioada 2000-2020 a fost mai mare în mediul urban față de mediul rural, diferența fiind în medie de 2,31 ani. În mediul urban, indicatorul a crescut de la 71,59 ani la 77,91 ani, iar în mediul rural de la 69,74 ani la 74,84 ani.

2.4.2. Morbiditatea (gradul de îmbolnăvire a populației)

2.4.2.1. Incidența

Conform datelor de la Direcția de Sănătate Publică a județului Sibiu, numărul de cazuri noi de îmbolnăvire înregistrate de medicul de familie, în perioada 2014-2019, a avut un trend ascendent de la 530.260 cazuri în anul 2014 la 577.631 cazuri în anul 2019, creșterea fiind cu 8,9%. Structura incidenței în funcție de grupa de boli a variat între 0,02% pentru malformații congenitale și anomalii cromozomiale, până la 42,94% pentru afecțiuni ale aparatului respirator.

Tabel nr. 3 - Structura incidenței pe clase de boli în județul Sibiu, în perioada 2014-2019

Nr. crt.	Clase de boli ICD-10	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Bolile aparatului respirator	42,45%	42,94%	41,78%	40,52%	40,06%	37,74%
2	Bolile aparatului digestiv	10,69%	11,25%	11,66%	12,19%	12,37%	12,52%
3	Bolile sistemului osteo-articular, ale mușchilor și ale țesutului conjunctiv	8,82%	8,68%	8,97%	9,12%	8,98%	9,39%
4	Bolile pielii și ale țesutului celular subcutanat	6,12%	6,02%	5,86%	5,71%	5,80%	5,83%
5	Bolile aparatului genito-urinar	5,79%	5,61%	5,47%	5,34%	5,64%	6,06%
6	Unele boli infecțioase și parazitare	4,06%	4,23%	4,52%	4,25%	4,19%	4,18%
7	Simptome, semne și rezultate anormale ale investigațiilor	3,76%	3,24%	3,36%	4,00%	4,15%	0,02%
8	Boli endocrine, de nutriție și metabolice	3,61%	3,31%	3,39%	3,93%	3,87%	3,92%
9	Bolile aparatului circulator	3,39%	3,40%	3,04%	2,62%	2,75%	3,30%
10	Bolile urechii și ale apofizei mastoide	3,05%	3,00%	3,24%	3,17%	3,14%	3,46%
11	Bolile ochiului și ale anexelor oculare	2,90%	2,77%	3,07%	3,25%	3,14%	2,32%
12	Bolile sistemului nervos	2,26%	2,28%	2,25%	2,33%	2,36%	0,30%
13	Leziuni traumatiche, intoxicații și alte consecințe de cauză externă	1,95%	2,07%	2,09%	2,37%	2,09%	4,43%
14	Tumori	0,46%	0,44%	0,49%	0,49%	0,56%	0,63%
15	Sarcina, nașterea și lăuzia	0,25%	0,23%	0,29%	0,27%	0,33%	2,17%
16	Tulburări mintale și de comportament	0,21%	0,30%	0,25%	0,16%	0,27%	2,87%
17	Boli de sânge și ale organelor hematopoietice, tulburări ale sistemului imunitar	0,17%	0,18%	0,22%	0,21%	0,24%	0,30%
18	Unele afecțiuni ale căror origini se situează în perioada perinatală	0,03%	0,03%	0,04%	0,04%	0,03%	0,40%

Nr. crt.	Clase de boli ICD-10	2014	2015	2016	2017	2018	2019
19	Malformații congenitale și anomalii cromozomiale	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,16%

Sursa: DSP județul Sibiu

În perioada 2014-2019, 75% dintre cazuri s-au înregistrat la primele 6 categorii de îmbolnăvire: bolile aparatului respirator; bolile aparatului digestiv; bolile sistemului osteo-articular, mușchi, țesut conjunctiv; bolile pielii și ale țesutului celular subcutanat; bolile aparatul genito-urinar; unele boli infecțioase și parazitare. În funcție de mediul de rezidență, au predominat cazurile noi de îmbolnăvire în mediul urban, iar în funcție de gen, cazurile noi de îmbolnăvire au predominat la genul feminin.

2.4.2.2. Prevalența

În conformitate cu datele furnizate de Direcția de Sănătate Publică a județului Sibiu, prevalența (cazurile noi și vechi de îmbolnăvire) în perioada 2014-2019, a evidențiat predominanța bolnavilor cu afecțiuni ale aparatului cardio-vascular:

- bolile hipertensive, cu o prevalență în creștere de la 150,46 la 162,13 cazuri ‰ de locuitori,
- cardiopatia ischemică, cu o prevalență cvasi-constantă de la 83,43 la 82,30 cazuri ‰ de locuitori.

Un trend crescător s-a înregistrat la următoarele categorii:

- diabetul zaharat (trend crescător de la 46,62 la 64,04 cazuri ‰ de locuitori);
- tumorile maligne (cu o creștere ușoară de la 29,05 la 31,83 cazuri ‰ de locuitori);
- bolile pulmonare obstructive cronice (în creștere de la 22,08 la 27,81 cazuri ‰ de locuitori);
- tulburările mentale și de comportament (trend crescător de la 17,69 la 25,15 cazuri ‰ de locuitori).

Trendul descrescător s-a înregistrat în cazul:

- bolilor cerebro-vasculare (de la 18,02 la 17,72 cazuri ‰ de locuitori);
- boala ulceroasă (de la 15,11 la 12,99 cazuri ‰ de locuitori).

De asemenea, creșteri ale prevalenței s-au înregistrat la următoarele categorii: gușa simplă și nodulară, obezitate, ciroză hepatică și alte hepatite cronice, bolile psihice.

2.4.2.3 Determinanții stării de sănătate

Din datele furnizate de Direcția de Sănătate Publică a județului Sibiu pentru anii 2016, 2017 și 2019, din numărul mediu scriptic de angajați, 25,5% sunt expuși la noxe.

Factorii de risc ocupaționali raportați sunt constituiți din:

- Pulberi, la care au fost expuși în medie 4,8% dintre angajați;
- Substanțe chimice la care au fost expuși 4,5% dintre angajați;
- Noxe fizice, cu cea mai mare expunere de 14,4% angajați;
- Agenți biologici – 1,5% angajați;
- Substanțe sau cauze potențial cancerigene, la care au fost expuși 0,4% dintre angajați.

Rata accidentelor de muncă în județul Sibiu în perioada 2014-2019, a avut valori până la 1 persoană accidentată la 1.000 de angajați. Valorile indicatorului au fost situate, în general, sub cele înregistrate la nivelul Regiunii Centru. Principalele categorii de *factori comportamentali* cu impact asupra stării de sănătate sunt: fumatul, consumul de alcool, inactivitatea fizică și dieta/obezitatea. În perioada 2014-2019, conform informațiilor primite de la Direcția de Sănătate Publică a județului Sibiu, nu s-au realizat studii privind factorii comportamentali. Prevalența obezității în perioada 2014-2019 a avut un trend crescător de la 13,99 la 15,28 cazuri % de locuitori, ocupând locul 10 în ierarhia prevalenței pe județ.

Consultările publice organizate la nivelul județului Sibiu au evidențiat importanța prevenției pentru menținerea sănătății cetățenilor, context în care sunt benefice activitățile educaționale, sportive și de agrement, precum și încurajarea comportamentelor sanogene.

2.4.3. Furnizorii de servicii de sănătate existenți la nivelul județului Sibiu

În cadrul acestui subcapitol vor fi prezentate pentru perioada 2014-2019, informații privind furnizorii de servicii de sănătate, astfel: categoriile de furnizori de servicii de medicale și medico-sociale, resursele umane, bugetul de venituri și cheltuieli pe categorii de servicii de sănătate. Aceste informații au fost utilizate la realizarea strategiei pe domeniul "Sănătate".

Mențiune: în perioada martie 2020 – martie 2022, pe fondul manifestării pandemiei COVID-19, la nivelul spitalelor au existat modificări temporare ale structurii de paturi, cu scopul de a se adapta condițiilor specifice de îngrijire a pacienților diagnosticați cu COVID-19. De asemenea, s-a modificat numărul personalului medical, deoarece s-a permis angajarea de personal medical pe perioadă determinată, pentru a crea condițiile optime de îngrijire a pacienților. Datele din această perioadă fiind temporare, nu au fost incluse.

2.4.3.1. Categoriile de furnizori de servicii medicale și medico-sociale

În perioada 2014-2019, la nivelul județului Sibiu principalele categorii de furnizori de servicii de sănătate, au fost: cabinete de medicină de familie; cabinete de medicină dentară; ambulatorii și cabinete de specialitate; spitale; servicii de urgență; servicii de reabilitare; servicii de îngrijiri la domiciliu și paliative; unități de asistență medico-socială; farmacii.

Numărul total de furnizori din perioada 2014-2019, pe categorii, se regăsește în tabelul următor, alcătuit pe baza datelor puse la dispoziție de Direcția de Sănătate Publică a județului Sibiu.

Tabel nr. 4 - Categoriile de furnizori de servicii de sănătate

Furnizori (publici și privați)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Medicina de familie	250	248	249	247	247	240
Asistenți medicali comunitari / mediatori sanitari	23/19	22/19	49/28	54/26	54/26	57/25
Specialitate de tip ambulator	191	218	224	233	235	258
Medicină dentară	310	378	390	402	463	483
Servicii spitalicești	8	8	8	10	10	10
Servicii de Urgență	8	8	8	8	8	8
Servicii de reabilitare	3	3	3	5	6	7

Furnizori (publici și privați)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Îngrijiri la domiciliu și îngrijiri paliative	2	2	3	3	5	5
Unități de asistență medico-sociale	4	4	4	4	4	4
Servicii farmaceutice	172	177	180	175	178	177

Sursa: DSP județ Sibiu

Este de menționat faptul că în structura unui furnizor de servicii de medicină de familie, medicină dentară, medicină de specialitate, pot fi cuprinse un cabinet medical sau mai multe cabinete medicale. De asemenea, în structura ambulatoriilor există un număr variabil de cabinete de diferite specialități, inclusiv laboratoare de analize medicale și laboratoare de radiologie și imagistică medicală.

Datele colectate prin intermediul interviurilor desfășurate cu actori cheie din teritoriu, au arătat că reprezentarea serviciilor medicale ambulatorii (medicina de familie, medicină de urgență și medicina de specialitate în ambulatoriu) este considerată satisfăcătoare în mediul urban, dar nesatisfăcătoare pentru zona rurală a județului Sibiu. Printre serviciile medicale necesare a fi dezvoltate se numără serviciile de specialitate ambulatorii și centrele de sănătate mentală.

În continuare este prezentată componența serviciilor medicale furnizate în județul Sibiu, în perioada 2014-2019, pe baza datelor de la: Institutul Național de Statistică (extrase din baza de date *Tempo online*), Direcția Județeană de Sănătate Publică, Casa Județeană de Asigurări de Sănătate, Ministerul Sănătății.

Asistența medicală primară

a) Medicina de familie (medici de familie, medici generalişti, medici din unitățile de învățământ)

Numărul cabinetelor de medicină de familie a crescut, în perioada 2014-2019, de la 292 în anul 2014 la 303 cabinete în 2019, astfel încât acoperirea teritorială este aproape completă (doar la nivelul a două comune nu există medic de familie). Toate cabinetele sunt proprietate privată. Distribuția în teritoriu a cabinetelor de medicină de familie arată că 205 cabinete (67,7%) funcționează în mediul urban și 98 cabinete (32,3%) în mediul rural. În plus, în anul 2019 mai existau 41 cabinete de medicină generală (private), 34 cabinete medicale școlare și un cabinet medical studentesc (toate fiind publice).

Sondajul de opinie aplicat în rândul cetățenilor a evidențiat faptul că 60,5% dintre respondenți sunt mulțumiți de serviciile medicale oferite de medicii de familie, astfel: 48,5% s-au declarat mulțumiți, iar 12% s-au declarat foarte mulțumiți.

b) Asistența medicală comunitară

Conform datelor Direcției de Sănătate Publică a județului Sibiu, activitatea de asistență medicală comunitară a fost desfășurată de asistenți medicali comunitari, al căror număr a crescut de la 23 în anul 2014 la 57 în anul 2019 și de mediatorii sanitari pentru etnia romă, al căror număr a crescut de la 19 în anul 2014 la 25 în anul 2019. Activitatea de asistență medicală comunitară care s-a desfășurat în anul 2019 este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 5 - Beneficiarii și serviciile de asistență medicală comunitară în județul Sibiu, în 2019

Furnizori de servicii de asistență medicală comunitară	Beneficiari de servicii de asistență medicală comunitară		Servicii de asistență medicală comunitară		Număr servicii/ 1 beneficiar /an
	Număr	Pondere	Număr	Pondere	
Asistenți medicali comunitari	62.207	74,23%	149.128	71,24%	2,40
Mediatori sanitari	21.594	25,77%	60.214	28,76%	2,79
Total	83.801	100,00%	209.342	100,00%	2,50

Sursa: DSP județul Sibiu

La sfârșitul anului 2019, personalul de asistență medicală comunitară era distribuit în 43 unități administrativ-teritoriale, ceea ce reprezintă 67,2% din totalul acestora din județul Sibiu.

Asistența medicală de specialitate de tip ambulator (inclusiv medicina dentară)

a) Specialități de tip ambulator

Activitatea medicală de specialitate se desfășoară în cabinete medicale de specialitate, al căror număr a crescut de la 192 în anul 2014 la 228 în anul 2019, toate fiind private. Distribuția lor în teritoriu este predominantă în mediul urban, doar două cabinete se află în mediul rural.

De asemenea există: 6 societăți civile medicale de specialitate private; 4 ambulatorii de specialitate (2 publice și 2 private); 28 de policlinici private; 1 centru de diagnostic și tratament (public); 1 centru medical de specialitate (public); 3 centre de dializă private.

Din informațiile colectate în cadrul interviurilor și a focus-grupurilor desfășurate, a reieșit nevoia de a se furniza servicii medicale de specialitate de tip ambulator pentru populația din mediul rural. Medicii specialiști autorizați pot desfășura activitate în condiții legale în zonele deficitare, având posibilitatea de a încheia contracte cu Casa județeană de asigurări de sănătate pentru un număr mai mic de 35 de ore, astfel încât să presteze servicii medicale 1-2 zile pe săptămână în localități din mediul rural.

b) Medicina dentară

Numărul cabinetelor de medicină dentară/stomatologice a crescut de la 409 cabinete în anul 2014 la 506 cabinete în anul 2019, toate fiind private. Dintre acestea, 424 cabinete (83,8%) funcționează în mediul urban și 82 cabinete (16,2%) funcționează în mediul rural în 35 de comune. În anul 2019 funcționau 15 cabinete stomatologice școlare.

Gradul de satisfacție a cetățenilor cu privire la serviciile stomatologice oferite în județul Sibiu, exprimat la sondajul de opinie derulat, este unul mediu, 52,5% dintre respondenți au declarat că sunt fie mulțumiți, fie foarte mulțumiți de calitatea acestor servicii. De asemenea, 27,1% dintre aceștia au avut o opinie neutră, în timp ce 18,5% au fost nemulțumiți și foarte nemulțumiți de calitatea serviciilor stomatologice, iar 1,7% au menționat că nu au o opinie.

Servicii de urgență

În perioada 2014-2019, în județul Sibiu au funcționat 8 furnizori de servicii de urgență, din care un furnizor public (Serviciul Județean de Ambulanță Sibiu).

Serviciile de tip "consultații" prestate de către furnizorii de medicină de familie și cei de specialitate de tip ambulator (inclusiv medicina dentară și asistența de urgență), în perioada 2014-2019, au crescut de la 1.743.904 la 2.090.046, iar serviciile tip "tratament" au scăzut de la 761.344 la 559.920 în aceeași perioadă. Peste 72,2% dintre consultații și peste 65,7% dintre tratamente au fost prestate predominant în mediul urban. Se evidențiază astfel, nevoia de creștere a serviciilor de tip "consultații" și de tip "tratament" prestate pentru populația din mediul rural.

Asistența medicală terțiară (spitalicească)

La nivelul județului Sibiu, în anul 2019, funcționau un număr de 10 unități sanitare cu paturi, dintre care nouă sunt spitale publice și un spital este privat.

Consiliul Județean Sibiu are în administrare următoarele spitale publice:

- Spitalul Clinic Județean de Urgență Sibiu;
- Spitalul Clinic de Psihiatrie "Dr. Gheorghe Preda" Sibiu;
- Spitalul de Pneumoftiziologie Sibiu.

Numărul de paturi din spitalele publice ale județului Sibiu a scăzut de la 3.723 paturi în anul 2000 la 2.574 paturi în 2019, ceea ce înseamnă că și asigurarea cu paturi a populației a scăzut de la 8,4 paturi la 1000 locuitori în anul 2000 la 6,4 paturi la 1000 locuitori în anul 2019 (INSP – Anuar de statistică sanitară 2019). Cele 2.574 paturi sunt distribuite în teritoriu, astfel: 2.119 paturi în Municipiul Sibiu, 335 paturi în Municipiul Mediaș, 48 paturi în Orașul Agnita și 72 paturi în Orașul Cisnădie.

Conform datelor furnizate de Direcția de Sănătate Publică a județului Sibiu, activitatea desfășurată la nivelul unităților sanitare cu paturi (tip acut și cronic) în perioada 2014-2019 este prezentată în tabelul următor. Această activitate cuprinde: numărul de cazuri, durata medie de spitalizare, indicele de ocupare a paturilor și serviciile de radiologie și imagistică medicală.

Tabel nr. 6 - Serviciile în unitățile sanitare cu paturi (tip acut și cronic) în perioada 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Număr cazuri	68.997	70.394	71.460	70.677	73.690	75.410
Durata medie de spitalizare	8,24	8,3	7,87	7,79	7,57	7,25
Indice de ocupare a paturilor	258,21	263,32	252,41	247,98	252,63	255,29
Servicii de radiologie și imagistică	57.578	57.423	58.886	64.225	72.517	64.186

Sursa: DSP județ Sibiu

Serviciile spitalicești se caracterizează prin:

- creșterea numărului de cazuri de la 68.997 cazuri în 2014 la 75.410 cazuri în anul 2019;
- scăderea duratei medii de spitalizare de la 8,24 zile la 7,25 zile;
- scăderea ratei de ocupare a paturilor de la 258,21 zile/an la 255,29 zile/an;
- creșterea numărului de servicii de radiologie și imagistică medicală de la 57.578 la 64.186.

Informațiile colectate prin aplicarea metodelor calitative au evidențiat insuficienta acoperire a serviciilor medicale pentru tratarea pacienților cu boli psihice severe, care se confruntă, printre altele și cu problema stigmatizării. În acest context, a fost identificată nevoia de dezvoltare a serviciilor pentru persoanele cu afecțiuni psihice, prin crearea de centre de sănătate mentală, a unei unități medicale pentru pacienți cu

patologie psihiatrică severă, dezvoltarea de rețele de servicii de psihiatrie în comunitate (centre de criză, echipe mobile, locuințe protejate), dar și nevoia de dezvoltare a unor servicii preventive integrate, de exemplu, prin oferirea serviciilor preventive de psihologie la cabinetele medicilor de familie. În plus, pentru toată gama de boli cronice (cardio și cerebrovasculare, tumorale, respiratorii, digestive, etc.) este nevoie de dezvoltarea de îngrijiri paliative pentru pacienți.

Sondajul de opinie aplicat în rândul cetățenilor județului Sibiu arată că doar 21,7% dintre respondenți sunt fie mulțumiți, fie foarte mulțumiți de calitatea serviciilor medicale oferite de spitalul/spitalele din localitatea respondenților. 33,1% dintre aceștia au avut o opinie neutră, în timp ce 29,8% au fost nemulțumiți și foarte nemulțumiți de calitatea serviciilor oferite de spitalul din localitatea lor. De asemenea, 15,4% au menționat că nu au o opinie.

Unitățile de Asistență Medico-Socială (UAMS)

În județul Sibiu, în perioada 2014-2019, au funcționat și funcționează în continuare patru Unități de asistență medico-socială (UAMS), care sunt distribuite astfel: una în Municipiul Sibiu, una în Municipiul Mediaș, una în Orașul Agnita și una în Orașul Săliște (INS – Baza de date Tempo online). Numărul total de paturi în UAMS-uri, la nivelul anului 2019, era de 260, paturile fiind distribuite în teritoriu astfel: 90 paturi în Municipiul Sibiu, 50 paturi în Municipiul Mediaș, 35 paturi în Orașul Agnita și 85 paturi în Orașul Săliște (INS – Baza de date Tempo online). Conform datelor furnizate de Direcția de Sănătate Publică a județului Sibiu, numărul de beneficiari îngrijiți în UAMS-uri a crescut de la 312 în anul 2014 la 483 în anul 2019.

Servicii de reabilitare

Conform informațiilor furnizate de DSP Sibiu, numărul de furnizori de servicii de recuperare/reabilitare în județul Sibiu a avut o evoluție crescătoare, de la trei furnizori în anii 2014, 2015 și 2016, la cinci furnizori în 2017, șase furnizori în 2018, ajungând la șapte furnizori în anul 2019.

Dintre cei șapte furnizori actuali, conform datelor CASJ Sibiu (2019), cinci sunt publici, respectiv: Spitalul Clinic Județean de Urgență Sibiu; Spitalul Clinic de Psihiatrie "Dr. Gheorghe Preda" Sibiu; Spitalul de Pneumoftiziologie Sibiu; Spitalul Municipal Mediaș; Spitalul General C.F. Sibiu.

Servicii de îngrijiri la domiciliu și îngrijiri paliative

Pe baza datelor puse la dispoziție de Direcția de Sănătate Publică a județului Sibiu, serviciile de îngrijiri la domiciliu și îngrijiri paliative au fost oferite de doi furnizori în anii 2014 și 2015, de câte trei furnizori în anii 2016 și 2017, și de către cinci furnizori în anul 2018.

Conform datelor CASJ Sibiu, în anul 2019, existau 4 furnizori de îngrijiri la domiciliu, care își desfășurau activitatea astfel: 2 furnizori în Municipiul Sibiu, câte 1 furnizor în localitățile Cisnădie și Cristian. Consultările organizate în județul Sibiu au arătat nevoia dezvoltării serviciilor de îngrijire la domiciliu, în special pentru persoanele vârstnice, mai ales din mediul rural.

Servicii farmaceutice

La nivelul județului Sibiu funcționează următoarele categorii de unități farmaceutice: farmacii, puncte farmaceutice și depozite farmaceutice. Acestea sunt publice și private, numărul lor variind în perioada 2014-2019. În anul 2019 existau 156 farmacii, 31 puncte farmaceutice și 10 depozite farmaceutice.

Distribuția în mediul rural a farmaciilor și punctelor farmaceutice în anul 2019 este asigurată pentru 79,2% dintre localități.

2.4.3.2 Resursele umane

Personalul care lucrează în cadrul furnizorilor de servicii de sănătate la nivelul județului Sibiu a înregistrat, din punct de vedere numeric, o creștere în perioada 2014-2019, conform datelor Institutului Național de Statistică. În tabelul următor este prezentată evoluția numerică a personalului în perioada 2014-2019.

Tabel nr. 7 - Evoluția personalului din domeniul medical, în perioada 2014-2019

Categoriile de personal sanitar	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Medici (exclusiv medici dentiști)	1.225	1.227	1.305	1.332	1.361	1.444
Medici de familie	299	286	285	288	288	300
Medici dentiști	416	446	466	477	578	596
Farmaciiști	342	346	371	398	397	442
Alte tipuri de personal sanitar cu studii superioare	ND	500	540	537	529	575
Asistenți medicali cu studii superioare	ND	419	444	451	430	458
Asistenți medicali	ND	2.400	2.529	2.656	2.755	2.877
Asistenți medicali obstetrică - ginecologie (Moașe)	55	56	52	56	59	59
Personal sanitar cu studii medii	2.614	2.663	2.822	2.973	3.115	3.228
Personal sanitar auxiliar	1.440	1.486	1.499	1.556	1.578	1.600

Sursa: Institutul Național de Statistică

Personalul medical lucrează atât în unități sanitare publice, cât și în unități sanitare private. Datele aferente anului 2019 arată că dacă la categoria medici (toate specialitățile) un procent de 72,1% lucrează în sistemul public, medicii de familie și medicii dentiști lucrează în sistem privat în proporție de 80%, respectiv 87,4%. La asistenții medicali predomină sectorul public, astfel: asistenți medicali cu studii superioare - 85,6%, asistenți medicali cu studii medii - 54,2%, moașe - 76,3%. Personalul sanitar auxiliar lucrează în proporție de 89% în sectorul public. În domeniul farmaceutic predomină sistemul privat unde sunt implicați 95,9% din întreg personalul. În cadrul Universității Lucian Blaga din municipiul Sibiu, funcționează Facultatea de Medicină, care formează personal înalt calificat în domeniu.

2.4.3.3 Bugetul de venituri și cheltuieli pe categorii de servicii de sănătate

Furnizorii de servicii de sănătate din județul Sibiu sunt finanțați, în principal, pe baza contractului de prestări servicii încheiat cu Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Sibiu.

În perioada 2014-2019, sumele bugetare alocate pentru materiale și prestări servicii cu caracter medical au crescut de la 380.658,17 mii lei la 566.059,71 mii lei.

În funcție de categoria de servicii prestate, bugetul se distribuie astfel: serviciile medicale în ambulator; servicii de urgență prespitalică și transport sanitar; servicii medicale în unități sanitare cu paturi; îngrijiri medicale la domiciliu; produse farmaceutice, materiale sanitare specifice și dispozitive medicale; prestații medicale acordate în baza documentelor internaționale.

a) Bugetul pentru serviciile medicale în ambulator

În perioada 2014-2019, acest buget a avut un trend crescător de la 48.380,01 mii lei la 95.446,71 mii lei. Acest buget se împarte la 5 categorii de servicii, fiecare categorie utilizând o anumită pondere.

Pentru anul 2019 bugetul a reprezentat 16,9% din total, iar distribuția pe categorii a fost următoarea: asistența medicală primară – 56,6%; asistența medicală pentru specialități clinice – 26,5%; asistența medicală stomatologică – 3,9%; asistența medicală pentru specialități paraclinice – 11,3%; asistența medicală în centrele medicale multifuncționale – 1,8%.

b) Bugetul pentru servicii de urgență prespitalicești și transport sanitar a variat de la 897,57 mii lei la 1.088 mii lei între anii 2014 și 2019. Acest buget reprezintă 0,2% din bugetul total în 2019.

c) Serviciile medicale în unitățile sanitare cu paturi au avut alocate sume ce au variat de la 155.382,01 mii lei în anul 2014 la 205.990,48 mii lei în anul 2019. Suma alocată în 2019 reprezintă 36,4% din bugetul total.

d) Bugetul pentru îngrijirile medicale la domiciliu a scăzut de la 728,89 mii lei în 2014 la 578 mii lei în 2019. Acest buget reprezintă 0,1% din bugetul total în 2019.

e) Produsele farmaceutice, materialele sanitare specifice și dispozitivele medicale au avut alocate sume din buget de la 168.922,62 mii lei în 2014 la 242.909,13 mii lei în 2019. Acest buget se împarte în cinci categorii, pentru fiecare alocându-se o anumită pondere.

În anul 2019, suma alocată acestor servicii a reprezentat 42,9% din bugetul total, iar distribuția pe categorii a fost următoarea:

- Medicamente cu și fără contribuție personală – 43,7%;
- Medicamente pentru boli cronice – programele naționale cu scop curativ – 36,9%;
- Materiale sanitare specifice utilizate în programele naționale cu scop curativ – 5,7%;
- Servicii medicale de hemodializă și dializă peritoneală – 11,8%;
- Dispozitive și echipamente medicale – 1,9%.

f) Prestațiile medicale acordate în baza documentelor internaționale au avut alocate sume de la 6.347,07 mii lei în 2014 până la 20.047,39 mii lei în 2019. Din bugetul global, aceste servicii au primit 3,5% în 2019.

O altă sursă de finanțare o constituie bugetul Autorității Publice Locale. Fiecare unitate sanitară cu paturi se află în administrarea autorităților publice locale.

Sumele alocate de Consiliul Județean Sibiu pentru serviciile de sănătate prestate de către spitalele din subordinea Consiliului Județean Sibiu: Spitalul Clinic Județean de Urgență, Spitalul de Pneumoftiziologie, Spitalul Clinic de Psihiatrie "Dr. Gheorghe Preda" sunt prezentate în tabelul următor.

Tabel nr. 8 - Total sume alocate de către CJ Sibiu prin bugetul de venituri și cheltuieli (în lei)

Nr. crt.	Indicator	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Total sume alocate de către Consiliul Județean Sibiu prin bugetul de venituri și cheltuieli, din care:	21.702.773	14.261.074	12.789.245	14.535.231	10.987.507	13.799.512
1	- pentru bunuri și servicii (medicamente, materiale sanitare, dezinfecțanți, reparații curente)	4.475.068	3.873.566	2.272.041	3.486.946	1.389.202	2.427.317
2	- pentru investiții (reparații capitale, dotări, aparatură medicală)	17.227.705	10.387.508	10.517.204	11.048.285	9.598.305	11.372.195

Sursa: Consiliul Județean Sibiu

2.4.4. Concluzii sănătate

Analiza indicatorilor demografici pentru perioada 2000-2019, care oferă o imagine de ansamblu asupra stării de sănătate a populației, arată că rata natalității la nivelul județului Sibiu are un trend ușor descrescător, urmând tendința Regiunii Centru, dar având valori mai mari decât media națională. În același timp, rata mortalității generale înregistrează un trend crescător, dar cu valori mai mici decât cele de la nivel regional și național. Rata de mortalitate infantilă a înregistrat o scădere marcantă ajungând la o valoare mai mică decât media regională și națională. Toți indicatorii au valori mai mari în mediul rural. Sperața de viață la naștere a avut o evoluție crescătoare, cu valori apropiate de cele regionale, mai mari decât la nivel național, precum și în mediul urban.

Gradul de îmbolnăvire a populației județului Sibiu, în perioada 2014-2019, indică o creștere a incidenței bolilor aparatului respirator, aparatului digestiv, sistemului osteo-articular, pielii și țesutului celular subcutanat, aparatului genito-urinar. Prevalența, în aceeași perioadă, a înregistrat creșteri la următoarele categorii de afecțiuni: boli cardio și cerebro-vasculare, diabet zaharat, tumori maligne, boli pulmonare obstructive cronice, tulburări mentale și de comportament.

Corespunzător nevoilor de îngrijiri de sănătate ale populației județului Sibiu, acoperirea cu servicii medicale în perioada 2014-2019, evidențiază diferențe de distribuție între cele două medii de rezidență, în mediul rural funcționând doar o treime dintre cabinetele de medicină dentară și doar două cabinete medicale de specialitate de tip ambulator. În aceste condiții, este necesar ca în mediul rural să se diversifice serviciile de asistență medicală primară, să crească numărul de cabinete de medicină dentară, să fie stimulați medicii specialiști să ofere servicii de tip ambulator.

În plus, la nivel județean există o insuficientă acoperire cu servicii medicale pentru tratarea pacienților cu boli psihice, ceea ce face necesară dezvoltarea serviciilor specifice, prin crearea de centre de sănătate mentală, prin dezvoltarea de rețele de servicii de psihiatrie în comunitate, prin oferirea de îngrijiri paliative, precum și dezvoltarea unor servicii preventive integrate. De asemenea, pentru pacienții cu boli cronice evolutive, aflați în stadii terminale, este necesar să se dezvolte servicii de îngrijiri paliative.

Nu în ultimul rând, trebuie subliniată importanța prevenției pentru menținerea sănătății cetățenilor, context în care sunt benefice activitățile de educație pentru sănătate, activitățile sportive și de agrement, precum și încurajarea/stimularea comportamentelor sanogene.

Potențialul de dezvoltare a sectorului de sănătate este susținut și de existența Universității "Lucian Blaga", în cadrul căreia funcționează Facultatea de Medicină, care formează specialiști în domeniu, precum și de gradul ridicat de dezvoltare economică a județului, care crează premise favorabile pentru implicarea agenților economici în investiții în domeniul medical.

2.5 Asistență socială

2.5.1. Situația actuală

La nivel național, cadrul general de organizare și funcționare a sistemului național de asistență socială este reglementat prin Legea nr. 292/2011, care definește acest sistem ca fiind ansamblul de instituții, măsuri și acțiuni prin care statul, reprezentat de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și societatea civilă, intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale situațiilor care pot genera marginalizarea sau excluderea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților.

Astfel, asistența socială urmărește dezvoltarea capacităților individuale, de grup sau colective pentru asigurarea nevoilor sociale, creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială, contribuind la dezvoltarea de ansamblu a comunităților și la creșterea atractivității acestora. Pe de altă parte, beneficiarii serviciilor sociale sunt sprijiniți să participe la viața economică și socială și să contribuie, astfel, la bunăstarea colectivă.

Sistemul național de asistență socială cuprinde, pe de o parte, sistemul de **beneficii de asistență socială** și pe de altă parte, sistemul de **servicii sociale**. Potrivit legii, serviciile sociale trebuie să primeze față de beneficiile de asistență socială, în cazul în care costul acestora și impactul asupra beneficiarilor este similar.

Beneficiile de asistență socială se acordă în bani sau în natură și cuprind alocații, indemnizații, ajutoare sociale și facilități, pentru: prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excludere socială; susținerea copilului și familiei; sprijinirea persoanelor cu nevoi speciale; situații deosebite. Spre deosebire de beneficiile de asistență socială, serviciile sociale au caracter proactiv și presupun o abordare integrată a nevoilor persoanei, în relație cu situația socioeconomică, starea de sănătate, nivelul de educație și mediul social de viață al acesteia.

Consultările cu actorii cheie teritoriali confirmă faptul că la nivelul județului Sibiu se simte nevoia creșterii bugetului pentru servicii de asistență socială, în detrimentul acordării de beneficii sociale, care crează dependență, în condițiile în care costul și impactul este similar și se poate asigura sustenabilitatea serviciilor dezvoltate. Deși în ultima perioadă au fost făcute progrese în acest sens, în continuare trebuie făcute eforturi de extindere a acoperirii cu servicii sociale, în special în mediul rural.

În județul Sibiu, domeniul asistenței sociale este reprezentat pe de o parte, de sectorul public, prin DGASPC Sibiu, Direcțiile de Asistență Socială din cadrul Primăriilor municipiilor și orașelor și Serviciile Publice de Asistență Socială, constituite la nivelul comunelor, iar pe de altă parte, de sectorul privat, alcătuit din ONG-uri/asociații/fundații.

Conform bazei de date a Ministerului Muncii și Justiției Sociale privind furnizorii de servicii sociale, la nivelul lunii noiembrie 2020, în județul Sibiu, erau acreditați, în baza Legii 197/2012, 105 furnizori de servicii sociale, din care 28 furnizori publici și 77 furnizori privați, după cum urmează:

Furnizori publici:

- 23 de furnizori publici din categoria Structuri specializate din cadrul/subordinea autorităților administrației Publice locale și autoritățile executive din unitățile administrativ-teritoriale organizate la nivel de comună, oraș, municipiu;
- 5 furnizori din categoria Unități sanitare, unități de învățământ și alte instituții publice care dezvoltă, la nivel comunitar, servicii sociale integrate.

Furnizori privați, din care:

- 65 Organizații neguvernamentale, respectiv asociații și fundații;
- 6 Culte recunoscute de lege;
- 6 Operatori economici, în condiții speciale, prevăzute de lege.

Se constată că din totalul de 64 de primării existente la nivel județean, doar 23 aveau acreditare pentru furnizarea de servicii sociale, restul primăriilor fiind radiate din Registrul electronic unic al serviciilor sociale, deoarece nu au reușit să înființeze servicii sociale în primii 3 ani de la data eliberării certificatului de acreditare sau nu au primit licență de funcționare pentru serviciile sociale înființate.

În ceea ce privește furnizorii privați de servicii sociale de la nivelul județului Sibiu, opinia generală a actorilor cheie din teritoriu este că aceștia oferă servicii de calitate și crează modele de bune practică, obținând rezultate foarte bune. Un exemplu în acest sens este SOS Satele Copiilor, care oferă un model de urmat în domeniul protecției copilului, având o experiență amplă în dezvoltarea de proiecte în domeniul protecției copilului la nivel județean și chiar la nivel național.

DGASPC Sibiu a realizat, la începutul anului 2020, o colectare de date în domeniul asistenței sociale, în vederea actualizării informațiilor cuprinse în vechea strategie de dezvoltare a serviciilor sociale de la nivelul județului Sibiu, în urma căreia au rezultat o serie de probleme cu care se confruntă furnizorii de servicii sociale. Astfel, la nivelul DGASPC principala problemă a fost identificată ca fiind lipsa infrastructurii pentru înființarea de noi servicii, respectiv a terenurilor pe care se poate construi și a clădirilor care să fie adaptate noilor servicii. Pe de altă parte, Serviciile Publice de Asistență Socială se confruntă cu lipsa personalului calificat, volumul mare de lucru, fonduri insuficiente raportate la nevoile existente și lipsa serviciilor în comunitate, cu precădere a serviciilor de prevenire. În ceea ce privește ONG-urile, principalele probleme sunt reprezentate de insecuritatea financiară și imposibilitatea asigurării cofinanțării pentru implementarea proiectelor și lipsa de sprijin financiar pentru serviciile pe care le au deja în grijă.

Principalii indicatori furnizați de Institutul Național de Statistică, cu referire la situația care caracterizează domeniul de asistență socială, la nivelul județului Sibiu, sunt reprezentați de: cheltuielile anuale cu protecția socială a șomerilor, numărul de cămine pentru persoane vârstnice, aflate în subordinea Consiliilor locale sau administrate de furnizori privați, prestațiile acordate persoanelor cu handicap, ajutoarele sociale acordate pentru asigurarea venitului minim garantat, cantinele publice și private de ajutor social din județul Sibiu.

Potrivit Institutului Național de Statistică, în perioada 2014-2019, cheltuielile anuale cu protecția socială a șomerilor au crescut cu circa 10%, ca urmare a creșterii cheltuielilor pentru formarea profesională și plata absolvenților, a plăților pentru stimularea șomerilor care se angajează înainte de expirarea perioadei de șomaj, a primelor de relocare și a altor cheltuieli, printre categoriile de cheltuieli care s-au redus la

nivelul aceleiași perioade, remarcându-se cheltuielile cu indemnizația de șomaj și plățile pentru stimularea angajatorilor care angajează șomeri din categoria defavorizați. În anul 2020 se remarcă o creștere semnificativă a cheltuielilor anuale cu protecția socială a șomerilor, rezultată din acordarea de stimulente și indemnizații pentru protecția șomerilor și angajatorilor, pe fondul manifestării efectelor pandemiei Covid-19 pe piața forței de muncă. În același timp, au crescut semnificativ și plățile pentru stimularea angajatorilor care angajează șomeri din categoria defavorizați (creștere de 63,77% comparativ cu anul 2014 și de 115,14% comparativ cu anul 2019).

Indicatorul privind căminele pentru persoanele vârstnice, actualizat până la nivelul anului 2016/2017, indică faptul că la nivelul anului 2016, existau 12 cămine pentru persoane vârstnice administrate de furnizori privați, cu o capacitate de 603 locuri și un număr mediu lunar de 515 de beneficiari, iar la nivelul anului 2017, exista un singur cămin aflat în subordinea consiliilor locale, cu o capacitate de 90 de locuri și un număr mediu lunar de 76 de beneficiari. Date mai actuale sunt oferite de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care arată că la sfârșitul anului 2020, în județul Sibiu erau licențiate, în total, 19 servicii rezidențiale pentru persoane vârstnice, din care unul aparținând Direcției de Asistență Socială Sibiu, iar 18, domeniului privat.

În ceea ce privește cantinele de ajutor social, potrivit INS, la nivelul anului 2017, în județul Sibiu, existau trei cantine publice, cu o capacitate de 520 de locuri și un număr mediu zilnic de 366 de beneficiari (în scădere comparativ cu perioada 2014-2016) și o cantină privată, cu o capacitate de 50 de locuri și un număr mediu zilnic de 44 de beneficiari. La sfârșitul anului 2020, la nivelul județului Sibiu exista o singură cantină socială licențiată de către MMPS, aparținând Direcției de Asistență Socială Sibiu, cu o capacitate de 200 de locuri.

Indemnizația lunară pentru adulții cu handicap grav și accentuat și pentru însoțitorii persoanelor cu handicap vizual grav a crescut în perioada 2014-2020, deși numărul mediu lunar de persoane beneficiare a scăzut.

În ceea ce privește ajutoarele sociale pentru asigurarea venitului minim garantat, numărul mediu de ajutoare sociale plătite (familii), a scăzut în perioada 2014-2020, de la 4.539, la 2.808, concomitent cu scăderea sumelor plătite.

Fenomenul de îmbătrânire a populației crează presiuni asupra sistemului social, care trebuie adaptat în vederea reducerii costurilor cu beneficiile sociale și orientat spre dezvoltarea de servicii sociale care să asigure independență pentru beneficiari și să faciliteze integrarea lor în comunitate. Astfel, un aspect cheie ar trebui să fie prevenția, în vederea reducerii dimensiunii problemelor sociale, prin măsuri prin care vârstnicii să rămână activi o perioadă cât mai lungă, în vederea prevenirii instituționalizării.

În ceea ce privește pregătirea resurselor umane din domeniul asistenței sociale, analiza de teren a evidențiat nevoia de formare profesională continuă și îmbunătățire a competențelor profesionale, în special pentru persoanele din cadrul Serviciilor Publice de Asistență Socială, care activează la nivelul comunelor din județ. Una dintre competențele care trebuie dezvoltate pentru SPAS-uri este cea de management al proiectelor, în vederea atragerii de finanțări europene, care să conducă la implementarea unor proiecte cu impact asupra dezvoltării comunităților locale. Furnizarea de servicii sociale este insuficientă în zonele rurale (personal insuficient, personal slab calificat), capacitatea SPAS-urilor de a

adresa problemele sociale locale și a răspunde nevoilor specifice din comunitate fiind adeseori redusă. O altă problemă identificată la nivelul comunităților rurale este reprezentată de accentul pus pe acordarea de beneficii sociale și alocarea unor resurse limitate de timp pentru acordarea de servicii sociale/servicii de prevenție.

În vederea adresării nevoilor de formare profesională în domeniul asistenței sociale și de pregătire a specialiștilor în domeniu, în prezent se desfășoară, de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ANPIS și AJPIS-urile teritoriale, un proiect de instruire și de formare a întregului personal din domeniul asistenței sociale, denumit *Dezvoltarea sistemului de asistență socială pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale*. Obiectivul general al proiectului este reprezentat de creșterea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, prin creșterea capacității tehnice și administrative a rețelei publice de asistență socială comunitară și vizează 350 de comunități marginalizate de la nivel național, al căror personal va beneficia de îmbunătățirea nivelului de competențe și a capacității de a iniția, coordona și implementa măsuri de prevenire și combatere a situațiilor de marginalizare și excludere socială.

În 2020, Raportul de țară în domeniul serviciilor sociale, coordonat de către European Social Network pentru Comisia Europeană, evidențiază trei aspecte cheie pentru serviciile sociale publice din 24 de țări, care ar trebui avute în vedere în contextul stabilirii priorităților de dezvoltare a serviciilor sociale la nivelul județului Sibiu, respectiv:

- Sărăcia și adecvarea sistemelor de protecție socială;
- Locuințe sociale și asistența adecvată a persoanelor fără adăpost;
- Calitatea serviciilor sociale.

Consultările realizate în cadrul analizei diagnostic, prin desfășurarea de interviuri, organizarea de întâlniri la nivelul microregiunilor și organizarea unui focus grup cu actori cheie în domeniu, au scos în evidență o serie de aspecte specifice domeniului asistenței sociale din județul Sibiu, sintetizate în cele ce urmează, aspecte ce permit o cartografiere a nevoilor specifice domeniului asistenței sociale.

Una dintre principalele probleme existente la nivelul județului Sibiu privește situația locativă. Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen a realizat o cercetare cu privire la situația locativă, bazată pe informațiile primite de la autoritățile locale, care arată nevoile mari existente în domeniu. De exemplu, în perioada 2017-2020, în Municipiul Mediaș, anual au existat aproximativ 70 de cereri pentru locuințe sociale eligibile, fiind făcute doar câte două repartizări. În aceeași perioadă, în Municipiul Sibiu, s-au depus anual între 50 și 69 de cereri pentru locuințe eligibile, fiind repartizate aproximativ 15 locuințe sociale anual. De foarte multe ori, aceste cereri sunt emise de către aceiași aplicanți. Numărul locuințelor sociale la nivelul județului Sibiu este stagnat de foarte mulți ani, nevoia de dezvoltare a locuințelor sociale fiind considerată o prioritate. De asemenea, în județul Sibiu există evacuări pentru care nu se găsesc alternative de locuire, ceea ce conduce la existența oamenilor fără adăpost sau care locuiesc în case supraaglomerate, în casele familiilor, neavând siguranța unui trai independent. Foarte multe dintre criteriile pentru acordarea locuințelor sociale, în județul Sibiu nu sunt bazate pe perspectiva vulnerabilității, ci în baza unor criterii precum nivelul de educație sau performanțele școlare ale copiilor.

În aceste condiții, un program integrat de îmbunătățire a infrastructurii și condițiilor de locuire în zonele marginalizate este esențial. Acest program ar trebui adresat inclusiv populației din satele sibiene, mai ales

din zona marginalizată. Ar trebui avute în vedere locuințe sociale pentru categorii vulnerabile, nu doar tipul de locuințe pe care primăriile le au în portofoliu, existând nevoia de diversificare a acestei oferte și de concentrare pe zona de locuitori din zonele marginalizate. Investițiile în calitatea locuirii sunt o prioritate zero pentru mediul rural și vor genera efecte secundare pozitive și pentru alte domenii, precum educație, ocupare, stare de sănătate.

Cele mai vulnerabile categorii de persoane, la nivelul județului Sibiu au fost identificate ca fiind:

1. Copiii și familiile aflate în dificultate: copii și tineri provenind din sistemul de protecție a copilului, familii sărace și copiii acestora, copii cu problemele de comportament și/sau cerințe educative speciale, copii cu părinți plecați în străinătate, minore care rămân însărcinate la o vârstă fragedă, persoanele adulte de etnie romă cu nivel scăzut de educație și dificultăți de integrare pe piața muncii, persoane fără adăpost, etc. În multe dintre cazuri, un rol central îl joacă și educația. Una dintre problemele existente vizează lipsa serviciilor de tip școală după școală și a centrelor de zi care să asigure suportul adecvat pentru învățare. O altă problemă o reprezintă lipsa centrelor pentru delincvență juvenilă, pentru copiii cu probleme de comportament. De asemenea, în multe localități rurale școlare, nu există servicii specializate pentru copiii cu cerințe educative speciale.

În ceea ce privește copiii care provin din sistemul de protecție, dezvoltarea rețelei de asistenți maternali reprezintă o soluție pentru finalizarea procesului de dezinstituționalizare. Pe parcursul anului 2020, au fost angajate 21 de persoane ca asistenți maternali, însă pe de altă parte, 14 Asistenți Maternali Profesioniști și-au încetat activitatea. Astfel, la sfârșitul anului 2020, numărul total de Asistenți Maternali Profesioniști activi era de 159, dintre care 74 aveau în plasament un copil, 77 aveau în plasament doi copii și 8 aveau în plasament trei copii. Prin urmare, numărul total de copii aflați în îngrijirea Asistenților Maternali Profesioniști era de 252.

2. Persoanele vârstnice: una dintre problemele cu care se confruntă această categorie de persoane este reprezentată de accesul redus al persoanelor vârstnice cu venituri mici la centre rezidențiale/cămine pentru persoane vârstnice. La nivelul județului Sibiu nu funcționează centre de tip respiro/centre de criză pentru persoane vârstnice, centre de zi de asistență și recuperare, locuințe protejate pentru persoane vârstnice, ci sunt licențiate și funcționează centre de zi de socializare și petrecere a timpului liber (tip club) și servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice. Cu toate acestea, și serviciile de îngrijire la domiciliu sunt slab dezvoltate. Potrivit datelor furnizate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, la nivel județean există doar 13 structuri care acordă servicii de îngrijire la domiciliu, șapte aparținând mediului privat și șase aparținând mediului public.

3. Copiii și persoanele adulte cu dizabilități, inclusiv copiii cu grad de handicap grav

La data de 31.12.2020, în evidențele DGASPC figurau 857 persoane cu handicap instituționalizate, dintre care 792 de adulți și 65 de copii și 15.730 persoane cu handicap neinstituționalizate, dintre care 14.648 adulți și 1.082 copii, conform datelor cuprinse în Raportul de activitate a DGASPC pe anul 2020.

În anul 2020, DGASPC Sibiu a evaluat 2.765 de cereri pentru emiterea de certificate de încadrare în grad de handicap pentru persoane adulte, în urma cărora au fost emise 724 certificate pentru deficiență funcțională gravă cu asistent, 370 de certificate pentru deficiență funcțională gravă fără asistent, 861

certIFICATE pentru deficiență funcțională accentuată, 413 certificate deficiență funcțională medie și 35 de certificate pentru deficiență funcțională ușoară.

Datele furnizate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, cu privire la serviciile sociale acordate persoanelor adulte cu dizabilități, arată că la sfârșitul anului 2020, pe lângă cele 11 centre rezidențiale pentru persoane adulte cu dizabilități, aflate în subordinea DGASPC, mai existau alte două centre rezidențiale private pentru persoane adulte cu dizabilități, aparținând Asociației Love&Light Romania și Asociației Nevăzătorilor din România. Pe lângă cele 13 centre rezidențiale, funcționau cinci centre de zi private pentru persoanele adulte cu dizabilități, dintre care trei în Municipiul Sibiu și două în Municipiul Mediaș. La acestea, se adaugă serviciile de îngrijire la domiciliu furnizate de 13 structuri: șapte aparținând mediului privat și șase aparținând mediului public.

Una dintre problemele existente la nivelul județului Sibiu în ceea ce privește această categorie vulnerabilă este reprezentată de lipsa serviciilor sociale/servicii sociale insuficiente pentru persoane care nu au aparținători și au probleme psihice grave. Aceste persoane primesc asistență medicală de specialitate, pe o perioadă scurtă de timp, în spitalele de specialitate, dar după această perioadă revin în comunitate, neavând locuri disponibile în cadrul centrelor socio-medicale specializate. Alte servicii insuficient dezvoltate la nivel județean sunt programele de terapie comportamentală pentru copiii cu handicap grav.

Aprobarea posturilor de Asistenți Personali Profesioniști și recrutarea persoanelor pentru ocuparea acestor posturi reprezintă o soluție în vederea asigurării, la domiciliul acestora, a îngrijirii și protecției adulților cu handicap grav sau accentuat, în baza nevoilor individuale ale acestora.

4. Victimele violenței domestice și ale violenței sexuale.

În ultimul raport al Agenției Naționale pentru Combaterea Traficului de Persoane, din luna octombrie 2020, Sibiu se clasează pe locul 9 din țară în ceea ce privește numărul victimelor traficului de persoane.

În ceea ce privește victimele violenței domestice, Centrul de primire în regim de urgență Sfânta Ana funcționează și furnizează servicii sociale de la data de 01.02.2017 și este un centru având ca specific protejarea victimelor violenței în familie și prevenirea separării copilului de familie. Centrul are o capacitate de 20 de locuri, iar numărul beneficiarilor este fluctuant, având în vedere specificul activității centrului. Pe parcursul anului 2020 au beneficiat de serviciile sociale oferite în cadrul Centrului un număr de 76 de beneficiari, dintre care 24 adulți și 52 copii cu vârsta cuprinsă între 6 luni și 16 ani, conform Raportului de activitate al DGASPC pentru anul 2020.

În ceea ce privește colaborarea dintre ONG-uri și autorități, există o opinie general împărtășită referitoare la necesitatea unei mai bune comunicări și colaborări între ONG-uri și autoritățile publice. ONG-urile au nevoie de sprijinul autorităților publice pentru a implementa proiecte, având mobilitatea de a înființa servicii de îngrijire la domiciliu, servicii de sprijin pentru urgențe etc. Mai mult decât atât, ONG-urile își doresc să fie parteneri ai instituțiilor publice în furnizarea de servicii sociale, cu drepturi egale cu instituțiile publice, având expertiza necesară și personal calificat în domeniu, pentru a oferi servicii de calitate. Dacă la nivel județean s-ar merge pe contractarea serviciilor sociale, rolul DGASPC ar fi preponderent de monitorizare și evaluare și mai puțin de furnizare de servicii.

Un alt aspect important vizează necesitatea creșterii comunicării și transparenței cu privire la problemele existente în domeniul social, dar și la alocările bugetare pentru adresarea acestor probleme. Astfel, ar

trebui crescută comunicarea și transparența, astfel încât problemele existente în domeniul social să fie conștientizate și cunoscute de membrii societății, de exemplu, prin maparea nevoilor sociale ale județului sub formă de infografice astfel încât cetățenii de rând să înțeleagă exact care sunt cele mai mari probleme ale comunității. În acest fel, problemele sociale ar căpăta vizibilitate, care ar genera mai mult interes din partea societății și a finanțatorilor.

Analiza infrastructurii deținută de DGASPC Sibiu:

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sibiu avea în subordine, la 31.12.2020, șapte centre pentru copii, 11 centre rezidențiale pentru persoane adulte cu handicap, un centru de primire în regim de urgență pentru victimele violenței domestice și o locuință protejată, după cum urmează: Centrul de plasament Gulliver Sibiu; Centrul de plasament Orlat; Centrul de plasament pentru copilul cu dizabilități Turnu Roșu; Complexul de servicii Prichindelul Sibiu cu 3 componente: Centrul de Plasament pentru Copilul cu Dizabilități Prichindelul; Centrul de Primire în Regim de Urgență; Centrul Maternal; Centrul de plasament pentru copilul cu dizabilități Speranța Sibiu; Centrul de îngrijire și asistență Biertan; Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități Episcop N. Popoviciu Biertan; Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități Agnita; Centrul de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică Tălmaciu; Centrul de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică Rîu Vadului; Centrul de abilitare și reabilitare pentru persoane adulte cu dizabilități Tălmaciu II; Centrul de abilitare și reabilitare pentru persoane adulte cu dizabilități Mediaș; Centrul de abilitare și reabilitare pentru persoane adulte cu dizabilități Dumbrăveni; Centrul de abilitare și reabilitare pentru persoane adulte cu dizabilități Sf. Nectarie Mediaș; Centrul de abilitare și reabilitare pentru persoane adulte cu dizabilități Cisnădie; Centrul de recuperare și reabilitare pentru persoane cu handicap Dumbrăveni; Centrul de primire în regim de urgență pentru victimele violenței domestice Sfânta Ana; Locuința Protejată Victoria.

Conform prevederilor OUG nr. 69/2019, șapte dintre centrele rezidențiale pentru persoane adulte cu handicap au primit avizul de la ANDPDCA și au fost reorganizate în anul 2020, prin Hotărârea Consiliului Județean Sibiu nr. 268/2019. De asemenea, CIA Biertan a fost restructurată prin HCJS nr. 99/12.05.2021, fiind înființat ca serviciu social fără personalitate juridică în structura DGASPC Sibiu, cu o capacitate de 50 locuri în timp ce alte trei centre care au o capacitate mai mare de 50 de locuri, vor fi restructurate începând cu anul 2021, în mai multe etape, în centre rezidențiale cu capacitate de 50 de locuri sau mai mică. Cele trei centre aflate în proces de restructurare sunt: Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Rîu Vadului, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Tălmaciu și Centrul de Recuperare și Reabilitare pentru Persoane cu Handicap Dumbrăveni.

De asemenea, pentru îndeplinirea obiectivului național privind dezinstituționalizarea copiilor aflați în centre clasice de tip familial și promovarea măsurilor de tip familial, pe parcursul anului 2020 au fost închise două centre de plasament clasice aflate în subordinea DGASPC, respectiv CPCD Tavi Bucur și CP Agârbiciu și au fost contractate servicii sociale de tip căsuțe de tip familial pentru 49 de copii provenind din CP Orlat și CP Agârbiciu.

În baza datelor disponibile, se pot face următoarele precizări referitoare la eficiența infrastructurii utilizată de DGASPC, bazate în principal, pe nevoia pregnantă de reorganizare a anumitor centre pentru adulți,

concomitent cu închiderea centrelor de plasament de tip clasic, astfel încât să fie finalizat procesul de reformă a sistemului de asistență socială din județul Sibiu:

- Este necesară închiderea Centrului de Plasament Orlat și înființarea a trei căsuțe de tip familial pentru 36 copii cu măsura de protecție și un centru de zi de consiliere pentru părinți și copii, în municipiul Sibiu;
- Este necesară închiderea Centrului Pentru Copil cu Dizabilități din cadrul Complexului de Servicii Prichindelul Sibiu, prin înființarea a două căsuțe de tip familial pentru 24 copii cu dizabilități cu măsura de protecție și a unui centru de zi de recuperare pentru copii cu dizabilități din cele două case și din comunitate;
- Este necesară închiderea Centrului de plasament Gulliver, prin contractare servicii și înființarea a două case de tip familial;
- Este necesară închiderea Centrului de plasament pentru copilul cu dizabilități Turnu Roșu, cu o capacitate de 50 locuri, până la finalul anului 2023, prin asigurarea de alternative de tip rezidențial în case de tip familial;
- Ar trebui înființate case de tip familial, pentru cazurile noi pentru care se impune stabilirea unei măsuri de protecție rezidențială;
- Este necesară restructurarea celor trei centre rezidențiale cu o capacitate mai mare de 50 locuri din localitățile Rîu Vadului, Tălmăciu și Dumbrăveni, prin înființarea de centre de îngrijire și asistență, centre de abilitare și reabilitare, contractare de servicii sociale de tip locuință protejată și Centru de Pregătire pentru Viața Independentă, înființarea unui Centru de Pregătire pentru Viață Independentă la Cislădie și integrarea în familie a beneficiarilor.

În ceea ce privește capacitatea centrelor aflate sub coordonarea DGASPC și gradul de utilizare a acestora, a fost identificată nevoia de mărire a capacității Centrului de primire în regim de urgență Prichindelul, care la momentul actual se confruntă cu o suprasolicitare. Prin HCJS nr. 34/25.02.2021 capacitatea centrului a crescut de la 15 locuri, la 17 locuri, astfel încât ar trebui monitorizat dacă această creștere este suficientă pentru a răspunde nevoilor existente.

În plus, după cum s-a evidențiat deja, principala prioritate curentă este reprezentată de finalizarea procesului de reformă în domeniul asistenței sociale și din acest punct de vedere, spațiile trebuie adaptate pentru a răspunde cerințelor legislative. Astfel, este necesară reducerea numărului de locuri din centrele rezidențiale pentru adulți cu capacitate mare, astfel încât acestea să nu depășească 50 de locuri. În anul 2019, au existat cazuri de subutilizare a centrelor, cauzate de nevoile de restructurare sau de lucrările de renovare și modernizare, care au condus la imposibilitatea admiterii de noi cazuri în centre.

2.5.2 Concluzii asistență socială

La nivelul județului Sibiu, în luna noiembrie 2020, erau acreditați, în baza Legii 197/2012, 105 furnizori de servicii sociale, din care 28 furnizori publici și 77 furnizori privați. Acoperirea cu servicii sociale acreditate este redusă în mediul rural, din cele 64 de primării, doar 23 având acreditare pentru furnizarea de servicii sociale. În același timp, Serviciile Publice de Asistență Socială, înființate în mediul rural, se confruntă cu lipsa personalului calificat, volumul mare de lucru, fonduri insuficiente raportate la nevoile existente și lipsa serviciilor în comunitate, cu precădere a serviciilor de prevenire.

Cele mai vulnerabile categorii de persoane, la nivelul județului Sibiu, au fost identificate ca fiind copiii și familiile aflate în dificultate, persoanele vârstnice, copiii și persoanele adulte cu dizabilități și victimele violenței domestice și ale violenței sociale.

Printre nevoile identificate în domeniu se numără închiderea centrelor de plasament clasice și restructurarea centrelor pentru adulți cu capacitate mare, dezvoltarea de servicii de prevenție în comunitate, dezvoltarea locuințelor sociale și crearea unor servicii adaptate nevoilor copiilor cu dizabilități. Din perspectiva avantajelor competitive ale județului Sibiu în domeniul asistenței sociale, cel mai important potențial care poate fi valorificat în perioada următoare se referă la numărul mare de furnizori de servicii sociale acreditate la nivel județean, care oferă servicii sociale variate, precum și interesul și implicarea ONG-urilor în furnizarea de servicii sociale de calitate.

2.6. Educație

Conform legii educației naționale (nr. 1/2011), idealul educațional al școlii românești constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome și în asumarea unui sistem de valori care sunt necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, pentru participarea cetățenească activă în societate, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii⁹.

Educația este unul dintre cele mai importante motoare de dezvoltare a unei comunități, iar un sistem educațional bine gestionat și performant are efecte pozitive nu numai cu privire la dezvoltarea economică a comunităților, cât și la îmbunătățirea calității vieții.

Majoritatea datelor folosite în cadrul acestui capitol au fost colectate din partea următoarelor instituții: Institutul Național de Statistică; Direcția Județeană de Statistică Sibiu; Centrele Școlare de Educație Incluzivă; Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Sibiu; Inspectoratul Școlar Județean Sibiu; Consiliul Județean al Elevilor. Intervalul de timp țintă pentru realizarea prezentei analize diagnostic a fost intervalul 2014-2022. Pentru indicatorii privind educația colectați de către Institutul Național de Statistică, cel mai recent an de referință a fost anul 2020. Pentru indicatorii la nivelul cărora nu au putut fi colectate date cu privire la anul 2020, s-a folosit cel mai recent an de referință disponibil. Toți indicatorii folosiți în cadrul prezentului sub-capitol acoperă intervalul de timp 2014-2018/19/20.

2.6.1. Învățământul preuniversitar și universitar

Prima tendință importantă înregistrată la nivelul județului Sibiu din perspectivă educațională este o scădere incrementală a populației școlare, tendință care se poate observa în cazul unor multiple niveluri de educație. Astfel, în perioada 2014-2020, populația școlară din învățământul preșcolar a scăzut cu 975 de efective școlare, populația școlară din învățământul primar și gimnazial a scăzut cu 625 de efective școlare, iar populația școlară din învățământul liceal a suferit un declin semnificativ, cu o scădere de 1.427 de efective școlare. Acest declin este evident și în cazul învățământului superior. Astfel, în aceeași perioadă de timp, populația școlară din învățământul universitar de licență a scăzut cu 203 de efective școlare iar populația școlară din învățământul universitar de master a scăzut cu 224 de efective școlare.

În contradictoriu cu această evoluție negativă se află trei niveluri distincte de învățământ: învățământul profesional, învățământul postliceal și de maiștri, precum și învățământul universitar de doctorat și programe postdoctorale. Pe departe cea mai pozitivă evoluție poate fi observată în cazul învățământului profesional: în perioada 2014-2020 numărul efectivelor școlare din învățământul profesional a crescut cu un număr de 988 de efective școlare, reprezentând o creștere de 55%. Învățământul primar și gimnazial special (-8) a înregistrat o descreștere nesemnificativă în perioada de timp 2014-2020, în timp ce învățământul postliceal și de maiștri a înregistrat o creștere cu 229 de unități.

Motivul pentru scăderea generală a populației școlare de la nivelul județului Sibiu sunt multiple, însă principalul aspect este declinul demografic înregistrat nu doar la nivelul județului Sibiu, ci și la nivel național. Un al doilea motiv pentru declinul populației școlare, în special la nivelul învățământului

⁹ Legea Nr. 1/2011, Art. 2(3)

superior, este creșterea atractivității instituțiilor de învățământ universitar din afara României, în special a celor din Europa de Vest, precum și scăderea atractivității învățământului universitar din țară. Conform QS World University Rankings 2021, doar două universități din România se regăsesc în topul internațional al celor mai bune 1.000 de instituții de învățământ superior din lume: Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca și Universitatea din București.

Din rezultate analizate reiese faptul că gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară este mult mai mare la nivel județean decât media națională. Deși acest indicator a avut o scădere de 0,61% în perioada de timp 2014-2019, este important de menționat faptul că județul Sibiu se află într-o poziție bună în comparație cu restul țării.

Județul Sibiu a înregistrat o ușoară creștere a numărului unităților școlare din învățământul preșcolar, învățământul profesional și din învățământul postliceal și de maiștri. De altfel, interesul pentru învățământul dual și profesional este în creștere la nivelul județului Sibiu, o tendință ce reiese inclusiv din analiza evoluției populației școlare. Instituții de învățământ precum Colegiul Tehnic "Independența" din Sibiu atrag investiții și colaborează îndeaproape cu operatorii economici din județ¹⁰. De altfel, focus grupurile desfășurate cu actorii cheie de la nivelul județului au relevat faptul că există o cerere importantă din partea actorilor economici pentru forță de muncă calificată, în special în industria prelucrătoare și a automobilelor.

În ceea ce privește învățământul primar și gimnazial, numărul unităților școlare a scăzut cu o unitate la nivelul județului Sibiu în perioada 2014-2020. Astfel, în cadrul județului își desfășoară activitatea 86 de unități școlare din învățământul primar și gimnazial. Cu toate acestea, se observă o scădere a numărului unităților școlare din învățământul liceal. Dacă în anul 2014 funcționau 37 de astfel de unități școlare, în anul 2020 numărul acestora scăzuse până la 32.

Îngrijorătoare este scăderea numărului facultăților publice și private, atât la nivel național, cât și la nivel regional/județean. Astfel, în perioada 2014-2020 au încetat din activitate un număr de patru facultăți la nivelul județului Sibiu. Trei dintre acestea au fost facultăți private, iar în prezent, conform datelor din anul 2020, doar două facultăți private mai există la nivelul județului Sibiu (aproximativ 17% din totalul facultăților private din Regiunea Centru).

Concomitent cu scăderea populației școlare de la nivelul județului Sibiu se observă o scădere a numărului de personal didactic, pe multiple niveluri de învățământ. Astfel, în perioada 2014-2020, cea mai accentuată scădere este la nivelul învățământului liceal (-106), respectiv la nivelul învățământului universitar (-94). Important de menționat este faptul că, deși numărul efectivilor școlare din învățământul preșcolar a scăzut în perioada de timp antemenționată, atât numărul unităților școlare, cât și numărul de profesori a crescut. În acest caz, în perioada 2014-2020, numărul cadrelor didactice din învățământul

¹⁰ La nivelul anului școlar 2019-2020, Colegiul Tehnic "Independența" din Sibiu a oferit, în parteneriat cu operatorul economic Continental Sibiu, 25 de locuri pentru profilul "Electronică și Automatizări" și 25 de locuri pentru profilul "Electromecanică". De asemenea, operatorul economic a investit suma de 15.000 de euro în dotarea și modernizarea laboratoarelor și a sălilor de curs în anul școlar 2019-2020, continuând astfel investiția de 20.000 de euro realizată în cursul anului școlar 2018-2019.

preșcolar a crescut cu 54 de efective. Similar, în cazul învățământului primar și gimnazial, efectivul personalului didactic a crescut cu un număr de 138 de profesori.

Tendința de revitalizare a populației școlare și a unităților școlare din învățământul profesional se observă și în evoluția efectivelor de personal didactic din acest tip de învățământ. Astfel, în perioada 2014-2020, numărul cadrelor didactice din învățământul profesional a fost suplimentat cu un număr de 21 de profesori. Cu toate acestea, este important de menționat faptul că Institutul Național de Statistică nu dispune de date cu privire la personalul didactic din învățământul profesional pentru perioada 2015-2016.

În strânsă asociere cu scăderea numărului general de efective școlare la nivelul județului Sibiu se află tendința de scădere a numărului de absolvenți de la nivelul județului. Această tendință este foarte proeminentă în cazul învățământului liceal, cât și în cazul nivelurilor de studii superioare. Numărul de absolvenți a scăzut semnificativ, observându-se o scădere de 603 absolvenți în comparație cu nivelul înregistrat în anul 2014, reprezentând o scădere procentuală de 19%¹¹.

Această tendință negativă se observă și în cazul educației universitare. Astfel, la nivelul județului, în aceeași perioadă de timp, numărul absolvenților cu diplomă de licență a scăzut cu 423 de efective școlare, în timp ce numărul absolvenților cu diplomă de master/învățământ post-universitar, a scăzut cu 342 studenți, dar cu toate acestea se poate observa o ușoară creștere comparativ cu anul 2018.

Cu toate acestea, există și tendințe pozitive la nivelul județului, în special în ceea ce privește învățământul primar și gimnazial special. Conform datelor colectate din cadrul Institutului Național de Statistică, numărul absolvenților din învățământul primar și gimnazial special, la nivelul județului, a crescut de peste 2,5 ori. Astfel, dacă în anul 2014 existau doar 64 de elevi care au absolvit acest ciclu de învățământ, numărul acestora a crescut până la 171 de elevi în anul 2018, după care a scăzut cu 73 de unități în 2019. În același timp, tendințe pozitive se pot observa și în cazul învățământului profesional, însă creșterea este de doar 33%.

În ceea ce privește numărul elevilor care au promovat examenul de bacalaureat, se observă din nou o tendință de scădere, atât la nivelul județului, cât și la nivelul Regiunii Centru, respectiv la nivel național. Astfel, în județul Sibiu, la nivelul anului 2014, 2.155 de elevi au absolvit examenul de bacalaureat, reprezentând aproximativ 16% din totalul absolvenților din Regiunea Centru, respectiv aproximativ 1,8% din totalul absolvenților de la nivel național. Deși la nivelul anului 2019, în cazul județului Sibiu, numărul absolvenților a scăzut cu 142 de la valoarea înregistrată în anul 2014, se observă faptul că această tendință de scădere este mult mai accelerată atât la nivel național, cât și regional. Astfel, în anul 2019, absolvenții de examen de bacalaureat din județul Sibiu reprezentau 17,28% din totalul absolvenților de la nivel regional, respectiv aproximativ 2% din totalul absolvenților de la nivel național.

Rata de promovabilitate a examenului de bacalaureat a înregistrat un progres pozitiv semnificativ în perioada 2014-2021 la nivel județean, tendință ce coincide inclusiv cu rata de promovabilitate din învățământul liceal. La nivelul anului 2014, județul Sibiu înregistra o rată de promovabilitate de 69,87%,

¹¹ Absolvent este elevul/studentul care a promovat ultimul an de studiu al unei școli/facultăți, indiferent dacă a reușit sau nu la examenul de absolvire, bacalaureat, licență etc. Numărul absolvenților se referă la sfârșitul anului școlar/universitar (după examenul de corigență). (INS, 2020)

aceasta crescând până la 76,90% la nivelul anului 2021. De remarcat este performanța județului în anul 2017, când 84,39% dintre elevi promovau examenul de bacalaureat la nivel județean.

Rata abandonului în învățământul preuniversitar a înregistrat tendințe pozitive în perioada 2014-2019. La momentul realizării prezentei analize, nu existau date pentru anul 2020-2021 cu privire la rata abandonului în învățământul preuniversitar la nivelul Institutului Național de Statistică. Cu toate acestea, se observă o tendință de îmbunătățire a ratei abandonului în județul Sibiu, mai ales la nivelul învățământului primar și liceal/profesional. În perioada de timp 2014-2019, rata abandonului în învățământul liceal și profesional a scăzut cu 2,3%, iar aceasta s-a diminuat semnificativ în cazul învățământului postliceal și de maștri, ajungând la un nivel de 6,9%. Analiza datelor de la nivel național relevă faptul că Sibiu se află în urma mediei naționale cu privire la rata abandonului pe toate nivelurile de educație.

Consultările realizate cu actori cheie din teritoriu arată că una dintre problemele cu care se confruntă elevii din zonele defavorizate vizează accesibilitatea la transportul intra-județean. În urma interviurilor cu actorii cheie, transportul intra-județean și accesibilitatea acestuia pentru copiii din zone defavorizate este considerat ca aflându-se încă la un nivel slab. Cu toate acestea, modalitatea de organizare a transportului pentru elevi la nivelul Municipiului Sibiu este considerat un caz de bune practici la nivel de județ, care ar putea fi preluat ca exemplu și în celelalte localități din județ.

2.6.2. Infrastructura județeană de învățământ

În cadrul acestui sub-capitol sunt prezentate date cu privire la dotarea materială a unităților de învățământ din județul Sibiu, date referitoare la numărul de săli de clasă (cabine școlare/amfiteatre), numărul de laboratoare școlare, de săli de gimnastică etc. de la nivel județean.

Numărul sălilor de clasă la nivelul județului Sibiu se află în continuă creștere pentru învățământul primar și gimnazial, respectiv la nivelul învățământului profesional. Astfel, numărul sălilor de clasă din învățământul primar și gimnazial a crescut cu 53 în perioada 2014-2020. În cazul învățământului profesional, numărul acestora a crescut cu 28 în aceeași perioadă, însă este important de menționat faptul că Institutul Național de Statistică nu deține date cu privire la numărul sălilor de clasă din învățământul profesional pentru perioada 2014-2015. Cu toate acestea și în conformitate cu declinul demografic al populației școlare din învățământul liceal/universitar înregistrat la nivelul județului, se observă inclusiv o tendință de scădere a numărului sălilor de clasă aferente acestor niveluri de educație. În total, numărul sălilor de clasă din învățământul liceal a scăzut cu 109 în perioada 2014-2020, învățământul universitar pierzând 236 de săli de clasă în aceeași perioadă de timp.

În ceea ce privește numărul laboratoarelor școlare, se observă o tendință pozitivă în aproape toate nivelurile de educație. În cazul învățământului primar și gimnazial, în perioada 2014-2020, a scăzut numărul cu cinci laboratoare școlare. În aceeași perioadă de timp, numărul laboratoarelor din învățământul universitar a scăzut cu 18 laboratoare școlare. În anul 2018 se înregistrase un număr de 328 de laboratoare școlare, însă numărul acestora a scăzut până la 289 în anul 2020. În prezent, cel mai mic număr de laboratoare din învățământul universitar din ultimii șase ani se înregistrează la nivelul anului

2020. În același timp, numărul laboratoarelor școlare din învățământul primar și gimnazial special aproape s-a triplat. Dacă în anul 2014 existau doar cinci astfel de laboratoare, numărul acestora crescuse la 14 până în anul 2020.

Un alt tip de încăpere utilizată în învățământ este atelierul școlar. Atelierul școlar reprezintă încăperea înzestrată cu aparatură, instrumente, mașini și utilaje destinate experiențelor și lucrărilor practice în cadrul unei școli (conform Institutului Național de Statistică). Deși numărul de ateliere școlare a crescut semnificativ în învățământul primar și gimnazial (de 2,5 ori), se observă faptul că numărul acestora a rămas relativ constant în perioada 2016-2020. Cu toate acestea, deși numărul atelierelor școlare din învățământul universitar era de 16 la nivelul anului 2017, în cazul anului 2020 mai funcționa un singur astfel de atelier la nivelul întregului județ. În schimb, se observă revitalizarea învățământului profesional din județul Sibiu din ultimii cinci ani (începând cu 2016) inclusiv la nivelul acestui indicator.

În aceeași perioadă de timp, numărul de terenuri de sport de la nivelul județului a rămas relativ neschimbat pe tipuri de învățământ. Terenurile de sport sunt foarte importante, fiind în mod tipic cel mai important spațiu special amenajat pentru desfășurarea orelor de educație fizică de către elevi și studenți. Se remarcă astfel numărul mic de terenuri de sport pentru instituțiile de învățământ primar și gimnazial special (3). De asemenea, acest număr a rămas neschimbat în perioada 2014-2020. Interveniurile desfășurate cu actorii cheie din învățământul special de la nivelul județului au evidențiat faptul că există această nevoie de investiții la nivelul Centrelor Școlare de Educație Incluzivă din județ. Deseori, creșterea capacității fizice a copiilor cu C.E.S este esențială în dezvoltarea acestora. Se observă totuși o tendință de scădere a numărului de terenuri de sport la nivelul învățământului liceal (-10), cât și la nivelul învățământului universitar (-1).

Cea de-a doua tipologie de încăpere utilizată de unitățile școlare de la nivelul județului cu privire la educația fizică a elevilor este sala de gimnastică, utilată cu aparate și materiale sportive. Spre deosebire de situația cu privire la numărul de terenuri de sport, în cazul sălilor de gimnastică, județul Sibiu prezintă evoluții pozitive semnificative, mai ales în cazul învățământului primar și gimnazial. În perioada 2014-2020, numărul de săli de gimnastică a crescut. Dacă în anul 2014 erau doar 76 săli de gimnastică la nivel județean, numărul acestora, în anul 2020, era de 80. Cu toate acestea, numărul a scăzut cu 4 unități comparativ cu anul 2019. Creșteri ale acestui indicator se observă inclusiv la nivelul învățământului profesional (+2).

Situația pandemică generată de răspândirea virusului SARS-CoV-2 la nivel național, european și global a relevat importanța digitalizării sistemului de învățământ global. Din păcate, Institutul Național de Statistică încă nu dispune de date cu privire la numărul de PC-uri pe niveluri de educație pentru anul 2021-2022, însă analiza perioadei 2014-2020 relevă faptul că județul Sibiu a făcut progrese în acest sens. Deși numărul de PC-uri din învățământul liceal a scăzut cu 251 în perioada de timp ante-menționată, se observă progrese importante în învățământul preșcolar, precum și în învățământul primar și gimnazial. Astfel, în învățământul primar și gimnazial, numărul PC-urilor a crescut cu 319, în timp ce în învățământul preșcolar numărul acestora a crescut cu 97.

Învățământul universitar a înregistrat cea mai abruptă scădere a numărului de PC-uri disponibile în perioada 2014-2020 cu un număr de -413 de calculatoare, după ce în anul 2019 a înregistrat o creștere

semnificativă. Tot anul 2019 a reprezentat anul care a înregistrat cel mai mare număr de PC-uri în învățământul universitar, 5.747 de unități.

2.6.3. Învățământul special

Învățământul special derulează programe speciale de educație, asistență medicală și protecție socială pentru copiii cu Cerințe Educative Speciale (C.E.S.). Conform Raportului privind starea învățământului 2018-2019 redactat de către Inspectoratul Școlar Județean Sibiu, la nivelul învățământului special și special integrat, au fost desfășurate programe care au vizat creșterea calității procesului educațional și a serviciilor specializate, în scopul îmbunătățirii activităților de învățare, instruire, compensare, recuperare și protecție socială a copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale din cadrul sistemului de învățământ special și special integrat. Printre proiectele derulate în perioada de referință menționată, se numără Atelierul "Pași pentru recuperarea copiilor cu deficiențe", organizat de către Centrul de Zâmbete.

La nivelul județului Sibiu există cinci centre școlare de educație incluzivă și un centru județean de resurse și asistență educațională, aflate în subordinea Consiliului Județean Sibiu și/sau finanțate în mod direct de acesta. Cele cinci centre școlare de educație incluzivă sunt următoarele: C.S.E.I nr. 1 Sibiu, C.S.E.I. nr. 2 Sibiu, C.S.E.I Mediaș, C.S.E.I. Dumbrăveni, C.S.E.I. Turnu-Roșu.

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Sibiu este o unitate conexă a învățământului pre-universitar, cu personalitate juridică, subordonată Ministerului Educației Naționale și coordonată metodologic de Inspectoratul Școlar Județean Sibiu. CJRAE Sibiu reprezintă o instituție de învățământ special integrat specializată în oferirea, coordonarea și monitorizarea de servicii educaționale specifice. Astfel, CJRAE Sibiu coordonează, monitorizează și evaluează, la nivel județean, activitatea Centrului Județean de Asistență Psihopedagogică (CJAP) și a cabinetelor de asistență psihopedagogică, a centrelor și cabinetelor logopedice interșcolare.

Conform Ordinului nr. 5555 din 7 octombrie 2011, finanțarea CJRAE, a centrelor și cabinetelor de asistență psihopedagogică, precum și a centrelor și cabinetelor logopedice interșcolare se asigură de la bugetul Consiliului Județean Sibiu. Printre serviciile oferite de către CJRAE se numără serviciile de asistență psihopedagogică și orientare școlară și profesională, servicii de terapii logopedice, servicii de evaluare, orientare/reorientare înspre școala specială spre școala de masă și invers, servicii de mediere școlară, servicii de consiliere educațională și de prevenire a delicvenței și pre-delicvenței juvenile etc.

Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică (CJAP) este un departament al CJRAE Sibiu care coordonează activitatea cabinetelor de asistență psihopedagogică de la nivelul județului, acestea fiind 48 la număr. De asemenea, Centrul Județean Logopedic coordonează activitatea cabinetelor logopedice interșcolare, acestea fiind 12 la număr la nivelul județului Sibiu. De asemenea, în cadrul CJRAE Sibiu activează un număr de 10 mediatori școlari. Echipa CJAP Sibiu cuprinde un număr de 52 de profesori consilieri școlari și 48 de cabinete de asistență psihopedagogică.

De asemenea, în cadrul CJRAE Sibiu funcționează Serviciul de Evaluare și Orientare Școlară și Profesională (SEOSP), care asigură evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu cerințe educaționale speciale, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale. Echipa SEOSP

cuprinde patru specialiști: un profesor logoped, un profesor psiholog, un profesor psihopedagog și un asistent social.

Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Sibiu este o instituție aflată în subordinea Consiliului Județean Sibiu, de învățământ special preuniversitar. Aceasta desfășoară activități de predare-învățare-evaluare și dezvoltă servicii educaționale în domeniul educației incluzive de tipul: formare, informare, documentare, consiliere, proiecte și programe. Astfel, instituția oferă servicii psihopedagogice, psihologice și de consiliere în domeniul educației incluzive beneficiarilor direcți (copii/elevi/tineri cu C.E.S., părinți, cadre didactice din școlile de masă, membri ai comunității locale). Activitățile specifice procesului de învățământ din C.S.E.I. nr. 1 Sibiu se află sub îndrumarea și coordonarea ISJ Sibiu, serviciile educaționale sunt coordonate, monitorizate și evaluate de către Centrul Județean de Resurse și de Asistență Educațională, iar finanțarea este asigurată de la bugetul Consiliului Județean Sibiu. C.S.E.I nr. 1 Sibiu dispune de următoarele tipuri de cabinete: un cabinet de recuperare fizică medicală (CFM), un cabinet psihologic, două cabinete logopedice, un cabinet de asistență psihopedagogică, un cabinet de asistență socială și un cabinet de informatică. Printre structurile aferente C.S.E.I nr. 1 Sibiu se numără: Grădinița cu Program Normal nr. 31 Sibiu, Școala Gimnazială Preventorială nr. 22 Sibiu, Centrul de zi "Casa Luminei" Sibiu.

Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 2 Sibiu este o instituție cu personalitate juridică, care oferă servicii psihopedagogice, psihologice și de consiliere în domeniul educației speciale beneficiarilor direcți (preșcolari/școlari cu deficiențe, dar și părinților, cadrelor didactice, membrilor comunității locale) din municipiul și județul Sibiu, dar și din țară. Școala este specializată pe oferirea serviciilor educaționale specifice pentru copiii cu deficiențe auditive, deficiențe de vedere, precum și cei cu tulburări din spectrul autist. Centrul funcționează în regim de internat semestrial.

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Turnu-Roșu a fost înființat în anul 2007 prin dispoziția nr. 284/22.12.2006 anterior instituția școlară purtând denumiri diferite (Casa de copii cu Școală ajutoare Turnu Roșu, Casa de copii cu școală specială pentru deficienți mintali, Școala Specială cu Internat, Școala Specială Turnu Roșu, iar azi poartă denumirea de Centrul Școlar de Educație Incluzivă Turnu Roșu).

La nivelul anului 1937, clădirea în care azi funcționează școala, a fost inițial o casă pentru copiii orfani ai căror părinți au fost angajații CFR-ului. În anul 1950 clădirea este preluată la Ministerul Muncii și prevederilor sociale. Astfel, funcționează până în 1956 când trece la Ministerul Învățământului, iar din 1956-1962 funcționează aici Casa de copii de băieți. Din 1962 a devenit Casa de copii cu Școala Ajutoare pentru fete purtând denumiri diferite, dar respectând același obiect de activitate. Începând din anul 2006, instituția își diversifică activitatea și oferă activități didactice de sprijin pentru copiii cu C.E.S din învățământul de masă. În total, din anul școlar 2021-2022, 19 astfel de profesori sunt repartizați la nivelul localităților adiacente. Instituția are un grad de acoperire foarte mare, reprezentând întreaga zonă a Văii Oltului (10-12 comune), dar și a Mărginimii Sibiului.

Printre serviciile oferite de C.S.E.I. Turnu Roșu se numără: învățământul primar și gimnazial, învățământul tehnic profesional, învățământul de sprijin și învățământul la domiciliu, terapii specifice și de recuperare (terapia tulburărilor de limbaj, terapie și psihodiagnoză, kinetoterapie, asistență socială, asistență stomatologică prin cabinetul propriu etc.). Printre tipurile de dizabilități la nivelul cărora se oferă sprijin se numără dificultățile de învățare, ADHD, tulburările emoționale, tulburările pervazive de dezvoltare din

spectrul autist, deficiențe mintale ușoare, tulburări de conduită nesocializată etc. Centrul Școlar de Educație Incluzivă Turnu Roșu asigură servicii de sprijin educațional pentru elevii cu cerințe educaționale speciale care învață în școlile publice prin 17 profesori itineranți/de sprijin, dar și servicii educaționale la domiciliu pentru un număr de opt elevi. La nivelul anului școlar 2020-2021, un număr de 252 elevi cu certificate C.E.S. din școlile publice beneficiază de servicii de sprijin educațional (respectiv 16 unități școlare din următoarele localități: Turnu Roșu, Racovița, Mârșa, Avrig, Tălmăcel, Tălmăciu, Veștem, Șelimbăr, Ocna Sibiului, Șura Mică, Cristian, Orlat, Gura Râului, Rășinari, Cârțișoara și Roșia).

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Dumbrăveni a fost înființat în anul 2007 prin dispoziția nr. 281/23.02.2007, prin transformarea Grupului Școlar Special Dumbrăveni în Centrul Școlar de Educație Incluzivă Dumbrăveni. În trecut, în perioada 1978-2002, C.S.E.I. Dumbrăveni a fost o școală specială pentru deficienți mentali, cu internat. Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Dumbrăveni dispune de un număr de 11 clase, patru cabinete, două ateliere școlare și un club și sală de sport. A fost achiziționată aparatură IT, softuri educaționale pentru cabinetul de logopedie, două calculatoare cu placă audio profesională, boxe, căști și microfoane necesare desfășurării activităților din cabinetul logopedic și cel psihologic, iar cabinetul de kinetoterapie a fost dotat cu aparate pentru recuperarea elevilor cu probleme psihomotrice. De asemenea, în ceea ce privește dotarea digitală, centrul dispune de două laptopuri, 35 de calculatoare, patru videoproiectoare și o tablă interactivă.

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Mediaș a fost înființat prin dispoziția nr. 28/23.02.2007 a ISJ Sibiu. Acesta este subordonat Consiliului Județean Sibiu și este un centru specializat pentru copiii cu deficiențe auditive/mentale. Centrul Școlar de Educație Incluzivă Mediaș este localizat în Mediaș, str. Piscului, nr. 8 și școlarizează 121 de elevi cu dizabilități mentale ușoare, medii și asociate, asigurând servicii de sprijin și suport prin intermediul a 15 profesori itineranți/de sprijin pentru 168 de elevi cu cerințe educaționale speciale (C.E.S.) din școlile incluzive din învățământul de masă. Printre tipurile de dizabilități la nivelul cărora se oferă sprijin se numără dificultățile de învățare, ADHD, tulburările emoționale, tulburările pervazive de dezvoltare din spectrul autist, deficiențe mentale ușoare, tulburări de conduită nesocializată etc. Centrul cuprinde următoarele cabinete: cabinet de kinetoterapie, cabinet logopedic, cabinet psihologic, cabinet medical și cabinet de e-learning.

Elevii cu Cerințe Educaționale Speciale (C.E.S) încadrați în cadrul Centrelor Școlare de Educație Incluzivă pot beneficia de un număr de facilități, precum:

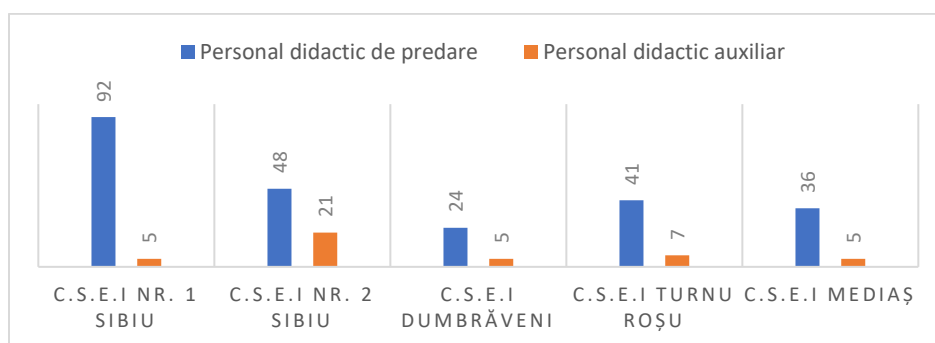
- a. Bursa profesională, care se acordă tuturor elevilor care frecventează învățământul profesional și constă într-un sprijin financiar lunar de 200 de lei, conform HG nr. 1062/30.10.2012 privind modalitatea de subvenționare de către stat a costurilor pentru elevii care frecventează învățământul profesional.
- b. Drepturi de hrană, în cuantum de 16,60 lei (elevii încadrați în grad de handicap beneficiază de o mărire de 50% a sumei, însumând în total 24,90 lei), conform HG nr. 564/4.08.2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar.
- c. Burse sociale, ce constau într-un sprijin financiar lunar de 200 lei, conform OM5870/2021 completată de OM nr. 3073/2022.

- d. Alte drepturi (igienico-sanitare, rechizite, îmbrăcăminte etc), conform HG nr. 564/4.08.2017, costând într-un sprijin financiar lunar de 611 lei pentru copiii între 7-14 ani, 754 lei pentru copiii între 14-18 ani și 844 pentru copiii de peste 18 ani. Pentru elevii încadrați în grad de handicap, sumele se majorează cu 50%.

Personalul didactic din cadrul Centrelor Școlare de Educație Incluzivă este prezentat mai jos. Informațiile sunt preluate din rapoartele de activitate ale Centrelor Școlare de Educație Incluzivă pentru anul 2020. După cum se poate observa, numărul total al cadrelor didactice de predare, la nivelul Centrelor Școlare de Educație Incluzivă din județul Sibiu este de 241, în timp ce numărul personalului didactic auxiliar total este de 43. Numărul total de cadre didactice este de 284 de persoane, distribuit astfel:

- C.S.E.I nr. 1 Sibiu – 34% din totalul cadrelor didactice;
- C.S.E.I nr. 2 Sibiu - 24% din totalul cadrelor didactice;
- C.S.E.I Dumbrăveni - 10% din totalul cadrelor didactice;
- C.S.E.I Turnu Roșu – 17% din totalul cadrelor didactice;
- C.S.E.I Mediaș – 14% din totalul cadrelor didactice.

Figura nr. 16 Personalul didactic din cadrul Centrelor Școlare de Educație Incluzivă, 2020, județul Sibiu

Sursa: Rapoarte de activitate, Centrele Școlare de Educație Incluzivă, 2020

Numărul de elevi din cadrul Centrelor Școlare de Educație Incluzivă și distribuția acestora pe niveluri de învățământ relevă două aspecte importante:

- a) C.S.E.I Dumbrăveni, Turnu Roșu și Mediaș nu oferă ciclul de învățământ preșcolar special;
- b) C.S.E.I nr. 1 Sibiu, nr. 2 Sibiu și C.S.E.I Mediaș nu oferă ciclul profesional special.
- c) Dintre cele ce oferă ciclul profesional special, C.S.E.I. Turnu Roșu și C.S.E.I. Dumbrăveni oferă specializarea confecționer produse textile în industria textilă (nivelul 3 de calificare).

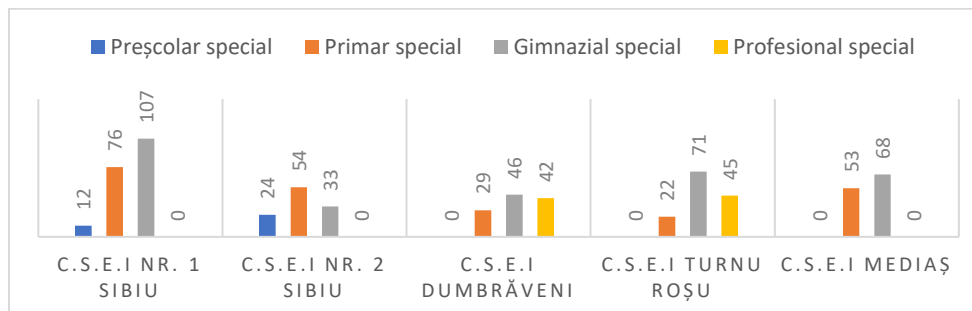
În total, sunt 682 de elevi în cadrul Centrelor Școlare de Educație Incluzivă de la nivelul județului, iar dintre aceștia 36 se află în ciclul preșcolar special, 234 se află în ciclul primar special, 325 în ciclul gimnazial special iar 87 se află în ciclul profesional special.

Distribuția numărului de elevi, la nivel județean pentru anul 2020 este realizată astfel:

- C.S.E.I nr. 1 Sibiu – 28,5% din totalul elevilor;
- C.S.E.I nr. 2 Sibiu – 16,2% din totalul elevilor;

- C.S.E.I Dumbrăveni – 17,1% din totalul elevilor;
- C.S.E.I Turnu Roșu – 21,7% din totalul elevilor;
- C.S.E.I Mediaș – 17,7% din totalul elevilor.

Figura nr. 17 Număr elevi din cadrul Centrelor Școlare de Educație Incluzivă, județul Sibiu, 2020

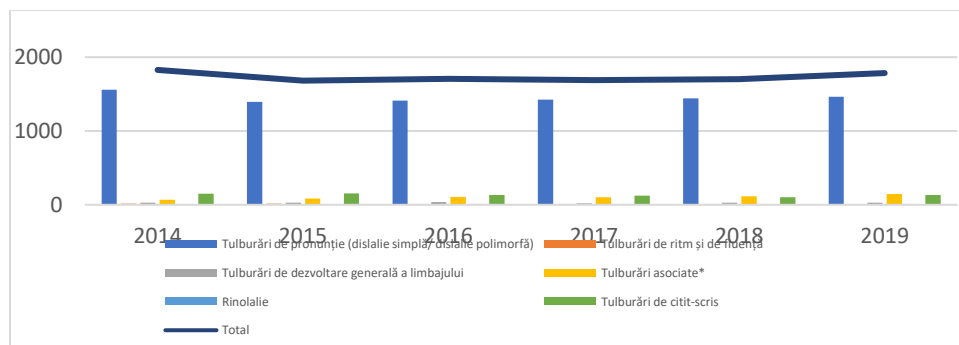

Sursa: Rapoarte de activitate, Centrele Școlare de Educație Incluzivă, 2020

Conform datelor primite din partea Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Sibiu, cele mai comune tulburări ale copiilor cu sau fără cerințe educative speciale (C.E.S) sunt tulburările de limbaj. Dintre acestea, se remarcă tulburările de pronunție (dislalia simplă/dislalia poliformă), care reprezintă, la nivelul anului 2019, peste 80% din totalul tulburărilor de limbaj înregistrate la nivelul județului Sibiu. Cu toate acestea, numărul cazurilor de astfel de tulburări a scăzut considerabil în ultimii ani, de la 1.561 de cazuri la nivelul anului 2014, la 1.464 de cazuri la nivelul anului 2019.

În schimb, s-a înregistrat o creștere semnificativă a tulburărilor asociate, în aceeași perioadă. Prin tulburări asociate se înțelege: categorii de tulburări de limbaj asociate între ele/tulburări de limbaj asociate cu sindroame, autism, DM - cu și fără C.E.S. Astfel, aceste cazuri au crescut de la 68 de cazuri la nivelul anului 2014, până la un maxim de 146 de cazuri, înregistrate în anul 2019. Astfel, se constată o creștere de peste două ori a incidenței tulburărilor asociate. De remarcat este faptul că, în perioada analizată, numărul cazurilor de tulburări de limbaj, per total, a scăzut, însă nu semnificativ. În anul 2019 se înregistrau cu 44 de cazuri mai puțin față de nivelul anului 2014.

Figura nr. 18 Număr de copii depistați ca având tulburări de limbaj, județul Sibiu

Sursa: Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Sibiu

În ceea ce privește numărul cabinetelor psihopedagogice/logopedice, la nivelul județului Sibiu, distribuția acestora a rămas aproape neschimbată. Din perspectiva evoluției numărului cabinetelor psihopedagogice/logopedice, se remarcă următoarele:

- La nivelul localităților Sibiu, Agnita și Mediaș, s-a mai deschis un singur cabinet școlar de asistență psihopedagogică, în perioada analizată. În localitățile Tălmăciu, Săliște, Ocna Sibiului, Cislădie, Dumbrăveni, Avrig, Copșa Mică, Rășinari, Roșia și Șeica Mare, numărul acestora a rămas neschimbat.
- La nivelul tuturor localităților analizate (Sibiu, Agnita, Cislădie și Mediaș), numărul centrelor și cabinetelor logopedice interșcolare a rămas neschimbat în perioada 2014-2019.

2.6.4. Concluzii educație

Analiza statistică, sondajul de opinie în rândul cetățenilor, interviurile, focus grupurile și întâlnirile de consultare organizate la nivelul teritoriului au evidențiat aspectele pozitive și cele care ar trebui îmbunătățite în viitor, atât în domeniul educației, cât și al educației speciale. În ceea ce privește aspectele care ar trebui îmbunătățite în învățământul din județul Sibiu, pe primul loc se află calitatea procesului de predare, precum și nivelul de pregătire al cadrelor didactice sau promovarea accesului tinerilor pe piața muncii. Aceste nevoi sunt urmate în importanță de către dotarea materială a instituțiilor de învățământ, precum și infrastructura TIC a acestora sau promovarea și dezvoltarea infrastructurii învățământului profesional și a învățământului dual. De asemenea, cetățenii județului Sibiu consideră că procesul participativ ar putea fi îmbunătățit în mod semnificativ, iar bugetele instituțiilor, precum și infrastructura sanitară și transportul în comun ar putea fi de asemenea îmbunătățite. Creșterea accesului la educație pentru copiii din sate, precum și a celor cu situații defavorizate sau suplimentarea numărului de instituții care pot oferi servicii de educație specială reprezintă alte aspecte care ar trebui avute în vedere în perioada următoare.

Aspectele considerate pozitive ale sistemului de educație din Sibiu sunt reprezentate de buna structură instituțională a sistemului de învățământ special, pregătirea cadrelor școlare din Centrele Școlare de Educație Incluzivă, nivelul de securitate din instituțiile de învățământ, precum și numărul de cadre didactice disponibile. Din perspectiva avantajelor competitive ale județului Sibiu în domeniul educației, cel mai important potențial care poate fi valorificat în perioada următoare se referă la calitatea, acoperirea teritorială și diversitatea ofertei educaționale, precum și la buna structură instituțională a sistemului de învățământ special.

2.7. Infrastructura de transport și servicii de utilitate publică

Pentru domeniul infrastructură a fost realizată o analiză statistică a datelor accesibile relevante, fiind detaliate următoarele componente: transportul rutier, feroviar, aerian, transportul județean și transportul intermodal, precum și infrastructura tehnico-edilitară: alimentare cu energie termică și electrică, alimentare cu gaze, alimentare cu apă și canalizare.

2.7.1. Transport rutier

Județul Sibiu, situat în centrul României, beneficiază de o bună accesibilitate și conexiune cu regiunile țării, fiind străbătut de autostrada A1 și de drumurile europene E68 și E81.

Județul Sibiu este traversat de Coridorul IV pan-european de transport, rută ce asigură o legătură rapidă între extremitatea sud-estică a Europei (Istanbul, Salonic) și Europa Centrală (Dresda, Nuremberg), via Grecia, Bulgaria, România, Ungaria, Slovacia, Austria, Cehia. Pe acest traseu se găsește DN7 (E81) care, alături de DN1 (E68), se numără printre drumurile cu cel mai intens trafic din România.

De asemenea, județul Sibiu beneficiază de conectivitate rutieră directă atât la rețeaua rutieră TEN-T Core (Principală) prin intermediul coridorului Rin – Dunăre, cât și la rețeaua rutieră TEN-T Comprehensive (Extinsă) prin intermediul coridoarelor Sibiu – Târgu Mureș și Sibiu – Brașov¹².

Fiind conectat direct la rețelele de transport TEN-T, județul Sibiu beneficiază de un avantaj important în ceea ce privește accesibilitatea la nivel național și european pentru persoane și mărfuri. Dezvoltarea rețelei TEN-T conduce la modernizarea drumurilor județene care asigură legătura cu rețeaua TEN-T, la îmbunătățirea condițiilor de transport pentru pasageri și pentru mărfuri, reducerea timpului de călătorie, scăderea poluării, reducerea consumului de combustibil și dezvoltarea economică a localităților din județ.

Conform HG 540/2000 modificată de HG 363/2004, în județul Sibiu există următoarele drumuri publice – naționale, județene și comunale:

- șase trasee de drumuri naționale, în lungime de 329 km, din care: două trasee de drumuri europene: E68 (DN 1) și E81 (DN 7); un traseu de drum național principal: DN 14; trei trasee de drumuri naționale secundare: DN 14A, DN 7C și DN 14B;
- 51 trasee de drumuri județene;
- 72 trasee de drumuri comunale.

Județul este străbătut de un tronson al autostrăzii A1 în lungime de 55 km. De asemenea, a început construcția autostrăzii Pitești-Sibiu care este considerată prioritate de investiții în următoarea perioadă de programare¹³. Autostrada Sibiu-Brașov, denumită Autostrada Transilvania 3, este prevăzută în Master Planul General de Transport, în prezent fiind revizuit Studiul de Fezabilitate pe tronsonul Sibiu – Făgăraș (73 km).

¹² <https://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/maps.html>

¹³ https://gov.ro/fisiere/programe_fisiere/Planul_Na%C8%9Bional_de_Investi%C8%9Bii_%C8%99i_Relansare_Economic%C4%83.pdf

În anul 2019, rețeaua de drumuri publice din județul Sibiu măsoară 1.678 km, reprezentând 14,6% din lungimea totală a rețelei rutiere din regiunea Centru și 1,94% din lungimea totală a rețelei rutiere din România. Lungimea rețelei de drumuri publice din județul Sibiu a scăzut în perioada 2015-2019 cu 0,77% (de la 1.691 km la 1.678 km), din cauza reducerii lungimii drumurilor comunale. Comparativ, în perioada de referință, lungimea rețelelor de drumuri publice din regiunea Centru și din țară a crescut cu 1,04% respectiv 0,55%. În anul 2019, densitatea drumurilor publice¹⁴ la 100 km² era de 30,9 km/100 km² în județul Sibiu, sub nivelul Regiunii Centru (33,6 km/100 km²) și al mediei naționale (36,2 km/100 km²), infrastructura de transport rutier fiind mai slab dezvoltată în zonele de munte.

Din totalul drumurilor din județ, 19,61% sunt drumuri naționale, 56,97% sunt drumuri județene și 23,42% sunt drumuri comunale. Ponderea drumurilor naționale și a celor comunale din totalul rețelei de drumuri publice este sub media națională și cea regională, în timp ce ponderea drumurilor județene din totalul rețelei de drumuri publice este peste media națională și cea regională.

Lungimea drumurilor naționale din județul Sibiu s-a menținut constantă în perioada 2015-2019, la nivelul Regiunii Centru înregistrându-se o creștere a lungimii drumurilor naționale de 2,2%, mai mare decât media națională de 1,5%. Toate drumurile naționale din județ sunt modernizate, drumurile fiind situate în clasele tehnice III și IV, iar starea tehnică a acestora fiind considerată bună.

Se înregistrează ambuteiaje de trafic, de vineri până duminică între orele 12:00-21:00, pe următoarele tronsoane: DN1 (punct control Veștem, tronson cuprins între PC Veștem și limita județului Brașov), DN 7C (tronson cuprins între DN1 localitatea Arpașu și limita județului Argeș), DN7 (tronson cuprins între PC Veștem și limita județului Vâlcea).

Cele mai multe accidente au fost înregistrate în anul 2019 pe DN 14 (35 de accidente pe tronsonul zona ieșire municipiul Sibiu – Copșa Mică și 22 de accidente pe tronsonul Copșa Mică și limită județ Mureș), dar și pe DN1 (19 accidente pe tronsonul limita județului Brașov - PC Veștem, 19 accidente pe tronsonul PC Veștem - intrare municipiul Sibiu și 8 accidente pe tronsonul ieșire municipiul Sibiu – limită județ Alba).

Drumurile județene sunt drumurile aflate în proprietatea publică a județului, care asigură în principal legăturile între municipiile, orașele și centrele de comună din interiorul aceluiași județ. Ele pot asigura legătura cu rețeaua de drumuri naționale pentru acele orașe care nu sunt intersectate de un drum național, cum ar fi în cazul orașelor: Agnita - DJ 106, DJ 141, Cisnădie - DJ 106C, DJ 106D, Ocna Sibiului - DJ 106B, fac legătura între două drumuri naționale sau scurtează semnificativ distanța rutieră între diferite orașe.

Consiliul Județean Sibiu este direct responsabil de rețeaua de drumuri județene, având în subordine S.C. Drumuri și Poduri S.A., care are ca domeniu de activitate întreținerea drumurilor județene, întreținerea podurilor și a podețelor precum și a altor elemente componente ale infrastructurii rutiere (șanțuri, ziduri de sprijin, ș.a.).

Lungimea drumurilor județene din județul Sibiu a crescut cu 3,4% în perioada 2015-2019, în timp ce lungimile drumurilor județene din Regiunea Centru și din România au scăzut cu 5,4%, respectiv 0,7%. Din

¹⁴ Densitatea drumurilor măsoară accesibilitatea, fiind astfel considerate zone ușor accesibile cele care au un procent ridicat al densității drumurilor.

totalul drumurilor județene a fost modernizat un procent de 66,3%, valoare care se situează peste media regională (56,9%) și cea națională (42,3%). Drumurile cu îmbrăcăminte ușoară rutieră reprezintă 9,3% din totalul drumurilor județene, cele pietruite 18,7% și cele din pământ 5,6%. Se remarcă o creștere a drumurilor județene modernizate cu 6,6% în ultimii 5 ani. În anul 2021 lungimea drumurilor județene era tot de 956 km, dar a crescut lungimea drumurilor modernizate, ajungând la 730 km (înregistrând o creștere de 15,1% față de valoarea din anul 2019), lungimea drumurilor județene cu îmbrăcăminte ușoară rutieră a scăzut la 60 km, lungimea drumurilor județene pietruite a scăzut la 120 km și, de asemenea, lungimea drumurilor județene din pământ s-a redus la 46 km (reprezentând 4,8% din totalul drumurilor județene).¹⁵

La nivelul județului sunt mai multe proiecte în derulare din fonduri proprii, guvernamentale și europene, pentru modernizarea, repararea sau consolidarea următoarelor drumuri județene: DJ 107B, DJ 142G, DJ 106T, DJ 106G, DJ 106C, DJ 106E, DJ 106J, DJ 141, DJ 106, DJ 106B etc.

Legătura dintre comune sau dintre centrul de comună și sate este asigurată prin *drumurile comunale* care la nivelul județului Sibiu au o lungime totală de 393 km. Lungimea drumurilor comunale din județul Sibiu a scăzut cu un procent de 10,1% în perioada 2015-2019, în timp ce lungimile drumurilor comunale din Regiunea Centru și din România au crescut cu un procent de 7,5%, respectiv 1,4%. Din totalul drumurilor comunale a fost modernizat un procent de 30,5%, valoare care se situează peste media regională (19,9%) și cea națională (18,9%). Drumurile cu îmbrăcăminte ușoară rutieră reprezintă 32,3% din totalul drumurilor comunale, cele pietruite 8,4% și cele din pământ 28,7%. Drumurile comunale de pământ, reprezentând peste 25% din total, îngreunează accesul între centrele de comună și satele aparținătoare, precum și accesul la drumurile naționale și județene.

Există disparități accentuate între ponderea drumurilor naționale modernizate și ponderea drumurilor județene și comunale modernizate, atât la nivel județean, cât și la nivel regional. În anul 2019, ponderea drumurilor naționale modernizate în județul Sibiu era de 100%, iar la nivel regional de 95%. În schimb, ponderea drumurilor județene și comunale modernizate era de 55,9% la nivel județean și de 38,2% la nivel regional. În concluzie, exista un procent de 44,1% al lungimii drumurilor județene și comunale nemodernizate, care nu asigură o suprafață de rulare corespunzătoare pentru desfășurarea unui trafic de călători și de marfă în condiții optime de siguranță și confort. Aceste drumuri pot deveni greu practicabile în anumite perioade, în special în anotimpul rece, ducând la cvasi-izolarea localităților pe care le deservesc. În plus, lățimea platformei drumului nu este corespunzătoare, datorită frontului îngust al limitei de proprietate. În zonele de munte ale județului Sibiu rețeaua de drumuri este redusă, iar drumurile ce străbat aceste zone sunt insuficient modernizate, fapt ce afectează potențialul turistic al localităților. Programele de modernizare a drumurilor județene derulate în ultimii ani au condus la creșterea lungimii drumurilor județene modernizate, astfel în anul 2021 ele reprezentau 76,4% din totalul drumurilor județene.

Alte disfuncționalități întâlnite la infrastructura de transport rutier sunt: lipsa sau starea trotuarelor de pe drumurile județene sau comunale, inundarea unor drumuri publice din cauza colmatării sau lipsei

¹⁵ Consiliul Județean Sibiu, Direcția Patrimoniu și Investiții

sistemelor de colectare și evacuare a apelor meteorice, starea parcărilor de pe marginea drumurilor publice sau lipsa acestora, rețea de piste de biciclete și de trasee pentru bicicliști insuficient dezvoltată.

Conform informațiilor colectate prin sondajul de opinie, interviurile și focus grupurile realizate pentru domeniul infrastructură, a reieșit necesitatea ca starea generală a drumurilor să fie în continuare îmbunătățită pentru a spori accesibilitatea, mobilitatea și confortul populației (precum și a mărfurilor), pentru a reduce numărul accidentelor, a spori viteza de trafic și pentru a dezvolta potențialul socio-economic al localităților din județul Sibiu.

Din analiza stării de viabilitate a podurilor amplasate pe drumurile județene, furnizată de Consiliul Județean Sibiu, au rezultat următoarele concluzii: dintr-un total de 188 de poduri un număr de 68 (36%) sunt în stare foarte bună, 78 (42%) sunt în stare bună, 28 (15%) sunt în stare satisfăcătoare și 14 (7%) sunt în stare nesatisfăcătoare. Podurile cu starea tehnică foarte bună și bună necesită doar activități de întreținere curentă și mici reparații, cele cu starea tehnică satisfăcătoare necesită activități de reparații, respectiv consolidări, iar cele cu starea tehnică nesatisfăcătoare au nevoie de lucrări de reabilitare sau refacere totală. O parte din podurile și drumurile județene aferente au fost modernizate sau sunt în curs de modernizare.

Pentru podurile de pe drumurile comunale nu s-au găsit date recente, fiind preluate cele existente în Masterplanul în domeniul infrastructurii rutiere în județul Sibiu. Au fost analizate 40 poduri, din care: 32,5% (13 poduri de pe DC) au stare tehnică bună și foarte bună (viabilitate ridicată), necesitând doar activitate de întreținere curentă și mici reparații; 30% (12 poduri de pe DC) au stare tehnică satisfăcătoare (viabilitate medie), necesitând activități de reparații, consolidări mai consistente; 37,5% (15 poduri de pe DC) au stare tehnică nesatisfăcătoare și rea (viabilitate scăzută), necesitând lucrări de reabilitare sau refacere totală, ceea ce presupune intervenții urgente asupra acestor lucrări.

2.7.2. Transport feroviar

Județul Sibiu este conectat la Coridorul pan european IV feroviar (Nurnberg - Praga - Viena - Budapesta - Curtici - Simeria - Sighișoara - Brașov - București-Constanța) și la rețeaua feroviară TEN-T Core (Principală) prin intermediul Coridorului Rin-Dunăre (Frontieră - Curtici – Arad – Brașov- București – Constanța – 880 km) și la rețeaua feroviară TEN-T Comprehensive (Extinsă) prin intermediul coridorului: Sebeș-Sibiu-Pitești-București¹⁶.

Județul Sibiu este bine conectat la infrastructura feroviară a României, fiind străbătut de următoarele căi ferate:

- Magistrala 300: București - Ploiești - Brașov - Sighișoara - Blaj - Cluj Napoca - Oradea - Episcopia Bihorului, în lungime de 47,98 km pe teritoriul județului Sibiu¹⁷;
- Linia 203: Caracal - Copșa Mică, în lungime de 68,759 km pe teritoriul județului Sibiu;
- Linia 205: Brașov - Podu Olt, în lungime de 33,99 km pe teritoriul județului Sibiu;
- Linia 210: Sibiu - Vințu de Jos, în lungime de 58,3 km pe teritoriul județului Sibiu;

¹⁶

¹⁷ Date furnizate de SRCF Brașov

- Linia 201: Sibiu – Agnita– linie cu ecartament îngust – nefuncțională din anul 2001.

Din anul 2005 au început demersurile de includere a liniei de cale ferată Sibiu-Agnita și a gărilor aferente pe lista monumentelor istorice, de către Asociația „Valea Hârtibaciului”, sprijinită de Trustul „Mihai Eminescu”. A fost obținută clasificarea liniei de cale ferată ca monument istoric categoria ansamblu, grupa B, cod SB-II-a-B-20923, în Lista Monumentelor Istorice. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Consortiul de Dezvoltare Interregională Sibiu-Agnita” a obținut în 2007 concesiunea liniei de cale ferată pe o perioadă de 25 ani. Asociația “Prietenii Mocăniței” s-a implicat activ din anul 2009 în repornirea mocăniței și a obținut o finanțare pentru achiziționarea unei locomotive pe abur și recondiționarea a două vagoane prin Grupul de Acțiune Locală Microregiunea Hârtibaciu. În prezent pe traseul Hosman - Cornățel - Hosman (14 km) circulă ocazional un tren cu abur.

În județul Sibiu există trei noduri de cale ferată, la Sibiu, Copșa Mică și Podul Olt, prin care se realizează legături atât cu toată țara, cât și cu Europa Centrală și de Vest. În anul 2019, în gara Sibiu au sosit 36 de trenuri și au fost expediate 38 de trenuri, în gara Copșa Mică au sosit 30 de trenuri și au fost expediate 30 de trenuri, iar în gara Podul Olt au sosit 30 de trenuri și au fost expediate 30 de trenuri. De asemenea, gara Tâlmaci are un tranzit important de trenuri pe zi: 33 de trenuri sosite și 33 de trenuri expediate.

În anul 2019, conform datelor furnizate de SRCF Brașov, totalul liniilor de cale ferată de la nivelul județului Sibiu însuma 303.431 km, din care 118.576 km erau linii simple neelectrificate, 42.476 km linii duble neelectrificate, 47.890 km linii duble electrificate, 3.665 km linii încălțate și 90.824 km erau linii în stații. Lungimea rețelei de cale ferată nu s-a modificat în ultimii cinci ani, numai liniile din stații au înregistrat mici variații. Starea tehnică a rețelei este bună, corespunzătoare vitezelor de circulație.

Conform datelor furnizate de INS, în anul 2019, densitatea liniilor de cale ferată la 100 km² era de 2,7 km/100 km² în județul Sibiu, valoare situată sub nivelul Regiunii Centru (3,9 km/100 km²) și al mediei naționale (4,5 km/100 km²), la acest fapt contribuind relieful județului Sibiu care este în proporție însemnată deluros și muntos. Liniile electrificate din județul Sibiu reprezintă 29,5% din total, valoare situată sub media Regiunii Centru - 50% și sub media pe țară - 37,4%, ceea ce denotă necesitatea modernizării rețelei. Singura linie electrificată din județul Sibiu este porțiunea din magistrala 300. Segmentele de cale ferată Brașov – Vințul de Jos, Sibiu - Copșa Mică, Sibiu - Piatra Olt sunt neelectrificate, crescând timpii de deplasare dintre Sibiu și principalele centre economice din zonă (Brașov, Timișoara) sau Municipiul București.

Numărul călătorilor sosiți în gările din județul Sibiu a fost în anul 2019 de 1.136.603, iar a celor plecați de 1.389.457¹⁸. Numărul de călători a scăzut în ultimii 4 ani cu 19% pentru călătorii plecați și cu 18% pentru cei sosiți în gările județului, urmând trendul început în anii 1990, motivele fiind condițiile sub standard de transport, timpii mari de călătorie, vitezele reduse de circulație datorate restricțiilor impuse ca urmare a stării avansate de uzură a căii ferate pe anumite porțiuni, calitatea materialului rulant, căile de rulare neîntreținute corespunzător, întârzierile față de orar precum și subfinanțarea acestui tip de transport.

În ultimii ani au avut loc diverse reabilitări la gările din județul Sibiu: Avrig (clădire gară - 2017), Copșa Mică (peroane acoperite, peroane înalte, tunel pietonal, linii - 2018), Dumbrăveni (peroane acoperite, peroane

¹⁸ Date furnizate de SRCF Brașov

înalte, tunel pietonal, linii - 2018), Mediaș (peroane acoperite, peroane înalte, tunel pietonal, linii - 2018), Miercurea Sibiului (peroane înalte și linii - 2016), Sibiu (clădire gară - 2014, peroane acoperite și tunel pietonal - 2019) și Tălmăciu (peroane înalte și linii – 2019)¹⁹.

Reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare aferente rețelei TEN-T va avea efecte benefice importante asupra accesibilității și mobilității în județul Sibiu. În Strategia privind dezvoltarea infrastructurii feroviare 2018-2022 sunt incluse următoarele proiecte cu impact pozitiv asupra județului Sibiu: "Reabilitarea liniei de cale ferată Sibiu-Vințu de Jos" și "Reabilitare tronson Sighișoara – Coșlariu".

În Planul de investiții pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pe perioada 2020-2030 al Ministerului Transporturilor este cuprins proiectul trenului metropolitan pentru județul Sibiu.

2.7.3. Transport aerian

Județul Sibiu dispune de Aeroportul Internațional Sibiu, amplasat la 6 km vest de centrul istoric și administrativ al orașului Sibiu, în imediata apropiere a DN1 și a autostrăzii A1 Nădlac-București. A fost construit în anul 1943, din considerente militare, ajungând în anul 1992 să fie declarat aeroport internațional, cu primele destinații München și Stuttgart. Aeroportul Internațional Sibiu este principalul punct de trafic aerian din centrul geografic al României și contribuie la dezvoltarea durabilă a județului Sibiu și a Regiunii Centru. Acesta face parte din rețeaua extinsă (comprehensivă) a nodurilor aeriene de transport din rețeaua TEN-T.

Aeroportul Internațional Sibiu, cu o capacitate de procesare de 300 pasageri pe oră/flux, se întinde pe o suprafață de 300 ha, din care terminalul de pasageri are o suprafață de 6.200 mp, având organizate 300 locuri de parcare. Pista are 2.630 metri lungime și 45 metri lățime, permițând operarea aeronavelor mari. De pe Aeroportul Internațional Sibiu se operează zboruri către nouă destinații regulate: Frankfurt Hahn, Londra, Dortmund, Madrid, Viena, Stuttgart, Nurenberg, Memmingen, Karlsruhe Baden-Baden și două rute de sezon de vară: Antalya și Hurghada. Companiile aeriene care operează zboruri sunt: Tarom, Wizz Air, Blue Air, Austrian Airlines și Lufthansa²⁰.

Traficul aerian comercial înregistrat de Aeroportul Internațional Sibiu a cunoscut în ultimii ani o dezvoltare rapidă. În anul 2019, s-au înregistrat un număr de 726.591 pasageri îmbarcați-debarcați, cunoscând o creștere de 162,7% față de anul 2015 când au fost înregistrați 276.533 pasageri îmbarcați-debarcați. Traficul total de pasageri înregistrat în anul 2019 a fost de 729.240 pasageri, această cifră incluzând și pasagerii aflați în tranzit. Numărul mișcărilor de aeronave a ajuns la 7.016 în anul 2019, în creștere cu 54,1% față de anul 2015. Pandemia de coronavirus SARS-Cov 19 a dus la o scădere semnificativă a traficului aerian în anul 2020 cu cca. 70% față de anul 2019, revenirea la valorile de trafic înregistrate în anul 2019 fiind prognozată a se realiza în perioada 2024-2026, conform Eurocontrol/ACI.

Transportul de marfă se efectuează cu aeronave de tip "all cargo" sau pe cursele de pasageri. În anul 2018 au fost transportate 49 tone de mărfuri (inclusiv poștă) dintre care 27 tone au fost încărcate și 22 tone au fost descărcate, cantitatea crescând semnificativ față de anul 2013 când au fost transportate 5 tone de

¹⁹ Date furnizate de CFR

²⁰ <https://www.sibiuairport.ro/ro/info/interes-public-informatii-publice/>, accesat 28.08.2020

mărfuri (inclusiv poștă) reprezentând în totalitate mărfuri descărcate²¹. La nivelul județului se livrează foarte multă marfă, care în general este transportată pe cale rutieră, în perioade de timp lungi, construcția unui terminal cargo intermodal de marfă în cadrul aeroportului fiind esențială pentru dezvoltarea economică a județului. Conform Planului Național de Investiții și Relansare Economică din 2020²², pentru aeroporturile din cadrul rețelei primare – Constanța, Iași, București-Otopeni, Craiova, Cluj Napoca, Timișoara și Sibiu, sunt preconizate noi terminale cargo, terminale de pasageri pentru trafic național și internațional, precum și legături intermodale la nivel de infrastructură feroviară și rutieră.

2.7.4. Transport rutier județean

Consiliul Județean Sibiu are obligația să asigure, organizeze, reglementeze, coordoneze și să controleze prestarea serviciului public de transport județean desfășurat pe raza administrativ-teritorială a acestuia (conform legii nr. 92/2007). Prin H.C.J. 153/2020 s-a aprobat desfășurarea transportului județean de persoane prin curse regulate în județul Sibiu, până la data de 31 decembrie 2021, în baza Programului de transport județean și a licențelor aflate în vigoare la data de 1 aprilie 2020. Asigurarea transportului rutier județean de persoane prin curse regulate se realizează prin încheierea de contracte de delegare a gestiunii între CJ Sibiu și operatorii de transport care dețin licențe de traseu valabile pe traseele respective, fiind aprobat Regulamentul de efectuare a transportului rutier județean de persoane prin curse regulate în județul Sibiu. Au fost aprobate tarifele de călătorie – bilete și abonamente - practicate de operatorii de transport care efectuează transport rutier județean de persoane prin curse regulate în județul Sibiu.

Transportul de persoane prin curse regulate în județul Sibiu este asigurat, în anul 2020, de către următorii operatori de transport locali: S.C. Transmixt S.A. (14 trasee), S.C. Lazăr Trans S.R.L. (6 trasee), S.C. AMRING S.R.L. (patru trasee), S.C. Spedition RO A TIR S.R.L (16 trasee), S.C. Coda Trans S.R.L (patru trasee), S.C. Euro Comtrans S.R.L. (patru trasee), S.C. Nicton Trans S.R.L. (un traseu).

Având în vedere că Sibiu este un județ de tranzit, acesta este deservit și de alți transportatori din țară. Principala disfuncționalitate legată de acest serviciu este faptul că, deși Consiliul Județean Sibiu scoate la licitație trasee care să acopere tot teritoriul județean, unele dintre acestea rămân neatribuite din cauza lipsei de ofertanți, datorată rentabilității scăzute a respectivelor trasee. Numărul de rute de transport a scăzut constant în ultimii 5 ani, fiind redus astfel și gradul de acoperire a județului.

Consiliul Județean Sibiu a contractat servicii de consultanță în vederea elaborării unui Studiu de trafic/mobilitate și a unui Studiu de oportunitate pentru noul Program de transport public județean de persoane care va intra în vigoare la data de 01.01.2022. În noul Program de transport, principalele orașe din județul Sibiu vor fi legate prin trasee noi, iar unele trasee vor fi reconfigurate și redimensionate. Traseele vor fi atribuite pe grupe, care vor fi constituite astfel încât să fie rentabile (chiar dacă conțin și câte un traseu considerat mai puțin „atractiv”) și să fie asigurată deservirea tuturor locuitorilor județului (din toate UAT-urile).

²¹ Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027 <http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2019/12/Analiza-socioeconomica-a-Regiunii-Centru.pdf>

²²https://gov.ro/fisiere/programe_fisiere/Planul_Na%C8%9Bional_de_Investi%C8%9Bii_%C8%99i_Relansare_Economic%C4%83.pdf

Tabel nr. 9 Variația transportului de persoane prin curse regulate în județul Sibiu

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rute de transport	59	56	56	46	43	38
Operatori de transport locali	6	6	6	6	7	7
Grad de acoperire a transportului județean	88%	86%	86%	80%	79%	75%

Sursa: Consiliul Județean Sibiu

Consiliul Județean Sibiu a contractat servicii de consultanță în vederea elaborării unui Studiu de trafic/mobilitate și a unui Studiu de oportunitate pentru noul Program de transport public județean de persoane care va intra în vigoare la data de 01.01.2022. În noul Program de transport, principalele orașe din județul Sibiu vor fi legate prin trasee noi, iar unele trasee vor fi reconfigurate și redimensionate. Traseele vor fi atribuite pe grupe, care vor fi constituite astfel încât să fie rentabile (chiar dacă conțin și câte un traseu considerat mai puțin „atractiv”) și să fie asigurată deservirea tuturor locuitorilor județului (din toate UAT-urile).

Prin Hotărârea Consiliului Județean Sibiu nr. 110/27.05.2021 privind aprobarea documentației de atribuire a contractelor de delegare a gestiunii serviciilor publice de transport călători, pentru Programul de transport public județean de persoane prin curse regulate, prestat între localitățile județului Sibiu, valabil în perioada 2022-2032, s-a aprobat documentația de atribuire a Contractelor de delegare a gestiunii serviciului de transport (formularele tipizate și documentele necesare prezentării ofertelor, Programul de transport public județean de persoane prin curse regulate, valabil în perioada 2022-2032, criteriile de calificare și selecție a ofertelor, criteriul de atribuire a Contractului, modelul de Contract care conține și Regulamentul și Caietul de sarcini al Serviciului).

Programul de transport județean a fost publicat pe SEAP în vederea atribuirii în luna iulie 2021, procedura fiind finalizată prin atribuirea contractelor de delegare a gestiunii pentru 2 loturi (9 trasee) dintr-un total de 13 loturi (53 trasee). Operatorul de transport căruia i s-au atribuit cele două grupe și-a început activitatea de transport, în cadrul noului Program, la data de 1 ianuarie 2022.

Prin Hotărârea Consiliului Județean Sibiu nr. 330/22.12.2021 pentru reglementarea unor măsuri privind transportul rutier județean de persoane prin curse regulate în județul Sibiu în anul 2022, a fost prelungit cu încă un an Programul de transport care își încheia valabilitatea la data de 31 decembrie 2021, pentru a nu se întrerupe continuitatea serviciilor de transport întrucât majoritatea județelor nu demaraseră încă procedurile de licitație pentru noul program de transport, iar județele care demaraseră procedurile, nu atribuiseră încă toate loturile. În acest sens, au fost încheiate Acte adiționale la Contractele de delegare a gestiunii cu operatorii de transport județean pentru traseele rămase neatribuite în cadrul noului program, până la data de 31.12.2022.

Pe data de 25 ianuarie 2022 a fost reluată procedura de atribuire pe SEAP a Contractelor de delegare a gestiunii pentru noul Program, pentru cele 11 loturi rămase neatribuite. În prezent, ofertele depuse pentru 3 loturi din 11 se află în evaluare tehnică și financiară.

2.7.5. Transport intermodal

România este parte semnatară a Acordului European privind marile linii de transport combinat și instalații conexe (AGTC). Conform "Strategiei de transport intermodal în România 2020"²³, în județul Sibiu existau două terminale feroviare la Sibiu și Mediaș în care își desfășoară activitatea S.C. CFR „TRANSAUTO” SA, în calitate de operator terminal transport combinat și SNTFM „CFR Marfă” SA, în calitate de proprietar și operator național feroviar de marfă. În prezent, terminalul de la Sibiu este închis.

Strategia de transport intermodal în România 2020 a propus integrarea terminalelor intermodale existente și a centrelor logistice regionale într-o rețea intermodală națională, interconectată și care să includă principalele zone de producție și consum cu caracter autonom, urmărind: modernizarea conexiunilor logistice între centrele intermodale pentru a stimula eficacitatea modurilor de transport și combinațiilor acestora; îmbunătățirea sistemului de informare și comunicare în domeniul transportului intermodal prin folosirea tehnicilor de identificare automată și de gestiune a mijloacelor de transport și a unităților de încărcătură; implementarea standardizării sistemelor de informare între centrele intermodale. Conform Planului Național de Investiții și Relansare Economică din 2020, pentru aeroportul Sibiu (alături de aeroporturile Constanța, Iași, București-Otopeni, Craiova, Cluj Napoca, Timișoara) se va dezvolta legătura intermodală la nivel de infrastructură feroviară și rutieră²⁴.

Infrastructura tehnico-edilitară

2.7.6. Alimentarea cu energie termică

În perioada 2014-2018, cantitatea de energie termică distribuită în sistem centralizat în județul Sibiu a suferit o scădere de 52,9%, de la 15.506 gigacalorii în anul 2014, la 7.295 gigacalorii în anul 2018. Acest lucru este datorat sistării alimentării cu energie termică în orașul Copșa Mică în anul 2016 și a numărului mare de debranșări din Municipiul Sibiu. În cea mai mare parte, sistemele centralizate de distribuție a energiei termice nu au mai putut face față necesităților existente, din cauza uzurii fizice și morale a echipamentelor și a conductelor de transport și distribuție, a lipsei resurselor financiare necesare pentru reparații capitale, parțiale și pentru întreținere, precum și a reducerii cererii de energie termică, cu efecte negative asupra capacității investiționale.

În prezent, majoritatea populației județului Sibiu beneficiază de sisteme de încălzire individuale din surse proprii, microcentrale de apartament sau sobe. La nivelul județului Sibiu există un singur operator economic, S.C. URBANA S.A., care produce, distribuie și furnizează energie termică în sistem centralizat pentru consumatori rezidențiali și agenți economici din cartierul Hipodrom, Municipiul Sibiu, în baza Contractului de Concesiune nr. 1/05.01.2017, încheiat cu Primăria Municipiului Sibiu, pe o perioadă de 10 ani. Centrala termică (situată la punctul de lucru din Sibiu, Str. Mirăslău nr. 41) alimentează cu căldură și apă caldă menajeră un număr de 701 apartamente și 14 spații comerciale din cartierul Hipodrom (străzile:

²³ http://mt.gov.ro/web14/documente/strategie/strategii_sectoriale/strategie_de_transport_intermodal_text.pdf

²⁴ https://gov.ro/fisiere/programe_fisiere/Planul_Na%C8%9Bional_de_Investi%C8%9Bii_%C8%99i_Relansare_Economic%C4%83.pdf

Mihai Viteazu, Aleea Biruinței, Aleea Buia, Mirăslău)²⁵. Cantitatea de energie termică livrată (facturată) a fost în 2019 de 3.333 kWh, din care 3.206 kWh (96%) a fost pentru populație și 127 kWh (4%) pentru agenții economici. Cantitatea de energie termică livrată (facturată) a scăzut în ultimii 5 ani cu 11%, un motiv fiind continuarea debransărilor (69 apartamente în perioada de referință). În perioada de vară cererea de energie termică scade la 20%, iar instalațiile de producere a energiei termice funcționează la parametri minimi. Pierderea tehnologică de căldură din rețeaua de transport și distribuție a scăzut de la 36% în anul 2015 la 27% în anul 2019, datorită investițiilor efectuate în ultimii ani în modernizarea sistemului de alimentare cu energie termică. Deși prețul local total de producere a energiei termice a crescut cu 10% în ultimii 5 ani, prețul de facturare la populație s-a menținut constant datorită subvențiilor.

Apartamentele și spațiile comerciale conectate la SC Urbana SA sunt contorizate în proporție de 100%, cu sistem individual de contorizare a energiei termice pentru încălzire și a apei calde menajere, ceea ce permite consumatorilor gestionarea consumului individual și controlul asupra facturilor/costurilor cu energia termică. Contoarele sunt citite la distanță prin modul radio.

2.7.7. Alimentare cu energie electrică

Energia electrică este livrată în județul Sibiu de către Societatea de Distribuție a Energiei Electrice Transilvania Sud S.A., prin Sucursala de Distribuție a Energiei Electrice Sibiu. Județul Sibiu este producător de energie electrică, printr-o serie de hidrocentrale amplasate pe râurile Sadu, Olt, Cibin, microhidrocentrale și minihidrocentrale pe râurile Cibin, Sadu, Rășinari, Sebeș, Racoviță.

Teritoriul județului Sibiu este străbătut de următoarele magistrale de transport a energiei electrice:

- LEA 400 kV simplu-circuit, volumul de instalații – 247,8 km;
- LEA 220 kV dublu-circuit, volum de instalații – 217,1 km;
- LEA 110 kV, volum de instalații – 499 km.

În județul Sibiu distribuția pe medie tensiune se face la 20 kV. În mediul urban se întâlnesc rețele subterane (LES 20 kV – 354 km), iar în mediul rural rețele aeriene (LEA 20 kV – 1.494 km). Aceste rețele sunt destinate alimentării cu energie electrică a consumatorilor casnici, edilitari, terțiari, inclusiv a consumatorilor industriali de puteri reduse.

Pe teritoriul județului Sibiu sunt amplasate următoarele stații de transformare: 400/220/110 kv Sibiu Sud, 110 kv/MT: Sibiu N, Aeroport, Dumbrava, Independența, Mârșa, Cârțișoara, Cisnădie, Sadu I, Sadu II, CHE Sadu V, CHE Cibin, Orlat, Jidoala, Mediaș, Târnava, Aurel Vlaicu, Micăsașa, Copșa Mică, Agnita. Stațiile sunt de tip aerian, cu clădiri pentru partea de medie tensiune, comandă, protecție și control, în regim de un nivel. Stațiile asigură la un grad de siguranță ridicat conexiunea între liniile de transport, repartiție și cele de distribuție, permițând legătura între surse și consumatorii zonali. Rețele de distribuție de joasă tensiune din orașele județului (LEA 0,4 kV) sunt subterane în zonele centrale și aeriene în cele periferice. În mediul rural rețele sunt predominant aeriene, pozate pe stâlpi de beton. Lungimea totală a liniilor de joasă tensiune este de 2.656 km (LEA 0,4 – 1.679 km, LES 0,4 kV – 977 km).

²⁵ Date din 2019 furnizate de S.C. URBANA S.A

În județ sunt 925 posturi de transformare (putere – 325 MVA)²⁶. În anul 2019 erau 224 de gospodării neelectrificate situate în 16 localități, aflate la o distanță mai mare de 2 km față de rețeaua de distribuție.

Printre disfuncționalitățile rețelei de distribuție (de medie și joasă tensiune) se pot enumera: existența unor gospodării neelectrificate; uzura fizică și morală a unor echipamente; starea tehnică necorespunzătoare a unei părți a rețelei (căderi de tensiune în Gura Râului și în alte localități); rețeaua de iluminat public deficitară într-o serie de localități din mediul rural și urban; neutilizarea potențialului de energie regenerabilă. Societatea de Distribuție a Energiei Electrice (SDEE) Transilvania Sud a realizat investiții în rețeaua de distribuție a energiei electrice în perioada 2014-2018 de peste 955 de milioane lei în județele deservite printre care și județul Sibiu²⁷. CNTEE Transelectrica a comunicat principalele proiectele de dezvoltare a rețelei ce urmează să fie implementate în perioada 2020-2030 printre care: cel de-al II-lea Trafo 250MVA, 400/110kV în stația Sibiu Sud - etapa 2022²⁸.

2.7.8. Alimentare cu gaze naturale

În județul Sibiu există resurse bogate de gaze naturale, care constau în câmpuri de gaze amplasate în jumătatea de nord a județului: orașele Agnita și Copșa Mică și comunele Loamneș (Loamneș, Sădina, Alămor), Axente Sever (Axente Sever, Șoala), Slimnic (Ruși), Șeica Mare (Petiș), Bazna (Bazna, Velț), Brădeni (Țeline, Retiș), Alțana (Alțana), Barghiș (Berghiș), Chirpăr (Săsăuș, Chirpăr), Nocrich (Nocrich), Maprod (Ilimbav), Laslea (Noul Săsesc), Alma (Alma)²⁹. Conductele magistrale de transport gaze de înaltă presiune, aparținând sistemului național de transport gaze, traversează teritoriul județului în principal pe direcțiile sud-est/nord-vest/nord. În județul Sibiu nu există și nu sunt prevăzute depozite de gaze naturale. În rețeaua de transport gaze aferentă județului Sibiu există două stații de compresie: S.C. Botorca și S.C. Brateiu.

Conform datelor furnizate de INS, la nivelul anului 2018, în județul Sibiu erau alimentate cu gaze 49 de localități, din care 11 urbane, rezultând 15 comune care nu beneficiază de acest serviciu. Lungimea totală a rețelei de distribuție era de 1.587,4 km, reprezentând un procent de 17,8% din lungimea totală de distribuție a rețelei de gaze a Regiunii Centru. În perioada 2014-2018, rețeaua de gaze s-a extins cu 6,7%, valoare superioară mediei regiunii de 5,4%, dar sub media națională de 9,3%. Volumul gazelor distribuite a fost de 213.202 mii mc, reprezentând 20,4% din volumul gazelor distribuite la nivelul Regiunii Centru. Din volumul total de gaze distribuite, 55,8% este pentru uz casnic, restul fiind destinat activităților industriale și altor tipuri de activități. Volumul de gaze pentru consum casnic a crescut în perioada de referință cu 14,8%, în timp ce volumul total de gaze distribuit în județul Sibiu a scăzut cu 21,5%.

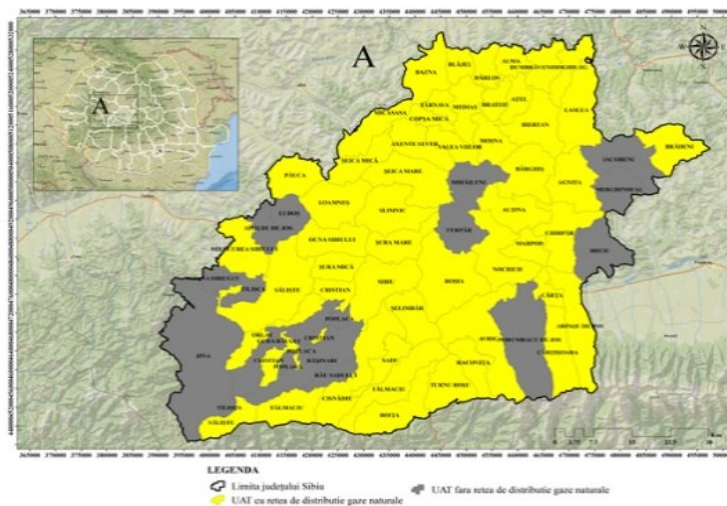
²⁶ PATJ Sibiu

²⁷ https://www.economica.net/sdee-transilvania-sud-si-a-propus-pentru-2019-investitii-de- peste-259-milioane-lei_167507.html

²⁸ http://www.economie.gov.ro/images/transparenta-decizionala/ANUNT%20PNIESC%202020/PNIESC%20revizuit_31%2001%202020.pdf

²⁹ Plan de Amenajare a Teritoriului Județean Sibiu

Figura nr. 19 Situația alimentării cu gaze în județul Sibiu

Sursa: Institutul Național de Statistică

Disfuncționalitățile rețelei de alimentare cu gaze în localitățile din județul Sibiu sunt: lipsa rețelei de alimentare cu gaze în unele localități; necesitatea extinderii rețelei de gaze, în special în zonele nou construite; starea tehnică necorespunzătoare a unei părți a rețelei. Pentru asigurarea optimă a alimentării cu gaze este necesară: desfășurarea continuă a programelor de modernizare și mentenanță a rețelelor de gaze; extinderea rețelelor de gaze pentru racordarea localităților și a zonelor care nu beneficiază de rețea precum și a noilor zone de dezvoltare; dezvoltarea unei infrastructuri de distribuție inteligentă și adaptată la utilizarea pe scară largă a energiei regenerabile bazate pe hidrogen și alte gaze verzi.

2.7.9. Infrastructura de apă și apă uzată

Infrastructura de apă

În anul 2018, lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile din județul Sibiu era de 1.650,6 km, conform datelor furnizate de INS, reprezentând 15,8% din lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile din Regiunea Centru. Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile a crescut în județul Sibiu în perioada 2014-2018 cu 14,7%, creștere situată peste media Regiunii Centru de 11,8% și peste media națională de 13,8%. Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor a fost de 18.846 mc în 2018, reprezentând 18,6% din cantitatea totală de apă potabilă distribuită consumatorilor din Regiunea Centru. Această cantitate a scăzut în perioada 2014-2018 cu 10,3%, păstrând trendul de la nivel național (scădere cu 24,5%), în timp ce în Regiunea Centru cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor a crescut cu 6,4%. Cantitatea de apă potabilă distribuită pentru uz casnic era în 2018 de 13.709 mii mc, reprezentând 72,7% din cantitatea totală de apă potabilă distribuită în județ și 18,9% din cantitatea de apă potabilă pentru uz casnic distribuită în Regiunea Centru. Această cantitate a scăzut în perioada de referință cu 11%, păstrând trendul de la nivel național (scădere cu 17,2%), dar nu și pe cel al Regiunii Centru, unde s-a înregistrat o creștere de 5,3%. Deși lungimea rețelei de distribuție a apei potabile a crescut, cantitatea de apă pentru uz casnic a scăzut datorită reabilitării rețelei și a scăderii pierderilor, a creșterii gradului de contorizare, a eficientizării consumului de apă, a schimbărilor

comportamentale privind consumul de apă, dar și a creșterii tarifului apei și a scăderii capacității de plată a unei părți a populației.

În anul 2018, aproximativ 76,7% din populația județului Sibiu beneficia de apă potabilă, furnizată de sisteme centralizate, autorizate din punct de vedere sanitar³⁰. La nivelul județului Sibiu au fost înființate două asociații de dezvoltare intercomunitară: Asociația de Apă Sibiu și Apa Tîrnavei Mari, care au încheiat contracte de delegare a gestiunii serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare cu operatorii regionali din zonă: S.C. Apă Canal Sibiu S.A și S.C. Apa Tîrnavei Mari S.A. Mediaș. În județul Sibiu există mai multe sisteme zonale de alimentare cu apă potabilă operate de cei doi mari operatori, dar și de autorități locale.

Conform Raportului anual 2020 (APM Sibiu), prin activitatea desfășurată de acești operatori se urmărește îmbunătățirea permanentă a calității serviciilor și a accesului la infrastructura de apă și apă uzată, prin creșterea progresivă a ariei de acoperire a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, la nivelul județului Sibiu. De asemenea, se dorește deservirea în condiții optime a populației, agenților economici și instituțiilor publice din aria de operare a acestora și îmbunătățirea infrastructurii de apă-canal prin implementarea proiectelor de extindere și reabilitare a sistemelor de apă și apă uzată în județul Sibiu.

Supravegherea calității apei potabile s-a efectuat prin recoltare de probe de apă și analize de laborator chimice și bacteriologice efectuate în laboratoarele DSP Sibiu și ale producătorilor de apă, în cadrul monitorizării de audit și operaționale, atât pentru sistemele de aprovizionare cu apă autorizate cât și pentru cele neautorizate sanitar. Pentru efectuarea monitorizării calității apei potabile, laboratoarele de analiză trebuie să fie înregistrate la Ministerul Sănătății, în Registrul laboratoarelor pentru monitorizarea calității apei potabile.

În anul 2020, în cadrul activității de supraveghere a calității apei potabile, la nivelul Laboratorului DSP Sibiu, 813 probe de apă potabilă au fost analizate la parametri chimici (amoniu, aluminiu, cadmiu, conductivitate, culoare, duritate, fier, fluoruri, gust, miros, mangan, nitrați, nitriți, oxidabilitate, pH, plumb, turbiditate, clor rezidual liber și total) și 818 probe de apă potabilă au fost analizate la parametri microbiologici (număr de colonii la 22 și 37 grade Celsius, E.coli, enterococi, coliformi, Clostridium perfringens). Din acest număr total de probe, 14,88 % au prezentat neconformități la parametri chimici (în special la parametrul indicator clor rezidual liber), iar 13,32% au prezentat neconformități la parametri microbiologici.

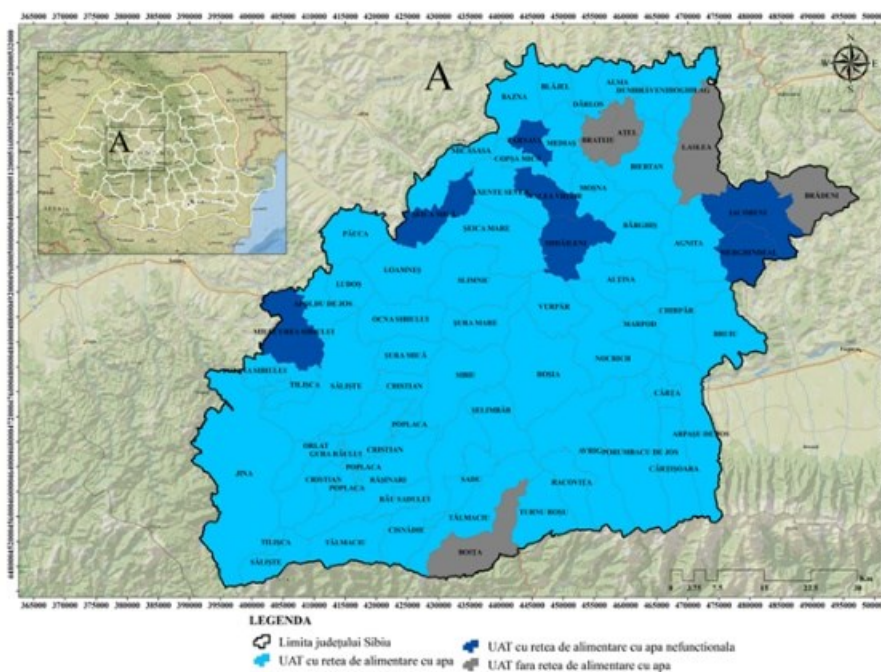
La nivelul județului există și rețele de distribuție a apei neautorizate sanitar. Astfel, în anul 2020, în județul Sibiu funcționau șapte stații de tratare a apei neautorizate sanitar, construite în urmă cu câțiva ani (Vurpăr, Șeica Mare) și altele noi, unele nefinalizate oficial, aflate încă în probe tehnologice (Moșna, Blăjel, Păucea, Jina, Biertan, Tălmăcel). Pe lângă sistemele centralizate de alimentare cu apă există 36 de sisteme de aprovizionare locale, unele construite de cetățeni cu sprijinul și implicarea autorităților locale, situate în mediul rural, neautorizate sanitar, cu un sistem de captare, înmagazinare, distribuție, care furnizează populației o apă care nu este supusă procedurilor de tratare și dezinfecție permanentă a apei (Slimnic, Ruși, Axente Sever, Șoala, Rod, comuna Roșia cu satele aparținătoare, Poiana Sibiului, Șaroșu pe Târnavă,

³⁰ Raport anual privind starea mediului în județul Sibiu, anul 2018, Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu

Șeica Mică, Șoroștin, Râu Sadului, Alțâna, Scoreiu, Micăsasa, Porumbacu de Jos, Porumbacu de Sus, Vurpăr, Șeica Mare etc.)³¹. În localitățile: Moșna, Blăjel, Păucea, Jina, Biertan, Micăsasa, Tălmăcel sistemele de alimentare cu apă nu sunt autorizate sanitar, prezintă probleme de exploatare și funcționare și neconformități ale calității apei, iar în localitățile: Vurpăr, Șeica Mare s-au construit sisteme centralizate de alimentare cu apă, prevăzute cu stații de clorinare, fără a se face o tratare corespunzătoare a apei. În alte localități rurale s-au construit stații de tratare a apei care funcționează corespunzător, sunt autorizate sanitar și furnizează populației o apă a cărei calitate este conformă cu legislația sanitară în vigoare (Legea 458/2002 republicată): Turnu Roșu, Orlat, Poplaca, Săcel, Gura Râului, Cârța, Sadu, Aciliu, Richiș, Blăjel.

Populația din localitățile județului care nu dispune de rețea de distribuție a apei potabile se aprovizionează cu apă din fântânile și șipotete publice aflate în subordinea primăriilor sau din fântânile particulare aflate în gospodăriile cetățenilor. În perioadele secetoase, apa din aceste surse devine improprie consumului, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ. Conform Raportului anual privind starea mediului în județul Sibiu din anul 2020, existau 340 fântâni publice, 170 șipotete și izvoare publice și 22.499 fântâni particulare. Situația alimentării cu apă în județul Sibiu este prezentată în figura următoare.

Figura nr. 20 Situația alimentării cu apă în județul Sibiu

Sursa: Grafic elaborat de autori

Deficiențele identificate în sistemele de alimentare cu apă sunt: localități fără alimentare cu apă; grad insuficient de acoperire al sistemelor actuale de alimentare cu apă; localități cu probleme legate de calitatea și/sau cantitatea apei la nivelul surselor care le deservesc; capacitate de tratare insuficientă sau inexistentă (Ex: STAP Păucea, STAP Biertan, STAP Alma, STAP Copșa Mică – neautorizată sanitar); capacitate hidraulică insuficientă a conductelor de aducțiune/rețele de distribuție și a rezervoarelor de

³¹ Raport anual privind starea mediului în județul Sibiu, anul 2019 și anul 2020, Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu

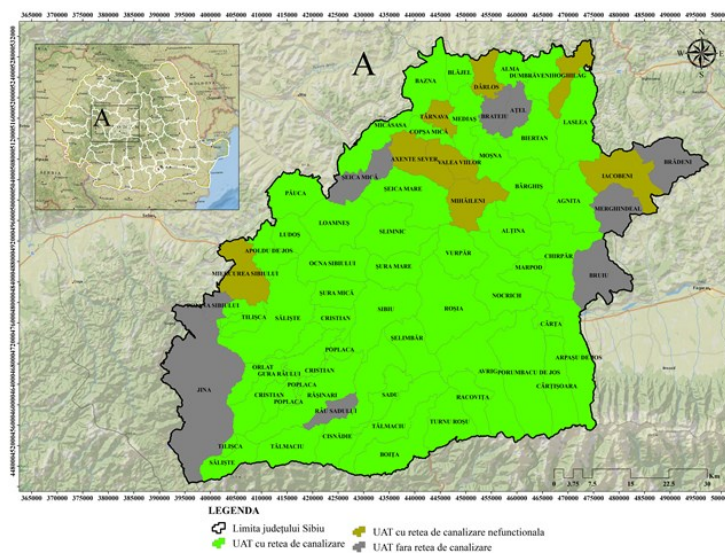
înmagazinare, care nu pot face față cerințelor curente și/sau viitoare de apă; pierderi de apă și avarii la conductele de aducțiune și rețele de distribuție, hidranți și branșamente, cu întreruperi în furnizarea serviciului și risc asupra sănătății umane; conducte de aducțiune și rețele de distribuție vechi, uzate, unele din azbociment; lipsa de acoperire a sistemului SCADA a întregii arii operate, pentru un management eficient al sistemelor de apă; vulnerabilitate crescută la schimbările climatice a surselor de apă (în principal sursele subterane).

Infrastructura de apă uzată

În anul 2018, lungimea totală a rețelei de canalizare din județul Sibiu era de 1.295,3 km, conform datelor furnizate de INS, reprezentând 20,6% din lungimea totală a rețelei de canalizare din Regiunea Centru. Lungimea totală a rețelei de canalizare a crescut în județul Sibiu în perioada 2014-2018 cu 29,9%, creștere situată peste media Regiunii Centru de 27,4%, dar sub media națională de 34,1%.

În județul Sibiu există mai multe clustere și aglomerări pentru apă uzată operate de cei doi mari operatori regionali, dar și de autorități locale. La nivelul anului 2019, în aria operatorului SC Apă Canal Sibiu S.A., gradul de racordare a populației la sisteme de apă uzată era de 90,71% (94,5% urban - Sibiu, Cisnădie, Avrig, Săliște și Ocna Sibiului și 68,1% rural - Cristian, Șura Mică, Loamneș, Șelimbăr, Păuca, Sadu, Șura Mare, Racovița, Poplaca, Tilișca, Rășinari), iar în aria operatorului S.C. Apa Târnavei Mari, gradul de racordare a populației la sisteme de apă uzată era de 76,5%. Situația infrastructurii de apă uzată în județul Sibiu este prezentată în figura următoare.

Figura nr. 21 Situația canalizării în județul Sibiu

Sursa: Grafic elaborat de autori

2.7.10. Concluzii infrastructură

Existența unei infrastructuri adecvate reprezintă un punct de reper în aprecierea gradului de dezvoltare a județului și constituie premisa dezvoltării economico-sociale a acestuia. Județul Sibiu este conectat direct la rețelele de transport TEN-T și la Coridorul IV pan-european de transport și beneficiază de o bună conectivitate atât cu regiunile țării, cât și cu țările din Uniunea Europeană, fiind străbătut de autostrada

A1 și de drumurile europene E68 și E81. Rețeaua de drumuri publice asigură legătura tuturor localităților din mediul urban cu cele din mediul rural.

Drumurile județene au fost modernizate în procent de 76,4%, valoare situată peste media regională și națională, dar există 4,8% drumuri din pământ, 12,5% pietruite și 6,3% cu îmbrăcăminte ușoară rutieră, care nu asigură o suprafață de rulare corespunzătoare pentru desfășurarea unui trafic de călători și de marfă în condiții optime de siguranță și confort. Drumurile comunale au fost modernizate în procent de 30,5%, valoare situată peste media regională și națională, dar există 28,7% drumuri din pământ, 8,4% drumuri pietruite și 32,3% cu îmbrăcăminte ușoară rutieră.

Județul Sibiu este conectat la rețeaua feroviară TEN-T și la Coridorul pan european IV feroviar. Densitatea liniilor de cale ferată din județul Sibiu este sub media Regiunii Centru și a celei naționale, relieful dificil contribuind la acest fapt. Transportul multimodal se derulează la nivelul județului Sibiu prin terminalele intermodale operate de către compania CFR Marfă, la Sibiu și la Mediaș (cel de la Sibiu este închis), acestea fiind necorespunzătoare cerințelor actuale de dezvoltare.

Aeroportul Internațional Sibiu a fost recent modernizat și a cunoscut o dezvoltare rapidă, traficul de pasageri crescând cu 162,7%, iar numărul mișcărilor de aeronave cu 54,1% în perioada 2015-2019. Gradul de acoperire a transportului public județean și numărul rutelor de transport au scăzut în ultimii ani, principala cauză fiind neatractivitatea traseelor din cauza rentabilității scăzute. Numărul localităților în care se distribuie energie termică în sistem centralizat (SACET) s-a redus în ultimii ani, astfel încât pe teritoriul județului Sibiu, doar Municipiul Sibiu mai dispune de rețea de termoficare.

La nivelul județului Sibiu este necesară extinderea rețelei de energie electrică și dezvoltarea unei rețele inteligente de distribuție a gazelor naturale în amestec cu hidrogen și alte gaze verzi, pentru racordarea locuințelor neelectrificate și a celor fără acces la rețelele de alimentare cu gaze, precum și a noilor zone de dezvoltare.

Din analiza datelor provenite din chestionarul aplicat în rândul cetățenilor, din focus grupurile și interviurile realizate a rezultat că infrastructura de autostrăzi este de o calitate bună și ușor accesibilă, se observă o îmbunătățire a calității infrastructurii rutiere în ultimii ani, inclusiv din prisma reabilitării mai multor drumuri județene, drumurile naționale care străbat județul sunt considerate foarte bune, iar poziția geografică a județului îl încadrează în culoarele importante de transport rutier. Din perspectiva aspectelor care pot fi îmbunătățite în viitor s-a evidențiat faptul că reabilitările tind să nu reziste pe termen lung, nu există marcaje pe anumite porțiuni, autostrada este nefinalizată, județul se confruntă cu trafic excesiv pe anumite porțiuni.

Din perspectiva avantajelor competitive ale județului Sibiu în domeniul infrastructurii, cel mai important potențial care poate fi valorificat în perioada următoare se referă la existența unei infrastructuri adecvate ca punct de reper în aprecierea gradului de dezvoltare a județului, care constituie premisa dezvoltării economico-sociale a acestuia (conectarea la rețelele de transport TEN-T și la Coridorul IV pan-european de transport, conectarea la rețeaua feroviară TEN-T și la Coridorul pan european IV feroviar, precum și potențialul de orientare către dezvoltarea rețelelor de utilități publice inteligente, durabile și eficiente energetic).

2.8 Condiții de mediu

2.8.1. Calitatea aerului

La nivelul județului Sibiu, calitatea aerului este monitorizată în cadrul sistemului de monitorizare continuă prin cele patru stații automate (stația SB 1 – fond urban, stația SB 2 – industrial, stația SB 3 – industrial și stația SB 4 - industrial), amplasate în zone reprezentative ale județului. Conform celor mai recente date (din Raportul anual privind starea mediului în județul Sibiu, 2019), în anul 2019 în cele patru stații de monitorizare a calității aerului sunt monitorizați/măsurați următorii parametri: SO₂, NO, NO₂, NO_x, CO, Benzen, PM_{2,5} gravimetric, PM₁₀ automat și gravimetric, O₃, direcție vânt, viteză vânt, temperatură, presiunea atmosferică, umiditate relativă, radiație solară și cantitatea de precipitații. Unii parametri au fost măsurați doar în cadrul unor stații (nu în toate patru), iar unele analizoare au funcționat parțial în cursul anului 2019, înregistrându-se mai mult de 35 de ori/an/stație cu depășiri ale valorii limite zilnice pentru poluantul PM₁₀, iar pentru poluantul ozon, nu s-au înregistrat depășiri mai mult de 25 de ori/an/stație a valorii țintă. De asemenea, în perioada 2013-2019 nu s-au înregistrat depășiri ale valorii limită stabilită pentru protecția umană (valorile limită/țintă pentru protecția sănătății umane reglementate prin Legea nr. 104/2011, la indicatorii de calitate a aerului monitorizați – PM₁₀, O₃, NO₂, SO₂, CO, C₆H₆).

2.8.2. Calitatea apei

Județul Sibiu dispune de o bogată rețea de ape, ce asigură necesitățile de alimentare cu apă potabilă și industrială. Rețeaua hidrografică este alcătuită din două bazine principale: Bazinul Hidrografic Olt (cu suprafața în județul Sibiu de 3.366 km² și lungimea cursurilor de apă în județul Sibiu de 1.489 km) și Bazinul Hidrografic Mureș (cu suprafața în județul Sibiu de 2.095 km² și lungimea cursurilor de apă în județul Sibiu de 816,08 km). Conform datelor furnizate de către APM Sibiu, pe râurile din județul Sibiu există șase microhidrocentrale, iar detaliile asupra acestora sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 10 Titularii, localizarea și capacitatea energetică a microhidrocentralelor din județul Sibiu

Nr.	Titular	Localizare (curs de apă)	Capacitate energetică (MWh)
1	SC I.C.P.E. ELECTROCOND TEHNOLOGIES SA, București, Str. Splaiul Unirii nr. 313, Sector 3	Râul Sadu	1,898
2	SC HIDROCLEAR SRL, Bacău, Str. Ardealului nr. 9, Sc. B, Ap. 7, Et. 1, jud. Bacău	Valea Râului Mare	2,975
3	SC FORUM DEVELOPMENT SRL, București, Str. Calea Dudești nr. 121, corp B, Et. 2, Sector 3	Râul Cârțișoara	2,240
4	SC GV ENERGY SRL, Cluj Napoca, Str. Emil Racoviță nr. 17, jud. Cluj	Râul Vad	0,89
5	SC CDI CLEAN ENERGY SRL, Miercurea Sibiului, Str. Victoriei nr. 25, jud. Sibiu	Râul Cibin	3,2
6	SC HIDROELECTRICA SA, Sucursala Hidrocentrale Sibiu	Râul Sadu	0,18

Sursa: APM Sibiu

La nivelul județului Sibiu, sistemul de Monitorizare Integrat al Apelor din România include râurile, lacurile naturale, lacurile de acumulare, apele subterane și apele uzate. Evaluarea calității apelor din județul Sibiu se bazează pe prelucrarea datelor obținute atât din sistemul propriu de monitorizare al APM Sibiu, cât și din datele furnizate de către Administrația Națională Apele Române/Direcția Apele Române Mureș și Direcția Apele Române Olt – Sistemul de Gospodărire a Apelor Sibiu. Potrivit celor mai recente date (din Raportul anual privind starea mediului în județul Sibiu), 12 râuri naturale din județul Sibiu se încadrează în starea ecologică bună, trei râuri naturale – în starea ecologică moderată, două râuri puternic modificate – în starea ecologică bună, iar un râu puternic modificat – în starea ecologică moderată.

Potrivit datelor publicate în Raportul anual privind starea mediului în județul Sibiu (anul 2019), la nivelul județului Sibiu există doi operatori regionali de apă potabilă (Apă Canal Sibiu S.A. și S.C. Apa Târnavei Mari S.A.), care prin activitatea desfășurată urmăresc îmbunătățirea permanentă a calității serviciilor și a accesului la infrastructura de apă și apă uzată, prin creșterea progresivă a ariei de acoperire a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare. De asemenea, în județul Sibiu există 5 mari zone de aprovizionare cu apă potabilă (ZAP-uri mari), în care apa tratată în cinci stații de tratare autorizate sanitar este distribuită populației prin rețea centralizată, de cei doi mari operatori de apă din județ, asigurându-se apa potabilă unui număr de 285.116 locuitori. Pe lângă aceste ZAP-uri mari, există și sisteme mici de aprovizionare cu apă a populației (denumite ZAP-uri mici). Acestea asigură apa potabilă pentru 31.054 locuitori, la parametrii de calitate prevăzuți de legislație, apă produsă în 15 stații de tratare a apei, autorizate din punct de vedere sanitar. Populația din localitățile județului Sibiu care nu dispun de rețea de distribuție a apei potabile se aprovizionează cu apa din fântânile și șipotele publice aflate în subordinea primăriilor sau din fântânile particulare aflate în gospodăriile cetățenilor. În perioadele secetoase, apa din aceste surse devine improprie consumului, atât cantitativ, cât și calitativ.

Conform aceleiași surse (Raportul anual privind starea mediului în județul Sibiu din anul 2019), la nivelul județului există și rețele de distribuție a apei neautorizate sanitar. Astfel, referindu-ne la anul 2019, în județ funcționează opt stații de tratare a apei neautorizate sanitar, construite în urmă cu câțiva ani (Vurpăr, Șeica Mare) și altele noi, unele nefinalizate oficial, aflate încă în probe tehnologice (Moșna, Blăjel, Păucea, Jina, Biertan, Tălmăcel). Pe lângă aceste sisteme centralizate, există 36 de sisteme de aprovizionare locale, unele construite de cetățeni, situate în mediul rural, neautorizate sanitar, care furnizează populației o apă care nu este supusă procedurilor de tratare și dezinfecție permanentă a apei, sistemul fiind: captare, înmagazinare, distribuție. Supravegherea calității apei potabile se efectuează prin recoltare de probe de apă și analize de laborator chimice și bacteriologice prelucrate în laboratoarele DSP Sibiu și ale producătorilor de apă, în cadrul monitorizării de audit și operaționale, atât pentru sistemele de aprovizionare cu apă autorizate, cât și pentru cele neautorizate sanitar.

În conformitate cu cerințele Directivei 91/271/EEC, apele uzate sunt colectate de către sistemele de colectare/canalizare, conduse la stația de epurare și apoi evacuate în resursele de apă, având în vedere respectarea concentrațiilor maxime admise de legislația în vigoare.

2.8.3. Calitatea solului

Conform celor mai recente date (din Raportul anual privind starea mediului în județul Sibiu, 2019), din punct de vedere al calității solurilor, în județul Sibiu ponderea cea mai mare o aveau solurile din clasa IV

de calitate, urmate de cele din clasele V, III, II de calitate, iar ponderea cea mai mică o aveau fânețele (144 ha), care erau încadrate la clasa I de calitate (clasa I: 81-100 puncte de bonitate, clasa a V-a: 1-20 puncte de bonitate).

Potrivit datelor publicate în Raportul anual privind starea mediului în județul Sibiu, anul 2019, județul Sibiu se confruntă cu poluarea solului în zona Copșa Mică, zonă afectată de poluarea istorică generată de-a lungul mai multor decenii de funcționare a fabricilor de industrie metalurgică și negru de fum. Poluarea cea mai importantă se datorează emisiilor și imisiilor în atmosferă a unor cantități importante de particule sedimentabile și în suspensie de compuși ai metalelor grele neferoase (Pb, Cd, Zn), cu efecte foarte dăunătoare asupra mediului înconjurător și sănătății populației, provenite din activitatea SC Sometra SA Copșa Mică.

2.8.4. Particularități generale privind elementele naturale, protecția naturii și biodiversitatea

În cadrul județului se regăsesc 20 situri Natura 2000 (16 SCI și 4 SPA) care acoperă aproximativ 50% din suprafața județului. Dintre aceste 20 de arii naturale protejate de interes comunitar, patru arii au fost declarate ca SPA-uri (Arii Speciale de Protecție Avifaunistică) prin Hotărârea Guvernului nr. 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, modificată și completată de H.G. 971/2011, iar 16 zone naturale protejate au fost declarate ca SCI-uri (Situri de Importanță Comunitară) prin Ordinul 1964/2007, Ordinul nr. 2387/2011 și Ordinul nr. 46/2016 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

Ariile Speciale de Protecție Avifaunistică (SPA) din județul Sibiu ocupă o suprafață de aproximativ 236.205 ha și reprezintă circa 43% din suprafața județului³². Aceste SPA-uri sunt următoarele: ROSPA0003 Avrig-Scorei-Făgăraș; ROSPA0043 Frumoasa; ROSPA0098 Piemontul Făgăraș; ROSPA0099 Podișul Hârtibaciului. Aceste SPA-uri au Planuri de management aprobate.

Siturile de Importanță Comunitară (SCI) din județul Sibiu ocupă o suprafață de aproximativ 159.666 ha și reprezintă aproximativ 30% din suprafața județului³³. Aceste SCI-uri sunt următoarele: ROSCI0085 Frumoasa (OM nr. 1964/2007); ROSCI0093 Insulele Stepice Șura Mică – Slimnic (OM nr. 1964/2007); ROSCI0112 Mlaca Tătarilor(OM nr. 1964/2007); ROSCI0118 Mobilele de la Păucea (OM nr. 1964/2007); ROSCI0418 Mobilele de la Iacobeni (OM nr. 46/2016); ROSCI0122 Munții Făgăraș (OM nr. 1964/2007); ROSCI0132 Oltul Mijlociu – Cîbin – Hârtibaciu (OM nr. 1964/2007); ROSCI0148 Pădurea de Stejar Pufos de la Petiș (OM nr. 1964/2007); ROSCI0186 Pădurile de Stejar Pufos de pe Târnavă Mare (OM nr. 1964/2007); ROSCI0211 Podișul Secașelor (OM nr. 1964/2007); ROSCI0227 Sighișoara – Târnavă Mare (OM nr. 1964/2007); ROSCI0304 Hârtibaciu Sud – Vest (OM nr.2387/2011); ROSCI0382 Râul Târnavă Mare între Copșa Mică și Mihalț (OM nr.2387/2011); ROSCI0282 Arpașu de Sus (OM nr. 46/2016); ROSCI0312 Castanii comestibili de la Buia (OM nr.2387/2011); ROSCI0431 Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud (OM nr. 46/2016).

³² Calcule efectuate de experți, în baza datelor disponibile pe website-ul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor.

³³ Idem

Dintre aceste 20 situri Natura 2000, 12 arii naturale protejate au Planuri de management aprobate. Pentru 3 SCI-uri, planurile de management sunt în curs de aprobare, fiind realizate în cadrul proiectului *”Managementul conservativ al siturilor de importanță comunitară ROSCI0382 Râul Târnava Mare între Copșa și Mihalt, ROSCI0431 Pajiștile dintre Șeica Mare și Veseud și ROSCI0312 Castanii comestibili de la Buia”*, finanțat prin Programul Operațional Infrastructura Mare, beneficiar fiind APM Sibiu; 3 situri de importanță comunitară nu au planuri de management (ROSCI0418 Movilele de la Iacobenii, ROSCI0282 Arpașu de Sus și ROSCI0211 Podișul Secașelor), iar restul SCI-urilor au plan de management aprobat.

La nivel județean au mai fost declarate, prin Hotărârea Consiliului Județean Sibiu nr. 64/2004, și alte arii naturale protejate, care includ zone cu valori semnificative și reprezentative la nivel local sau județean (stabilite numai pe domeniul public/privat al unităților administrativ-teritoriale, după caz, conform art. 5 alin. (1) lit. a) – c) din OUG 57/2007). Rezervațiile naturale sunt acele arii naturale protejate al căror scop este protecția și conservarea unor habitate și specii naturale importante sub aspect floristic, faunistic, forestier, hidrologic, geologic, speologic, paleontologic, pedologic. Mărimea lor este dată de arealul necesar asigurării integrității elementelor protejate. Aceste rezervații corespund categoriei IV-IUCN (Ordonanța de urgență 57/2007 cu modificările și completările ulterioare).

Prin Hotărârea Consiliului Județean Sibiu nr. 64/2004 au fost declarate la nivel județean următoarele arii naturale protejate:

- parcuri naturale - Cindrel (9043 ha), Golul alpin Făgăraș (6989,2 ha) și Dumbrava Sibiului (947,9 ha);
- 9 rezervații naturale - Iezerele Cindrelului (1046,5 ha), Lacul și Golul Alpin Bâlea (180 ha), Calcarele eocene de la Porcești (60 ha), Dealul Zakel (5 ha), Suvara Sașilor (20 ha), Arpășel (736 ha), Lacul fără fund de la Ocna Sibiului (0,2 ha), Eleșteele de la Mândra (250 ha) și Lacul Tătarilor (6 ha);
- 11 monumente ale naturii - Calcarele Cretacice de la Cislăchioara (0,9 ha), Vulcanii noroioși de la Hașag (1,0 ha), Canionul Mihăileni (15 ha), Masa Jidovului (2,0 ha), La Grumaji (2,0 ha), Pintenii din Coasta Jinei (2,0 ha), Stejarul (*Quercus robur*) din Grădina Zoologică, 8 exemplare de tisă (*Taxus baccata*) de pe str. Turnului din Mun. Sibiu, Speciile forestiere exotice din Parcul Sub Arini, Formațiunile de larice (*Larix decidua* var. *polonica* – O.S. Arpaș, Formațiunile de jnepenișuri (*Pinus mugo*) din județul Sibiu.

La nivel național prin Legea 5/2000 și HG 2151/2004 au fost declarate 16 rezervații și monumente ale naturii.

Județul Sibiu dispune de o mare diversitate de ecosisteme, habitate și specii sălbatice datorită cadrului natural variat, acesta având o biodiversitate peste media pe țară. Totuși, extinderea suprafețelor de intravilan, precum și alte activități antropice au redus suprafața habitatelor naturale și semi-naturale din județul Sibiu. Flora județului Sibiu cuprinde un număr de peste 5.500 de specii de plante, dintre care aproximativ 660 de specii de alge, peste 1.300 de specii de ciuperci, aproape 500 de specii de licheni, peste 540 de specii de mușchi și 2.455 de specii cormofite.

Fauna județului Sibiu este reprezentată de aproximativ 60 de specii de mamifere, aproximativ 260 de specii de păsări, peste 30 de specii de pești, 15 specii de amfibieni, 12 specii de reptile și numeroase specii de nevertebrate. Dintre cele aproximativ 260 de specii avifaunistice, un număr de 194 de specii se găsesc

în Directiva Păsări (75 de specii în Anexa I), 252 de specii se regăsesc printre speciile protejate prin Convenția de la Berna (Legea nr. 13/1993 privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa), 81 de specii prin Convenția de la Haga (Legea nr. 89/2000 pentru conservarea păsărilor de apă migratoare african-eurasiatice) și 110 specii prin Convenția de la Bonn (Legea nr. 13/1998 privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice).

2.8.5. Fondul forestier

Fondul forestier din cadrul județului Sibiu este administrat de opt Ocoale Silvice din subordinea RNP Romsilva – Direcția Silvică Sibiu și 12 Ocoale Silvice private. Potrivit datelor publicate în Raportul anual privind starea mediului în județul Sibiu (pentru anul 2019), în anul 2019 suprafața fondului forestier total al județului Sibiu, conform datelor transmise de Garda Forestieră Județeană Sibiu (instituție cu rol de control al respectării regimului silvic de către toți deținătorii de suprafețe acoperite cu vegetație forestieră) este de 201.945 ha, ceea ce reprezintă aproximativ 33% din suprafața întregului județ. Distribuția pădurilor din județul Sibiu, după principalele forme de relief este: 34% în zona de munte, 61% în zona de deal și 3% în zona de câmpie (date furnizate de Direcția Silvică Sibiu). După tipul de pădure și formele de proprietate, în județul Sibiu la nivelul anului 2019 existau 23.853 ha de păduri de rășinoase în proprietatea statului, 40.341 ha de păduri de rășinoase în proprietate publică a unităților administrativ teritoriale, 4.032 de păduri de rășinoase în proprietatea persoanelor fizice și juridice, 6.286 ha de păduri de rășinoase în proprietate privată a unităților administrativ teritoriale, 35.731 ha de păduri de foioase în proprietatea statului, 73.089 ha de păduri de foioase în proprietate publică a unităților administrativ teritoriale, 8.775 ha de păduri de foioase în proprietatea persoanelor fizice și juridice și 6.956 ha de păduri de foioase în proprietate privată a unităților administrativ teritoriale. În anul 2019, în județul Sibiu s-au împădurit în total 314 ha, iar regenerările s-au realizat pe o suprafață de 287 ha. Din datele furnizate de Garda Forestieră Județeană Sibiu, în anul 2019 în județul Sibiu terenurile neproductive au ocupat o suprafață de 282 ha, iar terenurile destinate împăduririi 671 ha. În fondul forestier administrat de Direcția Silvică Sibiu nu există zone cu deficit de vegetație forestieră și disponibilități de împădurire.

De asemenea, conform aceleiași surse, masa lemnoasă recoltată la nivelul județului Sibiu în anul 2019 a fost de 449,4 mii m³ (date statistice furnizate de Garda Forestieră Județeană Sibiu). Din informațiile primite de la Direcția Silvică Sibiu, masa lemnoasă recoltată din fondul forestier administrat de Direcția Silvică Sibiu în cursul anului 2019, însumează un total de 309,4 mii m³.

2.8.6. Fondul de vânătoare

În cadrul județului Sibiu există 46 de fonduri de vânătoare constituite în vederea desfășurării activităților de vânătoare, din care un număr de 12 sunt arondate Asociației Județene a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Sibiu, cinci fonduri sunt gospodărite de Direcția Silvică Sibiu, iar restul fondurilor sunt concesionate spre gestionare de către următoarele asociații particulare: A.V.P.S Jderul (2 Noul Român), A.V.P.S Aldea (46 Căprăreț), A.V.P.S. Cindrelul (18 Păuca), A.V. Pădurea Neagră (19 Ocna Sibiului) și A.V. Hubertus (21 Șelimbăr și 8 Cașolț), A.V. Vulturul Pleșuv (24 Țichindeal), A.V.P.S. Ursul Carpatin (6 Avrig), A.V.P.S. Dealul Cerbului Tălmăciu (9 Lotrioara), A.V.P.S. Cormoranii (13 Gura Râului), A.V.P.S. Săroaia (14

Săliște), A.V.P. Silva Marpod (39 Marpod), A.V. Valea Marului (16 Apold), O.V. Hubertus (34 Laslea), A.V. Cerbul Carpatin (23 Vurpăr), A.V. Cocoșul de Munte (3 Arpaș), A.S. Lepus (35 Biertan), R.P.L. Ocolul Silvic Dealul Sibiului R.A (22 Hamba), R.P.L.OS Valea Frumoasei (45 Oașa), S.C. Ocolul Silvic Jina SRL (43 Dobra), (43 Dobra), R.P.L.O.S. Valea Sadului R.A. (10 Sadu, 11 Negovanu), O.S. Rășinari (12 Rășinari), AVPS Valea Ștezii, A.V.P.S. Căpriorul (26 Șeica Mare), A.V. Frasinis Bruiu (1 Bruiu), A.V.P.S. Vob Hunting (41 Retiș), A.V.S. APEX (29 Valea Viilor), A.V. Veseud 2006, A.V. Valea Porumbacului (4 Bâlea), A.V. Foxterierul (25 Slimnic).

Gestionarii fondurilor de vânătoare practică această activitate pe baza autorizației pentru recoltare/capturare specii de interes cinegetic din fauna sălbatică și în limita cotelor aprobate de autoritatea publică centrală din domeniul cinegetic pentru un sezon de vânătoare. Pentru speciile strict protejate, în interesul sănătății și securității populației și în scopul prevenirii unor daune importante, se pot aproba derogări pentru recoltarea/capturarea/relocarea acestora, de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului. O amenințare crescută asupra speciilor protejate de carnivore mari o reprezintă accidentele rutiere. În anul 2019, pe raza județului Sibiu au fost șase cazuri de ucidere accidentală datorate accidentelor rutiere, la specia urs, pentru care s-au întocmit cinci declarații de ucidere accidentală, în conformitate cu H.G. nr. 323/2010 cu privire la capturarea/uciderea accidentală a speciilor.

2.8.7. Gestionarea deșeurilor

Conform datelor din Raportul anual privind starea mediului în județul Sibiu (anul 2020), la nivelul județului Sibiu, serviciul de salubritate se realizează prin intermediul unei infrastructuri tehnico-edilitare specifice care, împreună cu mijloacele de colectare și transport al deșeurilor, formează sistemul public de salubritate. Sistemul de salubritate este alcătuit dintr-un ansamblu tehnologic și funcțional, care cuprinde construcții, instalații și echipamente specifice destinate prestării serviciului de salubritate, precum: puncte de colectare, unități de compostare, autovehicule pentru colectare, stații de transfer și echipamente aferente acestora, stații de sortare, stații de compostare, depozit de deșeuri. În vederea optimizării activităților de colectare și transport, județul Sibiu a fost împărțit în cinci zone de colectare, după cum urmează: Zona 1: Sibiu; Zona 2: Avrig; Zona 3: Agnita; Zona 4: Mediaș; Zona 5: Săliște.

Contractul de asociere pentru Proiectul „Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Sibiu” a fost semnat de către reprezentanții tuturor unităților administrativ teritoriale din județ, cu excepția comunei Arpașu de Jos, care s-a retras ulterior din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară ECO Sibiu. Datele de bază privind generarea deșeurilor municipale sunt furnizate în principal de către operatorii de salubritate. La nivelul județului Sibiu, există șase operatori de salubritate: SC Soma SRL, SC Acstal SA Tălmăciu, SC Eco Valea Hârtibaciului SA Agnita, SC Gospodărire Orășenească SA Avrig, SC ECO-SAL SA Mediaș, SC ECO Mărginime SA Săliște. Operatorii de salubritate asigură atât colectarea deșeurilor municipale și a celor similare, direct de la populație și operatori economici/instituții/comerț, cât și transportul acestora către operatorii economici autorizați pentru tratarea și eliminarea deșeurilor.

Potrivit datelor din Raportul anual privind starea mediului în județul Sibiu (anul 2020), la nivelul județului Sibiu există următoarele instalații de gestionare a deșeurilor municipale: Stația de transfer și sortare pentru deșeurile menajere – Mediaș; Stația de transfer și sortare pentru deșeurile menajere – Săliște;

Stația de sortare pentru deșeurile menajere – Cisnădie; Stație de transfer și compost – Avrig; Stația de transfer și sortare pentru deșeurile menajere – Agnita; Stație de sortare și compostare pentru deșeurii menajere – Șura Mică; Stație de compostare – Târnavă.

O parte dintre aceste instalații precum și extinderea colectării separate a deșeurilor au rezultat în urma finalizării celor cinci proiecte de gestionare a deșeurilor, finanțate prin Programului PHARE CES 2003-2005. Proiectul „Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Sibiu”, implementat de Consiliul Județean Sibiu cu sprijinul Ministerului Fondurilor Europene – Autoritatea de Management în cadrul POS Mediu 2007-2013, a fost finalizat și a avut ca scop instituirea unui sistem de colectare separată a deșeurilor în întreg județul, incluzând construcția de stații de sortare și compostare și achiziționarea containerelor și pubelelor speciale pentru colectarea separată. Prin acest proiect s-a realizat închiderea și ecologizarea a cinci mari depozite neconforme (Avrig, Cisnădie, Agnita, Remetea, Tălmăciu). Entitatea care administrează sistemul integrat de gestionare a deșeurilor în întreg județul Sibiu este Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Eco Sibiu, iar președinția ADI ECO Sibiu este asigurată de Consiliul Județean Sibiu.

Conform datelor din Raportul anual privind starea mediului în județul Sibiu (anul 2020), în județul Sibiu au existat cinci depozite neconforme clasa „b” care au fost închise conform Calendarului de sistare/încetare a activității sau conformare pentru depozitele existente, cuprinse în H.G. nr. 349/2005 prin proiectul "Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Sibiu". După sistarea activității celor cinci depozite urbane neconforme clasa „b”, a rămas funcțional Depozitul ecologic de deșeurii menajere și industriale, aparținând Tracon SRL, situat în localitatea Cristian. Capacitatea totală de depozitare pentru întreg depozitul este estimată la 2.032.540 m³, respectiv 123.226,84 tone.

Pe acest depozit sunt eliminate deșeurile menajere și industriale asimilabile cu cele menajere. Cantitatea de deșeurii municipale depozitată în anul 2019 pe Depozitul Ecologic aparținând Tracon SRL a fost de 121.992,76 tone.

În județul Sibiu activitățile industriale sunt deosebit de diversificate, reprezentate prin industria textilă și marochinărie, industria alimentară, construcții metalice și produse din metal, industria de exploatare și prelucrare a lemnului, zootehnie etc. În urma proceselor de producție specifice pot fi generate atât deșeurii nepericuloase, cât și deșeurii periculoase, adică: uleiuri și emulsii uzate de la mașini unelte, ambalaje periculoase, zgură și cenușă, baterii și acumulatori uzați, pesticide degradate, deșeurii de lacuri și vopsele etc.

Analiza preliminară privind situația actuală a domeniului mediu, necesitatea și oportunitatea promovării obiectivului de investiții și scenariile/opțiunile tehnice identificate pentru managementul integrat al deșeurilor la nivelul județului Sibiu au fost fundamentate în cadrul Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor în județul Sibiu 2019-2025, aprobat în baza H.CJ nr. 147/30.07.2020. Planul Județean de Gestiune a Deșeurilor reprezintă un instrument de planificare esențial pentru asigurarea la nivel local a unui management performant al deșeurilor, cu un impact cât mai redus asupra mediului și a sănătății umane, cu un consum minim de resurse și energie, prin aplicarea la nivel operațional a ierarhiei deșeurilor implicând: prevenirea generării deșeurilor, pregătirea pentru reutilizare, reciclarea, recuperarea și, ca ultimă opțiune preferabilă, eliminarea (incluzând depozitarea și incinerarea fără recuperarea energetică).

Pentru implementarea PJGD 2019-2025 pentru județul Sibiu sunt necesare măsuri și acțiuni care să asigure îndeplinirea obiectivelor și atingerea țintelor stabilite.

Totodată, conform informațiilor din PJGD din județul Sibiu 2019-2025, în perioada 2013-2018, cantitățile colectate de deșeuri municipale din județul Sibiu sunt fluctuante, și anume:

- ✓ cantitatea totală de deșeuri municipale colectate este în continuă creștere din anul 2014 până în 2018; acest fapt este legat direct de colectarea deșeurilor menajere și este datorat în principal faptului că în această perioadă a crescut gradul de racordare a populației la serviciile de salubritate; în această perioadă și din același motiv, au scăzut și cantitățile de deșeuri generate și necolectate, ajungând ca în ultimii doi ani ai perioadei de analiză, 2017-2018, acestea să fie considerate zero, datorită intrării în funcțiune a SMID Sibiu, precum și faptului că a fost delegat serviciul de salubritate unor operatori de salubritate care prestează activitatea în toate localitățile județului;
- ✓ cantitățile de deșeuri colectate separat înregistrează o creștere continuă în ultimii trei ani ai perioadei de analiză, în special a deșeurilor biodegradabile; de asemenea, se observă o creștere a cantităților de deșeuri reciclabile colectate în afara sistemului de salubritate; situația este conformă cu implementarea colectării separate a deșeurilor reciclabile în cadrul SMID Sibiu, având în vedere că au fost amplasate în toate localitățile, atât în punctele gospodărești cât și prin colectarea din poartă în poartă, recipiente de colectare a deșeurilor reciclabile; totuși, cantitățile de deșeuri reciclabile colectate prin sistemul de salubritate reprezintă doar 5% din totalul deșeurilor colectate, iar al deșeurilor biodegradabile tot 5%. Același procent se regăsește și la colectorii autorizați de deșeuri reciclabile, pentru deșeurile reciclabile provenite de la populație. Se poate concluziona că la nivelul județului Sibiu, în 2018, se atinge un procent total de 10% de captare a deșeurilor reciclabile și de 5% al deșeurilor biodegradabile.
- ✓ cantitățile de deșeuri provenite de la operatorii economici, colectate în amestec, urmează un trend ascendent până în anul 2016, urmând apoi o scădere până la nivelul anului 2018. S-a constatat, de asemenea, că micii comercianți, care își desfășoară activitatea în zonele rezidențiale, își depozitează deșeurile generate în recipientele de colectare aflate în punctele gospodărești, operatorii de salubritate neavând posibilitatea de a decela aceste cantități din totalul celor ridicate din punctele gospodărești.
- ✓ analizând datele privind colectarea deșeurilor reziduale (menajere și similare) la nivelul județului în anul 2019, în primele nouă luni (81.182 tone), se observă o creștere față de cantitățile raportate în anul 2018; estimat la 12 luni cantitatea colectată în 2019 ar ajunge la cca 108.250 tone față de 107.799 tone în 2018. Datele raportate de către operatorii de salubritate către ADI Eco Sibiu nu sunt din păcate distribuite pe surse de proveniență, nici pentru deșeurile amestecate, nici pentru cele colectate separat, singura sursă publică de astfel de date fiind doar chestionarele MUN. De cele mai multe ori, în cantitățile raportate ca provenind de la agenți economici se regăsesc și deșeurile din piețe, fiind colectate de același operator.
- ✓ În ceea ce privește cantitățile de deșeuri provenite din servicii municipale (deșeuri stradale, din piețe și din parcuri și grădini), se constată un trend global descrescător față de anii precedenți, explicabil de faptul că odată cu începerea funcționării SMID Sibiu (care acoperă prin contractele de

delegare atribuite doar colectarea deșeurilor menajere și similare și a deșeurilor din piețe), restul categoriilor de deșeuri au rămas în sarcina primăriilor, iar acestea nu și-au organizat (cel puțin în mediul rural) activitatea de colectare a deșeurilor stradale și din parcuri și grădini. Din chestionarele UAT-urilor se poate trage concluzia că doar în mediul urban se colectează aceste categorii de deșeuri.

- ✓ Din datele analizate privind cantitățile intrate la instalațiile de tratare sau eliminare, rezultă că din totalul deșeurilor municipale colectate la nivelul județului, au fost eliminate pe depozitele de deșeuri cca 113.857 tone (cca 85,3% din totalul deșeurilor colectate) - în depozitul DEDMI Cristian aproximativ 105.889 tone deșeuri și în depozitul conform din județul Mureș cca 6.609 tone – restul, cca 15% fiind trimise spre tratare, fie în stațiile de sortare și compostare din județ, fie direct la reciclatori/valorificatori autorizați.

Analizele efectuate în domeniul gestionării deșeurilor au evidențiat o serie de nevoi, care au condus la elaborarea unui proiect strategic în acest domeniu, precum:

- necesitatea continuării strategiei locale de dezvoltare a sistemului de management integrat al deșeurilor în județul Sibiu în conformitate cu Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor, contribuind astfel la sustenabilitatea sistemelor de management integrat în vederea conformării cu prevederile directivelor aplicabile sectorului de gestionare a deșeurilor (Directiva 99/31/EC privind depozitarea deșeurilor și Directiva Cadru a Deșeurilor (2008/98/EC)).
- necesitatea îmbunătățirii infrastructurii de gestionare a deșeurilor și implicit a calității mediului în județul Sibiu prin extinderea colectării separate și crearea capacităților de tratare în cadrul SMID Sibiu în vederea îndeplinirii obiectivelor legate de creșterea ponderii deșeurilor reciclate / valorificate în totalul cantității de deșeuri colectate și reducerea cantității de deșeuri depozitate;
- contribuția proiectului la reducerea emisiilor de GES.

În urma analizei situației existente efectuate la nivelul PJCD Sibiu, a constatării deficiențelor cheie, a analizei necesarului de infrastructură și a prognozelor viitoare de generare a deșeurilor, precum și în baza rezultatelor analizei alternativelor, s-au stabilit investițiile necesare a fi realizate prin proiectul "Investiții complementare sistemului de management integrat al deșeurilor în județul Sibiu".

Obiectivul general al proiectului este reprezentat de îmbunătățirea infrastructurii de gestionare a deșeurilor și implicit a calității mediului în județul Sibiu prin extinderea colectării separate și crearea capacităților de tratare în cadrul SMID Sibiu în vederea îndeplinirii obiectivelor legate de creșterea ponderii deșeurilor reciclate/valorificate în totalul cantității de deșeuri colectate și reducerea cantității de deșeuri depozitate.

Obiectivele specifice ale proiectului au fost stabilite luând în considerare obiectivele și țintele din domeniul gestionării deșeurilor stabilite prin legislația națională și legislația comunitară. Obiectivele specifice ale proiectului sunt:

I. Creșterea ratei de reciclare a deșeurilor municipale prin:

- 1) Achiziția de echipamente pentru colectarea separată a deșeurilor reciclabile;
- 2) Construirea de centre de colectare cu aport voluntar;

- 3) Extinderea/ modernizarea capacităților de sortare a deșeurilor reciclabile;
- 4) Realizarea de campanii de conștientizare a populației privind colectarea separată a deșeurilor.

II. Reducerea cantității depozitate de deșeuri biodegradabile municipale prin:

- 5) Achiziția de echipamente pentru colectarea separată a biodeșeurilor;
- 6) Construire capacități noi de tratare a biodeșeurilor;
- 7) Realizarea de campanii de conștientizare a populației privind colectare separată a biodeșeurilor și implementării măsurilor de prevenire a generării deșeurilor alimentare.

III. Depozitarea numai a deșeurilor supuse în prealabil unor operații de tratare prin:

- 8) Construire capacități de tratare a deșeurilor reziduale;

IV. Întărirea capacității instituționale a autorităților locale și a ADI ECO Sibiu prin:

- 9) Asigurarea de asistență tehnică în managementul proiectului; delegarea și monitorizarea contractelor de delegare; instruirea personalului; derularea de măsuri de informare și publicitate; suport în implementarea programului de prevenire a generării deșeurilor.

Astfel activitățile ce se vor desfășura în cadrul obiectivelor de investiții vizate în cadrul SMID Sibiu sunt:

- Achiziție echipamente de colectare a deșeurilor reciclabile;
- Construire și dotare cu echipamente pentru centre pilot de colectare a deșeurilor cu aport voluntar;
- Modernizare Stație de transfer Avrig (Zona 2), pentru a asigura o capacitatea de transfer de 6.600 tone/an;
- Modernizare Stație de transfer Agnita (Zona 3), pentru a asigura o capacitatea de transfer de 5.800 tone/an;
- Modernizare Stație de sortare Șura Mică, pentru a asigura capacitatea de sortare a deșeurilor reciclabile din zonele 1, 2, 3 și 5 – upgradare tehnică pentru a asigura o capacitate anuală de sortare de 24.000 tone/an (12.000 tone/an x 2 schimburi);
- Construire Instalație nouă de digestie anaerobă, pentru a asigura tratarea biodeșeurilor colectate separat din zonele 1, 2, 3 și 5, pentru a asigura o capacitate anuală de 47.000 tone/an;
- Construire Instalație nouă de tratare mecanică cu recuperare materială și energetică pentru tratarea deșeurilor reziduale din județul Sibiu (toate zonele) – capacitate anuală 55.000 tone/an (27.500 tone/an x 2 schimburi).

Obiectivele și activitățile propuse în cadrul proiectului "Investiții complementare sistemului de management integrat al deșeurilor în județul Sibiu" au fost corelate cu direcțiile de acțiune și măsurile propuse în cadrul priorității de dezvoltare legată de gestionarea deșeurilor, formulată în cadrul strategiei pentru perioada 2021-2030 (capitolul 5.2 din prezenta strategie).

De asemenea, trebuie precizat faptul că există finanțare în cadrul POIM 2014-2020, Axa Prioritară 3 - Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor, Obiectivul Specific 3.1. Reducerea numărului depozitelor neconforme și creșterea gradului de pregătire pentru reciclare a deșeurilor în România prin proiectul *Investiții complementare „Sistemului de Management Integrat al*

Deșeurilor în județul Sibiu". Consiliul Județean Sibiu intenționează să solicite finanțare privind dezvoltarea și modernizarea sistemului de management integrat al deșeurilor în județul Sibiu prin programul de finanțare POIM 2014-2020. Proiectul este în fază de pregătire la momentul elaborării prezentei analize.

2.8.8. Schimbări climatice și eficiența energetică

Conform datelor din Raportul anual privind starea mediului în județul Sibiu (anul 2019), deși niciunul dintre municipiile județului Sibiu nu îndeplinește criteriul de clasificare ca aglomerare urbană, efectele schimbărilor climatice sunt resimțite și există preocupări ale factorilor decizionali în sensul aplicării principiilor din Strategia națională asupra schimbărilor climatice.

Creșterea eficienței energetice este stimulată prin derularea programului de anvelopare a clădirilor, programe de conștientizare a populației pentru schimbarea comportamentului consumatorilor casnici, ceea ce poate determina economii de 1%-15%, prin utilizarea corectă a aparatelor electrocasnice, a sistemelor de iluminat și a reglatoarelor termostactice pentru energie termică. În județul Sibiu, populația s-a arătat interesată de implementarea programului "Casa verde".

Creșterea semnificativă a emisiilor de gaze cu efect de seră din activitatea de transport subliniază necesitatea implementării măsurilor și politicilor care să conducă la creșterea eficienței în transportul de marfă și călători, la promovarea metodelor alternative de transport prietenoase mediului. Pentru Municipiul Sibiu a fost adoptat Masterplanul pentru transport urban. Au fost întocmite și supuse procedurii de evaluare de mediu Planurile de mobilitate urbană durabilă ale municipiilor Sibiu și Mediaș, al căror scop este modelarea și controlul mobilității în raport cu nevoile și prioritățile de dezvoltare spațială de la nivelul celor două municipii, pe principiul reducerii nevoii de deplasare motorizată, orientării către servicii de transport public și asigurării unui nivel optim de accesibilitate și eficientizare a consumului energetic. Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă, odată aprobate, constituie fundamentul pentru solicitările de finanțare a proiectelor identificate din fonduri comunitare și POR 2014-2020. Planul de Mobilitate Urbană Durabilă servește ținutelor stabilite de Planul de Acțiune pentru Mobilitatea Urbană întocmit de Comisia Europeană, respectiv dispariția progresivă a utilizării autovehiculelor care folosesc combustibil convențional în orașe; reducerea cu cel puțin 40% a emisiilor de carbon în transporturi; preluarea de către transportul feroviar și naval a 50% din călătoriile de distanță medie, realizate pe căi rutiere.

Prin Planul General de Urbanism al Municipiului Sibiu a fost prevăzut un "tren urban", mijloc de transport electric cu traseu circular care va face în viitor legătura prin transport public între toate zonele orașului. De implementarea unui sistem inteligent de transport ține și montarea de semafoare cu cronometru, iar majoritatea intersecțiilor au fost prevăzute cu senzori giratorii pentru fluidizarea circulației. Amenajarea de piste pentru bicicliști, care fac legătura cu zona de agrement Pădurea Dumbrava este de natură să promoveze în rândul populației dragostea pentru mișcare în aer liber. Construcția și reabilitarea spațiilor verzi continuă să reprezinte o prioritate pentru administrația publică locală.

2.8.9. Concluzii privind starea generală de mediu

La acest moment și conform datelor statistice, a rapoartelor lunare și anuale întocmite și transmise de APM Sibiu, starea de calitate a mediului în ansamblul său, la nivelul județului este una bună. Datele de

calitate a mediului se raportează la nivelele admise (concentrații, valori, indicatori etc.), conform legislației specifice fiecărui domeniu. Nivelul de educație și conștientizare a populației necesită o atenție sporită și continuă și trebuie îmbunătățit.

Principalele aspecte de interes pentru dezvoltarea județului Sibiu sunt: utilizarea/extinderea sistemelor de energie din surse regenerabile și accesul populației la acestea, eficiența energetică, managementul traficului în zonele urbane aglomerate, modernizarea transportului public și utilizarea mijloacelor de transport cu emisii minime de poluanți și/sau electrice, extinderea suprafețelor de spații verzi, împăduriri, perdele vegetale de protecție pentru reținerea poluanților, lucrări de apărare împotriva inundațiilor, măsuri de combatere a efectelor schimbărilor climatice și de adaptare la acestea, extinderea rețelei de monitorizare a calității aerului, lucrări/măsuri de protecție a surselor și calității apelor de suprafață și subterane, conservarea și protejarea biodiversității, lucrări de ecorefacere a terenurilor degradate, îmbunătățirea sistemului de management integrat al deșeurilor, încurajarea cercetării investițiilor în tehnologii curate integrate conceptului de economie circulară.

În general, cele mai recurente nevoi care au reieșit din analiza efectuată în domeniul mediului au vizat necesitatea de dotare a entităților care operează în domeniul mediului cu echipamente de ultimă generație, gestionarea adecvată a deșeurilor, asigurarea unui management conservativ al ariilor naturale protejate, creșterea suprafețelor de spații verzi în centrele urbane, creșterea eficienței energetice, prin promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, creșterea numărului de clădiri publice și rezidențiale cu eficiență energetică/ implementarea programelor de anvelopare clairs. Din perspectiva avantajelor competitive ale județului Sibiu în domeniul mediului, cel mai important potențial care poate fi valorificat în perioada următoare se referă la existența unei suprafețe extinse de arii naturale protejate și o biodiversitate bogată, precum și la prezența facilităților de colectare selectivă și tratare a deșeurilor.

2.9 Turism și gastronomie

2.9.1. Locul și rolul turismului în cadrul economiei județului Sibiu (volum și valoare)

Activitățile turistice constituie una din principalele ramuri ale paletei economice din județul Sibiu, dezvoltate integrat, printre alte ramuri ale industriei (prelucrătoare-producția de componente pentru industria auto, logistică și ambalaje, industria alimentară, a confecțiilor textile și electronică), dar și alte servicii, precum cele de construcții și intermediere imobiliară. Alături de acestea, un rol important îl mai au și agricultura, transporturile și comunicațiile.

Din punct de vedere turistic, județul Sibiu a reușit să se impună, alături de alte zone turistice consacrate la nivelul țării, precum litoralul românesc al Mării Negre, Bucovina, Maramureș, Valea Prahovei, Culoarul Rucăr-Bran, ca o destinație turistică aparte. Aceasta este o zonă preferată atât de turiștii români, cât mai ales de cei străini (în principal, după notorietatea obținută pe seama statutului de Capitală Europeană a Culturii, pe care l-a avut în anul 2007). Acest statut a oferit, printre altele, o recunoaștere internațională a orașului, dar a contribuit și la creșterea popularității atracțiilor turistice, în rândul publicului (Sibiu, Mărginimea Sibiului, Colinele Transilvaniei, siturile UNESCO, Transfăgărașan-Bălea Lac, Păltiniș, Ocna Sibiului etc). Premisele actuale, dar și viitoare, pe care planurile de dezvoltare turistică a județului Sibiu se bazează, sunt constituite de o ofertă turistică bine conturată și variată alături de o serie de servicii de bună calitate, și nu în ultimul rând, de o promovare turistică, susținută pe toate canalele tradiționale și moderne. Toate acestea au condus, conform INS, la o creștere continuă, cu peste 75% a sosirilor turistice; de la 327.925 persoane (în anul 2008), la 575.545 persoane (în anul 2019), și implicit a încasărilor, de la nivelul județului. Din cauza pandemiei SARS-COV 2, numărul de turiști sosiți în județ s-a diminuat la jumătate.

Numărul de firme de salariați, cifra de afaceri și profitul din activitățile turistice ale județului Sibiu

În privința numărului de firme din domeniul turismului, pentru perioada de analiză 2014-2018 (pre-pandemie), se poate constata o ușoară tendință de creștere a acestora, de la 1.068 firme în anul 2014 la 1.092 firme în anul 2018, valoarea maximă fiind atinsă în anul 2017 (1.118 firme), media valorilor (de 1.087) fiind relativ apropiată de valoarea fiecărui an de referință.

Evoluția numărului de salariați care activează în turism este oscilatorie de la an la an. Cu excepția anului 2016, atunci când se înregistrează și valoarea maximă de 5.870 a numărului de salariați, în ceilalți ani valorile alternează, crescând de la 5.280 în anul 2014 la 5.587 în anul următor. După scăderea accentuată a numărului de salariați din anul 2016, atunci când valoarea ajunge la 5.406 salariați, la sfârșitul perioadei de analiză, numărul salariaților ajunge la 5.594. De menționat este faptul că, valoarea medie a numărului de salariați este de 5.547 salariați.

Cifra de afaceri din domeniul turismului înregistrează creșteri reduse de la un an la altul, de menționat fiind faptul că aceste creșteri sunt consecutive. Așadar, dacă valoarea medie a cifrei de afaceri este de 152.929.082,4 lei, aceasta pornește de la 123.890.075 lei (în anul 2014) și ajunge la 181.845.478 lei (la sfârșitul perioadei de analiză, respectiv în anul 2018).

Valorile profitului obținut din activitățile turistice înregistrează, de asemenea, creșteri de la un an la altul. Dacă la începutul perioadei, valorile acestuia erau relativ reduse (comparativ cu cele de la sfârșitul perioadei), de numai 7.293.907 lei, cele înregistrate în anul 2018, ajung la valoarea de 27.145.403 lei, astfel că în numai cinci ani, valorile acestuia ajung să fie de aproape patru ori mai mari (3,72 ori mai mari în anul 2018 față de anul 2014).

2.9.2. Resursele turistice ale județului Sibiu

Identificarea și descrierea resurselor turistice naturale

Resursele turistice naturale ale județului Sibiu sunt reprezentate de ansamblul de elemente ale cadrului natural (formațiuni geologice, anumite elemente de relief, cursuri și luciuri de apă, elemente biogeografice), care sunt capabile să genereze fluxuri turistice importante, la nivelul județului. Astfel, conform Masterplanului de turism, la nivelul județului, pot fi identificate următoarele resurse turistice:

- Munții Făgăraș
- Munții Cindrel și Munții Lotrului
- Relieful piemontan din Zona Avrigului
- Podișul Hârtibaciului
- Podișul Târnavelor
- Bâlea Lac
- Ocna Sibiului

Identificarea resurselor turistice antropice

- Municipiul Sibiu
- Muzeul Național Brukenthal
- Complexul Național Muzeal (CNM) Astra
- Mărginimea Sibiului
- Săliște – Sibiel
- Gura Râului
- Cisnădie-Cisnădioara
- Satul Biertan
- Municipiul Mediaș

Zonele etno-folclorice din județul Sibiu: Țara Oltului, Ansamblurile de pe Valea Hârtibaciului, Ansamblurile de pe Valea Târnavelor, Potențialul viticol și tradițiile populare din Podișul Secașelor, Bisericile fortificate, palate, castele, fortificații, alte biserici și edificii cu valoare turistică.

Gastronomia și viticultura

Zonele etno-folclorice din județul Sibiu sunt marcate de un specific gastronomic diferit, în funcție de specificitatea culturală și cea a activităților agricole caracteristice fiecărei zone, cum ar fi oieritul din Mărginimea Sibiului sau creșterea bivoliilor în Țara Oltului, Valea Târnavelor și Valea Hârtibaciului. Gastronomia este strâns legată de practicarea unei agriculturi ecologice, din acest punct de vedere putându-se remarca zonele viticole consacrate din Valea Târnavelor și Podișul Secașelor, renumite pentru

vinurile albe (soiurile vechi cultivate înainte de filoxera din 1885 cuprindeau Grasă, Iordană, Lampăra, Fetească Albă, Vânăta de Băgaci; după 1885 au fost introduse soiuri de viță nobilă: Traminer Roz, Sauvignon, Muscat Ottonel, Chardonnay etc.). Din nefericire, pe suprafețele viticole tradiționale din aceste două zone s-a renunțat în mare măsură la cultivarea viței de vie, în timp ce meșteșugul viticultorilor tradiționali este abandonat treptat.

Muzeele

Reprezentând o zonă etnografică aparte, în județul Sibiu cel mai bine reprezentate sunt muzeele etnografice. De remarcat în cadrul acestei categorii este implementarea conceptului de „Ecomuzeu Regional”, într-o serie de sate din județ, ce presupune păstrarea tradiționalului în cadrul gospodăriilor și vieții oamenilor. O serie de alte muzee, din zonă, acoperă domeniul artei (pictură, în special) și al istoriei (muzee de istorie generală, de istorie naturală, respectiv de istorie a unor ramuri economice: farmacie, industrie textilă, locomotive). De asemenea, reprezentative mai sunt și muzeele sau casele memoriale dedicate unor personalități din județ, cum ar fi casele memoriale „Gheorghe Lazăr” din Avrig, „Octavian Goga” din Rășinari, „Stefan Ludwig Roth” din Mediaș, „Muzeul personalităților săliștene” etc.). Deși patrimoniul muzeal din județul Sibiu este cuprinzător, doar o mică parte dintre muzee prezintă importanță turistică, unele dintre acestea necesitând lucrări de reamenajare și de punere în valoare, prin introducerea lor în circuitele turistice.

Lacurile din vechile exploatări de sare

Pe lângă lacurile naturale (glaciare) din zonele montane sau cele formate în zona vechilor exploatări de sare de la Ocna Sibiului, lacurile artificiale de acumulare constituie o resursă turistică pentru dezvoltarea unor activități de agrement, ca sporturile nautice, pescuitul etc., cât și pentru aspectul peisagistic general. Printre acestea se pot aminti lacurile de acumulare Negovanu – Sadu, pe râul Sadu, Gura Râului, pe râul Cibin, Brădeni I și II, pe râul Hârtibaciu și Ighiș, pe râul cu același nume. În plus, există și o serie de alte acumulări, sub formă de iazuri, heleștee, de dimensiuni mai mici și mijlocii, folosite tot pentru agrement (ex. pescuit).

Evenimente / festivaluri

Agenda manifestărilor culturale și sportive este bogată la nivelul județului Sibiu, ceea ce se reflectă în inventarierea unui număr de aproximativ 80 de manifestări principale, din circa 30 de localități. Municipiul Sibiu reprezintă nucleul turismului din județ, concentrând aproape jumătate dintre evenimente. Printre principalele evenimente, importante pentru turism, se numără Festivalul Internațional de Teatru Sibiu, Sibiu Jazz Festival, Astra Film Fest, ArtMania, Târgul Olarilor, Festivalul Brânzei și Țuicii, Festivalul Național al Tradițiilor Populare, Festivalul Bujorului de Munte, Festivalul Sus pe Muntele din Jina, Târgul Creatorilor Popolari, Festivalul medieval „Cetăți Transilvane”, Raliul Sibiului și Turul ciclist al Sibiului.

Mocănița de pe Valea Hârtibaciului

Mocănița este o resursă turistică ce va fi recent reintrodusă în circuitul turistic, pe linia cu ecartament îngust de pe Valea Hârtibaciului, dintre Sibiu și Agnita, ce va fi repusă în funcțiune pe o secțiune de 7 km, între satele Cornățel și Hosman. Aceasta întregeste peisajul arhaic al zonei și reprezintă un punct de atracție prin ineditul formei de transport (garnitură tractată de locomotivă cu aburi cu viteza medie de

sub 10 km/h) și va putea reintegra, în peisajul turistic al județului Sibiu, sate de pe Valea Hârtibaciului. Mai mult, în Sibiu există și un muzeu al locomotivelor ce poate fi, de asemenea, inclus în cadrul noului produs turistic creat.

2.9.3. Baza tehnico-materială pentru turism a județului Sibiu

Infrastructura de cazare

Infrastructura de cazare reprezintă o componentă importantă pentru buna desfășurare a activităților turistice dintr-un teritoriu. Dimensionarea corectă și eficientă, precum și răspândirea eficientă a acestora în teritoriu, alături de alte componente din sfera turismului, contribuie la atragerea unui număr cât mai mare de turiști și la creșterea notorietății aceluia punct/areal turistic.

În ceea ce privește **evoluția numărului total de unități de cazare**, în județul Sibiu, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, o creștere spectaculoasă se înregistrează după anul 2014, când în anul următor, valoarea crește de circa trei ori. După această creștere, urmează o scurtă perioadă oscilatorie, când valorile nu depășesc 350 astfel de unități. Este important de menționat faptul că această evoluție urmărește îndeaproape tendințele evolutive economice (perioade de recesiune, perioade de dezvoltare economică). Totodată, **evoluția numărului total de locuri de cazare** prezintă oscilații reduse de la an la an, cu excepția anului 2015, când se realizează o creștere semnificativă, de la 6.547 locuri (2014) la 10.473 locuri (2015), evoluție complementară cu creșterea numărului de unități de cazare. După acest an, valorile oscilează în jurul cifrei de 10.000 locuri, ajungând la 11.475 locuri în anul 2021.

Baza de cazare este structurată pe mari tipuri de unități, iar la nivelul anului 2021 situația era următoarea: pe primul loc se situează pensiunile agroturistice, urmate de cele turistice, hoteluri și vilele turistice. Celelalte structuri prezintă ponderi relativ reduse. Privind structura după numărul de locuri, pe primul loc se situează hotelurile (ca pondere a numărului de locuri), secondate de pensiunile agroturistice și cele turistice.

Răspândirea în teritoriu a unităților de cazare este realizată în concordanță cu profilul turistic al județului Sibiu, astfel că marile structuri de cazare (de tipul hotelurilor) au o largă răspândire în centrele urbane (Sibiu, Mediaș etc.), iar cele de dimensiuni mai reduse (de tipul pensiunilor și vilelor turistice) prezintă o largă răspândire în teritoriu în zonele rurale, toate acestea, pentru o bună încadrare în peisaj.

Structura bazei de cazare, pe categorii de confort (2021) - la nivelul județului Sibiu sunt predominante unitățile clasificate cu 3 stele (peste 60%), urmate fiind de cele de 2 stele, o stea și 4 stele. Distribuția pe categorii de confort, după numărul de locuri, prezintă cam aceeași distribuție, de remarcat fiind faptul că ponderea numărului de locuri, clasificate la 3 stele este de puțin peste 50%. Unitățile și locurile clasificate la 5 stele prezintă o repartiție mai redusă, iar acest lucru este în concordanță și cu profilul (preferințele) turiștilor care frecventează județul. Din acest punct de vedere turiștii sunt atrași de naturalitatea și simplitatea (autenticitatea/originalitatea) locului și mai puțin de gradul ridicat de confort, pe care îl pot avea și în zonele lor de rezidență.

Infrastructura de alimentație publică

Unitățile de alimentație publică, destinate servirii mesei de către turiști, reprezintă cea de-a doua componentă importantă pentru buna desfășurare a prestației activităților turistice. În funcție de

caracteristicile cantitative (număr) și calitative (categoriile de confort), dar mai ales de respectarea acestora, notorietatea unei zone turistice poate să crească sau, dimpotrivă, să scadă.

Repartiția **unităților de alimentație publică**, pe tipuri de unități, dar și după numărul de locuri, prezintă o răspândire largă a unităților de tip restaurant (peste 50% în ambele situații), urmate de unitățile de tip bar de zi și de cele de tip fast food. Și unitățile de tip cafe bar prezintă o pondere importantă, dar în privința numărului de locuri, având în vedere suprafața comercială pe care acestea se desfășoară.

În ceea ce privește **structura unităților de alimentație publică pe categoriile de confort**, în anul 2021 sunt predominante unitățile clasificate la 3 și 2 stele, urmate fiind de cele de 1 și 4 stele. Unitățile de alimentație publică clasificate la 5 stele au ponderea cea mai redusă, atât ca unități cât și ca număr de locuri la masă.

Agrementul turistic

Unitățile de agrement turistic

Domeniul schiabil al județului Sibiu reprezintă o importantă zonă de agrement turistic. Infrastructura pentru sporturile de iarnă este o componentă pentru care s-a manifestat foarte mult interes. Ciclismul face parte, de asemenea, printre cele mai importante elemente de agrement turistic din cadrul județului. Circuitele pot avea drept scop simplele plimbări pe bicicletă sau vizitarea localităților istorice, ce conservă specificul tradițional. Pentru iubitorii de adrenalină, sporturile extreme completează agrementul turistic de la nivelul județului Sibiu (alpinismul, escalada, tiroliana, parașutismul, parapanta, motodeltaplanul). Pentru practicanții de sporturi acvatice se pot organiza plimbări cu canoe pe râul Olt, plimbări cu barca pe lacurile din județ. Pescuitul face parte de asemenea, din oferta de agrement a județului, constituindu-se într-o metodă inedită de relaxare. Centrele SPA și wellness din Sibiu și Mediaș sunt de asemenea locuri propice de relaxare. Parcurile de Aventură reprezintă o alegere ideală pentru petrecerea unei zile de aventură și distracție alături de familie sau prieteni.

Infrastructura de drumeție a județului

Infrastructura de drumeție a județului Sibiu este formată din cei peste 500 de km de trasee marcate, începând cu cele din împrejurimile Stațiunii Păltiniș și culminând cu cele din munții înalți ai județului, Munții Făgăraș, Munții Cindrel și Munții Lotrului. Urmează apoi cei peste 300 de km de trasee de bicicletă, care facilitează legătura între principalele orașe ale județului, acestea leagă așezările pitorești din Colinele Transilvaniei (Mediaș – Sighișoara – Rupea).

Traseele pentru sporturi de iarnă sunt reprezentate de Complexul de pârtii Arena Platoș, Pârtia și Telescaun Oncești, Patinoar Cisnădie.

Centrele pentru sporturi extreme și drumeție sunt Almontes, Mountxride, Cloudbase și Asociația Carpatină Ardeleană a Turiștilor (SKV). Amenajări pentru pescuit se pot întâlni la Păstrăvăria Albota de la Râu Sadului și Arpașu de Sus. Există, de asemenea, centre de echitație, precum: Cross Country Prod, Pensiunea Brândușa, Pensiunea Ghiocelul, Ferma școală Cornățel, Villa Abbatis, Club Ecvestru Șelimbăr, La Haiducu'. Printre centrele Spa și Wellness se numără: Aria Aqua & Spa, Sibiu, Hilton Spa 5*, Sibiu, Baia Populară Neptun, Sibiu, Club Olimpia, Sibiu, Cindrel, Păltiniș, BinderBubi Hotel & Spa 4*, Mediaș, Hotel Expro 3*, Bazna, Hotel Dobsi 3*, Bazna, Complex Balnear Ocna Sibiului 3*. Ca parcuri de aventură pot fi amintite Arka Park Păltiniș, Arka Park Sibiu, Summer Funpark Arena Platoș Paltiniș, iar cluburile pentru

sporturile aeriene sunt „Air Adrenalin”, „Vreau să zbor – Cisnădie”, „Skydive Benzoi”, „Cloudbase”, „Sky Tour Transylvania”.

2.9.4. Formele de turism practicate în județul Sibiu

Fiind una dintre cele mai pitorești zone turistice din țară și nu numai, județul Sibiu prezintă un patrimoniu arhitectural și peisagistic cu valoare de unicat. Cetatea medievală a Sibiului, foarte bine conservată și păstrată intact, până în prezent, a reușit să „supraviețuiască” celor două războaie mondiale și regimului comunist. Zonele aflate în împrejurimile Municipiului Sibiu, fac din județ o importantă destinație turistică la nivelul țării și chiar al Europei. Astfel, printre cele mai importante forme de turism, practicate la nivelul județului, se regăsesc:

Turismul montan - prezența zonelor montane ale Munților Făgăraș, Cibin și Lotrului, cu o rețea densă de trasee montane, cabane și lacuri glaciare (numai 23 în Munții Făgăraș), a stațiunii climaterice Păltiniș (situată la cea mai mare altitudine din țară - 1.450 m), fac din județul Sibiu o zonă preferată pentru această formă de turism. La nivelul județului, această formă de turism este susținută de o rețea densă, 55 de trasee turistice, preferate de călători recreativi sau profesioniști. Cu toate acestea, infrastructura suport pentru aceste activități este slab dezvoltată, aspect reliefat la nivel național. Astfel, pentru favorizarea turismului montan și încurajarea drumețiilor, este necesară dezvoltarea unei rețele de cabane/refugii în zona montană, care să ofere ghidaj, sprijin logistic, echipamente, spații de cazare și masă pentru turiști.

Turismul pentru sporturi de iarnă reprezintă o importantă formă de turism. Deși aceasta poate fi practică la nivelul județului, infrastructura nu este suficient dezvoltată (5,3 km de pârtii) sau variată (majoritatea pârtiilor sunt de categorie ușoară).

Turismul balnear: prezența apelor cu proprietăți curative din cadrul stațiunilor balneo-climaterice ca Ocna Sibiului și Bazna, recomandă județul pentru practicarea acestei forme de turism, pentru tratarea diferitelor afecțiuni.

Turismul rural și agroturismul: este foarte bine reprezentat la nivelul județului, în special în satele situate în partea sudică, din Mărginimea Sibiului, care au reușit să transmită din generație în generație tradițiile spirituale și etno-folclorice, imprimând acestor comunități locale o fizionomie aparte. Cadrul natural pitoresc, calitatea oamenilor, gradul ridicat de accesibilitate a locurilor, precum și bogățiile și diversitatea patrimoniului cultural, alături de produsele culinare specifice, fac din Mărginimea Sibiului o zonă cu un mare potențial turistic rural și agroturism.

Turismul cultural: bogata moștenire istorică, reprezentată de monumentele istorice, de arhitectură și de artă, de muzeele și biserici fortificate, precum și de arhitectura, creația populară și tradițiile culturale ale minorităților fac din județul Sibiu o importantă destinație pentru turismul cultural.

Turismul de afaceri: notorietatea Municipiului Sibiu, în special după statutul de Capitală culturală europeană, pe care l-a deținut în anul 2007, dar și a altor centre urbane din cadrul județului, la toate acestea contribuind o infrastructură specifică pe măsură (structuri de primire turistică dotate cu săli de conferință, aparatură media, audio video etc.), fac din județul Sibiu o importantă destinație pentru această formă de turism.

Turismul cultural și sportiv este susținut de multitudinea de evenimente culturale sportive organizate la nivelul județului. Printre cele mai importante dintre acestea pot fi amintite spectacolele de teatru, ciclism, echitație, drumeții în aer liber, sporturi extreme și sporturi de iarnă etc.

Ecoturismul și turismul sustenabil au cunoscut o creștere vizibilă în ultimii ani, fiind favorizate de existența unui număr important de arii naturale protejate (mai mult de 50% din suprafața județului), de un mediu de afaceri responsabil și actori locali activi în protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural prin activități turistice sustenabile. Conform Organizației Mondiale a Turismului, principala motivație a ecoturistului este legată de observarea și aprecierea naturii și a tradițiilor locale, cu roluri și beneficii multiple, precum: a) conservarea și protejarea naturii; b) educația turiștilor, dar și a comunităților în legătură cu valoarea patrimoniului natural și cultural, c) punerea în valoare a resurselor umane locale, cu beneficii economice care se întorc în comunitate, d) impactul negativ minim, atât asupra mediului natural, cât și asupra celui socio-cultural. Din 2015, Valea Hârtibaciului și o parte din Valea Târnavelor fac parte din destinația pentru ecoturism Colinele Transilvaniei. Această inițiativă a 11 organizații locale, printre care patru GAL-uri, a apărut ca urmare a Strategiei de vizitare elaborată ca parte din Planul de management al ariei protejate ROSPA0099 Podișul Hârtibaciului. Destinația pentru ecoturism Colinele Transilvaniei se află în curs de evaluare la Ministerul de resort - Direcția Turism.

În prezent, în Colinele Transilvaniei și în Mărginimea Sibiului sunt certificate ecoturistice 12 servicii furnizate de operatori locali: două spații de cazare, 10 programe turistice.

Prin intermediul programului „Anii Drumeției” (2021-2022), finanțat de Consiliul Județean Sibiu, se urmărește promovarea ecoturismului în județ. Printre obiectivele acestui program se numără și regenerarea infrastructurii de drumeție, valorificarea resurselor naturale prin demararea activităților de tip non-intruziv, identificarea de noi trasee și introducerea acestora în circuitul turistic.

Turismul gastronomic (ca formă nouă de turism în județul Sibiu) – se sprijină pe bogăția elementelor gastronomice existente în cele cinci microregiuni de la nivelul județului Sibiu, conform ghidului³⁴ elaborat în cadrul proiectului INTERREG Europe și prezentate în cele ce urmează.

Mărginimea Sibiului, care la nivel micro-teritorial este împărțită în două sub-regiuni distincte, respectiv Mărginimea din zona montană și Mărginimea din zona colinară. Din punct de vedere teritorial, acestea se suprapun sud-vestului județului, iar ca unități majore de relief includ Munții Lotrului și Munții Cindrel (sau ai Cibinului). În componența Mărginimii mai intră o serie de sate și orașe mici aflate între Boița (pe malul Oltului) și Jina (sat din vestul județului). Caracteristica cea mai importantă a Mărginimii o reprezintă activitățile oierilor, ilustrate de bine-cunoscutele preparate și produse ale mărginenilor, în care preponderente sunt lactatele și carnea de oaie. De asemenea, zona montană a Mărginimii mai este bogată în fructe de pădure, pe când cea colinară în livezi de pomi fructiferi. Influența culturală în regiune este reflectată de-a lungul timpului și de sașii din Tâlmaci, Csnădie și Csnădioara, care chiar dacă sunt minoritari, au imprimat în bucătăria locală anumite elemente specifice. Cele mai reprezentative produse culinare din Mărginime sunt ceaunele cu tocăniță de miel, oaia la grătar cu mujdei, oaia îngropată în pământ și coaptă pe foc de jnepeni, brânza de munte în cetină și slănina prăjită la foc deschis. Focul reprezintă elementul primordial care leagă gusturile locale de mediul natural pastoral în care acestea sunt

³⁴ INTERREG Europe – Ghid pentru un stil de viață sănătos

pregătite. În anul 2015, Mărginenii Sibiului au fost premiați gastronomic cu premiul EDEN. În jurul obiceiturilor ocupaționale de la stână au apărut anumite tipuri de mâncăruri: sloiul de oaie, balmoșul, bulzul, clepăzăul, jintița, ciorba cu rântaș, mămăliga cu lapte. În satele din Mărginime, foarte apreciate au fost tapșa, morândăul și cașul la cuptor. Diversitatea culinară Mărginimii mai este completată și de existența unei bucătării bazată pe folosirea păstrăvului din râurile de munte, racilor din lacurile din jurul Săcelului, melcilor și broaștelor din văile montane.

Țara Oltului, reprezintă microregiunea dintre Valea Oltului și Țara Făgărașului, care cuprinde și Masivul Făgăraș din Carpații Meridionali. Tot aici, râul Olt, traversează o serie de sate românești, dar și localitățile săsești, Cârța și Avrig, sau maghiare, Săcădate. Diversitatea este dată de ocupațiile specifice (precum pășunatul). Pășunile, cu o răspândire largă (de aproximativ 35% din zonă), au favorizat creșterea animalelor, în special porci (Racovița), vaci și oi. Zonele piemontane au favorizat răspândirea livezilor, iar pădurile prezintă importante resurse culinare, precum fructele sălbatice și carnea de vânat. În zonele de șes, favorizate au fost activități precum cultivarea cartofului și a cepei roșii. Piscicultura este, de asemenea, prezentă în această zonă. Cele mai reprezentative produse culinare din Țara Oltului sunt tapșele, scoverzile sau mămăliga dreasă, specialitățile cu gălbiori și cartofi, ciorba gulaș de bivoliță sau iedul la ceaun cu tarhon. Printre produsele emblematice se mai pot aminti fructele, siropurile, gemurile, compotul și dulceața, carnea de porc din rasa mangaliță de la Racovița.

Valea Hârtibaciului este în mare parte un spațiu rural situat de-a lungul axei structurante ale cărei caracteristici este data de diversitatea biologică și numărul mare de producători bio. Din punct de vedere gastronomic se observă amprenta populației majoritare, dar există și influențe ale bucătăriei „de conac”, a nobilimii, față de restul satelor, unde predomină bucătăria simplă, țărănească. Din oferta generoasă de experiențe gastronomice se remarcă rețetele și produsele locului: plăcinta pe piatră, floștoroagele, produsele din carne de porc de mangalița, mierea, prăjiturile săsești și hanklich-ul, slănina, zacusca, pâinea pe vatră și lichiurile tradiționale, turta dulce, brânzeturile de capră. La acestea se mai pot adăuga pâinea caldă, produsele de patiserie, prăjiturile și dulciurile tradiționale, uleiul de floarea soarelui presat la rece, brânza de capră, carnea de vită.

Podișul Târnavelor este o zonă colinară situată în jurul celor două Târnavе, un spațiu brăzdat de văi, cu dealuri care ajung de la 330 până la 700 m. Ponderea pășunilor și fânețelor de aici este de 60%. Acestea sunt favorabile creșterii animalelor și culturii viței de vie. Tot în această microregiune, denumită și „Weinland”, se află localitățile Biertan, Richiș și Șaroș, renumite pentru vinurile de Târnavе. Dintre animalele crescute aici, se pot menționa bivoliile negri și porcul de Bazna. Zona este protejată prin rețeaua Natura 2000, deținând o floră foarte bogată, care se reflectă în produsele apicole și în lactate.

O caracteristică aparte a zonei este dată și de prezența negustorilor armeni din Dumbrăveni, care au contribuit intens la obiceiurile și gastronomia locală, reprezentate de supa de mere acrișoară, specific săsească, cu zarzavat, smântână și ou, sau știuca fiartă în stil armenesc, cu sos de migdale și hrean. De asemenea, se mai pot face degustări de slănină săsească cu boia iute, de brânzeturi de capră, prăjitura țăranului, țuica și vinurile locale. La mare căutare sunt și brânzeturile artizanale, mezelurile și sucul de mere, dar și produse precum mălaiul delicios din ingrediente foarte simple: făină de mălai, făină de grâu, griș, lapte, ouă, untură și zahăr.

Tara Secașelor este mai puțin cunoscută și vizitată comparativ cu celelalte microregiuni. Relieful colinar de aici a favorizat practicarea agriculturii pe suprafețe întinse și creșterea animalelor în pășunile întinse. O caracteristică gastronomică a zonei este reprezentată de diversitatea etnică și culturală, care au adus influențe marcante și asupra gastronomiei locale. Aici turiștii pot degusta pita coaptă pe vatră, preparatele tradiționale din carne, lactatele tradiționale de vacă, peștele de apă dulce, sucul de mere, cozonacul tradițional, legumele și puii bio, uleiul de dovleac sau nuci, presat la rece. Printre produsele specifice se numără ciorba de Brodenlawend, tipică landlerilor, ciorba de agrișe, specialitatea din legume și cârnați, „zama” de crechiță, ciorba aseasonată cu tarhon și paprica.

Evenimentele cu specific gastronomic organizate sau co-finanțate de către Consiliul Județean Sibiu și de instituțiile subordonate sunt prezentate în continuare:

La nivelul Consiliului Județean Sibiu, prin HCJS nr. 147/2012, a fost înființată în Municipiul Sibiu o piață volantă, care are rolul de a asigura cadrul organizatoric pentru facilitarea vânzării direct către consumatori a produselor agricole și agroalimentare locale și/sau tradiționale produse în fermele/gospodăriile proprii ale producătorilor agricoli. Tot aici activează și o insulă de promovare pentru anumite localități, zone, asociații, produse, producători, meșteri populari, tradiții etc. Periodic, în cadrul acesteia se organizează diferite evenimente cu specific gastronomic.

Pentru anii 2014 și 2015, evenimente gastronomice organizate de către Consiliul Județean Sibiu au fost Zilele culturale ale Județului Sibiu, organizate în câte două ediții/an (primăvara și toamna), în fiecare dintre cele cinci microregiuni din județ. În fiecare an, acestea au fost găzduite de una sau mai multe unități administrativ teritoriale din zona respectivă, iar evenimentele au fost organizate pe parcursul a trei zile. Printre obiective s-au regăsit și promovarea tradițiilor zonei respective, inclusiv degustări, concursuri și târguri cu specific gastronomic.

În anul 2019, toate evenimentele au fost organizate sub egida *Sibiu Regiune Gastronomică Europeană*. Acestea au cuprins următoarele evenimente mai importante: „Fiii satului”, cu producătorii din cadrul Pieței volante de pe raza localității Rășinari; „Tradiții culinare pe Târnave”, cu cei de pe Valea Târnavelor; „Tradiții culinare în Mărginimea Sibiului”, cu cei din Mărginimea Sibiului. Pe 21 iulie 2019, a avut loc întâlnirea cu cafele călătore europene. Producătorii au mai participat, de asemenea, la expoziția cu vânzare „Gusturile verii”; expoziția „Fii satului” cu producătorii de pe raza localității Păuca; „Festivalul brânzei și al țuicii”, cu producătorii locali din Mărginimea Sibiului; expoziția cu vânzare „Recoltele toamnei”; expoziția cu vânzare Festivalul „Porcul de Bazna”; expoziția cu vânzare „Cibin Fest”, din cadrul Pieței Cibin; Ziua Recoltei, sărbătorită cu elevii din cadrul școlii generale de la Rășinari și Cârța, precum și cu soliștii și instrumentiștii ansamblului Șezătoarea Avrigului. În luna noiembrie producătorii au participat la expoziția cu vânzare „Gusturile iernii”, din Piața Mică a Sibiului. În luna decembrie, a avut loc colindul școlilor de la Arpașu de Jos și Gura Râului și plugușorul elevilor de la Rășinari. În cadrul Insulei de promovare a tradițiilor, au participat meșteri populari și ansambluri folclorice, precum și ansamblul Șezătoarea Avrigului, de la Biblioteca Orășenească Avrig.

Diversitatea culturală și etnică, relieful variat, ocupațiile agricole tradiționale, curiozitatea și pasiunea pentru inovare a localnicilor, modelează continuu identitatea gastronomică a regiunii ce a deținut titlul de Regiune Gastronomică Europeană în anul 2019. Preocuparea pentru hrană curată și sănătoasă, inițiativele

de punere în valoare a patrimoniului gastronomic prin turism au adus recunoaștere europeană regiunilor pentru ecoturism Mărginimea Sibiului (Destinație Europeană de Excelență pentru Turism și Gastronomie 2015, locul I) și Colinele Transilvaniei (Destinație Europeană de Excelență pentru Turism și Gastronomie 2015, locul II).

În fiecare an, peste 40 de evenimente gastronomice au loc în județul Sibiu. Comunitățile sibiene sărbătoresc prin festivaluri produsele gastronomice emblematic: Festivalul brânzei și al țuicii la Rășinari, Festivalul verzei la Moșna, Festivalul Porcul de Bazna sau Mangalița de Racovița, Sărbătoarea mărului la Mălâncrav, Burduf challenge la Râu Sadului, WeinFest la Mediaș, Sărbătoarea cartofului la Avrig. Pe tot parcursul anului, evenimentele sunt îmbogățite cu diverse concursuri de gătit (Zilele Hungarikum-concurs de gătit gulaș) și evenimente care conectează producătorii cu bucătarii din restaurante (Transilvania gastronomică). Diversitatea și calitatea evenimentelor culinare crește de la an la an, aceste evenimente devenind repere în oferta turistică a României.

2.9.5. Circulația turistică din județul Sibiu

Evoluția numărului total de turiști

Pentru perioada analizată (2014-2020), numărul de turiști care au avut ca preferință obiectivele turistice de la nivelul județului a crescut continuu, exceptând perioada 2020-2021. Dacă în anul 2014 sosirile turistice în județul Sibiu se apropiau de valoarea de 350.000, la finalul perioadei (2019), acestea ajung la aproape 600.000 de turiști. Tendința generală în privința evoluției numărului de sosiri turistice la obiectivele de interes ale județului era astfel în continuă creștere. Acest fapt a fost determinat de statutul de capitală culturală europeană din 2007, pe care l-a deținut municipiul reședință de județ și care de atunci, a dezvoltat o capacitate mare de polarizare. Acestui statut i se mai adaugă și cel de Regiune Gastronomică Europeană, deținut în anul 2019. În ceea ce privește evoluția din anii 2020-2021, din cauza limitărilor de circulație și a restricțiilor cauzate de pandemia cu virusul SARS-COV 2, numărul de turiști a înregistrat o scădere abruptă. Din acest motiv, la nivel național și implicit județean, este necesară adoptarea unor măsuri de redresare, care să readucă județul în atenția vizitatorilor.

Analiză comparativă cu destinații turistice - județe din top 10 național

Analiza comparativă cu alte județe turistice ale țării, printre care și capitala ca una din principalele destinații turistice, a avut în vedere o serie de indicatori, care pot cuantifica activitatea turistică. Astfel, din punctul de vedere al structurilor de primire cu funcțiuni de cazare, județul Sibiu a scăzut continuu în ierarhie, de la poziția a patra în anul 2015, la poziția a șasea în anul 2016, a șaptea în anul 2017, a opta în anul 2018, ajungând ca în anul 2019 să ajungă pe ultima poziție a clasamentului (locul al zecelea). În perioada de pandemie, județul Sibiu pare să cunoască o creștere în ierarhia națională, ocupând poziția a 9-a la finalul anului 2021, ceea ce indică o mai bună adaptare la situația de criză față de alte județe (spre exemplu, Prahova). Pe locurile fruntașe s-au situat județe cu tradiție turistică, precum Brașov sau Constanța.

Din punctul de vedere al capacității de cazare totale, poziția în clasament nu s-a schimbat în perioada 2015-2019, dar s-a înregistrat o mică evoluție în perioada de pandemie 2020-2021. Județul Constanța deține prima poziție în clasament în tot intervalul analizat.

În privința numărului de sosiri turistice, județul Sibiu ocupă o poziție mediană în cadrul clasamentului, Municipiul București ocupând primul loc în clasament, cea mai bună poziție a județului Sibiu fiind înregistrată în anii 2017 și 2020 (locul șase).

Un alt indicator relevant, respectiv numărul de înnoptări al turiștilor străini, plasează județul Sibiu tot pe o poziție mediană, tendința fiind una de menținere în clasament pe întreaga perioadă analizată 2015-2020.

2.9.6. Indicatori sintetici și de corelație

Indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistică în funcțiune

Analiza principalilor indicatori sintetici și de corelație, care reflectă dimensiunea fenomenului turistic la nivelul județului, în cazul gradului de ocupare pe tipuri de structuri de cazare, prezintă cea mai ridicată valoare pentru categoria hotelurilor, care a avut și o evoluție ușor ascendentă până în anul 2020.

Pe o tendință de ușoară creștere se situează și campingurile, care, după model străin, au căpătat amploare în ultima perioadă. Vilele turistice au cunoscut o perioadă de regres, dar treptat gradul de ocupare a început să se redreseze. Motelurile au înregistrat o evoluție cu oscilații reduse, evoluția lor fiind aproape constantă, dat fiind faptul că această structură de cazare se află mai rar în paleta preferințelor turiștilor tradiționali și mai mult în cea a turiștilor aflați în tranzit sau a transportatorilor. În privința duratei medii a sejurului turistic, pe unități de cazare la nivelul județului, cele mai multe unități se situează în intervalul 1-2 zile.

2.9.7. Servicii turistice

Operatori de turism (agenții turistice tour-operatori)

Operator economic	Denumirea agentiei	Localitate	Judet	Tip agentie
OMEROM DISCOVERIES SRL	OMEROM DISCOVERIES	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA
ALIS DREAM INCENTIVE S.R.L.	HOLIDAY DREAM	MEDIAS	SIBIU	INTERMEDIARA
CONDOR TOUR SRL	LOTUS TRAVEL	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
SC VELIMED SRL	VELIMED TRAVEL	MEDIAS	SIBIU	ORGANIZATOARE
SC TRAVEL BRANDS SA	TRAVEL BRANDS	MEDIAS	SIBIU	ORGANIZATOARE
SC TRAVEL BRANDS SA	TRAVEL BRANDS	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
SC TRAVEL BRANDS SA	TRAVEL BRANDS	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
SC TRAVEL BRANDS SA	TRAVEL BRANDS	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
SC TRAVEL BRANDS SA	TRAVEL BRANDS	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
SC LUYOU SERVICES SRL	ROMANIA TOUR AGENCY	SEICA MARE	SIBIU	ORG. ONLINE
NICOLA CLASIC TUR SRL	NICOLA CLASIC TUR	MEDIAS	SIBIU	ORGANIZATOARE
O.P.A.R.O.A SRL	TOPPING TRAVEL	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA
DREAM WORK-LOGISTIK SRL	DREAM TRAVEL	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA
ENJOY HOLIDAYS SRL	ENJOI HOLIDAYS	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA
CHRISTIAN' 76 TOUR SRL	CHRISTIAN TOUR	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
CHRISTIAN' 76 TOUR SRL	CHRISTIAN TOUR	SELIMBAR	SIBIU	ORGANIZATOARE
EMASIB TRAVEL SRL	ARMONIA TRAVEL	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA
PASSPARTOUT SERV SRL	EXIMTUR	MEDIAS	SIBIU	ORGANIZATOARE
BASILICA TRAVEL SRL	BASILICA TRAVEL	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
CHARTER TRANS AIR AGENCY SRL	TRANSAIR AGENCY	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Operator economic	Denumirea agentiei	Localitate	Judet	Tip agentie
AEROTRAVEL S.R.L.	AEROTRAVEL	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
AMADEUS MED S.R.L.	AMADEUS MED	MEDIAS	SIBIU	INTERMEDIARA
TRAMP TRAVEL INTERNATIONAL SRL	TRAMP TRAVEL	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
INTER PARES S.R.L.	INTER PARES	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
YO-YO TRAVEL S.R.L.	YO-YO TRAVEL	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
HAPPY TRAVEL AGENCY S.R.L.	HAPPY TRAVEL	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA
CONCORD S.R.L.	CONCORD	SIBIU	SIBIU	INTERM. ONLINE
PAN REISEN BUS S.R.L.	PAN REISEN BUS	MEDIAȘ	SIBIU	INTERMEDIARA
MITESCO S.R.L.	MYTH TRAVEL	ȘELIMBĂR	SIBIU	ORGANIZATOARE
KARUSSELL IN SRL	KARUSSELL	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
AIR FLA SIB SRL	AIR TOUR TRAVEL	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
PANEURO TRAVEL SRL	PANEURO TRAVEL	MEDIAS	SIBIU	INTERMEDIARA
TACO TRAVEL SRL	TACO TRAVEL	MEDIAS	SIBIU	ORGANIZATOARE
VACANTA DE VIS - AGENTIA TA DE TURISM SRL	VACANTA DE VIS	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
CASA CONFORT SRL	MAXTRAVEL	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
TURETUR SRL	TURETUR	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA
TRANSILVANIA HOLIDAY TRAVELS SRL	SOBIS TURISM	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
TRANSILVANIA HOLIDAY TRAVELS SRL	SOBIS TURISM	MEDIAS	SIBIU	ORGANIZATOARE
TRANS EUROPA SRL	TRANS EUROPA	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
TRANS EUROPA SRL	TRANS EUROPA	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
PARALELA 45 TURISM SIBIU SRL	PARALELA 45 TURISM SIBIU	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
SOUTH CARPATHIAN TRAVEL CENTER '12 SRL	CARPATHIAN TRAVEL CENTER	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
SIND GAZ S.R.L.	UNION TRAVEL	MEDIAȘ	SIBIU	ORGANIZATOARE
CARTAGA TRAVEL AGENCY SRL	CARTAGA TRAVEL AGENCY	MEDIAS	SIBIU	ORGANIZATOARE
TIOC REISEN SRL	TIOC REISEN	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
TIOC NATUR-UND STUDIENREISEN SRL	TIOC NATUR-UND STUDIEREISEN	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
BON VOYAGE SRL	BON VOYAGE	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
PARALELA 45 SIEBENBURGEN SRL	PARALELA 45 SIEBENBURGEN	MEDIAS	SIBIU	ORGANIZATOARE
SIND ROMANIA SRL	SIND ROMANIA	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
WORLD OF CRUISE SRL	WORLD OF CRUISE	SIBIU	SIBIU	ORG. ONLINE
LEADER INCENTIVE TRAVEL SRL	HOLIDAY LEADER	MEDIAS	SIBIU	INTERMEDIARA
SIBIU TRAVEL SRL	GO ON HOLIDAY	APOLDU DE JOS	SIBIU	INTERM. ONLINE
ACTIVE PLANET GO EAST SRL	ACTIVE PLANET	MEDIAS	SIBIU	ORG. ONLINE
SIBIU REISEN SRL	SIBIU REISEN	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
SIBIU REISEN SRL	SIBIU REISEN	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
HOLYLAND TOUR SRL	HOLYLAND	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA
TRANSILVANIA BOOKING TURISM S.R.L.	TRANSILVANIA BOOKING	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA
SIEBENBURGEN REISEN SRL	SIEBENBURGEN REISEN	SIBIU	SIBIU	ORG. ONLINE
ENJOY WORLD SRL	ENJOY WORLD	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA
REKY TRAVEL CLUB SRL	REKY TRAVEL CLUB	SIBIU	SIBIU	ORG. ONLINE
ADALI CONSULT SRL	PRIME TIME TOUR	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA

Operator economic	Denumirea agentiei	Localitate	Judet	Tip agentie
OAK TREE TRAVEL SRL	ROMANIA GUIDED TOURS	SIBIU	SIBIU	ORG. ONLINE
BURG REISEN SRL	BURG REISEN	SIBIU	SIBIU	ORG. ONLINE
RIVER & SEA SERVICES SRL	RO VOYAGE	SIBIU	SIBIU	ORGANIZATOARE
TRAIL TRIPS SRL	TRAIL TRIPS	RASINARI	SIBIU	ORG. ONLINE
FILADELFIA SRL	FILADELFIA	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA
APICTURE SRL	ROMANIA PHOTO TOURS	SIBIU	SIBIU	ORG. ONLINE
ATLANTIC TRAVELS INTERNATIONAL SRL	ATLANTIC TRAVELS INTERNATIONAL	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA
ATLANTIC TRAVELS INTERNATIONAL SRL	ATLANTIC TRAVELS INTERNATIONAL	SIBIU	SIBIU	INTERMEDIARA
ATLANTIC TRAVELS INTERNATIONAL SRL	ATLANTIC TRAVELS INTERNATIONAL	MEDIAS	SIBIU	INTERMEDIARA

Sursa: Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri

Opțiuni de instruire în domeniul turismului

Odată cu desființarea școlilor profesionale de arte și meserii în județul Sibiu, ca de altfel și în alte județe ale țării, se simte o lipsă acută de forță de muncă cu grad mediu și ridicat de calificare în domeniul serviciilor turistice. Din discuțiile purtate cu diverși operatori și prestatori de servicii turistice de la nivelul județului, aceasta ar trebui să reprezinte o prioritate. Forța de muncă prezentă fie este insuficientă, fie lipsește din cauza tendinței de migrare în alte țări ale Uniunii Europene, datorită unei remunerații atractive.

Totuși, la nivelul județului Sibiu, conform Inspectoratului Județean Școlar Sibiu, funcționează o serie de licee cu profil de Turism și alimentație publică: Colegiul Economic „George Barițiu”, Colegiul Tehnic „Cibinium”, Liceul Tehnologic „Independența” – toate în Municipiul Sibiu; Colegiul „Școala Națională de Gaz” și Liceul Tehnologic „Automecanica” – din Medias; Liceul Tehnologic „Johannes Lebel” – din Tâlmăci. Pregătirea de specialitate este continuată apoi de specializările oferite de Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, din cadrul Facultății de Științe economice (Economia Comerțului, Turismului și Serviciilor).

Proiecte de digitalizare a ofertei turistice

Tema digitalizării necesită o cercetare aprofundată. Pe lângă website-ul destinației județene, există pagini web pentru destinația pentru ecoturism Colinele Transilvaniei, Țara Făgărașului, aplicațiile Sibiu city app și Questo. Multe dintre localitățile turistice au pagină proprie, iar organizatorii de evenimente și unitățile de primire turistică sunt prezente pe rețele de socializare.

2.9.8. Importanța activităților turistice în județul Sibiu

Importanța activităților turistice este un indicator care arată ponderea unor repere esențiale, cum ar fi numărul de firme, de salariați, precum și valorile profitului și a cifrei de afaceri din totalitatea activităților de turism, raportate pe de o parte la întreaga paletă de activități economice sau la cele care aparțin sectorului terțiar (cel al serviciilor), pentru întreaga unitate administrativ teritorială de referință.

Ponderea turismului în economia județului Sibiu

Dacă se face referire la întreaga paletă de activități economice ale județului Sibiu, se poate observa faptul că ponderea numărului de firme din turism raportată la totalul numărului de firme care activează pe raza

județului, la nivelul anului 2018, era de doar 8%, iar ponderea cifrei de afaceri se situa, pentru același an, la doar 3%. La egalitate, cu 6%, se situau ponderile salariaților și ale profitului obținute din activitățile turistice, raportate la numărul total de salariați și valoarea totală a profitului.

Ponderea turismului în sectorul terțiar al județului Sibiu

Ponderi ceva mai ridicate sunt înregistrate dacă raportarea se face doar la nivelul sectorului terțiar, lucru evident, datorită restrângerii paletei de activități economice la nivelul județului, prin eliminarea din ecuație a sectorului primar și a celui secundar, care ocupă ponderi apreciabile la nivelul județului. Astfel, se poate observa că ponderea numărului de firme din turism raportate la numărul total de firme din sectorul terțiar este de 10%. Cifra de afaceri înregistrează o diferență de 3 procente față de totalul județului, fiind de 7%. Ponderea salariaților din turism raportată la totalul de salariați din sectorul terțiar, respectiv a profitului din turism raportat la valoarea profitului obținut din activitățile sectorului terțiar sunt de 12% și respectiv 10%.

2.9.9. Concluzii turism și gastronomie

În județul Sibiu, activitățile turistice constituie o ramură importantă a paletei economice, profitul obținut din aceste activități fiind într-o continuă evoluție în perioada 2014-2018. Cu toate acestea, turismul constituie numai 3% din cifra de afaceri totală și reunește 8% din numărul total de firme și 6% din numărul total de angajați. Județul dispune de numeroase resurse turistice naturale (precum Munții Făgăraș, Cindrel, Lotrului, podișuri, lacuri, Ocna Sibiului) și antropice (Municipiul Sibiu, zonele microregionale autentice, fortificații, muzee și edificii cu valoare turistică), ce permit practierea a numeroase forme de turism: montan, pentru sporturi de iarnă, balnear, agroturism, turism cultural și sportiv, turism de afaceri sau gastronomic.

Exceptând perioada de pandemie, evoluția numărului de turiști și a numărului de înnoptări a fost una pozitivă în perioada 2014-2019. Aceasta se datorează unei baze de cazare și alimentație solidă de care dispune județul, la care se adaugă infrastructura de drumeție, domeniul schiabil și manifestările culturale și sportive, toate fiind susținute de o rețea numeroasă de operatori, asociații și organizații în domeniu. Astfel, județul Sibiu a reușit să se impună ca o destinație turistică aparte, preferată atât de turiștii români, dar mai ales de cei străini (în principal, după notorietatea obținută pe seama statutului de Capitală Europeană a Culturii, pe care l-a avut în anul 2007). Se consideră că turismul va reprezenta în continuare un punct esențial în dezvoltarea viitoare a județului, fiind necesare investiții pentru dezvoltarea unei platforme digitale de prezentare a ofertei turistice (bază de date GIS, catrografiarea traseelor, obiectivelor turistice și a habitatelor naturale), dar și în infrastructura de drumeții (construcția de cabane, refugii montane și amenajarea traseelor) sau pentru dezvoltarea domeniului schiabil (lărgirea ariei de schi, îmbunătățirea infrastructurii). Mai mult, prin specificul județului, direcțiile viitoare trebuie să favorizeze eco-turismul și agroturismul (inclusiv prin sprijinirea locuitorilor în dezvoltarea de microferme/ferme bio, dar și a bazei acestora de cazare și oferire a mesei) și dezvoltarea de piste de biciclete (pistă verde) între localitățile din microregiuni și chiar amenajarea de trasee turistice pentru cicliști.

Cele mai recurente nevoi care au reieșit din analiza efectuată în domeniul turismului au vizat necesitatea de creștere a gradului de acoperire a activităților turistice montane, balneare și culturale în toate zonele cu potențial, o mai bună conectivitate și accesibilitate a transportului public intermodal cu obiectivele

turistice, modernizarea facilităților pentru activități turistice de nișă (ex. sporturi de iarnă, drumeții), digitalizarea proceselor de promovare și monitorizare turistică, promovarea turismului verde și dezvoltarea practicilor din agro-turism, o mai bună promovare a gastronomiei locale și dezvoltarea turismului culinar. Din perspectiva avantajelor competitive ale județului Sibiu în domeniul turismului, cel mai important potențial care poate fi valorificat în perioada următoare se referă la baza de cazare bine dezvoltată și potențialul turistic variat (cultural, în natură, gastronomic, sportiv, de aventură, de business, de weekend), atractivitatea zonei montane și tendințele în ascendență pentru turismul sportiv și de nișă, rețea partenerială solidă pentru promovarea și dezvoltarea activităților turistice, autenticitatea zonelor etno-folclorice și agroturistice consacrate și acoperirea largă a siturilor Natura 2000, buna diversificare a gastronomiei locale la nivel de micro regiuni și potențialul ridicat de promovare a turismului culinar.

2.10 Cultură și patrimoniu

2.10.1. Inventarierea resurselor culturale

Analiza datelor disponibile relevă situația prezentă la nivelul județului Sibiu și oferă o imagine de ansamblu asupra potențialului de dezvoltare pe care îl are domeniul cultural. Cele mai multe date sunt aferente perioadei 2014-2020, însă pentru unii dintre indicatorii analizați lipsesc valorile ultimilor ani. Cu toate acestea, se pot identifica ușor tendințele din acest domeniu.

Conceptul de *vitalitate culturală* este folosit pentru a surprinde cele trei dimensiuni importante ale actului cultural, respectiv *prezența* oportunităților pentru realizarea producției și a consumului, *participarea* în activitățile culturale și *suportul* pentru activitățile culturale⁴³. Raportul de Cercetare "Vitalitatea culturală a orașelor din România, ediția din 2018" al Institutului Național pentru Cercetare și Formare Culturală este o sursă importantă utilizată în cadrul analizei, întrucât permite înțelegerea nivelului de vitalitate culturală a teritoriilor românești, chiar dacă analiza este concentrată asupra orașelor și nu asupra județelor. Conform acestui raport, Sibiu este un oraș cu o viață culturală medie de foarte bună calitate care se remarcă la nivel național printr-un echilibru al indicilor de vitalitate culturală⁴⁴. Importanța orașelor în viața culturală este imensă, fiind motoarele care catalizează și pun în mișcare inițiative de care beneficiază nu doar locuitorii aceluși oraș. Astfel, un oraș cu o vitalitate culturală ridicată are potențialul de a transforma viața culturală a întregului județ, facilitând organizarea de activități și atragerea de resurse umane calificate și implicând comunitățile în procesele de valorificare a patrimoniului imaterial.

Valoarea indicelui compozit a plasat Sibiu în 2016 pe locul 4 în topul orașelor din România, după Cluj-Napoca, Sfântu Gheorghe și Miercurea Ciuc⁴⁵. Conform rezultatelor subindicilor analizați, Sibiu a avut o valoare ridicată a indicelui participării culturale, plasându-se pe locul 1 în topul național sub acest aspect (în clasament nu a fost luat în considerare Bucureștiul). Dacă cele 3 orașe din fruntea clasamentului aveau fiecare câte o dimensiune pozitivă dominantă, Sibiu era în 2016 într-o zonă medie pe toate palierele, reușind să se claseze pe locul 4 în topul național tocmai datorită acestui echilibru la o valoare ridicată.

Figura nr. 22 Scoruri obținute pentru Municipiul Sibiu pentru subindicii care au compus indicatorul de vitalitate culturală (2016)

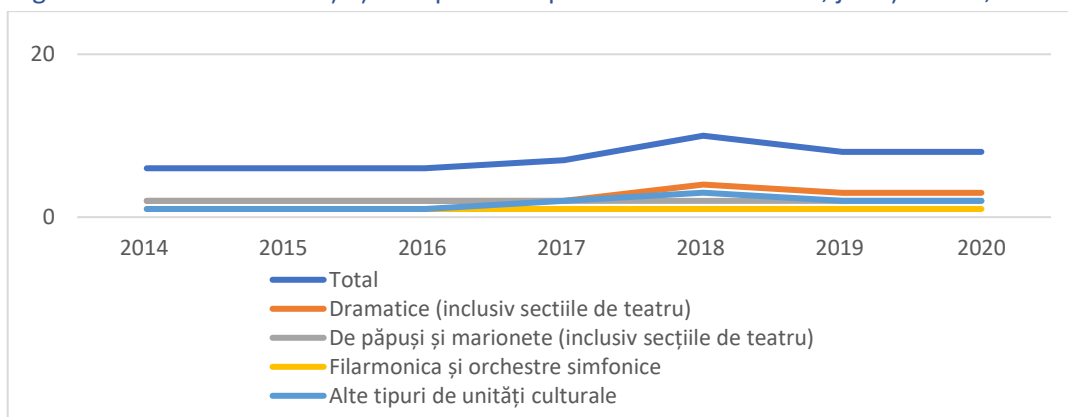
Sursa: Centrul de Studii și Cercetări în Domeniul Culturii

Municipiul Mediaș a fost, de asemenea, inclus în analiza Raportului *Vitalitatea culturală a orașelor din România*. Locul ocupat de Mediaș în clasamentul orașelor analizate în funcție de indicele general de

vitalitate culturală (2016) este 45 (din 46), aceeași poziție ocupând și pentru subindicele cheltuielilor bugetare și pentru subindicele resurselor umane specializate. În ceea ce privește subindicele de infrastructură culturală pentru același an, orașul Mediaș a ocupat poziția 42. Participarea culturală din orașul Mediaș situează UAT-ul pe locul 30, iar subindicele industriilor culturale plasează acest oraș pe poziția 22.

În anul 2019, conform INS, industria spectacolelor prezenta la nivelul județului, opt instituții și companii de spectacole sau concerte, dintre care trei dramatice, două de păpuși și marionete, o filarmonică și alte două tipuri de unități culturale. Acestea sunt în scădere comparativ cu anul 2018, dispărând o instituție dramatică și una din categoria alt tip. Se remarcă faptul că anul cu cele mai multe instituții de spectacol și concert a fost anul 2018. În 2020, conform sursei anterior menționate, la nivelul județului, comparativ cu 2019, sunt păstrate aceleași valori numerice cu privire la infrastructura industriei spectacolelor.

Figura nr. 23 Instituții și companii de spectacole sau concerte, județul Sibiu, 2014-2019

Sursa: Institutul Național de Statistică

Infrastructura în care aceste instituții își desfășoară activitatea a cunoscut un trend ascendent, de la 1.301 de locuri în anul 2014, la 1.408 în anul 2019. Această creștere se datorează în principal creșterii numărului de locuri în sălile care găzduiesc spectacole de teatru, acestea înregistrând 450 de locuri până în 2017, pentru ca în 2018 numărul să fie de 570. Se remarcă faptul că secțiunile de teatru de păpuși și marionete au cunoscut o scădere în 2015, de la 376 la 363, iar filarmonica și orchestrele simfonice au un număr constant de locuri pentru perioada analizată, respectiv 475. În 2020, infrastructura instituțiilor de spectacol înregistrează o scădere de la 1.408 de locuri în 2019, la 1.366. În timp ce filarmonica și orchestrele își păstrează numărul constant de locuri, respectiv 475, în rândul celorlalte instituții, numărul locurilor se reduce. Astfel, în instituțiile dramatice (inclusiv secțiunile de teatru) numărul locurilor scade la 542 de locuri, față de 570 în 2019, iar la instituția de păpuși și marionete (inclusiv secțiunile de teatru) scade la 349, față de 363 în anii anteriori.

În ceea ce privește industria cinematografică, Sibiuul găzduiește trei cinematografe, fiind județul cu numărul cel mai mare de cinematografe din regiune. Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, la nivelul județului Sibiu existau în 2019, trei cinematografe. Acestea aveau o acoperire de 2.186 de locuri, de aproape trei ori mai mult decât în anul 2018. Se remarcă astfel că un singur cinematograful a mărit capacitatea de locuri a județului. De asemenea, se observă o creștere exponențială a numărului de locuri pe măsură ce alte cinematografe au fost deschise de-a lungul timpului, astfel că dacă în 2018 au

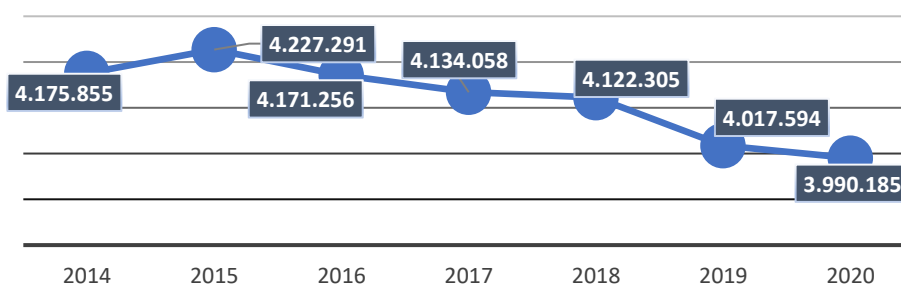
fost adăugate 490 de locuri la numărul total disponibil la nivel de județ, în 2019 au fost suplimentate 1.466 de locuri prin deschiderea unui cinematograful în cadrul Promenada Mall Sibiu, respectiv CineGold. Chiar dacă datele nu sunt disponibile pentru anul 2020, este cunoscut faptul că în martie 2020 a mai fost deschis un cinematograful de tip multiplex cu o capacitate de peste 860 de locuri, anume Cineplex Sibiu.

Distribuția muzeelor la nivelul județului Sibiu se realizează în funcție de importanța culturală și turistică a fiecărei localități de la nivelul județului. Se poate observa că cea mai mare distribuție a muzeelor din totalul existent la nivelul județului se află în Municipiul Mediaș (cinci din totalul de 25 de la nivelul județului în perioada de referință 2014-2017), Municipiul Sibiu (patru din totalul de 25 de la nivelul județului în perioada de referință 2014-2017) și orașul Agnita (două din totalul de 25 de la nivelul județului în perioada de referință).

Distribuția bibliotecilor de la nivelul județului Sibiu se realizează în funcție de nivelul demografic și nevoia existentă din fiecare localitate a județului. Se poate observa că cel mai mare număr al bibliotecilor din totalul existent la nivelul județului se află în Municipiul Sibiu (48 din totalul de 181 de la nivelul anului 2020) și Municipiul Mediaș (19 din totalul de 188 de la nivelul anului 2020).

Biblioteca ASTRA și-a menținut funcția de bibliotecă județeană, precum și calitatea de coordonatoare a bibliotecilor publice din județ. Din evidențele Bibliotecii județene ASTRA rezultă că în sistemul public funcționează o bibliotecă județeană cu două corpuri de clădire la sediul central: corpul B, clădire nouă, inaugurată în 1 ianuarie 2007, respectiv sediul istoric (corp A), reabilitat și recepționat în 2011, precum și patru filiale în cele mai mari cartiere din municipiul Sibiu (Bâlea, Vasile Aaron, Hipodrom și Valea Aurie) și o filială în orașul Cisnădie, precum și 22 biblioteci publice în județ. Dintre cele existente, marea majoritate nu au sedii proprii, funcționând în cămine culturale, primării, case de cultură sau în chirie. Unele administrații locale au decis unificarea fondurilor bibliotecii publice cu cele ale școlilor, pentru a scăpa de grijile localului propriu și ale gestiunii. Numărul de volume existente în bibliotecile de la nivelul județului Sibiu a scăzut cu aproximativ 6% (de la 4.175.855 volume în 2014, la 3.990.185 volume în 2020).

Figura nr. 24 Evoluția numărului total de volume din bibliotecile de la nivelul județului Sibiu (2014 – 2020)

Sursa: Institutul Național de Statistică

2.10.1.1. Cheltuielile bugetare pentru cultură

Cheltuielile bugetare reprezintă, pentru orice domeniu, nivelul de interes atât al decidenților politici, cât și al cetățenilor. Astfel, din datele disponibile pentru anul 2016, doar la nivelul Municipiului Sibiu se poate remarca faptul că, în ceea ce privește cheltuielile bugetare pentru cultură, acestea sunt cu mult peste media celorlalte orașe din România⁴⁶, doar Miercurea Ciuc, Craiova și Arad având valori mai ridicate. Municipiul Mediaș se află în cealaltă parte a clasamentului orașelor analizate, astfel că pentru subindicele cheltuielilor bugetare, Mediaș ocupă poziția 45 din 46.

Întrucât subindicele referitor la cheltuielile bugetare pentru cultură a înregistrat un scor extrem de pozitiv, este important de menționat că pentru perioada 2014-2017, subindecele înregistrează o creștere graduală. Scorul obținut pentru anul 2016 plasează Municipiul Sibiu pe locul al cincilea în ierarhie. În ciuda creșterii raportate între 2016 și 2017, aceasta nu este suficientă pentru a schimba poziția municipiului în clasament.

2.10.1.2. Personalul din domeniul cultural

În ceea ce privește cel de-al treilea element al indicatorului de vitalitate culturală, respectiv personalul din domeniul cultural, datele Institutului Național de Statistică indică faptul că, din cei 128.761 de salariați de la nivelul județului în anul 2020, 2.097 erau angajați în activități de spectacole, culturale și recreative, însemnând 1,63% din personalul angajat la nivelul întregului județ. Numărul salariaților a fost unul într-o continuă creștere atât la nivelul domeniului cultural, cât și la nivelul celorlalte industrii active din județ. Totuși, analizând datele oferite de INS, în anul 2020, se evidențiază o scădere a numărului salariaților la nivelul județului, cât și a personalului din domeniul cultural, față de anii anteriori. În comparație cu 2014, în anul 2020, personalul din activitățile de spectacole, culturale și recreative a crescut cu 41%. Cea mai mare creștere a fost înregistrată însă în anul 2018, când personalul angajat în domeniul cultural a crescut cu 47% față de anul de referință 2014. În același an, salariații din domeniul cultural au atins cea mai mare pondere din totalul numărului de salariați de la nivelul județului, respectiv 1,65%. Astfel, în ultimul an analizat (2020) a fost înregistrată o scădere față de anul anterior.

Conform datelor disponibile pe INS, la nivelul instituțiilor de spectacole și concerte, în Municipiul Sibiu erau angajate în 2020 un număr de 352 de persoane, în creștere față de 2014 cu 20% (când lucrau în aceste companii de spectacole și concerte 293 de persoane). Nu există date privind celelalte localități din județul Sibiu.

Bibliotecile din județul Sibiu cunosc o scădere a personalului începând cu anul 2016. Astfel, în 2016 a fost atins maximul perioadei analizate, la nivelul județului fiind angajate în biblioteci 257 de persoane, cu 62% mai mult decât în anul 2014. În anul 2020 însă, ultimul an al perioadei analizate pentru care există date, personalul a scăzut până la 237. Cel mai ridicat număr de personal a fost înregistrat în Municipiul Sibiu, acolo unde se află majoritatea bibliotecilor din județ. În anul 2020, din cele 237 de persoane angajate la nivel de biblioteci, 151 erau în Municipiul Sibiu, acestea reprezentând 63% din totalul personalului de la nivel județean.

Personalul din muzee reflectă, de asemenea, distribuția acestora la nivelul județului, astfel că din cele 348 de persoane angajate în anul 2020 în muzeele din județ, 321 erau în Municipiul Sibiu, reprezentând aproximativ 92% din personalul angajat de la nivelul întregului județ. Orașele Săliște și Mediaș aveau în

anul 2020, câte 6, respectiv 12 persoane angajate la nivelul muzeelor, împreună însumând mai puțin de 10% din personalul de la nivelul întregului județ. Creșterea numărului de persoane angajate în muzeele din județul Sibiu a fost una constantă, remarcându-se anul 2016 în care s-a înregistrat o creștere de 12% față de anul precedent. Această creștere a personalului s-a resimțit în special în Municipiul Sibiu, acolo unde au fost angajate 36 de noi persoane (12%) în anul 2016. Pentru Municipiul Mediaș, cea mai mare creștere de personal din muzee a avut loc în 2018 și a fost de 30%. Anul 2020, în contextul pandemiei Covid-19, a adus o reducere de personal la nivelul Municipiului Sibiu și orașului Săliște, cel din urmă înregistrând o scădere a personalului de 50%.

2.10.1.3. Activitățile culturale și participarea spectatorilor

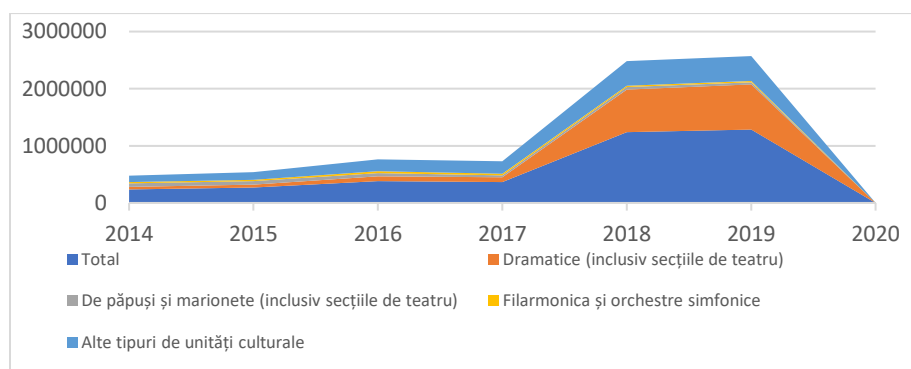
În ceea ce privește spectacolele și concertele, numărul acestora a crescut constant la nivel național. În Regiunea Centru însă, se remarcă două județe unde a avut loc o scădere a activităților de acest tip, respectiv Alba și Harghita. Cea mai impresionantă creștere a avut loc la nivelul județului Sibiu, numărul spectacolelor și concertelor în 2019 reprezentând aproximativ 35% din totalul acestora de la nivelul Regiunii Centru. În județul Alba au loc cele mai puține activități de acest fel din regiune.

Infrastructura pe care județul Sibiu o deține și care a cunoscut o dezvoltare importantă pentru unele dintre activitățile culturale, a permis desfășurarea de activități mai multe și mai diverse. Se remarcă o creștere importantă a acestor tipuri de activități culturale, astfel că în anul 2019, spre deosebire de anul 2014, totalul spectacolelor și concertelor a crescut cu 232% (de la 619 în 2014 la 2.056 în 2019). Cea mai mare creștere a fost înregistrată în anul 2018 când au fost susținute la nivelul județului Sibiu 2.142 de concerte și spectacole. În 2020, contextul pandemic a restricționat desfășurarea totală sau parțială a spectacolelor și concertelor, astfel încât, la nivel național, numărul evenimentelor de acest tip s-a redus la jumătate față de punctul de referință, anul 2014. Drept consecință, atât la nivel regional, cât și județean, numărul spectacolelor desfășurate nu atinge valorile anului de referință, 2014. Diferența cea mai notabilă este în județul Harghita, unde există o scădere de 68% a numărului de spectacole și concerte, față de 2014. În județul Sibiu, numărul spectacolelor și concertelor reprezintă circa 26% (526) din totalul evenimentelor de acest tip organizate la nivelul Regiunii Centru (2.045), alături de județul Brașov cu 24% (493).

În ceea ce privește participarea spectatorilor și a auditorilor la aceste activități, aceasta a cunoscut și ea o creștere direct proporțională cu activitatea culturală desfășurată. Creșterea se poate observa atât la nivel național, dar mai ales la nivel regional, unde numărul spectatorilor și a auditorilor s-a dublat între 2014 și 2019. Foarte important de remarcat este faptul că această creștere din regiune a avut loc mai ales datorită creșterii din județul Sibiu. Nici unul dintre județele analizate nu a înregistrat o creștere atât de spectaculoasă ca cea din județul Sibiu. De altfel, în anul 2019, spectatorii și auditorii din județul Sibiu reprezentau mai mult de 66% din totalul înregistrat la nivelul regiunii. Anul 2020 este definit de contextul pandemic, fapt notabil în desfășurarea în condiții normale a evenimentelor culturale. Drept consecință a numărului redus de evenimente și prezența spectatorilor este scăzută. Astfel, județul Sibiu înregistrează o scădere de 93% a numărului de spectatori față de anul anterior, 2019. Însă, pentru a evidenția progresul obținut în anii precedenți, județul Sibiu menține prezența cea mai ridicată a spectatorilor, la nivel regional.

Anul cu cei mai mulți spectatori a fost anul 2019, iar anul care a înregistrat cea mai mare creștere față de anul precedent a fost anul 2018. Anul 2018 este anul în care au funcționat cele mai multe instituții de acest profil (10), iar creșterea numărului de spectatori și auditori față de anul 2017 este de 240%. Instituțiile dramatice au atras cei mai mulți spectatori noi, iar creșterea a continuat și în anul 2019, când, pentru teatrul de păpuși și filarmonică, numărul spectatorilor a fost mai mic decât în 2018. În total, în anul 2019, în comparație cu anul 2014, creșterea numărului de spectatori și auditori de la nivelul județului Sibiu este de 437%. Remarcantă este și creșterea numărului de spectatori pentru activitățile culturale care nu sunt cuprinse în clasificarea clasică, ci surprind mai degrabă activitățile culturale alternative, moderne. În 2020, progresul ascendent al industriei de spectacole și concerte este încetinit de contextul pandemic, fapt ce poate fi observat prin prezența scăzută a spectatorilor la evenimentele de ordin cultural. Astfel, se înregistrează cea mai mare scădere a numărului de spectatori față de anul precedent, 2019. La nivelul județului Sibiu, instituțiile de spectacole și concerte care au înregistrat pierderi semnificative a numărului de spectatori în comparație cu anul 2019, sunt cele dramatice, cu o scădere de 98%. Având în vedere efectele negative ale pandemiei COVID-19 asupra industriei organizării de evenimente culturale, numărul spectatorilor, la nivelul județului Sibiu, este mai redus cu aproximativ 63% față de anul de referință, 2014.

Figura nr. 25 Evoluția numărului de spectatori și auditori în instituțiile de spectacole și concerte de la nivelul județului Sibiu, 2014 - 2020

Sursa: Institutul Național de Statistică

Volumele care au fost împrumutate în perioada 2014-2020 au cunoscut o scădere importantă, de la 848.083 la 272.478, respectiv de 67,87%. Se observă că această scădere este direct proporțională cu scăderea numărului de cititori. Cele mai multe cărți se împrumută în bibliotecile publice și în unitățile școlare.

Numărul de cititori activi de la bibliotecile din județ este, de asemenea, în scădere. De la începutul perioadei analizate (2014) până în anul 2020, numărul cititorilor activi a scăzut cu circa 45%. Se poate observa faptul că în anul 2020, cei mai mulți cititori activi erau din Municipiul Sibiu, aceștia reprezentând 56% din cititorii de la nivelul întregului județ. Celelalte localități au un număr mult mai mic de cititori activi (de exemplu Municipiul Mediaș, care se află pe cea de-a doua poziție, are o pondere de doar 9,5% din numărul de cititori activi de la nivel județean).

În județul Sibiu tradiția muzeografiei se menține la standarde înalte pe plan național și zonal. Ca observație generală în domeniul muzeelor și colecțiilor muzeale, din punctul de vedere al numărului lor, se constată

un progres vizibil față de anii '80 ai secolului trecut. Județul Sibiu dispune de două muzee naționale, Muzeul Brukenthal, cu cinci secții, C.N.M. ASTRA, cu patru secții muzeale, Muzeu Municipal Mediaș, cu două secții muzeale, patru muzee orașenești la Avrig, Agnita, Cisnădie și Săliște, zece muzee sătești, zece muzee și colecții muzeale eclesiastice, trei case memoriale din care una, Casa "Octavian Goga" din Rășinari este în sistem privat, un muzeu tehnic la Sadu, precum și un Ecomuzeu la care s-au asociat obiective din șase localități: Săliște, Gura Râului, Moșna, Valea Viilor, Chirpăr – Săsăuș și Biertan.

Județul Sibiu are un patrimoniu de 1.362.005 piese, reprezentând 11,4% din totalul pieselor din muzeele de la nivel național, și se situează pe locul II în România după București (cu 3.921.261 piese reprezentând 32,85%). Tabelul de mai jos prezintă situația comparativă a numărului de piese din județul Sibiu cu cea din județele Alba (cu 235.864 piese), Brașov (cu 433.168 piese), Mureș (179.026 piese), Covasna (193.384) și Harghita (cu 181.090). Se remarcă bogăția județului în comparație cu celelalte județe în regiune, dar și comparativ cu nivelul național.

Distribuția pieselor pe colecții în cadrul județului Sibiu este următoarea: artă plastică – 16.721 piese, artă decorativă – 755, arheologie – 43.406, numismatică, etnografie-62.459, carte veche – 43.660, istorie – 120.321, istorie naturală – 1.073.905, alte categorii – 778, în total: 1.362.005 piese.

Rata de vizitare a muzeelor de la nivelul județului a crescut în perioada 2014-2019 cu aproximativ 89,68% (diferență număr vizite de 791.089 între 2014 și 2019). Anul 2020 indică o scădere de 60% a numărului de vizitatori, comparativ cu anul precedent (2019). De asemenea, restrângerea mobilității populației în contextul pandemiei COVID-19, contribuie la numărul redus de vizitatori, cel mai scăzut din perioada (2014-2020).

Ecosistemul cultural al județului Sibiu menționat și detaliat anterior nu s-ar fi putut constitui fără aportul instituțiilor de cultură din județ. La nivelul județului Sibiu există cinci instituții de cultură care se află în subordinea directă a Consiliului Județean Sibiu (Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Cindrelul – Junii” Sibiu, Biblioteca Județeană ASTRA, Școala Populară de Arte și Meserii „Ilie Micu”, Complex Național Muzeal ASTRA, Filarmonica de Stat Sibiu).

Mai mult decât atât, județul Sibiu dispune de un adevărat sistem de promovare a meșteșugurilor tradiționale care se impune a fi susținut și încurajat. Galerile de artă ale C.N.M. ASTRA, Galerile și atelierile artiștilor plastici, Târgul creatorilor populari din România, Târgul olarilor, Circuitele Ecomuzeului Regional Sibiu, Olimpiada Națională a Meșteșugurilor Artistice Tradiționale, Festivalul Național al Datinelor și Obiceiurilor. Proiectul „Tezauru umane vii”, Festivalul „ASTRA Film”, clasele externe ale Școlii populare de arte și meserii „Ilie Micu” sunt realități culturale ale prezentului cu rol major în promovarea industriilor culturale în respectul valorii și a tradiției.

În prezent, patrimoniul a ajuns să desemneze totalitatea bunurilor moștenite din trecut, de ordin natural (resursele) și cultural (artefactele). Patrimoniul fie natural, fie cultural poate fi considerat parte definitorie a conștiinței regiunilor unei țări sau a unei întregi națiuni în raport cu alte regiuni ale aceleiași țări sau în raport cu celelalte națiuni. Valoarea identitară s-a păstrat până în zilele noastre și va reprezenta în viitor un vector al conservării specificității de grup în viitorul globalizat.

În județul Sibiu patrimoniul se identifică ca un factor important pentru păstrarea identității valorilor culturale locale, regionale și naționale, de dezvoltare durabilă, coeziune și incluziune socială. Conform

definițiilor utilizate de legislația referitoare la patrimoniu cultural național, definiții care trebuie corelate cu patrimoniul cultural județean, patrimoniul este compus din bunuri culturale mobile (bunuri cu semnificație istorică și documentară, bunuri cu valoare artistică, bunuri cu valoare etnologică, bunuri cu valoare științifică și tehnică), imobile (monumentele arheologice, situri, zone construite protejate, locuri istorice, parcuri, grădini) și imateriale (manifestări și expresii culturale tradiționale care sunt rezultatul activității de creație a unei comunități umane).

Județul Sibiu este un județ deosebit de important pentru România datorită patrimoniului său imobil, atât a fondului construit, cât și a peisajului cultural, care înseamnă integrarea elementelor antropice în mediul ambiant. Patrimoniul imobil al județului se gestionează pe baza Listei Monumentelor Istorice publicată în Monitorul Oficial al României în 2016, având un caracter oficial și legal. În sinteză, lista cuprinde:

- Monumente și ansambluri de arhitectură: 512;
- Situri arheologice: 84;
- Clădiri memoriale: 8;
- Artă plastică cu valoare memorială: 42;
- Zone istorice protejate: 20.

În total, un număr de 665 monumente au fost incluse în Lista Monumentelor Istorice din 2016. De asemenea, în județul Sibiu există două monumente istorice incluse pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și anume: siturile Biertan și Valea Viilor.

În ceea ce privește patrimoniul mobil, cea mai importantă instituție care administrează muzee, colecții, arhive și biblioteci este Muzeul Național Brukental din Sibiu, fiind printre cele mai importante din țară și care are un prestigiu european valoros. Astfel, principalele deținătoare de patrimoniu mobil în județul Sibiu sunt muzeele și colecțiile muzeale.

2.10.2 Resursele patrimoniului imaterial

Pentru județul Sibiu, patrimoniul imaterial este de o importanță deosebită pentru recunoașterea județului la nivel național și internațional. Instituțiile cu atribuții legale în domeniul cercetării, conservării și valorificării patrimoniului cultural imaterial sunt: Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Cindrelul-Junii” (pentru coordonarea tuturor așezămintelor culturale din județul Sibiu), Școala populară de arte și meserii „Ilie Micu” și CNM ASTRA. Lor li se adaugă așezămintele de cultură, ONG-urile, de toate felurile, biserica și școala, așezate temeinic pe respectul tradiției și a specificului local.

Cele 5 zone etnofolclorice (Mărginimea Sibiului, Țara Oltului, Țara Secașelor, Valea Hârtibaciului, Valea Târnavelor) au început să cunoască deja o dezvoltare importantă, Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară și Grupurile de Acțiune Locală facilitând acest proces în ultima perioadă. Dintre aceste 5 zone, Valea Hârtibaciului și Mărginimea Sibiului par a fi cele mai de succes din perspectiva activităților culturale dezvoltate. Din păcate însă, lipsa datelor la nivel județean cu privire la activitățile și oportunitățile create fac imposibilă colectarea tuturor informațiilor care măsoară dezvoltarea zonelor.

Bogăția patrimoniului cultural imaterial al județului este, de asemenea, direct corelată cu nivelul ridicat de diversitate etnică: județul prezintă un model unic de tradiții etnice diverse, limbi și costume, ca urmare a evoluției sale istorice. Sibiu este un județ în care prezența și stabilitatea minorităților etnice pot reprezenta un avantaj pentru dezvoltarea unei oferte culturale competitive și, prin urmare, pentru dezvoltarea sa durabilă generală. În acest scop, tradițiile etnice nu numai că ar trebui păstrate, ci acestea ar trebui valorificate și promovate într-un mod contemporan și competitiv.

Dintre inițiativele care valorifică comunitățile rurale și patrimoniul imaterial, se evidențiază activitățile din cadrul destinației de ecoturism Colinele Transilvaniei. Inițiativă a mai multor organizații non-guvernamentale, aceasta cuprinde o suprafață de aproximativ 269.737 hectare, 90.868 locuitori din 30 de comune și orașe din județul Sibiu. Notabilă este includerea a 25,59% din suprafața totală a județului în sit, dintre care 50,34% este reprezentată de suprafața ariilor naturale protejate. Aceasta se remarcă prin recunoașterea pe plan național ca brand de destinație ecoturistică ce include un peisaj cultural divers și autentic. Brandul este fundamentat pe un peisaj cu valoare ecologică ridicată care depinde de interacțiunea cu comunităților tradiționale. Destinația are în circuit 500 de kilometri de trasee marcate disponibile în cadrul aplicației mobile Zenithmaps. Principalele activități includ rute de turism de aventură și anume cicloturism, drumeții, turism ecvestru, observarea florei și faunei, geocaching, ciclodrează și puncte gastronomice certificate cu produse de proveniență din ferme ecologice. De asemenea promovează unități de cazare care dețin certificare în ecoturism sau sunt membre Eco-Romania și anume, asigură conservarea naturii și dezvoltarea a comunităților locale prin turism durabil.

În concluzie, valorificarea patrimoniului construit a conferit orașului un brand național și internațional care are capacitatea de a atrage investitori și resurse umane de valoare. Astfel, este important ca și pe viitor să se studieze posibilitatea de a susține, prin politici publice sau diverse programe de finanțare, demersurile de întreținere și reabilitare a patrimoniului cultural imobil și mobil, dar și de valorificare și promovare a patrimoniului cultural imaterial. În încercarea de susținere a interferenței rural – urban, ar fi dezirabilă țintirea către dezvoltarea unui model regional de afaceri culturale bazat pe patrimoniul imaterial al zonei. Astfel, promovarea afacerilor verzi sau culturale existente ca exemple de succes în rândul comunităților cu ajutorul primăriilor, ar putea contribui la o coeziune a tipului de turism durabil al zonei, ce putea fi ulterior inclus în ofertele oficiale de turism.

Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale "Cindrelul – Junii" Sibiu (CJCPCT) a fost înființat în anul 1968, funcționând sub autoritatea Consiliului Județean Sibiu. Activitatea acestui centru este una diversă, coordonând proiecte în domeniul culturii tradiționale și reușind de-a lungul timpului să organizeze festivaluri folclorice naționale și internaționale, spectacole, evenimente dedicate gastronomiei, târguri, expoziții, dar și cercetări în teren și programe educaționale. Dintre aceste manifestări culturale, patru sunt considerate a fi proiecte mari: Festivalul-Concurs al Cântecului Popular Românesc „Lucreția Ciobanu”, Festivalul Internațional de Folclor „Cântecele Munților”, „Târgul Olarilor” și Festivalul Național de Folclor „Ioan Macrea”.

Biblioteca Județeană ASTRA reprezintă continuarea eforturilor intelectualilor din secolul XIX, Asociațiunea Transilvăneană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român, înființată în 1861, fiind entitatea care începe demersurile care de-a lungul anilor vor crește patrimoniul bibliotecii. În prezent, după cele mai recente statistici, fondul total al Bibliotecii Județene ASTRA Sibiu se ridică la 847.455 de documente.

Pe teritoriul Județului Sibiu, sub egida Bibliotecii Județene ASTRA, își desfășoară activitatea bibliotecii în localitățile: Șeica Mică, Biertan, Gura Râului și Marpod. Un succes important al Bibliotecii îl reprezintă digitalizarea, astfel că pe parcursul anului 2020 au fost realizate 9.977 unități digitale, cu 279.723 pagini pentru care s-au înregistrat 289.354 accesări unice și 2,5 milioane de vizite.

Conform Raportului de Activitate al Bibliotecii pentru anul 2020, se poate observa o capacitate de adaptare remarcabilă, în special în contextul digital al secolului XXI, demonstrând că bibliotecile nu sunt instituții ale trecutului, ci dimpotrivă, dacă urmează un proces de transformare digital pot deveni adevărate hub-uri pentru comunități. Expoziții de carte și de pictură, cursuri de limbi străine, proiecții video, lecturi publice și cercuri de lectură, spectacole, în total peste 70 de astfel de activități au fost organizate de Biblioteca ASTRA într-un an dificil, cu multe restricții sanitare și cu limitări bugetare. Parteneriatele pe care le-a încheiat Biblioteca în acest an au fost atât cu alte instituții din județ, precum Muzeul ASTRA sau Universitatea Lucian Blaga, cât și cu parteneri internaționali precum Institutul Confucius din China sau parteneri naționali precum Biblioteca Metropolitană din București sau Muzeul Național Cotroceni. Biblioteca ASTRA se confruntă cu o creștere a costurilor de întreținere, astfel că, în ceea ce privește bugetul pentru achiziția de publicații, acesta scade. De asemenea, spațiul de depozitare este insuficient pentru publicații, iar unele echipamente sunt uzate moral și fizic. Problemele de ordin bugetar logistic cu care se confruntă Biblioteca ASTRA sunt susținute și de datele statistice care arată reducerea anuală a volumelor eliberate și scăderea numărului de cititori activi la nivelul județului Sibiu.

Școala Populară de Arte și Meserii „Ilie Micu” este instituția prin care iubitorii de artă se pot pregăti în domeniul educației permanente, al culturii și creației tradiționale. Cursurile oferite de Școala Populară vizează artele vizuale, studiul instrumentelor muzicale, folclor și tradiții populare. Evenimentele organizate în cadrul acestei instituții urmăresc valorificarea cunoștințelor acumulate de cursanți, organizându-se spectacole și concerte, expoziții și conferințe.

Complexul Național Muzeal ASTRA este cea mai importantă instituție etnomuzeală din țară, având, la fel ca Biblioteca Județeană ASTRA, origini în secolul XIX. Prima expoziție a avut loc în 1905. Mesajul instituției vizează prezervarea și salvagardarea patrimoniului cultural național, material și imaterial, pentru generațiile următoare. La momentul elaborării prezentei analize, Complexul Muzeal reunește Muzeul în Aer Liber, Muzeul Civilizației Transilvănene, Muzeul Emil Sigerus și Muzeul Franz Binder. Există, de asemenea, și o bogată activitate de conservare și restaurare, remarcându-se prezența Direcției pentru Conservare și Restaurare, Centrul de Pregătire a Conservatorilor și Restauratorilor și Centrul ASTRA pentru Patrimoniu. Mai mult decât atât, Complexul Muzeal are și editură prin intermediul căreia apar două reviste științifice.

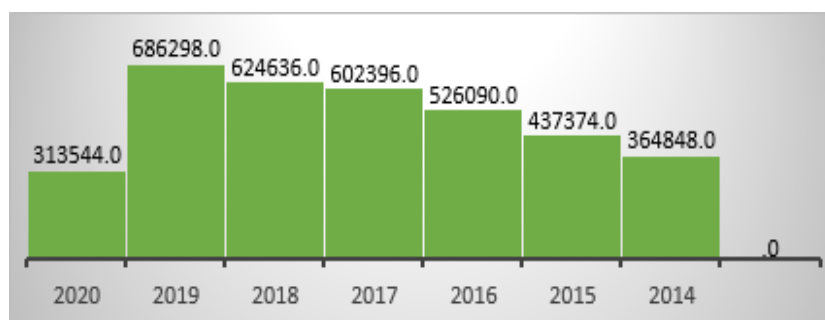
Activitățile Complexului Muzeal sunt multiple și diverse, iar partenerii provin din diverse domenii și locuri. De la copii la meșteri populari, studenți sau doar pasionați de artă și istorie, Complexul Muzeal este, probabil, cea mai activă instituție de profil, oferind programe variate, atât în Sibiu, cât și în alte localități din județ.

Dintre programele muzeului care urmăresc educarea comunităților, cele mai relevante sunt:

- *Programul Astra multicultural*, prin care se urmărește educarea minorităților etnice din România în ceea ce privește coabitarea. Prin acest proiect se urmărește și eliminarea conservatorismului de la nivelul județului Sibiu.
- *Programul Grădină și peisaj* cu Târgul de Țară urmărește aducerea de comunități din fiecare regiune a județului Sibiu. În acest cadru, indivizii își expun și valorizează resursele proprii (de exemplu: dans, gastronomie, meșteșuguri etc). Astfel, se poate dezvolta o relație între muzeu, comunitate și vizitator.
- *Comunități în muzeul ASTRA* vizează comunități din toată țara. Acest program are ca scop promovarea patrimoniului prin lucrul cu publicul (de exemplu susținerea de ateliere).
- Prin programul *Anima Astra* se promovează ateliere meșteșugărești de tâmplărie, confecționat bijuterii tradiționale din piele și mărgelă, pictură mobilier țărănesc, pictură pe lemn și piatră și un atelier de morărit, care, în viziunea instituției, reprezintă viitorul agroturismului.

Pentru a putea înțelege impactul Muzeului ASTRA în județul Sibiu se poate urmări evoluția numărului de beneficiari ai activităților culturale între anii 2014-2020. În figura următoare se poate vedea o creștere anuală a numărului de beneficiari direcți ai activităților culturale, de la peste 300 de mii de beneficiari, dublându-se numărul la aproape 700 de mii de beneficiari în anul 2019. De asemenea, dacă se ia în considerare impactul pandemiei Covid-19 asupra activităților culturale în general, anul 2020 înregistrează cele mai mici numere. De menționat că datele relevă numărul de beneficiari direcți în spațiul fizic al muzeului și nu ia în considerare numărul de vizitatori online.

Figura nr. 26 Numărul beneficiarilor activităților Muzeului ASTRA 2014-2020

Sursă: Rapoarte de activitate ale Muzeului ASTRA 2014-2020

Filarmonica de Stat Sibiu a fost fondată în 1949, după mai bine de 300 de ani de activitate culturală specifică în oraș. De-a lungul timpului au fost susținute mii de concerte simfonice și de muzică de operă, fiind recunoscută național și internațional, iar interpreții români au efectuat concerte în țară și peste hotare. În prezent, Filarmonica de Stat din Sibiu organizează concerte simfonice, recitaluri, festivaluri și festivaluri concurs. Mai mult decât atât, în anul 2020, marcat de pandemie și izolare, Filarmonica a reușit să producă evenimente chiar din casele interpreților, fiind prezentă în mediul online chiar și când accesul era interzis în sălile de spectacol.

În anul 2020, Filarmonica de Stat din Sibiu a colaborat cu alte instituții de profil din țară, asociații culturale, teatre și centre culturale, actori privați și autorități publice. Nevoile instituției sunt legate de resursa umană calificată, de atracția partenerilor internaționali și de provocările financiare. Filarmonica a

desfășurat în anul 2019 peste 80 de evenimente: concerte simfonice, recitaluri și concerte camerale, spectacole de operă și operă pentru copii etc.

2.10.3. Concluzii cultură și patrimoniu

Analiza realizată la nivelul județului Sibiu arată o creștere exponențială a domeniului cultural datorată vizibilității câștigate, la nivel național și internațional, în urma evenimentului “Sibiu- Capitala Culturală Europeană 2007”. Diversitatea actorilor culturali și implicarea autorităților în procesul de promovare și valorificare a patrimoniului atestă conștientizarea potențialului de dezvoltare al mediului urban-rural. Numărul impresionant al patrimoniului material și imaterial, regăsit pe întreg teritoriul județului Sibiu, indică oferta culturală bogată și confirmă rolul central pe care acesta îl are, la nivel național, pentru sporirea gradului de atragere a turiștilor internaționali și exploatarea eficientă a resurselor culturale și promovarea valorilor locale.

Dezechilibrul cauzat de subfinanțarea domeniului cultural în mediul rural contribuie la migrarea populației locale către oraș, reprezentând o amenințare în menținerea valorilor autentice locale. De asemenea, efectele negative ale pandemiei COVID-19 asupra domeniului cultural, întăresc necesitatea adoptării unor măsuri centralizate cu scopul de a diminua pierderile și reprezintă o oportunitate spre accesarea de fonduri europene pentru crearea unei rețele multiculturale eterogene.

Cele mai recurente nevoi care au reieșit din analiza efectuată în domeniul culturii au vizat necesitatea de creare a unei infrastructuri digitalizate, creare și promovare a traseelor care îmbină oferte culturale a orașelor de dimensiuni mijlocii, mici și a zonelor rurale ale județului pentru vizitatorii străini sau naționali, nevoia de implicare a actorilor urbani din domeniul cultural, cu un nivel mai avansat de pregătire/vitalitate și implicarea acestora într-o dezvoltare mai cuprinzătoare la nivel de județ, nevoia de dezvoltare a parteneriatelor public – private, nevoia de promovare a patrimoniului cultural culinar care este foarte bogat, nevoia de coroborare a activităților de protecție a mediului cu cele culturale etc.

În încheiere, potențialul de dezvoltare al patrimoniului cultural este oferit de multitudinea și experiența acumulată a actorilor culturali, diversitatea patrimoniului material și imaterial, unde se regăsesc situri UNESCO și vizibilitatea obținută de Municipiul Sibiu prin includerea pe lista capitalelor culturale europene. Avantajele oferite de bogăția patrimoniului cultural reprezintă o sursă continuă de combatere a problemelor la nivel local prin dezvoltarea unui mediu socio-economic sustenabil.

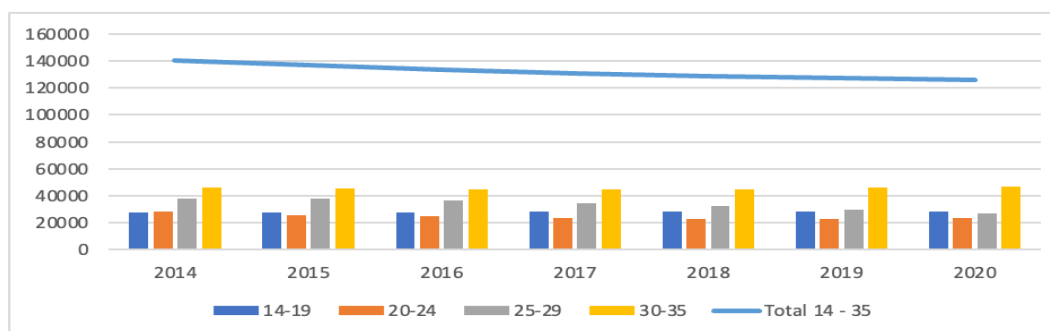
2.11 Tineret

2.11.1. Dinamica populației de tineri de la nivelul județului Sibiu

Conform prevederilor din Legea Tinerilor nr. 350 din 21/07/2006, tânăr este considerat a fi orice persoană care are vârsta cuprinsă între 14 și 35 de ani. Astfel, prezenta analiză va fi defalcată pe următoarele grupe de vârste: 14–19 ani, 20–24 ani, 25–29 ani și 30–35 ani. Aceste grupe de vârste vor fi analizate la nivelul județului Sibiu din perspectiva unor domenii precum muncă și anteprenariat, educație, sănătate, domeniile menționate anterior având un impact semnificativ asupra domeniului tineretului. Mai mult decât atât, elaborarea analizei este condiționată de disponibilitatea datelor statistice pe diferite grupe de vârstă, sex și nivel de educație.

În anul 2020, în județul Sibiu, trăiesc 126.090 de tineri cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 de ani, reprezentând 26% din totalul de la nivelul Regiunii Centru și 0,5% din totalul național. Conform histogramei statistice prezentate mai jos se poate observa că în anul 2020, 37% din totalul populației tinere de la nivelul județului Sibiu avea vârsta cuprinsă între 30–35 de ani, în timp ce pentru categoria 25–29 s-a înregistrat un procent de 21%, pentru categoria 20–24 de ani un procent de 18%, în timp ce pentru categoria 14–19 se înregistra un procent de 22%.

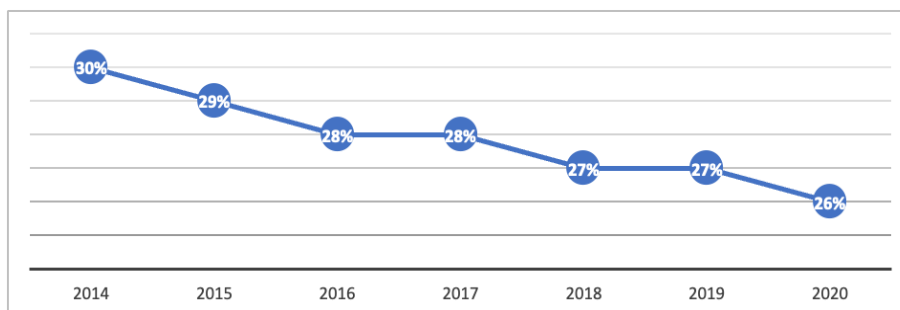
Figura nr. 27 Distribuția grupelor de vârste la nivelul județului Sibiu (2020)

Sursa: Institutul Național de Statistică

Mai mult decât atât, la nivelul județului Sibiu se constată o scădere continuă a populației tinere, de la 30% din totalul populației județului în 2014, la 26% în 2020, ca urmare a combinării mai multor factori precum creșterea speranței de viață, scăderea natalității și emigrarea, ultimul fenomen implicând tinerii într-o proporție mult mai ridicată decât alte grupe de vârstă.

Figura nr. 28 Evoluția populației tinere din totalul populației de la nivelul județului Sibiu (2014–2020)

Sursa: Institutul Național de Statistică

Conform Strategiei Naționale în domeniul politicii de tineret 2015–2020, proiecțiile Eurostat arată că se așteaptă o descreștere abruptă până în anul 2060 a ponderii populației tinere în populația totală, iar România este printre țările afectate în mare măsură de acest trend, din 2015 România scăzând sub media UE-27, diferența urmând a se accelera ulterior până în 2060. În consecință, cel mai probabil, acest trend național se va reflecta și la nivelul județului Sibiu.

În ceea ce privește populația tânără de la nivelul județului în funcție de gen, populația tânără de gen masculin a înregistrat un procent de 51% la toate grupele de vârstă, cu excepția grupei de vârstă 25–29 de ani unde a înregistrat 50% din totalul populației tinere de la nivelul județului. Astfel, se poate constata că distribuția populației de gen masculin și feminin la nivelul populației tinere este relativ egală și constantă în perioada 2014–2020. O diferență semnificativă se poate observa însă la distribuția populației tinere între mediul urban și rural. Astfel, se observă faptul că, în medie, 70% din populația tânără trăia în perioada 2014–2020 în mediul urban, în timp ce, în medie, 30% din populație tânără de la nivelul județului trăia în mediul rural.

Raportând această distribuție la totalul populației din județul Sibiu, s-a observat faptul că, pe măsura înaintării în vârstă, procentul populației tinere care locuiește în mediul rural scade și crește procentul populației tinere care locuiește în mediul urban. Cel mai mare decalaj se observă la grupa de vârstă 30–34 de ani, unde, în mediul urban, se înregistrează o proporție de 21%, iar în mediul rural doar de 10%, precum și la grupa de vârstă 25–29 de ani, unde în mediul urban 14% sunt reprezentanții acestei categorii de vârstă, doar 8% fiind proporția acestor tineri în populația din mediul rural. O explicație al acestui decalaj este faptul că aceste două grupe de vârstă migrează din mediul rural către mediul urban, fie pentru continuarea studiilor universitare (în cazul grupei de vârstă 25–29 ani), fie pentru dezvoltarea carierei profesionale (pentru grupa de vârstă 30–35 de ani). Mai mult decât atât, se poate observa că un procent de 46% din totalul populației tinere locuiește în mediul urban, în special categoriile de vârstă 20–24 ani, 25–29 ani și 30–34 ani.

2.11.2. Educație formală și non-formală

Populația tânără de la nivelul județului Sibiu înscrisă într-o formă de învățământ este ridicată la grupele de vârstă 15–19 ani și 20–24 ani. Nu se poate estima ponderea populației tinere înscrise la școală din totalul populației tinere de la nivelul județului, întrucât populația tânără a fost calculată conform

indicatorului care prezintă populația după domiciliu, iar populația înscrisă la școală poate avea domiciliul în altă localitate. Astfel, deși numărul tinerilor înscriși într-o formă de învățământ este ridicat în anul 2019, se poate observa o scădere în perioada 2014–2019.

În anul 2018, rata de abandon la nivelul învățământului preuniversitar a fost de 16,8%, mai mult cu 5% față de media națională a ratei abandonului. Principalul obstacol al continuării studiilor îl reprezintă, în percepția tinerilor, cheltuielile prea mari cu școlarizarea, urmat de lipsa de apreciere a educației de către tineri, un tânăr din 10 indicând ca obstacole lipsa de susținere din partea familiei și faptul că tinerii sunt nevoiți să-și câștige existența și să muncească.

2.11.3. Condițiile de viață ale tinerilor

Deși nu există date la nivel județean, fenomenele sociale pe care le trăiesc tinerii și nevoile care reies din statisticile naționale pot oferi o imagine reală asupra situației acestora. Astfel, pornind de la problema locuirii, se poate observa faptul că tinerii din România reușesc din ce în ce mai târziu să își câștige independența locativă și să nu mai depindă de locuința părinților. Astfel, conform datelor Eurostat, în 2019, vârsta medie la care tinerii din România au părăsit gospodăria părintească a fost de 28,1 ani. Dreptul la locuință este unul fundamental pentru dezvoltarea armonioasă a oricărei persoane, fiind, în același timp, și unul dintre cele mai complexe drepturi. Astfel, din analiza datelor oferite de către asociațiile de profil din județ, se poate observa că nevoia de locuințe sociale este una ridicată: între anii 2017–2020 nu s-a construit nicio locuință ANL, numărul acestora rămânând constant în toată perioada, respectiv de 234 de locuințe. De asemenea, și numărul locuințelor din vechiul fond de stat a rămas neschimbat, respectiv 183. Mai mult decât atât, există persoane și familii care au fost evacuate din locuințele ANL și din cele din fondul locativ de stat pentru care nu au fost oferite alternative de locuire³⁵.

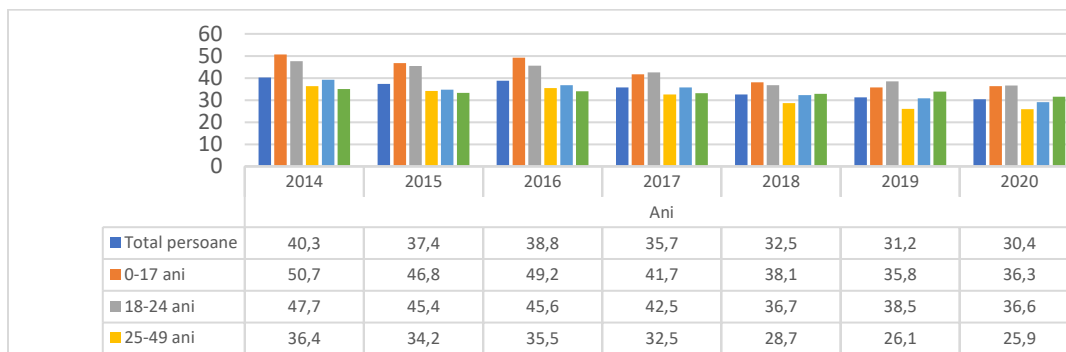
Șomajul în rândul tinerilor este unul dintre fenomenele discutate intens la nivel european, în acest sens existând inițiative care să reducă efectele negative și care să mișcoreze amploarea fenomenului. Din nefericire, pe lângă numărul mare de șomeri în rândul tinerilor, aceștia se confruntă și cu discriminare la locul de muncă, condiții precare de muncă și chiar exploatare. România a cunoscut un trend descendent al ratei șomajului în rândul tinerilor pentru perioada analizată (2014–2019), pentru categoria de vârstă 15–29 ani, însă în continuare aceasta este ridicată, afectând mai mult de un sfert dintre tineri.

În cazul Regiunii Centru, cel mai apropiat nivel pentru care există date de la Institutul Național de Statistică, se constată o rată a șomajului asemănătoare trendului național pentru categoria 15–24 ani, în timp ce categoria 25–34 de ani se regăsește într-o situație mai bună. Lipsa experienței tinerilor îi vulnerabilizează în raport cu alți lucrători.

La nivel național, rata riscului de sărăcie sau excluziune socială, în funcție de grupele de vârstă, așa cum sunt monitorizate pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, evidențiază expunerea mai mare a tinerilor, valorile pentru 0-17 ani și 18-24 ani depășind în mod constant media națională, precum și valorile celorlalte categorii de vârstă. Astfel, tinerii sunt cei mai expuși riscului de sărăcie și excluziune socială dintre toate categoriile de vârstă.

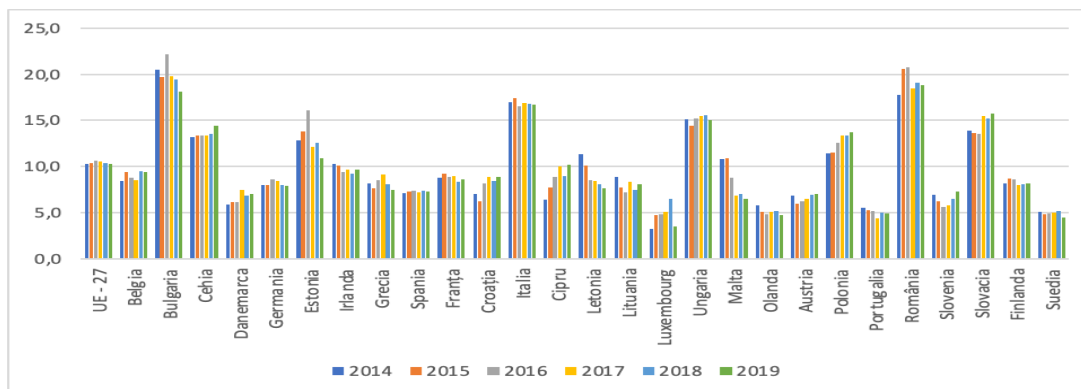
³⁵ Conform datelor colectate de Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen - A. L. E. G

Figura nr. 29 Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială, pe grupe de vârstă, 2014-2020, UM: %, acoperire națională

Sursa: Institutul Național de Statistică

Figura nr. 30 Rata tinerilor aflați în afara pieței muncii și în afara procesului educațional, UE, 2014–2019

Sursa: Eurostat

Una dintre discuțiile mediului academic și școlar a ultimilor ani vizează acordarea de burse pentru elevi. Această măsură socială poate preveni abandonul școlar și poate crește calitatea vieții elevilor și elevelor. În clasamentul din *Raportul special privind acordarea burselor pentru elevi la nivel național în anul școlar 2019–2020*, județul Sibiu ocupă poziția 19 întrucât doar trei UAT-uri din cele 64 (4,69%), acordă burse integrale, conform prevederilor legale. Astfel Municipiul Mediaș, Municipiul Sibiu și Orașul Cisnădie sunt UAT-urile care respectă prevederile legale, acordând o atenție crescută elevilor și nevoile lor. Orașe precum Agnita, Avrig, Copșa Mică, Miercurea Sibiului, Săliște, Tâlmăciu, etc. nu acordă niciun fel de bursă³⁶.

Deprivarea materială severă definește o stare economică constrângătoare care nu permite persoanei în cauză satisfacerea nevoilor de bază precum cea de adăpost (incapacitatea de a plăti chirie, facturi la utilități publice etc.) sau cea de hrană, și a nevoilor secundare (necesare pentru sănătatea mintală precum concediu, televizor color, telefon etc.). Cu alte cuvinte, persoanele aflate în deprivare materială severă

³⁶ Raportul special privind acordarea burselor pentru elevi la nivel național în anul școlar 2019–2020, Societatea Academică din România, 2020

sunt cele mai vulnerabile din toate punctele de vedere. Deși în perioada analizată (2014–2019), se constată o diminuare a numărului de tineri aflați în această situație cu peste 50% în România, din păcate, numărul tinerilor din România aflați în situația de deprivare materială severă este în continuare unul foarte ridicat. Deprivarea materială severă afectează un număr de tineri asemănător celui al unor state cu populații și de patru ori mai mari (precum Franța și Spania). Italia este însă statul cu cei mai mulți tineri cu vârste cuprinse între 15 și 29 care se află în situația deprimării materiale severe.

Fenomenul părinților adolescenți este unul care schimbă viața celor care îl trăiesc întrucât le limitează accesul la școală și, mai departe, la locuri de muncă bine plătite. Fetele sunt cele care trăiesc cele mai multe aspecte negative, sarcina și îngrijirea copilului nou născut nefiind compatibile cu participarea la ore. Analizând situația părinților tineri, sub 35 de ani, se remarcă faptul că pe toată perioada analizată (2014–2019) au existat mame cu vârsta de până în 15 ani, cele mai multe înregistrându-se în anul 2016, iar în cazul taților cu vârsta sub 15 ani, aceștia au fost câte unul în fiecare an, cu excepția anilor 2015, 2017, 2018. În același timp, se poate observa că există un număr important de adolescente care au devenit mame în județul Sibiu și a căror vârstă nu depășește 19 ani. Cele mai multe cazuri au fost înregistrate în anul 2017, când 514 fete cu vârsta cuprinsă între 15 și 19 au devenit mame. Situația taților adolescenți este mai puțin îngrijorătoare numeric, însă continuă să fie o problemă la nivelul județului. Astfel, tot în anul 2017 s-au înregistrat cei mai mulți adolescenți deveniți tați.

În contextul fenomenului de părinți adolescenți în care mamele sunt cele care au sub 19 ani, vârsta tatălui este esențială pentru buna creștere a copilului, mai ales în prima perioadă a vieții acestuia, când munca de îngrijire a mamelor este indispensabilă. Conform datelor statistice disponibile, se remarcă faptul că cei mai mulți tați au 20–24 ani în familiile în care mamele au vârste cuprinse între 15 și 19 ani. De asemenea, tot bărbații cu vârste cuprinse între 20 și 24 ani sunt cei mai numeroși parteneri ai mamelor cu vârste sub 15 ani. Îngrijitor este și numărul bărbaților din categoria de vârstă 25–29 ani care au devenit tați alături de mame adolescente (15–19 ani).

Datele disponibile în Buletinul Siguranței Rutiere relevă riscurile la care sunt expuși tinerii din România pe drumurile din țară. Datele analizate în acest raport analizează în special categoria de vârstă 18–24 ani. Astfel, în rândul tinerilor—victime ale accidentelor grave, cea mai mare pondere a deceselor este înregistrată în rândul bărbaților (81,5%), aceeași situație regăsindu-se și în cazul ponderii răniților grav—65,8% bărbați. Analizând vârsta tinerilor, se observă că persoanele între 18 și 19 ani sunt mai des implicate în accidente rutiere grave în calitate de pietoni și pasageri decât cei care au între 20 și 24 ani. Poliția Română identifică următoarele caracteristici de risc pentru grupa de vârstă 18–24 ani: bărbat, conducător de autovehicul cu patru roți, 18–20 ani, conducător frecvent pe drumuri naționale sau județene. Tinerii din categoria 18–20 de ani au cea mai ridicată rată de vinovăție, de aproape două ori mai mare decât cea a conducătorilor cu vârste cuprinse între 21 și 30 de ani. Începând cu 31 de ani, rata de vinovăție scade cu aproape 50%³⁷.

³⁷ Buletinul siguranței rutiere, Raport anual 2019, Ministerul Afacerilor Interne, Direcția Rutieră

Documentul „*Diagnoză 2020–Situția tineretului și așteptările sale. Analiza comparativă 2018–2020. Raport final*”³⁸ cuprinde răspunsurile la sondajul de opinie din 2020 aplicat celor 1.200 de tineri din grupa de vârstă 14–35 ani, la care s-au adăugat 431 de persoane din categoria tineri vulnerabili și răspunsurile din 2018 ale celor 1.600 de tineri. Imaginea prezentată este una multidimensională, oferind posibilitatea comparării nevoilor și a așteptărilor. Se remarcă faptul că, spre deosebire de anul 2018, în 2020 tinerii sunt îngrijorați de accesul limitat la serviciile medicale de calitate. Pentru ambii ani analizați, locul de muncă și locuința corespunzătoare sunt două probleme majore.

În privința parcursului educațional, tinerii din România consideră că principalele obstacole care i-ar putea împiedica să studieze sunt cheltuielile prea mari pe care le presupune școala. Ponderele acestui răspuns a crescut în 2020 față de 2018 cu 9%. Mai mult decât atât, și lipsa serviciilor de consiliere/orientare în carieră reprezintă un impediment, precum și distanța mare față de unitatea de învățământ. Se observă, de asemenea, faptul că lipsa susținerii din partea familiei precum și faptul că sunt nevoiți să își câștige singuri existența sunt obstacole din ce în ce mai prezente în viața tinerilor, acestea înregistrând o creștere în 2020 față de 2018.

Se pot remarca, de asemenea, și diferențele de așteptări dintre anii 2018 și 2020 în ceea ce privește locul de muncă, astfel că în 2020 este mai puțin important comparativ cu 2018 ca locul de muncă să fie bine plătit, dar este mai important ca atmosfera să fie plăcută. De asemenea, este mai important în 2020, pentru tineri, ca locul de muncă să fie sigur. Succesul la locul de muncă, în viziunea tinerilor, se poate obține prin muncă și efort personal, prin cinste și corectitudine și printr-o bună pregătire profesională. Se constată, deci, că așteptările pe care le împărtășesc tinerii sunt unele atât de natură personală, pe care le pot îndeplini singuri, dar și de natură comunitară, întrucât formarea profesională are loc într-un cadru organizat uneori de stat prin programele de profesionalizare, alteori chiar de către angajator. Astfel, tinerii cred că pentru a avea succes nu este nevoie doar de efortul personal, ci și de oportunitățile de dezvoltare pe care le oferă mediul în care lucrează.

Încrederea în instituțiile statului s-a schimbat considerabil în rândul tinerilor, astfel că, dacă în 2018 armata avea un grad de încredere de 55%, în 2020 era de 67%. În ceea ce privește încrederea în asociațiile neguvernamentale, acesta este cu 25% la mai mare în 2020 față de 2018. Și pentru biserică încrederea a crescut cu 4%. Interesant este faptul că încrederea în școală/sistemul de educație, cea mai apropiată instituție a statului de tineri, a scăzut cu 21% de procente, de la 53% în 2018 la 32% în 2020. Sistemul bancar și Uniunea Europeană fac parte dintre instituțiile noi adăugate în chestionarul pentru anul 2020, aceste două instituții fiind cele mai de încredere în ochii tinerilor, după armată. Partidele politice, Guvernul României și Parlamentul României au un procent de încredere de sub 10% pentru tineri.

Nevoile tinerilor pe care centrele de tineret trebuie să le acopere se referă la informarea cu privire la locurile de muncă, orientare și consiliere, cursuri de formare/perfecționare/specializare. De asemenea, conform așteptărilor tinerilor, centrele de tineret ar trebui să ofere sprijin tinerilor defavorizați. În același timp, tinerii consideră că politicile de tineret ar trebui să vizeze accesibilizarea pieței muncii, educației și a locuințelor.

³⁸ Disponibil la http://mts.ro/wp-content/uploads/2020/12/IRES_DIAGNOZA-2020- raport-final-MTS.pdf; ultima dată a accesării Martie 2021

Analiza oferă informații importante pentru instituțiile statului, prezentând principalele canale de comunicare pe care tinerii le preferă: rețelele de socializare, site-urile instituțiilor și centrele de tineret.

Contextul pandemic a fost surprins prin intermediul chestionarului din 2020, astfel că au fost înregistrate temerile tinerilor: criza sanitar-medicală, restrângerea drepturilor și colapsul economic. În același timp, viitorul pentru tineri presupune muncă la distanță și comunicare prin intermediul platformelor online, mai mult scepticism, însă, în același timp, mai multă apreciere a lucrurilor care au lipsit în anul 2020. O altă așteptare a tinerilor pentru viitor este aceea că grija față de cei aflați în nevoie va crește.

2.11.4. Infrastructură și organizații de tineret

În județul Sibiu există două centre de tineret, unul la Sibiu și unul la Rășinari, insuficiente pentru a acoperi nevoile tinerilor. Direcția Județeană pentru Sport și Tineret Sibiu pune la dispoziția tinerilor șase centre de agrement pentru organizarea taberelor, astfel: Râul Sadului, Păltiniș, Ocna Sibiului, Cislăchioara, Săliște, Șanta. Tot în administrarea DJTS Sibiu se află și Căminul Sportiv "Hotel Sport" Sibiu. În anul 2017 a fost înființat Consiliul Consultativ pentru Politici de Tineret care poate reprezenta un instrument foarte util în dialogul cu instituțiile locale și județene.

De asemenea, *Radiografia fondurilor și politicilor de tineret ale autorităților publice locale din România pentru perioada 2015–2019*, un raport al Societății Academice din România relevă o nevoie acută de implicare a autorităților locale și județene în sectorul tineret. Principala problemă identificată la nivelul Județului Sibiu este lipsa unei strategii de tineret³⁹.

La nivelul județului Sibiu există *Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Sibiu (CJRAE)*, care asigură servicii de orientare școlară și profesională pentru copii și tineri. Serviciile sunt bine reprezentate prin intermediul cabinetelor de asistență psiho-pedagogică din cadrul școlilor de la nivelul județului Sibiu. Orientarea școlară și profesională, atât pentru elevi, cât și pentru tineri, dar și ședințe de consiliere cu familia, reprezintă de asemenea servicii oferite de Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Sibiu. Totodată, CJRAE Sibiu organizează workshop-uri adresate tinerilor pentru a-și crește șansele de angajare la nivelul cărora sunt prezenți și reprezentanți ai mediului de afaceri (ex.: consultanță pe resurse umane, domeniul medical, juridic). CJRAE dezvoltă programe pentru o viață sănătoasă—prevenirea consumului de substanțe (inclusiv tutun, alcool, abuz de medicații), existând în acest sens și un protocol de colaborare cu Centrul Antidrog Sibiu.

Conform Indexului persoanelor juridice⁴⁰ fără scop patrimonial, la nivelul județului Sibiu există un număr important de asociații care activează în domeniul tineretului, unele dintre ele având activitățile de tineret ca scop principal, altele doar adresându-se și acestei categorii. Peste 170 de asociații din județ au declarat activități conexe domeniului de tineret. Multe dintre aceste asociații urmăresc dezvoltarea laturii sportive a vieții tinerilor, oferind atât posibilitatea de a face antrenamente, cât și de a învăța importanța activității fizice în viața de zi cu zi. Este importantă susținerea acestor asociații prin crearea unei infrastructuri

³⁹ Cristian Ghingheș, *Radiografia fondurilor și politicilor de tineret ale autorităților publice locale din România pentru perioada 2015–2019*, Societatea Academică din România

⁴⁰ <http://www.just.ro/registrul-national-ong/>

sportive acolo unde lipsește și modernizarea acesteia acolo unde este cazul. Sportul este, pentru sibieni, un element important, un exemplu fiind echipele de fotbal și baschet ale orașului, care mențin o performanță importantă de-a lungul timpului, contribuind la motivarea tinerilor să participe la activități sportive.

O altă categorie importantă de asociații de la nivelul județului Sibiu care are printre grupurile țintă tinerii este cea dedicată activităților culturale. Municipiul Sibiu este principalul motor al domeniului cultural, permițând dezvoltarea tinerilor în acest domeniu. În același timp, domeniul cultural permite tinerilor crearea de legături cu tineri din alte părți ale lumii, precum și dezvoltarea abilităților sociale necesare integrării pe piața muncii și cetățeniei active. Printre principalele nevoi ale acestor asociații culturale dedicate tinerilor se numără finanțarea.

Un număr important de asociații care vizează tinerii sunt cele care oferă activități educative complementare celor convenționale. Astfel, dezvoltarea tinerilor care participă la acțiunile asociațiilor este una armonioasă, multidisciplinară, acoperind nevoia de educație non-formală. Mai mult decât atât, aceste asociații ajută la construirea unei societăți incluzive care respectă și valorifică diferențele culturale. Este nevoie de susținerea acestor organizații, în special în zonele rurale, acolo unde activitățile acestora sunt foarte valoroase, paleta de opțiuni fiind foarte limitată în comparație cu cea din zonele urbane.

O categorie foarte importantă de asociații dedicate tinerilor este cea care oferă suport material și moral celor din categorii defavorizate: tineri cu afecțiuni grave sau cei a căror integrare în societate este mai dificilă, tineri din medii sărace sau parte a unor comunități discriminate (romi, LGBT+, tineri cu nevoi speciale etc.). Numărul acestor asociații nu este atât de mare (în comparație cu cele sportive sau culturale de exemplu), dar misiunea lor este foarte importantă întrucât acoperă servicii pe care statul nu le furnizează. Tinerii vulnerabili constituie o parte a societății pentru care este nevoie de o implicare mai mare din partea autorităților, iar acolo unde nu este posibilă implicarea acestora, finanțarea asociațiilor de profil este esențială, uneori făcând diferența dintre viață și moarte.

Printre partenerii comunității cei mai activi este și Consiliul Județean al Elevilor din Sibiu, parte a structurii naționale de reprezentare a elevilor. Este singura structură din județ care are scopul de a proteja drepturile elevilor și coordonează activitatea Consiliilor școlare. Activitatea acestor structuri de reprezentare datează din 2007, fiind din ce în ce mai vizibilă în spațiul public și obținând rezultate importante pentru cei pe care îi reprezintă.

De asemenea, la nivelul Spitalului Clinic Județean de Urgență Sibiu funcționează, din anul 1994, un centru de planificare familială care oferă servicii gratuite la metode contraceptive, îngrijirea sănătății sexuale și planificarea sarcinii pentru elevi, studenți șomeri, persoane din mediul rural, persoane cu handicap și alte persoane fără venit. Este nevoie de astfel de centre la nivelul fiecărui oraș din județ și de accesibilizarea serviciilor pentru persoanele din zonele rurale.

La nivelul județului a fost deschis în 2017 Centrul de Primire în Regim de Urgență pentru Victimele Violenței Domestice "Sf. Ana", centru subordonat DGASPC. În anul 2020 a fost înființată "Locuința protejată Victoria" destinată victimelor violenței domestice, din structura aceleiași DGASPC. Proiectul "VENUS" Împreună pentru o viață în siguranță!", finanțat prin Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014–2020 a creat servicii noi și gratuite pentru victimele violenței din toată țara. Pe lângă

infrastructura materială, atât de importantă pentru siguranța fizică, serviciile includ și consiliere psihologică și de orientare profesională, formare profesională și inserție socială.

2.11.5. Activitățile de tineret

Activitățile de și pentru tineret sunt parte importantă pentru dezvoltarea comunității, tinerii fiind motorul unei societăți. Este foarte important ca spiritul civic să fie antrenat cât mai devreme astfel încât o dată ajunși adulți, tinerii să poată contribui cât mai mult la îmbunătățirea comunității din care fac parte. Astfel, Direcțiile Județene de Sport și Tineret din întreaga țară au un rol crucial pentru formarea tinerilor și sunt parteneri de bază.

Un element foarte important pentru orice activitate este infrastructura. Se remarcă existența unui Centru de Tineret la nivelul Municipiului Sibiu, iar activitatea acestuia este una diversă, atât de organizare de evenimente dedicate, cât și de susținere pentru organizațiile nonguvernamentale de profil. Mai mult decât atât, prin intermediul DJST Sibiu au fost finanțate proiecte pentru tinerii din întregul județ.

Centrul de Tineret de la Rășinari are ca scop dezvoltarea și diversificarea ofertei de servicii de informare și consiliere acordate tinerilor. Centrul este dedicat tinerilor din mediul rural, în special tinerilor din Rășinari. Dincolo de activitățile de informare și consiliere, Centrul din Rășinari desfășoară și activități culturale și sportive.

În ceea ce privește activitățile culturale destinate tinerilor, Muzeul ASTRA oferă o gamă largă de inițiative și oportunități destinate acestora. Categoria de vârstă 15-24 de ani, poate participa la activități educaționale cu o aplicabilitate practică, dar, în aceeași măsură, sunt considerați și vizitatori individuali, beneficiind de tarife preferențiale la abonamentele anuale individuale. Elevii și studenții preferă să participe la activități recreative precum Noaptea Europeană a Muzeelor (care în anul 2020 nu s-a putut organiza), existând și un interes crescut în rândul voluntarilor pentru patrimoniu, punându-și energia pentru a organiza activități culturale dinamice (*Ziua Universală a lei*) sau educaționale (programul *Școala în satul tradițional*, atelierele din cadrul *Târgului de Jucării*, programe pentru copii și tineri cu dizabilități), anchete sociologice (contribuind la aplicarea chestionarelor în rândul publicului), activități de conservare-restaurare sau chiar activități administrative din sfera cercetării și documentării (sistematizarea arhivei științifice a muzeului).

Un trend ascendent se remarcă în ceea ce privește practica de specialitate a studenților din unitățile de învățământ cu profile socio-umaniste, arhitectură, științe agricole care folosesc muzeul drept atelier de formare profesională. Acest interes este în creștere nu doar pentru facultățile Universității „Lucian Blaga” din Sibiu cât și pentru alte universități din țară (Timișoara, Iași, București, Brașov, Chișinău).

Conform *Raportului de activitate 2020*, s-a constatat o creștere în rândul mediului universitar pentru oferta culturală a Departamentului ASTRA Film, atât pentru programul de cinematecă, cât și pentru ASTRA Film Festival. Filmele documentare aflate în arhivă reprezintă o sursă de documentare pentru această categorie de public. Astfel, în anul 2014 s-au înregistrat 60.000 de spectatori (acest număr nu reprezintă exclusiv numărul tinerilor participanți). În anul 2015 s-a înregistrat o creștere cu 10.000 de spectatori în cadrul ASTRA Film Festival. Ediția anului 2016 a înregistrat o creștere de 20% față de anul anterior menționat, ajungându-se la 85.000 de spectatori. Această ediție a înregistrat cea mai mare prezență din

perioada 2014-2020. Anii 2017 și 2018 au înregistrat un număr egal de 47.000 de spectatori, iar anul 2020 un număr de 20.000. Această scădere se datorează pandemiei generate de COVID-19 care a impus o serie de măsuri de distanțare socială, dar care a inclus și 2 perioade în care Muzeul ASTRA și-a întrerupt activitatea cu publicul timp de nouă săptămâni (în perioada 13 martie – 14 mai 2020), respectiv patru săptămâni (în perioada 16 noiembrie - 13 decembrie 2020).

Persoanele cu vârste cuprinse între 25-40 de ani sunt principalii participanți la activitățile interactive organizate în cadrul animațiilor culturale. Se preferă din ce în ce mai mult angajarea participativă în cunoașterea patrimoniului. În același timp, muzeul este considerat un loc pentru recreere în natură. Instituția permite vizitarea muzeului împreună cu familia sau grupul de apropiați, unde se pot dedica mai multe ore unei singure vizite. Conform *Raportului de activitate 2018*, această categorie de persoane revine periodic în Muzeul în aer liber și nu doar pentru activitățile culturale.

Digitalizarea reprezintă o tendință în creștere și totodată o prioritate de dezvoltare, care s-a dovedit utilă mai ales în contextul pandemiei generate de virusul SARS-CoV-2. La nivelul instituției, conform *Raportului de activitate 2018*, serviciile on-line ale muzeului sunt din ce în ce mai căutate, vizitatorii online dorind să primească în timp real informații despre oferta culturală. Astfel, 65% din vizitatorii paginii de facebook a Muzeului ASTRA sunt de gen feminin, cea mai reprezentativă grupă de vârstă fiind 25 - 34 de ani (cu un procentaj de 24%).

În anul 2020, conform Hotărârii nr. 63 a Consiliului Județean privind aprobarea acțiunilor de și pentru tineret din Județul Sibiu în anul 2020, toate proiectele au fost desfășurate prin Școala Populară de Arte și Meserii "Ilie Micu" Sibiu.

2.11.6. Concluzii tineret

Sectorul tineret este unul foarte important pentru viața județului Sibiu, nu doar din motive socio-demografice, ci și pentru că tinerii reprezintă un motor real al dezvoltării vieții sociale și culturale din județ. La toate nivelurile se constată o scădere a populației tinere, astfel că acum, mai mult decât oricând, este nevoie de o atenție deosebită acordată persoanelor aflate în grupa de vârstă 14-35 ani. Dintre problemele pregnante care pot fi ușor identificate prin intermediul statisticilor se remarcă abandonul școlar și lipsa burselor în majoritatea localităților din județ.

Alte probleme identificate prin intermediul datelor statistice, dar și a analizei pe teren (focus grupuri, întâlniri în teritoriu, interviuri), vizează calitatea vieții tinerilor: greutatea câștigării independenței locative cauzată de numărul mic de locuințe sociale și de creșterea galopantă a prețului chiriilor și a locuințelor, o rată a șomajului crescută în rândul tinerilor și o rată ridicată a sărăciei.

În același timp, adolescenții care devin părinți au nevoie de sprijin. De asemenea, este o nevoie stringentă pentru stoparea acestui fenomen, statisticile relevând o creștere a numărului de tați care nu își declară identitatea/vârsta atunci când mamele sunt adolescente.

Centrele de tineret existente acoperă o parte dintre nevoile tinerilor, însă este nevoie de o creștere a numărului acestora, în special în mediul rural, așa cum reiese din discuțiile avute în teren, în cadrul focus

grupurilor și a interviurilor. De asemenea, se remarcă activitatea importantă a Complexului Muzeal ASTRA în viața socială și culturală a tinerilor.

În general, cele mai recurente nevoi care au reieșit din analiza efectuată în domeniul tineret au vizat necesitatea creșterii numărului de locuințe sociale, programe care să sprijine activarea tinerilor (formare profesională, inserția pe piața muncii etc.), dezvoltarea de centre de tineret în tot județul, în special în zone rurale, facilitarea sprijinului financiar pentru organizații de tineret. Din perspectiva avantajelor competitive ale județului Sibiu în domeniul tineret, cel mai important potențial care poate fi valorificat în perioada următoare se referă la implicarea tinerilor în activitățile socio-economice de la nivel județean, precum și la nivelul bun de cooperare între organizațiile de tineret și autoritățile locale.

2.12. Sport

2.12.1. Situația actuală

Deși de multe ori considerat în plan secund în stabilirea priorităților de dezvoltare la nivel național/regional/local, sportul joacă un rol social și economic esențial pentru dezvoltarea unei societăți, rolul important al sportului fiind recunoscut la nivel european încă din anul 2000, prin intermediul declarației de la Nisa a Consiliului European, privind caracteristicile specifice ale sportului și funcția sa socială în Europa, ca elemente care trebuie luate în considerare în punerea în aplicare a politicilor comune.

Prima inițiativă cuprinzătoare a UE referitoare la sport a fost reprezentată de elaborarea, în anul 2007, a Cartei Albe privind Sportul. Potrivit Cartei Albe privind Sportul, *”sportul este un fenomen social și economic în continuă dezvoltare, cu o contribuție importantă la obiectivele strategice ale Uniunii Europene referitoare la solidaritate și prosperitate”*.⁴¹ Pe de o parte, practicarea în mod regulat a activităților sportive generează valori importante precum spiritul de echipă, solidaritatea, toleranța și fair play-ul, contribuind la dezvoltarea și împlinirea personală, iar pe de altă parte, sportul promovează contribuția activă a cetățenilor UE la societate și, în acest sens, sprijină cetățenia activă.

Rolul social al sportului este determinat de capacitatea acestuia de a reuni cetățenii cu interese comune în participarea la activități sportive și de a se adresa tuturor, indiferent de vârstă sau origine. Acesta prezintă și o dimensiune educațională, culturală și de recreere, contribuind la îmbunătățirea sănătății cetățenilor și a calității vieții. În același timp, sportul poate juca un rol economic important, dacă este valorificat, putând contribui la dezvoltarea locală și regională, regenerarea urbană sau chiar rurală. Carta Albă privind sportul evidențiază faptul că *”sportul beneficiază de sinergii cu sectorul turistic și poate stimula modernizarea infrastructurii, precum și încheierea de noi parteneriate de finanțare a dispozitivelor sportive și recreative”*⁴².

Ulterior Cartei Albe, Comisia a adoptat, în anul 2011, Comunicarea „Dezvoltarea dimensiunii europene a sportului”, aceasta reprezentând primul document de politică adoptat de Comisie în domeniul sportului de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona. Documentul recunoaște potențialul sportului de a contribui la creșterea ocupării forței de muncă, incluziune socială și ameliorarea sănătății publice. Printre acțiunile propuse în cadrul documentului pentru întărirea rolului social și economic al domeniului sportului, se numără: sprijinirea activității fizice în școli și promovarea învățării non-formale și informale, prin activități de voluntariat, sprijinirea orientărilor și proiectelor care promovează activitățile fizice care întăresc sănătatea, promovarea participării persoanelor cu handicap la activități sportive, consolidarea competențelor și capacității de inserție profesională a lucrătorilor din sectorul sportului etc.

La nivel național, Ministerul Tineretului și Sportului are responsabilitatea de a gestiona domeniul sportului, prin adoptarea de politici la nivel sectorial, care să fie integrate cu contextul economico-social și de a promova performanța și mișcarea pentru toți cetățenii. Unul dintre principalele documente care

⁴¹ Cartea Albă privind Sportului, Comisia Comunităților Europene, Bruxelles, 11.07.2007, pag. 2

⁴² Ibidem, pag. 11

trasează liniile generale și prioritățile de dezvoltare a domeniului sportului este Strategia de Dezvoltare a Sportului în România – perioada 2016-2032.

Strategia de Dezvoltare a Sportului în România – perioada 2016-2032 recunoaște sportul ca fenomen complex, cu efecte semnificative asupra educației, sănătății, socializării și economiei, care impun crearea unor condiții favorabile pentru dezvoltarea sa și punerea în practică a funcțiilor specifice pe care le îndeplinește. *“Funcțiile sale socială, educațională, culturală și economică îl confirmă ca una dintre cele mai însemnate componente în dezvoltarea omului în plan fizic, psihic și motric”*⁴³.

Strategia recunoaște provocările cu care se confruntă domeniul sportului la nivel european, cu implicații și asupra dezvoltării domeniului la nivel național – presiunea comercială, exploatarea tinerilor sportivi, rasismul, dopajul, corupția și spălarea banilor, evidențiind și provocările specifice României, precum capacitatea scăzută de retenție a sportivilor și specialiștilor în domeniu.

Prin această strategie, MTS își propune optimizarea activității principalelor subsisteme ale sportului: sportul pentru toți, sportul de performanță, sportul adaptat – pentru persoane cu nevoi speciale, precum și a resurselor aferente (resurse umane, informaționale, materiale, financiare), care condiționează eficiența procesului.

Obiectivul strategic cuprins în cadrul strategiei în ceea ce privește sportul pentru toți, vizează creșterea gradului de participare activă și sistematică a populației de toate vârstele, la activități sportive, în scop sanogenetic, al îmbunătățirii integrării și coeziunii sociale, prin atingerea unor obiective specifice precum: creșterea numărului de participanți și facilitarea accesului acestora la programe sportive, creșterea nivelului de informare și educație a cetățenilor privind importanța și beneficiile practicării sportului și a altor activități fizice, creșterea nivelului de practicare a sportului pe diverse categorii de populație, ținând cont de vârsta și statutul social al acestora etc.

În ceea ce privește sportul de performanță, ținta strategică a fost definită ca fiind dezvoltarea sportului românesc de performanță, prin atingerea unor obiective specifice care vizează eficientizarea comunicării între structurile implicate în dezvoltarea sportului de performanță, susținerea ramurilor sportive cu șanse de succes pe plan Mondial, perfecționarea resurselor umane implicate în sportul de performanță (antrenori, medici, manageri etc.), îmbunătățirea sistemului de pregătire a sportivilor de performanță etc.

Nu în ultimul rând, pentru sportul adaptat, ținta strategică vizează creșterea numărului de persoane cu cerințe educative speciale care practică sistematic activități fizice și sportive, în scopul îmbunătățirii stării de sănătate, a integrării sociale și a participării în competiții, prin facilitarea accesului la programe sportive adaptate fiecărui tip de dizabilitate, creșterea nivelului de conștientizare a familiilor și comunității privind importanța și beneficiile practicării activității fizice și a sportului de către persoanele cu cerințe educative speciale, pregătirea resurselor umane – antrenori, instructori, arbitri - specializate în organizarea și conducerea competițiilor sportivilor cu dizabilități etc.

În definirea celor mai importante aspecte care ar trebui urmărite în perioada următoare, în vederea dezvoltării domeniului sportului, la nivelul județului Sibiu se va avea în vedere corelarea cu principalele obiective existente la nivel național, adaptate însă specificului județean și nevoilor stricte care există în

⁴³ Strategia de Dezvoltare a Sportului în România – perioada 2016 – 2032, Ministerul Tineretului și Sportului, pag. 5

teritoriu și ținând cont în același timp și de specificul activităților care pot fi întreprinse la nivel județean și local.

La nivelul județului Sibiu, potrivit datelor furnizate de Ministerul Tineretului și Sportului, prin intermediul Registrului sportiv, la data de 20.10.2021 existau 194 de structuri sportive, dintre care nouă structuri de drept public și 185 de structuri de drept privat (șapte dintre acestea fiind asociații județene pe ramuri).

Dintre structurile sportive de drept public, una aparține Agenției Naționale pentru Sport (Clubul Sportiv Municipal Sibiu), trei Consiliilor Locale (Clubul de Șah Gura Râului, Clubul Sportiv Municipal Mediaș, Clubul Sportiv Orășenesc Copșa Mică) și cinci Ministerului Educației și Cercetării (Clubul Sportiv Universitar Sibiu, Clubul Sportiv Școlar Sibiu, Clubul Sportiv Școlar Șoimii Sibiu, Palatul Copiilor Sibiu și Clubul Sportiv Școlar Mediaș).

Sub autoritatea Consiliului Județean Sibiu, funcționează Serviciul public Sala Transilvania, înființat prin Hotărârea nr. 27/25.08.1998 și care oferă servicii logistice sportive și conexe pentru locuitorii din Municipiul Sibiu, zonele arundate și nu numai, în parteneriat cu autoritățile locale. Sala are o capacitate de 1.850 locuri (pe scaune), având o suprafață adevată pentru organizarea de meciuri de baschet, handbal, fotbal în sală și putând fi pregătită pentru competiții de volei, karate, judo, tenis, dans sportiv sau alte manifestări culturale (concerte, spectacole, conferințe).

Cele mai reprezentative secții sportive în cadrul structurilor existente la nivelul județului Sibiu sunt următoarele (acestea reprezentând peste 72% din totalul secțiilor sportive existente la nivelul județului Sibiu):

- Fotbalul, cu 82 de secții sportive, dintre care 4 aparțin structurilor de drept public;
- Atletismul, cu 59 de secții sportive, dintre care 5 aparțin structurilor de drept public;
- Baschetul, cu 54 de secții sportive, dintre care 5 aparțin structurilor de drept public;
- Tenisul, cu 53 de secții sportive, dintre care 4 aparțin structurilor de drept public;
- Sportul pentru toți, cu 52 secții de drept privat;
- Handbalul, cu 51 de secții sportive, dintre care 5 aparțin structurilor de drept public;
- Culturismul și fitnessul, cu 47 de secții sportive, dintre care una de drept public;
- Natație și pentatlon modern, cu 46 de secții sportive, dintre care 2 aparțin structurilor de drept public;
- Voleiul, cu 45 de secții sportive, dintre care 2 aparțin structurilor de drept public;
- Schi – Biatlon, cu 42 de secții sportive, dintre care 2 aparțin structurilor de drept public;
- Gimnastica, cu 41 de secții sportive, dintre care 2 aparțin structurilor de drept public;
- Dans sportiv, cu 39 de secții sportive, toate de drept privat;
- Ciclismul, cu 38 de secții sportive, toate de drept privat;
- Tenisul de masă, cu 38 de secții sportive, dintre care 2 aparțin structurilor de drept public;
- Judo, cu 38 de secții sportive, dintre care 2 aparțin structurilor de drept public;
- Șahul, cu 34 de secții sportive, dintre care 4 aparțin structurilor de drept public;
- Automobilismul sportiv, cu 34 de secții sportive, toate de drept privat;
- Motociclismul, cu 29 de secții sportive, toate de drept privat.

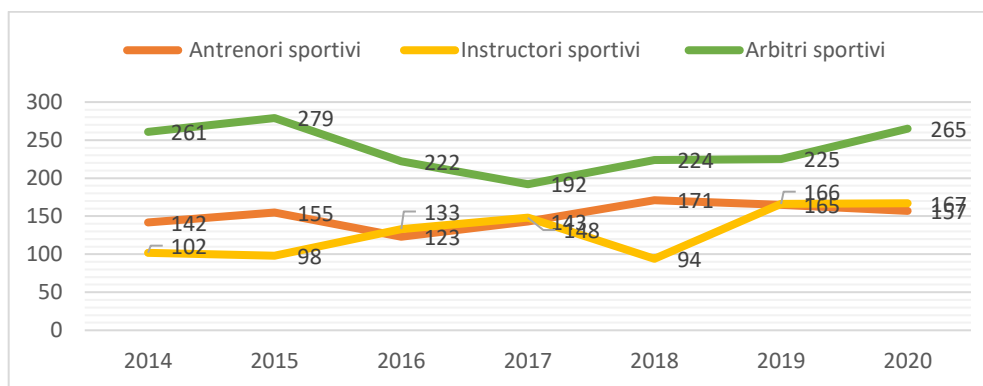
Evoluția numărului de structuri sportive existente la nivel județean poate fi evidențiată prin consultarea datelor oferite de Institutul Național de Statistică, potrivit cărora, în perioada 2014-2020, indicatorul a cunoscut o creștere de circa 17%, în anul 2020 numărul secțiilor sportive fiind cu 29 mai mare comparativ cu anul 2014.

În ceea ce privește numărul de sportivi legitimați, datele statistice indică o creștere a acestui indicator, cu circa 40% în județul Sibiu, în perioada 2014-2020, peste creșterea înregistrată la nivel regional (28,58%) sau național (27,49%).

Alte constatări rezultate în urma analizei datelor furnizate de Institutul Național de Statistică pentru perioada 2014-2020, sunt rezumate în cele ce urmează:

- Numărul antrenorilor sportivi a crescut în perioada 2014-2020 atât la nivelul județului Sibiu, cât și la nivel regional și național. În județul Sibiu, creșterea a fost de 10,56%, sub creșterea raportată la nivel regional (14,83%) și național (circa 17%). Astfel, în județul Sibiu, în anul 2020, numărul antrenorilor sportivi era de 157.
- În același timp, numărul instructorilor sportivi a cunoscut o creștere de peste 63% în județul Sibiu, creștere mai accentuată comparativ cu cea înregistrată la nivelul Regiunii Centru (34,49%) și la nivel național (circa 19%).
- Tot o creștere, deși foarte mică, se remarcă în anul 2020 comparativ cu 2014 în ceea ce privește numărul de arbitri sportivi din județul Sibiu (+1,53%), sub creșterea înregistrată la nivel regional (+9,72%) și național (+2,59%).

Figura nr. 31 Evoluția numărului de antrenori, instructori și arbitri sportivi din județul Sibiu, în perioada 2014-2020

Sursa: prelucrare date Institutul Național de Statistică

Analiza structurilor sportive pe medii de rezidență indică o discrepanță mare între mediul urban și cel rural, acesta din urmă beneficiind de prezența a doar 6,70% din totalul structurilor sportive existente la nivelul județului Sibiu (astfel, în județul Sibiu existau în anul 2021, conform Registrului sportiv al MTS, 181 structuri sportive în mediul urban și 13 structuri sportive în mediul rural). Cele 13 structuri sportive existente în mediul rural acoperă doar 10 din cele 53 de comune ale județului, așadar, gradul de acoperire cu structuri sportive în mediul rural este de doar 18,86%. În aceste condiții, este pregnantă nevoia de sprijinire a dezvoltării sportului în mediul rural, de exemplu, prin înființarea de Asociații sportive care să

dezvolte sportul în mediul rural și să atragă copiii spre practicarea sportului sau prin crearea unui protocol între Consiliul Județean, ISJ Sibiu și Facultatea de Educație Fizică și Sport. Cele 10 comune de la nivelul județului Sibiu, la nivelul cărora există structuri sportive, sunt: Blăjel, Hoghilag, Marpod, Miercurea Sibiului, Poplaca, Rășinari, Șeica Mare, Șelimbăr, Turnu Roșu și Gura Râului. La nivelul acestor comune s-au identificat exemple de bune practici, care pot fi replicate și la nivelul altor localități: de exemplu, în Rășinari și Șelimbăr s-au creat agende sportive locale, pentru dezvoltarea asociativității și structurilor sportive, iar la Blăjel se organizează un campionat de Mountain Bike.⁴⁴

În ceea ce privește competițiile sportive, județul Sibiu se remarcă printr-o serie de competiții organizate inclusiv la nivel național și internațional, precum: Turul ciclist al Sibiului (la care în anul 2020 au participat chiar echipe care participă la Turul Franței, fiind prima competiție după pandemie, organizată la nivel mondial), Raliul Sibiului, Marele Premiu al Sibiului, Triada MTB, Turneul de tenis Pamira, Maratonul Sibiului, Turneul de Tenis Sibiu Open etc. Amplasamentul geografic (ce permite amenajări pentru sporturile de iarnă, ciclism, automobilism etc.), poziția centrală în cadrul țării și conexiunile bune cu restul județelor, dar și existența Aeroportului Sibiu, sunt elemente care facilitează accesul la competițiile sportive organizate în județul Sibiu, ce pot fi valorificate și pe viitor, pentru organizarea și promovarea competițiilor sportive.

Pe de altă parte, echipe de performanță la nivelul județului Sibiu sunt echipa de handbal (handbalul fiind un sport cu tradiție în județ, având în vedere că primul meci de handbal din România a fost organizat la Sibiu, în anul 1921), echipa de baschet, care permanent în ultimii 30 de ani a înregistrat performanțe bune, și mai recent, echipa de fotbal. Un alt sport care s-a remarcat prin rezultate de excepție, dar care în prezent cunoaște un declin, este gimnastica.

Consiliul Județean Sibiu susține performanța în domeniul sportiv, prin acordarea de premii celor mai buni sportivi și antrenori, olimpici și neolimpici. Astfel, pentru performanțele obținute în anii 2018 și 2019, sportivii și antrenorii au fost premiați în cadrul Galei Sportului (eveniment ce a avut loc în data de 31 ianuarie 2019, respectiv 29 ianuarie 2020). Premiile au fost împărțite pe șapte categorii, după cum urmează: sportivi olimpici, antrenori olimpici, sportivi neolimpici, antrenori sport neolimpic, ambasadori ai sportului, premiul pentru întreaga activitate și tinere speranțe.

În ediția din 2019 au fost premiați 63 de sportivi și antrenori. Prin premiarea acestora s-a răsplătit efortul realizat în vederea obținerii de performanțe deosebite la nivel național și internațional, oferindu-se, în același timp, o motivație în stabilirea de noi performanțe/recorduri. Cuantumul brut al premiilor a fost, în anul 2019, de 80.000 lei, divizat după cum urmează: 3.000 lei pentru locul întâi, 2.500 lei pentru locul al doilea, 1.500 lei pentru locul al treilea și câte 1.000 lei pentru fiecare mențiune⁴⁵. Ramurile sportive în care sportivii și antrenorii au înregistrat performanțe sunt: judo, volei, călărie, tenis de câmp, ciclism, atletism, patinaj, gimnastică, taekwondo ITF, sambo, karting, karate kyokushin și bridge.

⁴⁴ Informații furnizate în cadrul interviurilor desfășurate cu actori cheie din teritoriu

⁴⁵ Conform Regulamentului de acordare a premiilor sportivilor și antrenorilor care au obținut rezultate deosebite la nivel național și internațional în anul 2019, disponibil online la adresa: <https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2020/01/Regulament-premiere-SPORT-08012020-.pdf>

În anul 2018, cuantumul brut al premiilor a fost de 66.000 lei, respectând aceeași structură de alocare a premiilor.⁴⁶ În acel an, sportivii și antrenorii au înregistrat performanțe în următoarele sporturi: judo, călărie, tenis, atletism, tenis de masă, ciclism, sărituri în apă, karate, taekwon-do, popice, patinaj viteză, iar la categoria tinere speranțe, mini rugby și mini judo.

Datele și informațiile colectate prin intermediul metodelor de cercetare calitativă utilizate în analiza diagnostic relevă faptul că principala problemă existență în domeniul sportului la nivelul județului Sibiu este reprezentată de slaba dezvoltare a infrastructurii sportive, atât în ceea ce privește numărul de baze sportive (au existat baze sportive care au fost demolate sau și-au schimbat destinația, fără a se construi altele în locul lor, deși aceste acțiuni ar trebui întreprinse prin Hotărâri de Guvern), cât și în ceea ce privește starea acestora. De exemplu, bazinul de înot, terenul de rugby, baza hipică din Vasile Aaron, administrate de MTS, se află într-o stare foarte proastă. În același timp, deși cerința pentru practicarea sportului de masă este mare, copiii și părinții lor au anumite standarde pe care le urmăresc în momentul în care aleg un anumit sport, astfel că trebuie găsite soluții pentru asigurarea unor condiții minime, inclusiv de igienă, în cadrul bazelor sportive, astfel încât copiii să fie atrași de practicarea sporturilor. Sondajul de opinie aplicat în rândul cetățenilor județului Sibiu relevă faptul că 37% dintre respondenți sunt nemulțumiți sau foarte nemulțumiți în ceea ce privește gradul de acces și dezvoltare a infrastructurii sportive. Majoritatea respondenților desfășoară activități fizice sportive cel puțin o dată sau de două ori pe săptămână, fapt ce evidențiază interesul crescut al populației pentru practicarea sportului, care trebuie stimulat prin facilitarea accesului la infrastructuri și activități sportive. Și în ceea ce privește sportul de performanță, condițiile ar putea fi îmbunătățite, astfel încât sportivii să beneficieze de condiții similare cu cele ale sportivilor din alte țări. De exemplu, la nivel național și implicit în județul Sibiu, nu există baze pentru refacerea organismului după efort. În lipsa unei infrastructuri adecvate, accesul pentru practicarea sportului de performanță și a sportului de masă este limitat, iar dezvoltarea acestui domeniu este afectată semnificativ.

O altă problemă identificată în urma analizei de teren efectuate vizează problema Cabinetului medical sportiv. Pentru ca sportivii să poată participa la competițiile sportive, conform prevederilor Legii Educației Fizice și Sportului nr. 69/2000, au nevoie de viza medicului sportiv de specialitate. În prezent, la nivelul județului Sibiu există un singur cabinet medical, care până în luna decembrie 2020 și-a desfășurat activitatea în incinta Stadionului Municipal și care, pe fondul renovării stadionului, a fost mutat în incinta Sălii Transilvania. Având în vedere că acest cabinet medical deservește întreg județul, ar trebui luată în considerare și crearea unuia sau mai multor cabinete medicale sportive, și în alte localități din județ, precum Mediaș, precum și alocarea a 2 medici sportivi suplimentari, pentru cabinetul actual de la Sibiu. În prezent, la nivelul județului s-a permis efectuarea vizitelor inclusiv la medicii de familie, pentru a nu aglomera cabinetul din Municipiul Sibiu.

O modalitate de susținere a dezvoltării domeniului sportului la nivel județean este reprezentată de finanțarea proiectelor de activitate sportivă, prin intermediul Agendei Sportive. Suma alocată de Consiliul Județean Sibiu pentru Agenda Sportivă pe anul 2020 a fost de 650.000 lei, din care 500.000 lei pentru proiectele derulate de structurile de drept privat și 150.000 lei pentru structurile de drept public. În total,

⁴⁶ Conform Regulamentului de acordare a premiilor sportivilor și antrenorilor care au obținut rezultate deosebite la nivel național și internațional în anul 2018

au fost finanțate 31 de proiecte coordonate de structurile de drept privat (șapte aferente sportului pentru toți și 24 pentru sportul de performanță) și 12 proiecte ale structurilor de drept public, pentru susținerea sportului de performanță. Astfel de agende sportive au fost create și la nivel local (de exemplu, în Municipiului Sibiu, Municipiul Mediaș, Comuna Rășinari, Comuna Șelimbăr). Prin intermediul agendelor sportive s-au susținut competiții mari organizate la nivel județean, care contribuie la dezvoltarea sportului, precum Turul Ciclist al Sibiului, Raliul Sibiului, Tenis Sibiu Open, Maratonul Internațional al Sibiului (competiție sportivă la nivel de masă, care are scop caritabil), Red Bull România. În anul 2021, Consiliul Județean Sibiu a alocat suma de 875.000 lei pentru Agenda Sportivă, din care 725.000 lei pentru proiectele propuse de structurile de drept privat (pentru finanțarea a 11 proiecte aferente sportului pentru toți și a 28 de proiecte pentru sportul de performanță) și 150.000 lei pentru proiectele structurilor de drept public (8 proiecte aprobate).

Pe de altă parte, în urma interviurilor organizate în cadrul contractului s-a evidențiat și un punct negativ în ceea ce privește aceste agende, reprezentat de faptul că, în lipsa unei strategii concrete de dezvoltare și a unei infrastructuri adecvate, un număr mare de structuri sportive au fost create doar pentru accesarea acestor fonduri, necontribuind la o dezvoltare sustenabilă a domeniului sport. În plus, există ramuri sportive cu tradiție în județ, pentru care nu au fost depuse proiecte nici pe Agenda Consiliului Județean Sibiu, nici pe cea a Municipiului Sibiu, precum înotul, atletismul, boxul, skiul, tenisul de masă etc. În acest sens, este importantă informarea persoanelor din cluburile care nu au accesat fonduri nici de la Consiliul Județean nici de la Primăria Sibiu, în vederea explicării modalităților de accesare a fondurilor acestor entități și conștientizării importanței implementării de proiecte care să sprijine dezvoltarea sportului în aceste domenii.

2.12.2. Concluzii sport

Analiza datelor statistice disponibile și a datelor calitative colectate prin consultarea factorilor interesați din domeniul sportului, arată că județul Sibiu este un județ cu potențial ridicat de dezvoltare a domeniului, potențial oferit de amplasamentul geografic, ce permite amenajări pentru sporturile de iarnă, ciclism, automobilism etc., poziția centrală în cadrul țării și conexiunile bune cu restul județelor și de existența Aeroportului Sibiu.

Aceste elemente, alături de interesul pentru susținerea activităților sportive, prin intermediul Agendelor sportive create atât la nivelul Consiliului Județean Sibiu, cât și în anumite localități, sunt elemente care încurajează și facilitează organizarea de competiții sportive de importanță națională și internațională. În acest sens, sunt elocvente competițiile deja organizate la nivel județean și care atrag în număr mare turiști și pasionați ai sporturilor, precum: Turul ciclist al Sibiului, Raliul Sibiului, Marele Premiu al Sibiului, Triada MTB, Turneul de tenis Pamira, Maratonul Sibiului, Turneul de Tenis Sibiu Open etc.

Cu toate acestea, un aspect esențial pentru dezvoltarea sportului la nivel județean este reprezentat de necesitatea dezvoltării infrastructurii sportive, care în prezent cunoaște o slabă dezvoltare, atât din punct de vedere al numărului de baze sportive, cât și în ceea ce privește starea acestora. Problema slabei dezvoltării a infrastructurii sportive este cu atât mai accentuată în mediul rural, unde oportunitățile de practicare a sportului sunt destul de reduse, aspect demonstrat de numărul redus de structuri sportive

(doar 6,70% din totalul structurilor sportive existente la nivelul județului Sibiu se află în mediul rural, acoperind doar 10 din cele 53 de comune ale județului). Alte nevoi identificate vizează nevoia de informare și conștientizare a cluburilor și asociațiilor sportive, cu privire la oportunitățile de finanțare existente și mecanismele de aplicare, în vederea susținerii dezvoltării acestui domeniu, precum și suplimentarea numărului de cabinete medicale sportive la nivel județean și a numărului de medici care deserveșc cabinetul actual din Municipiul Sibiu.

2.13 Agricultură și dezvoltare rurală

2.13.1. Agricultură

Suprafața agricolă

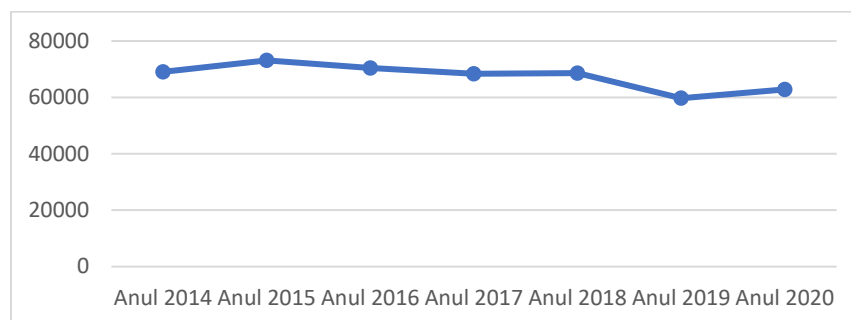
Județul Sibiu prezintă un potențial agricol semnificativ. Suprafața agricolă a județului însumează aproximativ 303 mii hectare, reprezentând 15,97% din suprafața agricolă înregistrată la nivelul Regiunii Centru și 2,07% din cea existentă la nivel național. Din perspectiva modalității de folosință, terenurile arabile acoperă aproximativ 118 mii hectare, pășunile aproape 105 mii hectare, fânețele circa 71 mii hectare, iar livezile aproximativ 5 mii hectare. Terenurile arabile sunt localizate cu precădere în depresiuni, în lunca Târnavei Mari și în Podișul Secașelor. Solurile se încadrează în clasa de fertilitate medie și în mai mică măsură în clasa de fertilitate ridicată, iar condițiile de climă permit cultivarea majorității cerealelor, furajelor, legumelor și plantelor tehnice. Viticultura are o veche tradiție în județul Sibiu, cele mai importante suprafețe cultivate cu viță de vie fiind localizate, pe valea Târnavei Mari, în zona Mediașului și în partea de sud-vest a județului, în arealul Apold - Miercurea Sibiului.

Suprafața cultivată și producția agricolă vegetală

Suprafața arabilă cultivată, la nivelul județului Sibiu, însumează 62,7 mii hectare, conform datelor disponibile la nivelul INS, pentru anul 2020. Analizând datele din perspectivă teritorială comparativă, se constată că terenurile arabile cultivate în județul Sibiu reprezintă 0,75% din suprafața cultivată la nivel național și 11,03% din suprafața cultivată a Regiunii Centru. În profil regional, valorile indicatorului plasează județul Sibiu pe penultima poziție, după județele Mureș (32,60%), Alba (21,08%), Covasna (14,42%) și Brașov (11,82%), dar înainte de județul Harghita (9,05%). În județul Sibiu, suprafața agricolă cultivată a înregistrat un trend descendent în ultimii ani, cu o scădere de aproape 6 mii hectare, respectiv -9,17%, în intervalul temporal 2014-2020. Tendința indicatorului este una ușor diferită față de cea observată la nivel național (+1,72%) sau la nivelul Regiunii Centru (-0,9%), însă poate fi explicată de contribuția cumulată a mai multor factori endogeni, asociați în mod direct sectorului agricol (ex. veniturile relativ reduse obținute din activități agricole), la care se adaugă, în zonele urbane și peri-urbane, efectul presiunii exercitate de piața imobiliară și funciară în vederea schimbării tipului de utilizare a terenurilor⁴⁷.

⁴⁷ Grădinaru S., Raport științific și tehnic, Evaluarea rolului urbanizării în abandonul terenurilor agricole, Proiect "Conceptualizarea rolului urbanizării în abandonul terenurilor agricole".

Figura nr. 32 Dinamica suprafeței agricole cultivate la nivelul județului Sibiu, în perioada 2014-2020 (UM: ha)

Sursa: Institutul Național de Statistică

Analizând distribuția suprafeței agricole cultivate, în funcție de principalele tipuri de culturi, se observă că cea mai mare pondere este deținută de cerealele pentru boabe (grâu, secară, orz, orzoaică, ovăz etc.), care ocupă 52,83% din terenul cultivat, urmate de furaje verzi, cu 27,35%, iar la un ecart semnificativ, de plante uleioase, cu 5,99%, cartofi, cu 5,12%, și alte legume cultivate în câmp sau în grădinile familiale (tomate, vinete, ceapă, varză albă, ardei etc.), având o pondere de 3,97%.

Variația suprafeței cultivate, pe tipologii de culturi, evidențiază tendințe diferite în perioada 2014-2020. Suprafețele cultivate cu cereale pentru boabe au înregistrat o dinamică relativ constantă în intervalul de referință (cu o ușoară variație de +2,5%), în vreme ce altele au raportat reduceri cu 33% - furaje verzi, 25,8% - livezi pe rod sau 18,7% - cartofi. O creștere semnificativă, în termeni relativi, este remarcată în cazul suprafețelor cultivate cu plante uleioase (+168,1%).

Caracterizată prin producții la hectar peste mediile naționale la majoritatea culturilor, producția agricolă vegetală a județului Sibiu a înregistrat variații importante de la un an la altul, depinzând într-o măsură considerabilă de factori climatici. De exemplu, producția agricolă de plante uleioase s-a remarcat printr-o creștere de peste 191,65%, trecând de la 2.730 tone în anul 2014, la 7.962 tone în anul 2020. Tendințe ascendente ale producției agricole vegetale au fost observate și în cazul producției de cereale pentru boabe, cu +6,73% (151.368 tone în 2014, respectiv 161.550 tone în 2020). Culturile vegetale care au prezentat dinamici negative relativ semnificative, în intervalul analizat, sunt cele ale furajelor verzi, cu o reducere de 38,41% (de la 420.454 tone în anul 2014, la 258.970 tone în anul 2020) și ale leguminoaselor pentru boabe, care au scăzut cu 28,68% (de la 136 tone în 2014, la 97 tone în anul 2020).

Aprofundând analiza indicatorului în context regional și național, se constată că, la nivelul anului 2020, producția agricolă de legume, în județul Sibiu, era de 35.098 tone, reprezentând 12,98% din cantitatea înregistrată în Regiunea Centru, respectiv 1% din producția națională pentru acest tip de cultură. Reprezentative pentru producția totală din județ sunt și culturile de furaje verzi din teren arabil, cu o cantitate de 258.970 tone, ocupând o pondere de 9,38% din producția Regiunii Centru, respectiv 2,24% din cantitatea produsă la nivel național.

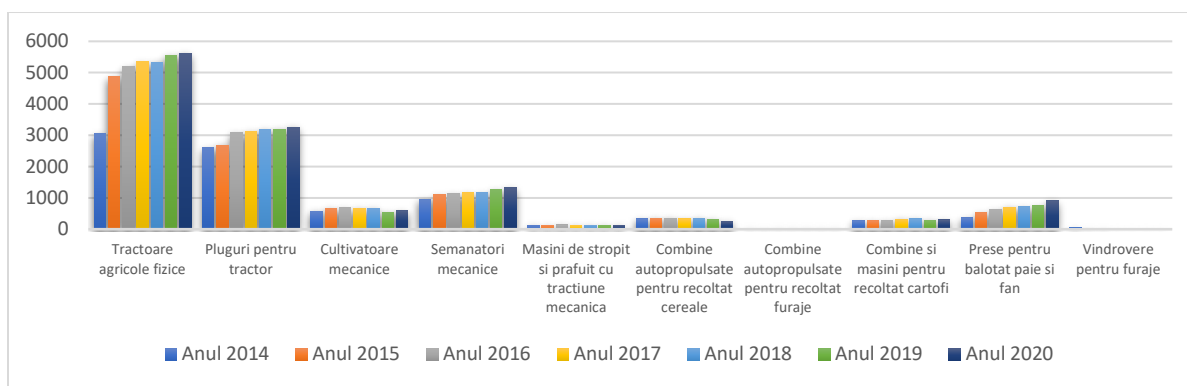
În același an de referință, cantitatea de cereale boabe, la nivelul județului Sibiu, a fost de 161.550 tone. Raportată la producția totală obținută în regiune, producția culturilor de cereale boabe a județului reprezintă 11,20%. Ponderea deținută în producția națională de cereale este însă una mai redusă, de doar

0,89%. În ceea ce privește producția de fructe, județul Sibiu înregistra, la finalul anului 2020, o cantitate totală de 14.068 tone fructe, distribuită astfel în funcție de speciile de pomi: 62,74% mere (8.826 tone), 29,60% prune (4.164 tone), 2,6% pere (366 tone), 2,52% cireșe și vișine (355 tone), 1,74% nuci (245 tone) și 0,8% alte fructe (112 tone). Analizând valorile indicatorului dintr-o perspectivă teritorială mai amplă, se constată că producția de fructe din județul Sibiu contribuie cu 11,92% la cantitatea totală obținută în Regiunea Centru și cu 0,88% la producția de fructe națională.

Baza tehnico-materială a agriculturii

Parcul industrial agricol al județului Sibiu reprezintă cu aproximație 5% din totalul parcului industrial de la nivel național. În județul Sibiu, numărul de mașini și utilaje agricole a cunoscut o dinamică ascendentă în ultimii ani. Conform datelor ilustrate în graficul următor, se constată că la nivelul județului există un total de 5.621 tractoare în anul 2020, cu 2.569 mai multe față de anul 2014. Un trend similar a fost înregistrat și în cazul numărului de pluguri (de la 2.611 la 3.256 unități) și al semănătorilor mecanice (de la 949 la 1.317 unități).

Figura nr. 33 Parcul de tractoare și mașini agricole principale în județul Sibiu, intervalul 2014-2020 (UM: număr)

Sursa: Institutul Național de Statistică

Cu o suprafață medie de 38 hectare teren arabil/ tractor, județul Sibiu se plasează pe unul dintre primele locuri la nivel național în ceea ce privește dotarea bazei tehnico-materiale asociată activităților agricole.

Efectivele și producția agricolă animală

În ceea ce privește creșterea ovinelor, județul Sibiu ocupă primul loc la nivel național, cu un efectiv de peste 548 mii capete (5,33% din șeptelul României). Creșterea oilor constituie principala activitate economică pentru multe localități rurale din zona de munte, păstoritul tradițional păstrându-se până în zilele noastre în zona Mărginimii Sibiului.

Analizând dinamica efectivelor de animale în perioada 2014-2020, se constată că acestea au înregistrat scăderi la toate speciile, cu excepția bovinelor (vacii, bivolițe și juninci), păsărilor de curte și familiilor de albine. De exemplu, efectivele de porcine s-au redus cu aproximativ 17 mii capete, de la 70 mii cât existau în anul 2014, la aproape 52 mii în anul 2020. O tendință descendentă similară se remarcă și în cazul efectivelor de ovine, care au scăzut cu aproape 26 mii de capete, în aceeași perioadă (de la 574 mii în 2014, la 548 mii în anul 2020).

În ceea ce privește producția agricolă animală se poate observa, conform datelor prezentate în continuare, că județul Sibiu raporta, la finalul anului 2020, o greutate în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum de peste 24 mii tone (locul patru la nivel regional, după județele Alba – 51,41 mii tone, Brașov – 49,79 mii tone și Mureș -33,90 mii tone). Cantitatea de lapte produsă a fost de 648 mii hectolitri, producția de lână a cântărit 992 tone (18,8% din producția regională, ocupând locul trei în regiune, după județele Alba și Mureș), producția de ouă a numărat aproximativ 80 milioane bucăți, în vreme ce mierea extrasă de la familiile de albine a cântărit peste 382 tone.

Producția agricolă animală a prezentat variații diferite, în funcție de categoriile de produse. Cantitatea de lapte s-a remarcat printr-o scădere cu 38,5%, în anul 2020, când județul Sibiu înregistra o producție de miere de 648 mii tone, comparativ cu anul 2014, când au fost raportate 1.054 mii tone. O dinamică negativă este observată și în cazul producției de lână (-14,4%), producției de miere (-13,4%) și animalelor destinate sacrificării pentru consum (-6,3%).

Puncte Gastronomice Locale

Punctele Gastronomice Locale⁴⁸ sunt obiective care se regăsesc în incinta exploatațiilor familiale din mediul rural, fermelor de animale, fermelor agricole, stânelor, adăposturilor pescărești, stupinelor, cramelor, fermelor agricole, păstrăvăriilor, fondurilor de vânătoare etc., unde se prepară alimente după rețete culinare specifice zonei, ce sunt servite direct către consumatorul final.

Produsele preparate și servite în Punctele Gastronomice Locale sunt realizate din materii prime de origine animală și non-animală provenite, pe cât posibil, din surse locale. Mai mult decât atât, produsele sunt preparate după metode tradiționale, utilizate în mod obișnuit la nivelul gospodăriei, fiind destinate, de cele mai multe ori, consumului în stare proaspătă (în aceeași zi).

Punctele Gastronomice Locale nu îndeplinesc rolul de restaurante sau pensiuni, ci își propun să ofere turiștilor posibilitatea de a se bucura de preparate tradiționale locale într-o atmosferă specific rurală, însă cu respectarea normelor și condițiilor de igienă, pentru ca sănătatea consumatorilor să nu fie afectată.

Activitatea de prezentare și diseminare a conceptului de “Punct Gastronomic Local”, demarată de ANSVSA în luna noiembrie a anului 2020, s-a concretizat la nivelul județului Sibiu printr-o serie de întâlniri, în sistem de videoconferință, realizate de către reprezentanții Consiliului Județean Sibiu, Compartimentul Dezvoltare Durabilă, împreună cu reprezentanți ai Oficiului de Dezvoltare Montană Poplaca (județul Sibiu) și ai Consiliilor Locale din județ, precum și cu fermieri de pe raza comunelor Gura Râului, Râu Sadului, Valea Viilor, Șura Mare, Micăsasa, Sadu, Porumbacu de Sus, Arpașu de Jos, Cârța, Cârțișoara, Biertan, în vederea clarificării unor aspecte de ordin tehnic, precum și a cadrului legal de organizare și funcționare a P.G.L.

⁴⁸ Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, Punct Gastronomic Local - Ghid de bune practici de igienă și producție culinară, disponibil la http://www.ansvsa.ro/download/ghiduri_-_toate/ghid_sig.alim._si_sanat.publica/Punct-Gastronomic-Local-Ghid-de-bune-practici-de-igiena-si-productie-culinara.pdf

În județul Sibiu erau înregistrate, la sfârșitul anului 2020, 10 unități de tip Punct Gastronomic Local, iar în anul 2021, numărul acestora a crescut la 15, ultimele trei fiind înființate pe raza localităților Sadu, Râu Sadului și Alămor.

Prin Hotărârea Consiliului Județean Sibiu, nr. 89/28.05.2020 s-a înființat, în cadrul Direcției Arhitect Șef, "Compartimentul Dezvoltare Durabilă"(C.D.D.), cu atribuții în promovarea și dezvoltarea I.M.M.–urilor din gastronomia locală, identificarea start-up-urilor, precum și promovarea modului de producție local, a produselor locale, a tradițiilor și culturii locale, a meșteșugurilor tradiționale și a valorilor locale. Noua structură din cadrul Consiliului Județean Sibiu își propune să devină un hub de informații și resurse pentru toți cei care caută îndrumare sau cărora le lipsesc cunoștințele necesare, fiind în același timp un pre-accelerator în gastronomie.

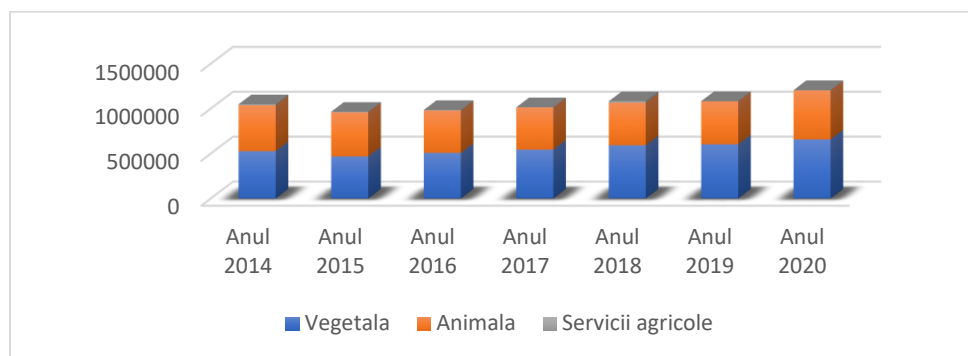
Totodată, prin Hotărârea nr. 92/2020, pentru modificarea și completarea anexei la Hotărârea Consiliului Județean Sibiu, nr. 234/2012, privind aprobarea Strategiei de Dezvoltare a Județului Sibiu, pentru perioada 2012-2020 (revizuită, actualizată și completată) și aprobarea planului de acțiuni al Proiectului EUREGA Interreg Europe –"Regiunile Gastronomice Europene consolidează rezistența prin protejarea și stimularea patrimoniului culinar, patrimoniului cultural și prin crearea a noi locuri de muncă și creștere economică", în cadrul Programului Interreg Europe, obiectivul 4.1 Îmbunătățirea politicilor privind patrimoniul natural și cultural) s-a aprobat Planul de Acțiuni, care se bazează pe două instrumente de lucru: Manualul IMM-urilor în gastronomia locală și Ghidul unui stil de viață sănătos.

Conturi economice din agricultură

La nivelul anului 2020, valoarea producției ramurii agricole, în județul Sibiu, a fost de 1.205.290 mii lei, reprezentând 12,44% din valoarea înregistrată în Regiunea Centru și 1,48% din totalul raportat la nivel național. Distribuția în funcție de sectoarele de activitate evidențiază următoarea constatare: din valoarea producției agricole obținută la nivelul județului Sibiu, 54,56% a provenit din producția vegetală, 45,18% a rezultat din producția animală, iar 0,26% din servicii agricole.

Aprofundând analiza indicatorului, din perspectiva variației pe care a avut-o în perioada 2014-2020, se observă că valoarea producției vegetale a cunoscut o creștere cu 25,02%, în vreme ce valoarea serviciilor agricole s-a redus cu 71,21%. O variație negativă se remarcă și în cazul producției animale, a cărei valoare a scăzut cu 6,63% în anul 2020, comparativ cu 2014.

Figura nr. 34 Valoarea producției agricole în județul Sibiu, în perioada 2014-2020 (UM : mii lei) – date comparabile

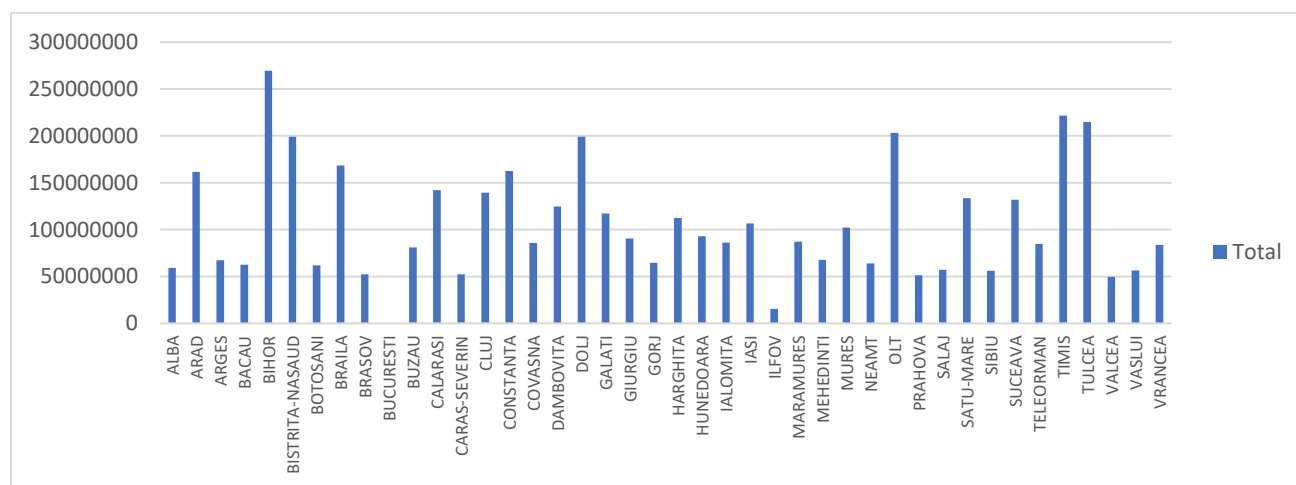

Sursa: Institutul Național de Statistică

Gradul de atragere a resurselor nerambursabile

Referitor la gradul de atragere a resurselor nerambursabile, destinate agriculturii și dezvoltării rurale, se observă că valoarea proiectelor contractate prin PNDR 2014-2020, în județul Sibiu, era de aproximativ 58 mld lei⁴⁹, la finalul anului 2020. Valoarea contractată la nivelul județului Sibiu reprezintă aproximativ 1,2% din resursele atrase la nivel național. Continuând analiza comparativă a datelor din perspectivă teritorială, se constată că județul Sibiu ocupă penultimul loc la nivelul Regiunii Centru, în ceea ce privește contractarea sprijinului PNDR, la o diferență de aproape 52 mld lei față de județul Harghita, situat pe prima poziție.

Figura nr. 35 Valoarea proiectelor contractate în cadrul PNDR 2014-2020 (UM: lei)

Sursa : Platforma de date deschise, AFIR

⁴⁹ Suma reprezintă valoarea contractată prin măsura 16 și submăsurile 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 7.2, 7.6, 9.1

2.13.2. Dezvoltare și guvernare locală – LEADER în județul Sibiu

Dezvoltarea locală LEADER (DLRC - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității) reprezintă una dintre abordările cu rol cheie în sporirea creșterii economice și sociale a zonelor rurale, reducerea disparităților dintre urban-rural și promovarea incluziunii sociale.

În județul Sibiu, implementarea abordării LEADER și a Grupurilor de Acțiune Locală a început în perioada de programare 2017-2013 și a continuat în exercițiul financiar 2014-2020, prin intermediul Programului Național de Dezvoltare Rurală. Sprijinul acordat prin program a permis constituirea următoarelor Grupuri de Acțiune Locală, cu rol activ în consolidarea colaborării dintre partenerii publici și privați, elaborarea unor strategii de dezvoltare rurală, bazate pe analiza nevoilor și priorităților specifice teritoriului și identificarea celor mai potrivite direcții și acțiuni, în acord cu specificul local:

- *GAL Microregiunea Hârtibaciu* a fost constituit ca rezultat al unei inițiative demarate în 2006, de către societatea civilă din zonă, inițiativă coagulată în anul 2011, prin Strategia de Dezvoltare Locală a zonei pentru perioada 2011-2015. Parteneriatul GAL Microregiunea Hârtibaciu⁵⁰ acoperă un teritoriu omogen, cu o populație totală de 44.073 locuitori, întins pe o suprafață totală de 1388,79 km², și este format din 68 de membri, după cum urmează: 16 parteneri publici, dintre care 15 autorități publice locale (Orașul Agnita și comunele: Alțîna, Bîrghiș, Brădeni, Bruiu, Chirpăr, Iacobeni, Marpod, Merghindeal, Mihăileni, Nocrich, Roșia, Șeica Mare, Șelimbăr, Vurpăr), ca principali promotori ai dezvoltării Microregiunii Hârtibaciu, și o unitate de învățământ (Școala cu Clasele I-VIII G.D. Teutsch Agnita), respectiv 31 de parteneri privați. Partenerii privați sunt cei mai numeroși în componența Grupului de Acțiune Locală, având în vedere ca aceștia reprezintă motorul dezvoltării economice a zonei.
- *GAL Mărginimea Sibiului* se constituie ca un teritoriu unitar, prin asocierea unui număr de 13⁵¹ UAT-uri: 10 comune din județul Sibiu (Cristian, Gura Râului, Jina, Orlat, Poiana Sibiului, Poplaca, Rășinari, Rîu Sadului, Sadu, Tilișca), o comună din județul Alba (Șugag) și 2 orașe din județul Sibiu (Săliște și Miercurea Sibiului). Teritoriul acoperit de parteneriat are o suprafață de 1.438,76 km² și o populație de 40.574 locuitori. Scopul Grupului de Acțiune Locală constă în dezvoltarea durabilă a teritoriului Mărginimea Sibiului, cu implicarea actorilor privați și publici, prin acțiuni care să permită, în special, păstrarea identității multiculturale, valorificarea resurselor naturale și antropice, precum și promovarea unei agriculturi ecologice.
- *GAL Podișul Mediașului* a fost înființat în noiembrie 2007, la inițiativa unui grup format din 33 de membri publici și privați, care și-au asumat misiunea dezvoltării teritoriului Podișul Mediașului. Dezvoltarea continuă a teritoriului a determinat dinamizarea structurii parteneriatului, format în prezent din 72 de actori, dintre care: 17 autorități publice locale din teritoriul Grupului de Acțiune Locală, 38 de reprezentanți ai sectorului privat și 17 reprezentanți ai societății civile. GAL Podișul Mediașului⁵² este un teritoriu coerent, continuu, fără suprafețe neacoperite, incluzând următoarele unități administrativ-teritoriale: Dumbrăveni, un oraș mic, cu o populație sub 10.000 de locuitori, 13

⁵⁰ Grupul de Acțiune Locală "Microregiunea Hârtibaciu", Strategia de Dezvoltare Locală 2016-2020

⁵¹ Grupul de Acțiune Locală "Mărginimea Sibiului", Strategia de Dezvoltare Locală 2014-2020

⁵² Grupul de Acțiune Locală "Podișul Mediașului", Strategia pentru dezvoltarea teritoriului Podișului Mediașului 2014-2020

comune din județul Sibiu – Șeica Mică, Micăsasa, Axente Sever, Valea Viilor, Moșna, Brateiu, Ațel, Hoghilag, Alma, Dîrlos, Blăjel, Bazna și Târnava, respectiv două comune – Viișoara și Zagăr - din județul Mureș.

- GAL *Țara Oltului* este constituit ca un parteneriat echilibrat și reprezentativ, format din 41 membri⁵³, dintre care 10 autorități publice locale (7 APL-uri din județul Sibiu și 3 APL-uri din județul Vâlcea) și 31 parteneri privați, dintre care 6 ONG-uri și 25 firme private. Autoritățile publice locale, în număr de 10 sunt: Comunele: Arpașu de Sus, Cîrța., Cîrțișoara, Porumbacu de Jos, Racovița, Turnu Roșu, Boița - jud Sibiu, Cîineni , Boișoara și Titești – jud. Vâlcea. GAL Țara Oltului dispune de un potențial de dezvoltare important, dar insuficient utilizat. Cu o suprafață totală de 1006 km² și o populație de 19.211 locuitori, Grupul de Acțiune Locală deține o suprafață de 0,42% din suprafața României și populație care reprezintă 0,09% din totalul existent la nivel național.
- GAL *“Țara Secașelor”* reprezintă un teritoriu compact, constituit din arealul administrativ a 25⁵⁴ de unități administrativ - teritoriale din județele Alba și Sibiu, un spațiu geografic ce are la bază vechiul teritoriu istoric al Secașelor, situat în sudul Transilvaniei. Suprafața totală a teritoriului GAL Țara Secașelor Alba – Sibiu este de 1.442,48 km², împărțită în cele două județe: în Alba are o suprafață de 859,06 km² și 583,42 km² în județul Sibiu. Parteneriatul teritoriului Țara Secașelor cuprinde 111 parteneri, dintre care 25 parteneri publici, 69 parteneri privați și 17 parteneri din societatea civilă/ONG-uri.

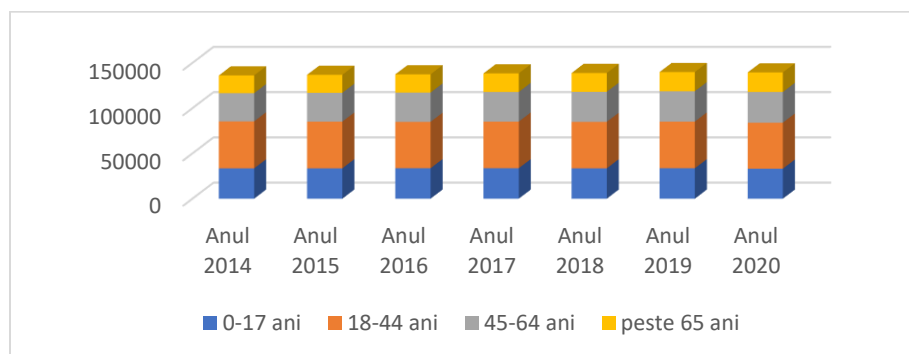
Structura populației în zonele rurale

Analizând dinamica populației rurale în perioada 2014-2020, la nivelul județului Sibiu, se constată o scădere ușoară în rândul populației tinere (0-17 ani), cu 1,1% în anul 2020 față de 2014, dar și în rândul populației active, cu vârste cuprinse între 18 și 44 ani, care înregistrează o scădere cu 2%, ajungând în anul 2020 la 50.792 persoane (cu 1.039 persoane mai puțin față de anul 2014). Populația din zonele rurale din intervalul 45-64 ani a prezentat o creștere cu 8,49% în perioada de referință, în vreme ce persoanele de peste 65 ani înregistrează o creștere și mai accentuată, cu 10,46%, în același interval analizat. Trendul ascendent al acestor ultime două categorii de populație se aliniază tendinței naționale și demonstrează accentuarea fenomenului de îmbătrânire a populației în zonele rurale, determinat de reducerea numărului de nașteri, dar și de interesul scăzut al tinerilor pentru stabilirea în mediul rural.

⁵³ Grupul de Acțiune Locală “Țara Oltului”, Strategia de Dezvoltare Locală 2014-2020

⁵⁴ Grupul de Acțiune Locală “Țara Secașelor”, Strategia de Dezvoltare Locală 2014-2020

Figura nr. 36 Variația populației în mediul rural din județul Sibiu, în perioada 2014-2019 (UM: număr persoane)

Sursa: Institutul Național de Statistică

Declinul demografic prezintă accente mai puternice în zona montană, pe fondul abandonului activităților economice, care a determinat migrația forței de muncă și acutizarea fenomenului de sărăcie. În special tinerii din zona montană⁵⁵ părăsesc treptat și definitiv muntele în căutarea unor condiții de viață mai ușoare și venituri mai mari obținute cu eforturi mai reduse, în mediul urban sau în alte țări. Acest fenomen, cu implicații grave pe termen mediu și lung, a fost sesizat și în țările dezvoltate din vestul Europei care fac eforturi considerabile pentru diminuarea procesului de migrare a populației montane, de menținere a fermelor agricole și a gospodăriilor. Un stimulente puternic pentru menținerea populației în zona montană ar putea fi susținerea antreprenoriatului, în special în cazul tinerilor, facilitarea accesului la informații, precum și stabilirea unor măsuri care să țină cont de specificitatea acestei categorii de populație. Nu trebuie neglijat nici potențialul turistic important oferit de zona montană, județul Sibiu fiind înzestrat cu atracții turistice numeroase, care variază de la frumusețea peisajelor montane ale Munților Făgăraș Cindrel și Lotrului și până la bogata istorie, tradiție, porturi și meșteșuguri populare, unele dintre acestea reflectate chiar în gastronomia locală.

Calitatea vieții în zonele rurale

Factorii esențiali care influențează decizia unui tânăr de a investi într-o afacere nouă în mediul rural sunt reprezentați de nivelul de dezvoltare economică și parametrii sociali ai zonei rurale respective, precum oportunitățile de educație, control al sănătății, accesul la cultură, posibilitățile de agrement, dar și de alți parametri care asigură calitatea vieții familiei tânărului fermier - o infrastructură TIC, un sistem de alimentare cu apă și canalizare și o rețea de drumuri locale de transport către zonele urbane. Potrivit datelor INS, rata sărăciei este unul dintre indicatorii care deși prezintă o variație ușor descendentă în mediul rural (de la 41,50% din totalul populației în 2010, la 35,70% în anul 2017), atinge o valoare foarte ridicată, cu impact negativ major în limitarea dezvoltării satelor, din perspectiva infrastructurii și serviciilor de bază, dar și a atractivității pentru ocuparea forței de muncă. Decalajul dintre mediul urban și cel rural s-a adâncit în ultimii ani, pe fondul diferențelor semnificative în ceea ce privește veniturile și a inegalităților de oportunități în rândul populației. Datele INS evidențiază faptul că venitul mediu disponibil

⁵⁵ MADR, Orientări strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate (2014 – 2020)

pentru un membru al gospodăriei în zonele rurale este de 1,9 ori mai mic decât în cele urbane. Principalul factor determinant îl constituie productivitatea scăzută a agriculturii, în special a exploatațiilor agricole de dimensiuni mici, care practică o agricultură de subzistență și care ocupă cea mai mare pondere în zonele rurale.

2.13.3. Concluzii agricultură

Județul Sibiu prezintă un potențial agricol semnificativ, datorat suprafețelor agricole extinse și condițiilor pedo-climatice favorabile pentru cultivarea majorității cerealelor, furajelor, legumelor și plantelor tehnice. Caracterizată prin producții la hectar peste mediile naționale la majoritatea culturilor, producția agricolă vegetală din județ a înregistrat creșteri constante în perioada 2014-2020, în special la cerealele pentru boabe și plantele oleaginoase, pe fondul dezvoltării bazei tehnico-materiale, reprezentată de parcul de tractoare și mașini agricole.

Componentă importantă a veniturilor provenite din agricultură, creșterea animalelor s-a confruntat cu o reducere a efectivelor pentru majoritatea speciilor, cu excepția bovinelor (vaci, bivolițe și juninci), păsărilor de curte și familiilor de albine. Este însă de remarcat potențialul important al activităților de creștere a ovinelor, județul Sibiu ocupând primul loc la nivel național pe acest segment. Creșterea oilor constituie de altfel principala activitate economică pentru multe localități rurale din zona de munte, păstoritul tradițional păstrându-se până în zilele noastre în zona Mărginimii Sibiului.

Accentuarea fenomenului de îmbătrânire a populației în zonele rurale, determinată de reducerea numărului de nașteri, dar și de interesul scăzut al tinerilor pentru stabilirea în mediul rural rămâne una dintre problemele care pune în pericol menținerea activităților agricole. Declinul demografic prezintă accente mai puternice în zona montană, pe fondul abandonului activităților economice, care a determinat migrația forței de muncă și acutizarea fenomenului de sărăcie. În special tinerii din zona montană, părăsesc treptat și definitiv muntele în căutarea unor condiții de viață mai ușoare și venituri mai mari obținute cu eforturi mai reduse, în mediul urban sau în alte țări. Pentru a reduce exodul populației din aceste zone, sunt necesare intervenții susținute care să sprijine antreprenoriatul în sectorul turismului, dar și în alte categorii de servicii conexe.

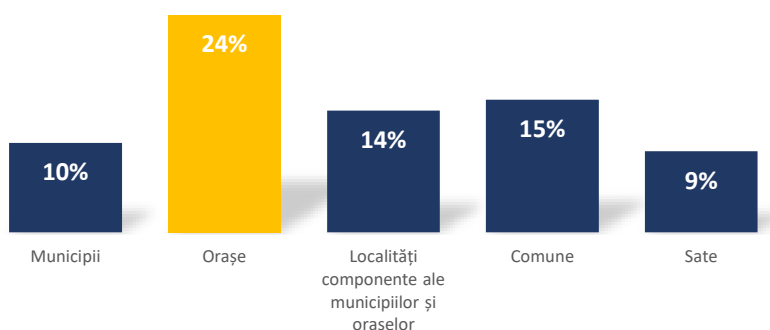
Cele mai recurente nevoi care au reieșit din analiza efectuată în domeniul dezvoltării rurale au vizat nevoia de facilitare a accesului micilor producători în lanțuri de magazine și hipermarketuri, nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentar și încurajarea investițiilor colective, menținerea tinerilor în zona montană și sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane, precum și creșterea numărului de locuri de muncă și diversificarea tipologiilor de locuri de muncă în zonele rurale. Din perspectiva avantajelor competitive ale județului Sibiu în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale, cel mai important potențial care poate fi valorificat în perioada următoare se referă la gradul ridicat de producție agricolă și diversitatea produselor cu specific local, precum și la atractivitatea zonei montane, dată fiind diversitatea peisajelor și a obiectivelor turistice.

2.14 Urbanism și amenajare teritorială

2.14.1. Organizarea administrativă a teritoriului județului Sibiu, pe categorii de unități administrative

Din punct de vedere al organizării administrative a teritoriului și pe categorii de unități administrative, la nivelul județului Sibiu există un total de două municipii, nouă orașe, 26 de localități componente ale municipiilor și orașelor, 53 de comune și 162 de sate.

Figura nr. 37 Organizarea administrativă a teritoriului, pe categorii de unități administrative (UM număr)

Sursa: Institutul Național de Statistică

Localitățile urbane din județul Sibiu au un tip de țesut urban specific, medieval geometric (de secolul XVII-XVIII) alternat cu tipologii de țesut urban contemporan geometric – socialist (prima jumătate a secolului XX, după 1989), cu o structură a parcellarului omogenă în zona centrală și pericentrală, dar cu o structură neomogenă periferică, cu parcele de dimensiuni diferite.

Municipiile județului Sibiu sunt alcătuite din zone rezidențiale, zone industriale și de afaceri, cu multiple dotări edilitare cu funcții administrative, industriale, economice, politice, sociale, culturale și științifice destinate deservirii unei populații dintr-o zonă geografică mai întinsă decât limitele administrative ale acestuia, de regulă situate într-un areal mai mare decât al orașului⁵⁶.

Orașele preponderent cu o structură medievală – Sibiul, Mediașul și Cisnădia – se evidențiază prin clădiri istorice care etalează stiluri arhitectonice variate, de la Romanic și până la Art Nouveau, piețe largi animate an de an de evenimente culturale, biserici istorice, turnuri și bastioane.

Localitățile rurale din județul Sibiu au un tip de țesut medieval, specific satelor săsești, cu o structură a parcellarului omogenă. Gospodăria permanentă, aflată în vatra satului, cuprinde: casa de locuit, acareturile destinate creșterii animalelor și acareturile necesare depozitării produselor agroalimentare. La acestea se adaugă împrejmuirea, poarta și fântâna.

Conform Ghidului de Arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediul rural elaborat de Ordinul Arhitecților din România privind zonele cu influență săsească, "clădirile gospodăriilor sunt dispuse pe lot

⁵⁶ Ordonanța de Urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ, Monitorul Oficial nr. 555 din 5 iulie 2019

în forma de I sau L, rareori U, pe conturul liniei de proprietate. În satele săsești, rigurozitatea urbanistică este marcată de organizarea liniară a străzilor în jurul cetăților, iar ritmul clădirilor și al loturilor este unul de asemenea riguros, pe când în satele românești găsim adesea străzi sinuoase, cu insule și intrări alveolare, în jurul cărora sunt grupate 3-4 gospodării. Alinierea la stradă nu reprezintă întotdeauna o regulă în satele românești arhaice, adesea între fațada principală și stradă apare o mică grădină de flori. Casa săsească este dispusă, în general, cu fațada principală pe limita de proprietate la aliniamentul stradal. Aceasta poate fi dispusă cu latura lungă spre stradă sau, precum în cele mai multe cazuri, cu latura scurtă, casele fiind urmate, în prelungirea lor, de șoproanele pentru uneltele agricole și de șurile mari, dispuse transversal pe lot, care despart curtea de grădină. În cazul gospodăriilor săsești, grajdurile sunt dispuse în prelungirea caselor, iar în cazul gospodăriilor românești, acestea sunt amenajate ca o încăpere distinctă în șură⁵⁷.

Cadrul strategic de la nivel județean

Principalul document strategic ce stă la baza organizării urbanistice a județului Sibiu este Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Sibiu (PATJ Sibiu), aprobat prin H CJ nr. 261/28.11.2013. Documentul urmărește stabilirea unei viziuni coerente asupra structurii utilizării teritoriului județului Sibiu și definește principalele opțiuni pentru o mai bună organizare și funcționare a acestuia. În acest sens, unul dintre obiectivele acestuia este armonizarea activităților cu incidență asupra utilizării potențialului natural, economic și social, în raport cu prioritățile urmărite de către Consiliul Județean cu privire la dezvoltarea spațială.

În acest sens, Strategia de Amenajare a Teritoriului Județean Sibiu este structurată pe multiple obiective generale, fiecare cu propriile sale obiective specifice și direcții de dezvoltare aferente. Obiectivele specifice sunt structurate în funcție de domeniul de intervenție. Dintre cele mai relevante obiective/măsură pentru dezvoltarea urbanistică a județului Sibiu se remarcă următoarele:

1. Formarea unei rețele de localități cu o structură complexă și echilibrată în teritoriu, care să servească dezvoltarea socio-economică a județului prin accentuarea centralității localităților cu rol de polarizare, organizarea rețelei de centre într-o ierarhie coerentă, respectiv crearea relațiilor de cooperare/dependență între așezările cu șanse de dezvoltare policentrică și promovarea unor funcții neagricole în comunele cu potențial.
2. Asigurarea condițiilor de locuire la standarde moderne, cantitative și calitative, diferențiat, în conformitate cu ierarhia localităților, prin crearea unui fond locativ modern și echipat la standarde europene și dezvoltarea diferențiată a locuirii prin lărgirea gamei tipologice.
3. Crearea unei structuri de utilizare a solului echilibrate și adaptate necesităților economiei județene, care să asigure utilizarea judicioasă și eficientă a resurselor, prin concentrarea asupra domeniilor principale de activitate de la nivel de județ: agricultură, turism etc.
4. Promovarea construcțiilor de infrastructuri în mod complementar dezvoltării imobiliare.

PATJ Sibiu este organizat în două etape. În acest sens, etapa I a avut stabilit un termen de finalizare până în anul 2020, în timp ce etapa a II-a are termen de finalizare până în anul 2025. În acest sens, în etapa a II-

⁵⁷ Ordinul Arhitecților din România (2017). Ghid de arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediul rural – Zonă cu influență săsească, pag. 10. [Link](#)

a sunt avute în vedere inclusiv ameliorarea organizării rețelei de localități, în vederea dezvoltării unor centre de polarizare intercomunală, care să determine o îmbunătățire a cooperării funcționale între localități și a cadrului de viață al comunităților, respectiv reabilitarea, conservarea și protejarea mediului natural și construit.

De asemenea, având în vedere că ultima actualizare a PATJ Sibiu a fost realizată în anul 2013, este considerată oportună fie re-actualizarea acestui document strategic, fie elaborarea unui nou Plan de Amenajare al Teritoriului Județean, în conformitate cu obiectivele urbanistice ale Uniunii Europene pentru perioada 2022-2027.

Suprafața intravilană, pe localitățile (urbane și rurale) din județul Sibiu

Un alt indicator analizat pentru a observa situația urbanistică de la nivelul județului a fost suprafața intravilană⁵⁸, care reprezintă suprafața teritoriului inclusă în perimetrul constructibil al municipiilor și orașelor, inclusiv localitățile aparținătoare ale municipiului și orașului, mediul urban, iar în mediul rural, comune cu sate componente.

Tabel nr. 11 Suprafața intravilană la nivelul județului Sibiu, mediul urban, 2014 – 2020 (UM: hectare)

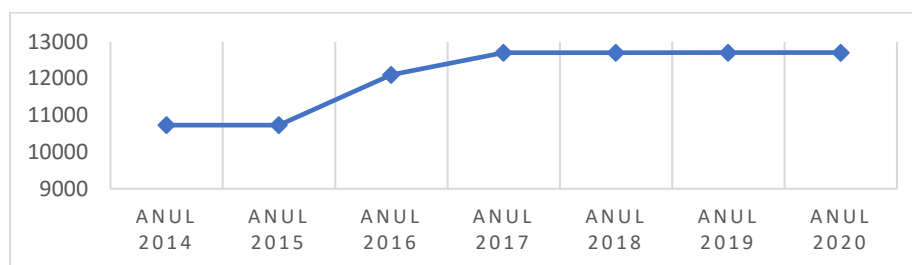
Municipii si orașe	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Județul Sibiu	10.732	10.732	12.104	12.706	12.706	12.708	12.708
Municipiului Sibiu	4.877	4.877	5.007	5.007	5.007	5.009	5.009
Municipiul Mediaș	2.119	2.119	2.119	2.119	2.119	2.119	2.119
Oraș Agnita	369	369	369	489	489	489	489
Oraș Avrig	577	577	1.014	1.496	1.496	1.496	1.496
Oraș Cisnădie	628	628	1.433	1.433	1.433	1.433	1.433
Oraș Copșa Mică	324	324	324	324	324	324	324
Oraș Dumbrăveni	391	391	391	391	391	391	391
Oraș Miercurea Sibiului	247	247	247	247	247	247	247
Oraș Ocna Sibiului	327	327	327	327	327	327	327
Oraș Săliște	289	289	289	289	289	289	289
Oraș Tâlmaci	584	584	584	584	584	584	584

Sursa: Institutul Național de Statistică.

Conform tabelului de mai sus, se poate observa că suprafața intravilană la nivelul județului, în mediul urban, a crescut de la 10.732 hectare în anul 2014, la 12.708 hectare în anul 2019. O extindere a suprafeței intravilane poate fi observată și la nivelul orașelor Agnita, Avrig, și Cisnădie, precum și la nivelul Municipiului Sibiu. În ceea ce privește ponderea suprafețelor intravilane de la nivelul județului, a reieșit din analiza statistică a indicatorului faptul că suprafața intravilană a Municipiului Sibiu reprezenta, în anul 2020, aproximativ 39% din suprafață totală intravilană a județului. Cea mai mică suprafață intravilană înregistrată la nivelul județului Sibiu este cea a orașelor Săliște și Miercurea Sibiului (un procent de 2% în anul 2020).

⁵⁸ Legea 350 din 2001, anexa 2 – definirea termenilor utilizați în lege: Teritoriu intravilan - totalitatea suprafețelor construite și amenajate ale localităților ce compun unitatea administrativ-teritorială de bază, delimitate prin planul urbanistic general aprobat și în cadrul cărora se poate autoriza execuția de construcții și amenajări. De regulă intravilanul se compune din mai multe trupuri (sate sau localități suburbane componente).

Figura nr. 38 Suprafața intravilană la nivelul județului Sibiu 2014 – 2019 (UM: hectare)

Sursa: Institutul Național de Statistică

În ceea ce privește suprafața spațiilor verzi de la nivelul județului Sibiu, aceasta reprezenta în anul 2020 un procent de 2% din totalul suprafeței de spații verzi de la nivel național. Mai mult decât atât, conform tabelului următor, se poate constata că la nivelul județului, suprafața spațiilor verzi a înregistrat o creștere cu 13,16%, de la 471 ha în anul 2014, la 532 ha în anul 2020 (cu 9% mai redusă față de tendința raportată la nivel național).

Tabel nr. 12 Suprafața spațiilor verzi – comparație România vs județul Sibiu (UM: hectare, %)

Suprafața spațiilor verzi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Variație %
România	23.841	25.778	26.905	26.639	26.905	26.958	29.136	+22,21%
Județul Sibiu	471	518	584	550	531	532	532	+13,16%

Sursa: Institutul Național de Statistică

2.14.2. Zonele urbane funcționale din județul Sibiu

Tipurile de acțiuni publice trebuie să fie adecvate caracteristicilor așezărilor sau părților constitutive ale acestora.

Pe baza tipologiilor localităților, strategia județeană stabilește direcțiile de acțiune care pot fi preluate în studii sectoriale ulterioare și care trebuie să aibă în vedere următoarele direcții de acțiune:

1. Luarea în considerare a tuturor localităților din județ, ierarhizarea corectă a acestora și determinarea anumitor statute juridice corespunzătoare;
2. Stabilirea unui sistem de cooperare între localități, cu precizarea relațiilor juridice (drepturi și obligații) care decurg din formele de cooperare legale;
3. Stabilirea unor niveluri de echipare a localităților care să determine pentru locuitori nivelul de viață corespunzătoare, precum și drepturi și obligații în consecință.

Dezvoltarea teritorială policentrică se bazează pe orașe ca motoare economice cu rol polarizator de dimensiune națională și internațională. Dezvoltarea policentrică poate asigura o integrare eficientă din punct de vedere teritorial și poate contribui la coeziunea și creșterea competitivității locale, printr-o dezvoltare integrată, ținând cont de specificul local.

În cazul regionalizării și implicit al dezvoltării regionale este vizibilă tendința de concentrare în orașe mari, cum este și cazul Municipiului Sibiu, acestea devenind centre regionale în detrimentul teritoriilor înconjurătoare, polarizate de orașe mici și medii care pierd atât din punct de vedere economic, cât și din

punct de vedere social, forța de muncă migrând spre centrul regional – sursa locurilor de muncă. Dezvoltarea tehnologiei comunicațiilor și a infrastructurii de transport a dus însă la popularea zonelor adiacente marilor centre urbane și căilor de comunicație de proximitate ale acestora, cum este și cazul Municipiului Sibiu.

Astfel au apărut zone urbane bazate pe migrația bi-direcțională, formate dintr-un centru urban (mare, regional) și localitățile înconjurătoare (în cazul Municipiului Sibiu fiind vorba de comune suburbane). Această relație strânsă între centrele urbane și teritoriile adiacente, bazată pe oferta de locuri de muncă, oportunități legate de educație și oferta serviciilor (publice sau private) a dus la conturarea a ceea ce se dorește a fi Zonă Metropolitană, cu condiția înglobării și a unui centru urban de dimensiuni mici sau medii, de regulă un oraș-suport al activităților polarizate de centrul urban regional.

Localitățile urbane din județul Sibiu au un tip de țesut urban specific, medieval geometric (de secolul XVII-XVIII) alternat cu tipologii de țesut urban contemporan geometric – socialist (prima jumătate a secolului XX, după 1989). Orașele preponderent cu o structură medievală – Sibiu, Mediașul și Cisnădia – se evidențiază prin clădiri istorice care etalează stiluri arhitectonice variate, de la Romanic și până la Art Nouveau. Țara Oltului este bine cunoscută prin existența unui patrimoniu arhitectural bogat și diversificat, ca de exemplu Palatul de Vară Brukenthal. În județul Sibiu, există un patrimoniu construit religios (biserici fortificate) – Bazna, Biertan, Valea Viilor, Bîrghiș (Pelișor), abația cisterciană de la Cârța, Stejărișu, Cisnădioara, Mălâncrav, Hosman, Mediaș, Cristian, Dealul Frumos, Moșna, Merghindeal, Agnita (peste 50 de astfel de biserici din județul Sibiu au fost declarate monumente arhitectonice de excepție).

Din punct de vedere morfologic și administrativ-teritorial, zonele urbane funcționale pot fi formate din două tipuri de unități. În centrul oricărei zone urbane funcționale se află o zonă morfologică urbană (Morphological Urban Area) care are rolul de element polarizator de bază, în cazul județului Sibiu fiind vorba de orașe care au un centru cu caracter istoric-cultural și care s-a dezvoltat totodată ca centru socio-economic. Aceste zone au apărut în majoritatea cazurilor odată cu aglomerările urbane de care aparțin, pentru locuitori acestea devenind un criteriu al identității locale. În jurul acestor zone morfologice urbane (în cazul de față orașe de dimensiuni mici și medii) se concentrează acele așezări urbane, rurale și teritoriile lor adiacente, în principiu la nivelul unităților administrative locale, care asigură (prin migrație și navetism) necesarul pieței de muncă.

2.14.3 Concluzii urbanism

Județul Sibiu prezintă o diversitate arhitecturală complexă, care poate fi valorificată prin acțiuni integrate și durabile. În urma analizei diagnostic, a sondajului de opinie aplicat în rândul cetățenilor, a interviurilor și focus grupurilor derulate, au rezultat o serie de nevoi, respectiv măsuri principale care ar trebui întreprinse din punctul de vedere al amenajării urbane, pentru dezvoltarea acestui domeniu, precum:

- *Realizarea/modernizarea/extinderea de piste de biciclete (transport alternativ) și a transportul public de persoane;*
- *Amenajare de parcări, zone verzi (amenajate, după un proiect special, realizat de specialiști, respectiv peisagiști), amenajarea trotuarelor și a traseelor pietonale (în centrele istorice ale localităților, urbane și rurale);*

- *Reglementarea strictă și clară a modului de construire și realizare a infrastructurii necesare în zonele periferice/cartierele dormitor ale principalelor localități urbane;*
- *Renovarea tuturor clădirilor istorice și conservarea arhitecturii tradiționale, coroborată cu dezvoltare sustenabilă și durabilă, fără o aglomerare de tip urbană și dezvoltare haotică în satele și comunele din apropierea orașelor mari;*
- *Dezvoltarea zonelor și a infrastructurii de agrement (parc acvatic, bazine, parc de aventuri);*
- *Corelarea investițiilor imobiliare cu viziunile de dezvoltare ale localității sau localităților implicate/afectate;*
- *Creșterea capacității drumurilor publice și asigurarea accesibilității tuturor zonelor de interes din județ.*

Cele mai recurente nevoi care au reieșit din analiza efectuată în domeniul urbanismului au vizat nevoia de actualizare a Planurilor Urbanistice Generale pentru localitățile rurale, necesitatea de asigurare a unui cadru coerent și eficient la nivelul întregului județ în ceea ce privește protejarea patrimoniului construit din satele săsești, nevoia de renovare a clădirilor istorice și conservarea arhitecturii tradiționale, coroborată cu dezvoltarea sustenabilă și durabilă, precum și nevoia de amenajare de parcuri, zone verzi etc. Din perspectiva avantajelor competitive ale județului Sibiu în domeniul urbanismului, cel mai important potențial care poate fi valorificat în perioada următoare se referă la dezvoltarea zonelor urbane și periurbane, patrimoniu cultural construit deosebit de bogat, reprezentat de clădiri istorice, biserici și cetăți fortificate, muzee etc.

2.15 Resurse umane și dezvoltarea comunitară

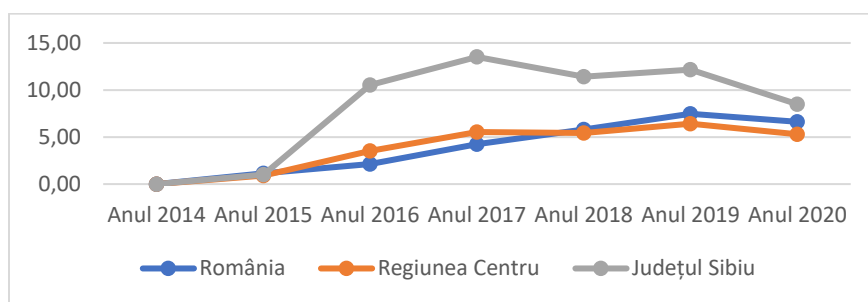
2.15.1. Dezvoltarea resurselor umane și a administrației

Administrația publică reflectă bazele instituționale ale modului în care sunt guvernate țările⁵⁹. Administrația publică răspunde nevoilor societății și funcționează pe bază de structuri organizatorice, procese, roluri, relații, politici și programe. Aceasta influențează prosperitatea economică durabilă⁶⁰, coeziunea socială și bunăstarea oamenilor⁶¹.

Creșterea eficienței administrației publice și dezvoltarea activităților care servesc interesul cetățenilor au reprezentat priorități cheie în cadrul programelor de guvernare din ultimii ani. S-au canalizat astfel eforturi către accelerarea⁶² proceselor de reformare a statului și a administrației, creșterea performanțelor sectorului public, o mai bună orientare spre cetățean și creșterea încrederii acestuia în instituțiile statului, simplificarea și armonizarea legislației, îmbunătățirea accesului la informațiile de interes public și creșterea gradului de implicare a beneficiarilor în toate etapele proceselor decizionale. Un loc central în cadrul acestor preocupări l-au avut întotdeauna valorificarea și dezvoltarea capitalului uman, atât din perspectiva dimensiunii, cât și a capacităților (pregătire, cunoștințe, abilități, experiență profesională etc.)

Conform datelor INS, la nivelul județului Sibiu, numărul angajaților din administrația publică era de 3.445 persoane în anul 2020, reprezentând 2,67% din totalul salariaților înregistrați în județ, pondere care este mai mică decât valorile raportate în profil regional (3,40%) sau național (4,06%). Analiza indicatorului, din perspectiva variației pe care a cunoscut-o în perioada 2014-2020, evidențiază o dinamică ascendentă, numărul mediu al salariaților în acest sector de activitate având o creștere cu 8,50% în județul Sibiu, valoare mult mai ridicată comparativ cu media Regiunii Centru (+5,30%) sau media națională (+6,61%).

Figura nr. 39 Dinamica ratei de creștere a numărului mediu de salariați în administrația publică⁶³, în perioada 2014-2020, la nivel național, regional și județean (an de referință 2014)

Sursa: Institutul Național de Statistică

⁵⁹ Holmberg, S. și Rothstein, B., „Good Government: The Relevance of Political Science”, Edward Elgar Publishing, 2012.

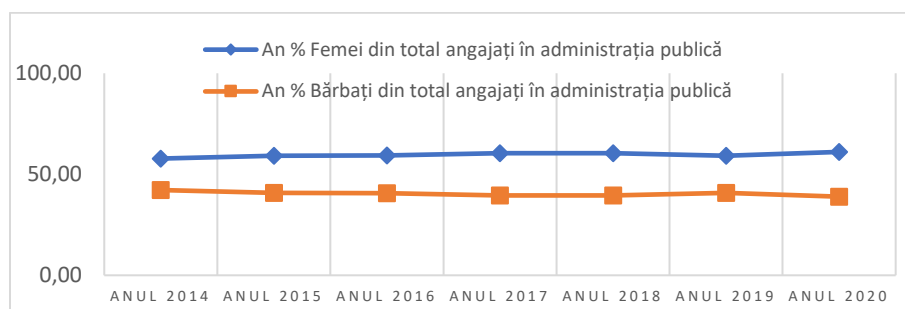
⁶⁰ Kaufmann, D. Kraay și Zoido-Lobaton, Governance Matters, Policy Research Working Paper 2196.

⁶¹ Hallerod, B., Rothstein, B., Nandy, S., Daoud, A. „Bad governance and poor children: a comparative analysis of government efficiency and severe child deprivation in 68 low- and middle-income countries”, World Development, august 2013; 48:19-31

⁶³ Conform clasificării CAEN Rev 2, Secțiunea O Administrație publică și apărare; Asigurări sociale din sistemul public.

În ceea ce privește distribuția în funcție de gen a salariaților din administrația publică, se constată că județul Sibiu înregistrează tendințe similare cu cele raportate la nivel național sau regional, respectiv o proporție constantă a numărului de femei în total angajați, proporție ale cărei valori s-au plasat în jurul mediei de 60%, în perioada 2014-2020. Caracteristicile funcției publice de stabilitate⁶⁴, competențe preponderent analitice și de sinteză și necesitatea de a asigura un grad ridicat de adaptare la proceduri pot constitui o explicație pentru atractivitatea funcției publice în rândul persoanelor de sex feminin.

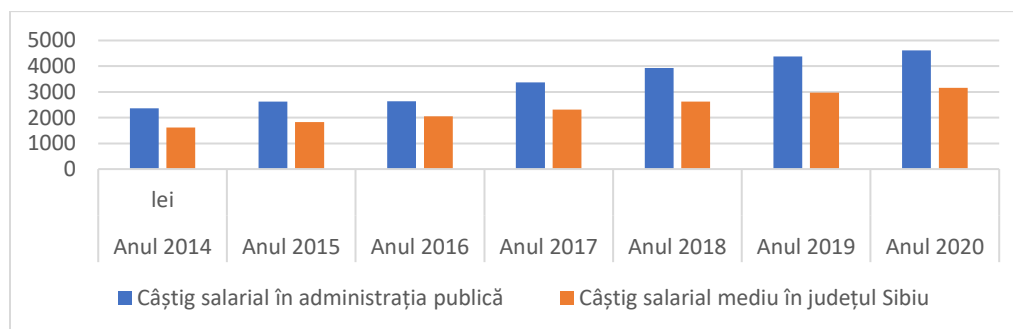
Figura nr. 40 - Evoluția ponderii angajaților în administrația publică, pe sexe, la nivelul județului Sibiu, în perioada 2014-2020 (UM:%)

Sursa: Institutul Național de Statistică

În județul Sibiu, câștigul salarial nominal mediu net lunar al angajaților din administrația publică a fost de 4.619 lei la nivelul anului 2020, în creștere cu aproape 2200 lei, față de anul 2014. Analiza datelor din perspectivă comparativă pune în evidență diferențele salariale semnificative între sectoarele economiei naționale, salariul net al funcționarilor publici fiind cu 1.454 lei, respectiv cu 45,93% mai mare față de media câștigurilor înregistrate de celelalte domenii de activitate, la nivel județean.

Figura nr. 41 Câștigului salarial nominal mediu net lunar în administrația publică din județul Sibiu, în perioada 2014-2020 (UM: lei, date comparabile)

Sursa: Institutul Național de Statistică

Deși creșterea nivelului salarial și suplimentarea numărului de angajați care activează în administrația publică au potențialul de a influența în mod pozitiv calitatea serviciilor furnizate cetățenilor, capacitatea

⁶⁴ Agenția Națională a Funcționarilor Publici (2020), *Raport privind managementul funcțiilor publice și al funcționarilor publici pentru anul 2019*, p. 35-36.

profesională și adaptarea continuă a competențelor rămân două preocupări majore pentru îmbunătățirea performanței administrației publice.

Pregătirea personalului este un proces continuu care trebuie să fie orientat către acoperirea întregului număr al angajaților, dar și spre calitatea actului educațional.

În cursul anului 2019, la nivelul Consiliului Județean Sibiu, au fost desfășurate următoarele activități de formare având ca obiectiv pregătirea și dezvoltarea resurselor umane, conform Raportului anual privind realizarea planului de perfecționare profesională 2019:

- Cursuri privind *Implementarea codului administrativ* pentru un număr de 11 funcționari publici;
- *Atelier Managing Word Heritage*, 1 funcționar public;
- *Etică și integritate, prevenirea corupției în instituțiile publice*, 59 funcționari publici;
- *Managementul calității conform ISO2001:2015*, 59 funcționari publici;
- *Curs de Expert achiziții publice*, 59 funcționari publici;
- *Curs de Drept și Legislație comunitară*, 9 funcționari publici (dispoziția 233/2019 a CJ Sibiu).

De asemenea, pe parcursul ultimilor ani, Consiliul Județean Sibiu a demarat mai multe proiecte având ca obiective creșterea performanței administrației publice, prin dezvoltarea și implementarea unui Sistem de Management al Calității și Performanței, îmbunătățirea capacității administrative, prin creșterea integrității și prevenirea corupției, optimizarea proceselor orientate către beneficiari, prin abordarea strategică a dezvoltării județului pe termen lung și dezvoltarea unor soluții de simplificare a relației dintre Consiliul Județean și cetățeni.

Componenta de transformare digitală deține un rol cheie în asigurarea eficacității, transparenței și simplității procedurilor de lucru la nivelul personalului angajat în sectorul public. În acest sens, Consiliul Județean Sibiu a adoptat mai multe măsuri de digitalizare, utile atât serviciilor și direcțiilor aparatului de specialitate, cât și cetățenilor, dintre care pot fi amintite: semnătura electronică pentru personalul angajat, care scurtează timpii necesari pentru emiterea documentelor, reduce birocrăția și consumul de hârtie; platforma de comunicare online atât la nivel intern, cât și extern; proiectele de digitalizare valorificate pentru o planificare urbanistică dinamică, bazată pe informații în timp real, capabilă să identifice și să răspundă nevoilor de dezvoltare socio-economică, culturală și de mediu, în mod echilibrat și durabil; înființarea Centrului de Informații pentru Cetățeni (CIC); înființarea Ghișeului unic; disponibilitatea formularelor online pentru urbanism și amenajarea teritoriului, solicitări de informații publice, reclamații administrative etc.

Unul dintre principiile fundamentale ale transparenței decizionale, în relația dintre cetățeni și autoritățile publice, îl constituie accesul liber și neîngrădit la informațiile de interes public. În perioada 3 ianuarie – 31 decembrie 2020, la nivelul Consiliului Județean Sibiu s-au recepționat 73 solicitări de informații de interes public, departajate astfel în funcție de domenii⁶⁵:

- 14 solicitări - informații de interes public privind bugetul județean, cheltuieli din bugetul județean, achiziții publice și licitații ale Consiliului Județean Sibiu, mod de cheltuire a banilor publici, finanțări;

⁶⁵ Consiliul Județean Sibiu, Raport privind liberul acces la informațiile de interes public, conform prevederilor Legii nr. 544/2001, în anul 2019.

- 18 solicitări - informații privind investițiile în drumuri județene și comunale, infrastructură tehnico-edilitară publică;
- 12 solicitări – informații generale privind componența și activitatea Consiliului Județean Sibiu (acte normative emise, angajări, încheiere și derulare contracte);
- 8 solicitări – date privind activitatea curentă a consilierilor județeni, a conducerii și a aparatului de specialitate a Consiliului Județean Sibiu;
- 4 solicitări – date privind domeniul urbanism, amenajarea teritoriului;
- 3 solicitări – date privind derularea procesului de transparență decizională la nivelul Consiliului Județean Sibiu și furnizarea informațiilor de interes public;
- 3 solicitări – date privind transportul județean de persoane, în curse regulate;
- 3 solicitări – date privind serviciile de asistență socială.

Datele marchează o creștere a numărului de solicitări, comparativ cu anii precedenți, temele de interes rămânând relativ aceleași (buget, mod de cheltuire a banilor publici, achiziții publice, investiții în infrastructură, informații privind activitatea Consiliului Județean Sibiu, a instituțiilor subordonate și a altor autorități ale administrației publice locale).

Prin intermediul sondajului de opinie aplicat în rândul cetățenilor județului Sibiu au fost investigate percepția locuitorilor în ceea ce privește administrația publică și nivelul de satisfacție în raport cu serviciile publice furnizate. Răspunsurile colectate au evidențiat un grad ridicat de satisfacție în legătură cu pregătirea și profesionalismul funcționarilor publici din cadrul Consiliului Județean Sibiu, accesibilitatea canalelor de comunicare puse la dispoziția cetățenilor de această instituție și strategiile de dezvoltare pe termen mediu și lung, elaborate și adoptate la nivel județean. De asemenea, potrivit aceleiași anchete sociologice pe bază de chestionar, Consiliul Județean Sibiu asigură un nivel ridicat de respect în relația cu cetățenii, însă procedurile de lucru în raport cu publicul larg sunt considerate mult prea birocratice, iar timpul de răspuns în soluționarea problemelor înaintate de cetățeni este unul îndelungat, necesitând optimizări în ceea ce privește promptitudinea.

În general, calitatea serviciilor furnizate de Consiliul Județean Sibiu este apreciată ca fiind una foarte bună (12%), bună (44%) sau satisfăcătoare (32%) de către cetățeni, în special datorită deschiderii și disponibilității în ceea ce privește colaborarea, transparenței decizionale, dar și acțiunilor care încurajează și promovează dezbaterile publice. Dintre îmbunătățirile care ar trebui aduse serviciilor oferite cetățenilor se remarcă, în special, reducerea birocrăției, extinderea gradului de digitalizare a serviciilor, creșterea disponibilității pentru crearea de parteneriate și combaterea corupției.

În general, capacitatea administrației publice județene de a dezvolta proiecte strategice este percepută de cetățeni ca fiind una foarte bună (8%) și bună (47%). Se constată, cu toate acestea, distribuția polarizatoare a opiniilor exprimate de participanții la sondaj, o pondere importantă a respondenților acordând calificativele „slab” (33%) și „foarte slab” (12%) în aprecierea performanțelor, abilităților și capacității pe care administrația publică județeană le-a demonstrat la elaborarea și implementarea proiectelor cu rol strategic.

La nivelul local, percepția cetățenilor asupra serviciilor și calității acestora în cadrul administrațiilor arată o insatisfacție generalizată. Conform cercetării, respondenții au evaluat calitatea serviciilor ca fiind fie

slabă, fie foarte slabă (42%) sau cel mult satisfăcătoare (24%). Principalele dificultăți sau puncte de insatisfacție, în ceea ce privește serviciile oferite de administrația publică locală, constau în procedurile birocratice, nivelul redus al digitalizării în relația cu cetățenii, nivelul redus de pregătire al funcționarilor publici și lipsa inițiativelor de atragere a investițiilor.

Polarizarea, în ceea ce privește capacitatea administrației publice de la nivelul primăriilor de a dezvolta proiecte strategice, se continuă și la nivel local. Dacă la nivelul județean valorile înclinau către o percepție mai degrabă pozitivă, la nivel local, cu mici diferențe de procente, această percepție înclină să fie negativă. Cei mai mulți dintre cetățeni apreciază capacitatea administrației publice locale ca fiind slabă (34%) și foarte slabă (18%) în ceea ce privește dezvoltarea proiectelor strategice.

Procesul consultativ pentru elaborarea strategiei a vizat și organizarea unor focus grupuri și întâlniri de consultare în teritoriu, prin intermediul cărora au fost discutate și aspecte legate de dezvoltarea resurselor umane și administrației publice din județ, dar și legate de dezvoltarea comunitară și creșterea cooperării între diverse medii (instituții publice, private, mediul academic, societatea civilă și cetățenii). Din aceste consultări a reieșit faptul că este necesară digitalizarea instituțiilor din mediul rural, care să faciliteze interacțiunea online dintre cetățeni și autorități, dar și că la nivel teritorial și local conceptul de parteneriat public-privat este insuficient promovat. Totodată, este necesară crearea unei strategii de susținere a ONG-urilor pentru și de tineret din mediul rural, în special cu spații pentru desfășurarea activităților, dar și oferirea de asistență tehnică pentru primării astfel încât să reușească atragerea de fonduri europene, întrucât administrațiile locale și primării nu au capacitatea necesară pentru a le gestiona.

2.15.2 Cooperare și dezvoltare comunitară

Cooperare interinstituțională–parteneriate

În ceea ce privește cooperarea interinstituțională, Consiliul Județean Sibiu a dezvoltat în ultimii ani numeroase inițiative de colaborare și asociere cu unități teritorial-administrative din țară ori din străinătate, în vederea dezvoltării de parteneriate și a promovării intereselor comune. De remarcat sunt cooperările internaționale cu:

- *Departamentul Ille-et-Villaine (Franța)*⁶⁶. Cooperarea descentralizată dintre Consiliul Județean Sibiu și Consiliul Departamental Ille-et-Vilaine, din Regiunea Bretania, are o vechime de aproape 27 ani și constituie una dintre cele mai active forme de colaborare internațională, inițiate de Consiliul Județean Sibiu. Convenția-cadru de Cooperare Descentralizată, încheiată de cele două administrații, are ca obiectiv crearea unui cadru favorabil pentru dezvoltarea unor acțiuni de interes comun în domenii precum educația, sănătatea, serviciile sociale, agricultura și dezvoltarea rurală, protecția mediului înconjurător, valorificarea patrimoniului cultural și dezvoltarea societății civile.

⁶⁶ Consiliul Județean Sibiu, Informare privind participarea delegației Consiliului Județean Sibiu la întâlnirea departamentală a Parteneriatelor Franco-Române din Rennes, https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2019/04/SKMBT_C25319041211260.pdf

- *Provincia Jiangsu (China)*⁶⁷. Memorandumul de cooperare semnat de Consiliul Județean Sibiu, Institutul Confucius Sibiu și Provincia Jiangsu are ca obiectiv dezvoltarea schimbului de experiențe în domeniul medical, inițierea parteneriatelor în sectorul turismului cultural și dezvoltarea cooperării în domeniul educației.
- *Regiunea Paderborn (Germania)*⁶⁸. Relațiile bilaterale de cooperare cu administrația județeană Paderborn vizează împărtășirea exemplelor de bune practici și identificarea oportunităților pentru dezvoltarea unor proiecte comune în domeniul educației, promovării turismului, protecției mediului și sistemului de gestionare a deșeurilor.
- *Districtul Raska (Republica Serbia)*⁶⁹. Obiectivul intenției de cooperare între județul Sibiu și Districtul Raska este acela de a crea premisele unui parteneriat solid și a unui cadru favorabil pentru derularea unor programe, proiecte și activități comune, în vederea dezvoltării sustenabile și a integrării pe plan european a comunităților din cele două teritorii, în domenii cum sunt administrația publică, turism, cultură, sport, educație, sănătate, asistență socială, economie și industrii creative.
- *Raionul Dondușeni (Republica Moldova)*⁷⁰. Acordul de parteneriat încheiat între Consiliul Județean Sibiu și Raionul Dondușeni vizează derularea unor programe, proiecte și activități comune pentru dezvoltarea durabilă în domenii precum: administrație publică, educație și pregătire profesională, cultură, sport, tineret, agricultură, silvicultură, protecția mediului, industrie locală, dezvoltare rurală, turism, industrii creative etc. De asemenea, direcțiile de colaborare au ca obiect crearea și actualizarea unei baze comune de date, cu relevanță în domeniul socio-economic, în vederea asigurării accesului la informații pe probleme de dezvoltare durabilă a tuturor factorilor interesați, și facilitarea schimburilor de experiență și bune practici în domeniile comune de interes.

Destul de active în declanșarea inițiativelor de cooperare interinstituțională, autoritățile publice locale ale județului Sibiu s-au angajat în mai multe forme de colaborare, una dintre acestea fiind reprezentată de Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară, care au ca scop furnizarea/prestarea în comun a serviciilor comunitare de utilități publice:

- *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară (A.D.I.) Eco Sibiu*⁷¹ are ca membri toate cele 63 de Unități Administrativ Teritoriale din Județul Sibiu, alături de Consiliul Județean Sibiu. Obiectivele care stau la baza constituirii Asociației reflectă interesele comune ale autorităților locale din județ, cu privire la: i) îmbunătățirea calității serviciilor de salubritate, în condițiile unor tarife care să asigure echitatea în raport cu populația beneficiară și să respecte principiul „poluatorul plătește”, ii)

⁶⁷ Consiliul Județean Sibiu, Informare privind vizita delegației oficiale a reprezentanților Județului Sibiu în provincia Jiangsu, Republica Populară Chineză, în perioada 09-06 octombrie 2018, <https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2018/10/Informare-vizita-China-oct-2018-11.pdf>

⁶⁸ Consiliul Județean Sibiu, Informare privind deplasarea delegației din partea Consiliului Județean Sibiu în Regiunea Paderborn – Germania, 26-28 iunie 2017, <https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2017/08/img-170817112739.pdf>

⁶⁹ Consiliul Județean Sibiu, Informare privind vizita delegației oficiale a reprezentanților Districtului Raska din Republica Serbia, la Sibiu, la invitația Consiliului Județean, în perioada 29-31 mai 2017, <https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2017/06/informare29-29062017.pdf>

⁷⁰ Consiliul Județean Sibiu, Informare privind deplasarea delegației oficiale a reprezentanților Raionului Dondușeni, Republica Moldova, la invitația Consiliului Județean Sibiu, în perioada 20 septembrie 2016 - 22 septembrie 2016, <https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2016/10/INFORMARE-republica-moldova.pdf>

⁷¹ <https://adicosibiu.ro/>

atingerea și respectarea standardelor europene privind protecția mediului înconjurător și iii) creșterea capacității de atragere a fondurilor pentru finanțarea investițiilor necesare în infrastructura tehnico-edilitară aferentă serviciului de salubritate.

- *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „Asociația de Apă” Sibiu*⁷² a fost constituită în scopul: i) înființării, organizării, reglementării, finanțării, exploatarei, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre și ii) realizării în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice.
- *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Econord Sibiu*⁷³ are ca obiectiv realizarea în comun a proiectelor de dezvoltare în domeniul gestionării deșeurilor și a infrastructurii aferente serviciilor de salubritate la nivelul județului Sibiu. Asociația reunește 15 membri, dintre care 11 comune, două orașe și un municipiu, alături de Consiliul Județean Sibiu.
- *Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "Centrul Transilvaniei"*⁷⁴ este prima asociație din România de acest tip înființată la nivel regional, membrii fondatori fiind reprezentați de cele șase județe ale Regiunii Centru, reprezentate prin autoritățile lor deliberative, respectiv consiliile județene.

Grupurile de Acțiune Locală (GAL) de la nivelul județului Sibiu elaborează și implementează strategii de dezvoltare a teritoriului, la nivelul fiecărei microregiuni. Principalele avantaje ale acestor forme de cooperare și parteneriat rezidă în abordarea directă a nevoilor locale specifice mediului rural, valorificarea resurselor locale, mobilizarea actorilor locali, reprezentanți ai populației rurale, în inițiative care vizează dezvoltarea zonelor respective, prin întocmirea de strategii axate pe problemele identificate în comunitățile lor, și în posibilitățile de colaborare cu alte teritorii pentru transferul de experiență, prin crearea de rețele. Comunitățile au astfel oportunitatea să se mențină sau să devină competitive, să își valorifice bunurile și resursele la potențialul lor maxim, dar și să atenueze riscurile socio-economice generate de îmbătrânirea populației, migrația tinerilor, absența posibilităților de ocupare, nivelul redus al prestațiilor de servicii și disparitățile majore față de nivelul de dezvoltare al zonelor urbane. Totodată, constituirea GAL-urilor, prin abordarea LEADER, urmărește să contribuie la îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale⁷⁵ (prin dezvoltarea infrastructurii, serviciilor, crearea de noi locuri de muncă), atât pentru familiile de fermieri, cât și pentru populația rurală în general.

La nivelul județului Sibiu, sunt constituite următoarele Grupuri de Acțiune Locală: GAL Microregiunea Hârtibaciu (Asociația Grupul de Acțiune Locala Microregiunea Hârtibaciu); GAL Țara Oltului (Asociația Grupul de Acțiune Locală GAL Țara Oltului); GAL Dealurile Târnavelor (Asociația Grupul de Acțiune Locală Dealurile Târnavelor); (Asociația Grupul de Acțiune Locală Mărginimea Sibiului); GAL Podișul Mediașului

⁷² <https://adi.sibiu.ro/>

⁷³ <https://econordsibiu.wordpress.com/>

⁷⁴ <http://adicentrultransilvaniei.ro/>

⁷⁵ Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2015), Grupuri de Acțiune Locală: Accent pe inovație, Publicație tematică nr. 30, an II, <http://madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/rndr/buletine-tematice/PT30.pdf>

(Asociația Grupul de Acțiune Locală Podișul Mediașului); GAL Țara Secașelor Alba Sibiu (Asociația Grupul de Acțiune Locală Țara Secașelor Alba Sibiu).

Comisii consultative micro-regionale

Acestea presupun implicarea actorilor locali (GAL-uri, asociații de producători, antreprenori etc.) în deciziile județului și sunt grupate în funcție de domeniile de activitate, astfel: Comisia de buget-finanțe, strategii, dezvoltare economică și cooperare cu mediul de faceri, Comisia pentru urbanism, amenajarea teritoriului, protecția mediului și turism, Comisia pentru asistență socială, sănătate și relația cu ONG-uri, Comisia pentru cultură, învățământ, culte, tineret și sport și Comisia juridică, administrație publică locală și ordine publică.

De asemenea, la nivel județean, a fost constituit Consiliul Civic Consultativ al Județului Sibiu - o structură consultativă și apolitică, fără personalitate juridică, bazată pe participare cetățenească voluntară și pro bono. Consiliul Civic Consultativ⁷⁶ este o platformă de dialog civic structurat, ce are drept scop asigurarea unei legături funcționale între cetățeni și Consiliul Județean în ceea ce privește programarea strategică, inițierea, finanțarea și implementarea politicilor publice care vizează dezvoltarea economică și socială durabilă și sustenabilă. Este înființat și funcționează pentru aducerea deciziei strategice mai aproape de cetățeni și de comunitățile lor și implicarea a cât mai mulți actori din afara administrației locale și județene în definirea politicilor publice și proiectelor cu impact teritorial major.

2.15.3 Concluzii resurse umane, administrație publică și dezvoltare comunitară

La nivelul județului Sibiu, există în principal două forme de colaborare între autoritățile publice locale de la nivelul județului: cooperarea în cadrul Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) și, respectiv, asociațiile micro-regionale, constituite în Grupuri de Acțiune Locală (GAL), remarcându-se astfel un grad relativ mare de asociativitate și colaborare între diversele structuri ale județului. Faptul că există diverse forme asociative înființate la nivel local poate constitui un avantaj pentru capacitatea acestora de accesare a fondurilor europene, în vederea dezvoltării comunităților locale. Majoritatea UAT-urilor din județ sunt membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară sau grupurilor de acțiune locală înființate pentru atragerea de fonduri europene și realizarea de investiții. În același timp, societatea civilă constituită în asociații și fundații este bine reprezentată la nivel județean (cu precădere la nivelul Municipiului Sibiu).

De asemenea, din analiza datelor calitative (colectate prin intermediul interviurilor și focus grupurilor realizate în cadrul contractului) a reieșit că administrația publică din județ are un nivel ridicat de pregătire și profesionalism și există în general un grad ridicat de încredere în capacitatea instituțiilor publice de a accesa fonduri externe care să contribuie la dezvoltarea locală și comunitară pe termen mediu și lung.

Principalele nevoi care au reieșit din analiza efectuată în domeniul administrației publice, resurselor umane și dezvoltării comunitare au vizat nevoia de întărire a capacității instituționale și eficientizare a administrației publice, nevoia de îmbunătățire a calității serviciilor furnizate cetățenilor, nevoia de debirocratizare și simplificare pentru cetățeni, mediul de afaceri și administrație, nevoia de creștere a gradului de cooperare cu mediul de afaceri și cu societatea civilă, prin crearea parteneriatelor între

⁷⁶ Regulamentul de Organizare și Funcționare Al Consiliului Civic Consultativ al Județului Sibiu, Anexă la H.C.J. Sibiu nr. 269/ 19.12.2019

instituții și structuri care să adreseze provocările cu care se confruntă județul Sibiu într-un mod integrat și eficient, precum și nevoia de resurse umane calificate în domeniul dezvoltării comunitare (facilitator comunitar, animatorul de GAL, agentul de dezvoltare locală). Din perspectiva avantajelor competitive ale județului Sibiu în domeniul administrației publice și dezvoltării comunitare, cel mai important potențial care poate fi valorificat în perioada următoare se referă la interesul crescut în rândul actorilor cheie din județ (instituții publice, mediu privat, mediul academic, societatea civilă) de a crea parteneriate durabile, precum și la gradul ridicat de interes pentru accesarea și absorbția fondurilor europene.

Capitolul 3. Analiza SWOT a situației existente

Analiza SWOT a situației existente la nivelul județului Sibiu a fost realizată pentru fiecare domeniu socio-economic major și a fost elaborată în baza analizelor diagnostic realizate și a consultărilor cu actori cheie din teritoriu, evidențiind, pe de o parte, principalele puncte forte și puncte slabe care caracterizează județul Sibiu în ceea ce privește caracteristicile demografice, asistența socială, sănătatea, competitivitatea economică, cercetarea-inovarea și specializarea inteligentă, mediul, infrastructura, turismul, educația, cultura și patrimoniul, tineretul, sportul, agircultura și dezvoltarea rurală, urbanismul, resursele umane și dezvoltarea comunitară, iar pe de altă parte, principalele oportunități care pot fi valorificate în vederea dezvoltării corespunzătoare a județului sau amenințări care pot influența dezvoltarea județului în perioada 2021-2030.

În procesul de elaborare a analizelor SWOT pe domenii în cadrul prezentei strategii, s-a avut în vedere corelarea fiecărui element al analizei SWOT (puncte forte, puncte slabe, oportunități și amenințări) cu rezultatele reieșite din capitolul anterior și din activitățile de cercetare realizate, care prezintă diagnoza și situația actuală a fiecărui domeniu. Mai mult decât atât, pentru o trasabilitate cât mai clară între informațiile prezentate în primul capitol, analiza SWOT, nevoile reieșite pentru fiecare domeniu și prioritățile de dezvoltare propuse pentru județul Sibiu, fiecare element al analizei SWOT a fost codificat⁷⁷ pentru a putea fi utilizat și în capitolele următoare și a se putea urmări o corelare directă între nevoile identificate, potențialul de dezvoltare al județului și obiectivele strategice propuse.

Analiza SWOT reprezintă un instrument de fundamentare a strategiei de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu pe termen mediu și lung și de planificare strategică, ce face posibilă analizarea și valorificarea punctelor strategice cheie, reprezentate de punctele tari și oportunități, concomitent cu reducerea sau eliminarea punctelor slabe și amenințărilor.

3.1. Analiză SWOT Competitivitate economică și Cercetare-Dezvoltare-Inovare

Domeniul de analiză: Competitivitate economică			
Puncte forte			
Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
S1.1.1	Creștere economică stabilă și performanță economică superioară mediei naționale	Date statistice Analiză documentară	PIB/locuitor al județului Sibiu la nivelul anului 2019 a fost de 59.074,34 RON/locuitor, reprezentând o creștere nominală de 69,08%, în comparație cu valoarea PIB/locuitor înregistrată în anul 2014. În termeni procentuali, produsul intern brut/locuitor la nivelul județului Sibiu a fost cu 9,16% mai mare decât produsul intern brut/locuitor la nivel național, în intervalul 2014-2019.

⁷⁷ De exemplu, S.1.1 = punct forte 1 (strength 1) al domeniului 1. S1.1.1 = punct forte 1 (strength 1) al domeniului 1 aferent subdomeniului 1 ; W1.1 = punct slab 1 (weakness 1) al domeniului 1; O1.1 = oportunitatea 1 (opportunity 1) a domeniului 1; T.1.1 = amenințarea 1 (threat 1) a domeniului 1, etc.

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

S1.1.2	Piața dinamică a forței de muncă și rata șomajului mai redusă decât cea raportată la nivel național	Date statistice Analiză documentară Focus grup	În anul 2020, populația activă din județul Sibiu era de 196,6 mii persoane, în creștere cu 2,66% comparativ cu anul 2014. Spre deosebire de variațiile negative înregistrate la nivelul Regiunii Centru, dar și la nivel național, forța de muncă din județul Sibiu a cunoscut o creștere constantă în perioada de referință, pe fondul migrației persoanelor active, din zonele mai puțin dezvoltate către Municipiul Sibiu. Printre factorii de influență care determină migrația populației active se numără salariile mai mari, oportunitățile de angajare mai bune, nivelul de trai mai ridicat și oportunitățile în domeniul educației. Rata șomajului din județul Sibiu s-a redus semnificativ pe parcursul perioadei analizate. Dacă în anul 2014, raportul dintre numărul șomerilor (înregistrați la agenția pentru ocuparea forței de muncă) și populația activă civilă era de 4,6%, în anul 2020, rata șomajului înregistrată la nivelul județului a scăzut până la 2,8%.
S1.1.3	Creșterea numărului de întreprinderi active și a cifrei de afaceri generată de agenții economici din județ	Date statistice Analiză documentară	Numărul întreprinderilor active din județul Sibiu a crescut de la un an la altul, în principal datorită investițiilor străine și autohtone, care au condus la dezvoltarea economiei locale. Astfel, dacă în anul 2014 se înregistrau 10.290 întreprinderi active, în anul 2020 numărul acestora s-a extins până la 13.464 unități, de unde rezultă o creștere de aproximativ 30% (cu 8 puncte procentuale mai mare față de media națională). Cifra de afaceri a agenților economici localizați în județul Sibiu, exprimată în prețuri curente, a avut același trend ascendent în intervalul analizat, raportând o creștere cu aproximativ 43%, de la 29.774 milioane lei în anul 2014, la 42.547 milioane lei în anul 2020.
S1.1.4	Valoare ridicată a investițiilor străine atrase	Date statistice Analiză documentară	În ceea ce privește investițiile străine directe (ISD) realizate în județul Sibiu în perioada 2016-2020, se observă o creștere semnificativă a cuantumului ISD la nivel județean. Dacă în 2016, soldul ISD la nivel județean se ridică la 893 milioane euro, la nivelul anului 2020 soldul ISD a crescut până la 1.820 milioane euro, reprezentând o creștere cu 103,81%.
S1.1.5	Existența și dezvoltarea unor domenii economice bine specializate	Analiză documentară Focus grup	Așa cum a reieșit din Strategia de specializare inteligentă 2021–2027 a Regiunii Centru, la nivelul județului Sibiu, domeniile de specializare de importanță majoră sunt cele legate de: sectorul agroalimentar, industria auto și mecatronică, precum și industriile creative.
Puncte slabe			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W.1.1.1	Câștig salarial net lunar mai scăzut decât media națională	Date statistice Analiză documentară	Raportat la statisticile disponibile pentru anul 2020, cetățenii județului Sibiu câștigă cu 1,61% mai puțin decât media națională.
W.1.1.2	Migrația forței de muncă, în special a celei înalt calificate, către marile centre urbane și către zonele adiacente	Analiză documentară Focus grupuri	Disparitățile intra-regionale în ceea ce privește ocuparea s-au accentuat în ultima perioadă punând în evidență procesul de concentrare a forței de muncă, în special a celei înalt calificate, în marile centre urbane și în zonele adiacente -

			zone cu un dinamism economic ridicat, care au reușit atragerea de investiții semnificative în ultimii ani.
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O.1.1.1	Poziționarea geo strategică a Municipiului Sibiu și proximitatea față de cele mai importante artere de circulație de nivel internațional, național și județean	Analiză documentară	-
O1.1.2	Condiții pentru dezvoltarea rețelelor de cooperare economică	Analiză documentară;	-
O1.1.3	Posibilități de finanțare din partea Uniunii Europene dedicate IMM-urilor	Analiză documentară;	-
Amenințări			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T1.1.1	Criză sanitară de la nivel mondial, care poate conduce la scăderea portofoliului pe întreg lanțul de furnizori - consumatori, cu efectele aferente	Analiză documentară;	-
T1.1.2	Instabilitatea mediului legislativ din România	Analiză documentară;	-
T1.1.3	Lipsa de predictibilitate a regimului fiscal care afectează potențialul de dezvoltare al sectorului privat	Analiză documentară;	-
T1.1.4	Condiții dificile și costuri ridicate de creditare pentru IMM-uri (accesul la finanțare)	Analiză documentară;	-

Domeniul de analiză: Cercetare-inovare și specializare inteligentă			
Puncte forte			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
S1.2.1	Consolidarea sectoarelor economice specializate la nivel județean (sectorul agroalimentar, industria auto și mecatronică, precum și industriile creative)	Analiză documentară	Așa cum a reieșit din Strategia de specializare inteligentă 2021–2027 a Regiunii Centru, la nivelul județului Sibiu, domeniile de specializare de importanță majoră sunt cele legate de: sectorul agroalimentar, industria auto și mecatronică, precum și industriile creative.
S1.2.2	Creșterea numărului de salariați și a cheltuielilor din activitatea de cercetare-dezvoltare	Date statistice	În perioada de referință (2014-2020), numărul de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare s-a extins cu 30,27 puncte procentuale, însemnând o

			creștere de la un număr de 1.536 salariați în anul 2014, până la 2.001 salariați în anul 2020. Potrivit datelor statistice, în anul 2020, cheltuielile totale din activitatea de cercetare-dezvoltare au fost de 289.117 mii lei la nivelul județului Sibiu. Situația este clar îmbunătățită față de anul de referință 2014, când cheltuielile totale din activitatea de cercetare dezvoltare erau de 155.169 mii lei, rezultând astfel o creștere în termeni relativi de 86,32%.
Puncte slabe			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W.1.2.1	Numărul redus al întreprinderilor inovatoare	Date statistice	Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în anul 2018, se înregistrau 429 întreprinderi inovatoare în Regiunea Centru, reprezentând doar 10,22% din totalul existent la nivel național.
W.1.2.2	Lipsa structurilor de sprijinire a afacerilor	Analiză documentară	Sectorul economic reprezentat de întreprinderile mici și mijlocii este un generator de creștere economică și locuri de muncă, însă lipsa structurilor de sprijinire a afacerilor, a acceleratoarelor de afaceri și a parcurilor științifice și tehnologice pune în pericol dezvoltarea susținută a acestei categorii de întreprinderi.
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O.1.2.1	Posibilități de finanțare ale UE, pentru investiții în noi tehnologii, inovare, resurse umane	Analiză documentară	-
O1.2.2	Tendențele de accelerare a cooperării dintre mediul privat, autoritățile publice locale, instituțiile de învățământ superior și centrele de cercetare-dezvoltare	Focus grupuri Analiză documentară	-
Amenințări			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T1.2.1	Părăsirea județului de către forța de muncă specializată și înalt calificată	Analiza documentară Focus grupuri	-
T1.2.2	Instabilitatea mediului legislativ din România	Analiză documentară	-

3.2 Analiza SWOT Sănătate

Domeniul de analiză: Sănătate			
Puncte forte			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
S2.1	Speranța de viață la naștere în județul Sibiu înregistrează un trend	Analiza statistică	Speranța de viață la naștere a avut o evoluție crescătoare în perioada 2000-2020, de la 70,97 ani la

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

	crescător și valori mai mari decât la nivel național și regional		76,9 ani pentru întreaga populație a județului Sibiu. Indicatorul a avut valori ușor mai mari decât media la nivel național și egale sau mai mari decât valorile la nivelul Regiunii Centru.
S2.2	Mortalitatea generală înregistrează valori mai mici la nivel județean comparativ cu media națională și regională	Analiza statistică	La nivelul anului 2020, în județul Sibiu s-au înregistrat 12,1 decese/1000 locuitori, la nivelul Regiunii Centru 12,9 decese/1000 locuitori și la nivel național s-au înregistrat 13,5 decese la 1000/locuitori.
S2.3	Acoperirea teritorială cu medici de familie este aproape integrală	Analiza statistică	Numărul cabinetelor de medicină de familie a crescut, în perioada 2014-2019, de la 292 în anul 2014 la 303 cabinete în 2019, astfel încât acoperirea teritorială este aproape completă.
S2.4	Dezvoltarea serviciilor de asistență medicală comunitară în creștere	Analiza statistică	La sfârșitul anului 2019, personalul de asistență medicală comunitară era distribuit în 43 unități administrativ-teritoriale, ceea ce reprezintă 67,2% din totalul acestora din județul Sibiu.
S2.5	Predominanța serviciilor medicale de specialitate de tip ambulator și a serviciilor stomatologice în mediul urban	Analiza statistică Sondaj de opinie	În anul 2019 existau 228 de cabinete medicale de specialitate, predominant în mediul urban (doar două cabinete se aflau în mediul rural). 83,8% din numărul total de cabinete de medicină dentară funcționează în mediul urban.
S2.6	Serviciile spitalicești se caracterizează prin multiple specialități, gamă variată de investigații paraclinice și de imagistică	Analiza documentară	-
S2.7	Existența ambulatoriilor integrate și a serviciilor de spitalizare de zi	Analiza documentară	-
S2.8	Existența Universității "Lucian Blaga", în cadrul căreia funcționează Facultatea de Medicină, care formează specialiști în domeniu	Analiza documentară	
Puncte slabe			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W2.1	Scăderea natalității în perioada 2017-2020	Analiza statistică	Rata natalității în județul Sibiu era în anul 2020, de 9 născuți vii/1000 locuitori, în timp ce valoarea înregistrată în anul 2017 a fost de 10,5 născuți vii/1000 locuitori.
W2.2	Incidența și prevalența pentru majoritatea bolilor este în creștere, ceea ce înseamnă o creștere a numărului de pacienți	Analiza statistică	
W2.3	Asistența medicală comunitară acoperă doar 67,2% din unitățile administrativ-teritoriale ale județului	Analiza statistică	

W2.4	Asistența medicală de specialitate tip ambulator este puțin reprezentată în mediul rural	Analiza statistică	
W2.5	Număr redus de cabinete de medicină dentară (stomatologie) în mediul rural	Analiza statistică	
W2.6	Număr redus de furnizori de servicii de îngrijire la domiciliu și de servicii de îngrijiri paliative; existența acestora doar în mediul urban	Analiza statistică	
W2.7	O parte a aparaturii medicale nu răspunde cerințelor actuale, fiind uzată fizic și moral	Analiza documentară	
W2.8	Insuficienta acoperire teritorială cu servicii medicale pentru tratarea pacienților cu boli psihice	Interviuri Focus grup	
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O2.1	Existența fondurilor europene pentru dezvoltarea infrastructurii (construcție, reabilitare) și pentru dotarea cu aparatură medicală	Analiza documentară	Programul Operațional Sănătate; Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)
O2.2	Existența legislației specifice și a posibilităților de finanțare pentru dezvoltarea de centre comunitare integrate, mai ales în mediul rural	Analiza documentară	Strategia Națională de Sănătate Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)
O2.3	Posibilitatea de dezvoltare a parteneriatelor cu ONG-uri pentru oferirea de servicii medicale (îngrijiri la domiciliu)	Analiza documentară	-
O2.4	Gradul ridicat de dezvoltare economică a județului crează premise favorabile pentru implicarea agenților economici în investiții în domeniul medical.	Analiza documentară	-
Amenințări			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T2.1	Schimbări legislative frecvente	Analiza documentară	-
T2.2	Întârzieri în implementarea proiectelor privind construcția, reabilitarea și modernizarea infrastructurii medicale	Analiza documentară	-
T2.3	Intensificarea fenomenului de îmbătrânire demografică, care generează creșterea numărului de persoane vârstnice care solicită servicii medicale și sociale	Analiza documentară	-

T2.4	Existența pieței concurențiale de servicii medicale, prin creșterea numărului de furnizori privați de servicii de îngrijiri de sănătate	Analiza documentară	-
T2.5	Migrarea forței de muncă specializată către domeniul privat sau în alte țări	Analiza documentară	-
T2.6	Pandemia Covid-19	Analiza documentară Interviuri	-

3.3. Analiza SWOT Asistență Socială și Demografie

Domeniul de analiză: Asistență socială			
Puncte forte			
Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
S3.1	Creșterea populației județului Sibiu, în perioada 2014-2021 (cu 1,29%)	Analiza statistică	Analiza datelor statistice aferente perioadei 2014-2021, relevă faptul că la nivelul județului Sibiu, populația a înregistrat o creștere de 1,29% în anul 2021, comparativ cu anul 2014 (de la 463.228 persoane înregistrate la 1 ianuarie 2014, la 469.203 persoane înregistrate la 1 ianuarie 2021). Trendul evolutiv al acestui indicator nu este aliniat tendințelor demografice existente la nivel european, național și regional, unde se constată o scădere constantă a numărului de persoane, manifestată pe fondul îmbătrânirii populației și scăderii natalității.
S3.2	Existența unui număr mare de furnizori de servicii sociale acreditate la nivelul județean (cu precădere furnizori privați)	Analiza documentară	Conform bazei de date a Ministerului Muncii și Justiției Sociale privind furnizorii de servicii sociale, la nivelul lunii noiembrie 2020, în județul Sibiu, erau acreditați, în baza Legii 197/2012, 105 furnizori de servicii sociale, din care 28 furnizori publici și 77 furnizori privați.
S3.3	Existența unor servicii sociale variate: servicii adresate copiilor, tinerilor, victimelor violenței domestice, persoanelor cu dizabilități și vârstnicilor etc.	Analiza documentară	-
S3.4	Existența unor modele de bună practică în furnizarea de servicii sociale, la nivel județean	Interviuri	În ceea ce privește furnizorii privați de servicii sociale de la nivelul județului Sibiu, opinia generală a actorilor cheie din teritoriu este că aceștia oferă servicii de calitate și crează modele de bună practică, obținând rezultate foarte bune. Un exemplu în acest sens este SOS Satele Copiilor, care oferă un model de urmat în domeniul protecției copilului, având o experiență amplă în dezvoltarea de proiecte în domeniul protecției copilului la nivel județean și chiar la nivel național.

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

S3.5	Progresul atins în procesul de reformă a sistemului de asistență socială din județul Sibiu	Analiza documentară Interviuri	-
S3.6	Personal calificat în domeniu, existent la nivelul ONG-urilor și DGASPC Sibiu	Focus grup	-
S3.7	Implementarea proiectului "Dezvoltarea sistemului de asistență socială pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale", de către Ministerul Muncii și Protecție Sociale, ANPIS și AJPIS-urile teritoriale, prin care se realizează formarea și instruirea personalului din domeniul asistenței sociale	Focus grup	În vederea adresării nevoilor de formare profesională în domeniul asistenței sociale și de pregătire a specialiștilor în domeniu, în prezent se desfășoară, de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ANPIS și AJPIS-urile teritoriale, un proiect de instruire și de formare a întregului personal din domeniul asistenței sociale, denumit Dezvoltarea sistemului de asistență socială pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale. Obiectivul general al proiectului este reprezentat de creșterea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, prin creșterea capacității tehnice și administrative a rețelei publice de asistență socială comunitară și vizează 350 de comunități marginalizate de la nivel național (inclusiv din județul Sibiu), al căror personal va beneficia de îmbunătățirea nivelului de competențe și a capacității de a iniția, coordona și implementa măsuri de prevenire și combatere a situațiilor de marginalizare și excludere socială.
Puncte slabe			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W3.1	Îmbătrânirea constantă a populației județului Sibiu, în perioada 2014-2021	Analiza statistică	Evoluția populației pe grupe de vârste evidențiază o îmbătrânire constantă a populației la nivel județean, ponderea persoanelor de 60 de ani și peste, în totalul populației, crescând de la 18,19% în anul 2014, la 20,87% în anul 2021, în vreme ce ponderea populației tinere (de până la 14 ani) a rămas relativ constantă în perioada 2014-2021 (remarcându-se o scădere de la 15,72%, la 15,45%).
W3.2	Creșterea numărului de emigranți definitiv, în perioada 2014-2020 (creștere de 70%)	Analiza statistică	Numărul persoanelor care au ales să-și stabilească domiciliul permanent în străinătate, a crescut în anul 2020 față de anul 2014 cu aproximativ 70%, însă a scăzut față de anul 2018, când în județul Sibiu se înregistrau 803 emigranți definitiv, aceasta fiind valoarea maximă înregistrată în intervalul analizat.
W3.3	Număr redus de primării cu servicii sociale acreditate	Analiza documentară	La nivelul județului Sibiu, din cele 64 de primării, doar 23 aveau servicii sociale acreditate, la sfârșitul anului 2020.
W3.4	Lipsa infrastructurii pentru înființarea de noi servicii ale DGASPC (terenuri, clădiri)	Focus grup	-
W3.5	Lipsa personalului calificat la nivelul Serviciilor Publice de Asistență Socială	Focus grup	Datele colectate la începutul anului 2020 de către DGASPC Sibiu, în vederea actualizării informațiilor cuprinse în vechea strategie de dezvoltare a serviciilor sociale de la nivelul județului Sibiu, arată

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

			că Serviciile Publice de Asistență Socială se confruntă cu lipsa personalului calificat, volumul mare de lucru, fonduri insuficiente raportate la nevoile existente și lipsa serviciilor în comunitate, cu precădere a serviciilor de prevenire.
W3.6	Insecuritatea financiară a ONG-urilor care furnizează servicii și programe sociale	Focus grup	Principalele probleme ale ONG-urilor sunt reprezentate de insecuritatea financiară și imposibilitatea asigurării cofinanțării pentru implementarea proiectelor, precum și lipsa de sprijin financiar pentru serviciile pe care le oferă.
W3.7	Acces redus al persoanelor vârstnice cu venituri mici la centre rezidențiale/cămine pentru persoane vârstnice	Interviuri	-
W3.8	Număr insuficient de locuințe sociale, care nu acoperă nevoile și cerințele existente	Interviuri	Numărul locuințelor sociale la nivelul județului Sibiu este stagnat de foarte mulți ani. În plus, foarte multe dintre criteriile pentru acordarea locuințelor sociale nu sunt bazate pe perspectiva vulnerabilității.
W3.9	Slaba dezvoltare a serviciilor de îngrijire la domiciliu	Interviuri Focus grup Analiza statistică/ documentară	Potrivit datelor furnizate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, la nivel județean există doar 13 structuri care acordă servicii de îngrijire la domiciliu, șapte aparținând mediului privat și șase aparținând mediului public.
W3.10	Slaba dezvoltare a serviciilor sociale pentru persoane cu probleme psihice grave și pentru copiii cu handicap	Interviuri Focus grup	-
W3.11	Lipsa serviciilor și personalului specializat în prevenirea și combaterea delincvenței juvenile	Focus grup	-
W3.12	Slaba dezvoltare a serviciilor specializate pentru copiii cu cerințe educative speciale din mediul rural	Focus grup	În multe localități rurale școlare, nu există servicii specializate pentru copiii cu cerințe educative speciale.
W3.13	Accentul pus pe acordarea de beneficii sociale și mai puțin pe acordarea de servicii sociale/servicii de prevenție, la nivelul comunităților rurale	Focus grup	Consultările cu actorii cheie teritoriali confirmă faptul că la nivelul județului Sibiu se simte nevoia creșterii bugetului pentru servicii de asistență socială, în detrimentul acordării de beneficii sociale, care crează dependență, în condițiile în care costul și impactul este similar și se poate asigura sustenabilitatea serviciilor dezvoltate. Deși în ultima perioadă au fost făcute progrese în acest sens, în continuare trebuie făcute eforturi, în special în mediul rural.
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O3.1	Existența legislației care sprijină implementarea noilor standarde de calitate în domeniul serviciilor sociale, aprobate prin Ordin al	Analiza documentară	De ex, Ordinul nr. 29/2019 vizează aprobarea standardelor minime de calitate pentru acreditarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice, persoanelor fără adăpost, tinerilor care au părăsit sistemul de protecție a copilului și altor categorii de

	ministrului muncii și protecției sociale		persoane adulte aflate în dificultate, precum și pentru serviciile acordate în comunitate, serviciile acordate în sistem integrat și cantinele sociale.
O3.2	Existența legislației care sprijină implementarea politicilor de ocupare a forței de muncă la nivel național (care oferă oportunități pentru resinserția pe piața muncii a șomerilor în vârstă de peste 45 de ani, prin acordarea de facilități angajatorilor)	Analiza documentară	Conform art. 85 din Legea nr. 76 din 16 ianuarie 2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, angajatorii care încadrează în muncă, pe perioadă nedeterminată, șomeri în vârstă de peste 45 de ani, șomeri care sunt părinți unici susținători ai familiilor monoparentale, șomeri de lungă durată sau tineri NEET primesc lunar, pe o perioadă de 12 luni, pentru fiecare persoană angajată din aceste categorii, o sumă în cuantum de 2.250 lei, cu obligația menținerii raporturilor de muncă sau de serviciu cel puțin 18 luni.
O3.3	Existența fondurilor europene nerambursabile pentru dezvoltarea/modernizarea infrastructurii sociale și a serviciilor sociale - Program Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)	Analiza documentară	-
O3.4	Existența legislației care permite aprobarea posturilor de Asistenți Personali Profesioniști, în vederea asigurării, la domiciliul acestora, a îngrijirii și protecției adulților cu handicap grav sau accentuat, în baza nevoilor individuale ale acestora	Analiza documentară	-
O3.5	Posibilitatea de contractare/externalizare a serviciilor sociale	Focus grup	Externalizarea serviciilor sociale, prin derularea de achiziții publice, ar permite instituțiilor publice să reducă partea de furnizare de servicii și să se axeze pe zona de reglementare și verificare, într-un cadru reglementat, transparent, în care actorii cheie din domeniul social au șanse egale la furnizarea serviciilor sociale.

Amenințări

Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
T3.1	Intensificarea fenomenelor de scădere a natalității și îmbătrânire a populației, manifestate la nivel global	Analiza statistică Analiza documentară	-
T3.2	Accentuarea fenomenului de migrație externă, cu precădere a migrației populației tinere, în vârstă de muncă, și a celei înalt calificate	Analiza statistică Analiza documentară	-
T3.3	Accentuarea gradului de dependență socială ca urmare a intensificării fenomenului de îmbătrânire demografică	Analiza statistică Analiza documentară	-

T3.4	Schimbări legislative frecvente	Focus grup	-
T3.5	Birocratizare excesivă	Focus grup	-
T3.6	Manifestarea pandemiei Covid-19	Analiza documentară	-
T3.7	Lipsa unei strategii naționale în domeniul serviciilor sociale pentru perioada 2021-2030	Analiza documentară	La momentul elaborării Strategiei de dezvoltare economică și socială a județului Sibiu, nu există o strategie națională în domeniul serviciilor sociale pentru perioada 2021-2030.

3.4. Analiza SWOT Educație

Domeniul de analiză: Educație			
Puncte forte			
Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
S4.1	Creșterea semnificativă a ratei de promovabilitate a examenului de bacalaureat la nivel județean în perioada 2014-2020	Analiza documentară Date statistice	Rata de promovabilitate a examenului de bacalaureat a înregistrat un progres pozitiv semnificativ în perioada 2014-2021 la nivel județean, tendință ce coincide inclusiv cu rata de promovabilitate din învățământul liceal. La nivelul anului 2014, județul Sibiu înregistra o rată de promovabilitate de 69,87%, aceasta crescând până la 76,90% la nivelul anului 2021.
S4.2	Nivel redus al abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial	Analiza documentară	Rata abandonului în învățământul preuniversitar a înregistrat tendințe pozitive în perioada 2014-2019. Cu toate acestea, se observă o tendință de îmbunătățire a ratei abandonului în județul Sibiu, mai ales la nivelul învățământului primar și liceal/profesional. În perioada de timp 2014-2019, rata abandonului în învățământul liceal și profesional a scăzut cu 2,3%, iar aceasta s-a diminuat semnificativ în cazul învățământului postliceal și de maiștri, ajungând la un nivel de 6,9%.
S4.3	Creșterea numărului de PC-uri în învățământul preșcolar, primar și gimnazial, precum și în învățământul universitar	Analiza documentară	În perioada 2014-2019, se observă progrese importante în învățământul preșcolar, precum și în învățământul primar și gimnazial.
S4.4	Bună structură instituțională a sistemului de învățământ special	Analiza documentară Interviuri	La nivelul județului Sibiu există cinci centre școlare pentru educație incluzivă și un centru județean de resurse și asistență educațională, aflate în subordinea Consiliului Județean Sibiu și/sau finanțate în mod direct de acesta. Cele cinci centre școlare pentru educație incluzivă sunt următoarele: C.S.E.I nr. 1 Sibiu, C.S.E.I. nr. 2 Sibiu, C.S.E.I Mediaș, C.S.E.I. Dumbrăveni, C.S.E.I. Turnu-Roșu.

			Totodată, cadrele școlare din Centrele Școlare de Educație Incluzivă sunt foarte bine pregătite și participă regulat la schimburi de experiență/sesiuni de training la nivel național/european. Parteneriatele CSEI cu firmele din județ au rezultate bune, foarte mulți elevi care au terminat ciclul educativ special ajungând în câmpul muncii și devenind persoane active economic. Mai mult, există un număr de beneficii oferite elevilor din cadrul Centrelor Școlare de Educație Incluzivă, printre care se numără: alocația zilnică de hrană, bani de cazare, decontarea cheltuielilor de transport, burse sociale
S4.5	Transportul gratuit al elevilor în Municipiul Sibiu	Analiză documentară; Interviuri	-
Puncte slabe			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W4.1	Scăderea numărului de PC-uri, în învățământul liceal	Date statistice Interviuri Focus grup	Situația pandemică generată de răspândirea virusului SARS-CoV-2 la nivel național, european și global a relevat importanța digitalizării sistemului de învățământ global. Din păcate, Institutul Național de Statistică încă nu dispune de date cu privire la numărului de PC-uri pe niveluri de educație pentru anul 2021-2022, însă analiza perioadei 2014-2020 relevă faptul că județului Sibiu a făcut progrese în acest sens, deși numărul de PC-uri din învățământul liceal a scăzut cu 251 în perioada de timp ante-menționată.
W4.2	Insuficienta dezvoltare a serviciilor digitale în domeniul educației	Analiză documentară Interviuri	Digitalizarea este un punct slab, încă resimțit la nivel național. Mai mult, profesorii au nevoie de training în utilizarea platformelor de comunicare online.
W4.3	Slaba dezvoltare a învățământului profesional, precum și a învățământului dual, la nivelul județului	Analiza documentară Interviuri Focus grupuri	Există o cerere importantă din partea actorilor economici pentru forță de muncă calificată, în special în industria prelucrătoare și a automobilelor.
W4.4	Lipsa actualizării regulate a manualelor școlare pentru elevii cu C.E.S	Interviuri Focus grup	Manualele școlare pentru elevii cu C.E.S. nu sunt actualizate regulat. Profesorii fac eforturi pentru actualizarea și adaptarea acestora la cerințele din prezent, însă educația specială nu este considerată prioritară la nivel național.
W4.5	Capacitatea insuficientă a CSEI, în raport cu volumul solicitărilor pentru servicii specializate	Interviuri Focus grup	

W4.6	Insuficiența numărului de cabinete de specialitate care să acopere nevoia de servicii de logopedie/kinetoterapie și asistență psihopedagogică	Analiza documentară Interviuri Focus grup	În ceea ce privește numărul cabinetelor psihopedagogice/logopedice, la nivelul județului Sibiu, distribuția acestora a rămas aproape neschimbată. Din perspectiva evoluției numărului cabinetelor psihopedagogice/logopedice, se remarcă următoarele: La nivelul localităților Sibiu, Agnita și Mediaș, s-a mai deschis un singur cabinet școlar de asistență psihopedagogică, în perioada analizată. În localitățile Tâlmaci, Săliște, Ocna Sibiului, Cisnădie, Dumbrăveni, Avrig, Copșa Mică, Rășinari, Roșia și Șeica Mare, numărul acestora a rămas neschimbat. La nivelul tuturor localităților analizate (Sibiu, Agnita, Cisnădie și Mediaș), numărul centrelor și cabinetelor logopedice interșcolare a rămas neschimbat în perioada 2014-2019.
W4.7	Acces redus la asistență psihologică gratuită pentru elevi, părinți și cadre didactice	Interviuri	Se remarcă un acces redus la asistență psihologică gratuită pentru elevi, părinți și cadre didactice, la nivel județean. Acest aspect este cu atât mai important în condițiile unor perturbări complexe date de pandemie din cauza numărului mare de elevi arondați la un profesor consilier școlar
W4.8	Accesibilitatea redusă a elevilor din zonele defavorizate la transportul intra-județean.	Interviuri Focus grup	
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O4.1	Există oportunități semnificative de finanțare, în special în ceea ce privește digitalizarea instituțiilor de învățământ de masă/special	Focus grup Analiză documentară	
O4.2	Implicarea activă a societății civile în domeniul educațional	Interviuri Focus Grup	Societatea civilă este activ implicată în domeniul educațional. Totodată, există premisele pentru crearea unui cadru partenerial, împreună cu CJS și ISJ Sibiu, pe de o parte, și societatea civilă, pe de altă parte, pentru realizarea de proiecte pentru dezvoltarea educației județene.
O4.3	Interesul crescut al operatorilor economici de a angaja forță de muncă din rândul elevilor și studenților	Interviuri	Există un număr semnificativ de operatori economici interesați în a angaja forță de muncă calificată în diverse industrii de la nivelul județului (ex. industria automobilelor). În prezent, anumiți operatori economici realizează investiții pentru deschiderea de clase cu specializări specifice în cadrul școlilor profesionale, fiind o oportunitate majoră de dezvoltare

			a unui cadru partenerial cu sectorul antreprenorial pentru Consiliul Județean Sibiu, respectiv pentru Consiliile Locale de la nivelul județului.
Amenințări			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T4.1	Declinul demografic, inclusiv la nivelul tinerilor din județ	Date statistice	-
T4.2	Atractivitatea mai ridicată a altor centre universitare din țară sau străinătate	Analiza documentară	Existența unor centr universitare în vecinătatea județului Sibiu (ex. Cluj) capabile să atragă tinerii care urmează o educație academică.
T4.3	Gradul ridicat de sărăcie din zonele defavorizate	Analiza documentară Interviuri	Lipsa accesului la educație pentru copiii din zonele defavorizate crește semnificativ riscul ca aceștia să rămână inactivi economic în viitor.

3.5. SWOT Infrastructură

Domeniul de analiză: Infrastructură rutieră			
Puncte forte			
Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
S5.1.1	Conectivitate rutieră directă a județului Sibiu la rețeaua rutieră TEN-T Core și Comprehensive și la Coridorul IV pan-european de transport	Analiza statistică Focus grupuri	Județul Sibiu beneficiază de conectivitate rutieră directă atât la rețeaua rutieră TEN-T Core (Principală) prin intermediul coridorului Rin – Dunăre, cât și la rețeaua rutieră TEN-T Comprehensive (Extinsă) prin intermediul coridoarelor Sibiu – Târgu Mureș și Sibiu – Brașov
S5.1.2	Rețea de drumuri publice care asigură legătura județului cu toate regiunile țării	Analiza statistică Sondaj de opinie Focus grupuri	În anul 2019, rețeaua de drumuri publice din județul Sibiu măsoară 1.678 km, reprezentând 14,6% din lungimea totală a rețelei rutiere din Regiunea Centru și 1,94 % din lungimea totală a rețelei rutiere din România.
S5.1.3	Asigurarea legăturilor tuturor localităților din mediul rural cu cele din mediul urban	Analiza statistică Focus grupuri Interviuri	Din totalul drumurilor din județ, 19,61% sunt drumuri naționale, 56,97% sunt drumuri județene și 23,42% sunt drumuri comunale, existând legături între localitățile din mediul rural și cele din urban.
S5.1.4	Procentul drumurilor naționale, județene și comunale modernizate mai mare decât media națională și a regiunii Centru	Analiza statistică Sondaj de opinie Focus grupuri	Din totalul drumurilor județene a fost modernizat un procent de 66,3%, valoare care se situează peste media regională (56,9%) și cea națională (42,3%).
S5.1.5	Potențial de racordare la noile infrastructuri rutiere ce vor fi construite (autostrăzi, drumuri expres)	Analiza statistică Sondaj de opinie	-
S5.1.6	Proiecte în derulare din fonduri proprii ale CJ Sibiu, guvernamentale și europene, pentru modernizarea, repararea	Analiza statistică Sondaj de opinie	-

	sau consolidarea mai multor tronsoane de DJ și DC		
S5.1.7	Amenajare pistă de biciclete pe malul râului Cibin de la limita administrativă a Municipiului Sibiu până la Veștem	Consultări în teritoriu	
Puncte slabe			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W5.1.1	Densitatea drumurilor publice din județul Sibiu era, în anul 2019, sub densitatea medie de la nivel național și cea a Regiunii Centru	Analiza statistică	În anul 2019, densitatea drumurilor publice la 100 km ² era de 30,9 km/100 km ² în județul Sibiu, sub nivelul regiunii Centru (33,6 km/100 km ²) și al mediei naționale (36,2 km/100 km ²), infrastructura de transport rutier fiind mai slab dezvoltată în zonele de munte. O caracteristică a traficului este determinată de lipsa centurilor ocolitoare ale localităților, fapt ce contribuie la blocări ale traficului, mai ales în orele de vârf, la accidente, poluare și degradarea clădirilor. Excepții sunt municipiul Sibiu – a cărei centură a fost finalizată în 2011 (dar căreia îi lipsește un inel rutier ocolitor în partea de sud a orașului) și orașul Avrig.
W5.1.2	În anul 2019, 44,1% din drumurile comunale și județene nu erau modernizate	Analiza statistică Focus grupuri	
W5.1.3	În anul 2019, 5,6% din drumurile județene și 28,7% din drumurile comunale erau din pământ	Analiza statistică	
W5.1.4	Drumurile publice, în cea mai mare parte, traversează localități, viteza de circulație fiind redusă pe aceste sectoare	Analiza statistică Focus grupuri	
W5.1.5	Lipsa centurilor ocolitoare din majoritatea localităților	Analiza statistică Focus grupuri Sondaj de opinie	
W5.1.6	Parametrii tehnici ai drumurilor și podurilor (capacitate portantă, lățime, număr mare de rampe și pante, traseu în curbe specific zonei de munte) generează aglomerări în trafic și risc crescut de accidente	Analiza statistică	-
W5.1.7	Infrastructura de transport rutier mai slab dezvoltată în zonele de munte	Analiza statistică Focus grupuri Interviuri	În anul 2019, densitatea drumurilor publice la 100 km ² era de 30,9 km/100 km ² în județul Sibiu, sub nivelul Regiunii Centru (33,6 km/100 km ²) și al mediei naționale (36,2 km/100 km ²), infrastructura de transport rutier fiind mai slab dezvoltată în zonele de munte.
W5.1.8	7% din podurile de pe drumurile județene și 37,5% din cele de pe drumurile comunale nu sunt în stare bună	Analiza statistică	Dintr-un total de 188 de poduri un număr de 68 (36%) sunt în stare foarte bună, 78 (42%) sunt în stare bună, 28 (15%) sunt în stare satisfăcătoare și 14 (7%) sunt în stare nesatisfăcătoare.
W5.1.9	Ambuteiaje de trafic și accidente pe anumite tronsoane de drumuri	Analiza statistică Focus grupuri Sondaj de opinie	Se înregistrează ambuteiaje de trafic, de vineri până duminică între orele 12-21, pe următoarele tronsoane: DN1 (punct control Veștem, tronson cuprins între PC Veștem și limita jud. Brașov), DN 7C (tronson cuprins între DN1 localitatea Arpașu și limita județului Argeș), DN7 (tronson cuprins între PC Veștem și limita județului Vâlcea).

W5.1.10	Lipsa trotuarelor amenajate pentru trafic pietonal în mai multe localități	Analiza statistică Focus grupuri	Alte disfuncționalități întâlnite la infrastructura de transport rutier sunt: lipsa sau starea trotuarelor de pe drumurile județene sau comunale, inundarea unor drumuri publice din cauza colmatării sau lipsei sistemelor de colectare și evacuare a apelor meteorice, starea parcărilor de pe marginea drumurilor publice sau lipsa acestora, rețea de piste de biciclete și de trasee pentru bicicliști insuficient dezvoltată
W5.1.11	Lipsa sistemelor de colectare și evacuare a apelor pluviale de pe unele drumuri publice	Analiza statistică Focus grupuri	
W5.1.12	Insuficiența locurilor de parcare de pe drumurile publice și a parcărilor park&ride.	Analiza statistică Focus grupuri	

Oportunități

Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
O5.1.1	Existența fondurilor naționale și europene pentru dezvoltarea infrastructurii rutiere	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	-
O5.1.2	Conectarea județului la sisteme de transport de mare viteză prin construcția autostrăzilor: Sibiu-Pitești, Sibiu – Brașov	Analiza documentară Focus grupuri	-
O5.1.3	Parteneriate de implementare cu Ministerul Transportului pentru Varianta Ocolitoare Sud Sibiu și Centura Municipiului Mediaș.	Analiza documentară Focus grupuri	-

Amenințări

Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
T5.1.1	Întârzieri în implementarea proiectelor privind reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere din județ	Analiza documentară Interviuri	-
T5.1.2	Instabilitate legislativă și politică	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	-
T5.1.3	Fonduri insuficiente pentru întreținerea și repararea drumurilor și podurilor.	Focus grupuri	-

Domeniul de analiză: Infrastructură feroviară

Puncte forte

Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
S5.2.1	Racordarea județului la rețeaua feroviară TEN-T Core și Comprehensive și la Coridorul pan european IV feroviar	Analiza statistică	Județul Sibiu este conectat la Coridorul pan european IV feroviar (Nurnberg - Praga - Viena - Budapesta - Curtici - Simeria - Sighișoara - Brașov - București-Constanța) și la rețeaua feroviară TEN-T Core (Principală) prin intermediul Coridorul Rin - Dunăre (Frontieră - Curtici – Arad – Brașov-București – Constanța – 880 km) și la rețeaua feroviară TEN-T Comprehensive (Extinsă) prin intermediul coridorului: Sebeș-Sibiu-Pitești-București.

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

S5.2.2	Existența a 3 noduri de cale ferată: la Sibiu, Copșa Mică și Podul Olt	Analiza statistică Focus grupuri	În județul Sibiu există trei noduri de cale ferată, la Sibiu, Copșa Mică și Podul Olt, prin care se realizează legături atât cu toată țara, cât și cu Europa Centrală și de Vest.
S5.2.3	Reabilitarea totală sau parțială a unor gări din județ	Analiza statistică Focus grupuri Interviuri	În ultimii ani au avut loc diverse reabilitări la gările din județul Sibiu: Avrig (clădire gară - 2017), Copșa Mică (peroane acoperite, peroane înalte, tunel pietonal, linii - 2018), Dumbrăveni (peroane acoperite, peroane înalte, tunel pietonal, linii - 2018), Mediaș (peroane acoperite, peroane înalte, tunel pietonal, linii - 2018), Miercurea Sibiului (peroane înalte și linii - 2016), Sibiu (clădire gară - 2014, peroane acoperite și tunel pietonal - 2019) și Tâlmăciu (peroane înalte și linii - 2019)

Puncte slabe

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W5.2.1	Densitatea liniilor de cale ferată din județul Sibiu era, în anul 2019, sub densitatea medie de la nivel național și cea a Regiunii Centru	Analiza statistică	Densitatea liniilor de cale ferată la 100 km ² era de 2,7 km/100 km ² în județul Sibiu, valoare situată sub nivelul Regiunii Centru (3,9 km/100 km ²) și al mediei naționale (4,5 km/100 km ²), la acest fapt contribuind relieful județului Sibiu care este în proporție însemnată deluros și muntos.
W5.2.2	Linia ferată Sibiu - Agnita este nefuncțională (cu excepția funcționării ocazionale pe tronsonul Hosman – Cornățel)	Analiza statistică Focus grupuri	
W5.2.3	70,5% din lungimea liniilor de cale ferată sunt neelectrificate, cu viteze mici de circulație	Analiza statistică	Numărul de călători a scăzut în ultimii 4 ani cu 19% pentru călătorii plecați și cu 18% pentru cei sosiți în gările județului, urmând trendul început în anii 1990, motivele fiind condițiile sub standard de transport, timpii mari de călătorie, vitezele reduse de circulație datorate restricțiilor impuse ca urmare a stării avansate de uzură a căii ferate pe anumite porțiuni, calitatea materialului rulant, căile de rulare neîntreținute corespunzător, întârzierile față de orar precum și subfinanțarea acestui tip de transport.
W5.2.4	Scăderea numărului de călători sosiți și plecați din gările județului, în perioada 2016-2019	Analiza statistică Focus grupuri Analiza statistică Focus grupuri Sondaj de opinie	

Oportunități

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O5.2.1	Existența fondurilor naționale și europene pentru dezvoltarea infrastructurii feroviare.	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	-

Amenințări

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T5.2.1	Declinul transportului feroviar la nivel național.	Analiza documentară Interviuri	-

Domeniul de analiză: Infrastructură aeriană

Puncte forte

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
S5.3.1	Aeroportul din Sibiu este modernizat	Focus grupuri Interviuri	Traficul aerian comercial înregistrat de Aeroportul Internațional Sibiu a cunoscut în ultimii ani o dezvoltare rapidă.

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

S5.3.2	Aeroportul face parte din rețeaua extinsă (comprehensive) TEN-T	Analiza statistică Focus grupuri	Aeroportul Internațional Sibiu este principalul punct de trafic aerian din centrul geografic al României și contribuie la dezvoltarea durabilă a județului Sibiu și a Regiunii Centru. Acesta face parte din rețeaua extinsă (comprehensivă) a nodurilor aeriene de transport din rețeaua TEN-T.
S5.3.3	Poziția geografică și accesibilitatea aeroportului	Analiza statistică Focus grupuri Interviuri	Aeroportul Internațional Sibiu este principalul punct de trafic aerian din centrul geografic al României. De pe Aeroportul Internațional Sibiu se operează zboruri către nouă destinații regulate.
S5.3.4	Numărul pasagerilor îmbarcați/debarcați a crescut cu 162,7% și numărul mișcărilor de aeronave a crescut cu 54,1% în perioada 2015-2019	Analiza statistică Focus grupuri	În anul 2019, s-au înregistrat un număr de 726.591 pasageri îmbarcați-debarcați, cunoscând o creștere de 162,7% față de anul 2015 când au fost înregistrați 276.533 pasageri îmbarcați-debarcați.
S5.3.5	Creșterea transportului de marfă	Analiza statistică Focus grupuri	În anul 2018 au fost transportate 49 tone de mărfuri (inclusiv poștă) dintre care 27 tone au fost încărcate și 22 tone au fost descărcate, cantitatea crescând semnificativ față de anul 2013 când au fost transportate 5 tone de mărfuri (inclusiv poștă) reprezentând în totalitate mărfuri descărcate

Puncte slabe

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W5.3.1	Număr redus de destinații operate comparativ cu aeroporturile direct concurente de la nivel regional	Analiza statistică Focus grupuri	De pe Aeroportul Internațional Sibiu se operează zboruri către nouă destinații regulate.
W5.3.2	Scăderea cu circa 70% a traficului aerian în anul 2020	Analiza statistică Focus grupuri	Pandemia de coronavirus SARS-Cov 19 a dus la o scădere semnificativă a traficului aerian în anul 2020 cu cca. 70% față de anul 2019, revenirea la valorile de trafic înregistrate în anul 2019 fiind prognozată a se realiza în perioada 2024-2026, conform Eurocontrol/ACI.
W5.3.3	Capacitate limitată a terminalului și limitarea dezvoltării serviciilor comerciale	Analiza statistică Interviuri	La nivelul județului se livrează foarte multă marfă, care în general este transportată pe cale rutieră, în perioade de timp lungi, construcția unui terminal cargo intermodal de marfă în cadrul aeroportului fiind esențială pentru dezvoltarea economică a județului.
W5.3.4	Capacitate limitată a zonei de plecări externe	Analiza statistică Focus grupuri	
W5.3.5	Venituri limitate care nu asigură sustenabilitatea financiară a organizației	Interviuri Focus grupuri	
W5.3.6	Lipsa unui terminal Cargo	Focus grupuri Interviuri	

Oportunități

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

O5.3.1	Includerea în PNIRE 2020 a necesității construirii de terminale cargo, terminale de pasageri pentru trafic național și internațional și legături intermodale	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	Conform Planului Național de Investiții și Relansare Economică din 2020, pentru aeroporturile din cadrul rețelei primare – Constanța, Iași, București-Otopeni, Craiova, Cluj Napoca, Timișoara și Sibiu, sunt preconizate noi terminale cargo, terminale de pasageri pentru trafic național și internațional, precum și legături intermodale la nivel de infrastructură feroviară și rutieră.
O5.3.2	Proximitatea aeroportului față de importante puncte turistice care crează potențial ridicat de atragere a turiștilor în județ	Focus grupuri Interviuri	

Amenințări

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T5.3.1	Concurența aeroporturilor învecinate inclusiv aeroportul de la Ghimbav care este în construcție	Interviuri Focus grupuri	-
T5.3.2	Efectele pandemiei SARS-Cov-19	Interviuri Focus grupuri	

Domeniul de analiză: transport public județean

Puncte forte

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
S5.4.1	Existența programului de transport rutier județean de persoane prin curse regulate în județul Sibiu	Focus grupuri Interviuri	Prin H.C.J. 153/2020 s-a aprobat desfășurarea transportului județean de persoane prin curse regulate în județul Sibiu, până la data de 31 decembrie 2021, în baza Programului de transport județean și a licențelor aflate în vigoare la data de 1 aprilie 2020.
S5.4.2	Regulamentul de efectuare a transportului rutier județean pe persoane prin curse regulate în județul Sibiu	Analiza statistică Focus grupuri	
S5.4.3	Contractarea serviciilor de consultanță pentru elaborarea noului "Program de transport rutier județean de persoane prin curse regulate" care va acoperi toate zonele județului, din anul 2022	Analiza statistică Focus grupuri Interviuri	Consiliul Județean Sibiu a contractat servicii de consultanță în vederea elaborării unui Studiu de trafic/mobilitate și a unui Studiu de oportunitate pentru noul Program de transport public județean de persoane care va intra în vigoare la data de 01.01.2022.

Puncte slabe

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W5.4.1	Scăderea rutelor de transport și a gradului de acoperire	Analiza statistică Focus grupuri	Principala disfuncționalitate legată de acest serviciu este faptul că, deși Consiliul Județean Sibiu scoate la licitație trasee care să acopere tot teritoriul județean, unele dintre acestea rămân neatribuite din cauza lipsei de ofertanți, datorată rentabilității scăzute a respectivelor trasee.
W5.4.2	Neattractivitatea unor trasee pentru operatorii de transport	Interviuri Focus grupuri	

W5.4.3	Lipsa stațiilor de transport în comun și starea necorespunzătoare a acestora în unele localități (care sunt atribuite autorităților administrației publice locale).	Focus grupuri Interviuri Sondaj de opinie	Numărul de rute de transport a scăzut constant în ultimii 5 ani, fiind redus astfel și gradul de acoperire a județului.
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O5.4.1	Extinderea necesității utilizării vehiculelor nepoluante în documentele strategice europene și naționale	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	-
Amenințări			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T5.4.1	Creșterea prețului combustibilului care va conduce la creșterea prețurilor biletelor și a abonamentelor.	Interviuri Focus grupuri	-

Domeniul de analiză: Alimentare cu energie termică			
Puncte forte			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
S5.5.1	Derularea proiectelor de investiții pentru reabilitarea și modernizarea sistemului centralizat de termoficare	Focus grupuri Interviuri	În vederea conformării sistemului centralizat de termoficare la legislația de mediu și creșterea eficienței energetice, SC. Urbana S.A. împreună cu Primăria Municipiului Sibiu au derulat mai multe proiecte din fonduri proprii, fondurile administrației locale și prin programul "Termoficare caldura și confort" 2006-2020, finanțat de MDLPA.
S5.5.2	Contorizare energiei termice pentru încălzire și a apei calde menajere în proporție de 100%	Analiza statistică Focus grupuri Interviuri	Apartamentele și spațiile comerciale conectate la SC Urbana SA sunt contorizate în proporție de 100%, cu sistem individual de contorizare a energiei termice pentru încălzire și a apei calde menajere, ceea ce permite consumatorilor gestionarea consumului individual și controlul asupra facturilor/costurilor cu energia termică.
Puncte slabe			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W5.5.1	Scăderea cantității de energie termică distribuită în sistem centralizat, din cauza numărului mare de debranșări	Analiza statistică Focus grupuri	În perioada 2014-2018, cantitatea de energie termică distribuită în sistem centralizat în județul Sibiu a suferit o scădere de 52,9%, de la 15.506 gigacalorii în anul 2014, la 7.295 gigacalorii în anul 2018. Acest lucru este datorat sistării alimentării cu energie termică în orașul Copșa Mică în anul 2016 și a numărului mare de debranșări din Municipiul Sibiu.
W5.5.2	Existența unei singure localități (Municipiul Sibiu) care beneficiază de alimentare cu energie termică	Interviuri Focus grupuri	
W5.5.3	Uzură fizică și morală a rețelelor de energie termică nereabilitate	Focus grupuri Interviuri Sondaj de opinie	

W5.5.4	Pierderi în rețeaua de distribuție a apei calde menajere	Analiza statistică Focus grupuri	Sistemele centralizate de distribuție a energiei termice nu au mai putut face față necesităților existente, din cauza uzurii fizice și morale a echipamentelor și a conductelor de transport și distribuție, a lipsei resurselor financiare necesare pentru reparații capitale, parțiale și pentru întreținere, precum și a reducerii cererii de energie termică, cu efecte negative asupra capacității investiționale.
W5.5.5	Număr redus de consumatori, consumuri reduse, ceea ce conduce la sub-utilizarea echipamentelor	Analiza statistică Focus grupuri	
W5.5.6	Funcționarea sub capacitate pe timpul verii (cerere redusă de apă caldă)	Analiza statistică Focus grupuri	

Oportunități

Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
O5.5.1	Existența surselor nerambursabile de finanțare pentru reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu energie termică	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	-

Amenințări

Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
T5.5.1	Schimbări tehnologice (aparitia unor soluții noi și mai ieftine de încălzire centralizată, disponibile pentru competitori)	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	-
T5.5.2	Prețul în continuă creștere al energiei termice care va conduce la imposibilitatea de plată a acestuia de către anumiți cetățeni și generează, implicit, blocaje financiare	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	-
T5.5.3	Montarea microcentralelor în interiorul locuințelor colective și debransarea de la sistemul de termoficare	Focus grupuri Interviuri	-

Domeniul de analiză: Alimentare cu energie electrică

Puncte forte

Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
S5.6.1	Modernizări ale rețelei de alimentare cu energie electrică în ultimii 5 ani	Analiza statistică Focus grupuri Interviuri	Pentru programul „Electrificare 2012-2016” (care s-a amânat), a fost propusă extinderea rețelelor electrice pentru 2.610 de gospodării din localități urbane și rurale.

Puncte slabe

Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
W5.6.1	Existența unor gospodării neelectrificate	Analiza statistică Focus grupuri	În anul 2019 erau 224 de gospodării neelectrificate situate în 16 localități, aflate la o distanță mai mare de 2 km față de rețeaua de distribuție.
W5.6.2	Uzură fizică și morală a rețelelor de energie electrică nereabilitate	Interviuri Focus grupuri	Printre disfuncționalitățile rețelei de distribuție (de medie și joasă tensiune) se pot enumera: - existența unor gospodării neelectrificate;

W5.6.3	Starea tehnică necorespunzătoare a unei părți a rețelei	Focus grupuri Interviuri Sondaj de opinie	- uzura fizică și morală a unor echipamente; - starea tehnică necorespunzătoare a unei părți a rețelei (căderi de tensiune în Gura Râului și în alte localități); - rețeaua de iluminat public deficitară într-o serie de localități din mediul rural și urban; - neutilizarea potențialului de energie regenerabilă.
W5.6.4	Amplasarea pe stâlpii de electricitate a unui număr mare de cabluri aflate în proprietatea diverșilor operatori (TV, internet)	Analiza statistică Focus grupuri	
W5.6.5	Rețele aeriene de medie tensiune	Analiza statistică Focus grupuri	
W5.6.6	Rețeaua de iluminat public deficitară într-o serie de localități din mediul rural și urban	Analiza statistică Focus grupuri	

Oportunități

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O5.6.1	Soluții de finanțare naționale sau europene pentru reabilitarea, modernizarea și eficiența sistemelor de alimentare cu energie electrică	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	-
O5.6.2	Potențial electric din surse regenerabile pentru producerea energiei electrice	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	-

Amenințări

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T5.6.1	Prețul în continuă creștere al energiei electrice	Analiza documentară Focus grupuri	-
T5.6.2	Frecvența ridicată a modificărilor legislative în domeniu	Analiza documentară Focus grupuri	-

Domeniul de analiză: Alimentare cu gaze

Puncte forte

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
S5.7.1	Modernizări și extinderi recente ale rețelei de alimentare cu gaze	Analiza statistică Focus grupuri	În perioada 2014-2018, rețeaua de gaze s-a extins cu 6,7%, valoare superioară mediei regiunii de 5,4%.

Puncte slabe

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W5.7.1	15 comune din județul Sibiu nu dispun de rețea de alimentare cu gaze	Analiza statistică Focus grupuri	Disfuncționalitățile rețelei de alimentare cu gaze în localitățile din județul Sibiu sunt: • lipsa rețelei de alimentare cu gaze în unele localități; • necesitatea extinderii rețelei de gaze, în special în zonele nou construite; • starea tehnică necorespunzătoare a unei părți a rețelei.
W5.7.2	Uzura fizică și morală a rețelelor de gaze nereabilitate	Interviuri Focus grupuri	
W5.7.3	Lipsa rețelei de gaze în cartierele nou construite	Focus grupuri Interviuri Sondaj de opinie	

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

W5.7.4	Imposibilitatea realizării lucrărilor de modernizare/extindere a rețelei de distribuție în anumite zone	Analiza statistică Focus grupuri	Au fost modernizate străzile prin accesarea de fonduri europene și nu este permisă spargerea covorului asfaltic timp de 5 ani.
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O5.7.1	Asigurarea serviciilor publice de alimentare cu gaze în conformitate cu prevederile normelor în vigoare.	Analiza documentară Focus grupuri	-
Amenințări			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T5.7.1	Prețul în continuă creștere al gazelor	Analiza documentară Focus grupuri	-

Domeniul de analiză: Alimentare cu apă și canalizare			
Puncte forte			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
S5.8.1	Derularea proiectelor de investiții pentru reabilitarea și extinderea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare ape uzate	Analiza statistică Focus grupuri	Prin POS Mediu 2007-2013 au fost implementate următoarele proiecte: - „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată menajeră în județele Sibiu și Brașov”- operator Apa Canal Sibiu SA; - „Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată în regiunile Mediaș, Agnita, Dumbrăveni, Județul Sibiu” - operator SC Apa Tarnavei Mari SA. În prezent au fost semnate următoarele contracte finanțate prin POIM 2014-2020: - “Proiectul Regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată din județele Sibiu și Brașov, în perioada 2014 - 2020”, operator Apa Canal Sibiu SA; - “Proiectul Regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată în regiunile Mediaș, Agnita și Dumbrăveni, județul Sibiu”- operator SC Apa Tarnavei Mari SA.
S5.8.2	Masterplan privind alimentarea cu apă și evacuarea apelor uzate în județul Sibiu	Analiza statistică Focus grupuri	
S5.8.3	Masterplan privind extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată din Mediaș, Agnita, Dumbrăveni, județul Sibiu	Analiza statistică Focus grupuri	
S5.8.4	Experiența operatorilor regionali în implementarea proiectelor mari de apă și canalizare	Analiza statistică Focus grupuri	
Puncte slabe			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W5.8.1	Grad insuficient de acoperire al sistemelor actuale de alimentare cu apă și canalizare atât în mediul urban, cât și în mediul rural	Analiza statistică Focus grupuri	Disfuncționalitățile rețelei de alimentare cu gaze în localitățile din județul Sibiu sunt: • lipsa rețelei de alimentare cu gaze în unele localități; • necesitatea extinderii rețelei de gaze, în special în zonele nou construite; • starea tehnică necorespunzătoare a unei părți a rețelei.
W5.8.2	Uzură fizică și morală a rețelelor de alimentare cu apă și canalizare nereabilitate	Analiza statistică Interviuri Focus grupuri	
W5.8.3	Capacitate de tratare insuficientă sau inexistentă	Focus grupuri Interviuri	

		Analiza statistică	
W5.8.4	Pierderi de apă și avarii la conductele de aducțiune și rețelele de distribuție	Analiza statistică Focus grupuri	
W5.8.5	Lipsa de acoperire a sistemului SCADA	Analiza statistică	
W5.8.6	Aglomerări peste 2.000 l.e. care nu epurează apa uzată	Analiza statistică Focus grupuri	
W5.8.7	Refulări, blocaje, surpări ale conductelor de canalizare și infiltrații/ exfiltrații în/din rețeaua de canalizare cu risc asupra sănătății umane și risc de poluare.	Analiza statistică Focus grupuri	
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O5.8.1	Soluții de finanțare din surse nerambursabile pentru reabilitarea, modernizarea și extinderea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare.	Analiza documentară Focus grupuri	-
Amenințări			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T5.8.1	Legislația în domeniu	Analiza documentară Focus grupuri	-
T5.8.2	Prețul în continuă creștere al serviciului de alimentare cu apă și canalizare conduce la imposibilitatea de plată a acestuia de către anumiți cetățeni și generează, implicit, blocaje financiare pentru operatori	Analiza documentară Focus grupuri	-
T5.8.3	Vulnerabilitate crescută la schimbările climatice a surselor de apă (în principal sursele subterane).	Analiza documentară Focus grupuri	-

3.6. Analiza SWOT Mediu

Domeniul de analiză: Mediu			
Puncte forte			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
S6.1	Calitate bună a aerului în zonele montane	Analiză documentară	În perioada 2013-2019 nu s-au înregistrat depășiri ale valorii limită stabilită pentru protecția umană (valorile limită/țintă pentru protecția sănătății umane reglementate prin Legea nr. 104/2011, la indicatorii de calitate a aerului monitorizați – PM10, O3, NO2, SO2, CO, C6H6).

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

S6.2	Infrastructură bună de monitorizare a parametrilor de mediu	Analiză documentară	Informarea pe platforme digitale și site-ul oficial APM Sibiu a rezultatelor monitorizării mediului la nivelul județului Sibiu.
S6.3	Ponderea ridicată (suprafața mare) a ariilor naturale protejate de interes național și comunitar, biodiversitatea și peisajul specific al zonei	Analiză documentară	În cadrul județului Sibiu se regăsesc 20 situri Natura 2000 (16 SCI și 4 SPA), care acoperă aproximativ 50% din suprafața județului.
S6.4	Suprafață extinsă de parcuri și zone verzi pe teritoriul județului	Analiză documentară	-
S6.5	Existența procesului de colectare selectivă a deșeurilor	Analiză documentară	-
S6.6	Progresul înregistrat în reducerea cantității de deșeuri, prin tratarea, reciclarea și valorificarea acestora	Analiză documentară	Conform datelor colectate la nivelul județului Sibiu, există următoarele instalații de gestionare a deșeurilor municipale: Stația de transfer și sortare pentru deșeurile menajere – Mediaș, Stația de transfer și sortare pentru deșeurile menajere – Săliște, Stația de sortare pentru deșeurile menajere – Cisnădie, Stație de transfer și compost – Avrig, Stația de transfer și sortare pentru deșeurile menajere – Agnita, Stație de sortare și compostare pentru deșeuri menajere – Șura Mică, Stație de compostare – Târnava.
S6.7	Proiecte privind infrastructura de mediu și serviciile tehnico-edilitare, creșterea eficienței energetice și de adaptare la schimbări climatice	Analiză documentară	Un exemplu în acest sens este proiectul „Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Sibiu”, implementat de Consiliul Județean Sibiu cu sprijinul Ministerului Fondurilor Europene – Autoritatea de Management în cadrul POS Mediu 2007-2013.

Puncte slabe

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W6.1	Administrațiile teritoriale, în special cele din zona rurală, sunt lipsite de expertiză pe majoritatea subdomeniilor din zona protecției mediului	Analiză documentară	
W6.2	Pierderea biodiversității ca urmare a nerespectării legislației privind regimul ariilor protejate și a măsurilor de conservare stabilite prin Planurile de management	Analiză documentară	-
W6.3	Lipsa investițiilor în tehnologii nepoluante	Analiză documentară	-
W6.4	Folosirea neadecvată a infrastructurii de colectare separată a deșeurilor menajere	Analiză documentară	Micii comercianți, care își desfășoară activitatea în zonele rezidențiale, își depozitează deșeurile generate în recipientele de colectare aflate în punctele gospodărești, operatorii de salubritate neavând posibilitatea de a decela aceste cantități din totalul celor ridicate din punctele gospodărești.
W6.5	Monitorizarea insuficientă a contractelor de delegare pentru operatorii de salubritate și	Analiză documentară	Monitorizarea insuficientă a contractelor de delegare pentru operatorii de salubritate și operatorii instalațiilor de tratare, precum și a tuturor celorlalte contracte de colectare a deșeurilor din servicii

	operatorii instalațiilor de tratare a deșeurilor		municipale, neputându-se identifica cu certitudine toate fluxurile de deșeuri și trasabilitatea acestora;
W6.6	Producție redusă de energie din surse regenerabile	Analiză documentară	
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O6.1	Armonizarea legislației de mediu națională cu legislația UE	Analiză documentară	-
O6.2	Alocarea de fonduri UE pentru domeniul protecției mediului	Analiză documentară	-
O6.3	Atitudinea proactivă a cetățenilor județului față de mediu și interesul acestora pentru reducerea costurilor energetice	Analiză documentară	
Amenințări			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T6.1	Legislație conexă necorelată cu cea de mediu și modificări frecvente ale legislației specifice	Analiză documentară	-
T6.2	Intensificarea fenomenelor extreme generate de schimbările climatice	Analiză documentară	-
T6.3	Exploatarea forestiere ilegale (braconaj)	Analiză documentară	-

3.7 Analiza SWOT Turism

Domeniul de analiză: Resurse și infrastructură turistică			
Puncte forte			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
S7.1.1	Recunoaștere internațională, prin statuti dobândite și organizare de evenimente turistice mondiale	Analiză documentară	Statutul de Capitală Culturală Europeană a Municipiului reședință de județ (2007) și statutul de Regiune Gastronomică Europeană a județului Sibiu (2019); Organizarea la Sibiu a celui mai important eveniment pan-european de drumeție în anii 2021-2022, EuroRando, sub umbrela Asociației Europene a Drumeților (ERA); Colinele Transilvaniei și Mărginimea Sibiului fac parte din rețeaua Discover Eco-Romania.
S7.1.2	Poziționarea geografică a județului Sibiu și gradul crescut de accesibilitate	Analiză documentară Date statistice	Județul Sibiu se află în mijlocul țării, pe importante axe de transport european (Coridorul IV Pan-European de transport); Existența aeroportului internațional (Sibiu) – care facilitează diversificarea curselor aeriene directe din Sibiu spre alte destinații europene; Existența culoarului feroviar București – Sibiu; Existența a 100 de km de Via Transilvanica în nordul județului, drum de lungă distanță ce leagă România de la nord la sud; Drumurile alpine peisagistice Transfăgărășan și Drumul regelui-Transalpina.

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

S7.1.3	Existența unui potențial turistic variat, cu grad ridicat de specificitate, în raport cu alte zone din România: existența turismului cultural, în natură, gastronomic, sportiv și de aventură, de business, cel de weekend (City break), etc.	Date statistice Analiză documentară	Existența zonelor montane (Munții Făgăraș, Cindrei, Lotrului), a reliefului piemontan și a podișurilor, ce oferă posibilitatea turismului montan și balnear. Numeroase resurse turistice antropice: Municipiile Sibiu și Mediaș, muzee de interes național (Ex. Muzeul Național Brukenthal, Complexul Muzeal CNM ASTRA), zonele Mărginimea Sibiului, Săliște-Sibiel, Gura Râului, Cisnădie-Cisnădioara – ce oferă posibilitatea turismului cultural.
S7.1.4	Existența unei baze de cazare diversificate și evoluția pozitivă a numărului de turiști în județ	Date statistice	Existența a numeroase pensiuni turistice și agroturistice, hoteluri și vile, ce pot găzdui aproximativ 10.000 de turiști. Peste 50% din unități sunt clasificate cu 3 stele, dar există și structuri de cazare de calitate sau inedite (hoteluri boutique, case de oaspeți). Creștere continuă, cu peste 75% a sosirilor turistice; de la 327.925 persoane (în anul 2008), la 575.545 persoane (în anul 2019). Județul Sibiu este preferat, de asemenea, de către călătorii străini.
S7.1.5	Existența unei rețele parteneriale solide și implicarea activă a GAL-urilor, ONG-urilor și administrațiilor în promovarea și dezvoltarea activităților turistice	Analiză documentară	Rețea numeroasă de operatori, asociații și organizații în domeniul turismului (structuri internaționale și locale). Existența cooperărilor internaționale și a parteneriatelor cu localitățile înfrățite. Existența unor inițiative din partea autorităților locale de susținere a dezvoltării activităților turistice (realizare de materiale de promovare; promovarea de noi trasee, dezvoltarea și întreținerea rețelei de centre de informare turistică, organizarea de Târguri și Expoziții);
Puncte slabe			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W7.1.1	Dezvoltarea insuficientă a turismului montan, balnear și cultural	Analiză documentară Focus grupuri Chestionare	Dezvoltarea insuficientă a turismului montan, balnear și cultural, în zonele Bălea, Arpașu, Porumbacu, Avrig, Racovița, Turnu Roșu, Păltiniș, Ocna Sibiului, Bazna și Valea Hârtibaciului se consideră a fi o lacună a județului prin prisma potențialului existent; Lipsa infrastructurii de tip SPA complementară ofertei montane (Păltiniș, Gura Râului); Insuficiența dotărilor moderne din destinațiile dedicate turismului balneoclimateric Ocna Sibiului și Bazna, care face ca acestea să nu poată fi competitive la nivel național sau internațional; Lipsa unui Observator Astronomic la Păltiniș, necesar evenimentelor de profil derulate la nivelul Județului Sibiu.
W7.1.2	Slaba conectivitate și accesibilitate a zonelor și obiectivelor turistice prin transport public (rutier, feroviar și alternativ - biciclete)	Analiză documentară	Transportul public către anumite destinații turistice este limitat. Totodată, se remarcă lipsa sistemelor integrate de rezervări, multilingv, cu emiterea de bilete electronice, pentru transport public intermodal; Deși au fost realizate investiții pentru dezvoltarea pistelor și a infrastructurii de biciclete în Municipiul Sibiu și împrejurimi, acestea nu leagă multe dintre punctele de atracție turistică de la nivel județean. Mai mult, transportul bicicletelor cu

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

			mijloace de transport în comun, cu excepția autobuzului Sibiu-Păltiniș, este limitată.
W7.1.3	Dezvoltarea insuficientă a domeniului schiabil în Munții Cindrel și în Munții Făgăraș	Date statistice Focus grupuri Chestionare	Domeniul schiabil din județ depășește cu puțin 5 km, majoritatea pârtiilor amenajate fiind de categorie ușoară, la care se adaugă 15 km de schi fond. Se remarcă o infrastructură insuficient dezvoltată, în ciuda condițiilor naturale favorabile.
W7.1.4	Calitatea redusă a infrastructurii de drumeție și a serviciilor complementare	Date statistice Analiză documentară Focus grupuri Chestionare	În ciuda a numeroase trasee de drumeție (peste 500 de km de trasee marcate, în împrejurimile Stațiunii Păltiniș, Munții Făgăraș, Munții Cindrel și Munții Lotrului) și a cei peste 300 de km de trasee de bicicletă (leagă așezările pitorești din Colinele Transilvaniei Mediaș – Sighișoara – Rupea), este necesară dezvoltarea infrastructurii adiacente (refugii, centre de informare, centre de închiriere echipamente, servicii etc.) Totodată, se impune realizarea unor intervenții de modernizare, consolidare și extindere, inclusiv prin îmbunătățirea accesibilității la obiectivele turistice de interes și sporirea conectivității între zonele centrale și cele periferice din județ.
W7.1.5	Degradare fizică a anumitor monumente cu valoare istorică	Analiză documentară Interviuri Focus grupuri	Fațadele clădirilor din centrele istorice protejate sunt de multe ori degradate prin intervenția neautorizată a proprietarilor și prin nerespectarea reglementărilor legale din domeniul protecției monumentelor istorice. Mai mult, implicarea redusă din partea comunităților locale în salvarea și conservarea monumentelor cu valoare istorică și capacitatea redusă a Autorităților Publice Locale în privința managementului administrative privind protecția patrimoniului cultural, conduc la menținerea stării de degradare a monumentelor istorice.
W7.1.6	Infrastructură slab dezvoltată privind centrele de vizitare/ informare turistică	Analiză documentară Focus grupuri	Deși centrele de informare turistică (7) au o largă răspândire în cadrul teritoriului județean, acestea nu sunt suficiente pentru promovarea în mod adecvat a ofertei turistice. Totodată, centrele de informare turistică nu sunt modernizate pentru a reflecta identitatea culturală a zonei deservite.
W7.1.7	Utilizare redusă a proceselor digitale pentru promovarea ofertei turistice a județului și de management al vizitatorilor	Focus grupuri Interviuri Analiză documentară	Se remarcă lipsa unei platforme digitale (aplicație web integrată) de prezentare a ofertei turistice, care să include bază de date GIS, catrografierea traseelor, obiectivelor turistice și a habitatelor naturale, precum și lipsa unui sistem integrat de promovare digitală a serviciilor turistice în rândul potențialilor vizitatori; Lipsa sistemelor de management al vizitatorilor (ex. Transfăgărașan-Bălea Lac, vara, zona Arena Platoș Păltiniș, iarna).
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O7.1.1	Existența unui cadru european de finanțare a proiectelor în domeniul turismului (inclusiv pentru	Analiză documentară	-

	restaurarea patrimoniului cultural; reabilitarea drumurilor și construcția pistelor de biciclete)		
07.1.2	Tendința în creștere de apreciere a formelor de turism experimental, o categorie în care județul Sibiu are potențial de a se înscrie datorită varietății resurselor naturale și antropice, materiale și imateriale	Analiză documentară	-
07.1.3	Manifestarea tendinței de reconversie a patrimoniului construit pentru cultură și turism (ex. situri industriale, colibe și stâne cu arhitectură autentică), ce contribuie la preservarea peisajului cultural și la atractivitatea turistică a regiunii	Analiză documentară	
07.1.4	Tendința de digitalizare a infrastructurii de atracții și servicii și a utilizării noilor tehnologii	Analiză documentară	

Amenințări

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T7.1.1	Scăderea capacității de accesare și cofinanțare a proiectelor de dezvoltare pentru turism	Analiză documentară	-
T7.1.2	Reluarea lentă a turismului internațional din cauza pandemiei	Analiză documentară	-
T7.1.3	Accentuarea decalajului de dezvoltare între Municipiul Sibiu și localitățile mici din cadrul județului	Analiză documentară	
T7.1.4	Reducerea atractivității Municipiului Sibiu, în raport cu alte zone din România	Analiză documentară	Diluarea brand-ului de capitală culturală, în contextul în care în anul 2023 acesta va fi asociat viitoarei capitale culturale europene, Timișoara. Deschiderea aeroportului Brașov, ceea ce va atrage turiștii inclusiv în acea regiune.
T7.1.5	Creșterea activităților turistice specifice ilicite	Analiză documentară	-

Domeniul de analiză: Turism verde/ sustenabil și gastronomie			
Puncte forte			
Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
S7.2.1	Autenticitatea zonelor etno-folclorice și agroturistice consacrate: Mărginimea Sibiului, Țara Oltului, Valea Hârtibaciului, Valea Târnavelor și Țara Secașelor (puternice elemente identitare)	Analiză documentară	Se disting varietatea și diversitatea meșteșugurilor, folclorului, sărbătorilor tradiționale, obiceiurilor și tradițiilor locale.
S7.2.2	Densitatea siturilor de tip Natura 2000 (aproape jumătate din teritoriu)	Analiză documentară Date statistice	În cadrul județului se regăsesc 16 situri Natura 2000, care acoperă aproximativ 50% din suprafața județului. Dintre acestea, patru arii au fost declarate ca SPA-uri (Arii Speciale de Protecție Avifaunistică), iar 16 zone naturale protejate au fost declarate ca SCI-uri (Situri de Importanță Comunitară),
S7.2.3	Existența unui specific gastronomic diversificat	Analiză documentară Focus grupuri	Existența unor branduri recunoscute la nivel național: Telemea de Sibiu, Porc de Bazna, Salam de Sibiu, precum și brânzeturi, alte specialități din carne; Existența elementelor specifice în cadrul microregiunilor gastronomice: Mărginimea Sibiului (lactate și carne de oaie); Țara Oltului (vânat, cartofi, ceapă roșie); Valea Hârtibaciului (producția bio); Podișul Târnavelor (vinicultură); Țara Șecașelor (diverse produse specifice).
S7.2.4	Existența unor bune practici privind comercializarea produselor locale	Focus grupuri Chestionar	Înființarea pieței volante, cu rol de a asigura cadrul organizatoric pentru facilitarea vânzării direct către consumatori a produselor agricole și agroalimentare locale și/sau tradiționale produse în fermele/gospodăriile proprii ale producătorilor agricoli.
S7.2.5	Colaborarea bună dintre producătorii locali și restaurante	Analiză documentară Focus grupuri Chestionar	Organizarea de evenimente specifice pentru promovarea producătorilor locali: degustarea produselor alimentare din Piața Transilvania; festivalul Street Food; prezentarea de produse de porc mangalița; vizita unor bucătari din restaurantele sibiene, pentru degustarea produselor locale și care au încurajat producătorii să continue cultivarea și producerea de alimente; participarea a 10 producători locali la o expoziție și o degustare a produselor acestora, la Apfelhaus din Cisnădioare.
Puncte slabe			
Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
W7.2.1	Slaba promovare a turismului verde/sustenabil	Analiză documentară Interviuri Focus grupuri	Deși au fost realizate investiții pentru dezvoltarea pistelor și a infrastructurii de biciclete în Municipiul Sibiu și împrejurimi, acestea nu leagă multe dintre punctele de atracție turistică de la nivel județean.
W7.2.2	Lipsa unor regulamente care să reglementeze accesul cu mijloace motorizate, în scopul evitării utilizării acestora în	Analiză documentară Focus-grupuri	

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

	ariile protejate și traseele de drumeție		
W7.2.3	Sprijin redus oferit producătorilor rurali pentru prelucrarea alimentelor și desfacerea pe piețe	Analiză documentară Focus grupuri	Lipsa unui suport tehnic privind ambalarea alimentelor în mod sustenabil; Lipsa asigurării unei constante în furnizarea produselor către restaurante; Lipsa unei infrastructuri, în mediul rural, privind organizarea unor piețe proprii de desfacere a produselor gastronomice tradiționale.
W7.2.4	Lipsa promovării online (piață virtuală) a produselor și activităților gastronomice	Focus grupuri	Lipsa unei platforme tip piață virtuală, în care producătorii să își expună produsele și care ar avea utilitate atât pentru locuitori, cât și pentru turiști.
W7.2.5	Grad de sustenabilitate redus a micilor ferme (la limita subzistenței) și reducerea producției agricole și animale	Date statistice Interviuri	Suprafața agricolă cultivată a înregistrat un trend descendent în ultimii ani, cu o scădere de aproape 9 mii hectare, respectiv -13,61%, în intervalul temporal 2014-2019. Dinamica efectivelor de animale a înregistrat scăderi în perioada 2014-2019, la toate speciile, cu excepția bovinelor (vacii, bivolițe și juninci), păsărilor de curte și familiilor de albine. De exemplu, efectivele de porcine s-au redus cu aproximativ 24 mii capete, de la 70 mii cât existau în anul 2014, la aproape 46 mii în anul 2019. O tendință descendentă similară se remarcă și în cazul efectivelor de ovine, care au scăzut cu aproape 10 mii de capete, în aceeași perioadă (de la 574 mii în 2014, la 564 mii în anul 2019).
Oportunități			
Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
07.2.1	Existența tendinței la nivel european de finanțare și promovare a turismului sustenabil și tranziția către o economie verde	Analiză documentară	
07.2.2	Creșterea gradului de educație în rândul consumatorilor de produse tradiționale	Analiză documentară	-
Amenințări			
Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
T7.2.1	Creșterea gradului de urbanizare și pătrunderea tot mai agresivă a elementelor specifice urbanului, în mediul rural	Analiză documentară	
T7.2.2	Concurența cu alte regiuni gastronomice regionale/zonale	Date statistice Analiză documentară	-

T7.2.3	Pierderea know-how-ului în privința realizării produselor tradiționale	Analiză documentară Focus grupuri	Gradul ridicat de urbanizare - la 1 ianuarie 2020, 66,73% din populația județului Sibiu era domiciliată în mediul urban
T7.2.4	Noile tendințe gastronomice actuale, bazate pe fast-food, ce duc la schimbări de consum	Analiză documentară	-

3.8 Analiza SWOT Cultură și patrimoniu

Domeniul de analiză: Cultură și patrimoniu			
Puncte forte			
Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
S8.1	Diversitatea și multitudinea actorilor culturali la nivel județean	Analiză documentară Analiză statistică	Existența unui număr ridicat de instituții care activează în domeniul culturii: Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Cindrelul-Junii”; Școala populară de arte și meserii „Ilie Micu”; Biblioteca Județeană ASTRA; Complex Național Muzeal ASTRA; Filarmonica de Stat Sibiu; etc.
S8.2	Calendar bogat de evenimente culturale, inclusiv de nivel internațional	Analiză documentară Analiză statistică	Multitudinea evenimentelor susținute de instituțiile culturale curpinde organizarea de festivaluri folclorice naționale și internaționale, spectacole, târguri, expoziții, cercetări în teren și programe educaționale.
S8.3	Interesul crescut al populației locale pentru participarea la activitățile culturale	Analiză documentară Analiză statistică	Datele statistice colectate arată o creștere semnificativă a participării populației locale la activități culturale. În 2019, 66% din totalul spectatorilor la nivelul Regiunii Centru, provenea din județul Sibiu.
S8.4	Bogăția și diversitatea patrimoniului cultural material (inclusiv situri UNESCO)	Analiză documentară	În județul Sibiu se regăsesc 512 monumente și ansambluri arhitecturale, 84 situri arheologice, 8 clădiri memoriale, 42 exponate de artă cu valoare memorială, 20 zone istorice protejate, iar pe lista patrimoniului Mondial UNESCO se află siturile Biertan și Valea Viilor.
S8.5	Nivel ridicat de vitalitate culturală în Municipiul Sibiu	Analiză documentară Interviuri	În raportul de cercetare „Vitalitatea culturală a orașelor din România, ediția din 2018”, Municipiul Sibiu se clasează pe locul 4 în topul național. De asemenea, conform rezultatelor subindicilor analizați, Sibiu a avut o valoare ridicată a indicelui participării culturale, plasându-se pe locul 1 în topul național sub acest aspect. Totodată, datele colectate prin intermediul interviurilor relevă faptul că între 14% și 18% din bugetul Municipiului Sibiu este investit în cultură.
S8.6	Colaborarea instituțiilor de cultură cu Consiliul Județean, considerat un actor extrem de important în procesul de dezvoltare a culturii și patrimoniului	Analiză documentară Interviuri	Consiliul Județean Sibiu sprijină constant activitățile culturale din județ prin colaborarea cu diverse instituții cheie în acest domeniu.

S8.7	Nivel bun de conservare a patrimoniului cultural material	Analiză documentară	-
S8.8	Număr/nivel important de muzee și colecții	Analiză documentară Interviuri	Complexul Național Muzeal ASTRA este cea mai importantă instituție etnomuzeală din țară. Misiunea instituției vizează prezervarea și salvagardarea patrimoniului cultural național, material și imaterial, pentru generațiile următoare. Complexul Muzeal reunește Muzeul în Aer Liber, Muzeul Civilizației Transilvănene, Muzeul Emil Sigerus și Muzeul Franz Binder. Muzeul Național Brukental din Sibiu.
S8.9	Patrimoniu imaterial impresionant, legat de o bogată diversitate în ceea ce privește culturile, etnicitatea și tradițiile regăsit pe întreg teritoriul județului Sibiu	Analiză documentară	Mărginimea Sibiului: Rețeaua Natura 2000 este bine reprezentată și pe teritoriul acestei zone, iar majoritatea localităților sunt incluse pe Lista zonelor cu valoare naturală ridicată. Importanța patrimoniului imaterial a fost recunoscută în anul 2015, când zona a primit distincția de Destinație Europeană de Excelență în Turism și Gastronomie Locală – EDEN. Țara Secașelor: Bisericile fortificate de pe teritoriul acestei zone sunt foarte importante, iar obiectivele naturale sunt variate (lacuri sărate, vulcani noroioși, chei săpate în roci metamorfice). Valea Hârțibaciului are pe teritoriul său un impresionant teritoriu imobil (150 monumente istorice, colecții, muzee etc.), dar și unul de mediu foarte valoros. Se remarcă importanța Mocăniței, trenul cu abur pe cale ferată cu ecartament îngust. Valea Târnavelor: Pe teritoriul acestei zone se regăsesc și monumente UNESCO, dar și multe multe biserici fortificate, conace care demonstrează diversitatea etnică. În fiecare comună există cel puțin un ansamblu folcloric de dansuri și cântece românești, maghiare, rome. Printre inițiativele care valorifică comunitățile rurale și patrimoniul imaterial, se evidențiază și activitățile din cadrul destinației de ecoturism Colinele Transilvaniei.
S8.10	Cea mai mare expoziție etnografică în aer liber din Europa	Analiză documentară	Eveniment organizat de 28 de ani, ASTRA Film este recunoscut ca fiind unul dintre cele mai prestigioase festivaluri de film din Europa, deoarece are o reprezentare pertinentă a zonei Centrale și de Est portretizată în filmele documentare de antropologie, sociologie și etnografie vizuală.
S8.11	Instituții publice care acordă o atenție ridicată domeniului culturii, inclusiv din perspectiva bugetelor alocate pentru acest domeniu	Analiză documentară Interviuri	Subindicele referitor la cheltuielile bugetare pentru cultură a înregistrat un scor extrem de pozitiv, iar pentru perioada 2014-2017, subindecele înregistrează o creștere graduală. Scorul obținut pentru anul 2016 plasează orașul Sibiu pe locul al cincilea în ierarhie.
Puncte slabe			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>

W8.1	Număr insuficient de resurse umane calificate care lucrează în domeniul culturii	Analiză documentară Analiză statistică Interviuri Focus grupuri	Datele colectate prin intermediul interviurilor și focus grupuri relevă specific faptul că sunt instituții care prezintă dificultăți la angajarea de resursă umană calificată. De asemenea, datele statistice evidențiază o scădere a personalului din domeniul cultural, față de anii anteriori.
W8.2	Subfinanțarea domeniului în comparație cu potențialul său de dezvoltare	Analiză documentară Interviuri Focus grupuri	Datele colectate prin intermediul interviurilor arată tendința personalului de a migra spre alte domenii din cauza salariilor mici. În aceeași măsură, uzura tehnică și morală a echipamentelor ridică probleme bugetare. De exemplu, biblioteca ASTRA se confruntă cu o creștere a costurilor de întreținere, bugetul pentru achiziția de publicații scade, iar spațiul de depozitare este insuficient pentru publicații. Școala Populară de Arte și Meserii „Ilie Micu” prezintă lipsa de fonduri pentru instrumente noi.
W8.3	Distribuție neechilibrată a evenimentelor culturale între zona urbană și zona rurală (cauzată inclusiv de infrastructura de acces deficitară către atracțiile culturale din mediul rural)	Analiză documentară Interviuri Focus grupuri	Datele colectate prin intermediul interviurilor și focus grupurilor prezintă o ruptură majoră între zona urbană Sibiu și zona rurală. În acest cadru este susținută nevoia reabilitării unui obiectiv turistic care trebuie neapărat corelată și complementată cu evenimente de conștientizare pentru a crește expunerea externă a patrimoniului cultural material și imaterial. Drept exemplu, GAL-urile sunt considerate ca fiind actori importanți în dezvoltarea patrimoniului cultural al județului.
W8.4	Infrastructură insuficientă pentru activități culturale, în special pentru organizarea de evenimente mari în spații deschise	Analiză documentară Interviuri	Datele colectate prin intermediul interviurilor prezintă absența unei săli de spectacole proprii și imposibilitatea desfășurării cursurilor pentru un număr mare de oameni din cauza limitei de spațiu, în cadrul Școlii Populare de Arte și Meserii „Ilie Micu”. De asemenea, se evidențiază infrastructura limitată ce creează dificultăți în organizarea de activități culturale de către copii și tineret în instituții publice, precum Palatul Copiilor.
W8.5	Capacitatea redusă a operatorilor culturali de a atrage fonduri europene și de a genera venituri proprii	Interviuri	-
W8.6	Declin constant și important al sistemului de lectură publică (în termeni de număr de biblioteci, volume, utilizatori)	Analiză statistică Interviuri	Datele statistice colectate relevă faptul că volumele care au fost împrumutate în perioada 2014-2020 au cunoscut o scădere semnificativă, de la 848.083 la 272.478, respectiv de 68%. Se observă că această scădere este direct proporțională cu scăderea numărului de cititori. De la începutul perioadei analizate (2014) până în anul 2020, numărul cititorilor activi a scăzut cu 55%. De asemenea, prin intermediul interviurilor s-a confirmat faptul că obiceiul lecturii se află la un nivel foarte slab de dezvoltare, accentuat de starea precară a bibliotecilor de la nivelul județului și lipsa materialelor de actualitate, spre exemplu a cărților noi, majoritatea acestora fiind foarte vechi.

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

W8.7	Lipsa unei legislații adecvate, carențele și inadvertențele din legislația aprobată existentă în domeniul culturii	Analiză documentară Interviuri	Lipsa unei legislații la nivel național, actualizată la nevoile și cerințele actuale. Birocratizare excesivă care duce la îngreunarea procesului de implementare a evenimentelor culturale.
W8.8	Scăderea interesului unor segmente ale populației pentru evenimentele și tradițiile culturale	Analiză documentară	Cu toate, că în general interesul populației de a participa la evenimente și tradiții culturale este ridicat, sunt anumite segmente de populație (de ex. tinerii) care prezintă un interes scăzut în ultimii ani pentru acest domeniu.
W8.9	Starea avansată de degradare a unor monumente istorice ale patrimoniului material	Analiză documentară	-
W8.10	Incertitudinea situației proprietății și administrării monumentelor istorice	Analiză documentară Interviuri	Datele colectate prin intermediul interviurilor prezintă situația incertă a muzeului ASTRA care întâmpină limitări din cauza pierderii dreptului de proprietate asupra unor imobile.
W8.11	Lipsa infrastructurii digitale la nivelul instituțiilor de profil menite să asigure desfășurarea evenimentelor/spectacolelor în mediul online	Analiză documentară Interviuri	Datele colectate prin intermediul interviului prezintă dificultatea muzeului ASTRA și nevoia susținerii procesului de digitalizare în ceea ce privește obiectele de patrimoniu cultural, întrucât doar 20% este digitalizat. De asemenea, acest punct este întărit de imposibilitatea achiziționării biletelor online sau cardurilor de turist care să permită accesibilitatea vizitatorilor la servicii de tip cultural.
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O8.1	Vizibilitatea națională și internațională dobândită după Sibiu 2007	Analiză documentară	Evenimentul "Sibiu-Capitală Culturală Europeană 2007" a produs un impact major în dezvoltarea ulterioară a județului Sibiu, aducând în atenția publicului larg, o serie de momente artistice, printre care Festivalul Internațional "George Enescu", Adunarea Ecumenică Europeană, Opera de Stat din Viena și Scala din Milano, Festivalul Internațional de Teatru "Radu Stanca", Festivalul de rock "Artmania", "Sibiu. Dans. Festival". Prezența artiștilor internaționali precum Goran Bregovici sau Julio Iglesias, cât și participarea la eveniment a conducătorilor de stat și case regale, demonstrează amplitudinea acestuia și potențialul de valorificare la nivel cultural a județului Sibiu, prin accesare de fonduri europene.
O8.2	Conexiuni avantajoase de transport județean (rutiere; feroviare) și internațional (aeroport, autostradă)	Analiză documentară	Diversitatea patrimoniului imaterial găsit pe întreg teritoriul județului Sibiu.
O8.3	Creșterea cererii pentru un turism cultural de calitate în România și în Europa	Analiză documentară	-
O8.4	Creșterea atenției UE către multiculturalism și patrimoniul cultural imaterial	Analiză documentară	Multitudinea programelor culturale dezvoltate la nivel județean.
O8.5	Creșterea disponibilității fondurilor UE (Fond de redresare)	Analiză documentară	-

O8.6	Demersuri întreprinse pentru construirea unui Centru pentru Patrimoniul Cultural și Etnoidentitar al Romilor, cu potențial de promovare a culturii rromice la nivel național, drept exemplu	Analiză documentară Interviuri	
O8.7	Implementarea instrumentelor digitale care vor deschide evenimentele către un public mai larg	Analiză documentară Interviuri	Promovarea activităților din cadrul destinației de ecoturism Colinele Transilvaniei prin intermediul aplicației mobile Zenithmaps. Difuzarea proiectului ASTRA Film Cinema în mediul online a strâns peste 224.000 vizitatori unici. Existența unor platforme digitale precum ASTRA Mining, MuzeulASTRA App, Eventya.ro și Sibicityapp demonstrează interesul populației și potențialul de extindere a rețelei digitale pe întreg teritoriul județului Sibiu.
O8.8	Specializarea și profesionalizarea meseriei de ghizi orientați către interpretarea patrimoniului pentru absolvenții de istorie a Universității Lucian Blaga	Analiză documentară Interviuri	Programele de voluntariat, cercetare, practică și formare din cadrul Centrului ASTRA pentru studenți din cadrul Universității Lucian Blaga.
O8.9	Manifestarea tendinței de reconversie a patrimoniului construit pentru cultură și turism (ex. situri industriale, colibe și stâne cu arhitectură autentică), ce contribuie la prezervarea peisajului cultural și la atractivitatea turistică a regiunii	Analiză documentară	-

Amenințări			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T8.1	Risc de dispariție a patrimoniului imaterial în zonele rurale, din cauza tendințelor demografice în scădere	Analiză documentară Interviuri	Zona Etnofolclorică Țara Oltului cunoaște un proces de îmbătrânire a populației, iar în perioada 2014-2016 populația s-a diminuat cu 10%. Valea Târnavelor înregistrează o scădere ușoară a populației.
T8.2	Efectele negative ale pandemiei COVID-19	Analiză statistică	Conform datelor statistice colectate, întreaga industrie de spectacole și concerte, precum și muzeele au întâmpinat o perioadă dificilă, numărul spectacolelor, participanților și vizitatorilor înregistrând valori mai scăzute, comparativ cu perioada de referință 2014.
T8.3	Schimbările de generații și noile tehnologii pot amenința canalul cultural cel mai tradițional (biblioteci, teatre)	Interviuri Focus grup Analiza statistică	Datele colectate prin intermediul interviurilor, focus grupului și analiză statistică relevă interesul tot mai scăzut al populației tinere pentru cultura lecturii.
T8.4	Birocrația excesivă și lipsa de claritate în atribuirea responsabilităților	Analiză documentară	-

T8.5	Pierderea valorilor autentice prin promovarea datelor istorice eronate și a esteticii nealiniate profilului zonei	Analiză documentară	-
T8.6	Pierderea vizitatorilor în spațiul fizic prin lipsa instrumentelor de valorificare a vizitatorilor digitali în absența unor platforme creative de infotainment	Analiză documentară	-
T8.7	Adâncirea diferențelor dintre mediile urban-rurale în promovarea ofertelor culturale și susținerea domeniilor lucrative	Analiză documentară	-

3.9 Analiza SWOT Tineret

Domeniul de analiză: Tineret			
Puncte forte			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
S9.1	ONG-urile de tineret sunt bine reprezentate și organizate la nivel județean	Analiza documentară Interviuri Focus grupuri	Diferitele organizații care au ca grup țintă tinerii prezintă o diversitate necesară dezvoltării armonioase a acestora. Deprinderea abilităților manageriale are loc la nivelul ONG-urilor de tineret prin planificarea activităților și a utilizării resurselor.
S9.2	Tinerii sunt activi, viața socială este efervescentă, iar spiritul de echipă este dezvoltat și puternic (o bună reprezentativitate a mediului asociativ)	Analiza documentară Interviuri Focus grupuri	ONG-urile de tineret au reușit să construiască o cultură a implicării printre tineri, la fel și asociațiile și instituțiile de stat.
S9.3	Organizațiile de tineret sunt puternic susținute de autorități și întreprinzători locali		Consiliul Județean este deschis pentru a colabora cu organizații de tineret pe marginea problemelor și proiectelor de tineret (finanțarea proiectelor de și pentru tineret prin realizarea unui concurs de proiecte- Agenda pentru tineret a Județului Sibiu). CJRAE Sibiu reușește să medieze legătură între tineri și mediul de afaceri, organizând activități (evenimente de cunoaștere, ateliere de pregătire etc.) la care participă tinerii și reprezentanți ai actorilor economici din județ.
Puncte slabe			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W9.1	Accesul redus al tinerilor la locuințe sociale	Analiză documentară Interviuri Focus grup Consultări în teren	Datele colectate prin intermediul analizei de birou și a celei de teren relevă o situație critică în ceea ce privește situația locativă a tinerilor, aceștia neavând acces la locuințe sociale, fiind nevoiți să consume o

			mare parte din resursele financiare pentru plata chiriilor (care se află într-o continuă creștere) sau apelând la credite bancare, împovărându-se astfel pentru perioade foarte lungi de timp (prețul locuințelor fiind, de asemenea, în creștere continuă).
W9.2	Rată ridicată a șomajului în rândul tinerilor	Analiză statistică Interviuri	Rata ridicată a șomajului are un efect direct asupra vieții tinerilor, contribuind la creșterea sărăciei și la transmiterea acesteia intergenerațional.
W9.3	Insuficiența programelor de dezvoltare pentru tineret (de ex. programe de consiliere, programe de pregătire a tinerilor pentru accesare surse de finanțare nerambursabilă și dezvoltarea de documentații de proiect, etc.)	Analiză documentară Interviuri Consultări în teren Focus grup	Lipsește programele care ținesc familiile tinere. Familiile tinere au de multe ori nevoie de îndrumare sau de ajutor financiar. Programe precum cele care oferă planificarea familială sunt necesare pentru dezvoltarea armonioasă a societății, mai ales în contextul lipsei educației sexuale în școli. Programe insuficiente de dezvoltare profesională orientate spre practică/job shadowing. Piața muncii din secolul XXI cunoaște un dinamism rapid, iar tinerii au nevoie de programe de dezvoltare profesională realizate chiar de către viitori angajatori în parteneriat cu instituțiile statului pentru a-și crește angajabilitatea.
W9.4	Infrastructura de și pentru tineret este subdezvoltată	Analiza documentară Interviuri Focus grup	Sunt prea puține locații de campare sau tabere școlare care să fie accesibile inclusiv pentru persoane cu dizabilități.
W9.5	Organizațiile de tineret nu sunt destul de puternice din punct de vedere financiar	Interviuri Focus grup	Puterea financiară a organizațiilor de tineret este redusă, făcându-le dependente de apelurile pentru fondurile nerambursabile.
W9.6	Număr redus de centre de tineret	Interviuri Întâlniri în teren Focus grup	Nevoia centrelor de tineret este una pregnantă, mai ales în zonele rurale. Printr-un număr redus de centre de tinere, nu se pot adresa toate nevoile tinerilor.
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O9.1	Existența fondurilor nerambursabile pentru instituții pentru dezvoltarea calității vieții tinerilor	Analiza documentară Interviuri Focus grup	Instituțiile locale și județene pot utiliza fonduri nerambursabile pentru a finanța proiecte dedicate tinerilor.
O9.2	Programe guvernamentale care sprijină inserția tinerilor pe piața muncii	Analiza documentară Interviuri Focus grup	-
Amenințări			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T9.1	Lipsa motivației în rândul tinerilor, creșterea pasivității tinerilor privind problemele sociale	Interviuri Focus grup	Tinerii reprezintă motorul oricărei societăți, astfel că, de multe ori, rezolvarea problemelor trebuie realizată avându-i pe tineri alături.
T9.2	Lipsa flexibilității persoanelor mai în vârstă, privind implementarea proiectelor de tineret	Interviuri Focus grup	Proiectele de tineret nu sunt întotdeauna susținute de către autoritățile locale/județene. Depășirea neînțelegerilor intergeneraționale este foarte importantă.

3.10 Analiza SWOT Sport

Domeniul de analiză: Sport			
Puncte forte			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
S10.1	Existența Agendelor Sportive la nivel județean și local, inclusiv în localități din mediul rural	Analiza documentară Interviuri	Agenda sportivă a Consiliului Județean Sibiu; Agende sportive locale: Municipiul Sibiu, Municipiul Mediaș, Comuna Rășinari, Comuna Șelimbăr.
S10.2	Număr relativ ridicat de proiecte finanțate din fonduri nerambursabile, în domeniul sportului, la nivel județean	Analiza documentară	O modalitate de susținere a dezvoltării domeniului sportului la nivel județean este reprezentată de finanțarea proiectelor de activitate sportivă, prin intermediul Agendei Sportive Județene și a Agendelor Sportive locale.
S10.3	Existența Universității Lucian Blaga, în cadrul căreia funcționează Facultatea de Științe, cu Domeniul Educație Fizică și Sport, care formează specialiști în domeniu	Analiza documentară Interviuri	Facultatea de Științe, din cadrul Universității Lucian Blaga formează specialiști în domeniu, organizează evenimente și competiții sportive și implementează proiecte cu impact pentru dezvoltarea sportului (reabilitare terenuri de sport, terenuri multifuncționale, sală polivalentă).
S10.4	Amplasamentul geografic, care permite amenajări pentru sporturile de iarnă, ciclism, automobilism etc.	Analiza documentară Interviuri	Amplasamentul geografic (ce permite amenajări pentru sporturile de iarnă, ciclism, automobilism etc.), poziția centrală în cadrul țării și conexiunile bune cu restul județelor, dar și existența Aeroportului Sibiu, sunt elemente care facilitează accesul la competițiile sportive organizate în județul Sibiu, ce pot fi valorificate și pe viitor, pentru organizarea și promovarea competițiilor sportive.
S10.5	Poziția centrală în cadrul țării și conexiunile bune cu restul județelor, precum și existența Aeroportului Sibiu, care facilitează accesul pentru participarea la competiții sportive naționale și internaționale	Analiza documentară Interviuri	Amplasamentul geografic (ce permite amenajări pentru sporturile de iarnă, ciclism, automobilism etc.), poziția centrală în cadrul țării și conexiunile bune cu restul județelor, dar și existența Aeroportului Sibiu, sunt elemente care facilitează accesul la competițiile sportive organizate în județul Sibiu, ce pot fi valorificate și pe viitor, pentru organizarea și promovarea competițiilor sportive.
S10.6	Număr mare de competiții sportive de renume, organizate la nivel județean	Analiza documentară Interviuri	Județul Sibiu se remarcă printr-o serie de competiții organizate inclusiv la nivel național și internațional, precum: Turul ciclist al Sibiului, Raliul Sibiului, Marele Premiu al Sibiului, Triada MTB, Turneul de tenis Pamira, Maratonul Sibiului, Turneul de Tenis Sibiu Open etc.
S10.7	Județul Sibiu este un județ cu tradiție sportivă (primul meci de handbal din România a fost organizat la Sibiu, în anul 1921)	Analiza documentară Interviuri	N.A.
S10.8	Susținerea performanței în domeniul sportiv, prin acordarea de premii celor mai buni sportivi și	Analiza documentară	Pentru performanțele obținute în anii 2018 și 2019, sportivii și antrenorii din județul Sibiu au fost premiați în cadrul Galei Sportului (eveniment ce a avut loc în data de 31 ianuarie 2019, respectiv 29 ianuarie 2020). Premiile au fost împărțite pe șapte

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

	antrenori, olimpici și neolimpici, în cadrul Galei Sportului		categorii, după cum urmează: sportivi olimpici, antrenori olimpici, sportivi neolimpici, antrenori sport neolimpic, ambasadori ai sportului, premiul pentru întreaga activitate și tinere speranțe.
Puncte slabe			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W10.1	Slaba dezvoltare a infrastructurii sportive, atât în ceea ce privește numărul de baze sportive, cât și în ceea ce privește starea acestora	Interviuri Focus grup	Datele colectate prin intermediul interviurilor și focus grupului relevă faptul că principala problemă existentă în domeniul sportului la nivelul județului Sibiu este reprezentată de slaba dezvoltare a infrastructurii sportive, atât în ceea ce privește numărul de baze sportive, cât și în ceea ce privește starea acestora. De exemplu, bazinul de înot, terenul de rugby, baza hipică din Vasile Aaron, administrate de MTS, se află într-o stare foarte proastă.
W10.2	Număr redus de structuri sportive existente în mediul rural	Analiză statistică Interviuri	Analiza structurilor sportive pe medii de rezidență indică o discrepanță mare între mediul urban și cel rural, acesta din urmă beneficiind de prezența a doar 6,70% din totalul structurilor sportive existente la nivelul județului Sibiu.
W10.3	Lipsa proiectelor depuse spre finanțare pentru ramuri sportive cu tradiție în județul Sibiu, precum înot, box, ski, atletism, tenis de masă etc.	Analiză documentară Interviuri	-
W10.4	Existența unui singur cabinet medical sportiv, care nu poate răspunde nevoilor existente la nivelul întregului județ	Analiză documentară Interviuri	-
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O10.1	Accesarea fondurilor nerambursabile pentru dezvoltarea infrastructurii sportive și organizarea de competiții sportive	Analiza documentară	Programe sportive de utilitate publică în cadrul cărora se pot finanța proiecte din fonduri publice: programul „Promovarea sportului de performanță”, programul „Sportul pentru toți”, programul „Întreținerea, funcționarea și dezvoltarea bazei materiale sportive”, programul „România în mișcare”; Programul Erasmus +
O10.2	Poziționarea geostrategică a județului Sibiu și conexiunile cu restul județelor	Analiza documentară Interviuri	Amplasamentul geografic, poziția centrală în cadrul țării și conexiunile bune cu restul județelor, sunt elemente care pot fi valorificate pentru organizarea și promovarea competițiilor sportive.
Amenințări			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T10.1	Intensificarea fenomenului de îmbătrânire demografică	Date statistice	-
T10.2	Emigrarea tinerilor cu aptitudini sportive și potențial pentru practicarea sportului de performanță	Analiza documentară	-

T10.3	Incidența mare a bolilor care derivă din sedentarism	Analiza documentară	-
T10.4	Accentuarea degradării infrastructurii sportive	Analiza documentară	-
T10.5	Schimbările legislative/ neadaptarea legislației la nevoile actuale	Analiza documentară Interviuri	-

3.11 Analiza SWOT Agricultură și Dezvoltare rurală

Domeniul de analiză: Agricultură și dezvoltare rurală			
Puncte forte			
Cod	Element	Sursa de proveniență	Observații
S11.1	Suprafață agricolă însemnată și condiții climatice favorabile, care permit cultivarea majorității cerealelor, furajelor, legumelor și plantelor tehnice	Analiză documentară Date statistice	Suprafața agricolă a județului însumează aproximativ 303 mii hectare, reprezentând 15,97% din suprafața agricolă înregistrată la nivelul Regiunii Centru și 2,07% din cea existentă la nivel național. Terenurile arabile sunt localizate cu precădere în depresiuni, în lunca Târnavei Mari și în Podișul Secașelor. Solurile se încadrează în clasa de fertilitate medie și în mai mică măsură în clasa de fertilitate ridicată, iar condițiile de climă permit cultivarea majorității cerealelor, furajelor, legumelor și plantelor tehnice.
S11.2	Creșterea producției agricole vegetale (în special cereale pentru boabe și plante oleaginoase) în perioada 2014-2020	Date statistice Interviuri	Producția agricolă de plante uleioase s-a remarcat printr-o creștere de peste 191,65%, trecând de la 2.730 tone în anul 2014, la 7.962 tone în anul 2020. Tendințe ascendente ale producției agricole vegetale au fost observate și în cazul producției de cereale pentru boabe, cu +6,73% (151.368 tone în 2014, respectiv 161.550 tone în 2020).
S11.3	Îmbunătățirea gradului de dotare cu mașini și utilaje agricole, județul Sibiu plasându-se pe unul dintre primele locuri la nivel național în ceea ce privește baza tehnico-materială din agricultură	Date statistice	În Județul Sibiu, numărul de mașini și utilaje agricole a cunoscut o dinamică ascendentă în ultimii ani. Conform datelor statistice disponibile, se constată că la nivelul județului există un total de 5.621 tractoare în anul 2020, cu 2.569 mai multe față de anul 2014. Un trend similar a fost înregistrat și în cazul numărului de pluguri (de la 2.611 la 3.256 unități) și al semănătorilor mecanice (de la 949 la 1.317 unități). Cu o suprafață medie de 38 hectare teren arabil/ tractor, județul Sibiu se plasează pe unul dintre primele locuri la nivel național în ceea ce privește dotarea bazei tehnico-materiale asociată activităților agricole.
S11.4	Județul Sibiu ocupă primul loc la nivel național în ceea ce privește efectivele de ovine, dată fiind ponderea importantă a zonei montane, cunoscută pentru tradiția în activitățile pastorale	Analiză documentară Date statistice Interviuri	În ceea ce privește creșterea ovinelor, Județul Sibiu ocupă primul loc la nivel național, cu un efectiv de peste 548 mii capete (5,33% din șeptelul României). Creșterea oilor constituie principala activitate economică pentru multe localități rurale din zona de

			munte, păstoritul tradițional păstrându-se până în zilele noastre în zona Mărginimii Sibiului.
S11.5	Existența unităților de tip Punct Gastronomic Local, care oferă turiștilor preparate realizate după metode tradiționale, cu specific zonal	Focus grupuri Analiză documentară	În județul Sibiu erau înregistrate, la sfârșitul anului 2020, 10 unități de tip Punct Gastronomic Local, iar în anul 2021, numărul acestora a crescut la 14, ultimele trei fiind înființate pe raza localităților Sadu și Râu Sadului.
S11.6	Existența Grupurilor de Acțiune Locală, care dezvoltă parteneriate public-private, elaborează strategii bine fundamentate și sprijină dezvoltarea proiectelor de dezvoltare rurală	Analiză documentară Focus grupuri	În județul Sibiu se regăesc următoarele Grupuri de Acțiune Locală: GAL Microregiunea Hârtibaciu, GAL Mărginimea Sibiului, GAL Podișul Mediașului Podișul Mediașului, GAL Țara Oltului, GAL Podisul Secașelor "Țara Secașelor".
S11.7	Potențialul turistic deosebit, natural și antropoc, oferit de zona montană	Analiză documentară Focus grupuri	Județul Sibiu este înzestrat cu atracții turistice numeroase, care variază de la frumusețea peisajelor montane ale Munților Făgăraș Cindrel și Lotrului și până la bogata istorie, tradiție, porturi și meșteșuguri populare, unele dintre acestea reflectate chiar în gastronomia locală.
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W11.1	Reducerea suprafeței agricole cultivate, pe fondul existenței mai multor factori de influență, precum rentabilitatea relativ redusă a activităților agricole și schimbarea tipului de utilizare a terenurilor (convertirea lor în terenuri construite, în zonele urbane și periurbane)	Date statistice Analiză documentară Interviuri	În județul Sibiu, suprafața agricolă cultivată a înregistrat un trend descendent în ultimii ani, cu o scădere de aproape 6 mii hectare, respectiv -9,17%, în intervalul temporal 2014-2020.
W11.2	Dinamica negativă a efectivelor de animale la toate speciile, cu excepția bovinelor (vacii, bivolițe și juninci), păsărilor de curte și familiilor de albine	Date statistice	Analizând dinamica efectivelor de animale în perioada 2014-2020, se constată că acestea au înregistrat scăderi la toate speciile, cu excepția bovinelor (vacii, bivolițe și juninci), păsărilor de curte și familiilor de albine. De exemplu, efectivele de porcine s-au redus cu aproximativ 17 mii capete, de la 70 mii cât existau în anul 2014, la aproape 52 mii în anul 2020. O tendință descendentă similară se remarcă și în cazul efectivelor de ovine, care au scăzut cu aproape 26 mii de capete, în aceeași perioadă (de la 574 mii în 2014, la 548 mii în anul 2020).
W11.3	Îmbătrânirea populației angajate în agricultură și alte sectoare conexe din mediul rural, pe fondul migrației externe a tinerilor	Date statistice Analiză documentară Interviuri	Populația activă, cu vârste cuprinse între 18 și 44 ani, a înregistrat o scădere cu 2% (1.039 persoane) în perioada 2014-2020, în vreme ce populația din intervalul 45-64 ani a prezentat o creștere cu 8,49% în perioada de referință.
W11.4	Ritmul crescut de depopulare și abandon al activităților agricole de către fermierii din zona montană	Analiză documentară Date statistice Interviuri	Declinul demografic prezintă accente mai puternice în zona montană, pe fondul abandonului activităților economice, care a determinat migrația forței de muncă și acutizarea fenomenului de sărăcie. În special tinerii din zona montană părăsesc treptat și definitiv muntele în căutarea unor condiții de viață mai ușoare și venituri

			mai mari obținute cu eforturi mai reduse, în mediul urban sau în alte țări.
W11.5	Adâncirea decalajului dintre mediul urban și cel rural, pe fondul diferențelor semnificative în ceea ce privește veniturile și a inegalităților de oportunități în rândul populației	Analiză documentară Date statistice	Decalajul dintre mediul urban și cel rural s-a adâncit în ultimii ani, pe fondul diferențelor semnificative în ceea ce privește veniturile și a inegalităților de oportunități în rândul populației. Datele INS evidențiază faptul că venitul mediu disponibil pentru un membru al gospodăriei în zonele rurale este de 1,9 ori mai mic decât în cele urbane.
W11.6	Grad relativ redus de atragere a fondurilor disponibile prin PNDR, comparativ cu celelalte județe care compun Regiunea Centru	Date statistice	Județul Sibiu ocupă penultimul loc la nivelul Regiunii Centru, în ceea ce privește contractarea sprijinului PNDR, la o diferență de aproape 52 mld lei față de Județul Harghita, situat pe prima poziție.

Oportunități

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O11.1	Oportunități viitoare de finanțare a agriculturii și dezvoltării rurale, susținute prin Planul Național Strategic PAC 2021-2027	Interviuri Analiză documentară	-
O11.2	Existența Planului de Acțiuni al Uniunii Europene, privind dezvoltarea Satelor inteligente, care are ca scop identificarea soluțiilor la problemele cu care se confruntă zonele rurale, în special: depopularea, îmbătrânirea populației rurale, declinul serviciilor publice de bază, lipsa locurilor de muncă și a dezvoltării afacerilor	Focus grupuri Analiză documentară	-
O11.3	Creșterea cererii de produse tradiționale din partea consumatorilor	Analiză documentară	-

Amenințări

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T11.1	Reticența fermierilor pentru implicarea în structuri asociative de tipul cooperativelor și grupurilor de producători	Interviuri Analiză documentară	-
T11.2	Piața competitivă a produselor agroalimentare, dominată de importurile provenite din alte țări	Interviuri Analiză documentară	-
T11.3	Efectele schimbărilor climatice asupra agriculturii	Analiză documentară	

3.12 Analiza SWOT Urbanism

Domeniul de analiză: Urbanism			
Puncte forte			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
S12.1	Localități urbane (municipii și orașe) printre cele mai cunoscute oraș-târg (privilegiate sau libere) (burg-uri) și cetăți fortificate medievale din Transilvania: Mediaș, Cisnădie, Sibiu, Dumbrăveni	Analiză documentară Focus grup	Localitățile urbane din județul Sibiu au un tip de țesut urban specific, medieval geometric (de secolul XVII-XVIII) alternat cu tipologii de țesut urban contemporan geometric – socialist (prima jumătate a secolului XX, după 1989). Orașele preponderent cu o structură medievală – Sibiul, Mediașul și Cisnădia – se evidențiază prin clădiri istorice care etalează stiluri arhitectonice variate, de la Romanic și până la Art Nouveau.
S12.2	Patrimoniu arhitectural construit - Reședința de vară Brukenthal din orașul Avrig – inspirat de Schönbrunn și Laxenburg, Cetatea țărănească de la Slimnic	Analiză documentară	Țara Oltului este bine cunoscută prin existența unui patrimoniu arhitectural bogat și diversificat, ca de exemplu Palatul de Vară Brukenthal
S12.3	Patrimoniu construit religios (biserici fortificate)	Analiză documentară	Bazna, Biertan, Valea Viilor, Bîrghiș (Pelișor), abația cisterciană de la Cârța, Stejărișu, Cisnădioara, Mălâncrav, Hosman, Mediaș, Cristian, Dealul Frumos, Moșna, Merghindeal, Agnita (peste 50 de astfel de biserici din județul Sibiu au fost declarate monumente arhitectonice de excepție)
S12.4	Muzeele și instituțiile culturale din Municipiul Sibiu, inclusiv evenimentele culturale din agenda municipală (FITS, Târgul de Iarnă din Piața Mare), recunoscute la nivel internațional	Analiză documentară	-
S12.5	Creșterea suprafeței intravilane în mediul urban (municipii și orașe)	Date statistice Analiză documentară	Suprafața intravilană la nivelul județului, în mediul urban, a crescut de la 10.732 hectare în anul 2014, la 12.708 hectare în anul 2019. O extindere a suprafeței intravilane poate fi observată și la nivelul orașelor Agnita, Avrig, și Cisnădie, precum și la nivelul Municipiului Sibiu.
S12.6	Creșterea suprafețelor de spații verzi	Date statistice	La nivelul județului, suprafața spațiilor verzi a înregistrat o creștere cu 13,16% în perioada analizată, de la 471 ha în anul 2014, la 532 ha în anul 2020
Puncte slabe			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W12.1	Număr mare de clădiri istorice sau tradiționale sunt demolate sau lăsate să cadă în ruină	Analiză documentară	Clădirile istorice, tradiționale, care fac parte din identitatea locală, sunt cele care creează în rândul locuitorilor orașului sau satului acea

			stare de familiaritate, de apartenență la o comunitate
W12.2	Lipsa dotărilor necesare în localitățile urbane, cu implicații asupra dezechilibrelor teritoriale (cazul orașului Miercurea Sibiului)	Analiză documentară	
W12.3	În zona rurală dezvoltarea urbanistică se realizează haotic, fără a ține cont de specificul local, deoarece reglementările locale sunt vechi și depășite	Analiză documentară	-
W12.4	Neactualizarea Planurilor Urbanistice Generale pentru localitățile rurale, documentațiile P.U.G. în baza cărora se eliberează autorizații de construire având termenul de valabilitate depășit	Analiză documentară Focus grup	Multe P.U.G.-uri ale comunelor din județ sunt elaborate și aprobate din anul 1999-2000 (utilizarea urbanismului derogatoriu prin elaborarea, avizare și aprobarea de documentații PUZ, incomplete și cu reglementări în detrimentul specificului local – în special în comunele suburbane din jurul Municipiului Sibiu)
W12.6	Dezvoltarea urbanistică haotică în zone periurbane: construcțiile de locuințe preced rețelele stradale și utilități publice	Focus grup	
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O12.1	Oportunitățile de finanțare pentru promovarea culturii și reabilitarea/restaurarea obiectivelor de patrimoniu cultural	Analiză documentară	-
O12.2	Oportunitățile de finanțare pentru extinderea spațiilor verzi și amenajarea locurilor de joacă	Analiză documentară	-
Amenințări			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T12.1	Lipsa de viziune și strategii pe termen mediu și lung	Analiză documentară	-
T12.2	Dezvoltarea nestructurată a localităților din jurul Municipiului Sibiu (comunele suburbane), fără prevederea rețelelor stradale și edilitare, echipamentelor și serviciilor adecvate noilor dezvoltări	Analiză documentară	-

3.13 Analiza SWOT Resurse Umane și Dezvoltare Comunitară

Domeniul de analiză: Resurse Umane și Dezvoltare Comunitară			
Puncte forte			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
S13.1	Administrație publică locală deschisă și receptivă	Analiza statistică Sondaj de opinie Focus grupuri	Răspunsurile colectate prin chestionare au evidențiat un grad ridicat de satisfacție în legătură cu pregătirea și profesionalismul

			funcționarilor publici din cadrul Consiliului Județean Sibiu, accesibilitatea canalelor de comunicare puse la dispoziția cetățenilor de această instituție și strategiile de dezvoltare pe termen mediu și lung, elaborate și adoptate la nivel județean. De asemenea, Consiliul Județean Sibiu asigură un nivel ridicat de respect în relația cu cetățenii.
S13.2	Creșterea numărului de angajați și a câștigului salarial mediu net lunar în administrația publică, în perioada 2014-2020	Analiza statistică	Conform datelor INS, la nivelul județului Sibiu, numărul angajaților din administrația publică era de 3.445 persoane în anul 2020. Analiza indicatorului, din perspectiva variației pe care a cunoscut-o în perioada 2014-2020, evidențiază o dinamică ascendentă.
S13.3	Bună expertiză în privința accesării fondurilor europene, în privința creșterii capacității administrative	Analiza statistică	La nivelul Consiliului Județean Sibiu, au fost desfășurate activități de formare având ca obiectiv pregătirea și dezvoltarea resurselor umane, dar și proiecte cu finanțare nerambursabilă.
S13.4	Activitatea bine reprezentată a GAL-urilor în teritoriu	Analiza statistică Sondaj de opinie Focus grupuri	La nivelul județului Sibiu, există în principal două forme de colaborare între autoritățile publice locale de la nivelul județului: cooperarea în cadrul Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) și, respectiv, asociațiile micro-regionale, constituite în Grupuri de Acțiune Locală (GAL).
S13.5	Existența relațiilor de colaborare între UAT-urile județului, materializate în asocierea în cadrul ADI-urilor și GAL-urilor	Analiza statistică Sondaj de opinie	La nivelul județului Sibiu, există în principal două forme de colaborare între autoritățile publice locale de la nivelul județului: cooperarea în cadrul Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) și, respectiv, asociațiile micro-regionale, constituite în Grupuri de Acțiune Locală (GAL).
S13.6	Activități întreprinse în direcția digitalizării serviciilor oferite de administrația publică pentru cetățeni	Analiza statistică Sondaj de opinie	Sondajul de opinie a remarcat extinderea gradului de digitalizare a serviciilor, creșterea disponibilității pentru crearea de parteneriate și combaterea corupției la nivelul instituțiilor din județul Sibiu.
S13.7	Nivel bun de transparență la nivelul CJ Sibiu	Sondaj de opinie	

Puncte slabe

<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
W13.1	Decalaje/disparități semnificative în dezvoltarea socio-economică de la nivelul unităților administrativ-teritoriale	Focus grupuri Interviuri	Este necesară oferirea de asistență tehnică pentru primării, astfel încât să reușească atragerea de fonduri europene, întrucât administrațiile locale și primării nu au capacitatea necesară pentru a le gestiona.
W13.2	Capacitate administrativă redusă a autorităților administrației publice locale de la nivelul comunelor sau orașelor mici de a gestiona eficient servicii publice, bugetul de venituri și cheltuieli	Focus grupuri Sondaj de opinie	

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

W13.3	Capacitate redusă a autorităților administrației publice locale de la nivelul comunelor sau orașelor mici de a genera venituri proprii, de a implementa proiecte finanțate din fonduri nerambursabile	Focus grupuri Sondaj de opinie Întâlniri de consultare la nivelul microregiunilor din județ	Din aceste consultări a reieșit faptul că este necesară promovarea conceptului de parteneriat public-privat, care este insuficient promovat. Totodată, este necesară crearea unei strategii de susținere a ONG-urilor pentru și de tineret din mediul rural, în special cu spații pentru desfășurarea activităților,
W13.4	Numărul încă redus de parteneriate public-private înființate pentru atragerea de finanțări	Focus grupuri Sondaj de opinie	
W13.5	Gradul relativ redus de parteneriate cu ONG-uri active la nivel local/județean	Focus grupuri Sondaj de opinie	
Oportunități			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
O13.1	Existența fondurilor europene pentru perfecționare continuă (programe de pregătire în domeniul comunicării interne, în domeniul achizițiilor publice etc.)	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	-
O13.2	Existența fondurilor europene pentru dezvoltarea și modernizarea administrației publice locale în perioada 2021-2027	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	-
O13.3	Existența posibilităților de digitalizare a administrației publice locale prin dezvoltarea unor sisteme informatice necesare eficientizării serviciilor publice (POCIDIF, PNRR)	Analiza documentară	-
Amenințări			
<i>Cod</i>	<i>Element</i>	<i>Sursa de proveniență</i>	<i>Observații</i>
T13.1	Schimbări frecvente în cadrul legislativ	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	-
T13.2	Resursele financiare de care dispun autoritățile publice locale sunt insuficiente pentru realizarea de noi investiții sau pentru cofinanțarea proiectelor din surse nerambursabile	Analiza documentară Focus grupuri Interviuri	-
T13.3	Nivel ridicat al birocrăției	Sondaj de opinie	-
T13.4	Lipsa de atractivitate și motivare a resurselor umane din administrația publică	Analiza statistică Focus grupuri	-

Capitolul 4. Nevoile identificate la nivelul județului și potențialul de dezvoltare județean

Prezentul capitol prezintă nevoile identificate la nivelul fiecărui domeniu cuprins în strategie, pornind de la analizele diagnostic realizate și de la elementele analizei SWOT specifice fiecărui domeniu. Astfel, nevoile derivă în principal din punctele slabe identificate în cuprinsul analizei SWOT, fiind definite în baza analizei documentare și statistice a datelor și informațiilor disponibile la nivel județean și ulterior completate și validate prin consultările publice organizate cu actori cheie din teritoriu.

În procesul de identificare și definire a nevoilor pe fiecare domeniu, s-a avut în vedere corelarea acestora cu elementele analizei SWOT (în ideea în care fiecare nevoie identificată se bazează pe punctele forte existente într-un anumit domeniu, luptă pentru a rezolva punctele slabe, profită de oportunitățile existente și previne amenințările). Mai mult decât atât, pentru o trasabilitate cât mai clară între informațiile prezentate în primul capitol, analiza SWOT, nevoile reieșite pentru fiecare domeniu, potențialul de dezvoltare al fiecărui domeniu și prioritățile de dezvoltare propuse pentru județul Sibiu, fiecare element al analizei SWOT a fost codificat pentru a putea fi utilizat și în capitolele următoare și a se putea urmări o corelare directă între nevoile identificate, potențialul de dezvoltare al județului și obiectivele strategice propuse.

Totodată, după prezentarea nevoilor pe fiecare domeniu, prezentul capitol sintetizează informațiile din capitolul referitor la analizele diagnostic pe domenii prin definirea, pentru fiecare domeniu, a unor potențiale de dezvoltare, care a fost luate în considerare în procesul de stabilire a priorităților de dezvoltare pentru județul Sibiu. Nu în ultimul rând trebuie menționat că prioritățile de dezvoltare propuse, prezentate în capitolul 5, au fost definite pentru a răspunde nevoilor identificate la nivelul fiecărui domeniu abordat în strategie, prin valorificarea punctelor tari existente la nivel județean și a oportunităților de dezvoltare.

În continuare sunt prezentate nevoile identificate la nivelul fiecărui domeniu (care sunt formulate pentru a rezolva punctele slabe și pentru a preveni amenințările identificate în cadrul analizei SWOT, precum și potențialul de dezvoltare (elementele competitive ale fiecărui domeniu care pot fi valorificate în perioada următoare pentru dezvoltarea respectivului domeniu).

4.1. Competitivitate economică și cercetare-inovare și specializare inteligentă

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
n.	Descriere			Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
				<i>Se bazează pe</i>	<i>Luptă împotriva</i>	<i>Profită de</i>	<i>Previne</i>
N.1.1	Nevoia unei mai bune promovări și sprijin oferit start-up-urilor și IMM-urilor	Competitivitate economică	1.1	S1.1.1 S1.1.2 S1.1.3 S1.1.4	W1.1.1	O1.1.2 O1.1.3	T1.1.4
N.1.2	Nevoia de îmbunătățire a calității locurilor de muncă, în special în	Competitivitate economică	1.1	S1.1.2 S1.1.5	W1.1.2	O1.1.3	

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
n.	Descriere			Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
				<i>Se bazează pe</i>	<i>Luptă împotriva</i>	<i>Profită de</i>	<i>Previne</i>
	sectoarele de specializare inteligentă						
N.1.3	Nevoia de creștere a numărului de întreprinderi inovatoare	Competitivitate economică; Cercetare-inovare și specializare inteligentă	1.2	S1.1.3 S1.1.4 S1.1.5 S1.2.1	W1.2.1	O1.2.1	T1.2.1 T1.2.2
N.1.4	Sprrijinirea transferului tehnologic și a activităților de cooperare în CDI, inclusiv prin înființarea DIHs (Digital Innovation Hubs)	Cercetare-inovare și specializare inteligentă	1.2	S1.2.2	W1.2.2	O1.2.1 O1.2.2	T1.2.1 T1.2.2

Potențialul județean în domeniul Competitivitate economică și cercetare-inovare și specializare inteligentă:

Potențial N.	Definiție	Puncte forte din analiza SWOT
P1.1	Mediu de afaceri bine dezvoltat și atractivitatea pieței forței de muncă	S1.1.1 S1.1.3 S1.1.4 S1.1.5
P1.2	Atractivitatea județului pentru investiții străine directe	S1.1.5 S1.1.6 S1.1.7 S1.2.1
P1.3	Existența sectoarelor economice variate cu potențial de specializare inteligentă	S1.2.2

4.2. Sănătate

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
N.	Descriere			Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
				<i>Se bazează pe</i>	<i>Luptă împotriva</i>	<i>Profită de</i>	<i>Previne</i>
N.2.1	Nevoia de creștere a numărului de cabinete medicale de specialitate de tip ambulator, mai ales în mediul rural	Sănătate	2	S2.5	W2.4	O2.1	-
N.2.2	Nevoia promovării unor comportamente sanogene, prin crearea condițiilor de desfășurare a activităților fizice și de agrement	Sănătate	2	-	W2.2	-	T2.3
N.2.3	Nevoia de dezvoltare a serviciilor de asistență medicală și socială la domiciliu (având în vedere numărul redus de furnizori de servicii de îngrijire la domiciliu și de servicii de îngrijiri paliative, precum și preponderența acestora în mediul urban)	Sănătate	2	S2.4	W2.2 W2.3 W2.6	O2.3 O2.4	T2.3

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
				Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
N.	Descriere			Se bazează pe	Luptă împotriva	Profită de	Previne
N.2.4	Nevoia de implementare de măsuri pentru diversificarea serviciilor de asistență medicală primară în mediul rural	Sănătate	2	-	W2.2 W2.4 W2.5 W2.6	O2.1 O2.2 O2.3 O2.4	T2.3 T2.5
N.2.5	Nevoia de atragere a medicilor de familie tineri în mediul rural	Sănătate	2	S2.4	W2.2 W2.4 W2.5 W2.6	O2.1 O2.2 O2.3 O2.4	T2.3 T2.5
N.2.6	Nevoia de dezvoltare de centre comunitare integrate, dezvoltarea de așezăminte (cămine) medico-sociale pentru persoanele vârstnice cu venituri scăzute, mai ales în mediul rural	Sănătate	2	S2.4	W2.2 W2.4 W2.5 W2.6	O2.1 O2.2 O2.3 O2.4	T2.3 T2.5
N.2.7	Nevoia de creștere a numărului de cabinete de medicină dentară și farmacii/puncte farmaceutice, în mediul rural	Sănătate	2	S2.5	W2.5	O2.1 O2.2 O2.3 O2.4	T2.3 T2.5
N.2.8	Nevoia de dezvoltare a serviciilor pentru persoanele cu afecțiuni psihice - prin crearea de centre de sănătate mintală, a unei unități medicale pentru pacienți cu patologie psihiatrică severă, dezvoltarea de rețele de servicii de psihiatrie în comunitate (centre de criză, echipe mobile, locuințe protejate), dezvoltarea de îngrijiri paliative pentru pacienții cu afecțiuni psihice	Sănătate	2	-	W2.8	O2.1	-
N.2.9	Nevoia de dezvoltare a unor servicii preventive integrate, de exemplu, prin oferirea serviciilor preventive de psihologie la cabinetele medicilor de familie, în cadrul centelor de sănătate mintală și a UAMS-urilor	Sănătate	2	S2.4	W2.8	O2.1 O2.2 O2.3	T2.3 T2.5

Analiza potențialului județean în domeniul sănătății:

Potențial		Puncte forte din analiza SWOT
Nr.	Definiție	
P2.1	Personal calificat în domeniul medical, absolvent al Facultății de Medicină din cadrul Universității "Lucian Blaga"	S2.8
P2.2	Grad ridicat de dezvoltare economică a județului și acoperire bună a serviciilor medicale, cu impact asupra stilului și speranței de viață	S2.1, S2.3, S2.4 S2.5, S2.6, S2.7

4.3. Asistență socială, demografie

Nevoie		Referință la domeniu	la	Referință la analiza SWOT			
N.	Descriere			Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
				<i>Se bazează pe</i>	<i>Luptă împotriva</i>	<i>Profită de</i>	<i>Previne</i>
N.3.1	Nevoia de închidere a centrelor de plasament clasice și restructurare a centrelor pentru adulți cu capacitate mare	Asistență socială	3	S3.5	-	O3.1	-
N.3.2	Nevoia dezvoltării de servicii de prevenție în comunitate	Asistență socială	3	S3.2 S3.4 S3.6	W3.7 W3.9 W3.10 W3.11	O3.1 O3.3	T3.3
N.3.3	Nevoia de formare profesională continuă și îmbunătățire a competențelor profesionale, în special pentru persoanele din cadrul Serviciilor Publice de Asistență Socială	Asistență socială	3	-	W3.5	-	-
N.3.4	Nevoia de dezvoltare a locuințelor sociale	Asistență socială	3	-	W3.8	O3.3	-
N.3.5	Nevoia de creare a unor servicii adaptate nevoilor copiilor cu dizabilități	Asistență socială	3	S3.2 S3.4	W3.10	O3.3	-
N.3.6	Nevoia de dezvoltare a serviciilor adresate persoanelor adulte cu dizabilități	Asistență socială	3	S3.2 S3.4	W3.10	O3.3	-
N.3.7	Nevoia dezvoltării de servicii specializate de asistență, dar și a unor activități de prevenție, pentru victimele violenței domestice și violenței sexuale	Asistență socială	3	S3.3 S3.4 S3.6	W3.3	O3.1 O3.3	-

Analiza potențialului județean în domeniul asistență socială:

Potențial		Puncte forte din analiza SWOT
Nr.	Definiție	
P3.1	Numărul mare de furnizori de servicii sociale acreditate la nivel județean, care oferă servicii sociale variate	S3.2 S3.3
P3.2	Interesul și implicarea ONG-urilor în furnizarea de servicii sociale de calitate	S3.4 S3.6

4.4. Educație

Nevoie		Referință la domeniu	la	Referință la analiza SWOT			
N.	Descriere			Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
				<i>Se bazează pe</i>	<i>Luptă împotriva</i>	<i>Profită de</i>	<i>Previne</i>
N4.1	Nevoia de dotare materială a instituțiilor de învățământ, concomitent cu dezvoltarea serviciilor auxiliare de asistență	Educație	4	S4.3	W4.1 W4.6 W4.7	O4.1	T4.2

Nevoie		Referință la domeniu	la	Referință la analiza SWOT			
N.	Descriere			Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
				<i>Se bazează pe</i>	<i>Luptă împotriva</i>	<i>Profită de</i>	<i>Previne</i>
N4.2	Necesitatea de promovare și dezvoltare a infrastructurii învățământului profesional și a învățământului dual	Educație	4		W4.3	O4.1 O4.3	T4.1
N4.3	Nevoia de digitalizare a sistemului educațional (îmbunătățirea infrastructurii TIC și dezvoltarea competențelor digitale ale cadrelor didactice și elevilor)	Educație	4	S4.3	W4.1 W4.2	O4.1	T4.2
N4.4	Nevoia de promovare a accesului tinerilor pe piața muncii	Educație	4	S4.1 S4.2	W4.3	O4.3	T4.1
N4.5	Nevoia de suplimentare a numărului de instituții care pot oferi servicii de educație specială	Educație	4	S4.4	W4.4 W4.5 W4.6 W4.7	O4.1 O4.2	T4.1 T4.3
N4.6	Necesitatea de a asigura transport intra-județean și creșterea accesibilității pentru elevii din zone defavorizate	Educație	4	S4.5	W4.8		T4.3

Potențialului județean în domeniul educației

Potențial		Puncte forte din analiza SWOT
N.	Definiție	
P4.1	Calitatea, acoperirea teritorială și diversitatea ofertei educaționale	S4.1, S 4.2, S4.3, S4.5
P4.2	Bună structură instituțională a sistemului de învățământ special	S4.4

4.5. Infrastructură

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
N.	Descriere			Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
				<i>Se bazează pe</i>	<i>Luptă împotriva</i>	<i>Profită de</i>	<i>Previne</i>
N.5.1	Nevoia de reabilitare și modernizare a infrastructurii de drumuri (și nevoia de decongestionare a traficului de pe rețelele de drumuri naționale, județene și comunale care traversează județul, scăderea numărului de accidente, reducerea ambuteiajelor, creșterea gradului de siguranță rutieră)	Infrastructură	5.1	S.5.1.4 S.5.1.5 S.5.1.6	W5.1.1 W5.1.4 W5.1.5 W5.1.6 W5.1.7 W5.1.9	O5.1.1 O5.1.2 O5.1.3	T.5.1.3
N.5.2	Nevoia de creștere a accesibilității, mobilității și a conectivității județului prin extinderea rețelei de drumuri publice, în special în zonele montane cu potențial turistic	Infrastructură	5.1	S.5.1.3 S.5.1.5 S.5.1.7	W5.1.6 W5.1.7 W5.1.10 W5.1.11 W5.1.12	O5.1.1 O5.1.2 O5.1.3	T5.1.3

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
				Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
N.	Descriere			Se bazează pe	Luptă împotriva	Profită de	Previne
N.5.3	Nevoia de construcție a autostrăzilor preconizate (Sibiu-Pitești, Sibiu-Brașov) și a infrastructurii adiacente cu acces la localitățile din proximitate	Infrastructură	5.1	S.5.1.3 S.5.1.5 S.5.1.7	W5.1.6 W5.1.7 W5.1.10 W5.1.11 W5.1.12	O5.1.1 O5.1.2 O5.1.3	T5.1.3
N.5.4	Nevoia de reabilitare a podurilor aflate în stare rea, realizarea de rigole pentru colectarea apelor meteorice, dezvoltarea unei rețele funcționale de piste de biciclete, amenajarea sistemelor park&ride	Infrastructură	5.1	S.5.1.3 S.5.1.5 S.5.1.7	W5.1.6 W5.1.7 W5.1.10 W5.1.11 W5.1.12	O5.1.1 O5.1.2 O5.1.3	T5.1.3
N.5.5	Nevoia de amenajare/reabilitare a trotuarelor care lipsesc în mai multe localități	Infrastructură	5.1	S.5.1.6	W5.1.6 W5.1.8 W5.1.10	O4.1.1 O5.1.2 O5.1.3	T.5.1.1 T.5.1.3
N.5.6	Nevoia de exploatare a liniei de cale ferată cu ecartament îngust Sibiu-Agnita, nefuncțională din anul 2001, care este utilizată ocazional pe tronsonul Hosman – Cornățel	Infrastructură	5.2	-	W5.2.2	O5.2.1	T5.2.1
N.5.7	Nevoia de creștere a gradului de utilizare a infrastructurii feroviare prin introducerea trenului metropolitan, electricarea liniilor, reabilitarea și modernizarea infrastructurii, creșterea vitezei de deplasare și îmbunătățirea condițiilor de călătorie	Infrastructură	5.2	-	W5.2.3	O5.2.1	T5.2.1
N.5.8	Nevoia de dezvoltare a transportului intermodal prin modernizarea terminalelor existente și construirea de terminale și centre logistice noi	Infrastructură	5.3	-	W5.3.3	O5.3.1 O5.3.2	T5.3.1
N.5.9	Nevoia de dezvoltare a infrastructurii aeroportuare în vederea creșterii numărului de pasageri și a numărului de destinații operate de aeroportul internațional Sibiu	Infrastructură	5.3	S5.3.3 S5.3.1	W5.3.1 W5.3.2 W5.3.3 W5.3.4	O5.3.1 O5.3.2	T5.3.1 T5.3.2
N.5.10	Nevoia de scădere a timpului de transport al mărfurilor prin realizarea unui terminal Cargo în cadrul aeroportului	Infrastructură	5.3	S5.3.5	W5.3.6	O5.3.1 O5.3.2	T5.3.1 T5.3.2
N.5.11	Nevoia de creștere a gradului de acoperire a serviciului public de transport județean și promovarea transportului durabil	Infrastructură	5.4	S5.4.3	W5.4.1 W5.4.2 W5.4.3	O5.4.1	T5.4.1
N.5.12	Nevoia de creștere a gradului de acoperire a sistemelor actuale de alimentare cu apă și canalizare și de conformare a acestora cu directivele europene din domeniu pentru toate localitățile județului Sibiu	Infrastructură	5.8	S5.8.2 S5.8.3	W5.8.1 W5.8.2 W5.8.3 W5.8.4 W5.8.5 W5.8.6	O5.8.1	T5.8.2 T5.8.3
N.5.13	Nevoia de creștere a gradului de acoperire a rețelelor de alimentare cu energie electrică și	Infrastructură	5.6	-	W5.6.1 W5.6.2	O5.6.1 O5.6.2	T5.6.1 T5.6.2

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
N.	Descriere			Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
		Se bazează pe	Luptă împotriva	Profită de	Previne		
	gaze, diminuarea avariilor, funcționarea la parametrii optimi ai rețelelor; trecerea cablurilor aeriene în subteran				W5.6.3		
N.5.1 4	Nevoia de extindere a sistemului de iluminat public în zonele neacoperite (inclusiv de reabilitare și înlocuire a corpurilor de iluminat uzate și ineficiente, mari consumatoare de energie electrică)	Infrastructură	5.6	-	W5.6.4 W5.6.5 W5.6.6	O5.6.1 O5.6.2	T5.6.1 T5.6.2
N.5.1 5	Nevoia de creștere a numărului de consumatori pentru alimentarea cu energie termică distribuită în sistem centralizat	Infrastructură	5.7	-	W5.7.2 W5.7.4	O5.7.1	T5.7.1

Potențialul județean în domeniul infrastructurii:

Nr.	Definiție	Potențial	Puncte forte din analiza SWOT
P5.1	Existența unei infrastructuri adecvate ca punct de reper în aprecierea gradului de dezvoltare a județului, care constituie premisa dezvoltării economico-sociale a acestuia		S5.1.1 S5.1.2
P5.2	Conectarea la rețelele de transport TEN-T și la Coridorul IV pan-european de transport		S.5.3.2
P5.3	Conectarea la rețeaua feroviară TEN-T și la Coridorul pan european IV feroviar		S5.2.1
P5.4	Potențial de orientare către dezvoltarea rețelelor de utilități publice inteligente, durabile și eficiente energetic		S5.1 – S5.8

4.6. Mediu

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
N.	Descriere			Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
		Se bazează pe	Luptă împotriva	Profită de	Previne		
N6.1	Nevoia de dotare a entităților care operează în domeniul mediului cu echipamente de ultimă generație	Mediu	6	S6.1 S6.2 S6.7	W6.3 W6.4 W6.5	O6.1 O6.2	
N6.2	Necesitatea de gestionare adecvată a deșeurilor	Mediu	6	S6.6 S6.7	W6.1 W6.4 W6.5	O6.1 O6.2 O6.3	T6.1
N6.3	Nevoia de asigurare a unui management conservativ al ariilor naturale protejate	Mediu	6	S6.3	W6.2	O6.1 O6.2 O6.3	T6.1 T6.3
N6.4	Nevoia de creștere a suprafețelor de spații verzi în centrele urbane	Mediu	6	S6.4 S6.7		O6.2 O6.3	T6.2

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
				Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
N.	Descriere			Se bazează pe	Luptă împotriva	Profită de	Previne
N6.5	Nevoia de creștere a eficienței energetice, prin promovarea utilizării energiei din surse regenerabile	Mediu	6		W6.6	O6.1 O6.2 O6.3	T6.2
N6.6	Nevoia de creștere a numărului de clădiri publice și rezidențiale cu eficiență energetică/ implementarea programelor de anvelopare clairs	Mediu	6	S6.7		O6.2 O6.3	
N6.7	Nevoia de atenuare a efectelor schimbărilor climatice	Mediu	6	S6.7		O6.2 O6.3	

Potențialului județean în domeniul mediului:

Potențial		Puncte forte din analiza SWOT
Nr.	Definiție	
P6.1	Suprafață extinsă de arii naturale protejate și o biodiversitate bogată	S6.3
P6.2	Prezența facilităților de colectare selectivă și tratare a deșeurilor	S6.5, S6.6

4.7. Turism

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
				Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
n.	Descriere			Se bazează pe	Luptă împotriva	Profită de	Previne
N7.1	Nevoia de creștere a gradului de acoperire a activităților turistice montane, balneare și culturale în toate zonele cu potențial.	Resurse și infrastructură turistică	7.1	S7.1.1 S7.1.2 S7.1.3 S7.1.4	W7.1.1 W7.1.5 W7.1.6	O7.1.1 O7.1.3	T7.1.2 T7.1.4
N7.2	O mai bună conectivitate și accesibilitate a transportului public intermodal cu obiectivele turistice	Resurse și infrastructură turistică	7.1	S7.1.2	W7.1.2	O7.1.1	T7.1.3 T7.1.4
N7.3	Nevoia de modernizare a facilităților pentru activități turistice de nișă (ex. sporturi de iarnă, drumeții)	Resurse și infrastructură turistică	7.1	S7.1.3	W7.1.3 W7.1.4	O7.1.1 O7.1.2	T7.1.2 T7.1.4
N7.4	Nevoia de digitalizare a proceselor de promovare și monitorizare turistică	Resurse și infrastructură turistică	7.1	S7.1.5	W7.1.7	O7.1.4	T7.1.2
N7.5	Necesitatea de promovare a turismului verde și dezvoltarea practicilor din agro-turism	Turism verde	7.2	S7.2.1 S7.2.2	W7.2.1 W7.2.2 W7.2.3	O7.2.1	T7.2.1
N7.6	Nevoia unei mai bune promovări a gastronomiei locale și dezvoltarea turismului culinar	Turism verde/ Gastronomie	7.2	S7.2.3 S7.2.4 S7.2.5	W7.2.3 W7.2.4 W7.2.5	O7.2.2	T7.2.2 T7.2.3 T7.2.4

Potențialului județean în domeniul turismului:

Potențial		Puncte forte din analiza SWOT
N.	Definiție	
P7.1	Bază de cazare bine dezvoltată și potențial turistic variat (cultural, în natură, gastronomic, sportiv, de aventură, de business, de weekend etc.)	S7.1.1, S7.1.2 S7.1.3, S7.1.4
P7.2	Atractivitatea zonei montane și tendințele în ascendență pentru turismul sportiv și de nișă	S7.1.3
P7.3	Rețea partenerială solidă pentru promovarea și dezvoltarea activităților turistice	S7.1.5
P7.4	Autenticitatea zonelor etno-folclorice și agroturistice consacrate și acoperirea largă a siturilor Natura 2000	S7.2.1 S7.2.2
P7.5	Buna diversificare a gastronomiei locale la nivel de micro regiuni și potențial ridicat de promovare a turismului culinar	S7.2.3 S7.2.4 S7.2.5

4.8. Cultură și patrimoniu

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
N.	Descriere			Puncte forte Se bazează pe	Puncte slabe Luptă împotriva	Oportunități Profită de	Amenințări Previne
N8.1	Nevoia de construire a unor centre culturale (centru municipal de conferințe și spectacole care să completeze infrastructura din acest domeniu, Centru Național pentru Patrimoniu Cultural și Etnoidentitar al Romilor care să administreze și un muzeu dedicat culturii romilor etc.)	Cultură	8	S8.1 S8.3 S8.5 S8.6 S8.11	W8.2 W8.3 W8.4	O8.1 O8.3 O8.4 O8.5 O8.6	T8.1 T8.4 T8.5 T8.7
N8.2	Nevoia de creare a unei infrastructuri digitalizate	Cultură	8	S8.1 S8.2 S8.3 S8.5 S8.6 S8.8 S8.9 S8.10 S8.11	W8.1 W8.2 W8.5 W8.6 W8.8 W8.11	O8.3 O8.4 O8.5 O8.6	T8.2 T8.4 T8.6
N8.3	Nevoia de creare și promovare a traseelor care îmbină oferte culturale a orașelor de dimensiuni mijlocii, mici și a zonelor rurale ale județului pentru vizitatorii străini sau naționali	Cultură	8	S8.4 S8.5 S8.7 S8.9 S8.11	W8.8 W8.11	O8.4 O8.5 O8.6 O8.7 O8.8	T8.1 T8.2 T8.5 T8.6 T8.7
N8.4	Nevoia de implicare a actorilor urbani din domeniul cultural, cu un nivel mai avansat de pregătire/vitalitate și implicarea acestora într-o dezvoltare mai cuprinzătoare la nivel de județ	Cultură	8	S8.1 S8.5	W8.3 W8.5	O8.1 O8.3 O8.4 O8.5 O8.8	T8.1 T8.2 T8.3 T8.4 T8.5 T8.6
N.8.5	Nevoia de dezvoltare a parteneriatelor public-private prin sprijin financiar acordat sectorului ONG în vederea conservării patrimoniului cultural	Cultură	8	S8.1 S8.2 S8.4 S8.9	W8.2 W8.3 W8.5	O8.3 O8.4 O8.5 O8.6	T8.1 T8.2 T8.4 T8.5

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
				Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
N.	Descriere			Se bazează pe	Luptă împotriva	Profită de	Previne
				S8.11		O8.8	T8.8
N8.6	Nevoia de promovare a patrimoniului cultural culinar care este foarte bogat	Cultură	8	S8.1 S8.2 S8.9	W8.2 W8.3 W8.5	O8.3 O8.4 O8.5 O8.8	T8.1 T8.5 T8.7
N8.7	Nevoia de coroborare a activităților de protecție a mediului cu cele culturale	Cultură	8	S8.4 S8.9	W8.2	O8.2 O8.3 O8.4	T8.1 T8.2 T8.4
N8.8	Nevoia de elaborare a unei agende la nivel județean care să planifice evenimentele culturale ale instituțiilor de învățământ pre-universitar	Cultură	8	S8.1 S8.2 S8.3	W8.2 W8.3 W8.5	O8.1 O8.10	T8.2
N8.9	Nevoia de dezvoltare a infrastructurii de servicii pentru producție și consum cultural	Cultură	8	S8.1 S8.3 S8.11	W8.2 W8.9	O8.1 O8.5 O8.8	T8.2 T8.4
N8.10	Nevoia de protejare și reconstrucție eficientă a patrimoniului cultural, bazată pe o cunoaștere a situației și angajării de parteneriate eficiente	Cultură	8	S8.1 S8.4 S8.7 S8.8 S8.9 S8.11	W8.1 W8.2 W8.6 W8.9 W8.11	O8.1 O8.4 O8.5 O8.6 O8.8	T8.2 T8.4 T8.5 T8.7
N8.11	Nevoia de dezvoltare și promovare a patrimoniului imaterial prezent în zonele etnofolclorice (ex. Castelul din zona Târnavelor, bisericile fortificate din Țara Secașelor)	Cultură	8	S8.1 S8.2 S8.3 S8.4 S8.6 S8.9 S8.11	W8.2 W8.3 W8.5 W8.7 W8.10	O8.2 O8.3 O8.4 O8.5 O8.8	T8.1 T8.2 T8.5 T8.6 T8.7
N8.12	Nevoia de formare a personalului care activează în domeniul culturii	Cultură	8	S8.1 S8.5 S8.6	W8.1 W8.2 W8.7	O8.5 O8.8	T8.2 T8.5 T8.6 T8.7
N8.13	Nevoia de dezvoltare a unei infrastructuri necesare muzeului în aer liber care să genereze venituri suplimentare	Cultură	8	S8.1 S8.5 S8.6 S8.10	W8.2 W8.4 W8.6	O8.1 O8.3 O8.4 O8.5 O8.8	T8.2
N8.14	Nevoia de dezvoltare a unui model regional de afaceri bazate pe valorizarea patrimoniului imaterial al zonei	Cultură	8	S8.1 S8.2 S8.3 S8.5 S8.6 S8.9 S8.11	W8.2 W8.3 W8.5 W8.6 W8.10	O8.1 O8.4 O8.5 O8.6 O8.7 O8.9	T8.1 T8.2 T8.7

Analiză potențialului județean în domeniul culturii:

Potențial		Puncte forte analiza SWOT
Nr.	Definitie	
P8.1	Diversitatea actorilor și evenimentelor culturale de interes național și internațional	S8.1, S8.2, S8.3 S8.5, S8.6, S8.10
P8.2	Varietatea patrimoniului cultural imaterial și grad bun de conservare a celui material	S8.4, S8.7 S8.8, S8.9
P8.3	Profesionalismul actorilor implicați în domeniul culturii	S8.1, S8.2, S8.3 S8.5, S8.6, S8.10

4.9. Tineret

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
N.	Descriere			Puncte forte <i>Se bazează pe</i>	Puncte slabe <i>Luptă împotriva</i>	Oportunități <i>Profită de</i>	Amenințări <i>Previne</i>
N9.1	Nevoia de creștere a numărului de locuințe sociale	Tineret	9		W9.1	O9.1	
N9.2	Nevoia de creare a unor programe care să sprijine activarea tinerilor (formare profesională, inserția pe piața muncii etc.)	Tineret	9	S9.2	W9.2 W9.3	O9.1 O9.2	T9.1 T9.2
N9.3	Nevoia de dezvoltare de centre de tineret în tot județul, în special în zone rurale	Tineret	9		W9.4 W9.5 W9.6		T9.1
N9.4	Nevoia de facilitare a sprijinului financiar pentru organizații de tineret	Tineret	9	S9.1 S9.2	W9.5	O9.1 O9.2	T9.1

Analiză potențialului județean în domeniul tineretului:

Potențial		Puncte forte analiza SWOT
Nr.	Definitie	
P9.1	Tineri puternic implicați în activitățile socio-economice de la nivel județean	S9.1, S9.2
P9.2	Cooperare bună între organizațiile de tineret și autoritățile locale	S9.3

4.10. Sport

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
N.	Descriere			Puncte forte <i>Se bazează pe</i>	Puncte slabe <i>Luptă împotriva</i>	Oportunități <i>Profită de</i>	Amenințări <i>Previne</i>
N.10.1	Nevoia de dezvoltare a infrastructurii sportive	Sport	10	S10.1 S10.2 S10.4 S10.5 S10.6	W10.1	O10.1 O10.2	T10.2 T10.3 T10.4

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
N.	Descriere			Puncte forte <i>Se bazează pe</i>	Puncte slabe <i>Luptă împotriva</i>	Oportunități <i>Profită de</i>	Amenințări <i>Previne</i>
N.10.2	Nevoia de sprijinire a dezvoltării sportului în mediul rural	Sport	10	S10.1 S10.2 S10.4 S10.5 S10.6	W10.2	O10.1 O10.2	T10.2 T10.3 T10.4
N.10.3	Nevoia de informare și conștientizare a cluburilor și asociațiilor sportive, cu privire la oportunitățile de finanțare existente și mecanismele de aplicare	Sport	10	S10.1 S10.2	W10.3	O10.1	-
N.10.4	Nevoia de suplimentare a numărului de cabinete medicale sportive la nivel județean	Sport	10	S10.3 S10.6 S10.8	W10.4	-	T10.2

Analiza potențialului județean în domeniul sportului:

Potențial		Puncte forte din analiza SWOT
Nr.	Definiție	
P10.1	Interesul autorităților publice județene și locale pentru susținerea competițiilor și activităților sportive	S10.1, S10.2 S10.6, S10.8
P10.2	Condiții favorabile pentru organizarea de competiții sportive la nivel național și internațional	S10.4 S10.5

4.11. Agricultură și dezvoltare rurală

Nevoie		Referință la domeniu		Referință la analiza SWOT			
n.	Descriere			Puncte forte <i>Se bazează pe</i>	Puncte slabe <i>Luptă împotriva</i>	Oportunități <i>Profită de</i>	Amenințări <i>Previne</i>
N11.1	Nevoia de facilitare a accesului micilor producători în lanțuri de magazine și hipermarketuri	Agricultură și dezvoltare rurală	11	S11.1 S11.2 S11.3 S11.4 S11.6	W11.1 W11.2 W11.3 W11.4 W11.6	O11.1 O11.2 O11.3	T11.2
N11.2	Nevoia de creștere a cooperării între actorii implicați în lanțul alimentară și încurajarea investițiilor colective	Agricultură și dezvoltare rurală	11	S11.2 S11.3 S11.4 S11.6	W11.1 W11.2 W11.3 W11.4 W11.5 W11.6	O11.1 O11.2 O11.3	T11.1 T11.2
N11.3	Menținerea tinerilor în zona montană și sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane	Agricultură și dezvoltare rurală	11	S11.4 S11.5 S11.6 S11.7	W11.3 W11.4	O11.1 O11.2 O11.3	-
N11.4	Creșterea numărului de locuri de muncă și diversificarea tipologiilor de locuri de muncă în zonele rurale	Agricultură și dezvoltare rurală	11	S11.6	W11.3 W11.4 W11.5	O11.1 O11.2	-

Analiza potențialului județean în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale

Potențial		Puncte forte din analiza SWOT
N.	Definiție	
P11.1	Producție agricolă ridicată și diversitatea produselor cu specific local	S11.2, S11.3 S11.4, S11.5 S11.6
P11.2	Atractivitatea zonei montane, dată fiind diversitatea peisajelor și a obiectivelor turistice	S11.7

4.12. Urbanism

Nevoie		Referință domeniu	la	Referință la analiza SWOT			
n.	Descriere			Puncte forte <i>Se bazează pe</i>	Puncte slabe <i>Luptă împotriva</i>	Oportunități <i>Profită de</i>	Amenințări <i>Previne</i>
N12.1	Necesitatea actualizării Planurilor Urbanistice Generale pentru localitățile rurale	Urbanism	12	-	W12.4	-	T12.1 T12.2
N12.2	Necesitatea de asigurare a unui cadru coerent și eficient la nivelul întregului județ în ceea ce privește protejarea patrimoniului construit din satele săsești (toate zonele specifice) și corectarea pe cât posibil a modalităților defectuoase de înlocuire a clădirilor vetuste cu clădiri noi din localitățile urbane (municipii și orașe) și/sau a acțiunilor de restaurare a monumentelor istorice și a unor zone istorice de mai mari dimensiuni	Urbanism	12	S12.2 S12.3 S12.5	W12.1 W12.3 W12.4	O12.1	T12.2
N12.3	Nevoia de renovare a clădirilor istorice și conservare a arhitecturii tradiționale, coroborată cu dezvoltare sustenabilă și durabilă, fără o aglomerare de tip urbană și dezvoltare haotică în satele și comunele din apropierea orașelor mari	Urbanism	12	S12.2 S12.3 S12.4	W12.1	O12.1	T12.1
N12.4	Nevoia de amenajare de parcuri, zone verzi (amenajate, după un proiect special, realizat de specialiști, respectiv peisagiști), amenajarea trotuarelor și a traseelor pietonale (în centrele istorice ale localităților, urbane și rurale)	Urbanism	12	S12.5 S12.6	W12.2	O12.2	-

Analiza potențialului județean în domeniul urbanismului:

Potențial		Puncte forte din analiza SWOT
N.	Definiție	
P12.1	Dezvoltarea zonelor urbane și periurbane	S12.5
P12.2	Patrimoniul cultural construit deosebit de bogat, reprezentat de clădiri istorice, biserici și cetăți fortificate, muzee etc.	S12.2, S12.3, S12.4

4.13. Resurse umane și dezvoltare comunitară

Nevoie		Referință la domeniu	la	Referință la analiza SWOT			
				Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
N.	Descriere			Se bazează pe	Luptă împotriva	Profită	Previne
N13.1	Nevoia de întărire a capacității instituționale și eficientizare a administrației publice	Resurse Umane, Administrație Publică și Dezvoltare Comunitară	13	S13.1	W13.1 W13.2 W13.3	O13.1 O13.2 O13.3 O13.4	T13.1 T13.2 T13.3 T13.4
N13.2	Nevoia de îmbunătățire a calității serviciilor furnizate cetățenilor		13	S13.1 S13.7	W13.1 W13.2 W13.3	O13.1 O13.2 O13.3	T13.1 T13.2 T13.3 T13.4
N13.3	Nevoia de creștere a accesului, a utilizării și a calității tehnologiei comunicării și informațiilor (e-guvernare, e-servicii etc)	Resurse Umane, Administrație Publică și Dezvoltare Comunitară	13	S13.6	W13.1 W13.2 W13.3	O13.1 O13.2 O13.3	T13.1 T13.2 T13.3 T13.4
N13.4	Nevoia de debirocratizare și simplificare pentru cetățeni, mediul de afaceri și administrație (reducerea birocrăției inter și intra-instituționale);		13	S13.6	W13.1 W13.2 W13.3	O13.1 O13.2 O13.3	T13.1 T13.2 T13.3 T13.4
N13.5	Nevoia de creștere a gradului de cooperare cu mediul de afaceri și cu societatea civilă, prin crearea parteneriatelor între instituții și structuri care să adreseze provocările cu care se confruntă județul Sibiu într-un mod integrat și eficient		13	S13.5	W13.4 W13.5	O13.1 O13.2 O13.3	T13.1 T13.2 T13.3 T13.4
N13.6	Nevoia de creștere a volumului investițiilor realizate din fonduri nerambursabile (paletă largă de investiții – de la dezvoltarea capacității și eficienței instituționale până la sprijin pentru proiecte locale de infrastructură)		13	S13.5	W13.3 W13.4 W13.5	O13.1 O13.2 O13.3	T13.1 T13.2 T13.3 T13.4
N13.7	Nevoia de elaborare participativă de politici/măsuri adaptate nevoilor reale ale diferitelor grupuri țintă, cu contribuția și participarea activă a acestora		13	S13.4 S13.5	W13.4 W13.5	O13.1 O13.2 O13.3	T13.1 T13.2 T13.3 T13.4
N13.8	Nevoia de resurse umane calificate în domeniul dezvoltării comunitare (facilitator comunitar, animatorul de GAL, agentul de dezvoltare locală)		13	S13.3 S13.4 S13.5	W13.4 W13.5	O13.1 O13.2 O13.3	T13.1 T13.2 T13.3 T13.4

Potențialul județean în domeniul resurselor umane și dezvoltării comunitare:

Nr.	Definiție	Potențial	Puncte forte din analiza SWOT
P13.1	Interesul crescut în rândul actorilor cheie din județ (instituții publice, mediu privat, mediul academic, societatea civilă) de a crea parteneriate durabile		S13.6, S13.7
P13.2	Grad ridicat de interes pentru accesarea și absorbția fondurilor europene		S13.1, S13.2, S13.3, S13.4, S13.5

Capitolul 5. Strategia de dezvoltare socio-economică a județului Sibiu

5.1. Contextul european, național și regional

Strategia de dezvoltare a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 a fost elaborată asigurând respectarea principiului de macro-coerență cu principalele politici și strategii existente la nivel european, național și regional. Dincolo de specificul contextului județean, care orientează și justifică intervențiile planificate pentru perioada următoare, prezentul document strategic urmărește corelarea obiectivelor, priorităților și măsurilor stabilite la nivelul județului Sibiu cu nivelele superioare ale cadrului politic și programatic.

Context european

Politica de Coeziune a Uniunii Europene 2021-2027

Accentul **politicii de coeziune a UE în perioada 2021-2027** rămâne promovarea convergenței economice, sociale și teritoriale, prin competitivitatea durabilă, cercetare și inovare, tranziție digitală, precum și prin promovarea obiectivelor Pactului Verde European și a Pilonului European al Drepturilor Sociale⁷⁸. Noul cadru legislativ consolidează sprijinul destinat pregătirii sistemelor de sănătate și permite o mai bună exploatare a potențialului cultural și turistic, afectat în mod semnificativ de recenta criză epidemiologică. În același timp, oferă sprijin lucrătorilor și măsuri care abordează șomajul în rândul tinerilor.

În perioada de programare 2021-2027, Comisia Europeană a propus o nouă viziune pentru politica de coeziune, prin concentrarea asupra următorului set de obiective⁷⁹:

- **OP 1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă**, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale prin:
 - (i) dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;
 - (ii) valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice;
 - (iii) intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive;
 - (iv) dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat;
 - (v) creșterea conectivității digitale.
- **OP 2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon**, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie

⁷⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_3059

⁷⁹ Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (30.06.2021), REGULAMENTUL (UE) 2021/1058 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 24 iunie 2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune

curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile prin:

- (i) promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- (ii) promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001, inclusiv cu criteriile de durabilitate prevăzute în cadrul acesteia;
- (iii) dezvoltarea unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene (TEN-E);
- (iv) promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice;
- (v) promovarea accesului la apă și a gestionării durabile a apelor;
- (vi) promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor;
- (vii) creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;
- (viii) promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon;

- **OP3. O Europă mai conectată prin creșterea mobilității** prin:

- (i) dezvoltarea unei rețele TEN-T reziliente la schimbările climatice, inteligente, sigure, durabile și intermodale;
- (ii) dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere;

- **OP 4. O Europă mai socială și mai incluzivă**, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale prin:

- (i) creșterea eficienței și incluziunii piețelor forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea infrastructurii sociale și prin promovarea economiei sociale;
- (ii) îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online;
- (iii) promovarea incluziunii socio-economice a comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri reduse și a grupurilor dezavantajate, inclusiv a persoanelor cu nevoi speciale, prin acțiuni integrate care să vizeze locuințele și serviciile sociale;
- (iv) promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe, inclusiv a migrantilor, prin acțiuni integrate care să includă locuințele și serviciile sociale;
- (v) asigurarea accesului egal la asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie și în comunitate;
- (vi) creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială;

- **OP 5. O Europă mai aproape de cetățeni**, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale prin:
 - (i) promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane;
 - (ii) promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în alte zone decât cele urbane.

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa în principal pe obiectivele 1 și 2, acestor priorități fiindu-le alocate 65-85% din resursele Fondului European de Dezvoltare Regională (FEDR) și ale Fondului de Coeziune (FC).

În plus, pentru noua perioadă de programare 2021-2027, Comisia Europeană a propus un set de măsuri de simplificare a politicii pe coeziune, utilizând un cadru juridic mai scurt, unificat, care oferă certitudine de la bun început, un cadru de politici eficientizat, pentru o programare mai simplă, mai puține cerințe strategice pentru creșterea eficacității politicilor și o programare mai rapidă și mai strategică⁸⁰. Conform Comisiei Europene, pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

Din perspectivă regională, politica de coeziune își propune să continue investițiile urmărind o clasificare în funcție de nivelul de dezvoltare (regiuni mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate) și să introducă noi criterii pentru alocarea fondurilor, altele decât PIB pe cap de locuitor, precum șomajul în rândul tinerilor, nivelul de educație, schimbările climatice și primirea și integrarea migranților⁸¹. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6% din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

Instrumentul de redresare NextGenerationEU

La 27 mai 2020, ca răspuns la criza fără precedent cauzată de pandemia de coronavirus, Comisia Europeană a propus instrumentul temporar de redresare NextGenerationEU, în valoare de **750 miliarde**

⁸⁰ Comisia Europeană, Manual de simplificări, 80 măsuri de simplificare în politica de coeziune 2021-2027.

⁸¹ Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down common provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund Plus, the Cohesion Fund, and the European Maritime and Fisheries Fund and financial rules of those and for the Asylum and Migration Fund, The Internal Security Fund and the Border Management Instrument. COM/2018/375 final

EUR⁸², menit să contribuie la repararea daunelor economice și sociale imediate provocate de pandemia de coronavirus.

Dimensiunea instrumentului „Next Generation EU” și modul în care este conceput acesta reflectă amploarea și urgența provocărilor cu care se confruntă Uniunea⁸³. Necesarul de finanțare pentru investițiile urgente care trebuie realizate ca urmare a crizei este fără precedent. 500 de miliarde EUR din fondurile canalizate prin instrumentul „Next Generation EU” vor fi utilizate pentru a finanța componenta de grant a Mecanismului de redresare și reziliență și pentru a consolida alte programe-cheie de remediere a consecințelor crizei și de redresare. Restul finanțării mobilizate prin intermediul instrumentului, în valoare de 250 de miliarde EUR, va fi pus la dispoziția statelor membre sub formă de împrumuturi în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.

Instrumentul are la bază **trei piloni** principali:

- ✓ Primul pilon - Sprijinirea eforturilor depuse de statele membre pentru a se redresa, pentru a remedia consecințele crizei și pentru a ieși mai puternice din această încercare;
- ✓ Al doilea pilon - Măsuri de stimulare a investițiilor private și de sprijinire a întreprinderilor aflate în dificultate;
- ✓ Al treilea pilon - Consolidarea principalelor programe ale UE pentru a valorifica învățămintele desprinse din criză, pentru a spori soliditatea și reziliența pieței unice și pentru a accelera dubla tranziție verde și digitală.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă

În contextul pandemiei COVID-19, Consiliul Uniunii Europene și-a reafirmat angajamentul pentru accelerarea punerii în aplicare a **Agendei 2030** a ONU privind dezvoltarea durabilă în domeniul economic, social și de mediu. Programul, având caracter universal și adresându-se în egală măsură statelor dezvoltate și celor aflate în curs de dezvoltare, cuprinde 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) care vizează eradicarea sărăciei extreme, combaterea inegalităților, injustiției și protejarea planetei până în anul 2030⁸⁴:

1. Fără sărăcie – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
2. Foamete „zero” – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. Sănătate și bunăstare – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
4. Educație de calitate – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.
5. Egalitate de gen – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.

⁸² Comisia Europeană (2020), Acum este momentul Europei: să reparăm prejudiciile aduse de criză și să pregătim viitorul pentru noua generație.

⁸³ Comisia Europeană (2020), Un buget al UE care capacitează puterea de acțiune a planului de redresare pentru Europa.

⁸⁴ Comisia Europeană, Document de reflecție – Către o Europă durabilă până în 2030.

6. Apă curată și sanitație – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.
7. Energie curată și la prețuri accesibile – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
8. Muncă decentă și creștere economică – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.
9. Industrie, inovație și infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
10. Inegalități reduse – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.
11. Orașe și comunități durabile – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.
12. Consum și producție responsabile – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.
13. Acțiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.
14. Viața acvatică – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.
15. Viața terestră – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
16. Pace, justiție și instituții eficiente – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.
17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Contextul epidemiologic a încetinit progresele planificate în vederea atingerii celor 17 ODD, motiv pentru care Comisia Europeană și statele membre au fost încurajate să desfășoare campanii de comunicare și de sensibilizare cu privire la Agenda 2030, în vederea creșterii gradului de responsabilitate comună a cetățenilor, a sectorului privat și a altor părți interesate⁸⁵.

Context național

Prioritățile naționale de investiții pentru finanțarea din Fondurile Europene 2021-2027

Obiectivele stabilite prin Politica de Coeziune a Uniunii Europene se reflectă în prioritățile naționale de investiții și obiectivele specifice dezvoltate la nivelul României, pentru finanțarea din Fondurile Europene post – 2020, așa cum sunt acestea detaliate în continuare.

⁸⁵ Consiliul Uniunii Europene, Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă: Consiliul aprobă concluzii prin care se reafirmă angajamentul ferm al UE, <https://www.consiliium.europa.eu/ro/press/press-releases/2021/06/22/2030-agenda-for-sustainable-development-council-approves-conclusions-reaffirming-strong-eu-commitment/>

Tabel nr. 13 Transpunerea obiectivelor de politică europeană în obiective specifice asumate la nivel național

Obiectiv de politică	Obiectiv specific
Obiectivul de Politică 1 - O Europă mai inteligentă și mai competitivă	<i>Cercetare și inovare</i> OS1. Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate <i>Digitalizare</i> OS2. Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor <i>Competitivitate</i> OS3. Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor <i>Specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat</i> OS4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat
Obiectivul de Politică 2 - O Europă mai ecologică	<i>Energie</i> OS1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră OS2. Promovarea energiei din surse regenerabile OS3. Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E <i>Schimbări climatice, riscuri, apă</i> OS4. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor OS5. Promovarea gestionării sustenabile a apei <i>Economia circulară</i> OS6. Promovarea tranziției către o economie circulară <i>Biodiversitate</i> OS7. Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării <i>Aer</i> OS8. Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării <i>Situri contaminate</i> OS9. Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării <i>Mobilitate urbană</i> OS10. Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere
Obiectivul de Politică 3 - O Europă mai conectată	<i>Conectivitate</i> OS1. Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală OS2. Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere <i>Broadband</i> OS3. Îmbunătățirea conectivității digitale

Obiectiv de politică	Obiectiv specific
Obiectivul de Politică 4 – O Europă mai socială și mai incluzivă	<i>Ocupare</i> OS1. Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoane inactice, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale OS2. Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistența personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plasării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă OS3. Promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată OS4. Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății <i>Educație</i> OS5. Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale OS6. Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar OS7. Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți luând în considerare competențele digitale <i>Incluziune socială</i> OS8. Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi rromii OS9. Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată <i>Sănătate</i> OS10. Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată <i>Incluziune socială</i> OS11. Promovarea integrării sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor
Obiectivul de Politică 5 – O Europă mai aproape de Cetățeni	<i>Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană</i> OS1. Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane <i>Dezvoltare teritorială integrată</i>

Obiectiv de politică	Obiectiv specific
	OS2. Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Propuneri priorități naționale de investiții în perioada 2021-2027

Potrivit informațiilor prezentate la nivelul Acordului de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027, obiectivele politicii de coeziune vor fi implementate la nivel național prin intermediul următoarelor programe operaționale:

Tabel nr. 14 Transpunerea obiectivelor de politică europeană în programele operaționale de la nivel național

Obiectiv de Politică	Program Operațional	Fond
Obiectivul de Politică 1 - O Europă mai inteligentă și mai competitivă	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)	FEDR
	Programul Operațional Sănătate (POS)	FEDR
	Programul Operațional Regional (POR – implementat la nivel de regiune de dezvoltare)	FEDR
Obiectivul de Politică 2 - O Europă mai ecologică	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)	FEDR FC
	Programul Operațional Transport (POT)	FEDR FC
	Programul Operațional Regional (POR – implementat la nivel de regiune de dezvoltare)	FEDR
	Programul Acvacultură și Pescuit (PAP)	FEPAM
Obiectivul de Politică 3 - O Europă mai conectată	Programul Operațional Transport (POT)	FEDR FC
	Programul Operațional Regional (POR – implementat la nivel de regiune de dezvoltare)	FEDR
Obiectivul de Politică 4 - O Europă mai socială și mai incluzivă	Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)	FSE
	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)	FSE FEDR
	Programul Operațional Sănătate (POS)	FSE FEDR
	Programul Operațional Regional (POR – implementat la nivel de regiune de dezvoltare)	FEDR
Obiectivul de Politică 5 – O Europă mai aproape de cetățeni	Programul Operațional Regional (POR – implementat la nivel de regiune de dezvoltare)	FEDR
	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)	FEDR
	Programul Acvacultură și Pescuit (PAP)	FEPAM
Obiectivul aferent Tranziției Echitabile	Programul Operațional pentru Tranziție Justă (POTJ)	FTJ

Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Acord de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

Obiectivul general al Planului Național de Redresare și Reziliență este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru

situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.

Implementarea Planului se bazează pe următoarele principii:

- **Distribuirea echitabilă geografic a fondurilor.** Investițiile propuse în PNRR se bazează pe faptul că în recuperarea decalajelor și modernizarea României nimeni nu va fi lăsat în urmă pe drumul redresării economice și sociale. În procedurile alocărilor directe sau cele competitive se va ține cont de alocarea echilibrată a resurselor, astfel încât să conducă la valorificarea specificului local sau regional în interesul cetățenilor și la diminuarea polarizării dezvoltării teritoriale.
- **Descentralizarea.** Conceperea PNRR s-a bazat pe capacitatea autorităților centrale și locale de a-și asuma reforme ambițioase pentru facilitarea tranziției verde și digitale și care să conducă la un nivel ridicat de reziliență. În spiritul acestui principiu, implementarea PNRR va urmări apropierea de cetățeni și de beneficiari, oferind astfel un răspuns la provocările subsidiare ale comunităților.
- **Rolul autorităților locale.** PNRR a fost elaborat printr-un proces participativ la care au participat autoritățile de la nivel local și regional. Implementarea PNRR se va baza pe implicarea autorităților locale atât în definirea apelurilor, acolo unde este cazul, cât și în cea de monitorizare și evaluare a planului.

Planul Național de Redresare și Reziliență al României este structurat pe 6 piloni principali, din care derivă 15 componente, prezentate în tabelul următor.

Tabel nr. 15 Structura Planului Național de Redresare și Reziliență

Piloni	Componente
I. Tranziția verde	1. Sistemul de management al apei 2. Împădurim România și protejăm biodiversitatea 3. Managementul deșeurilor 4. Transport sustenabil 5. Fondul pentru Valul renovării 6. Energie
II. Transformare digitală	7. Cloud guvernamental și sisteme publice digitale
III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii	8. Reforme fiscale și reforma sistemului de pensii 9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare
IV. Coeziune socială și teritorială	10. Fondul local pentru tranziție verde și digitală 11. Turism și cultură
V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională	12. Sănătate 13. Reforme sociale 14. Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali
VI. Politici pentru noua generație	15. România Educată

Sursa: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030

În calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), România și-a exprimat adevăratul angajament față de cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015. Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 proiectează cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD, pornind de la trei piloni principali - economic, social și de mediu⁸⁶:

- **Din perspectivă economică** se remarcă nevoia asigurării unei creșteri economice pe termen lung, de care să beneficieze cetățenii României. Deși economia unei țări adeseori se măsoară prin cifre, care nu iau în considerare potențialul cetățeanului, transformarea economiei într-una durabilă și competitivă necesită un nou mod de acțiune care să se centreze pe inovație, optimism și reziliența cetățenilor. O asemenea abordare va crea o cultură a antreprenoriatului în care cetățeanul se poate realiza material și aspirațional.
- **Din punct de vedere social** este nevoie de o societate coezivă, care să beneficieze de îmbunătățirea sistemului de educație și sănătate, de reducerea inegalităților dintre bărbați și femei, dintre mediul urban și rural, care să conducă la promovarea unei societăți deschise, în care cetățenii se pot simți apreciați și sprijiniți. În același timp, statul trebuie să ajute la sporirea potențialului cetățeanului prin abordarea problemelor legate de sănătate, de educație și de limitele pieței libere, probleme la care se poate răspunde prin politici publice, rezultatul fiind un nivel de trai cât mai ridicat pentru toți cetățenii.
- **Conștientizarea importanței mediului** a crescut semnificativ în ultimii ani, atât în ceea ce privește mediul natural, cât și la cel antropocentric. Protejarea naturii este responsabilitatea tuturor datorită impactului biunivoc om – mediu, dar și o oportunitate a cetățenilor de a se uni într-un scop nobil, prin conștientizarea acestei responsabilități. Realizarea unui mediu antropocentric durabil poate fi atins prin cultivarea unui sentiment de apartenență și de comunitate, care să elimine simțul singurătății cetățeanului, factor de risc în realizarea potențialului personal și, în ultimă instanță, a funcționării comunitare.

Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 ani (2016 – 2035) reunește 11 proiecte interdisciplinare, dezvoltate prin prisma unei abordări de tip „bottom-up”, în funcție de specificul nevoilor existente la nivel național⁸⁷:

- Proiectul 1: Școala și educația în viziunea Academiei Române
- Proiectul 2: Resursele naturale – rezerve strategice, ce folosim și ce lăsam generațiilor viitoare
- Proiectul 3: Securitatea și eficiența energetică. Alocarea resurselor energetice necesare în evoluția și dezvoltarea sistemului energetic pentru dezvoltarea României în perioada 2017 – 2037

⁸⁶ Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf>, pag. 17-18.

⁸⁷ Academia Română (2015), Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 de ani, <https://acad.ro/bdar/strategiaAR/doc11/Strategia.pdf>

- Proiectul 4: Siguranța informatică – protecția cibernetică, protecția proprietății intelectuale în proiecte și în publicarea electronică
- Proiectul 5: Securitate și siguranță alimentară
- Proiectul 6: Economia și calitatea vieții
- Proiectul 7: Sănătatea – de la biologia moleculară la medicina personalizată de vârf în România – repere pentru următoarele decenii
- Proiectul 8: Proiectul european al Dunării / Strategia Națională a Dunării
- Proiectul 9: Cultura românească între național, localizare în zona proximă și universal – Europa multilingvistică, cultura electronică
- Proiectul 10: România – societate a cunoașterii și a valorii adăugate la ceea ce are
- Proiectul 11: România în era globalizării – spațiu și tradiție de întâlnire a civilizațiilor, de echilibru și moderație
- Proiectul 12: Politici financiare și monetare – Echilibru și adăugarea unei dezvoltări durabile
- Proiectul 13: Instituții publice stabile, respectate și durabile – stabilitatea Statului Român
- Proiectul 14: Strategia de apărare a României

Context regional

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027 face parte din Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027 și are la bază obiectivele majore stabilite la nivel european în cadrul Noii Politici de Coeziune pentru perioada 2021-2027: inovare, digitalizare, transformare economică, reducerea emisiilor de carbon și combaterea schimbărilor climatice, creșterea gradului de conectare prin dezvoltarea rețelelor de transport și de internet, incluziune socială, prin creșterea accesului la educație, ocupare și la servicii de sănătate de calitate și, nu în ultimul rând apropierea de nevoile concrete ale comunităților⁸⁸.

Obiectivul global al Strategiei de Dezvoltare este ca Regiunea Centru să atingă în anul 2027 un nivel convergență economică de 70% față de media Uniunii Europene. Documentul reunește 6 domenii strategice de dezvoltare la nivelul Regiunii Centru, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități specifice:

Tabel nr. 16 1 Domenii strategice și priorități specifice stabilite la nivelul Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027

Domeniu strategic	Prioritate specifică
Domeniul strategic 1. Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă	P1.1 Întărirea capacității administrative a autorităților publice locale în vederea implementării principiilor dezvoltării urbane integrate și sprijinirea cooperării la nivel microregional P1.2 Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport regional; dezvoltarea infrastructurii de internet, în mod special a infrastructurii de bandă largă P1.3 Consolidarea rolului și funcțiilor așezărilor urbane din Regiunea Centru ca actori importanți în asigurarea coeziunii teritoriale, sociale și a creșterii economice bazată pe cunoaștere

⁸⁸ Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027, <http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2020/12/4.-Strategia-de-Dezvoltare-Regionala-2021-2027.pdf>

Domeniu strategic	Prioritate specifică
Domeniul strategic 2. Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare, inovare și specializare inteligentă	P2.1 Promovarea unui mediu de afaceri inovativ pentru o dezvoltare economică inteligentă P2.2 Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, susținerea clusterelor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economică P2.3 Susținerea sectorului regional de cercetare-dezvoltare pentru o creștere economică inteligentă P2.4 Creșterea gradului de internaționalizare a economiei și sectorului regional de CDI
Domeniul strategic 3. Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate	P3.1 Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile P3.2 Sprijinirea măsurilor active de ocupare și modernizarea pieței muncii P3.3 Dezvoltarea infrastructurii, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor acordate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile P3.4 Extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor de sănătate, cercetare-dezvoltare, inovare în sănătate
Domeniul strategic 4. Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice	P4.1 Creșterea calității mediului înconjurător din așezările urbane și rurale din Regiunea Centru P4.2 Creșterea eficienței utilizării energiei și a altor resurse materiale P4.3 Protejarea și conservarea biordiversității regionale P4.4 Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale
Domeniul strategic 5. Turism și patrimoniu cultural	P5.1 Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural -istoric, valorificarea patrimoniului utiristic și creșterea utilizării potențialului balnear P5.2 Modernizarea și extinderea infrastructurii regionale de cazare și de agrement și îmbunătățirea serviciilor specifice P5.3 Susținerea turismului de nișă, dezvoltarea activităților conexe turismului și integrarea activităților turistice P5.4 Asigurarea forței calificate de muncă în turism
Domeniul strategic 6. Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura	P6.1 Eficientizarea sectorului agroalimentar și îmbunătățirea pregătirii profesionale a fermierilor P6.2 Susținerea activităților agricole în zonele montane P6.3 Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional P6.4 Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale P6.5 Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale P6.6 Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare

Sursa: Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, *Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027*

5.2. Viziune, misiune, valori comune

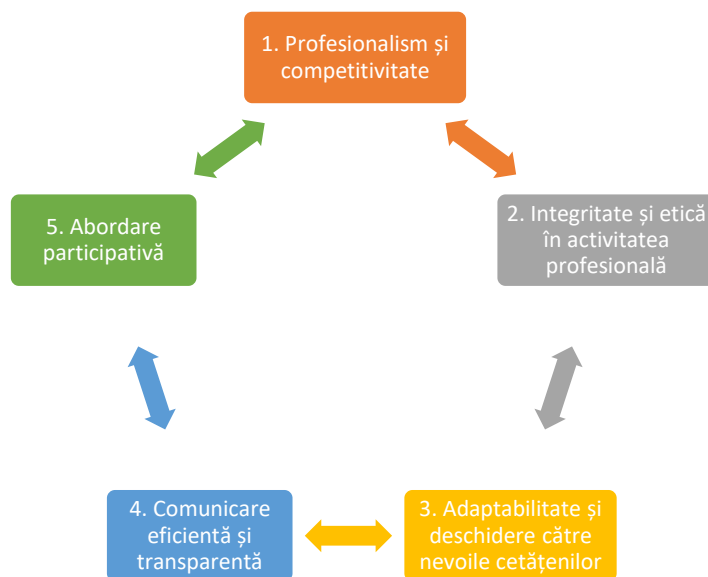
Viziunea strategică pentru dezvoltarea județului Sibiu descrie situația dorită după finalul perioadei de implementare a strategiei, creionând astfel o imagine atractivă a viitorului. Practic, viziunea determină direcția de dezvoltare a județului și motivează la acțiune toți actorii cheie într-un efort comun. Pentru fundamentarea acesteia, analiza a pornit de la situația actuală, resursele și valorile județului, precum și nevoile identificate și care necesită o abordare clară în viitor. Totodată, în definirea viziunii s-a ținut cont de abordarea de tip SMART, care îi conferă elemente Specifice, Măsurabile, Abordabile, Relevante și Încadrate în Timp. Astfel, viziunea strategică a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 se conturează în:

”Județul Sibiu va fi recunoscut ca model de excelență pentru atenția oferită mediului, condițiile optime de trai pentru cetățeni și ca un județ verde ce reprezintă destinația preferată de călătorie”

Misiunea strategiei de dezvoltare urmărește să identifice modul în care viziunea strategică va fi dusă la îndeplinire și modul în care resursele existente vor fi utilizate. Astfel, pentru județul Sibiu în perioada 2021-2030 se propune:

”Planificarea coerentă a resurselor existente și a inițiativelor propuse la nivelul județului, utilizând o abordare integrată și participativă, astfel încât să existe un cadru propice pentru a fi generate efectele și rezultatele așteptate asupra economiei, mediului, sistemului social și de sănătate, infrastructurii, turismului și culturii”

Pentru realizarea viziunii strategice și asigurarea cadrului necesar atingerii obiectivelor de dezvoltare multisectorială a județului Sibiu, au fost stabilite, ca bază de referință, următoarele **valori comune**:

1. Profesionalism și competitivitate

Pregătire consistentă și îndelungată, expertiză în exercitarea profesiei, eficiență și eficacitate în realizarea sarcinilor. Presupune prioritizarea interesului public și îndeplinirea obiectivelor organizaționale la cele mai înalte standarde de calitate.

2. Integritate și etică în activitatea profesională

Comportament bazat pe onestitate, corectitudine și tratament egal, îndeplinirea atribuțiilor cu imparțialitate, obiectivitate, neutralitate, transparență și echitate.

3. Adaptabilitate și deschidere către nevoile cetățenilor

Capacitatea de adaptare continuă la nevoile cetățenilor, prin dezvoltarea unor servicii publice de calitate, generatoare de valoare adăugată, care respectă și prioritizează interesele comunității.

4. Comunicare eficientă și transparentă

Capacitatea de a transmite și a recepționa informații de utilitate publică în mod clar, coerent și eficient. Informațiile de utilitate publică sunt adesea complexe și dificil de comunicat. Această dificultate rezultă dintr-un compromis al intereselor indivizilor și grupurilor societății, interesul general fiind deschis controverselor și recursului din partea indivizilor sau a minorităților atinse de o decizie publică⁸⁹.

5. Abordare participativă

Adoptarea deciziilor strategice prin intermediul unui proces colectiv⁹⁰ care reunește reprezentanți ai autorităților de la nivel local, parteneri sociali și organizații ale societății civile. Acest parteneriat se aplică tuturor stadiilor procesului de programare strategică, de la concepție, gestionare și implementare, până la monitorizare și evaluare. Abordarea are ca scop să garanteze că intervențiile și acțiunile programate sunt adaptate la nevoile și prioritățile locale.

6. Respectul pentru drepturile omului, egalitate de gen și statul de drept

Asigurarea respectării drepturilor civile, economice, politice, sociale și culturale ale tuturor cetățenilor, luarea în considerare a capacităților, nevoilor și aspirațiilor diferite ale femeilor și bărbaților pentru crearea de oportunități echitabile de a prospera, fără abatere de la condițiile legii în exercitarea puterii politice, economice sau de altă natură.

⁸⁹ M. Botei (2007), Comunicarea în administrația publică, p.3

⁹⁰ https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/policy/how/principles/

5.3 Obiective strategice de dezvoltare a județului

Obiectivele strategice privind dezvoltarea județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 au fost alcătuite prin raportarea la atuurile, deficiențele, amenințările și oportunitățile sectoriale identificate în capitolele anterioare de analiză diagnostic, analiză SWOT, identificare a nevoilor și a potențialului de dezvoltare, dar și în baza constatărilor obținute pe parcursul proceselor de consultare (sondaj de opinie aplicat în rândul cetățenilor, interviuri semistructurate și grupuri de lucru cu actori cheie din județ).

Obiectivele strategice derivă din obiectivul general și au fost elaborate luând în considerare atât integrarea orizontală, prin armonizarea cu strategiile existente la nivel local, cât și integrarea verticală, respectiv coerența cu obiectivele tematice stabilite în cadrul politicii de coeziune a UE pentru perioada 2021-2027 și strategiile de la nivele teritoriale superioare (european, național, regional).

Astfel, se presupune că la orizontul anului 2030, Sibiu va fi un județ performant, solidar, sigur, verde, bazat pe o guvernare modernă și proactivă, orientat către nevoile cetățenilor, un județ dinamic, accesibil și conectat, cu servicii publice de calitate, oportunități diversificate de ocupare și condiții optime de locuire.

La finalul acestui orizont temporal, prin obiectivele strategice propuse, județul Sibiu se va dezvolta din perspectiva următoarelor dimensiuni:

- *Îmbunătățirea accesibilității populației la servicii publice* de calitate precum educație, sănătate, asistență socială, siguranță publică, utilități (furnizare apă, canalizare, energie, telecomunicații etc.), cultură și agrement, contribuind la reducerea divajului între comunitățile urbane, mai dezvoltate din acest punct de vedere, comparativ cu populația rurală;
- *Conservarea și protejarea mediului*, prin crearea sau extinderea spațiilor verzi și a oportunităților de petrecere a timpului în aer liber, protejarea peisajelor, florei și faunei cu specific local, reducerea poluării, menținerea unui mediu înconjurător atractiv pentru locuire și practicarea turismului;
- *Destinație culturală și turistică recunoscută la nivel european*, care valorifică patrimoniul arhitectural, evenimentele cultural-artistice, meștesugurile și tradițiile locale, gastronomia, caracterul autentic, unicitatea și diversitatea peisajelor;
- *Creșterea conectivității și a mobilității* pentru cetățeni, turiști și oameni de afaceri, prin dezvoltarea unei infrastructuri de transport rapidă, sigură și durabilă, racordată la principalele fluxuri de persoane, mărfuri și informații de la nivel național și european;
- *Economie dinamică, performantă și diversificată*, caracterizată prin atractivitatea pentru investiții străine directe, sprijinirea inițiativelor inovatoare și a mediului antreprenorial, capabilă să creeze oportunități de locuri de muncă bine plătite și să contribuie la creșterea calității vieții pentru cetățeni;
- *Debirocratizarea, îmbunătățirea eficienței și creșterea transparenței la nivelul administrației publice*, prin digitalizare și adaptarea serviciilor furnizate în funcție de nevoile reale ale cetățenilor și mediului de afaceri, îmbunătățirea comunicării cu aceștia și asigurarea principiului participativ în adoptarea deciziilor strategice care privesc dezvoltarea județului.

Obiectiv general - Creșterea atractivității județului, din perspectivă economică, socială și durabilă, prin utilizarea unui sistem integrat de priorități și măsuri de dezvoltare, care vizează sprijinirea unei vieți sănătoase și solidare, cultivarea respectului pentru mediu, valorificarea patrimoniului cultural și turistic, creșterea conectivității la nivelul infrastructurii de transport și a utilităților publice, îmbunătățirea sistemului de guvernare și dezvoltarea mediului rural

O.S. 1 - Crearea unui mediu de viață sănătos și solidar (OP4)

O.S.2 -Conservarea și protejarea mediului, devenind un județ verde (OP2)

O.S.3 -Dezvoltarea integrată a turismului și culturii la nivel județean (OP1, 2, 3, 4)

O.S.4 Crearea oportunităților de conectare și dezvoltare teritorială la nivel județean (OP3)

O.S.5 -Dezvoltarea inteligentă a județului și valorificarea oportunităților din spațiul rural (OP1, 2, 3, 5)

O.S.6 - Crearea unui cadru european de guvernare și administrare a județului (OP 1, 3, 5)

*OS= Obiectiv Strategic ; OP=Obiectiv al Politicii de Coeziune a UE

Elaborarea conceptului de dezvoltare strategică a plecat de la rezultatele analizei situației existente, cât și de la orientările propuse de diversele abordări strategice europene, naționale și regionale, care creează cadrul pentru dezvoltarea județeană și care au rolul de a stabili modalitatea prin care se poate ajunge la obiectivele propuse. Fiecare obiective de dezvoltare strategică presupune parcurgerea unor direcții de acțiune sectoriale, care pot fi realizate prin acțiuni și măsuri specifice, care condiționează implementarea în condiții optime a strategiei de dezvoltare socio-economică a județului, respectiv atingerea obiectivelor propuse.

Pentru fiecare obiectiv specific, au fost propuse priorități de dezvoltare -> direcții de acțiune -> măsuri/acțiuni specifice, care ulterior vor fi transpuse în proiecte implementate la nivelul județului Sibiu. Pentru formularea priorităților de dezvoltare aferente fiecărui obiectiv specific, s-au avut în vedere nevoile identificate (pentru a putea defini direcții strategice/măsuri care să le adreseze) și potențialul de dezvoltare (pentru a putea valorifica avantajele competitive ale fiecărui domeniu).

Demersul operațional de elaborare a opțiunilor de dezvoltare strategică a avut în vedere crearea unor legături verticale cu obiectivele stabilite la nivel strategic european, national și regional, și orizontale între

obiectivele strategice propuse pe diverse domenii, al căror rol este de a crea contextul unei dezvoltări înregrate și durabile la nivel județean.

Figura nr. 42 Principii promovate de Uniunea Europeană pentru dezvoltarea teritorială:

Figură elaborată de consultant

Figura nr. 43 Corelare obiective strategice pe domenii cu obiectivele de politică propuse de Uniunea Europeană

Figură elaborată de consultant

La nivelul fiecărui domeniu analizat au fost stabilite priorități de dezvoltare pentru următorii 10 ani, plecând de la:

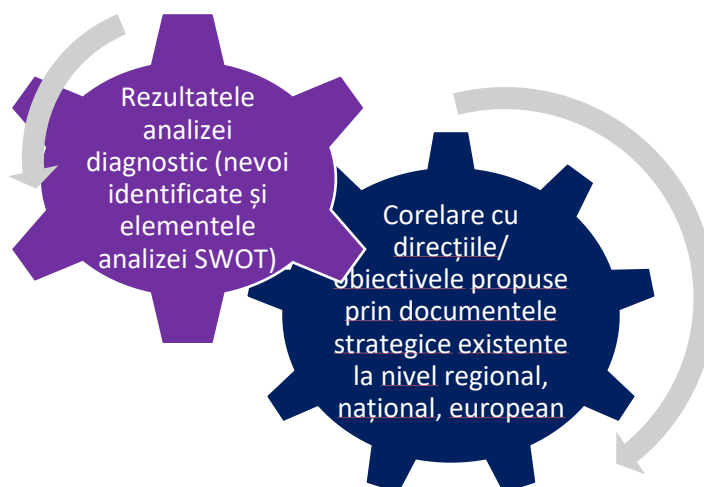
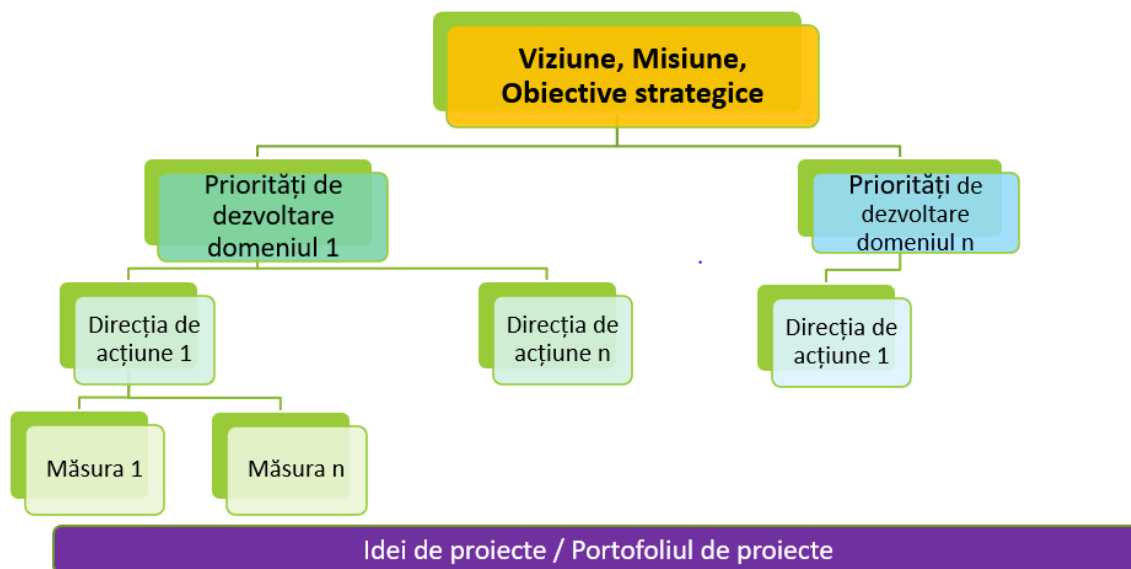

Figura nr. 44 Prezentarea legăturii dintre viziunea strategiei și obiectivele strategice, priorități de dezvoltare, direcții de acțiune și măsuri

Figură elaborată de consultant

Obiectiv Strategic 1 Crearea unui mediu de viață sănătos, solidar și competitiv (OP4)

Crearea unui mediu de viață sănătos și solidar în județul Sibiu este corelat cu obiectivul de politică 4 al politicii de coeziune a UE – O Europă mai incluzivă și rezilientă social – prin care se dorește facilitarea accesului la sistemele de sănătate și social și care îmbunătățește accesul incluziv la servicii de educație și formare profesională. În același timp, Uniunea Europeană propune o integrare socio-economică a comunităților marginalizate, sau a persoanelor defavorizate, prin creșterea accesului la sistemele de protecție socială, precum și creșterea oportunităților de dezvoltare pentru tineret, sau revitalizarea activităților sportive și recreative.

În domeniul sănătății și asistenței sociale, similar situației existente la nivel național, se resimte nevoia îmbunătățirii infrastructurii medicale spitalicești (crearea de nouă infrastructură la standarde europene, reabilitarea și modernizarea construcțiilor vechi, dotarea acestora cu aparatură medicală de actualitate, crearea de unități medicale specializate etc.). În plus, se remarcă nevoia de dezvoltare a serviciilor de tip ambulator și a serviciilor de îngrijiri la domiciliu și a îngrijirilor paliative, precum și a serviciilor medicale și sociale de asistență comunitară, special destinate grupurilor expuse riscului de marginalizare și excluziune socială sau teritorială.

Sistemul de educație și dezvoltare a resurselor umane deține un rol decisiv în dezvoltarea județului Sibiu, ca resursa de bază a dezvoltării economice. Deși pe anumite componente au existat îmbunătățiri semnificative ale sistemului educațional în ultimii ani (precum, creșterea numărului de unități și cadre didactice din învățământul preșcolar, abandon școlar redus, sau performanța sporită a sistemului educațional pre-universitar), există în continuare deficiențe majore înregistrate la nivel de județ. Astfel, între nevoile prioritare de dezvoltare ale sistemului educațional se remarcă necesitatea promovării învățământului profesional și a învățământului dual, îmbunătățirea accesului la servicii educaționale digitale, nevoia de profesionalizare continuă a cadrelor didactice și favorizarea accesului la educație pentru toate categoriile de elevi.

Diferit față de anumite țări sau regiuni occidentale, România nu utilizează sisteme performante de integrare a tinerilor în activități sociale/comunitare sau pe piața muncii. În județul Sibiu, deși tinerii duc o viață socială activă (inclusiv prin apartenența la diferite ONG-uri), nu este înrădăcinată o cultură a voluntariatului și de participare în activități comunitare cu impact local. Mai mult, organizațiile de tineret nu se pot baza pe o comunicare structurată cu autoritățile publice locale, sau finanțare adecvată, ceea ce conduce la o lipsă de implicare și o lipsă a dezvoltării proiectelor pe termen lung. În plus, programele de instruire profesională de calitate sunt insuficiente pentru a satisface cerințele pieței muncii și pentru a favoriza angajarea tinerilor.

În plan sportiv, județul Sibiu s-a remarcat pozitiv prin promovarea și susținerea diferitelor activități sportive sau a competițiilor naționale și internaționale. Cu toate acestea, principala problemă în acest domeniu îl reprezintă slaba dezvoltare a infrastructurii, așadar nevoia de extindere și modernizare a bazelor sportive. Totodată, cunoscându-se beneficiile medicale și sociale ale activităților sportive, promovarea acestora în rândul tuturor cetățenilor ar trebui menținută ca o prioritate pentru viitor.

Pentru o dezvoltare județeană propice, în acord cu normele Uniunii Europene, este imperios necesară asumarea importanței subiectelor și domeniile abordate în cadrul acestui obiectiv strategic. Totodată, dorința de a avea un județ mai social, care să creeze premisele pentru un stil de viață sănătos și solidar, atractiv pentru orice cetățean, necesită o implicare constantă și comună din partea tuturor autorităților locale, cetățenilor și actorilor cheie regionali.

Pentru *Obiectivul Strategic 1 - Crearea unui mediu de viață sănătos, solidar și competitiv (OP4)*, au fost propuse priorități de dezvoltare -> direcții de acțiune -> măsuri/acțiuni specifice prezentate în continuare, împreună cu modul de corelare a priorităților cu nevoile și potențialul de dezvoltare identificate în capitolele anterioare.

Prioritate propusă	Domeniu	Nevoi identificate	Potențial de dezvoltare
Prioritatea 1.1: Creșterea calității serviciilor și infrastructurii medicale	Sănătate	N2.1, N2.3, N2.4, N2.5, N2.8	P2.1, P2.2
Prioritatea 1.2: Îmbunătățirea stării de sănătate a populației prin măsuri preventive	Sănătate	N2.1, N2.2, N2.3, N2.4, N2.5, N2.8, N2.9	P2.1, P2.2
Prioritatea 1.3: Creșterea calității serviciilor și infrastructurii de asistență socială	Asistență socială	N3.2, N3.3, N3.4, N3.5, N3.6, N3.7	P3.1, P3.2
Prioritatea 1.4: Reorganizarea sistemului de servicii sociale, cu accent pe prevenirea instituționalizării și îmbunătățirea protecției instituționalizate	Asistență socială	N3.1, N3.2	P3.1
Prioritatea 1.5: Creșterea calității serviciilor și infrastructurii în domeniul educațional	Educație	N4.1, N4.2, N4.3, N4.6	P4.1
Prioritatea 1.6: Dezvoltarea formelor alternative de educație	Educație	N4.5	P4.2
Prioritatea 1.7: Dezvoltarea unui sistem integrat de acțiuni conexe care să crească nivelul de acces la servicii de educație și instruire	Educație	N4.4	P4.1
Prioritatea 1.8: Creșterea implicării tinerilor în societate/ în viața comunității	Tineret	N9.2	P9.1, P9.2
Prioritatea 1.9: Dezvoltarea rețelei de voluntariat	Tineret	N9.4	P9.1, P9.2
Prioritatea 1.10: Conștientizarea importanței turismului de tineret	Tineret	N9.2	P9.2
Prioritatea 1.11: Creșterea calității și accesibilității infrastructurii sportive	Sport	N10.1, N10.2, N10.4	P10.1, P10.2
Prioritatea 1.12: Creșterea gradului de participare activă a populației, la activități sportive și încurajarea practicării de activități fizice prietenoase cu mediul	Sport	N10.2, N10.3	P10.1, P10.2

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
Prioritatea 1.1: Creșterea calității și infrastructurii medicale	1.1.1. Îmbunătățirea performanței și calității serviciilor medicale spitalicești	N2.1 N2.4 N2.5	P2.1 P2.2	Construcția Spitalului Clinic Județean de Urgență Sibiu
				Dezvoltarea de servicii spitalicești pentru îngrijirea pacienților cu patologie cronică (spital sau secții în spitale)
				Înființarea unui Colectiv de Cercetare Științifică în Neuroștiințe în cadrul Spitalului Clinic de Psihiatrie "Dr. Gheorghe Preda" Sibiu
				Înființarea de centre de îngrijiri paliative (separate de spitale)
				Modernizarea și dotarea unităților de asistență medico-socială existente și înființarea de unități de asistență medico-socială
	1.1.2. Consolidarea serviciilor ambulatorii de specialitate	N2.1 N2.8	P2.1 P1.2	Dezvoltarea a două centre de sănătate mintală în Agnita și Mediaș
				Dezvoltarea de servicii medicale de specialitate în mediul rural (centre medicale, caravane, centre de screening)
				Înființarea de cabinete dentare (stomatologice) în mediul rural, care să încheie contract cu Casa de Asigurări de Sănătate a județului Sibiu
				Dezvoltarea serviciilor medicale balneare și de recuperare în zonele cu potențial balneoclimateric
				Dezvoltarea de locuințe protejate pentru persoanele cu afecțiuni psihice
	1.1.3. Creșterea eficacității și diversificarea serviciilor de asistență medicală primară	N2.1, N2.3, N2.4, N2.5, N2.8	P2.1 P2.2	Creșterea numărului de centre de permanență a medicilor de familie în mediul rural
				Dezvoltarea serviciilor de asistență medicală și socială la domiciliu (îngrijiri medicale la domiciliu, îngrijiri paliative)
Dezvoltarea de așezăminte (locuințe, cămine) medico-sociale în mediul rural pentru persoanele vârstnice, singure, cu venituri scăzute				
Facilitarea înființării de farmacii/ puncte farmaceutice în mediul rural				
1.1.3. Creșterea nivelului de profesionalizare a personalului din domeniul îngrijirilor de sănătate (cursuri în domeniul acordării primului ajutor și a intervențiilor de urgență, în domeniul comunicării, etc.)				
Prioritatea 1.2: Îmbunătățirea stării de sănătate a	1.2.1. Creșterea accesului la asistența	N2.1, N2.3, N2.4, N2.5, N2.8	P2.1 P2.2	Dezvoltarea serviciilor de asistență medicală comunitară în toate unitățile administrativ teritoriale (construirea de Centre comunitare integrate)

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
populației prin măsuri preventive	medicală primară în toate comunitățile			Implicarea Autorităților locale pentru atragerea medicilor de familie tineri, mai ales în mediul rural
	1.2.2. Promovarea unor comportamente sanogene	N2.2	P2.1 P2.2	Construcția de centre de agrement (cu bazine de înot) în zona periurbană și rurală, pentru menținerea sănătății cetățenilor Dezvoltarea de infrastructuri (parcuri) în natură pentru relaxare și menținerea stării de sănătate a populației Realizarea de programe de educație pentru un stil de viață sănătos (programe anti-fumat, alimentație sănătoasă, activitate fizică și sport, etc.)
	1.2.3. Dezvoltarea de servicii preventive integrate	N2.2, N2.5, N2.9	P2.1 P2.2	Dezvoltarea prevenției primare pentru bolile psihice prin oferirea de servicii psihologice (în cadrul cabinetelor medicilor de familie, a centrelor comunitare integrate, a centrelor de sănătate mintală, a UAMS-urilor, etc)
Prioritatea 1.3: Creșterea calității serviciilor și infrastructurii de asistență socială	1.3.1 Creșterea gradului de acoperire a județului cu servicii sociale de calitate	N3.2, N3.3, N3.5, N3.6, N3.7	P3.1 P3.2	Construcția/reabilitarea/extinderea infrastructurii sociale
				Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru persoanele vârstnice
				Dezvoltarea de servicii de zi, centre rezidențiale și centre de recuperare pentru vârstnicii care se confruntă cu riscul marginalizării sociale și singurătății
				Consolidarea serviciilor adresate copiilor (centre terapeutice de zi pentru copiii cu dizabilități/autism din mediul rural și urban, centre pentru copilul cu tulburări de comportament, centre de recuperare psihică pentru copiii cu cerințe educaționale speciale, centre de zi de tip respiro pentru familiile cu copii cu dizabilități etc.)
				Dezvoltarea serviciilor pentru sprijinirea în comunitate a tinerilor care au părăsit sistemul de protecție socială și a copiilor aflați în situații de risc
				Dezvoltarea serviciilor de prevenire și combatere a delincvenței juvenile (ex. Centre pentru delincvența juvenilă)
				Dezvoltarea de servicii de prevenție și sprijin pentru victimele violenței domestice și ale violenței sexuale
				Dezvoltarea de servicii integrate pentru grupurile marginalizate

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
				Sprijinirea economiei sociale și dezvoltarea de întreprinderi sociale Formarea profesională continuă a personalului din domeniul serviciilor sociale Dezvoltarea competențelor de scriere și implementare a proiectelor pentru personalul Serviciilor Publice de Asistență Socială Contractarea de servicii de asistență socială în mediul rural
	1.3.2 Creșterea accesului la locuințe adecvate pentru grupurile vulnerabile	N3.4	P3.1 P3.2	Construcția de locuințe protejate/sociale destinate grupurilor vulnerabile (e.g. tineri care părăsesc sistemul de protecție a copilului, tineri care au părăsit sistemul de detenție, victime ale violenței domestice, persoane evacuate, persoane fără adăpost etc)
	1.3.3 Creșterea gradului de implicare a comunității în viața socială	N3.2	P3.1, P3.2	Stimularea voluntariatului în rândul populației și consolidarea legăturilor intergeneraționale Creșterea comunicării și transparenței cu privire la problemele existente în domeniul social și serviciile sociale disponibile Prevenirea problemelor sociale, prin măsuri educative, de informare și conștientizare (educație pentru părinți, educație financiară, campanii pentru prevenirea traficului de persoane în rândul categoriilor vulnerabile, campanii de informare în legătură cu identificarea de locuri de muncă de către persoanele vulnerabile etc.)
Prioritatea 1.4: Reorganizarea sistemului de servicii sociale, cu accent pe prevenirea instituționalizării și îmbunătățirea protecției instituționalizate	1.4.1 Reorganizarea centrelor de plasament clasice și finalizarea restructurării centrelor pentru adulți	N3.1, N3.2	P3.1	Dezvoltarea măsurilor de protecție alternativă de tip familial (măsuri de plasament familial la asistenți maternali profesioniști, dezvoltarea infrastructurii rezidențiale de tipul caselor de tip familial) Finalizarea procesului de reorganizare și restructurare a centrelor pentru adulți
	1.4.2 Îmbunătățirea accesului persoanelor adulte cu dizabilități la servicii sociale în comunitate	N3.2, N3.6	P3.1, P3.2	Consolidarea serviciilor adresate persoanelor adulte cu dizabilități (centre de respiro, centre de criză, centre de zi, centre de pregătire pentru viața independentă, servicii de intervenție la domiciliu, locuințe protejate pentru persoane cu dizabilități, centre de consiliere și de luare a deciziilor etc.) Realizarea de campanii de informare cu privire la tipurile de servicii în comunitate la care persoanele adulte cu dizabilități pot avea acces
Prioritatea 1.5: Creșterea calității	1.5.1 Dezvoltarea infrastructurii	N4.1, N4.2, N4.3, N4.6	P4.1	Extinderea/dezvoltarea și modernizare infrastructurii de învățământ de la nivelul județului, prin investiții în spații/încăperi special

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
serviciilor și infrastructurii în domeniul educațional	educaționale din învățământul de masă, respectiv din învățământul special, inclusiv prin intervenții în servicii educaționale digitale			amenajate pentru activități didactice specifice, în cămine/internate, în dotări/echipamente, în digitalizarea procesului educațional, etc. Extinderea/dezvoltarea infrastructurii de învățământ special la nivel de județ, prin investiții în dotarea materială a Centrelor Școlare de Educație Incluzivă, respectiv prin înființarea de noi cabinete de asistență psihopedagogică, cabinete logopedice, cabinete de kinezoterapie, săli multisenzoriale, grădinițe etc. Demersuri pentru creșterea numărului de profesori psihologi școlari care să ofere asistență psihologică elevilor, părinților și cadrelor didactice, precum și a numărului de cadre didactice și nedidactice
	1.5.2. Creșterea atractivității ofertei educaționale la nivel de județ	N4.1, N4.2, N4.3, N4.6	P4.1	Continuarea și extinderea efortului de profesionalizare a cadrelor didactice de la nivelul județului, atât din cadrul învățământului de masă, cât și din cadrul învățământului special Corelarea ofertei educaționale cu nevoile de dezvoltare a elevilor și armonizarea cu evoluția pieței muncii Crearea de parteneriate între unitățile de învățământ și mediul economic pentru susținerea tinerilor capabili de performanțe și pregătirea acestora pentru piața muncii
Prioritatea 1.6: Dezvoltarea formelor alternative de educație	1.6.1. Realizarea de acțiuni de sprijin pentru susținerea dezvoltării învățământului dual/profesional și a educației non-formale	N4.5	P4.2	Dezvoltarea infrastructurii educaționale aferente învățământului dual/profesional, respectiv creșterea atractivității acestei forme de învățământ prin acțiuni de conștientizare Dezvoltarea programelor de educație non-formală, reconversie profesională și pe tot parcursul vieții Servicii alternative acordate elevilor: dezvoltare personală și orientarea în carieră, consiliere psiho-pedagogică Dezvoltarea unor campanii/inițiative de educație alternativă în rândul elevilor (în domenii precum educație antreprenorială, financiară, ecologică, dezvoltarea competențelor digitale și utilizarea mijloacelor media, abordarea unor aspecte legate de educație sexuală, sănătate reproductivă și stil de viață sănătos etc.)
				Prioritatea 1.7: Dezvoltarea unui sistem integrat de acțiuni conexe care

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
să crească nivelul de acces la servicii de educație și instruire	1.7.2. Stimularea cuprinderii într-o formă de școlarizare a tuturor elevilor, în special a celor care provin din grupuri marginalizate	N4.4	P4.1	Acțiuni de cuprindere într-o formă de școlarizare și îmbunătățirea condițiilor de educație a tuturor elevilor, inclusiv a celor care provin din grupuri marginalizate Suplimentarea capacității sistemului educativ special pentru a putea răspunde cererii semnificative de astfel de servicii de la nivelul județului
Prioritatea 1.8: Creșterea implicării tinerilor în societate/ în viața comunității	1.8.1 Creșterea numărului de tineri care dețin competențe profesional relevante, care să faciliteze angajarea	N9.2	P9.1 P9.2	Recunoașterea/ Certificarea activităților de voluntariat ca experiență la angajare și pentru acordarea burselor de merit Diversificarea de oportunități de internship plătit, inclusiv la nivelul autorităților publice Educarea tinerilor pentru implicare civică, scrierea de proiecte, mobilitate Încheierea unor protocoale de parteneriat cu AJOFM/ISJ Sibiu/centre/universități/ mediul de afaceri care formează tinerii în vederea angajării Elaborare analize a problemelor de tineret specifică fiecărei microregiuni Crearea cadrului de participare a tinerilor la procesul de luare a deciziilor Îmbunătățirea alfabetizării digitale, concentrându-se pe tinerii proveniți din medii defavorizate Îmbunătățirea comunicării structurate între organizațiile de tineret și autoritățile publice locale sau alți actori cheie locali Înființarea de centre de consiliere vocațională a tinerilor, în special în zona rurală
	1.8.2 Prioritizarea egalității de șanse și tratament	N9.2	P9.1, P9.2	Crearea de centre de resurse juridice pentru tinerii vulnerabili Identificarea nevoilor și competențelor lipsă în rândul tinerilor din mediul rural Sprijinirea activităților care adresează problemele tinerilor cu dizabilități și a celor din medii dezavantajate Crearea de inițiative pentru a inversa participarea scăzută pe piața muncii a femeilor cu copii

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
	1.8.3 Dezvoltarea infrastructurii care să permită acces gratuit tuturor tinerilor la diferite servicii	N9.2	P9.1 P9.2	Întreținerea/modernizarea/dotarea spațiilor din județ/de la nivelul primăriilor pentru asigurarea accesului gratuit al tinerilor la diferite servicii Crearea la nivelul fiecărei localități a unui centru de tineret care să susțină activitățile culturale și de voluntariat și care să centralizeze activitatea de voluntariat, inclusiv angajarea de personal calificat în astfel de centre Crearea unui centru de consiliere pentru tinerii care sunt consumatori de stupefiante și droguri Crearea de locuințe pentru tineri
Prioritatea 1.9: Dezvoltarea rețelei de voluntariat	1.9.1 Facilitarea accesului la informații	N9.4	P9.1 P9.2	Crearea la nivelul Primăriilor a unui Consiliu Consultativ pe Probleme de Tineret (Legea 146 pe Tineret) Crearea și digitalizarea unei baze de date integrată cu voluntarii disponibili și domeniile în care sunt interesați să se implice
	1.9.2 Susținerea rețelei de organizații	N9.4	P9.1 P9.2	Asigurarea sprijinului financiar adecvat pentru organizațiile de/ pentru tineret Crearea de parteneriate public-privat pentru susținerea organizațiilor de tineret
Prioritatea 1.10: Conștientizarea importanței turismului de tineret	1.10.1 Dezvoltarea turismului de tineret	N9.2	P9.2	Lărgirea posibilităților de turism de tineret în zona județului și inițiative în domeniul ecologiei pentru tineri Crearea unui protocol pentru dezvoltarea turismului de tineret prin activitatea centrelor de agrement (care pot juca rolul de hosteluri pentru tineri)
Prioritatea 1.11: Creșterea calității și accesibilității infrastructurii sportive	1.11.1 Dezvoltarea/modernizarea infrastructurii sportive și îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților sportive	N10.1, N10.2, N10.4	P10.1, P10.2	Crearea de noi baze sportive Reabilitarea și modernizarea infrastructurii și bazelor sportive existente Extinderea activității cabinetului de medicină sportivă și îmbunătățirea condițiilor de funcționare a acestuia Sprijinirea sportului de performanță și a participării la competiții județene, naționale și internaționale
Prioritatea 1.12: Creșterea gradului de	1.12.1 Dezvoltarea și promovarea	N10.2, N10.3	P10.1, P10.2	Sprijinirea competițiilor și activităților sportive, în mediul urban și mediul rural, adresate tuturor categoriilor de persoane (inclusiv

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
participare activă a populației, la activități sportive și încurajarea practicării de activități fizice prietenoase cu mediul	activităților sportive, inclusiv în mediul rural			persoane vârstnice, persoane/copii cu dizabilități etc), precum și a activităților de agrement și sportive în natură, prietenoase cu mediul rural Încurajarea practicării sportului în rândul tinerilor/copiilor din mediul rural Crearea de structuri sportive în subordinea primăriilor, în mediul rural și mic urban Atragerea și pregătirea personalului specializat în domeniul sportului Facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități la infrastructura pentru sport, evenimente și activități sportive Acțiuni de informare și conștientizare a autorităților publice locale cu privire la posibilitatea alocării bugetelor pentru Agende Sportive, în vederea dezvoltării asociativității și a structurilor sportive, în mediul rural, precum și cu privire la oportunitățile de finanțare existente Promovarea competițiilor sportive organizate la nivel județean, inclusiv prin crearea unui Calendar al competițiilor sportive Campanii de conștientizare cu privire la beneficiile sportului pentru toți, combaterea sedentarismului și impactul asupra sănătății fizice și mintale și impulsionearea practicării activităților fizice și a sportului la persoanele de vârstă a treia

Obiectiv Strategic 2 Conservarea și protejarea mediului, devenind un județ verde (OP2)

Un județ mai verde reprezintă un județ care promovează eficiența energetică și utilizarea surselor de energie regenerabilă, precum și adaptarea la efectele schimbărilor climatice și care ține cont de conservarea și protejarea tuturor componentelor de mediu. În plus, dezvoltarea infrastructurii verzi în mediul urban reprezintă o prioritate la nivel european pentru reducerea gradului de poluare.

La nivelul județului Sibiu, starea ecologică și calitatea factorilor de mediu se află într-o stare bună. Pe de altă parte, se remarcă insuficiența politicilor specifice de mediu, dotarea inadecvată a instituțiilor responsabile cu măsurarea emisiilor și poluanților, precum și necesitatea de creștere a investițiilor în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării pe aspecte specifice de mediu.

Județul se remarcă prin existența suprafețelor mari ale ariilor naturale protejate de interes național și comunitar, o biodiversitate bogată și aspectele peisagistice recunoscute. Totodată, investițiile realizate pentru amenajarea parcurilor și crearea de spații verzi favorizează condițiile de trai ale cetățenilor. Pentru perioada viitoare se dorește promovarea, menținerea și dezvoltarea tuturor acestor elemente.

Referitor la gestionarea deșeurilor, analiza a reliefat diferite probleme și puncte de îmbunătățire. Se consideră că infrastructura de colectare selectivă a deșeurilor este inadecvat utilizată, remarcându-se totodată că gradul de încredere al populației în astfel de sisteme este extrem de redus. În acest context, valorificarea și reciclarea deșeurilor devine o prioritate pentru viitorul județului, dorindu-se ca investițiile să fie concentrate în proiecte de investiții și de cercetare-dezvoltare-inovare în domeniul economiei circulare, pentru dezvoltarea sistemelor de colectare a deșeurilor și campanii de conștientizare pentru cetățeni.

Similar cu evoluția de la nivel național, deși au fost realizate investiții în creșterea eficienței energetice a clădirilor, acestea trebuie accentuate în perioada imediat următoare. În plus, este recomandată accelerarea obținerii și utilizării energiei din surse regenerabile.

Astfel, prin obiectivul strategic stabilit se urmărește îmbunătățirea condițiilor de mediu (aer, apă, sol) prin reducerea poluării, extinderea spațiilor verzi, gestionarea adecvată a deșeurilor, managementul ariilor naturale protejate, creșterea gradului de utilizare a energiei din surse regenerabile și asigurarea eficienței energetice, precum și încurajarea cercetării/dezvoltării în domeniul mediului.

Pentru *Obiectivul Strategic 2 - Conservarea și protejarea mediului, devenind un județ verde (OP2)*, au fost propuse priorități de dezvoltare -> direcții de acțiune -> măsuri/acțiuni specifice prezentate în continuare, împreună cu modul de corelare a priorităților cu nevoile și potențialul de dezvoltare identificate în capitolele anterioare.

Prioritate propusă	Domeniu	Nevoi identificate	Potențial de dezvoltare
Prioritatea 2.1: Îmbunătățirea condițiilor de mediu (aer, apă, sol)	Mediu	N6.1	-
Prioritatea 2.2: Extinderea spațiilor verzi	Mediu	N6.4	P6.1

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate propusă	Domeniu	Nevoi identificate	Potențial de dezvoltare
Prioritatea 2.3: Gestionarea deșeurilor - tranziția către o economie circulară	Mediu	N6.2	P6.2
Prioritatea 2.4: Managementul conservativ al ariilor naturale protejate	Mediu	N6.3	P6.1
Prioritatea 2.5: Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și asigurarea eficienței energetice	Mediu	N6.5	-
Prioritatea 2.6: Încurajarea cercetării/dezvoltării în domeniul mediului	Mediu	N6.4	-
Prioritatea 2.7: Schimbările climatice	Mediu	N6.7	

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
Prioritatea 2.1: Îmbunătățirea condițiilor de mediu (aer, apă, sol)	2.1.1. Reducerea poluării atmosferice	N6.1	-	Dotarea instituțiilor din domeniul mediului cu echipamente de ultimă generație
				Diversificarea gamei de indicatori și posibilitatea efectuării unor măsurări rapide, în regim portabil, în cazul unor poluări accidentale
				Elaborarea unor analize pentru determinarea zonelor cu depășiri ale emisiilor poluanților atmosferici
				Creșterea numărului de stații automate de monitorizare a calității aerului
				Identificarea arterelor de circulație județene pretabile pentru plantare, inclusiv plantarea de perdele forestiere în lungul drumurilor; Identificarea de terenuri care prin degradare/poluare și-au pierdut capacitatea de producție
				Revizuirea periodică și/sau actualizarea o dată la 5 ani a Planului de Menținere a Calității Aerului (PMCA) în județul Sibiu
				Monitorizarea implementării măsurilor din PMCA
				Încurajarea societăților de transport în vederea reînnoirii parcului auto existent și trecerea la mijloace auto electrice sau hibride
				Elaborarea unui document strategic în domeniul mediului la nivel județean – acțiuni de coordonare în vederea elaborării unui "Green Deal" județean
2.1.2. Reducerea poluării apelor de suprafață	N6.1	-	Colaborarea între instituțiile competente în domeniul gospodăririi apelor din cadrul RA Apele Române – BH Olt și BH Mureș în vederea implementării și /sau actualizării Planurilor de Management bazinale	
			Ecologizarea apelor de suprafață și colaborarea cu instituții din domeniul protecției mediului pentru reducerea poluării	
2.1.3. Reducerea poluării solului și subsolului	N6.1	-	Încurajarea micilor fermieri și producători locali în practicarea agriculturii ecologice prin utilizarea îngrășămintelor naturale în toate stadiile de producție și aplicarea Codului celor mai bune practici în agricultură	
			Încurajarea și sprijinirea autorităților publice locale în promovarea construirii de platforme centralizate pentru colectarea și tratarea gunoiului de grajd provenit din gospodăria	
Prioritatea 2.2: Extinderea spațiilor verzi	2.2.1. Modernizarea parcurilor existente și crearea de noi spații verzi	N6.4	P6.1	Identificarea potențialelor zone pentru crearea de noi spații verzi în vederea conformării la legislația specifică și crearea de noi spații verzi
		N6.2	P6.2	Achiziția de echipamente pentru colectarea separată a deșeurilor reciclabile

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
Prioritatea 2.3: Gestionarea deșeurilor - tranziția către o economie circulară	2.3.1. Creșterea ratei de reciclare a deșeurilor municipale			Construirea de centre de colectare cu aport voluntar și dotare cu echipamente pentru centre pilot de colectare a deșeurilor cu aport voluntar Extinderea/ modernizarea capacităților de sortare a deșeurilor reciclabile: - Modernizarea Stație de transfer Avrig (Zona 2) pentru a asigura o capacitate de transfer de 6.600 tone/an. - Modernizarea Stație de transfer Agnita (Zona 3) pentru a asigura o capacitate de transfer de 5.800 tone/an - Modernizarea Stație de sortare Șura Mică pentru a asigura capacitatea de sortare a deșeurilor reciclabile din zonele 1,2,3 și 5 – upgradare tehnică pentru a asigura o capacitate anuală de sortare de 24.000 tone/an (12.000 tone/an x 2 schimburi). - Stații de transfer, colectare și CAV Cisnădie, Sibiu, Mediaș.
	2.3.2. Reducerea cantității depozitate de deșeuri biodegradabile municipale	N6.2	P6.2	Achiziția de echipamente pentru colectarea separată a biodeșeurilor Construire capacități noi de tratare a biodeșeurilor (de ex. Construire Instalație nouă de Digestie Anaerobă pentru a asigura tratarea biodeșeurilor colectate separat din zonele 1,2,3 și 5 pentru a asigura o capacitate anuală de capacitatea de 47.000 tone/an)
	2.3.3. Depozitarea numai a deșeurilor supuse în prealabil unor operații de tratare	N6.2	P6.2	Construire capacități de tratare a deșeurilor reziduale (de ex. Construire Instalație nouă de Tratare mecanică cu recuperare materială și energetică pentru tratarea deșeurilor reziduale din județul Sibiu (toate zonele) – capacitate anuală 55.000 tone/an. (27.500 tone/an x 2 schimburi)
	2.3.4. Întărirea capacității instituționale a autorităților locale și a ADI ECO Sibiu	N6.2	P6.2	Asigurarea de asistență tehnică în managementul proiectului; delegarea și monitorizarea contractelor de delegare; instruirea personalului; derularea de măsuri de informare și publicitate; suport în implementarea programului de prevenire a generării deșeurilor
Prioritatea 2.4: Managementul conservativ al ariilor naturale protejate	2.4.1. Protejarea și conservarea biodiversității / habitatelor naturale, florei și faunei sălbatice printr-un	N6.3	P6.1	Implementarea și monitorizarea măsurilor din Planurile de management aprobate (inclusiv din Regulamentele de organizare și funcționare existente)
				Elaborarea/actualizarea Planurilor de management pentru ariile naturale protejate care nu îl au sau îl au aprobate de cel puțin 5 ani
				Informarea publicului despre importanța ariilor naturale protejate
				Asigurarea administrării unitare a ariilor naturale protejate prin crearea de parteneriate cu A.N.A.N.P.

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
	management adecvat și eficient			Colaborarea cu autoritățile locale din domeniul protecției mediului (APM, ANANP, Direcția Silvică Sibiu, etc.), autoritățile publice locale și mediul privat (inclusiv ONG-uri) în scopul identificării la nivel județean de noi arii naturale importante sub aspect floristic, faunistic, geologic etc. care pot fi incluse în lista celor protejate
				Sprejinierea turismului durabil și ecoturismului în ariile naturale protejate și zone cu mare potențial de dezvoltare turistică la nivelul județului Sibiu
Prioritatea 2.5: Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și asigurarea eficienței energetice	2.5.1. Utilizarea energiei din surse regenerabile	N6.5	P6.1	Investiții în tehnologii nepoluante / crearea de noi zone industriale care pot atrage investiții în tehnologii verzi
	2.5.2. Asigurarea eficienței energetice	N6.5	P6.1	Implementarea proiectelor de înlocuire a iluminatului public cu becuri de tip LED cu alimentare din surse regenerabile Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă în proiecte de investiții
Prioritatea 2.6: Încurajarea cercetării/ dezvoltării și conștientizarea în domeniul mediului	2.6.1. Sprejinierea cercetării-dezvoltării-inovării în rândul unităților de învățământ liceal/universitar	N.1.4	P6.1	Sprejinierea pentru inovare și promovare de proiecte în domeniul tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice - parteneriate
	2.6.2. Conștientizarea populației în domeniul mediului, cu acțiuni de conștientizare pe toate componentele – deșeuri, uleiuri uzate, risipă alimentară	N6.2	P6.2	Sprejinierea proiectelor de protecție a mediului din județul Sibiu Derularea de campanii de informare, conștientizare a populației și educarea publicului în toate componentele de mediu (de ex gestionarea deșeurilor, colectare separată a deșeurilor, colectare separată a biodeșeurilor și implementării măsurilor de prevenire a generării deșeurilor alimentare, risipa alimentară, economie circulară, eficiență energetică, managementul ariilor protejate, fenomenul schimbărilor climatice și a efectului acestora asupra comunităților, patrimoniului și mediului în ansamblu etc.)
Prioritatea 2.7.	2.7.1. Adaptarea la schimbările climatice și	N6.7		Elaborarea unor studii climatice la nivelul mun. Sibiu și Mediaș pe o perioadă de minim 50 ani; Studii climatice asupra insulelor de căldură urbană pentru mun. Sibiu și Mediaș; Integrarea rezultatelor din studiu/studii în strategia GIS a județului Sibiu;

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
Schimbările climatice	atenuarea efectelor schimbărilor climatice			Elaborare studii de dezvoltare a unor măsuri de planificare urbană verde-albastre pentru două unități de învățământ care servesc scopurilor educaționale și sociale în centre școlare speciale (CSEI nr. 2 Sibiu și CSEI Mediaș);
				Creșterea percepției și a gradului de conștientizare a cetățenilor din cele două municipalități asupra fenomenului schimbărilor climatice și a efectului acestora asupra comunităților, patrimoniului și mediului în ansamblu.
				Elaborarea planului de atenuare și adaptare la efectelor schimbărilor climatice în mun. Mediaș;
				Elaborarea planului de acțiune pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice în mun. Sibiu;
				Elaborarea unui ghid de bune practici și conștientizare privind atenuarea și adaptarea la schimbările climatice a județului Sibiu.
				Implementarea proiectelor care contribuie la adaptarea și atenuarea efectelor schimbărilor climatice prin aplicarea de măsuri verzi-albastre.

Obiectiv Strategic 3 Dezvoltarea integrată a turismului și culturii la nivel județean (OP1, 2, 3, 4)

Turismul constituie, în prezent, un adevărat motor de dezvoltare pentru numeroase economii ale lumii, iar acest aspect poate fi transpus chiar la nivele ierarhice inferioare (nivel regional, zonal și chiar local). Astăzi, industria turistică se confruntă cu o serie de provocări majore, pe de o parte induse de criza economică din 2007-2008, iar pe de alta de criza pandemică din 2020-2021. Turismul s-a dovedit a fi sectorul economic cel mai sensibil în fața efectelor acestor crize structurale (sistemice), iar supraviețuirea sa nu va fi posibilă decât dacă se va reîntoarce la valorile sale tradiționale, un turism verde, un turism bazat pe valorificarea tuturor resurselor turistice naturale și culturale (tangibile și intangibile), de care dispune un teritoriu.

Datorită contextului natural, dar și istoric și cultural, județul Sibiu a fost privilegiat și înzestrat cu astfel de resurse turistice, de la frumusețea peisajelor montane ale Munților Făgăraș, Cindrel și Lotrului și până la bogata istorie, tradiție, porturi și meșteșuguri populare, unele dintre acestea reflectate chiar în gastronomia locală.

Așadar, se poate afirma faptul că județul Sibiu este unul dintre județele țării în care dezvoltarea viitoare a activităților turistice, dată de specificitatea formelor de turism, va trebui să se axeze pe un turism durabil, pe un turism de tip verde, în care ar trebui valorificate toate resursele oferite de natură. Infrastructura, încă deficitară în ceea ce privește domeniul schiabil și traseele turistice pentru drumeție, impune realizarea unor intervenții de modernizare, consolidare și extindere, inclusiv prin îmbunătățirea accesibilității la obiectivele turistice de interes și sporirea conectivității între zonele centrale și cele periferice din județ.

O altă prioritate importantă, subordonată acestui obiectiv strategic, constă în dezvoltarea de oferte turistice verzi, prin promovarea activităților în natură și crearea de oferte alternative sau „de nișă”, cum este turismul tematic. Promovarea turistică ocupă de asemenea un loc important în dezvoltarea județului, motiv pentru care sunt considerate necesare măsuri care să vizeze participarea la târguri naționale și internaționale de profil, organizarea de evenimente pentru creșterea vizibilității zonelor cu potențial turistic și stimularea implicării factorilor locali interesați în dezvoltarea unei strategii comune de promovare a județului, ca destinație turistică.

Diversitatea culturală și etnică, relieful variat, ocupațiile agricole tradiționale, curiozitatea și pasiunea pentru inovare a localnicilor au modelat identitatea gastronomică a județului Sibiu, transformând-o într-o resursă cu potențial turistic deosebit. Dezvoltarea turismului gastronomic are însă nevoie de acțiuni pentru promovarea activă a produselor agro-alimentare locale și valorificarea lor în restaurantele din fiecare micro-regiune a județului Sibiu. De asemenea, sunt necesare acțiuni de sprijinire a fermelor de dimensiuni mici, prin integrarea micilor producători din domeniul gastronomic în lanțurile de producție și comercializare din județ.

În ceea ce privește domeniul cultural, obiectivul strategic 3 cuprinde inițiative dedicate valorificării patrimoniului material și imaterial, dar și măsuri destinate creșterii calității infrastructurii culturale și a serviciilor culturale din județul Sibiu.

Pentru *Obiectivul Strategic 3 - Dezvoltarea integrată a turismului și culturii la nivel județean (OP1, 2, 3, 4)*, au fost propuse priorități de dezvoltare -> direcții de acțiune -> măsuri/acțiuni specifice prezentate în continuare, împreună cu modul de corelare a priorităților cu nevoile și potențialul de dezvoltare identificate în capitolele anterioare.

Prioritate propusă	Domeniu	Nevoi identificate	Potențial de dezvoltare
Prioritatea 3.1. Consolidarea și dezvoltarea infrastructurii turistice	Resurse și infrastructură turistică	N7.1, N7.2	P7.1, P7.2, P7.3
Prioritatea 3.2. Facilitarea dezvoltării de oferte turistice verzi, precum și crearea de oferte alternative și „de nișă”	Resurse și infrastructură turistică	N7.3, N7.5	P7.1, P7.2, P7.4
Prioritatea 3.3. Promovarea județului ca destinație turistică la nivel național și internațional	Resurse și infrastructură turistică	N7.4	P7.3
Prioritatea 3.4. Protecția, valorificarea și promovarea tradițiilor gastronomice.	Gastronomie	N7.6	P7.5
Prioritatea 3.5: Acțiuni sistemice pentru întărirea și consolidarea unui sistem cultural integrat la nivel județean	Cultură	N8.3, N8.4, N8.5, N8.6, N8.7, N8.8, N8.9, N8.12, N8.13	P8.1, P8.3
Prioritatea 3.6: Valorificarea patrimoniului cultural material și imaterial	Cultură	N8.1, N8.2, N8.6, N8.7, N8.10, N8.11, N8.13, N8.14	P8.1, P8.2
Prioritatea 3.7: Inovare în materie de oferte de activități culturale și consolidarea calității, respectiv a diversității acestora	Cultură	N8.2, N8.3,	P8.1, P8.2, P8.3

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
Prioritatea 3.1. Consolidarea și dezvoltarea infrastructurii turistice	3.1.1. Îmbunătățirea infrastructurii turistice existente	N7.1, N7.2	P7.1, P7.2, P7.3	Extinderea/dezvoltarea/îmbunătățirea infrastructurii specifice de drumeție, infrastructurii de ecoturism, infrastructurii de tratament balnear, traseelor turistice pentru drumeție și bicicletă și infrastructurii necesare practicării altor forme de turism în județ
				Modernizarea/dotarea infrastructurii turistice existente
	3.1.2. Creare de noi facilități pentru infrastructura turistică	N7.1, N7.2	P7.1, P7.2, P7.3	Dezvoltarea domeniului schiabil în zonele de profil
				Crearea de centre de vizitare a obiectivelor culturale și naturale
Prioritatea 3.2. Facilitarea dezvoltării de oferte turistice verzi, precum și crearea de oferte alternative și „de nișă”	3.2.1. Dezvoltarea unui turism durabil ”de tip verde”	N7.3, N7.5	P7.1, P7.2, P7.4	Crearea de facilități pentru ecoturism, turism rural, turism de agrement, trasee de echitație, trasee albastre și alte forme de turism
				Dezvoltarea/Diversificarea de oferte turistice de tip verde, albastru, de nișă, tematic etc.
				Reglementarea activității turistice/agrement, inclusiv a accesului cu mijloacelor de transport motorizate în arealele fragile în vederea stopării degradării/poluării mediului natural
	3.2.2. Inovare în materie de oferte de activități turistice	N7.3, N7.5	P7.1, P7.2, P7.4	Valorificarea, promovarea și dezvoltarea agroturismului, a activităților turistice în natură, cicloturismului, evenimentelor legate de drumeții și a altor evenimente de natură și cultură, etc.
				Conștientizarea comunităților locale asupra importanței dezvoltării unui turism ”de tip verde”
				Digitalizarea și inovarea activităților, serviciilor și ofertei turistice
Prioritatea 3.3. Promovarea județului ca destinație turistică la nivel național și internațional	3.3.1. Promovarea turistică și integrarea județului în circuite turistice integrate	N7.4	P7.4	Dezvoltarea agrementului turistic și ca mijloc de transport alternativ (Mocănița de pe Valea Hârtibaciului);
				Campanii de promovare turistică a județului
				Sprijinirea înființării de Start-up-uri și IMM-uri în domeniul tursimului
				Promovarea evenimentelor turistice desfășurate în județ la nivel național și internațional
				Îmbunătățirea cooperării interinstituționale la nivel local, prin aprobarea unei strategii unice și integrate, precum și a unui plan de acțiune privind activitatea turistică și, eventual, o alocare coordonată a resurselor din partea bugetelor locale;
				Dezvoltarea unei strategii comune de promovare a județului ca destinație turistică la nivel național și internațional
				Sistem de monitorizare în timp real a cererii și ofertei turistice (barometru/culegere centralizată a datelor legate de cerere și publicul consumator)

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
Prioritatea 3.4. Protecția, valorificarea și promovarea tradițiilor gastronomice	3.4.1 Realizarea și valorificarea produselor gastronomice și sprijinirea actorilor din domeniul gastronomic	N7.6	P7.5	Promovarea produselor gastronomice locale și valorificarea lor în restaurantele din fiecare micro-regiune
				Valorificarea produselor gastronomice în cadrul unor evenimente culturale
				Facilitarea unui suport tehnic privind ambalarea produselor gastronomice, în mod sustenabil
				Sprijinirea înființării de Start-up-uri și IMM-uri în domeniul gastronomic și sprijinire a micilor ferme din domeniu
				Integrarea micilor producători din domeniul gastronomic în lanțurile de producție și comercializare din județ
	Facilitarea obținerii de autorizații și avize pentru producătorii locali (inclusiv a certificării locului de proveniență a produselor)			
3.4.2. Dezvoltarea unor servicii digitale integrate pentru domeniul gastronomiei	N7.6	P7.5	Digitalizarea ofertei gastronomice (pagini de internet pentru produsele culinare, prezentate în detaliu și structurate pe microzonele turistice din cadrul județului Sibiu, etc.);	
			Digitalizarea în vederea facilitării comercializării serviciilor gastronomice (pagini de internet pentru producătorii locali, pentru locurile de servire și comercializare a produselor gastronomice, dezvoltarea unor oferte de servicii gastronomice digitale, cataloage de produse gastronomice, etc);	
Prioritatea 3.5: Acțiuni sistemice pentru întărirea și consolidarea unui sistem cultural integrat la nivel județean	3.5.1. Dezvoltarea de parteneriate și colaborări care să valorifice și să coreleze oportunitățile culturale existente în județ	N8.3, N8.4, N8.5, N8.6, N8.7, N8.8, N8.9, N8.12, N8.13	P8.1	Promovarea parteneriatelor cu institute și universități locale pentru oferirea de cursuri în domenii culturale, adaptate la cadrul județean, respectiv la nevoile județene
				Îmbunătățirea cooperării interinstituționale la nivel local, prin aprobarea unei strategii unice și integrate, precum și a unui plan de acțiune privind politica culturală și, eventual, o alocare coordonată a resurselor din partea bugetelor locale
				Crearea unei rețele unificate a tuturor punctelor forte culturale ale județului, precum și crearea unui sistem integrat de trasee
				Sistem de monitorizare în timp real a cererii culturale (culegere centralizată a datelor legate de cererea și publicul cultural)
	3.5.2. Creșterea vizibilității acțiunilor	N8.3, N8.4, N8.5, N8.6, N8.7,	P8.1	Acțiuni țintite de promovare a vieții culturale județene pe plan național și internațional
				Promovarea ofertei culturale a orașelor de dimensiuni mai mici și a zonelor rurale ale județului

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
	culturale integrate	N8.8, N8.9, N8.12, N8.13		
	3.5.3 Consolidarea capacității administrative în domeniul cultural	N8.3, N8.4, N8.5, N8.6, N8.7, N8.8, N8.9, N8.12, N8.13	P8.1	Pregătirea personalului și oferirea de asistență pentru accesarea de finanțări nerambursabile în domeniul culturii și patrimoniului Îmbunătățirea nivelului de pregătire a personalului care lucrează în domeniul culturii și patrimoniului Îmbunătățirea nivelului de formare a consumatorilor/audienței
Prioritatea 3.6: Valorificarea patrimoniului cultural material și imaterial	3.6.1. Dezvoltarea acțiunilor de promovare a patrimoniului cultural în mediul urban și rural	N8.1, N8.2, N8.6, N8.7, N8.10, N8.11, N8.13, N8.14	P8.1, P8.2	Investiții pentru consolidarea și extinderea actualelor inițiative de valorificare a patrimoniului cultural imaterial din zonele rurale sau din zonele periferice ale orașelor Investiții privind infrastructura de la nivelul județului, dedicate documentării, protecției, valorificării și promovării patrimoniului cultural al minorităților etnice Reabilitarea și promovarea patrimoniului cultural, prin păstrarea autenticității și a specificului local, inclusiv prin crearea unei infrastructuri care să ofere informații despre trasee și puncte de interes
Prioritatea 3.7: Inovare în materie de oferte de activități culturale și consolidarea calității, respectiv a diversității acestora	3.7.1. Încurajarea diversității ofertei culturale 3.7.2. Digitalizarea și inovarea activităților culturale	N8.2, N8.3 N8.2, N8.3	P8.1, P8.2 P8.1, P8.2	Investiții în infrastructura culturală, cu accent pe infrastructura pentru evenimente mari desfășurate în aer liber Investiții în îmbunătățirea diversității ofertei culturale, printr-o promovare unitară a județului pe plan internațional Adoptarea unui calendar integrat de evenimente la nivel de județ Investiții în elaborarea și implementarea unui plan de relansare a sistemului de biblioteci publice din județ prin înzestrarea bibliotecilor cu volume și prin forme inovatoare și atractive de lectură publică. Sprijin pentru tranziția către forme inovatoare de participare la activități culturale, inclusiv digitalizare, evenimente on-line

Obiectiv Strategic 4 Crearea oportunităților de conectare și dezvoltare teritorială la nivel județean (OP3)

Un județ cu infrastructură modernă, inteligentă, eficientă și conformă cu standardele europene este un județ bine conectat cu toate regiunile României și cu țările din Uniunea Europeană, dezvoltat din punct de vedere economic și cu o calitate a vieții ridicată. Obiectivul se încadrează în Obiectivele de Politică 2 și 3 ale Politicii de Coeziune 2021-2027: O Europă mai verde și O Europă mai conectată.

Județul Sibiu este traversat de Coridorul IV pan-european de transport și este conectat la rețelele de transport TEN-T, beneficiind de o bună conexiune atât cu regiunile țării, cât și cu țările din Uniunea Europeană. Rețeaua de drumuri este bine dezvoltată și asigură legătura tuturor localităților din mediul urban cu cele din mediul rural, dar densitatea rețelei de drumuri publice este sub media națională și cea regională. Drumurile publice, în cea mai mare parte, traversează localități, fapt ce contribuie la blocaje de trafic, mai ales în orele de vârf, accidente, poluare și deteriorarea clădirilor de pe străzile tranzitate de traficul greu, rezultând necesitatea construirii variantelor ocolitoare (centurilor). Deși în ultimii ani au fost modernizate, reparate sau consolidate mai multe drumuri naționale, județene și comunale și podurile aferente, rețeaua de drumuri publice rămâne insuficient dezvoltată și modernizată, nu asigură o suprafață de rulare corespunzătoare pentru desfășurarea unui trafic de călători și de marfă în condiții optime de siguranță și confort. Astfel, este necesară continuarea reabilitării și a modernizării rețelei de drumuri publice, extinderea acesteia pentru creșterea accesibilității, pentru dezvoltarea potențialului socio-economic al localităților din județ, dezvoltarea eco-turismului în zonele rurale, îmbunătățirea accesului la obiectivele turistice, creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, precum și accesul în siguranță al elevilor la infrastructura educațională aflată la mare distanță de locuință și furnizarea operativă a serviciilor publice legate de intervențiile de urgență (incendii, sănătate etc.).

Rețeaua actuală de piste de biciclete este redusă, prin urmare este necesară extinderea și reabilitarea acesteia în vederea reducerii poluării provenite de la traficul auto, îmbunătățirii generale a stării de sănătate a populației și a dezvoltării turismului. Uniunea Europeană își propune în cadrul "Strategiei Europene pentru mobilitatea cu emisii scăzute de gaze de seră" (2016) să reducă cu 60% emisiile rezultate din transport până în anul 2050, față de nivelul din anul 1990, cu ajutorul unui transport inteligent, competitiv, sigur, accesibil și la prețuri abordabile.

Județul Sibiu este conectat la Coridorul IV pan european feroviar și la rețeaua feroviară TEN-T. Reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare aferente rețelei TEN-T, repunerea în funcțiune a liniei de cale ferată Sibiu-Agnita și introducerea trenului metropolitan vor avea efecte benefice importante asupra accesibilității și mobilității persoanelor și a mărfurilor în județul Sibiu și vor contribui la reducerea poluării și la creșterea durabilă a economiei județene. Pactul Ecologic European propune ca 75% din transportul intern de mărfuri efectuat în prezent pe cale rutieră să se efectueze în viitor pe calea ferată și pe căile navigabile interioare. Terminalele intermodale de mărfuri existente nu corespund cerințelor actuale din domeniu, fiind necesară modernizarea și extinderea lor și integrarea într-o rețea intermodală națională.

Aeroportul Internațional Sibiu a fost recent modernizat și a cunoscut o dezvoltare rapidă până la apariția pandemiei SARS-CoV-19, fiind necesară continuarea dezvoltării infrastructurii aeroportuare și a serviciilor conexe, în vederea creșterii numărului de pasageri și a numărului de destinații operate. Transportul de marfă, realizat cu aeronave de tip "all cargo" sau de pasageri, a crescut semnificativ în ultimii ani, fiind necesară construirea unui terminal de tip Cargo în cadrul aeroportului, pentru reducerea timpului de transport a mărfurilor.

Numărul rutelor de transport public județean de persoane a scăzut în ultimii ani și trebuie îmbunătățită calitatea serviciului prin gestionarea corespunzătoare a graficelor de deplasare, reducerea timpilor de așteptare, creșterea eficienței operatorilor locali de transport, modernizarea mijloacelor de transport actuale, digitalizarea sistemelor de trafic, reabilitarea/realizarea stațiilor de transport aferente. O dată cu creșterea transportului ecologic și utilizarea în număr tot mai mare a mijloacelor de transport electrice sau pe bază de biocombustibili sunt necesare investiții semnificative în infrastructuri pentru combustibili alternativi, în special puncte de realimentare sau reîncărcare.

Infrastructura tehnico-edilitară din județul Sibiu a beneficiat în ultimii ani de proiecte de extindere și modernizare, dar este în continuare deficitară, cu consecințe negative asupra calității mediului și a calității vieții locuitorilor. Municipiul Sibiu este singurul care mai dispune de rețea de termoficare, care funcționează sub capacitățile instalate, cu costuri mari, parametri tehnici scăzuți, randamente mici și pierderi ridicate. Sistemul de termoficare în sistem centralizat trebuie modernizat pentru a putea răspunde cerințelor legislative de la nivel european privind limitarea emisiilor de gaze poluante. De asemenea, este necesară extinderea rețelei de energie electrică și dezvoltarea unei rețele inteligente de distribuție a gazelor naturale, în amestec cu hidrogen și alte gaze verzi, pentru racordarea locuințelor neelectrificate și a celor fără acces la rețelele de alimentare cu gaze.

Gradul de acoperire a sistemului de alimentare cu apă și apă uzată a crescut în ultimii ani, dar există în continuare localități fără alimentare cu apă și/sau canalizare, probleme legate de calitatea și cantitatea apei furnizate, conducte de aducțiune și de distribuție vechi și uzate, pierderi de apă în rețea, stații de epurare nefuncționale sau subdimensionate. Pentru toate rețelele tehnico-edilitare este necesară continuarea lucrărilor de extindere și reabilitare, precum și desfășurarea continuă a programelor de modernizare și mentenanță, în vederea reducerii pierderilor, creșterii calității factorilor de mediu și a eficienței energetice.

În ceea ce privește dezvoltarea urbană a județului Sibiu, sunt necesare acțiuni orientate către amenajarea complexă a teritoriului (crearea de parcuri, zone verzi, trotuare, trasee pietonale etc.), dar și intervenții în direcția conservării structurii urbanistice principale, prin reglementarea și controlul mai strict al investițiilor imobiliare, în special în zonele periferice. O condiție prioritară însă, pentru amenajarea armonioasă a teritoriului și care ar trebui abordată cu celeritate de autoritățile competente, rezidă în actualizarea Planului de Amenajare a Teritoriului județului Sibiu și reactualizarea/elaborarea Planurilor Generale de Urbanism (P.U.G.) și a Regulamentelor Locale de Urbanism (R.L.U.) de către fiecare unitate administrativ-teritorială (U.A.T.) din cadrul județului Sibiu.

Intervențiile în domeniul întreținerii clădirilor și fondului construit reprezintă de asemenea o prioritate, având în vedere starea accentuată de degradare a multor clădiri istorice sau tradiționale, care fac parte

din identitatea culturală a locuitorilor. Pentru modernizarea și restaurarea acestui patrimoniu istoric și cultural, se impun măsuri active de întreținere, protecție și valorificare a patrimoniului construit din localitățile cu zone istorice și ansambluri de valoare urbanistică sau arhitecturală.

Pentru *Obiectivul Strategic 4 - Crearea oportunităților de conectare și dezvoltare teritorială la nivel județean (OP3)*, au fost propuse priorități de dezvoltare -> direcții de acțiune -> măsuri/acțiuni specifice prezentate în continuare, împreună cu modul de corelare a priorităților cu nevoile și potențialul de dezvoltare identificate în capitolele anterioare.

Prioritate propusă	Domeniu	Nevoi identificate	Potențial de dezvoltare
Prioritatea 4.1. Creșterea accesibilității și a mobilității județului Sibiu și îmbunătățirea conectivității teritoriale	Infrastructură	N5.1, N5.2, N5.3, N5.4, N5.5, N5.6, N5.7, N5.8, N5.9, N5.10, N5.11	P5.1, P5.2, P5.3
Prioritatea 4.2: Dezvoltarea rețelelor de utilități publice inteligente, durabile și eficiente energetic	Infrastructură	N5.11, N5.12, N5.13, N5.14, N5.15	P5.1, P5.4
Prioritatea 4.3. Definierea unei imagini urbane generale coerente și de calitate la nivelul județului Sibiu	Urbanism	N12.1, N12.2, N12.4	P12.1, P12.2
Prioritatea 4.4. Optimizarea intervențiilor în domeniul întreținerii clădirilor și fondului construit	Urbanism	N12.2, N12.3	P12.1, P12.2

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
Prioritatea 4.1: Creșterea accesibilității și a mobilității județului Sibiu și îmbunătățirea conectivității teritoriale	4.1.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport rutier	N5.1, N5.2, N5.3, N5.4, N5.5	P5.1, P5.2	Construcția / modernizarea variantelor ocolitoare ale localităților pentru devierea tranzitului auto și a traficului greu
				Continuarea programului de construcție a autostrăzilor precum și a infrastructurii adiacente de acces la localitățile din proximitate
				Reabilitarea, modernizarea și întreținerea infrastructurii rutiere de drumuri naționale, județene și comunale care traversează județul (inclusiv a elementelor componente - de exemplu rigole)
				Extinderea rețelei de drumuri județene și comunale în vederea creșterii accesibilității și a mobilității în județ
				Construirea/ modernizarea/ reabilitarea de poduri/pasaje/noduri rutiere pe drumurile naționale, județene și comunale care traversează județul
				Construirea/reabilitarea trotuarelor de pe drumurile publice care tranzitează localități și construirea pasarelelor pietonale
				Implementarea măsurilor de siguranță rutieră/semnalistică rutieră la nivelul cerințelor europene
				Realizarea infrastructurii specifice transportului intermodal de mărfuri (terminale și centre de logistică)
				Construirea/ modernizarea/ reabilitarea pistelor/ traseelor pentru bicicliști și a infrastructurii tehnice aferente (puncte de închiriere, parcări etc.)
				Amenajarea/reabilitarea parcărilor de pe marginea drumurilor publice, realizarea sistemelor park&ride
	Dezvoltarea infrastructurii pentru transportul cu combustibili alternativi (inclusiv electric)			
	Conștientizarea, sensibilizarea și educarea populației în relație cu traficul (educație rutieră, utilizarea transportului alternativ etc.)			
	4.1.2 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport feroviar	N5.6, N5.7	P5.1, P5.3	Reabilitarea/extinderea și exploatarea liniei de cale ferată cu ecartament îngust Sibiu-Agnita-Sighișoara
Reabilitarea și modernizarea infrastructurii feroviare				
Dezvoltarea trenului metropolitan				
			P5.1	Extinderea și dezvoltarea infrastructurii aeroportuare

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
	4.1.3 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii aeroportuare și a serviciilor conexe	N5.9, N5.10		Realizarea unui terminal Cargo în cadrul aeroportului Dezvoltarea serviciilor conexe și complementare activităților aeroportuare
	4.1.4 Dezvoltarea transportului public durabil	N5.8, N5.11	P5.1	Extinderea și modernizarea serviciului public de transport județean Îmbunătățirea stațiilor de transport public existente, inclusiv realizarea de noi stații și terminale intermodale pentru mijloacele de transport în comun
Prioritatea 4.2: Dezvoltarea rețelelor de utilități publice inteligente, durabile și eficiente energetic	4.2.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-ediliare	N5.11, N5.12, N5.13, N5.14, N5.15	P5.1, P5.4	Creșterea eficienței energetice a sistemului centralizat de transport și distribuție a energiei termice
				Extinderea și modernizarea rețelei de alimentare cu energie electrică
				Dezvoltarea iluminatului public performant și eficient energetic
				Dezvoltarea rețelei inteligente de alimentare cu gaze naturale în amestec cu hidrogen și alte gaze verzi
				Extinderea și reabilitarea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare, inclusiv securizarea surselor de apă potabilă
Conștientizarea, sensibilizarea și educarea populației în relație cu gestiunea durabilă a resurselor de apă				
Prioritatea 4.3. Definirea unei imagini urbane generale coerente și de calitate la nivelul județului Sibiu	4.3.1. Conservarea structurii urbanistice principale și a componentelor sale (rețeaua de străzi, parcelarul tradițional)	N12.1, N12.2, N12.4	P12.1, P12.2	Reglementarea strictă și clară a modului de construire și realizare a infrastructurii necesare în zonele periferice/cartierele dormitor ale principalelor localități urbane
				Un control mai mare asupra investițiilor imobiliare și corelarea acestora cu viziunile de dezvoltare integrată/unitară ale localității sau localităților implicate/afectate
	4.3.2. Amenajarea complexă a teritoriului	N12.1, N12.2, N12.4	P12.1, P12.2	Amenajare de parcări, zone verzi (amenajate, după un proiect special, realizat de specialiști, respectiv peisagiști), amenajarea trotuarelor și a traseelor pietonale (în centrele istorice ale localităților, urbane și rurale) Dezvoltarea zonelor și a infrastructurii de agrement (Parc acvatic, bazine, parc de aventuri) Digitalizarea bazei de date și a procedurilor în domeniul dezvoltării și gestionării teritoriale (dezvoltarea de sisteme GIS, e-planning, e-governance, etc.)

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
				Actualizarea Planului de Amenajare a Teritoriului județului Sibiu și Realizarea Planului de Amenajare Teritorială Periurbană și Metropolitană
				Reactualizarea/elaborarea Planurilor Generale de Urbanism (P.U.G.) și a Regulamentelor Locale de Urbanism (R.L.U.) de către fiecare unitate administrativ-teritorială (U.A.T.) din cadrul județului Sibiu
				Realizarea Zonei Metropolitane Sibiu
Prioritatea 4.4. Optimizarea intervențiilor în domeniul întreținerii clădirilor și fondului construit	4.4.1. Întreținerea corespunzătoare a clădirilor și monumentelor istorice	N12.2, N12.3	P12.1, P12.2	Renovarea tuturor clădirilor istorice și conservarea arhitecturii tradiționale, coroborată cu dezvoltare sustenabilă și durabilă
				Implicarea profesioniștilor și specialiștilor din mediul privat și din administrația locală în elaborarea de documentații de urbanism adecvate și conforme cu legislația din domeniu
				Protecția și valorificarea patrimoniului construit din localitățile cu zone istorice și ansambluri de valoare urbanistică sau arhitecturală
	4.4.2. Dezvoltarea adecvată a fondului construit	N12.2, N12.3	P12.1, P12.2	Armonizarea extinderii intravilanului localităților urbane și rurale (din imediata vecinătate a centrelor urbane), cu necesitățile reale ale comunităților locale
				Asigurarea unui cadru coerent și eficient la nivelul întregului județ în ceea ce privește protejarea patrimoniului construit din satele săsești
				Prioritizarea și reglementarea juridică a tuturor terenurilor/priorităților
				Corectarea pe cât posibil a modalităților defectuoase de înlocuire a clădirilor vetuste cu clădiri noi din localitățile urbane (municipii și orașe) și/sau a acțiunilor de restaurare a monumentelor istorice și a unor zone istorice de mai mari dimensiuni

Obiectiv Strategic 5 Dezvoltarea inteligentă a județului și valorificarea oportunităților din spațiul rural (OP1, 2, 3, 5)

Dezvoltarea inteligentă și valorificarea oportunităților din zona rurală a județului Sibiu sunt corelate cu Obiectivele Politicii de Coeziune 1 - O Europă mai competitivă și mai inteligentă, 2 - O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, 3 - O Europă mai conectată prin creșterea mobilității și 5 - O Europă mai aproape de cetățeni.

Mai mult decât atât, obiectivul privind capitalizarea potențialului existent în mediul rural din județul Sibiu este coerent cu orientările noii Politici Agricole Comune (PAC) post 2020. La nivel european, reforma PAC pentru exercițiul financiar 2023-2027 este orientată către o agricultură mai echitabilă, mai verde și bazată într-o mai mare măsură pe creșterea performanței, cu scopul de a oferi un viitor sustenabil fermierilor. În acest sens, noua politică europeană consolidează intervențiile privind protecția mediului și include, totodată, dispoziții menite să asigure un sprijin mai bine direcționat către fermele de dimensiuni mici și tinerii fermieri⁹¹.

Pornind de la prevederile propunerilor de regulamente europene, la nivel național, se așteaptă ca implementarea noii Politici Agricole Comune să genereze rezultate în direcția creșterii productivității și competitivității sectorului agroalimentar, cu un focus mai mare pe cercetare, tehnologie și digitalizare. De asemenea, noua perioadă de programare conturează cadrul pentru intervenții destinate atragerii și susținerii tinerilor agricultori, dar și intervenții menite să faciliteze dezvoltarea afacerilor în mediul rural, promovarea ocupării forței de muncă, creșterea economică, incluziunea socială și dezvoltarea locală în mediul rural, inclusiv bio-economia și silvicultura durabilă⁹².

În pofida potențialului agricol semnificativ, favorizat de prezența solurilor fertile și condițiilor climatice optime pentru cultivarea majorității cerealelor, furajelor, legumelor și plantelor tehnice, județul Sibiu se confruntă cu o reducere constantă a suprafeței agricole cultivate, pe fondul existenței mai multor factori de influență, între care se numără veniturile reduse ale fermierilor, în special a celor care practică o agricultură de subsistență, și rentabilitatea relativ scăzută a activităților agricole, cauzată de volatilitatea prețurilor și accesul dificil pe piețele de profil. Totodată, abandonul terenurilor este determinat și de prezența suprafețelor agricole situate în zone afectate de constrângeri naturale, caracterizate de productivități reduse, în special în zona montană.

Pentru susținerea și capitalizarea potențialului agricol din județ este necesară adoptarea unor măsuri active în direcția dotării fermelor cu utilaje și echipamente moderne, care să contribuie la creșterea randamentelor și a productivității, stimulând tranziția de la agricultura de subsistență la agricultura comercială, orientată către piață și generatoare de venituri. De asemenea, o contribuție cheie la îmbunătățirea competitivității fermelor și creșterea puterii de negociere o are dezvoltarea formelor

⁹¹ Consiliul Uniunii Europene, *Viitorul PAC, Miniștrii agriculturii confirmă acordul referitor la reformă*, [link](#) accesat la 05.08.2021

⁹² Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, *Prezentare Politică Agricolă Comună 2021-2027*, [link](#) accesat la 05.08.2021

asociative. Cooperarea activă între fermieri și realizarea investițiilor colective sunt condiții esențiale pentru facilitarea accesului producătorilor locali autentici la piețele de desfacere și reducerea numărului de intermediari în lanțurile agro-alimentare.

Binecunoscut pentru profilul gastronomic și agricol deosebit, modelat de diversitatea reliefului și de practici ancestrale (ex. transhumanța mare și pendularea munte/zone de șes a turmelor de oi) și cultivarea legumelor și a plantelor aromatice în gospodăria tradițională, județul Sibiu prezintă un potențial deosebit în ceea ce privește furnizarea produselor agro-alimentare autentice, fabricate după rețete tradiționale și care respectă specificul local. Pentru capitalizarea acestui potențial, sunt necesare demersuri care să încurajeze și să sprijine certificarea prin schemele de calitate europene (Denumire de Origine Protejată, Indicație Geografică Protejată, Specialitate Tradițională Garantată) și care să permită recunoașterea produselor agro-alimentare cu caracteristici senzoriale specifice, obținute în județul Sbiu.

Similar tendinței observate la nivel național, zona rurală sibiană se confruntă cu accentuarea fenomenului de îmbătrânire a populației. Declinul demografic prezintă accente mai puternice în zona montană, pe fondul abandonului activităților economice, care a determinat migrația forței de muncă. În special tinerii din zona montană părăsesc treptat și definitiv muntele în căutarea unor condiții de viață mai ușoare și venituri mai mari obținute cu eforturi mai reduse, în mediul urban sau în alte țări. Pentru dimunarea procesului de migrație și menținerea populației tinere în zonele rurale (cu accent pe zona montană), se impun măsuri care să stimuleze antreprenoriatul și dezvoltarea afacerilor în sectoarele agricol și non-agricol (turism, servicii etc.), acesta din urmă având rolul de a sprijini diversificarea ofertei de locuri de muncă pentru populația rurală.

Dezvoltarea economică și accesul la infrastructura de educație, sănătate, transport, sistem de alimentare cu apă și canalizare, accesul la cultură și posibilitățile de agrement reprezintă parametri care asigură calitatea vieții populației din spațiul rural. Deși în ultimii ani s-au înregistrat progrese constante în ceea ce privește conectarea localităților rurale la infrastructura de utilități (alimentare cu apă, gaze, canalizare, iluminat public etc.) și îmbunătățirea infrastructurii sanitare, educaționale și de transport, sunt necesare eforturi suplimentare în direcția extinderii accesului populației la aceste servicii de bază.

Adoptarea conceptului de „Smart village” reprezintă o altă măsură oportună pentru îmbunătățirea vieții locuitorilor și dezvoltarea socio-economică a satelor, prin utilizarea integrată a tehnologiilor digitale în serviciile publice (administrație, sănătate, educație, transport etc.) furnizate comunităților rurale. Scopul este acela de a oferi sătenilor beneficiile unui stil de viață cât mai ridicat și modern, conservând în același timp valorile, tradițiile și obiceiurile comunităților rurale.

Totodată, obiectivul strategic promovează transformarea economică într-un mod inovativ și inteligent și, implicit, conturarea unui climat economic competitiv în contextul unei economii volatile. În primul rând, inovarea în sectorul economic presupune implementarea unor măsuri de revitalizare și sprijinire a sectorului IMM-urilor, dar și al sectoarelor importante de la nivel județean (industria textilă și agricultura), considerându-se că acestea generează plus valoarea și dezvoltă, în mod sinergic, serviciile conexe acestor sectoare.

Pentru *Obiectivul Strategic 5 - Dezvoltarea inteligentă a județului și valorificarea oportunităților din spațiul rural (OP 1, 2, 3, 5)*, au fost propuse priorități de dezvoltare -> direcții de acțiune -> măsuri/acțiuni specifice

prezentate în continuare, împreună cu modul de corelare a priorităților cu nevoile și potențialul de dezvoltare identificate în capitolele anterioare.

Prioritate propusă	Domeniu	Nevoi identificate	Potențial de dezvoltare
Prioritatea 5.1 Creșterea atractivității județului ca destinație de investiții și consolidarea potențialului domeniilor economice specializate	Competitivitate economică	N1.2	P1.2 P1.3
Prioritatea 5.2: Sprijinirea dezvoltării și inovării IMM-urilor în direcția furnizării de produse și servicii cu valoare adăugată mai mare Prioritatea 5.3 Îmbunătățirea infrastructurii de afaceri pentru stimularea ofertei de servicii specializate ; consolidarea rețelelor între actorii mediului de afaceri	Competitivitate economică	N1.1 N1.2 N1.3	P1.1 P1.3
Prioritatea 5.4: Creșterea capacității locale de cercetare și dezvoltare și îmbunătățirea corelării acesteia cu nevoile mediului de afaceri; stimularea transferului tehnologic în toate domeniile.	Cercetare-inovare și specializare inteligentă	N1.4	P1.2
Prioritatea 5.5: Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității economice a sectorului agro-alimentar Prioritatea 5.6. Creșterea atractivității zonei rurale și stabilizarea populației rurale	Agricultură și dezvoltare rurală	N11.1, N11.2	P11.1
Prioritatea 5.7. Creșterea calității vieții în mediul rural și încurajarea diversificării economiei rurale	Agricultură și dezvoltare rurală	N11.3, N11.4	P11.2

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
Prioritatea 5.1: Consolidarea potențialului industrial și de servicii al județului și creșterea atractivității județului ca destinație de investiții	5.1.1. Creșterea competitivității celor mai importante sectoare de servicii și industriale	<i>N1.2</i>	<i>P1.2, P1.3</i>	Sprrijinirea investițiilor pentru creșterea competitivității și dezvoltarea durabilă a întreprinderilor cu profil industrial și de servicii
	5.1.2. Creșterea atractivității județului ca destinație de investiții	<i>N1.2</i>	<i>P1.2, P1.3</i>	Acțiuni de promovare a județului ca destinație de afaceri pentru investitorii străini și autohtoni
Prioritatea 5.2: Sprijinirea inovării și orientării către tehnologiile verzi a IMM-urilor, care să dezvolte produse și servicii cu valoare adăugată mai mare	5.2.1. Creșterea capacității de inovare a sectorului IMM	<i>N1.1, N1.2, N1.3</i>	<i>P1.1, P1.3</i>	Sprrijinirea investițiilor inovatoare ale IMM-urilor către dezvoltarea de servicii și produse cu valoare adăugată mare
				Sprrijinirea investițiilor IMM-urilor în tehnologii verzi
				Sprrijinirea accesului IMM-urilor la servicii avansate pentru competitivitate, internaționalizare, inovație organizațională, marketing, digitalizare.
Prioritatea 5.3: Îmbunătățirea infrastructurii de afaceri pentru stimularea ofertei de servicii specializate; consolidarea rețelelor între actorii mediului de afaceri	5.3.1. Consolidarea parteneriatelor la nivel județean	<i>N1.1, N1.2, N1.3</i>	<i>P1.1, P1.3</i>	Sprrijinirea dezvoltării de clustere și parteneriate în jurul unor activități economice inovative (ex. turism, mediu, industria auto și mecatronică, agricultură, industria aerospațială, TIC, silvicultură și prelucrarea lemnului, industrii creative, etc.)
				Stimularea dezvoltării de colaborări și parteneriate între actorii mediului de afaceri și în special a cooperării între IMM-uri
	5.3.2. Dezvoltarea de infrastructuri de afaceri	<i>N1.1, N1.2, N1.3</i>	<i>P1.1, P1.3</i>	Îmbunătățirea și integrarea guvernantei economiei locale în instituțiile publice locale prin operaționalizarea unui departament care să se ocupe de problemele economice ale județului, de promovarea producătorilor locali, de atragerea investițiilor și de maximizarea programelor start-up etc.
				Îmbunătățirea sistemului de infrastructuri de afaceri în vederea creșterii capacității acestora de a facilita diversificarea, de a înființa și dezvolta întreprinderi mici și de a crea locuri de muncă
Prioritatea 5.4: Creșterea capacității locale de	5.4.1 Sprijinirea și promovarea cercetării,	<i>N1.4</i>	<i>P1.2</i>	Înființarea serviciilor de consiliere pentru micii antreprenori din zonele rurale care desfășoară activități în sectorul non-agricol
				Sprrijinirea proceselor de digitalizare a companiilor (inclusiv trecerea către Industria 4.0)

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
cercetare și dezvoltare și îmbunătățirea corelării acesteia cu nevoile mediului de afaceri; stimularea transferului tehnologic în toate domeniile	dezvoltării, inovării în activitățile economice			Stimularea gradului de inovare și specializare în industrie în vederea dezvoltării de produse cu un grad mai ridicat de complexitate și inovative
				Promovarea oportunităților de finanțare în domeniul inovării și cercetării pentru întreprinderi
				Dezvoltarea structurilor de transfer tehnologic și capacității acestora de a furniza servicii de transfer tehnologic (finanțarea unor rezultate economice la nivelul întreprinderilor, care urmează să fie introduse în scurt timp pe piață)
				Stimularea interacțiunilor între instituțiile academice și de cercetare și mediul de afaceri
Prioritatea 5.5: Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității economice a sectorului agro-alimentar	5.5.1. Stimularea de acțiuni locale care să crească productivitatea și competitivitatea fermierilor din sectorul agroalimentar	N11.1, N11.2	P11.1	Sprrijinirea dotării fermelor cu utilaje și echipamente moderne
				Sprrijinirea creării și dezvoltării formelor asociative ale fermierilor, pentru comercializarea produselor și creșterea puterii de negociere
				Sustținerea dezvoltării lanțurilor agro-alimentare scurte, care să favorizeze accesul producătorilor locali autentici la piețele de desfacere și să reducă, pe cât posibil, numărul de intermediari
				Sprrijinirea promovării și valorificării produselor cu specific local și a certificării acestora prin schemele de calitate europene (Denumire de Origine Protejată, Indicație Geografică Protejată, Specialitate Tradițională Garantată)
				Furnizarea de servicii de formare și consiliere pentru creșterea competitivității și productivității fermelor
Prioritatea 5.6. Creșterea atractivității zonei rurale și stabilizarea populației rurale	5.6.1. Dezvoltarea de acțiuni de promovare a oportunităților oferite la nivel local, care să contribuie la reducerea fenomenului de migrație și menținerea populației tinere în zonele rurale (cu accent pe zona montană)	N11.1, N11.2	P11.1	Inițierea și dezvoltarea programelor de sprijin dedicate tinerilor antreprenori, în vederea diversificării tipologiilor de locuri de muncă în zonele rurale
				Modernizarea și extinderea infrastructurii specifice turismului montan și creșterii calității serviciilor turistice

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
Prioritatea 5.7. Creșterea calității vieții în mediul rural și încurajarea diversificării economiei rurale	5.7.1. Acțiuni țintite de promovare a atractivității spațiului rural prin renovarea și dezvoltarea integrată a satelor	N11.3, N11.4	P11.2	Îmbunătățirea accesului populației din mediul rural la utilități, servicii educaționale și medicale
				Adoptarea conceptului de „Smart village”, prin utilizarea extinsă a tehnologiilor digitale inovatoare în serviciile publice (administrație, sănătate, educație, transport etc.) furnizate comunităților rurale
				Dezvoltarea economiei circulare
	5.7.2. Dezvoltarea afacerilor și creșterea oportunităților de locuri de muncă pentru diversificarea economiei locale	N11.3, N11.4	P11.2	Sprrijinirea diversificării/extinderii activităților desfășurate de fermierii și întreprinzătorii locali (ex. activități de producție, activități meșteșugărești, activități turistice, servicii etc.)
				Organizarea de cursuri pentru șomerii și reorientarea profesională a forței de muncă, cu accent pe valorificarea potențialului local, digitalizare și tehnologii inovative.

Obiectiv Strategic 6 Crearea unui cadru european de guvernare și administrare a județului (OP 1, 3, 5)

Obiectivul strategic privind crearea unui cadru european de guvernare și administrare a județului Sibiu se aliniază obiectivelor naționale, fiind coerent cu preocupările și eforturile pe care programele de guvernare ale ultimilor ani le-au investit în direcția reformării statului și administrației, prin creșterea performanței sectorului public, prioritizarea intereselor cetățeanului și creșterea încrederii acestuia în instituțiile statului.

Valorificarea și dezvoltarea capitalului uman, atât din perspectiva dimensiunii, cât și a competențelor, reprezintă un pas esențial pentru dezvoltarea administrației publice. În acest sens, la nivelul Consiliului Județean Sibiu, au fost desfășurate, pe parcursul ultimilor ani, mai multe activități de formare având ca obiectiv pregătirea și dezvoltarea resurselor umane (pe diverse tematici de interes precum implementarea codului administrativ, prevenirea corupției în instituțiile publice, achiziții publice, drept și legislație comunitară etc.). Cercetările sociologice realizate în rândul cetățenilor au evidențiat, de altfel, un grad ridicat de satisfacție în legătură cu pregătirea și profesionalismul funcționarilor publici din cadrul Consiliului Județean Sibiu, dar și în legătură cu accesibilitatea canalelor de comunicare puse la dispoziția publicului larg de această instituție. Cu toate acestea, rezultatele anchetei indică necesitatea îmbunătățirii procedurilor de lucru cu cetățenii, în sensul debirocratizării și optimizării timpilor de răspuns. Primii pași în direcția obținerii acestui deziderat au fost realizați pe parcursul ultimilor ani, Consiliul Județean Sibiu implementând mai multe proiecte cu rol în creșterea performanței și îmbunătățirea capacității administrative, prin stimularea integrității și prevenirea corupției, optimizarea proceselor orientate către beneficiari și dezvoltarea unor soluții de simplificare în relația cu cetățenii.

La nivelul local, nevoile privind îmbunătățirea competențelor angajaților și creșterea calității serviciilor administrative furnizate cetățenilor sunt mai accentuate. Principalele dificultăți sunt reprezentate de procedurile birocratice, nivelul redus al digitalizării în relația cu cetățenii și lipsa inițiativelor de atragere a investițiilor, pe fondul lipsei de personal pregătit și competent.

În acest context, prioritățile pentru dezvoltarea sistemului de guvernare și administrație a județului Sibiu vizează, în primul rând, îmbunătățirea competențelor și cunoștințelor resurselor umane din administrația locală, creșterea motivației acestora și a atractivității locurilor de muncă, prin programe de instruire adaptate și organizarea de schimburi de experiență și bune practici cu alte autorități publice locale (din țară sau din străinătate). De asemenea, sunt necesare eforturi substanțiale în direcția îmbunătățirii procedurilor de lucru în cadrul autorităților publice, pentru creșterea nivelului de transparență, eficacitate și eficiență, maximizând procesul către o administrație digitală. Digitalizarea procedurilor aduce cu sine un nivel sporit de eficiență și transparență și ar trebui să fie unul dintre pilonii de dezvoltare ai modalităților de lucru cu cetățenii și restul instituțiilor.

Nu în ultimul rând, obiectivul privind îmbunătățirea cadrului de guvernare va fi atins prin creșterea capacității strategice a administrațiilor publice și a capacității acestora de a crea rețele și de a face schimb de cunoștințe și resurse în beneficiul teritoriului și al cetățenilor.

Pentru *Obiectiv Strategic 6 - Crearea unui cadru european de guvernanză și administrare a județului (OP 1, 3, 5)*, au fost propuse priorități de dezvoltare -> direcții de acțiune -> măsuri/acțiuni specifice prezentate în continuare, împreună cu modul de corelare a priorităților cu nevoile și potențialul de dezvoltare identificate în capitolele anterioare.

Prioritate propusă	Domeniu	Nevoi identificate	Potențial de dezvoltare
Prioritatea 6.1: Îmbunătățirea competențelor și cunoștințelor resurselor umane din administrația locală, creșterea motivației acestora și a atractivității locurilor de muncă	Resurse Umane și Dezvoltare Comunitară	N13.1, N13.2, N13.3, N13.4, N13.5, N13.6	P13.1, P13.2
Prioritatea 6.2: Îmbunătățirea procedurilor și organizării în cadrul APL în vederea creșterii nivelului de transparență, eficacitate și eficiență, maximizând procesul către o administrație digitală	Resurse Umane și Dezvoltare Comunitară	N13.1, N13.2, N13.3, N13.4, N13.5, N13.6, N13.7, N13.8	P13.1, P13.2
Prioritatea 6.3: Creșterea capacității strategice a administrațiilor publice și îmbunătățirea capacității acestora de a crea rețele și de a face schimb de cunoștințe și resurse în beneficiul teritoriului și al cetățenilor	Resurse Umane și Dezvoltare Comunitară	N13.1, N13.2, N13.3, N13.4, N13.5, N13.6, N13.7, N13.8	P13.1, P13.2

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
Prioritatea 6.1: Îmbunătățirea competențelor și cunoștințelor resurselor umane din administrația locală, creșterea motivației acestora și a atractivității locurilor de muncă	6.1.1. Dezvoltarea abilităților resurselor umane prin activități de instruire	N13.1, N13.2, N13.3, N13.4, N13.5, N13.6	P13.2	Îmbunătățirea capacității de planificare și management strategic în rândul resurselor umane din administrația publică Programe de instruire pentru personalul administrativ local în domenii precum scriere și management de proiect, precum și accesare de fonduri nerambursabile Îmbunătățirea nivelului de pregătire/competențe și evaluarea personalului angajat în administrația publică locală (cu responsabilități în diferite domenii de interes) Dezvoltarea abilităților de bună guvernare și leadership a funcționarilor publici, în vederea creșterii absorbției fondurilor
	6.1.2. Sprijinirea transferului de experiențe în cadrul APL	N13.1, N13.2, N13.3, N13.4, N13.5, N13.6	P13.1, P13.2	Organizarea de schimburi de experiență și bune practici cu autorități publice locale din alte state membre (sau din alte localități din România sau din județ)
Prioritatea 6.2: Îmbunătățirea procedurilor și organizării în cadrul APL în vederea creșterii nivelului de transparență, eficacitate și eficiență, maximizând procesul către o administrație digitală	6.2.1. Consolidarea capacității administrative a APL-urilor în vederea asigurării unei dezvoltări integrate a județului	N13.1, N13.2, N13.3, N13.4, N13.5, N13.6, N13.7, N13.8	P13.1, P13.2	Dezvoltarea capacității instituționale, a eficienței și eficacității în administrația publică
				Acțiuni de îmbunătățire a gradului de transparență în administrația publică Creșterea accesului APL la tehnologiile informației și comunicării, a utilizării și a calității acestora Implementarea de soluții inovatoare la nivelul administrațiilor publice din județ Implementarea unor soluții de tip e-guvernare Investiții în procesul de digitalizare a administrației publice pentru facilitarea interacțiunii dintre agenții economici/cetățeni și administrația județeană/infrastructura specifică digitalizării Creșterea numărului de servicii furnizate pentru cetățeni și mediul de afaceri, în vederea îmbunătățirii gradului de cooperare dintre aceștia
Prioritatea 6.3: Creșterea capacității strategice a administrațiilor publice și îmbunătățirea	6.3.1. Întărirea relațiilor de cooperare inter și intra județeană	N13.1, N13.2, N13.3, N13.4,	P13.1, P13.2	Promovarea implicării actorilor relevanți și locuitorilor în procesul de luare a deciziilor la nivel local Dezvoltarea de parteneriate pentru îmbunătățirea cooperării între administrația publică și mediul de afaceri

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Corelare nevoi	Corelare potențial	Măsură/ Acțiune
capacității acestora de a crea rețele și de a face schimb de cunoștințe și resurse în beneficiul teritoriului și al cetățenilor		N13.5, N13.6, N13.7, N13.8		Susținerea parteneriatelor cu mediul de afaceri, universități și centre de cercetare-inovare-specializare inteligentă
				Susținerea cooperării în cadrul structurilor partenoriale existente (ADI, GAL)
				Dezvoltarea de strategii și identificarea de proiecte comune
				Organizarea de cursuri de perfecționare pentru personalul cu competențe în domeniul cooperării

5.4 Portofoliul de proiecte prioritare ale județului

În accepțiunea Comisiei Europene, un proiect reprezintă o succesiune logică de activități coordonate și controlate, de natură diferită, realizată într-o manieră organizată metodic și progresiv, având constrângeri de timp, resurse și cost, destinat obținerii de noi rezultate, necesare pentru îndeplinirea unor obiective clar definite.

Portofoliul de proiecte al strategiei de dezvoltare socio-economică a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 reunește atât propuneri de intervenții aflate într-un stadiu mai avansat de pregătire (elaborare de analize, documentații tehnice, pregătirea unei cereri de finanțare etc.), cât și idei de proiecte aflate într-un stadiu relativ incipient, care vor intra în etapa de pregătire propriu-zisă după aprobarea documentului strategic. Aceste proiecte contribuie la realizarea priorităților și măsurilor incluse în strategie, prin intermediul cărora se pot rezolva nevoile identificate la nivel județean. În ceea ce privește procesul de colectare, propunerile de proiecte au fost obținute pe două căi: i) direct, prin adresele transmise de consultant către actorii cheie de la nivel județean și ii) indirect, fiind preluate din strategiile de dezvoltare ale administrației locale, la indicațiile primite din partea unor UAT-uri din județul Sibiu.

Totodată, portofoliul cuprinde atât proiecte sectoriale, cât și proiecte integrate de intervenție, care acoperă toate domeniile vizate de strategie și întreg teritoriul județului, în aceasta regăsindu-se atât intervenții de tip "hard" (proiecte de infrastructură de transport, utilități publice etc.), cât și "soft" (proiecte privind sprijinirea comunităților defavorizate, dezvoltarea capacității administrative, încurajarea parteneriatelor etc.). De asemenea, proiectele care au fost incluse în cadrul portofoliului dezvoltat în contextul strategiei de dezvoltare socio-economică a județului Sibiu au fost propuse de diferiți actori din județ (Consiliul Județean, instituții subordonate acestuia și direcții deconcentrate, UAT-uri din județ, asociații și organizații, etc.). Coerența internă a documentului s-a asigurat prin corelarea portofoliului de proiecte cu obiectivele strategice identificate pentru dezvoltarea județului.

Facem precizarea că lista proiectelor prezentate în anexa nr. 1 (Portofoliul de proiecte) nu are caracter exhaustiv și poate fi actualizată și integrată cu proiecte suplimentare pe parcursul perioadei de implementare a strategiei, existând totodată posibilitatea ca aceasta să fie supusă actualizărilor impuse de eventualele modificări ale contextului socio-economic de la nivel județean, de reprioritizarea intervențiilor și direcțiilor de acțiune sau de apariția unor oportunități de finanțare suplimentare.

Ierarhizarea proiectelor

Ierarhizarea unui portofoliu de proiecte este o sarcină complexă, care ar trebui să reflecte gradul în care proiectele sunt conforme cu prioritățile stabilite în strategie, dar și maturitatea acestora și capacitatea lor de a atrage pe teritoriul județului surse externe suplimentare de finanțare.

Doar pentru acele proiecte din portofoliu asupra cărora autoritatea de planificare (Consiliul Județean Sibiu) are un control sau influență directă, a fost adoptată o evaluare multicriterială pentru a obține o ierarhizare clară care să susțină alegerile viitoare ale acestuia în ceea ce privește investițiile și resursele dedicate. Din această perspectivă, au fost propuse următoarele criterii:

- Nivelul de corelare al proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse în cadrul Strategiei de dezvoltare socio-economică a județului Sibiu;
- Gradul de maturitate al proiectelor, fiind considerate prioritare proiectele care se află într-un stadiu avansat de pregătire, urmate de proiectele care au trecut deja prin etapele premergătoare de pregătire (elaborarea de documentații tehnice, pregătirea unei cereri de finanțare etc.);
- Posibilitatea de identificare a unor surse de finanțare disponibile la nivel european sau național, dovedind capacitatea proiectului de atragere a resurselor externe suplimentare pe teritoriul județului;
- Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor, înțeles ca reprezentând capacitatea proiectelor de a se adresa întregului teritoriu/întregii populații a județului.

Criteriile prezentate anterior au rolul de clasifica numărul extins de proiecte propus în categorii de importanță. Facem precizarea că aplicarea acestor criterii nu are rolul de a exclude ideile de proiecte care au fost transmise și care oricum se regăsesc în cadrul anexei care cuprinde portofoliul de proiecte al strategiei, ci își propune să identifice acele intervenții strategice care sunt relevante pentru acoperirea nevoilor sectoriale identificate la nivelul județului, care au identificate surse de finanțare și care se adresează unui teritoriu/grup țintă extins din județ.

În termeni operaționali, criteriile se aplică conform tabelului de mai jos:

Criteriu	Modalitatea de îndeplinire	Modalitatea de evaluare a criteriului
Nivelul de corelare al proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse în cadrul strategiei	Un proiect trebuie să susțină strategia prin demonstrarea contribuției directe la implementarea acesteia, cel puțin la nivel de prioritate. Proiectele care își dovedesc coerența chiar și la un nivel mai concret (direcții de acțiune sau măsuri) vor primi un nivel mai ridicat de corelare. Proiectele care nu pot demonstra coerența cu strategia nici măcar la nivel de prioritate nu vor fi incluse în portofoliul de proiecte.	Proiectele care sunt corelate cu o măsură specifică prevăzută într-o prioritate de dezvoltare a strategiei vor obține calificativul „RIDICAT”. Proiectele care nu sunt în concordanță directă cu nicio măsură, dar care sunt corelate cu o direcție de acțiune vor fi considerate având un nivel „MEDIU” de corelare. Proiectele care nu sunt conforme cu nicio direcție de acțiune dar sunt conforme cu una dintre prioritățile Strategiei vor fi considerate având un grad „SCĂZUT” de corelare.
Gradul de maturitate al proiectelor	Sunt considerate prioritare proiectele care se află deja în implementare sau se află într-un stadiu avansat de pregătire, urmate de proiectele care au trecut deja prin etapele premergătoare de pregătire (elaborarea studiului de fezabilitate etc.).	Se va acorda calificativul „RIDICAT” pentru proiectele în implementare sau în faza avansată de proiectare (proiect tehnic). Calificativul „MEDIU” se va acorda pentru proiectele care se află în etapele premergătoare de pregătire, iar calificativul

Criteria	Modalitatea de îndeplinire	Modalitatea de evaluare a criteriului
		„SCĂZUT” pentru intervențiile care se află în stadiu de idee de proiect sau pentru care nu există informații relevante despre stadiul de implementare.
Posibilitatea de identificare a unor surse de finanțare disponibile din programele europene aferente perioadei de programare 2021-2027, din bugetul de stat sau din bugetele locale, care să permită materializarea ideilor în intervenții concrete	Sunt considerate prioritare proiectele pentru care instituția care le-a propus a identificat una sau mai multe surse de finanțare disponibile.	Se va completa sursa de finanțare propusă pentru sprijinirea proiectului. Proiectele care au identificat cel puțin două surse posibile de finanțare vor fi considerate ca având un nivel „RIDICAT”; proiectele cu o sursă de finanțare identificată vor obține calificativul „MEDIU”. Toate celelalte proiecte vor fi considerate ca având nivelul „SCĂZUT” pentru acest criteriu.
Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor	Sunt considerate prioritare proiectele care se adresează întregului teritoriu/întregii populații a județului, urmate de cele care acoperă o parte relevantă a teritoriului/populației județului.	Proiectele care se adresează întregului teritoriu sau întregii populații a județului vor fi considerate având un caracter strategic „RIDICAT”. Cele care acoperă o parte relevantă a județului vor avea un nivel „MEDIU” pentru acest criteriu. Toate celelalte vor fi considerate ca având un caracter strategic „SCĂZUT”.

În continuare este prezentată o ierarhizare a proiectelor în funcție de criteriile prezentate anterior, ținându-se cont de următoarele aspecte:

- Doar proiectele propuse de CJ Sibiu sau de instituțiile din subordine sunt luate în considerare în cadrul acestui exercițiu. Toate celelalte proiecte din portofoliu vor fi considerate ca având același grad de prioritarizare. Fiecare instituție sau subiect din județ care a propus mai multe proiecte în portofoliu poate aplica criteriile propuse mai sus – sau altele, considerate mai relevante la nivel individual – și să transmită o prioritarizare internă, care poate fi integrată ca atare în portofoliu.
- Pentru fiecare criteriu la care proiectul obține nivelul „RIDICAT” se vor acorda 3 puncte; pentru fiecare nivel „MEDIU” se vor obține 2 puncte, iar pentru fiecare nivel „SCĂZUT” obținut se va acorda 1 punct;
 - Sunt considerate proiecte cu un grad general ridicat de prioritarizare acele proiecte care vor obține cel puțin 10 puncte în total. Acestea sunt marcate cu culoarea verde în fiecare din listele de mai jos.

- Sunt considerate proiecte cu un grad mediu de prioritizare acele proiecte care vor obține un scor între 8 și 9 puncte. Acestea sunt marcate cu culoarea portocaliu în fiecare din listele de mai jos.
- Restul proiectelor propuse vor fi considerate ca având un grad de prioritate „SCĂZUT”, însă trebuie menționat faptul că și acestea reprezintă proiecte relevante la nivel județean, care acoperă nevoi specifice din teritoriu și care vor contribui la atingerea obiectivelor și a viziunii propuse pe termen lung la nivelul județului Sibiu.

Facem precizarea că prioritizarea proiectelor din tabelul următorul este realizată prin prezentarea doar a gradului de prioritate, conform aspectelor detaliate anterior și a metodologiei propuse, în baza punctajelor acordate de Consultant pentru proiectele propuse de CJ Sibiu sau de instituțiile din subordine. De asemenea, prioritizarea s-a realizat la nivel de obiective specifice, având în vedere diversitatea și specificitățile proiectelor, fiind aplicată aceeași metodologie de ierarhizare pentru fiecare obiectiv.

Se recomandă ca o actualizare a punctajului și a prioritizării proiectelor să fie realizată de către Consiliul Județean în funcție de evoluția contextului socio-economic de la nivel județean, de evoluția stadiului de implementare a proiectelor sau de apariția unor oportunități de finanțare suplimentare. O astfel de reprioritare poate fi avută în vedere odată cu fiecare exercițiu anual de monitorizare/raportare a Strategiei de dezvoltare socio-economică a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 (a se vedea capitolul 6.5 - Monitorizarea și evaluarea strategiei).

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Tabel nr. 17 Lista proiectelor prioritare ale Consiliului Județean Sibiu și ale instituțiilor subordonate pentru perioada 2021-2030, realizate în baza fișelor de proiect transmise

Nr. crt.	Titlul proiectului	Sursa ideii de proiect (Beneficiar/Parteneri)	Asigurarea corelării proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse	Gradul de maturitate al proiectelor	Surse de finanțare identificate	Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor	Grad general de prioritarizare
Infrastructura de transport							
1.	Varianta ocolitoare Sibiu	Consiliul Județean Sibiu / (C.N.A.I.R.)	RIDICAT (Măsura: Construcția / modernizarea variantelor ocolitoare ale localităților pentru devierea tranzitului auto și a traficului greu)	Ridicat (SF realizat și receptionat)	Ridicat: Bugetul de stat/POT/POIM	Ridicat: toată populația județului	Ridicat
2.	„Reabilitare și modernizare DJ 106E: int. DN1- Cristian - Orlat - Săliște - Tilișca- Jina - lim. jud. Alba”	Consiliul Județean Sibiu, UAT ale comunelor: Cristian, Orlat, Săliște, Tilișca, Poiana Sibiului, Jina	RIDICAT (Măsura: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere de drumuri naționale, județene și comunale care traversează județul)	Ridicat (Documentația tehnică la faza DALI elaborată)	Ridicat: POR	Mediu: parte relevantă din teritoriu	Ridicat
3.	Modernizare traseu DJ 106A – Sibiu – Păltiniș – Șanta – DJ 106N – Cabana Gâtul Berbecului – DJ 106P – DJ 105G – Râul Sadului – Tălmăciu – Avrig – DN 1 (Brad) – DJ 104F – Săcădate – Glâmboc – Nou Român – int. DJ 105D - Tronson I - DJ 106A Sibiu - Paltinis – Santa - Tronson II - DJ 106N Paltinis - intersecție DJ106P – Sadurel - Tronson III - DJ 105G Sadurel - Rau Sadului – Sadu - Tronson IV - DJ 105G Sadu - Talmăciu – Avrig - Tronson V - DJ 104F Bradu (DN1) - Sacadate - Glamboaca - Colun - Nou Roman - intersecție DJ 105D.	Consiliul Județean Sibiu / UAT Rasinari, Raul Sadului, Sadu, Talmăciu, Racovita, Avrig, Porumbacu, Carta, Arpasu	RIDICAT (Măsura: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere de drumuri naționale, județene și comunale care traversează județul)	Ridicat (Achiziția serviciilor de proiectare faza SF/PT în derulare, etapa de evaluare a ofertelor)	Ridicat: Programul Anghel Saligny	Mediu: parte relevantă din teritoriu	Ridicat
4.	Transport verde prin realizarea unei infrastructuri de piste de biciclete pentru asigurarea conectivității și dezvoltării turismului	Consiliul Județean Sibiu/ UAT-urile pe raza cărora sunt amplasate căile de transport	RIDICAT (Măsura: Dezvoltarea cicloturismului: crearea unor trasee turistice de bicicletă-linie verde-care să conecteze satele turistice și microregunile din județ Măsura: Construirea/ modernizarea/ reabilitarea pistelor/ traseelor pentru bicicliști și a	Mediu (Documentația de fezabilitate și etapa inițială de notă conceptuală și temă de proiectare)	Ridicat: PNRR	Mediu: parte relevantă din teritoriu	Ridicat

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Nr. crt.	Titlul proiectului	Sursa ideii de proiect (Beneficiar/Parteneri)	Asigurarea corelării proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse	Gradul de maturitate al proiectelor	Surse de finanțare identificate	Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor	Grad general de priorizare
			infrastructurii tehnice aferente (puncte de închiriere, parcări etc.)				
5.	Terminal Cargo Aeroport Sibiu, inclusiv amenajare nod infrastructură de transport	RA Aeroportul Sibiu/ Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Realizarea unui terminal Cargo în cadrul aeroportului)	SCĂZUT (idee de proiect)	Mediu: Fonduri proprii	Ridicat: toată populația județului	Mediu
6.	Amenajarea pe DJ-uri a unor stații de încărcare autovehicule electrice	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Dezvoltarea infrastructurii pentru transportul cu combustibili alternativi (inclusiv electric))	Redus (Idee de proiect)	Mediu: PODD	Ridicat: tot teritoriul județului	Mediu
7.	Modernizarea drumului județean DJ 106G, de la km 12+511 până la km 31+604, traseu inters.DN1-Miercurea Sibiului-Apoldu de jos (DC72)-Ludoș-Gusu-inters. DJ107B și relocarea utilităților	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere de drumuri naționale, județene și comunale care traversează județul)	Ridicat (În procedura de licitație DALI)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din teritoriu	Mediu
8.	Reabilitarea drumului județean DJ141C, lim. Jud. Alba – Broșteni – Bogatu Român – int. DJ107B	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere de drumuri naționale, județene și comunale care traversează județul)	Ridicat (AC obținută, deus spre finanțare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din teritoriu	Mediu
9.	Reabilitare pod pe DJ 105H Arpașu de Sus km 5+382	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Construirea/ modernizarea/ reabilitarea de poduri/pasaje/noduri rutiere pe drumurile naționale, județene și comunale care traversează județul)	Ridicat (DALI recepționat)	Mediu: PNRR	Scăzut: impact local	Mediu
10.	PT + Execuție construire pod pe DJ 104 F Săcădate- Nou Român la km 24+400	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Construirea/ modernizarea/ reabilitarea de poduri/pasaje/noduri rutiere pe drumurile naționale, județene și comunale care traversează județul)	Mediu (SF realizat si recepționat)	Mediu: PNRR / Buget local	Scăzut: impact local	Mediu
11.	PT + Execuție construire pod nou pe DJ 104E Somartin - Arpașu de Jos la km 4+739	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Construirea/ modernizarea/ reabilitarea de poduri/pasaje/noduri rutiere pe drumurile naționale, județene și comunale care traversează județul)	Mediu (SF realizat si recepționat)	Mediu: PNRR / Buget local	Scăzut: impact local	Mediu
12.	PT + execuție Construire pod nou pe DJ 104E Somartin - Arpașu de Jos la km 3+420	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Construirea/ modernizarea/ reabilitarea de poduri/pasaje/noduri rutiere pe drumurile naționale, județene și comunale care traversează județul)	Mediu (SF realizat si recepționat)	Mediu: PNRR / Buget local	Scăzut: impact local	Mediu

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Nr. crt.	Titlul proiectului	Sursa ideii de proiect (Beneficiar/Parteneri)	Asigurarea corelării proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse	Gradul de maturitate al proiectelor	Surse de finanțare identificate	Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor	Grad general de priorizare
13.	Creșterea eficienței energetice a stației de agregare Cârța	S. C. Drumuri si Poduri	MEDIU (Direcția de acțiune: Asigurarea eficienței energetice)	Mediu (Analize de eficiență energetică, notă conceptuală)	Mediu: PODD	Scăzut: impact local	Redus
14.	Creșterea eficienței energetice a stației de mixturi asfaltice Șeica Mare	S. C. Drumuri si Poduri	MEDIU (Direcția de acțiune: Asigurarea eficienței energetice)	Mediu (Analize de eficiență energetică, notă conceptuală)	Mediu:PODD	Scăzut: impact local	Redus
15.	Amenajare locuri de popas pe traseul DJ-urilor care traversează zone turistice	Consiliul Județean Sibiu / Asociația Județeană de Turism Sibiu	MEDIU (Direcția de acțiune: Creare de noi facilități pentru infrastructura turistică)	Redus (Idee de proiect)	Mediu: POR	Ridicat: tot teritoriul județului	Redus
16.	Construire pod pe drumul județean DJ 105G , Km. 20 + 500, Sadu, județul Sibiu și relocare utilități	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Construirea/ modernizarea/ reabilitarea de poduri/pasaje/noduri rutiere pe drumurile naționale, județene și comunale care traversează județul)	Mediu (În procedura de licitație SF)	Scăzut:Buget local	Scăzut: impact local	Redus
Mediu							
17.	Investiții complementare Sistemului de Management Integrat al Deșeurilor în județul Sibiu	Consiliul Județean Sibiu/ Sibiu; Avrig; Agnita; Mediaș; Cislădie, Șura Mică	RIDICAT (Măsura: Achiziția de echipamente pentru colectarea separată a deșeurilor reciclabile)	Mediu (SF în curs de elaborare)	Ridicat: POIM/POR/PNR R	Ridicat: tot teritoriul județului	Ridicat
18.	Schimbările climatice – Plan de acțiuni pentru atenuare și măsurile necesare pentru adaptare în județul Sibiu Proiect finanțat de Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor - în cadrul Programului “Mediu, adaptare la schimbările climatice și ecosisteme” – RO-Mediu, prin Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European (SEE) 2014-2021	Consiliul Județean Sibiu	Ridicat (Măsura: Implementarea proiectelor care contribuie la adaptarea și atenuarea efectelor schimbărilor climatice prin aplicarea de măsuri verzi-albastre)	Ridicat (Proiect finanțat de Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor - în cadrul Programului “Mediu, adaptare la schimbările climatice și ecosisteme” – RO-Mediu)	Mediu: Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European (SEE)	Ridicat: tot teritoriul județului	Ridicat
19.	Construire parc fotovoltaic	Consiliul Județean Sibiu	Ridicat (Măsura: Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă în proiecte de investiții)	Mediu	Ridicat: POR/PNRR/ Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Ridicat
20.	Construire centru de sortare și pregătire a deșeurilor pentru valorificare materială și energetică, racorduri utilități Șura Mică	Consiliul Județean Sibiu	Ridicat (Măsura: Extinderea/ modernizarea capacităților de sortare a deșeurilor reciclabile)	Ridicat	Ridicat: POIM, Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Ridicat

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Nr. crt.	Titlul proiectului	Sursa ideii de proiect (Beneficiar/Parteneri)	Asigurarea corelării proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse	Gradul de maturitate al proiectelor	Surse de finanțare identificate	Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor	Grad general de prioritizare
21.	Stații de transfer, colectare și CAV Agnita și Avrig, CAV Cisnădie, Sibiu, Mediaș	Consiliul Județean Sibiu	Ridicat (Măsura: Extinderea/ modernizarea capacităților de sortare a deșeurilor reciclabile)	Ridicat	Ridicat: POIM, Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Ridicat
Sănătate							
22.	Construire Spital Clinic Județean de Urgență Sibiu	Consiliul Județean Sibiu / Primăria Municipiului Sibiu	RIDICAT (Măsura: Construcția Spitalului Clinic Județean de Urgență Sibiu)	Ridicat (Documentațiile tehnice elaborate)	Mediu: PNRR	Ridicat: toată populația județului	Ridicat
23.	Reparații capitale și modernizare clădiri din cadrul Spitalului Clinic de Psihiatrie Dr. Gh. Preda din Sibiu	Spitalul Clinic de Psihiatrie DR. Gh. Preda din Sibiu / Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Dezvoltarea de servicii spitalicești pentru îngrijirea pacienților cu patologie cronică (spital sau secții în spitale))	Ridicat (DALI, PT)	Ridicat: POR/PNRR	Mediu: parte relevantă din populația județului	Ridicat
24.	Crearea infrastructurii necesare oferirii de servicii în domeniile geriatrie, recuperare și reabilitare a pacienților cronici și îngrijiri paleative	Consiliul Județean Sibiu / Spitalul Clinic Județean Sibiu, DGASPC, UAMS-uri	RIDICAT (Măsura: Dezvoltarea de servicii spitalicești pentru îngrijirea pacienților cu patologie cronică (spital sau secții în spitale))	Redus (Idee de proiect)	Ridicat: PNRR/POR/POS	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
25.	Creșterea accesului la actul medical, calității siguranței pacientului și a actului medical la nivelul spitalelor aflate în subordinea Consiliului Județean Sibiu.	Consiliul Județean Sibiu / Spitalele din ubordinea CJ SIBIU	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea accesului la asistența medicală primară în toate comunitățile)	Redus (Idee de proiect)	Ridicat: PNRR/POR	Ridicat: toată populația județului	Mediu
26.	Sisteme profesionale de comunicare audio-video - pacienții - vizitatorii/apartinătorii , telemedicina (consultatii on-line) si teleconferinte (cu alte institutii partenere-spitale / cursuri, etc) Sistem infotainment digital prezentare spital Achizitie sisteme de calcul si programe de tip office	Spitalului Clinic de Psihiatrie "dr. Gheorghe Preda" Sibiu	Direcția de acțiune: Îmbunătățirea performanței și calității serviciilor medicale spitalicești	Redus (Idee de proiect)	Ridicat: POS / POR / POCIDIF	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
27.	Reabilitare termică cladiri Spitalul Clinic Județean de Urgență Sibiu, Spitalul de Pneumoftiziologie Spitalului de Psihiatrie	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Eficientizarea energetică a clădirilor din județ)	Scăzut (idee de proiect)	Ridicat: POR, POIM, buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Nr. crt.	Titlul proiectului	Sursa ideii de proiect (Beneficiar/Parteneri)	Asigurarea corelării proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse	Gradul de maturitate al proiectelor	Surse de finanțare identificate	Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor	Grad general de prioritizare
28.	Realizarea unui corp de clădire nou pentru acomodarea funcțiunilor lipsă și realizarea unui nod de circulații verticale care să lege toate corpurile și în care să avem lifturi și scară de evacuare cu targa (Construire și dotare pavilionul 3)	Spitalul de Pneumoftiziologie Sibiu	MEDIU (Îmbunătățirea performanței și calității serviciilor medicale spitalicești)	Redus (Idee de proiect)	Mediu: POS	Mediu: parte relevantă din populația județului	Redus
Învățământ special							
29.	Reabilitare, inclusiv eficientizare energetică, CSEI nr. 2 Sibiu	Consiliul Județean Sibiu / CSEI nr. 2	RIDICAT (Măsura: Construcția/reabilitarea/extinderea infrastructurii sociale)	Ridicată (Documentația de avizare a lucrărilor de intervenție (DALI) a fost finalizată în decembrie 2020)	Ridicată: POR	Mediu: parte relevantă din populația județului	Ridicată
30.	Reabilitare și dotare Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Mediaș	Consiliul Județean Sibiu / CSEI Mediaș	RIDICAT (Măsura: Construcția/reabilitarea/extinderea infrastructurii sociale)	Ridicată (Proiect depus și semnat contractul de finanțare)	Mediu: POR 2021 – 2027	Mediu: parte relevantă din populația județului	Ridicată
31.	Dezvoltarea infrastructurii educaționale din învățământul de masă, respectiv din învățământul special, inclusiv prin intervenții în servicii educaționale digitale	Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Sibiu / Consiliul Județean Sibiu	MEDIU (Direcția de acțiune: Dezvoltarea infrastructurii educaționale din învățământul de masă, respectiv din învățământul special, inclusiv prin intervenții în servicii educaționale digitale)	Mediu (Realizare notă conceptuală și temă de proiectare; SF în curs de elaborare)	Mediu: PODD	Ridicată: toată populația județului	Mediu
32.	Reabilitare - eficientizare energetică și dotare CSEI Turnu Roșu	Consiliul Județean Sibiu / CSEI Turnu Roșu	RIDICAT (Măsura: Construcția/reabilitarea/extinderea infrastructurii sociale)	Ridicată (SF-DALI pentru reabilitare termică)	Mediu: POR 2021 – 2027	Scăzut: impact local	Mediu
33.	Întărirea capacității părinților care fac parte din grupuri vulnerabile și au copii cu Cerințe Educativ Speciale	CȘEI Mediaș / DGASPC, CSEI-uri din județ, CJRAE, ONG-uri	RIDICAT (Măsura: Prevenirea problemelor sociale, prin măsuri educative, de informare și conștientizare (educație pentru părinți, educație financiară, campanii pentru prevenirea traficului de persoane în rândul categoriilor vulnerabile, campanii de informare în legătură cu identificarea de locuri de muncă de către persoanele vulnerabile etc.)	Redus (Idee de proiect)	Mediu: POEO	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
34.	Amenajare loc de joacă la Centrul de zi "Casa Luminii" – structura CSEI Nr. 1 Sibiu	CSEI Nr. 1 Sibiu / Consiliul județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Construcția/reabilitarea/extinderea infrastructurii sociale)	Mediu (Realizare notă conceptuală și temă de proiectare; SF în curs de elaborare)	Mediu: POR	Scăzut: impact local	Mediu

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Nr. crt.	Titlul proiectului	Sursa ideii de proiect (Beneficiar/Parteneri)	Asigurarea corelării proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse	Gradul de maturitate al proiectelor	Surse de finanțare identificate	Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor	Grad general de priorizare
35.	Reabilitare Corp BCD – UAMS Camin Spital Sibiu și Extindere capacitate de cazare – UAMS Camin Spital Sibiu	UAMS Sibiu / Consiliul județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Construcția/reabilitarea/extinderea infrastructurii sociale)	Redus (Idee de proiect)	Mediu: POS	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
36.	Reabilitare și dotare CSEI Dumbrăveni	Consiliul Județean Sibiu / CSEI nr 2 Sibiu	RIDICAT (Măsura: Construcția/reabilitarea/extinderea infrastructurii sociale)	Redus (Idee de proiect)	Mediu: POR 2021 – 2027	Scăzut: impact local	Redus
37.	Consolidare seismică și renovare energetică a Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă Dumbrăveni	Consiliul Județean Sibiu / CSEI nr 2 Sibiu	RIDICAT (Măsura: Construcția/reabilitarea/extinderea infrastructurii sociale)	Redus (Idee de proiect)	Mediu: PNRR	Scăzut: impact local	Redus
Cultură, sport							
38.	Reconstruire și dotare Sala Transilvania	Consiliul Județean Sibiu / Serviciul Public Sala Transilvania	RIDICAT (Măsura: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii și bazelor sportive existente)	Ridicată (DALI realizat)	Ridicată: POR 2021 – 2027 / PNRR	Ridicată: toată populația județului	Ridicată
39.	Reabilitare și dotare Sala Thalia	Consiliul Județean Sibiu / Filarmonica de Stat Sibiu	RIDICAT (Măsura: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii și bazelor sportive existente)	Ridicată (DALI realizat)	Ridicată: POR 2021 – 2027 / PNRR / CNI	Mediu: parte relevantă din populația județului	Ridicată
40.	Amenajarea și punerea în circuitul cultural turistic a unor alei senzoriale în Muzeul în aer liber	Complexul Național Muzeal ASTRA	MEDIU (Direcția de acțiune: Încurajarea diversității ofertei culturale)	Ridicată (Studii de fezabilitate și detalii tehnice)	Ridicată: PNRR/POR	Mediu: parte relevantă din populația județului	Ridicată
41.	Digitalizare publicații Biblioteca Astra	Biblioteca ASTRA	RIDICAT (Măsura: Investiții în elaborarea și implementarea unui plan de relansare a sistemului de biblioteci publice din județ prin forme inovatoare și atractive de lectură publică)	Ridicată (Proiect în implementare)	Mediu: fonduri europene	Mediu: parte relevantă din populația județului	Ridicată
42.	Valorificarea obiectivelor de patrimoniu construit ale Consiliului Județean Sibiu (Biserica Azilului din Sibiu, Biblioteca Astra din Sibiu și Castelul Turnu Roșu din Boița)	Consiliul Județean Sibiu	MEDIU (Direcția de acțiune: Dezvoltarea acțiunilor de promovare a patrimoniului cultural în mediul urban și rural)	(Ridicată) DALI din anul 2016, pentru Biserica Azilului și Biblioteca Astra necesită actualizare în baza HG. 907/2016	Mediu: PNRR	Mediu: parte relevantă din teritoriu	Mediu
43.	Cabana Oțetea, destinație culturală de excelență	Biblioteca ASTRA	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicată (DALI)	Mediu: fonduri europene	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
44.	Creștere eficiență energetică Corp B nou	Biblioteca ASTRA	MEDIU (Direcția de acțiune: Asigurarea eficienței energetice)	Ridicată (Proiect în implementare)	Mediu: fonduri europene	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Nr. crt.	Titlul proiectului	Sursa ideii de proiect (Beneficiar/Parteneri)	Asigurarea corelării proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse	Gradul de maturitate al proiectelor	Surse de finanțare identificate	Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor	Grad general de prioritizare
45.	Dezvoltarea infrastructurii culturale în vederea valorificării patrimoniului cultural și susținerii educației specifice	Consiliul Județean Sibiu / CJCPC T Cindrelul-Junii Sibiu	MEDIU (Direcția de acțiune: Dezvoltarea acțiunilor de promovare a patrimoniului cultural în mediul urban și rural)	(Redus) Idee de proiect	Mediu: PNRR	Ridicat: tot teritoriul județului	Mediu
46.	Modernizarea sistemului de iluminat în Muzeul în aer liber	Complexul Național Muzeal ASTRA	MEDIU (Direcția de acțiune: Încurajarea diversității ofertei culturale)	Mediu (faza de proiectare)	Mediu: fonduri europene	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
47.	Amenajarea și punerea în circuitul cultural turistic a Amfiteatrului și a scenei din incinta Muzeului în aer liber	Complexul Național Muzeal ASTRA	MEDIU (Direcția de acțiune: Încurajarea diversității ofertei culturale)	Mediu (faza de proiectare)	Mediu: fonduri europene	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
48.	Amenajare zonă Calea Poplăcii în vederea extinderii accesului în Muzeul în aer liber și reconstruirea Halei Fertinelli	Complexul Național Muzeal ASTRA	MEDIU (Direcția de acțiune: Încurajarea diversității ofertei culturale)	Mediu (faza de proiectare)	Mediu: fonduri europene	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
49.	Punerea în valoare a spațiilor și clădirilor din localitatea Miercurea Sibiului, str. Corneliu Medrea nr. 31 – Muzeul Țării Secașelor	Complexul Național Muzeal ASTRA	MEDIU (Direcția de acțiune: Încurajarea diversității ofertei culturale)	Mediu (faza de proiectare)	Mediu: fonduri europene	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
50.	Punerea în valoare a spațiilor și clădirilor de pe strada Bastionului, nr. 6A – Centrul ASTRA pentru educație culturală	Complexul Național Muzeal ASTRA	MEDIU (Direcția de acțiune: Încurajarea diversității ofertei culturale)	Mediu (faza de proiectare)	Mediu: fonduri europene	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
51.	ASTRA CINEMA HUB	Complexul Național Muzeal ASTRA	MEDIU (Direcția de acțiune: Încurajarea diversității ofertei culturale)	Redus (Idee de proiect)	Mediu: fonduri europene	Mediu: parte relevantă din populația județului	Redus
52.	Cercetarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial specific Sibiului	Cindrelul Junii Sibiului	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Redus
53.	Bază sportivă multifuncțională și Centru de recuperare	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii și bazelor sportive existente)	Scăzut (idee de proiect)	Nu au fost identificate încă surse de finanțare	Mediu: parte relevantă din populația județului	Redus
Asistență socială							
54.	Centru de tranzit pentru tinerii care părăsesc sistemul de protecție	DGASPC Sibiu	RIDICAT (Măsura: Dezvoltarea serviciilor pentru sprijinirea în comunitate a tinerilor care au părăsit	Redus (Idee de proiect)	Ridicat: POIDS/PNRR/POR	Ridicat: toată populația județului	Ridicat

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Nr. crt.	Titlul proiectului	Sursa ideii de proiect (Beneficiar/Parteneri)	Asigurarea corelării proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse	Gradul de maturitate al proiectelor	Surse de finanțare identificate	Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor	Grad general de prioritizare
			sistemul de protecție socială și a copiilor aflați în situații de risc)				
55.	Cresterea calității vieții copiilor din Centrul de Plasament Orlat și prevenirea separării copilului de familia sa	DGASPC Sibiu / CJ Sibiu	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii sociale de calitate)	Ridicat (etapa de precontractare)	Mediu: POR	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
56.	Creșterea calității vieții copiilor din Centrul de Plasament Orlat și prevenirea separării copilului de familia sa prin înființarea altei căsuțe de tip familial	DGASPC Sibiu / CJ Sibiu	RIDICAT (Măsura: Dezvoltarea măsurilor de protecție alternativă de tip familial (măsuri de plasament familial la asistenți maternali profesioniști, dezvoltarea infrastructurii rezidențiale de tipul caselor de tip familial)	Mediu (în etapa de evaluare CF)	Mediu: POR	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
57.	Asigurarea unui climat familial pentru copiii din Centrul de plasament pentru copilul cu dizabilități "Prichindelul" – Sibiu, prin construirea a două căsuțe de tip familial	DGASPC Sibiu / CJ Sibiu	MEDIU: (Direcția de acțiune: Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii sociale de calitate)	Mediu (în etapa de evaluare CF)	Ridicat: POR	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
58.	Asigurarea unui climat familial pentru copiii din Centrul de plasament pentru copilul cu dizabilități Prichindelul – Sibiu, prin realizarea unui centru de zi	DGASPC Sibiu / CJ Sibiu	MEDIU: (Direcția de acțiune: Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii sociale de calitate)	Mediu (în etapa de evaluare CF)	Ridicat: POR	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
59.	O șansă familială și viață independentă pentru copiii din C.P.Gulliver	DGASPC Sibiu / CJ Sibiu	MEDIU: (Direcția de acțiune: Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii sociale de calitate)	Mediu (în etapa de elaborare CF)	Mediu: POR	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
60.	Îngrijire de tip familial și terapii de recuperare pentru copiii din Centrul de Plasament pentru Copilul cu Dizabilități Turnu Roșu	DGASPC Sibiu / CJ Sibiu	MEDIU: (Direcția de acțiune: Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii sociale de calitate)	Mediu (în etapa de elaborare CF)	Mediu: POR	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
61.	Reabilitare termică și extindere centru de recuperare – Unitatea de Asistență Medico-Socială Săliște	Consiliul Județean Sibiu / UAMS Săliște	RIDICAT (Măsura: Construcția/reabilitarea/extinderea infrastructurii sociale)	Redus (Idee de proiect)	Mediu: POR 2021-2027	Scăzut: impact local	Redus
62.	Mutare zonă administrativă/ zonă birouri	UAMS Sibiu / Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Construcția/reabilitarea/extinderea infrastructurii sociale)	Redus (Idee de proiect)	Mediu: POS	Scăzut: impact local	Redus

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Nr. crt.	Titlul proiectului	Sursa ideii de proiect (Beneficiar/Parteneri)	Asigurarea corelării proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse	Gradul de maturitate al proiectelor	Surse de finanțare identificate	Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor	Grad general de prioritizare
	prin mansardarea corpului B – UAMS Camin Spital Sibiu						
63.	Construirea și dotarea corespunzătoare a unor secții de recuperare și reabilitare destinată cetățenilor din județul Sibiu, în cadrul Unităților Medico-Sociale	UAMS-uri/Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Construcția/reabilitarea/extinderea infrastructurii sociale)	Redus (Idee de proiect)	Mediu: POR 2021-2027	Scăzut: impact local	Redus
Turism							
64.	Sistemul Integrat de Gestionare a Produselor Locale Alimentare și Non-Alimentare”- Tranziția de la Tradițional la digital (cuprinsă în site-ul și aplicația de prezentare a tuturor activităților de ecoturism (inclusiv gastronomie) Anii Drumeției)	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Digitalizarea ofertei gastronomice (pagini de internet pentru produsele culinare, prezentate în detaliu și structurate pe microzonele turistice din cadrul județului Sibiu)	Mediu (În curs de realizare achiziție studiu de fezabilitate)	Ridicat:PNRR/POCIDIF	Ridicat: toată populația județului	Ridicat
65.	Sprrijinirea și implicarea în campanii de ecologizare pe traseele montane și în zonele turistice, precum și de educare a populației, alături de alți actori interesați	Consiliul Județean SIBIU Serviciul Public Județean Salvamont Sibiu Primăriei de pe raza cărora se efectuează campaniile entități private	RIDICAT (Măsura: Conștientizarea comunităților locale asupra importanței dezvoltării unui turism ”de tip verde”)	Ridicat (existența unei metodologii și a unor exemple de desfășurare a activităților, prin Programul „Anii Drumeției”)	Buget local, surse private, programe AFM, Ministerul Mediului	Mediu: impact local (pentru acțiunile de ecologizare) Ridicat: impact județean și regional (pentru campaniile de educare)	Ridicat
66.	Întreținerea traseelor turistice omologate aflate în proprietatea Județului Sibiu, precum și promovarea acestora, în vederea valorificării patrimoniului natural și cultural	Consiliul Județean SIBIU Serviciul Public Județean Salvamont Sibiu Asociația Județeană de Turism Sibiu	RIDICAT (Măsura: Valorificarea, promovarea și dezvoltarea agroturismului, a activităților turistice în natură, cicloturismului, evenimentelor legate de drumeții și a altor evenimente de natură și cultură, etc.)	Ridicat (existența unei continuități prin desfășurarea acestor activități în cadrul Programului „Anii Drumeției”)	Buget local, surse private	Mediu: parte relevantă din teritoriu	Ridicat
67.	Creșterea eficienței energetice prin utilizarea energiei regenerabile la Baza de salvare "Toma Boerescu" Bâlea Lac	Consiliul Județean Sibiu / Serviciul Public Județean Salvamont Sibiu	RIDICAT (Măsura: Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă în proiectele publice de investiții (inclusiv dezvoltarea de parcuri fotovoltaice)	Ridicat (Raport de audit energetic)	Mediu:PODD	Scăzut: impact local	Mediu

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Nr. crt.	Titlul proiectului	Sursa ideii de proiect (Beneficiar/Parteneri)	Asigurarea corelării proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse	Gradul de maturitate al proiectelor	Surse de finanțare identificate	Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor	Grad general de prioritizare
68.	Amenajare turistică a zonei montane Păltiniș – Cindrel	Consiliul Județean Sibiu, Primaria Mun. Sibiu Primaria Poplaca Primaria Rășinari, entități private	MEDIU (Direcția de acțiune: Crearea de noi facilități pentru infrastructura turistică)	(Ridicat) Au fost realizate studiile de fundamentare și documentația de amenajare a teritoriului specifică	Ridicat: POR 2021 – 2027 / PNRR	Scăzut: impact local	Mediu
69.	Dezvoltarea rețelei de refugii și cabane montane, precum și a infrastructurii de drumeție	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Extinderea/dezvoltarea/îmbunătățirea infrastructurii specifice de drumeție, infrastructurii de eco-turism, infrastructurii de tratament balnear, traseelor turistice pentru drumeție și bicicletă și infrastructurii necesare practicării altor forme de turism în județ)	Ridicat (există un studiu privind infrastructura de refugii și cabane)	Nu au fost încă identificate	Ridicat: toată populația județului	Mediu
70.	Valorificarea potențialului turistic balnear în județul Sibiu	Consiliul Județean Sibiu, UAT Ocna Sibiului, Bazna și Miercurea Sibiului	MEDIU (Direcția de acțiune: Crearea de oferte turistice specifice județului)	(Redus) Idee de proiect	Mediu: PNRR	Mediu: parte relevantă din teritoriu	Redus
71.	Baza de pregătire SALVAMONT / alte structuri	Consiliul Județean SIBIU Serviciul Public Județean Salvamont Sibiu	MEDIU (Creare de noi facilități pentru infrastructura turistică)	Redus (Idee de proiect)	Mediu: Fonduri europene	Mediu: parte relevantă din populația județului	Redus
Administrație publică/Digitalizare							
72.	Dezvoltarea și modernizarea sistemului informatic (hardware și software) de la nivelul Consiliului Județean Sibiu și a unităților subordonate acestuia	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Investiții în procesul de digitalizare a administrației publice pentru facilitarea interacțiunii dintre agenții economici/cetățeni și administrația județeană/infrastructura specifică digitalizării)	Redus (Idee de proiect)	Mediu: POCIDIF	Ridicat: toată populația județului	Mediu
73.	Utilizarea eficientă, durabilă și incluzivă a energiei în sediul Consiliului Județean Sibiu	Consiliul Județean Sibiu	RIDICAT (Măsura: Eficientizarea energetică a clădirilor din județ)	Ridicat (D.A.L.I. în curs de achiziție/licitație contractare - elaborare)	Mediu: PNRR	Ridicat: toată populația județului	Mediu
74.	Reabilitare termică centre și clădiri administrative DGASPC Sibiu	Consiliul Județean Sibiu	MEDIU (Direcția de acțiune: Asigurarea eficienței energetice)	Redus (Idee de proiect)	Nu au fost identificate încă surse de finanțare	Mediu: parte relevantă din populația județului	Redus
75.	Parc logistic – depozite alimentare	Consiliul Județean Sibiu	Scăzut (Obiectiv strategic: Dezvoltarea inteligentă a județului și valorificarea oportunităților din spațiul rural)	Redus (Idee de proiect)	Nu au fost identificate încă surse de finanțare	Mediu: parte relevantă din populația județului	Redus
76.	Adăpost servicii animale	Consiliul Județean Sibiu	Scăzut (Obiectiv strategic: Dezvoltarea inteligentă a județului și valorificarea oportunităților din spațiul rural)	Redus (Idee de proiect)	Nu au fost identificate încă surse de finanțare	Mediu: parte relevantă din populația județului	Redus
Campanii și evenimente							

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Nr. crt.	Titlul proiectului	Sursa ideii de proiect (Beneficiar/Parteneri)	Asigurarea corelării proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse	Gradul de maturitate al proiectelor	Surse de finanțare identificate	Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor	Grad general de prioritizare
77.	Târgul ofertelor educaționale – învățământ profesional și tehnic	Inspectoratul Școlar Județean Sibiu / Consiliul Județean Sibiu, Primăria Municipiului Sibiu, Companii, Operatori economici, Unități de învățământ profesional și tehnic din județul Sibiu	RIDICAT (Măsura: Dezvoltarea infrastructurii educaționale aferente învățământului dual/profesional, respectiv creșterea atractivității acestei forme de învățământ prin acțiuni de conștientizare)	Ridicat (proiect organizat și anterior)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
78.	Vreau să fiu cu tine!!	CSEI Turnu Roșu / CJ Sibiu, UCOS Sibiu, Consorțiul Învățământului Special Sibiu, DGASPC Sibiu	RIDICAT (Măsura: Prevenirea problemelor sociale, prin măsuri educative, de informare și conștientizare (educație pentru părinți, educație financiară, campanii pentru prevenirea traficului de persoane în rândul categoriilor vulnerabile, campanii de informare în legătură cu identificarea de locuri de muncă de către persoanele vulnerabile etc.)	Redus (Idee de proiect)	Ridicat: POEO/POR	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
79.	Educația - o șansă pentru toți elevii din județul Sibiu	Inspectoratul Școlar Județean Sibiu / Consiliul Județean Sibiu, Primăriile comunelor	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea atractivității ofertei educaționale la nivel de județ)	Redus (Idee de proiect)	Ridicat: POEO/POR	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
80.	1 DECEMBRIE – Baletul Românesc	Filarmonica Sibiu	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
81.	Concerte pe acoperiș	Filarmonica Sibiu	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
82.	Festivalul Minunata Muzică Nouă – Brave New Music, ediția a II-a	Filarmonica Sibiu	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
83.	Brukenthal Unplugged	Filarmonica Sibiu / Muzeul Național Brukenthal	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
84.	Festivalul Concurs de Interpretare Pianistică și Compoziție "Carl Filtsch"	Filarmonica Sibiu	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
85.	Festivalul Concerte Estivale. Zilele Muzicale Româno-Americane	Filarmonica Sibiu	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
86.	Sibiu Opera Festival	Filarmonica Sibiu	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
87.	Festivalul Internațional de Folclor „Cântecele Munților"	Cindrelul Junii Sibiului	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Nr. crt.	Titlul proiectului	Sursa ideii de proiect (Beneficiar/Parteneri)	Asigurarea corelării proiectelor cu prioritățile de dezvoltare, direcțiile de acțiune și măsurile propuse	Gradul de maturitate al proiectelor	Surse de finanțare identificate	Caracterul integrat și/sau strategic al proiectelor	Grad general de priorizare
88.	Festivalul Național de Folclor „Ioan Macrea”	Cindrelul Junii Sibiului	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
89.	Festivalul-Concurs al Cântecului Popular Românesc „Lucreția Ciobanu”	Cindrelul Junii Sibiului	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
90.	Promovarea patrimoniului cultural tradițional prin activitatea Ansamblului Folcloric Profesionist „Cindrelul-Junii Sibiului” și a ansamblurilor de amatori din județ	Cindrelul Junii Sibiului	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
91.	Spectacolul de datini și obiceiuri de Crăciun „Iată, vin colindători!”	Cindrelul Junii Sibiului	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
92.	Spectacol extraordinar NOI SUNTEM ROMÂNI!	Cindrelul Junii Sibiului	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu
93.	Târgul Olarilor	Cindrelul Junii Sibiului	MEDIU (Direcția de acțiune: Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate)	Ridicat (Proiect în implementare)	Scăzut: Buget local	Mediu: parte relevantă din populația județului	Mediu

Capitolul 6. Implementarea strategiei de dezvoltare socio-economică a județului Sibiu

6.1 Riscuri și măsuri de atenuare a riscurilor

Procesul de implementare a Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 presupune nu doar o bună înțelegere a contextului instituțional, a surselor și a instrumentelor de finanțare, cât și un plan concret de implementare, monitorizare și evaluare a strategiei.

În acest sens și având în vedere faptul că prezenta strategie se va implementa pe o perioadă relativ lungă de timp, au fost identificate un set de riscuri referitoare la implementarea acesteia, cât și un set de propuneri de atenuare a acestor riscuri. Riscurile au fost clasificate în funcție de tipul acestora (ex. financiar, operațional, tehnic, legislativ etc.) și gradul de intensitate (mare, mediu, redus).

Nr. Crt.	Risc	Tipul de risc	Gradul de intensitate			Definirea riscului	Măsură de atenuare a riscului
			mare	medie	redușă		
1	Indisponibilitatea surselor de finanțare externă pe întreaga perioadă de implementare a Strategiei	Financiar		X		Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a Județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 se întinde pe o perioadă de aproximativ 10 ani. În acest sens și având în vedere ca următorul exercițiu financiar aferent fondurilor europene va fi desfășurat în perioada 2021-2027, există riscul ca anumite intervenții prevăzute la nivelul strategiei să nu dispună de finanțare externă sau acestea să nu poată fi identificate de la început.	Sursele de finanțare identificate pentru implementarea acțiunilor și a intervențiilor prevăzute la nivelul strategiei sunt multiple, precum fonduri proprii ale Consiliului Județean, fonduri proprii ale UAT-urilor de la nivelul județului, bugetul de stat, respectiv fonduri europene nerambursabile. Deși următorul cadru financiar multianual al Uniunii Europene se întinde doar până la nivelul anului 2027, conform regulamentului COM/2018/375, în următorul exercițiu financiar, regula privind dezangajarea va fi "n+2". În acest sens, strict în ceea ce privește acțiunile strategiei implementate în întregime sau parțial din fonduri europene, cheltuielile vor fi eligibile

Nr. Crt.	Risc	Tipul de risc	Gradul de intensitate			Definirea riscului	Măsură de atenuare a riscului
			mare	medie	redușă		
							pentru rambursare până la nivelul anului 2029. Cu toate acestea, atât Consiliul Județean Sibiu, cât și actorii cheie teritoriali implicați în implementarea strategiei trebuie să planifice intervențiile finanțate din exercițiul financiar 2021-2027 având în vedere noile reguli privind dezangajarea.
2	Lipsa de implicare a actorilor cheie teritoriali	Operațional		X		Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 cuprinde o arie foarte diversificată de domenii de intervenții și de acțiuni specifice, multe dintre acestea fiind imposibil de realizat exclusiv de către Consiliul Județean Sibiu, fiind necesară implicarea directă a actorilor cheie teritoriali⁹³.	Strategia a fost realizată prin implicarea directă a tuturor actorilor cheie teritoriali importanți care au răspuns pozitiv la diversele demersuri de consultare a acestora. În acest sens, strategia a fost elaborată nu doar luând în considerare nevoile și prioritățile de dezvoltare identificate de către consultant sau personalul/conducerea Consiliului Județean Sibiu, ci prin implicarea atât actorilor cheie județeni, cât și a cetățenilor județului. Un număr semnificativ din propunerile de proiecte ce fac obiectul portofoliului au fost primite direct din partea actorilor cheie teritoriali. Cu toate acestea, pentru diminuarea acestui risc, a fost asigurată o comunicare și colaborare constantă cu actorii cheie implicați în procesul de

⁹³ Ex. Universități, Primării, etc.

Nr. Crt.	Risc	Tipul de risc	Gradul de intensitate			Definirea riscului	Măsură de atenuare a riscului
			mare	medie	redușă		
							implementare al strategiei, inclusiv prin implicarea Consiliului Județean Sibiu ca partener de proiect la nivelul intervențiilor relevante ce sunt implementate prin finanțare externă nerambursabilă.
3	Monitorizarea deficitară a implementării Strategiei	Tehnic		X		Consiliul Județean Sibiu are obligativitatea monitorizării nu doar a implementării Strategiei, dar și a evoluției celor mai importante probleme și nevoi de la nivel județean. Monitorizarea deficitară a acestor aspecte poate concretiza riscul implementării neconforme a priorităților și a acțiunilor prevăzute la nivelul prezentei strategii.	Metodologia și planul de monitorizare și evaluare a Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a județului Sibiu sunt construite în special pe indicatori bazați pe date administrative ce sunt deja culese de către instituțiile publice relevante⁹⁴. De asemenea, există o planificare detaliată a modului de evaluare și monitorizare a strategiei. Conform planului, va exista o evaluare intermediară a implementării strategiei la nivelul anului 2025 și o evaluare finală la nivelul anului 2031.
4	Schimbări contextuale ale nevoilor și a priorităților de dezvoltare la nivel județean	Contextual	X			Având în vedere faptul că strategia se întinde o perioadă lungă de timp, există riscul ca anumite nevoi, respectiv priorități de dezvoltare redactate în procesul de elaborare al strategiei să nu mai fie relevante în viitor.	După cum a fost menționat anterior, procesul de implementare și monitorizare/evaluare a strategiei include inclusiv o etapă de evaluare intermediară a acesteia, programată pentru anul 2025. Evaluarea implementării strategiei va ține cont inclusiv de relevanța priorităților de dezvoltare și a acțiunilor

⁹⁴ Instituții județene, Institutul Național de Statistică, Banca Națională Română, Eurostat, etc.

Nr. Crt.	Risc	Tipul de risc	Gradul de intensitate			Definirea riscului	Măsură de atenuare a riscului
			mare	medie	redușă		
							propuse la nivelul prezentului document strategic. Echipa de evaluare va putea modifica, elimina sau introduce noi acțiuni și/sau priorități de dezvoltare, în funcție de contextul socio-economic existent la momentul desfășurării evaluării. De asemenea, este propusă și o monitorizare anuală a strategiei, care oferă posibilitatea, în cazul în care conducerea CJ Sibiu dorește și consideră oportună, de a revizui nevoile teritorială chiar anual.
5	Modificări ale legislației naționale actuale cu privire la accesarea/distribuirea fondurilor	Legislativ	X			Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 se întinde pe o perioadă de aproximativ 10 ani. Luând în considerare, perioada îndelungată de implementare a strategiei, cadrul legislativ poate suferi modificări care afectează direct modalitățile economice de abordare a îndeplinirii obiectivelor strategice propuse.	Procesul de implementare și monitorizare/ evaluare a strategiei include o etapă de evaluare intermediară a acesteia, programată pentru anul 2025. Evaluarea implementării strategiei va ține cont de relevanța priorităților de dezvoltare și a acțiunilor propuse la nivelul prezentului document strategic. Echipa de evaluare va putea modifica, elimina sau introduce noi acțiuni și/sau priorități de dezvoltare, în funcție de contextul legislativ național existent la momentul desfășurării evaluării.
6	Capacitate redusă de administrare a	Operațional		X		Riscul de față cuprinde gestionarea resursei umane în mod ineficient care	Monitorizarea strategiei coordonată în cadrul CJ Sibiu cu posibilitatea implicării actorilor

Nr. Crt.	Risc	Tipul de risc	Gradul de intensitate			Definirea riscului	Măsură de atenuare a riscului
			mare	medie	redușă		
	resursei umane responsabile de implementare la nivelul actorilor cheie					afectează serviciile publice de calitate. Implementarea strategiei reprezintă un proces complex ce necesită o înțelegere deplină a metodelor, în vederea realizării obiectivelor stabilite.	cheie în procesul de colectare a informațiilor și rezultatelor, efectuată periodic după finalizarea etapelor de implementare, oferă o măsură centralizată de identificare și soluționare a problemelor întâmpinate la nivelul actorilor cheie. Astfel, rezultatele obținute în urma evaluărilor periodice îmbunătățesc capacitatea de administrare a resurselor umane la nivelul actorilor cheie prin identificarea gradului de relevanță, eficacitate și eficiență a strategiei, precum și impactul/ sustenabilitatea acesteia.
7	Gestionare deficitară a fondurilor primite pentru îndeplinirea tuturor obiectivelor stabilite și exploatarea inadecvată a potențialul de dezvoltare	Financiar	X			Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 oferă o imagine asupra domeniilor de acțiune propuse. Riscul de față, confirmat de autoritățile responsabile, vizează dificultatea de administrare a fondurilor obținute în urma accesării programelor.	Monitorizarea și evaluarea strategiei urmăresc utilizarea unor instrumente clare de analiză a indicatorilor vizați în acest scop, pentru a verifica dacă fondurile au fost cheltuite corect pentru atingerea obiectivelor propuse. Astfel, prin monitorizarea strategiei periodic este posibilă identificarea și soluționarea problemelor întâmpinate pe durata implementării strategiei cu privire la gestionarea fondurilor primite și exploatarea adecvată a potențialului de dezvoltare.
8	Implementare pusă în pericol de litigii asupra unor	Legislativ		X		Întrucât această incertitudine este confirmată de autoritățile	Monitorizarea eficientă a strategiei coordonată de CJ Sibiu contribuie la identificarea și

Nr. Crt.	Risc	Tipul de risc	Gradul de intensitate			Definirea riscului	Măsură de atenuare a riscului
			mare	medie	redușă		
	proprietăți, terenuri și clădiri					responsabile, impactul pe care îl poate avea în implementarea eficientă și/sau completă a Strategiei depinde de stabilitatea cadrului legal al proprietăților aflate în această situație nesigură.	soluționarea eventualelor dificultăți cu privire la cadrul legal al proprietăților, terenurilor și clădirilor ce se află în plan direct de implementare pentru îndeplinirea obiectivelor strategice. Astfel, prin stabilirea comitetului de monitorizare a strategiei, capacitatea de gestionarea și implementare pentru finalizarea corespunzătoare a obiectivelor strategice, reprezintă un punct de stabilitate în implementarea strategiei.

6.2. Surse și instrumente de finanțare

Surse de finanțare externe

Conform datelor publicate de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene⁹⁵, pentru cadrul financiar aferent perioadei 2021-2027 sunt disponibile următoarele nouă programe operaționale. Acestea reprezintă principala sursă de finanțare pentru implementarea direcțiilor de acțiune regăsite la nivelul prezentei strategii de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu prin:

- Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ);
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
- Programul Operațional Transport (POT);
- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)
- Programul Operațional Sănătate (POS);
- Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO);
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS);
- Programe Operaționale Regionale (POR) – câte unul pentru fiecare regiune de dezvoltare a României (București Ilfov, Centru, Nord-Est, Nord-Vest, Sud-Est, Sud Muntenia, Sud-Vest Oltenia și Vest);
- Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT).

Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)⁹⁶

POTJ 2021-2027 este elaborat în concordanță cu obiectivul specific dedicat al Fondului pentru Tranziție Justă, care vizează permiterea regiunilor și oamenilor de a aborda impactul social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic.

Prin POTJ vor fi finanțate nevoile de dezvoltare din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin îmbunătățirea eficienței energetice, creșterea gradului de utilizare a energiei regenerabile și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului și decontaminarea siturilor poluate; managementul riscurilor; creșterea și diversificarea economică, ocuparea forței de muncă prin recalificare sau reconversie profesională, decontaminarea siturilor poluate și economie circulară, energie curată prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, eficiență energetică și energie din surse regenerabile precum și digitalizare.

Prioritatea 1 - O tranziție justă prin dezvoltarea spiritului antreprenorial, a IMM-urilor, a cercetării și inovării și a digitalizării.

⁹⁵ Disponibil la adresa: <https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/> (Accesat 14 Iunie 2021)

⁹⁶ Date conform *Programul Operațional Tranziție Justă* (17 Noiembrie 2021), disponibil la adresa: <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2020/10/e89d9749024fd8390c56eb563e918b5b.docx> (Accesat 14 Iunie 2021)

Prioritatea 2 - O tranziție justă prin investiții în tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii reduse.

Prioritatea 3 - O tranziție justă prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare.

Prioritatea 4 - O tranziție justă bazată pe creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă.

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)⁹⁷

Obiectivul general al PODD 2021-2027 este în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 191 alineatul (1) din TFUE (Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene) și cu obiectivul 2 al politicii de coeziune, „O Europă mai verde”, și urmărește în principal îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și a standardelor de mediu, precum și îndeplinirea obligațiilor rezultate din directivele europene. În același timp, PODD urmărește realizarea obiectivelor naționale de dezvoltare în domeniul eficienței energetice, protecției mediului și managementului riscurilor și reducerea decalajului existent între Statele Membre ale Uniunii Europene și România cu privire la infrastructura în aceste domenii, atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ.

Prioritatea 1 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară.

Prioritatea 2 - Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate.

Prioritatea 3 - Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor.

Prioritatea 4 - Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și a soluțiilor de stocare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Programul Operațional Transport (POT)⁹⁸

Obiectivul general al POT 2021-2027 a fost elaborat pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare ale României identificate în Acordul de Parteneriat 2021-2027 și în acord cu Raportul de țară, și Recomandarile specifice de Țară, dar și strategiei dezvoltată de România pentru recuperarea

⁹⁷ Date conform *Programul Operațional Dezvoltare Durabilă* (Februarie 2022), disponibil la adresa: <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/03/a0fe863f292d7e2d952820da8bbb99e8.pdf> (Accesat 06 Aprilie 2022)

⁹⁸ Date conform *Programul Operațional Transport* (1 Octombrie 2020), disponibil la adresa: <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2021/11/ce01599300842ffb8e8b7082800b88d5.pdf> (Accesat 06 Aprilie 2022)

decalajelor de dezvoltare în domeniul infrastructurii de transport, Planul investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pe perioada 2020-2030.

Prin urmare, principala provocare pe care POT 2021-2027 va trebui să o rezolve o reprezintă recuperarea decalajului de dezvoltare a infrastructurii de transport a României, adaptată inclusiv utilizării duale și asigurând în același timp atingerea obiectivelor europene de reducere a emisiilor de carbon și transferul spre o mobilitate durabilă și sigură.

Prioritatea 1 – Îmbunătățirea conectivității primare rutiere.

Prioritatea 2 – Îmbunătățirea conectivității secundare rutiere.

Prioritatea 3 – Creșterea siguranței rutiere.

Prioritatea 4 – Creșterea eficienței căilor ferate române.

Prioritate 5 - Creșterea atractivității transportului feroviar de călători.

Prioritatea 6 – Dezvoltarea mobilității sustenabile în nodurile urbane.

Prioritatea 7 – Dezvoltarea transportului naval și multimodal.

Prioritatea 8 - Dezvoltarea transportului aerian.

Prioritatea 9 – Asistență tehnică.

Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)⁹⁹

Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) propune măsuri în domeniile cercetării, dezvoltării și inovării/specializării inteligente și în domeniul digitalizării, finanțate fie prin granturi, fie prin instrumente financiare cu respectarea regulilor de ajutor de stat, după caz, pentru a răspunde provocărilor identificate la nivel național.

⁹⁹ Date conform *Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare* (Ianuarie 2022), disponibil la adresa: <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/01/52354fbf69c78fa11a781b062a7fd360-1.pdf> (Accesat 06 Aprilie 2022)

Prioritatea 1 - Susținerea și promovarea unui ecosistem de CDI atractiv și competitiv în RO;

Prioritatea 2 - Digitalizare în administrația publică centrală, educație, cultură și mediu de afaceri.

Prioritatea 3 - Stimularea accesului la finanțare al IMM-urilor prin utilizarea Instrumentelor Financiare.

Programul Operațional Sănătate (POS)¹⁰⁰

Domeniul sănătății publice, obiectiv de interes social major, a fost identificat ca prioritar pentru investițiile din fonduri nerambursabile, fiind menționat în acest sens în cadrul mai multor documente strategice: Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (SNCDI), Strategia Națională de Competitivitate (SNC), Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă (SNDD), Strategia Națională de Sănătate (SNS etc.).

Conform Raportului de țară pentru România din 2019 (RȚ), sistemul de sănătate se confruntă cu mai multe probleme, printre care:

- finanțarea redusă și ineficientă a resurselor publice limitează eficacitatea sistemului de sănătate;
- migrarea în continuare a forței de muncă din acest domeniu ce a condus la un deficit considerabil de medici și de asistente medicale;
- înființarea centrelor de asistență medicală de proximitate a întârziat și mai mult, limitând astfel perspectivele de trecere la serviciile de îngrijire medicală ambulatorie;
- acces limitat al persoanelor din mediul rural și a grupurilor vulnerabile la servicii și asistență medicală;
- diversele măsuri de politică planificate pentru a stimula adoptarea soluțiilor de e-sănătate în cadrul sistemului de sănătate continuă să fie întârziate, inclusiv trecerea la o utilizare complet funcțională a dosarelor electronice de sănătate;
- întârzieri în ceea ce privește realizarea reformelor în domenii-cheie precum întărirea capacității în asistența medicală primară și dezvoltarea asistenței medicale comunitare prin crearea centrelor de asistență medicală comunitară integrate (CCI), dar și construirea spitalelor regionale;
- capacitatea administrativă limitată la nivelul Ministerului Sănătății și a autorităților de sănătate publică locale;

¹⁰⁰ Date conform *Programul Operațional Sănătate* (Ianuarie 2022), disponibil la adresa: <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/01/52fa47aa22d9881554ca571aa4acca3a.pdf> (Accesat 06 Aprilie 2022)

- planificarea deficitară a investițiilor și angajamentul politic redus care contribuie la întârzierea reformelor;
- sistemul de îngrijiri ambulatorii este în continuare subutilizat, transferul serviciilor medicale acordate în spital către sistemul de sănătate ambulator este în continuare lent și fragmentat;
- serviciile sociale, de ocupare a forței de muncă, de sănătate și de educație slab integrate;

Prioritatea 1 - Creșterea calității serviciilor de asistență medicală primară, comunitară și serviciilor oferite în regim ambulatoriu.

Prioritatea 2 - Servicii de reabilitare, paliative și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației, impactului dizabilității și profilului epidemiologic al morbidității.

Prioritatea 3 - Creșterea eficacității sistemului medical pentru prevenție, diagnostic și tratament precoce al bolilor prioritare prin investiții în servicii și infrastructură.

Prioritatea 4 - Investiții pentru construirea spitalelor regionale și infrastructuri spitalicești publice noi cu impact teritorial major.

Prioritatea 5 - Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical.

Prioritatea 6 - Digitalizarea sistemului medical.

Prioritatea 7 - Măsuri care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizarea de metode moderne de investigare, intervenție, tratament.

Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)¹⁰¹

Radiografia pe scurt a sistemului de educație și formare și a situației din piața muncii argumentează necesitatea alegerii obiectivului național de politică „O Românie mai socială cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii, stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții, o societate bazată pe solidaritate și condiții de viață mai bune pentru toți cetățenii” în contextul obiectivului de politică 4 „O Europă mai socială, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale”.

Viziunea de dezvoltare cuprinde 2 obiective majore:

¹⁰¹ Date conform *Programul Operațional Educație și Ocupare* (Ianuarie 2022), disponibil la adresa: <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/01/958d5a681eb9bc38018e47f51cc76a64.pdf> (Accesat 06 Aprilie 2022)

- (i) „Optimizarea sistemelor de educație și formare pentru a răspunde cerințelor pieței muncii, concomitent cu promovarea accesului egal la educație și stimularea învățării pe tot parcursul vieții”.
- (ii) „Consolidarea funcționării eficiente a pieței muncii și facilitarea accesului și a participării incluzive și egale la ocupare de calitate și durabilă pentru resursa de forță de muncă”.

Obiectivele specifice selectate spre a fi abordate prin investițiile în cadrul Programului Operațional Educație și Ocupare vor urmări:

- îmbunătățirea accesului la ocupare pentru toți,
- modernizarea instituțiilor și a serviciilor oferite pe piața muncii pentru anticiparea nevoii de competențe și furnizarea de sprijin personalizat, adaptat nevoilor individuale,
- promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și asigurarea echilibrului între viața profesională și viața de familie, inclusiv prin acces la servicii de îngrijire a copiilor și a persoanelor dependente,
- promovarea adaptării lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor la schimbare, îmbătrânirea activă și în condiții bune de sănătate și asigurarea unui mediu de lucru adecvat, care să prevină riscurile profesionale,
- îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței sistemului de educație și formare, pentru piața muncii, pentru sprijinirea dobândirii competențelor cheie, inclusiv digitale,
- promovarea accesului egal la educație și formare de calitate, favorabile incluziunii,
- promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională, facilitând tranzițiile și promovând mobilitatea profesională.

Prioritatea 1 - Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii.

Prioritatea 2 - Îmbunătățirea participării copiilor la educația antepreșcolară și preșcolară.

Prioritatea 3 - Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională.

Prioritatea 4 - Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic.

Prioritatea 5 - Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic.

Prioritatea 6 - Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți.

Prioritatea 7 - Antreprenoriat și economie socială.

Prioritatea 8 - Modernizarea instituțiilor pieței muncii.

Prioritatea 9 - Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității pe piața muncii.

Prioritatea 10 - Asistență tehnică pentru facilitarea și eficientizarea managementului Programului.

Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)¹⁰²

Scopul POIDS este de a sprijini incluziunea socială a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, mai ales ale celor în risc ridicat, inclusiv prin reducerea decalajului rural-urban în ceea ce privește sărăcia și excluziunea socială și creșterea accesului la servicii de calitate pentru populația vulnerabilă, urmărind obiectivele generale:

1. Creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă, cu precădere din mediul rural prin înființarea și dezvoltarea de servicii sociale la nivel local.
2. Creșterea calității serviciilor sociale destinate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile prin asigurarea de personal de specialitate bine pregătit la nivel local și infrastructură adecvată.
3. Reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport și servicii accesibile pentru depășirea situațiilor de dificultate în care se află.
4. Creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a răspunde la nevoile populației vulnerabile prin dezvoltarea capacității furnizorilor de servicii sociale publici și privați la nivel local.
5. Creșterea capacității autorităților locale de a identifica și evalua nevoile sociale ale comunității într-un mod participativ și de a elabora planuri de acțiune adecvate.

Prioritatea 1 - Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității.

Prioritatea 2 - Protejarea dreptului la demnitate socială.

Prioritatea 3 - Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale.

Prioritatea 4 – Reducerea disparităților dintre copiii expuși riscului de sărăcie/excluziune socială și alți copii.

¹⁰² Date conform *Programul Operațional Incluziune și Demnitate* (Ianuarie 2022), disponibil la adresa: <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/01/e72fc4ad0d60616a272c9d3cc4fcee34.pdf> (Accesat 06 Aprilie 2022)

Prioritatea 5 - Reducerea disparităților dintre copiii la risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii.

Prioritatea 6 - Servicii de suport pentru persoane vârstnice.

Prioritatea 7 - Sprijin pentru persoanele cu dizabilități.

Prioritatea 8 - Servicii sociale și de suport acordate altor grupuri vulnerabile.

Prioritatea 9 - Ajutorarea persoanelor defavorizate.

Programe Operațional Regional – POR Centru (POR-C)¹⁰³

Strategia POR-C propune următoarele priorități:

Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare și întreprinderi dinamice pentru o economie inteligentă.

Prin investițiile propuse a se finanța prin această prioritate se dorește valorificarea potențialului inovativ existent în domeniile de specializare inteligentă, potențial încă insuficient asimilat de firme. Astfel se dorește sprijinirea structurilor de cercetare dezvoltare și transfer tehnologic care să permită inovarea și transferul de tehnologie către firme, dar și susținerea întregului ciclu de inovare la nivel de întreprindere, precum și a modernizării industriale la nivelul firmelor coroborat cu susținerea structurilor de sprijinire a afacerilor.

Prioritatea 2 - O regiune digitală.

Prin investițiile propuse se prevede dezvoltarea serviciilor publice digitale și interoperabilitatea acestora în vederea îmbunătățirii interacțiunii cu cetățenii și mediul economic, dar în același timp și pentru îmbunătățirea activității administrațiilor prin eficientizarea luării deciziilor. De asemenea, se propun investiții care să determine creșterea gradului de digitalizare în întreprinderile din regiune – adoptare soluții digitale avansate pentru producție și administrarea afacerii.

Prioritatea 3 - O regiune cu comunități prietenoase cu mediul.

Aceasta vizează creșterea calității vieții locuitorilor din localitățile Regiunii Centru, pe de o parte prin îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri publice și rezidențiale, iar pe de

¹⁰³ Date conform *Programe Operațional Regional – Centru* (Ianuarie 2022), disponibil la adresa: <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/01/2b61c7d53c06121331ea9fb5dfc8516a.pdf> (Accesat 06 Aprilie 2022)

altă parte prin investiții în infrastructura verde și albastră și în valorificarea spațiilor degradate de la nivelul orașelor.

Prioritatea 4 - O regiune cu mobilitatea urbană durabilă.

Aceasta vizează creșterea calității vieții locuitorilor din localitățile Regiunii Centru, prin dezvoltarea unei mobilități urbane durabile, bazate pe PMUD. Modernizarea și decarbonizarea transportului public, stimularea transportului nemotorizat și electric și digitalizarea sistemelor de trafic reprezintă pilonii strategici ai acestei priorități.

Prioritatea 5 - O regiune accesibilă.

Prioritatea urmărește creșterea conectivității zonelor mai puțin dezvoltate și a zonelor izolate la rețeaua TEN-T, ținând seama de investițiile realizate prin programele anterioare și cele propuse pe celelalte priorități ale POR, dar și cele realizate sau preconizate la nivel național în domeniul conectivității. Concentrarea sprijinului către un număr limitat de proiecte prioritizate va fi definitorie pentru această prioritate. De asemenea, se urmărește și decongestionarea traficului din marile aglomerări urbane pentru a putea contribui la implementarea PMUD-urilor.

Prioritatea 6 - O regiune educată.

Prin intermediul acestei priorități se prevede susținerea comunităților locale pentru asigurarea accesului egal al copiilor și elevilor la infrastructura și serviciile de îngrijire și educație oferite în unitățile de învățământ de la toate nivelurile din Regiunea Centru, inclusiv prin accesibilizarea infrastructurii.

Prioritatea 7 – O regiune cu turism sustenabil.

Este vizată dezvoltarea comunităților de la nivel regional, în special a celor din mediul rural, prin punerea în valoare a potențialului cultural, turistic și balnear, dar și creșterea calității infrastructurii și programelor de educație formală și non-formală derulate prin centrele de agrement pentru copii și tineret (tabere școlare) din Regiunea Centru.

Prioritatea 8 - O regiune atractivă.

Prin această prioritate se urmărește dezvoltarea urbană integrată în funcție de nevoile fiecărei categorii de orașe și municipii și regenerarea spațiilor urbane, ținând seama de prioritățile stabilite prin SIDU. De asemenea, intervențiile au în vedere valorificarea potențialului economic al turismului și al patrimoniului cultural din zonele urbane.

Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)¹⁰⁴

POAT urmărește diminuarea dificultăților întâmpinate în derularea activităților specifice și atingerea rezultatelor propuse de către instituțiile care gestionează fondurile politicii de coeziune și care pot avea un impact major asupra performanței lor prin menținerea în sistem a unui personal calificat și motivat, respectiv prin diminuarea migrării resurselor umane din sistem spre mediul privat, fenomen care a afectat grav sistemul fondurilor în perioada de programare 2007-2013.

POAT 2021-2027 este proiectat ținând cont de noua arhitectură a sistemului de coordonare, gestionare și control al fondurilor europene, cu șapte autorități de management în cadrul MIPE și își propune să sprijine aspectele orizontale pentru toate PO finanțate din fondurile europene, iar pentru cele cinci programe finanțate din FEDR, FC și FSE+ aflate în directă gestionare a MIPE (PODD, POCIDIF, POS, POIDS și POAT) să acorde asistență specifică implementării acestora.

Prioritatea 1 - Asigurarea funcționării sistemului de coordonare și control al fondurilor FEDR, FC, FSE+ și gestionarea PO.

Prioritatea 2 - Îmbunătățirea capacității de gestionare și implementare și asigurarea transparenței fondurilor FEDR, FC, FSE+, FTJ.

Mai mult decât atât, pentru gestionarea provocărilor generate de pandemia COVID-19 și atenuarea consecințelor economice, Uniunea Europeană a înființat un instrument temporar de finanțare în valoare de 750 de miliarde de euro, #NextGenerationEU, separat de bugetul pe termen lung al UE - Cadrul Financiar Multianual (CFM) – aferent perioadei 2021-2027.

În acest context, Mecanismul de Redresare și Reziliență (MRR) reprezintă pilonul principal #NextGenerationEU, având un budget total alocat în valoare de 672,5 miliarde euro. Astfel, Planul Național de Relansare și Reziliență (PNRR) stabilește domeniile prioritare de investiții care au ca scop ieșirea din criză, redresare și creștere sustenabilă, prin utilizarea fondurilor de finanțare MRR.

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)¹⁰⁵

Obiectivul general al PNRR al României este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea

¹⁰⁴ Date conform *Programul Operațional Asistență Tehnică* (Ianuarie 2022), disponibil la adresa: <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/01/3e7e06747db1db401f1a904afe1e99db.pdf> (Accesat 06 Aprilie 2022)

¹⁰⁵ Date conform *Planul Național de Redresare și Reziliență*, disponibil la adresa: <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2021/06/0c2887df42dd06420c54c1b4304c5edf.pdf> (Accesat 18 Iunie 2021)

de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.

Obiectivul specific al PNRR este și el corelat cu cel al mecanismului, detaliat în Regulament, și anume de a atrage fondurile puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin #NextGenerationEU, în vederea atingerii jaloanelor și a țintelor în materie de reforme și investiții.

PNRR al României este structurat pe **15 componente** care acoperă toți cei **6 piloni** prevăzuți prin Regulament, astfel:

Pilonul I. Tranziție Verde (prin 1. Sistemul de management al apei ,2. Împădurim România și protejăm biodiversitatea, 3. Managementul deșeurilor, 4. Transport sustenabil, 5. Fondul pentru Valul renovării, 6. Energie).

Pilonul II. Transformare digitală (prin 7. Cloud guvernamental și sisteme publice digitale).

Pilonul III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii (prin 8. Reforme fiscale și reforma sistemului de pensii, 9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare).

Pilonul IV. Coeziune socială și teritorială (prin 10. Fondul local pentru tranziție verde și digitală, 11. Turism și cultură).

Pilonul V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională, în scopul, printre altele, al creșterii nivelului de pregătire pentru situații de criză și a capacității de reacție la criză (prin 12. Sănătate, 13. Reforme sociale, 14. Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali).

Pilonul VI. Politici pentru generația următoare, copii și tineret, cum ar fi educația și competențele (prin 15. România Educată).

Alte programe de finanțare sunt enumerate în cele ce urmează:

Orizont Europa

Orizont Europa este un nou program-cadru pentru cercetare și inovare al Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027, continuând astfel inițiativa Uniunii Europene din perioada precedentă de programare, anume Orizont 2020. Scopul programului este de a consolida baza științifică și tehnologică a UE, inclusiv prin dezvoltarea de soluții pentru abordarea unor priorități deja setate la nivelul Uniunii Europene (tranziție verde, digitalizare). Bugetul Orizont Europa este de 95,5 miliarde EUR, din care 5,4 miliarde EUR.

Programul este alcătuit din 3 piloni:

Pilonul 1 – Consolidarea poziției de lider a UE în domeniul științific, prin promovarea excelenței științifice.

Pilonul 2 – Susținerea inovării care abordează provocările societale și tehnologiile industriale în domenii precum sănătatea, digitalul, clima, energia, mobilitatea, securitatea civilă, alimentele și resursele naturale.

Pilonul 3 – Promovarea tuturor formelor de inovare și, în special, a inovării revoluționare și disruptive, prin intermediul Consiliului European pentru Inovare (CEI).

Planul Național Strategic PAC

Planul Național Strategic PAC este un program operațional gestionat de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale din România.

Conform documentelor programatice aferente perioadei 2021-2027, bugetul PAC este în cuantum de 465 miliarde EUR (în prețuri curente). Pentru România este propusă suma de 20,5 miliarde EUR din care 13,3 miliarde este destinată plăților curente, 363 mil. EUR alocate către măsurile de sprijinire a pieței (FEGA), iar 6,7 miliarde EUR alocate pentru dezvoltarea rurală (FEADR).

România pune în practică PAC post 2023 prin intermediul Planului Național Strategic (PNS) prin măsuri de dezvoltare a unui sector agricol rezilient și durabil, cu accent pe asigurarea veniturilor echitabile fermierilor, respectarea angajamentelor de mediu prin remunerarea fermierilor care contribuie la protejarea mediului peste cerințele nivelului de bază, pe dezvoltarea sectoarelor deficitare și o dezvoltare socioeconomică coerentă a mediului rural în baza unei strategii a intervenției fundamentată pe identificarea nevoilor.

PNS al României se va concentra pe atingerea următoarelor obiective:

I. Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară, creșterea viabilității fermelor prin stabilizarea veniturilor fermierilor și eliminarea discrepanțelor și disparităților între categorii de ferme;

II. Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității sectorului agro-alimentar prin intensificarea cooperării, încurajarea investițiilor colective, modernizarea, restructurarea fermelor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității concomitent cu dezvoltarea, modernizarea industriei alimentare

III. Dezvoltarea socio-economică a spațiului rural prin atragerea și susținerea tinerilor și facilitarea dezvoltării afacerilor precum promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale.

Din perspectiva transpunerii obiectivelor Green Deal și Farm to Fork, în obiectivele specifice ale PNS, se va oferi un cadru adecvat pentru dezvoltarea unor modele de producție bazate pe creșterea valorii adăugate pe întreg lanțul alimentară și a modului în care provocările legate de climă și mediu se pot transforma în oportunități.

Granturile SEE și Norvegiene¹⁰⁶

Aceste granturi reprezintă contribuția Islandei, a Liechtensteinului și a Norvegiei la reducerea disparităților economice și sociale și la consolidarea relațiilor bilaterale cu 15 țări din Europa Centrală și de Sud și cu țările baltice.

Pentru Perioada 2014-2021, România a fost prima țară care a semnat Memorandumurile de înțelegere în 13 octombrie 2016 și beneficiază de o alocare de 275.2 milioane Euro prin granturile SEE și 227.3 milioane Euro prin granturile norvegiene (o alocare totală de 502 milioane de euro) alocate prin 12 programe de finanțare (în curs de derulare).

Pentru perioada 2018-2024 vor fi finanțate proiecte în cadrul celor 12 programe de finanțare stabilite, în domeniile:

- dezvoltare locală, reducerea sărăciei, incluziunea romilor, copii și tineri în situații de risc, drepturile omului;
- energie regenerabilă, eficiență energetică, securitate energetică;
- dezvoltarea afacerilor, inovare și IMM;
- sănătate publică;
- cercetare;
- patrimoniu cultural, antreprenoriat cultural și cooperare culturală;
- justiție, servicii corecționale, combaterea violenței domestice și de gen;
- afaceri interne, cooperare polițienească și combaterea criminalității;
- educație, burse, ucenicie și antreprenoriat pentru tineri;
- dialog social și muncă decentă;
- cetățenie activă – societate civilă;
- mediu și schimbări climatice.

Totodată, din Fondul pentru relații bilaterale vor fi finanțate inițiative de dezvoltare a relațiilor bilaterale între statele donatoare și România.

¹⁰⁶ Date conform *Granturi SEE și Norvegiene*, disponibil la adresele <https://mfe.gov.ro/granturi-see-si-norvegiene/> și <https://www.eegrants.ro/descriere-programe> (Accesat 9 Septembrie 2021)

Programul de finanțare Erasmus+¹⁰⁷

Erasmus+ este programul UE pentru educație, formare, tineret și sport. Dispunând de un buget estimativ de 26,2 miliarde EUR pentru 2021, el oferă celor peste 4 milioane de participanți șansa de a studia, de a urma stagii, de a câștiga experiență și de a face voluntariat în străinătate.

Programul pentru perioada 2021-2027 pune accent pe incluziunea socială, pe tranziția verde și digitală și pe promovarea participării tinerilor la viața democratică.

Pe lângă componenta de finanțare prin granturi, Erasmus+ cuprinde și o componentă de sprijinire a predării, cercetării, relaționării și dezbaterii orientărilor de politică pe teme legate de UE. Capitolul referitor la sport din programul Erasmus+ promovează activitățile locale în sprijinul sportului.

În plus, organizațiile facilitează perioadele de mobilitate în scop educațional pentru studenți, personal, stagiați, ucenici, tineri, voluntari și lucrători de tineret.

Astfel, organizațiile își ameliorează capacitatea de a opera la nivel internațional, metodele de management, accesul la finanțare și proiecte, capacitatea de a pregăti, gestiona și monitoriza proiecte și, în același timp, le oferă cursanților și personalului un portofoliu mai atractiv de oportunități.

Acțiuni-cheie:

- Acțiunea-cheie 1: Mobilitatea persoanelor în scop educațional
- Acțiunea-cheie 2: Inovarea și bunele practici
- Acțiunea-cheie 3: Sprijin pentru reformarea politicilor
- Jean Monnet
- Sport

Surse de finanțare la nivel intern (național, regional, local)

Prezentul sub-capitol prezintă sursele de finanțare disponibile la nivel național, regional sau local. Principalele astfel de surse de finanțare sunt următoarele:

- Programul Național de Dezvoltare Locală;
- Compania Națională de Investiții.

Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL)

Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) este principala sursă de finanțare națională pentru infrastructura locală și are la bază principiul conform căruia în fiecare localitate din țară este necesară

¹⁰⁷ Date conform Comisia Europeană, disponibil la adresa https://ec.europa.eu/info/education/set-projects-education-and-training/erasmus-funding-programme_ro (Accesat 06 Aprilie 2022)

asigurarea un set minim de servicii publice în domeniile: sănătate, educație, apă-canalizare, energie termică și electrică, iluminat, drumuri, salubritate, cultură, culte, locuire și sport.

Programul se află în cea de a doua etapă și are o alocare financiară de 30 de miliarde de lei credite de angajament.

Conform datelor programului, în ceea ce privește alocațiile de la bugetul de stat pentru perioada 2017-2022, județul Sibiu se bucură de o alocare de 551,647,954.11 RON. Din această alocare, sunt planificate 120 de investiții în următoarele UAT-uri: Agnita, Alma, Apoldu de Jos, Arpașu de Jos, Avrig, Axente Sever, Bazna, Biertan, Blăjel, Boița, Brădeni, Brateiu, Bruuiu, Cârța, Chirpăr, Coșea Mică, Dârlos, Dumbrăveni, Gura Râului, Hoghilag, Iacobeni, Sibiu, Laslea, Loamneș, Ludoș, Marpod, Mediaș, Merghindeal, Micăsasa, Miercurea Sibiului, Mihăileni, Moșna, Nocrich, Ocna Sibiului, Orlat, Păuca, Poplaca, Porumbacu de Jos, Racovița, Rășinari, Râu Sadului, Roșia, Săliște, Șeica Mare, Șeica Mică, Slimnic, Șura Mare, Șura Mică, Tălmăciu, Tilișca, Turnu Roșu, Valea Viilor.

Compania Națională de Investiții (CNI)

Compania Națională de Investiții (CNI) este o societate comercială înființată în anul 2001 și care funcționează sub autoritatea Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. Sursele de finanțare pentru programele de investiții de interes public derulate de către CNI sunt: Bugetul de stat, venituri proprii, bugetul consiliilor locale au alte surse legal constituite.

Conform ultimului raport de activitate al companiei, aferent anului 2019, au fost finalizate 76 de obiective de investiții, dintre care:

- Săli de sport: 17 obiective de investiții;
- Bazine de înot: 3 obiective de investiții;
- Complexuri sportive: 2 obiective de investiții;
- Așezăminte culturale: 40 de obiective de investiții;
- Instituții de învățământ superior de stat: 1 obiectiv de investiții;
- Lucrări în primă urgență: 3 obiective de investiții;
- Infrastructură justiție: 3 obiective de investiții;
- Sistem integrat de apă și canalizare: 1 obiectiv de investiții;
- Alte obiective: 6 obiective de investiții;

6.3. Contextul instituțional

Conform art. 173 (1) lit. b și (3) lit. d din OUG nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, Consiliul Județean Sibiu este instituția care deține atribuții în ceea ce privește dezvoltarea economico-socială a județului, adoptând în acest sens strategii, prognoze și programe de dezvoltare economico-socială și de mediu ale județului. În acest context, începând cu anul 2006, Consiliul Județean Sibiu a elaborat și implementat strategii de dezvoltare județene, care de-a lungul timpului au fost supuse actualizării, revizuirii și completării în funcție de necesități. Prezenta strategie a fost elaborată pentru a răspunde necesității existenței unui document programatic care să reflecte obiectivele strategice, prioritățile și direcțiile de acțiune ale județului pentru perioada 2021-2030.

În condițiile antemenționate, Consiliul Județean Sibiu este principalul actor responsabil de implementarea Strategiei de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030, în același timp, urmând a monitoriza, în cooperare cu autoritățile administrațiilor publice locale comunale, orășenești și municipale interesate, acțiunile și măsurile propuse prin prezenta strategie. Având în vedere faptul că în cuprinsul strategiei au fost propuse și acțiuni/măsuri care nu se află în sfera de responsabilitate a Consiliului Județean, însă au fost considerate relevante pentru asigurarea unui context de dezvoltare a județului în acord cu nevoile identificate la nivel teritorial, este importantă asigurarea unui context de cooperare interinstituțională, atât cu autorități ale administrațiilor publice locale, cât și cu alți actori cheie din teritoriu, precum Universități, Grupuri Locale de Acțiune etc., în vederea implementării și monitorizării proiectelor ce urmează a fi realizate în perioada 2021-2030.

Astfel, Consiliul Județean Sibiu are rolul de coordonator al întregului proces de implementare și monitorizare a strategiei, fiind sprijinit de către serviciile din aparatul propriu și instituțiile subordonate, fiind importantă, în același timp, asigurarea unui cadru de cooperare cu actori cheie din teritoriu implicați în implementarea proiectelor de dezvoltare economico-socială la nivel județean.

De asemenea, există la nivelul județului Sibiu, un cadru instituțional propice pentru ca cetățenii să participe activ la îmbunătățirea comunității. Astfel, a fost înființat Consiliul Consultativ Civic, sub forma unei platforme de dialog structurat, ce are drept scop asigurarea unei legături funcționale între cetățeni și Consiliul Județean, în ceea ce privește programarea strategică, inițierea, finanțarea și implementarea politicilor publice care vizează dezvoltarea economică și socială durabilă și sustenabilă.

Conform Hotărârii nr. 138 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al aparatului de specialitate al Consiliului Județean Sibiu, art 28. alineatul (1) expune atribuțiile Direcției Strategii și Proiecte care asigură fundamentarea, elaborarea, implementarea și monitorizarea strategiilor, planurilor și programelor de dezvoltare a județului, precum și aplicarea programelor naționale și internaționale în concordanță cu orientările Uniunii Europene, creșterii capacității instituționale, în special în ceea ce privește procedurile naționale și europene de utilizare a fondurilor naționale, europene, internaționale și a instrumentelor structurale. De asemenea, alineatul (2) specifică faptul că Direcția strategii și proiecte este condusă de un director executiv și are în componența sa: Serviciul strategii, dezvoltare economică și socială și Serviciul managementului proiectelor.

Conform art. 30, Serviciul managementul proiectelor se află în subordinea directorului executiv al Direcției strategii și proiecte și este condus la rândul său de un șef serviciu. Atribuțiile principale specifice realizate de șeful serviciului ce contribuie la implementarea eficientă a strategiei de față, prezentate în art 31., sunt b) coordonarea implementării proiectelor Consiliului Județean Sibiu cu finanțare din fonduri naționale și internaționale, utilizând strategiile managementului de proiect; d) asigură identificarea nevoilor și a obiectivelor de dezvoltare și operaționalizarea lor în proiecte de finanțare de interes județean și regional. În aceeași măsură, personalul din cadrul Serviciului managementului proiectelor îndeplinește următoarele atribuții principale specifice, prezentate în art. 32, corespunzătoare pentru implementare strategiei de față, respectiv: a) implementarea de proiecte cu finanțare din fonduri naționale și internaționale, utilizând strategii de management de proiect, e) implementează și monitorizează, în colaborare cu celelalte compartimente din cadrul consiliului și/sau instituții subordonate acestuia, proiectele cu finanțare națională și internațională, în care Consiliul Județean Sibiu este solicitant sau partener și asigură derularea tuturor operațiunilor necesare finalizării cu succes a proiectelor, prin planificarea, coordonarea, organizarea, controlul și monitorizarea activităților de implementare a proiectelor, m) colaborează cu Agenția de Dezvoltare Regională și cu celelalte Autorități de Management în vedea implementării proiectelor cu finanțare externă.

Conform art. 33 din Hotărârea nr. 138, Serviciul strategii, dezvoltare economică și socială este subordonat directorului executiv al Direcției strategii și proiecte, condus la rândul său de un șef serviciu. Un aspect important cu privire la proiectele ce urmează a fi implementate în perioada 2021-2030 vizează faptul că atribuția principală a șefului pe acest serviciu este de coordonare a elaborării și actualizării planurilor de implementare aferente strategiei județului, pe care le supune adoptării Consiliului Județean Sibiu. În privința personalului din cadrul Serviciului strategii, dezvoltare economică și socială, prezentat în art. 34, atribuțiile specifice îndeplinite, în concordanță cu perioada de implementare 2021-2030, sunt a) întocmește, analizează și urmărește situațiile și documentațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor Consiliului Județean Sibiu, în următoarele domenii: educație, servicii sociale, grupuri dezavantajate, turism, cultură, culte, tineret, sport, protecția și refacerea mediului, dezvoltare rurală, dezvoltare economică, precum și alte domenii repartizare de conducere CJ Sibiu; d) elaborează instrumente de analiză și monitorizare a Strategiei de dezvoltare a județului Sibiu, precum și a impactului acestuia; e) analizează și monitorizează strategiile și programele, precum și rezultatele implementării strategiilor și programelor economico-sociale și de mediu ale județului; f) gestionează informații necesare în evidențierea potențialului economico-social al județului și monitorizează actualizarea permanentă a acesteia; j) asigură buna funcționare a Consiliului Civic Consultativ (CCC), formă structurată de consultare a Consiliului Județean Sibiu, ce va putea fi activat pentru planificarea strategică și politicile județene și proiectele majore ale județului; l) în domeniul turismului, colaborează cu Asociația Județeană de Turism Sibiu și cu alți actori din turism; m) acționează pentru promovarea potențialului județului Sibiu; n) colaborează cu structurile Consiliului Județean Sibiu și cu autoritățile administrației publice locale în scopul elaborării și monitorizării strategiilor și programelor; q) pregătește și redactează documentația în vedea cooperării sau asocierii cu organizații private sau cu autorități ale administrației publice locale din țară sau din străinătate; t) monitorizează activitatea instituțiilor și serviciilor publice de sub autoritatea Consiliului Județean Sibiu, urmărind îndeplinirea obiectivelor strategice.

În contextul atribuțiilor pe care le îndeplinește Direcția Strategii și Proiecte, cu serviciile pe care le deține în subordine, capacitatea de implementare eficientă a strategiei de dezvoltare economico-socială în perioada 2021-2030, prezintă un scenariu pozitiv, întrucât compartimentarea și distribuirea specifică pentru cele două servicii permit gestionarea și coordonarea în amănut cu actorii cheie în privința obiectivelor strategice.

6.4. Planul de acțiune

Regulamentul european FEDR a propus sprijinirea dezvoltării urbane durabile prin strategii care stabilesc acțiuni integrate pentru abordarea provocărilor economice, sociale, demografice și de mediu, care afectează diferitele niveluri teritoriale. Strategia de dezvoltare a județului Sibiu este supusă aprobării Consiliului Județean, instituția devenind principalul responsabil de implementarea priorităților de investiție, al direcțiilor de acțiune și al proiectelor propuse, stabilirea parteneriatelor și monitorizarea gradului de atingere a indicatorilor propuși.

În acest sens, se consideră ca fiind absolut necesară elaborarea unui plan de acțiune pentru realizarea obiectivelor și dispozițiilor de implementare a strategiei și crearea unui cadru în care acest plan se poate realiza. Totodată, se recomandă constituirea unor structuri de lucru, construite pe nivele de competență și care prin componență și atribuții să asigure un nivel de autoritate și expertiză optime pentru implementarea corespunzătoare a proiectelor urmărite. În acest sens, pe lângă echipa de coordonare a strategiei, se va înființa structura de monitorizare a strategiei și structuri diferite responsabile cu implementarea proiectelor specifice (după caz). Stabilirea persoanelor responsabile din fiecare structură se va realiza de către personalul cu rol de decizie din cadrul CJ Sibiu.

Mai mult decât atât, pentru asigurarea implementării strategiei se propune un set de acțiuni, structurate pe intervale de timp bine definite: pe termen scurt (3 ani), pe termen mediu (4-6 ani), respectiv pe termen lung (7-10 ani). Planul de acțiune identifică astfel activitățile necesare a fi întreprinse pe cele trei orizonturi de timp, instituțiile responsabile și termenele de realizare ale acestora.

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Activitate	Responsabil	Termen de referință
ETAPA I – Demararea activităților de implementare a strategiei, implementarea proiectelor prioritare (perioada 2021 – 2023)		
Susținerea și finalizarea proiectelor aflate în implementare în perioada anterioară de programare	Beneficiari ai proiectelor aflate în implementare	2022
Elaborarea sau actualizarea strategiilor de dezvoltare locală, actualizarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și urbanism, în corelare cu SDJ Sibiu	Consilii locale Grupuri de acțiune locală Firme de consultanță	2022
Instituirea Comitetului de monitorizare pentru perioada 2021-2030	CJ Sibiu Actori cheie de la nivel județean	2022
Pregătirea cadrului instituțional și formarea structurilor/ echipelor responsabile de coordonarea strategică, sau implementarea/ monitorizarea proiectelor	CJ Sibiu Alte instituții cu responsabilități în domeniile de intervenție propuse	2022
Identificarea eventualilor parteneri publici și privați pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor prioritare și încheierea acordurilor de parteneriat	CJ Sibiu Parteneri publici/ privați	2022
Identificarea, analiza și selectarea surselor de finanțare pentru proiectele propuse și planificarea multi anuală a bugetului	CJ Sibiu Beneficiari ai proiectelor propuse	2022
Implementarea/ demararea proiectelor prioritare (elaborare documentațiilor tehnico-economice, facilitarea implementării acestora, derularea achizițiilor publice etc.)	CJ Sibiu Consilii locale Parteneri publici/ privați Beneficiari ai proiectelor Alți actori cheie locali	2023
Monitorizarea stadiului implementării proiectelor prioritare și elaborarea rapoartelor de monitorizare	CJ Sibiu – comitetul de monitorizare	2023
ETAPA II – Continuarea activităților de implementare a strategiei, implementarea proiectelor de anvergură (perioada 2024 – 2026)		
Revizuirea strategiei și luarea de măsuri corective (dacă este cazul) în baza raportului de monitorizare. Formarea de structuri/ echipe de implementare noi (dacă este cazul). Reactualizarea planificării bugetare (dacă este cazul).	CJ Sibiu – echipa de coordonare	2024
Continuarea implementării proiectelor prioritare	CJ Sibiu Consilii locale Parteneri publici/ privați Beneficiari ai proiectelor Alți actori cheie locali	2024

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Identificarea partenerilor publici și privați pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor de anvergură și încheierea acordurilor de parteneriat	CJ Sibiu Parteneri publici/ privați	2024
Implementarea / demararea proiectelor de anvergură (elaborare documentațiilor tehnico-economice, facilitarea implementării acestora, derularea achizițiilor publice etc.)	CJ Sibiu Consilii locale Parteneri publici/ privați Beneficiari ai proiectelor Alți actori cheie locali	2026
Monitorizarea stadiului implementării proiectelor prioritare și de anvergură și elaborarea rapoartelor de monitorizare	CJ Sibiu – comitetul de monitorizare	2026
Promovarea rezultatelor obținute până în prezent	CJ Sibiu – comitetul de monitorizare și/sau structura dedicată	2026
ETAPA III – Finalizarea activităților de implementare a strategiei, monitorizarea și evaluarea finală a rezultatelor (perioada 2027 – 2030)		
Luarea de măsuri corective (dacă este cazul), în baza raportului de monitorizare	CJ Sibiu – echipa de coordonare	2027
Continuarea implementării proiectelor prioritare și a celor de anvergură	CJ Sibiu Consilii locale Parteneri publici/ privați Beneficiari ai proiectelor Alți actori cheie locali	2030
Monitorizarea stadiului implementării strategiei și elaborarea rapoartelor de monitorizare	CJ Sibiu – comitetul de monitorizare	2030
Promovarea rezultatelor obținute până în prezent	CJ Sibiu – comitetul de monitorizare și/sau structura dedicată	2030
Demararea etapelor pentru realizarea Strategiei de dezvoltare pentru perioada viitoare	CJ Sibiu – echipa de coordonare Structuri partenoriale Firme de consultanță	2030

Acțiunile prezentate în continuare reprezintă responsabilitățile direct atribuibile Consiliului Județean Sibiu și entităților subordonate acestuia, pentru care au fost estimate perioadele de implementare și bugetele aferente - tabelul realizează o corelare a priorităților de dezvoltare și direcțiilor de acțiune stabilite prin prezenta strategie și măsurile/acțiunile stabilite prin programul de guvernare aprobat prin Hotărârea

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Parlamentului României nr. 42/25.11.2021, pentru anul 2022, precum și prin programul obiectivelor de investiții a județului Sibiu (pentru anii 2022-2025).

O detaliere a planului de acțiune, în funcție de fiecare prioritate de dezvoltare/ direcție de acțiune prevăzută în strategie, care vizează și celelalte entități de la nivelul județului Sibiu, relevante în raport cu implementarea măsurilor propuse, se regăsește în anexă la prezenta strategie.

Priorități de dezvoltare	Direcție de acțiune	Măsură/ Acțiune	Autoritate responsabilă	Perioadă	Buget estimativ (mii lei)
Prioritatea 1.1: Creșterea calității serviciilor și infrastructurii medicale	1.1.1. Îmbunătățirea performanței și calității serviciilor medicale spitalicești	Construcția Spitalului Clinic Județean de Urgență Sibiu	Consiliul Județean Sibiu, Serviciul patrimoniu și investiții;	2022-2025	70,000.00
			Spitalul Clinic Județean de Urgență Sibiu;		
		Dezvoltarea, modernizarea și reabilitarea infrastructurii spitalicești	Spitalul Clinic de Psihiatrie Dr. Gheorghe Preda Sibiu;	2022-2023	275,007.018
			UAMS Sibiu; Spitalul Clinic Județean de Urgență Sibiu; UAMS Săliște; CJ Sibiu (Serviciul Managementul Proiectelor) ;		
Prioritatea 1.3: Creșterea calității serviciilor și infrastructurii de asistență socială	1.3.1 Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii sociale de calitate	Construcția/reabilitarea/ extinderea infrastructurii sociale	Consiliul Județean Sibiu Serviciul Managementul Proiectelor; Serviciul Strategii, Dezvoltare Economică și Socială	2022-2025	42,191.57
		Dezvoltarea de servicii integrate pentru grupurile marginalizate	DGASPC Sibiu; Serviciul Strategii, Dezvoltare Economică și Socială	2022	1,382.63
Prioritatea 1.5: Creșterea calității serviciilor și infrastructurii în domeniul educațional	1.5.1 Dezvoltarea infrastructurii educaționale din învățământul de masă, respectiv din	Modernizarea și construirea de unități de învățământ;	CJ Sibiu (Serviciul Managementul proiectelor);	2022-2023	20,677.05
			CSEI nr. 1 Sibiu;		
			CSEI Mediaș; ISJ Sibiu;		

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Priorități de dezvoltare	Direcție de acțiune	Măsură/ Acțiune	Autoritate responsabilă	Perioadă	Buget estimativ (mii lei)
	învățământul special, inclusiv prin intervenții în servicii educaționale digitale		CSEI Turnu Roșu		
	1.5.2. Creșterea atractivității ofertei educaționale la nivel de județ	Continuarea și extinderea efortului de profesionalizare a cadrelor didactice de la nivelul județului, atât din cadrul învățământului de masă, cât și din cadrul învățământului special	CJRAE SIBIU	2022	
Prioritatea 1.7: Dezvoltarea unui sistem integrat de acțiuni conexe care să crească nivelul de acces la servicii de educație și instruire	1.7.2. Stimularea cuprinderii într-o formă de școlarizare a tuturor elevilor, în special a celor care provin din grupuri marginalizate.	Stimularea cuprinderii într-o formă de școlarizare și îmbunătățirea condițiilor de educație a tuturor elevilor, inclusiv a celor care provin din grupuri marginalizate	Serviciul Strategii, Dezvoltare Economică și Socială	2022	
Prioritatea 1.8: Creșterea implicării tinerilor în societate/ în viața comunității	1.8.1 Creșterea numărului de tineri care dețin competențe profesional relevante, care să faciliteze angajarea	Finanțarea activităților de și pentru tineret și încurajarea participării acestora la viața publică	Consiliul Județean Sibiu	2022	
			Serviciul Strategii, Dezvoltare Economică și Socială		
Prioritatea 1.11: Creșterea calității și accesibilității infrastructurii sportive	1.11.1 Dezvoltarea/modernizarea infrastructurii sportive și îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților sportive	Reabilitarea și modernizarea infrastructurii și bazelor sportive existente și promovarea activităților sportive	CJ Sibiu (Serviciul Managementul Proiectelor) ; Serviciul Strategii, Dezvoltare Economică și Socială;	2022-2025	
			Sala Polivalentă Transilvania		

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Priorități de dezvoltare	Direcție de acțiune	Măsură/ Acțiune	Autoritate responsabilă	Perioadă	Buget estimativ (mii lei)
Prioritatea 2.1: Îmbunătățirea condițiilor de mediu (aer, apă, sol)	2.1.1. Reducerea poluării atmosferice	Revizuirea Planului de menținere a Calității Aerului în jud.Sibiu	Direcția Arhitect Șef	2022	30.00
Prioritatea 2.3: Gestionarea deșeurilor - tranziția către o economie circulară	2.3.1.Valorificarea/reciclarea deșeurilor	Reciclare și economie circulară	Consiliul Județean Sibiu, Serviciul patrimoniu și investiții	2022-2025	2,732.36
Prioritatea 2.4: Managementul conservativ al ariilor naturale protejate	2.4.1. Protejarea și conservarea biodiversității / habitatelor naturale, florei și faunei sălbatice printr-un management adecvat și eficient	Combaterea schimbărilor climatice;	Consiliul Județean Sibiu;	2022-2025	1,859.90
Prioritatea 2.5: Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și asigurarea eficienței energetice	2.5.1. Utilizarea energiei din surse regenerabile	Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă în proiectele publice de investiții (construire parc fotovoltaic)	Consiliul Județean Sibiu, Serviciul patrimoniu și investiții	2022-2023	1,000.00
	2.5.2. Asigurarea eficienței energetice	Creșterea numărului de clădiri publice și rezidențiale cu eficiență energetică (programe de anvelopare)	CJ Sibiu (Serviciul Patrimoniu și Investiții, Serviciul Managementul Proiectelor)	2022-2025	1,158.00
Prioritatea 3.1. Consolidarea și dezvoltarea infrastructurii turistice	3.1.1. Îmbunătățirea infrastructurii turistice existente	Extinderea și îmbunătățirea infrastructurii de drumeție;	Consiliul Județean Sibiu Serviciul Strategii, Dezvoltare Economică și Socială; Serviciul Public Județean Salvamont Sibiu	2022	3,685.91
		Extinderea infrastructurii de tratament balnear și modernizarea dotărilor acestora;	Consiliul Județean Sibiu Serviciul patrimoniu și investiții	2023	
	3.1.2. Creare de noi facilități pentru infrastructura turistică	Crearea de facilități pentru ecoturism, turism rural, turism de agrement	Consiliul Județean Sibiu AJTS	2022-2023	

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Priorități de dezvoltare	Direcție de acțiune	Măsură/ Acțiune	Autoritate responsabilă	Perioadă	Buget estimativ (mii lei)
Prioritatea 3.4. Protecția, valorificarea și promovarea tradițiilor gastronomice.	3.4.1 Realizarea și valorificarea produselor gastronomice	Promovarea regiunilor gastronomice pentru creșterea rezilienței și a dezvoltării economice	Consiliul Județean Sibiu, Direcția Informatică, Resurse Umane, Relații Publice	2022	1,515.27
Prioritatea 3.6: Valorificarea patrimoniului cultural material și imaterial.	3.6.1. Dezvoltarea acțiunilor de promovare a patrimoniului cultural în mediul urban și rural	Reabilitarea monumentelor istorice, a unităților de cult și consolidarea patrimoniului cultural;	Complexul Național Muzeal ASTRA, Sibiu;	2022-2027	27,146.14
			Filarmonica de Stat Sibiu;		
			Consiliul Județean Sibiu (Serviciul Managementul Proiectelor); Direcția tehnică, investiții și patrimoniu, Serviciul patrimoniu și investiții;		
			Direcția Arhitect Șef		
Prioritatea 3.7: Inovare în materie de oferte de activități culturale și consolidarea calității, respectiv a diversității acestora.	3.7.1. Încurajarea diversității ofertei culturale	Investiții în îmbunătățirea diversității ofertei culturale, printr-o promovare unitară a județului;	Complexul Național Muzeal ASTRA, Sibiu ;	2022-2023	
			Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu;		
			Școala Populară de Arte și Meserii Ilie Micu Sibiu;		
			Consiliul Județean Sibiu (Serviciul Managementul Proiectelor)		
Prioritatea 4.1: Creșterea accesibilității și a mobilității județului Sibiu și îmbunătățirea conectivității teritoriale	4.1.1 Modernizarea și dezvoltarea de infrastructurii transport rutier	Reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere de drumuri naționale, județene și comunale care traversează județul	CJ Sibiu (Serviciul Managementul Proiectelor)	2022-2023	854,316.97
		Construirea/ modernizarea/ reabilitarea pistelor/ traseelor pentru bicicliști și a infrastructurii tehnice aferente (puncte de închiriere, parcări etc.)	CJ Sibiu (Serviciul Managementul Proiectelor)	2022-2023	1,730.00

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Priorități de dezvoltare	Direcție de acțiune	Măsură/ Acțiune	Autoritate responsabilă	Perioadă	Buget estimativ (mii lei)
		Dezvoltarea infrastructurii pentru transportul cu combustibili alternativi (inclusiv electric)	Consiliul Județean Sibiu, Serviciul patrimoniu și investiții	2022-2023	500.00
	4.1.3 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii aeroportuare și a serviciilor conexe	Extinderea și dezvoltarea infrastructurii aeroportuare	Aeroportul Internațional Sibiu	2022	
		Extinderea și reabilitarea rețelelor de alimentare cu apă și canalizare, inclusiv stații de tratare a apei/epurare a apelor uzate	Apa Canal Sibiu SA	2023	
			Apa Târnavei Mari SA Mediaș Consiliul Județean Sibiu		
Prioritatea 4.3. Definirea unei imagini urbane coerente și de calitate la nivelul județului Sibiu	4.3.2 Amenajarea complexă a teritoriului	Acțiuni de topografie și cadastru	Consiliul Județean Sibiu	2022-2023	773.02
Prioritatea 4.4. Optimizarea intervențiilor în domeniul întreținerii clădirilor și fondului construit	4.4.1. Întreținerea corespunzătoare a clădirilor și monumentelor istorice	Renovarea tuturor clădirilor istorice și conservarea arhitecturii tradiționale, coroborată cu dezvoltarea sustenabilă și durabilă	CJ Sibiu (Direcția Arhitect Șef)	2022-2027	
Prioritatea 5.5 .Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității economice a sectorului agro-alimentar	5.5.1. Stimulate de acțiuni locale care să crească productivitatea și competitivitatea fermierilor din sectorul agroalimentar	Menținerea activității Pieței Volante pe toată durata anului 2022	Serviciul Public Sala Transilvania	2022	
Prioritatea 6.1: Îmbunătățirea competențelor și cunoștințelor resurselor umane din administrația locală, creșterea motivației acestora și a atractivității locurilor de muncă	6.1.1. Dezvoltarea abilităților resurselor umane prin activități de instruire	Resursele umane din sectorul public, competente, integre și dedicate cetățeanului	Consiliul Județean Sibiu Serviciul Managementul Proiectelor ;	2022-2027	

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Priorități de dezvoltare	Direcție de acțiune	Măsură/ Acțiune	Autoritate responsabilă	Perioadă	Buget estimativ (mii lei)
Prioritatea 6.2: Îmbunătățirea procedurilor și organizării în cadrul APL în vederea creșterii nivelului de transparență, eficacitate și eficiență, maximizând procesul către o administrație digitală	6.2.1. Consolidarea capacității administrative a APL-urilor în vederea asigurării unei dezvoltări integrate a județului	Mecanisme de guvernare și proces decizional eficiente, focalizate pe priorități și obiective;	Consiliul Județean Sibiu, Direcția Arhitect Șef	2022-2024	7,481.04
		Creșterea calității și accesului la serviciile publice	Consiliul Județean Sibiu D.J.E.P. Sibiu;	2022-2027	411.00
			Serviciul Strategii, Dezvoltare Economică și Socială		
		Acțiuni de îmbunătățire a gradului de transparență în administrația publică și accesul la informații pentru cetățeni	D.J.E.P. Sibiu	2022-2027	3,494.57
		Investiții în procesul de debirocratizare, simplificare administrativă și digitalizarea administrației publice pentru facilitarea interacțiunii dintre agenții economici/cetățeni și administrația județeană	Consiliul Județean Sibiu Direcția tehnică, investiții și patrimoniu, Serviciul patrimoniu și investiții;	2022-2027	
D.J.E.P. Sibiu					
Prioritatea 6.3: Creșterea capacității strategice a administrațiilor publice și îmbunătățirea capacității acestora de a crea rețele și de a face schimb de cunoștințe și resurse în beneficiul teritoriului și al cetățenilor	6.3.1. Întărirea relațiilor de cooperare inter și intra județeană	Promovarea parteneriatelor de cooperare internațională	Consiliul Județean Sibiu, Direcția Informatică, Resurse Umane, Relații Publice	2022	

6.5. Monitorizarea și evaluarea strategiei

Succesul strategiei de dezvoltare nu depinde exclusiv de relevanța acțiunilor planificate pentru dezvoltarea teritoriului și de implementarea efectivă a acestora, ci și de capacitatea de monitorizare și evaluare a rezultatelor obținute, astfel încât, dacă este cazul, să fie posibilă ajustarea strategiei în conformitate cu noile nevoi emergente ale teritoriului, în vederea armonizării previziunilor de dezvoltare cu potențialul evolutiv existent.

În acest context, monitorizarea și evaluarea strategiei presupun definirea unor instrumente clare, utilizate conform metodologiei planificate, care urmăresc analizarea indicatorilor vizați în acest scop, pentru a verifica dacă activitățile au fost corect și eficient planificate, dacă fondurile sunt utilizate și cheltuite corect pentru atingerea obiectivelor propuse și dacă indicatorii de rezultat evoluează în direcția propusă, iar efectele acțiunilor întreprinse sunt cele scontate.

Monitorizarea strategiei va fi coordonată de comitetul de monitorizare, structură creată la nivelul CJ Sibiu, existând posibilitatea de implicarea a partenerilor/actorilor cheie regionali în procesul de colectare a informațiilor și rezultatelor, dar și în procesul de consultare pentru validarea constatărilor. Se propune ca activitățile de monitorizare să fie realizate periodic, cu realizarea rapoartelor de monitorizare de cel puțin două ori în intervalul temporal de implementare: după finalizarea etapei de implementare I (anul 2024), după finalizarea etapei de implementare II (anul 2027), la finalul perioadei de implementare (anul 2031). Rapoartele de monitorizare vor înregistra progresul în implementarea strategiei, gradul de atingere al indicatorilor stabiliți și vor propune măsuri corective pentru etapele următoare de implementare.

Evaluare va urmări identificarea gradului de relevanță, eficacitate și eficiență a strategiei, precum și impactul și sustenabilitatea pe care rezultatele le au asupra județului, având totodată scopul de a oferi recomandări privind etapele viitoare de implementare.

În vederea propunerii unui mecanism comprehensiv de monitorizare a strategiei au fost definiți indicatori de monitorizare și punctele de referință (de reper), stabilite prin planul de acțiuni, pentru implementarea strategiei (anii 2023, 2026 și 2030).

Monitorizarea strategiei (și a indicatorilor aferenți) se va realiza anual de către persoanele responsabile desemnate din partea CJ Sibiu. Totodată, monitorizarea este strâns legată de punctele de referință identificate anterior (anii 2023, 2026 și 2030), respectiv anii 2024, 2027 și 2031 pentru evaluarea strategiei, acestea reprezentând momentele cheie în care va fi necesară analiza evoluției indicatorilor în vederea evaluării impactului strategiei asupra dezvoltării județului. Astfel, în mod periodic, rezultatele evaluării pot confirma sau infirma adecvarea strategiei, în baza acestor concluzii fiind posibilă adoptarea unor măsuri de corecție și replanificare a acțiunilor previzionate, în condițiile în care va fi identificată această nevoie.

Întrucât prezenta strategie de dezvoltare nu dispune de un plan financiar individualizat pentru întreaga perioadă de programare, cadrul de performanță al indicatorilor nu poate fi cuantificat în valori numerice exacte pentru punctele de reper stabilite. Cu toate acestea a fost realizată o estimare a efectului

implementării strategiei asupra evoluției indicatorilor propuși spre monitorizare, în baza evoluției înregistrate în anii premergători sau în funcție de tendințele evolutive viitoare. Mai mult, estimările țin cont de impactul pe care strategia le dorește a le avea pentru anumiți indicatori, în baza priorităților de dezvoltare și ale proiectelor propuse prin prezenta strategie. Astfel, în continuare se regăsește o centralizare a valorilor estimate pentru toți indicatorii aferenți priorităților de dezvoltare:

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Indicatori	Nivel de referință	Tendință evolutivă intermediară 2027	Tendință evolutivă finală 2030	
O.S. 1 - Crearea unui mediu de viață sănătos și solidar (OP4)						
Prioritatea 1.1: Creșterea calității serviciilor și infrastructurii medicale	1.1.1. Îmbunătățirea performanței și calității serviciilor medicale spitalicești	Nr. de spitale publice	9 (2020)	10	10	
		Indicele mediu de utilizare a paturilor	255,29 zile/an (2019)	Secții/compartimente acuți = 290 zile/an Secții/compartimente cronici și îngrijiri paliative = 320 zile /an	Secții/compartimente acuți = 290 zile/an Secții/compartimente cronici și îngrijiri paliative = 320 zile /an	
	1.1.2. Consolidarea serviciilor ambulatorii de specialitate	Nr. paturi în unități sanitare publice	Total 2.574 6,42 / 1.000 locuitori (2020)	Reducerea nr. de paturi pentru îngrijiri acute cu 10% Creșterea nr. de paturi pentru îngrijiri cronice și paliative cu minim 15%	Reducerea nr. de paturi pentru îngrijiri acute cu 10% Creșterea nr. de paturi pentru îngrijiri cronice și paliative cu minim 15%	
	1.1.3. Creșterea eficacității și diversificarea serviciilor de asistență medicală primară	Nr. personal medico-sanitar din unități publice	Total 5.021 (2020)	Creșterea nr. personal medico-sanitar cu cel puțin 10% pentru asigurarea acoperirii posturilor vacante	Creșterea nr. personal medico-sanitar cu cel puțin 10% pentru asigurarea acoperirii posturilor vacante	
		Nr. cabinete dentare (stomatologice) în mediul rural		1 cabinet dentar în cel puțin 10% dintre UAT-uri din mediul rural		
		Nr. de ambulatorii integrate în spitale publice	9	10	10	
		Nr. centre de sănătate mintală	2 (2020)	4	4	
		Gradul de satisfacție al pacienților	-	80% pacienți satisfăcuți	80% pacienți satisfăcuți	
		Nr. de reclamații	-	-	-	
		Prioritatea 1.2: Îmbunătățirea stării de sănătate a populației prin măsuri preventive	1.2.1. Creșterea accesului la asistența medicală primară în toate comunitățile	Nr. de consultații furnizate de serviciile de medicină de familie și de specialitate de tip ambulator în mediul rural	539.232 (2019)	600.000

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Indicatori	Nivel de referință	Tendință evolutivă intermediară 2027	Tendință evolutivă finală 2030
	1.2.2. Promovarea unor comportamente sanogene	Nr. medici de familie	Total 310 (2020)	Cel puțin 1 medic de familie / UAT în mediul rural	
	1.2.3. Dezvoltarea de servicii preventive integrate	Nr. centre comunitare integrate	3	1 centru comunitar în cel puțin 10% dintre UAT-uri	
		Nr. farmacii	156	-	165
		Bazine de înot	1	-	2
Prioritatea 1.3: Creșterea calității serviciilor și infrastructurii de asistență socială	1.3.1 Creșterea gradului de acoperire a județului cu servicii sociale de calitate	Capacitate cămine pentru persoane vârstnice în subordinea consiliilor locale	90 (2017)	120	150
	1.3.2 Creșterea accesului la locuințe adecvate pentru grupurile vulnerabile	Capacitate cămine pentru persoane vârstnice administrate de furnizori privați	603 (2016)	720	800
	1.3.3 Creșterea gradului de implicare a comunității în viața socială	Cantine publice-capacitate(locuri)	520 (2017)	700	850
Prioritatea 1.4: Reorganizarea sistemului de servicii sociale, cu accent pe prevenirea instituționalizării și îmbunătățirea protecției instituționalizate	1.4.1 Reorganizarea centrelor de plasament clasice și finalizarea restructurării centrelor pentru adulți				
Prioritatea 1.5: Creșterea calității serviciilor și infrastructurii în domeniul educațional	1.5.1 Dezvoltarea infrastructurii educaționale din învățământul de masă, respectiv din învățământul special, inclusiv prin intervenții în servicii educaționale digitale	Laboratoare școlare	693 (2019)	-	750
		Săli de gimnastică	134 (2019)	-	150
		Calculatoare din unități de învățământ	12.500 (2019)	15.000	20.000
		Nr.profesori psihologi școlari	-	-	250
Prioritatea 1.6: Dezvoltarea formelor alternative de educație	1.6.1. Realizarea de acțiuni de sprijin pentru susținerea dezvoltării învățământului	Școli din învățământul profesional	3 (2019)	-	10
		Școli din învățământul postliceal	7 (2019)	-	10

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Indicatori	Nivel de referință	Tendință evolutivă intermediară 2027	Tendință evolutivă finală 2030
	dual/profesional și a educației non-formale				
Prioritatea 1.7: Dezvoltarea unui sistem integrat de acțiuni conexe care să crească nivelul de acces la servicii de educație și instruire	1.7.1. Sprijinirea dezvoltării serviciilor de transport intra-județean	Grad de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară	76,71% (2019)	78%	80%
	1.7.2. Stimularea cuprinderii într-o formă de școlarizare a tuturor elevilor, în special a celor care provin din grupuri marginalizate.	Rata de promovabilitate a examenului de bacalaureat	74,54% (2019)	80%	85%
		Rata abandonului în învățământul liceal și profesional	5% (2018)	3%	2%
Prioritatea 1.8: Creșterea implicării tinerilor în societate/ în viața comunității	1.8.1 Creșterea numărului de tineri care dețin competențe profesional relevante, care să faciliteze angajarea	Vârsta medie a tinerilor care părăsesc gospodăria părintească	28,1 (nivel național 2019)	-	26
	1.8.2 Prioritizarea egalității de șanse și tratament 1.8.3 Dezvoltarea infrastructurii care să permită acces gratuit tuturor tinerilor la diferite servicii	Rata șomajului în rândul tinerilor	27,9% (nivel național 2019)	25%	20%
Prioritatea 1.9: Dezvoltarea rețelei de voluntariat	1.9.1 Facilitarea accesului la informații 1.9.2 Susținerea rețelei de organizații	Nr. proiectelor pentru tineret, sprijinite din bugetul local	19 (2020)	25	30
Prioritatea 1.10: Conștientizarea importanței turismului de tineret	1.10.1 Dezvoltarea turismului de tineret				
Prioritatea 1.11: Creșterea calității și accesibilității infrastructurii sportive	1.11.1 Dezvoltarea/modernizarea infrastructurii sportive și îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților sportive	Nr. structuri sportive	177 (2020)	185	200
	1.12.1 Dezvoltarea și promovarea activităților sportive, inclusiv în mediul rural	Nr. proiectelor sportive sprijinite prin Agenda Sportivă a Consiliului Județean Sibiu	43 (2020)	50	60
Prioritatea 1.12: Creșterea gradului de participare activă a populației, la activități sportive și					

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Indicatori	Nivel de referință	Tendință evolutivă intermediară 2027	Tendință evolutivă finală 2030
încurajarea practicării de activități fizice prietenoase cu mediul					
O.S.2 - Conservarea și protejarea mediului, devenind un județ verde (OP2)					
Prioritatea 2.1: Îmbunătățirea condițiilor de mediu (aer, apă, sol)	2.1.1. Reducerea poluării atmosferice	Nr. stațiilor automate de monitorizare a calității aerului	4 (2019)	6	8
	2.1.2. Reducerea poluării apelor de suprafață	Nr. râurilor naturale aflate în stare ecologică bună	12 (2017)	15	18
	2.1.3. Reducerea poluării solului și subsolului	Cantitatea de pesticide aplicate în agricultură (insecticide, fungicide, erbicide)	39.228 kg substanță activă (2020)	30.000 kg substanță activă	20.000 kg substanță activă
		Suprafața destinată agriculturii ecologice	16.727 ha (2020)	18.000	20.000 ha
Prioritatea 2.2: Extinderea spațiilor verzi	2.2.1. Modernizarea parcurilor existente și crearea de noi spații verzi	Suprafața spațiilor verzi	610 ha (2020)	700 ha	800 ha
		Suprafața spațiilor verzi (mp)/cap de locuitor	36,24 mp/locuitor (2020)	42 mp/locuitor	48 mp/locuitor
Prioritatea 2.3: Gestionarea deșeurilor - tranziția către o economie circulară	2.3.1. Creșterea ratei de reciclare a deșeurilor municipal	Procent din cantitatea totală de deșeuri municipale generată care trebuie reciclată	50% (2020)	51% - din cantitatea totală de deșeuri municipale generată trebuie reciclată	55% - din cantitatea totală de deșeuri municipale generată trebuie reciclată
	2.3.2. Reducerea cantității depozitate de deșeuri biodegradabile municipale	Gradul de colectare a deșeurilor reciclabile	10% (2018)	15%	30%
	2.3.3. Depozitarea numai a deșeurilor supuse în prealabil unor operații de tartare				
	2.3.4. Întărirea capacității instituționale a autorităților locale și a ADI ECO Sibiu				
Prioritatea 2.4: Managementul conservativ al ariilor naturale protejate	2.4.1. Protejarea și conservarea biodiversității / habitatelor naturale, florei și faunei sălbatice printr-un management adecvat și eficient	Nr. Planurilor de management aprobate pentru ariile naturale protejate	12 (2019)	16	-

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Indicatori	Nivel de referință	Tendință evolutivă intermediară 2027	Tendință evolutivă finală 2030
Prioritatea 2.5: Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și asigurarea eficienței energetice	2.5.1. Utilizarea energiei din surse regenerabile 2.5.2. Asigurarea eficienței energetice	Ponderea energiei regenerabile în consumul final brut de energie	23,9% (nivel național 2018)	25%	27%
		Ponderea vehiculelor electrice în totalul parcului de vehicule	3,4 promile (nivel național 2019)	5 promile	7 promile
Prioritatea 2.6: Încurajarea cercetării/dezvoltării și conștientizarea în domeniul mediului Prioritatea 2.7: Schimbările climatice	2.6.1. Sprijinirea cercetării-dezvoltării-inovării în rândul unităților de învățământ liceal/universitar 2.6.2. Conștientizarea populației în domeniul mediului, cu acțiuni de conștientizare pe toate componentele – deșeuri, uleiuri uzate 2.7.1. Adaptarea la schimbările climatice și atenuarea efectelor schimbărilor climatice	Proiecte pentru activitatea de cercetare-dezvoltare în domeniul mediului și în domeniul schimbărilor climatice	-	10	15
		Sprijinirea și implicarea în campanii de ecologizare pe traseele montane și în zonele turistice, precum și de educare a populației, alături de alți actori interesați	6 campanii/an (2022)	10 campanii/an (2027)	8 campanii/an (2030)
O.S.3 -Dezvoltarea integrată a turismului și culturii la nivel județean (OP1, 2, 3, 4)					
Prioritatea 3.1. Consolidarea și dezvoltarea infrastructurii turistice Prioritatea 3.2. Facilitarea dezvoltării de oferte turistice verzi, precum și crearea de oferte alternative și „de nișă” Prioritatea 3.3. Promovarea județului ca destinație turistică la nivel național și internațional	3.1.1. Îmbunătățirea infrastructurii turistice existente 3.1.2. Creare de noi facilități pentru infrastructura turistică 3.2.1. Dezvoltarea unui turism durabil ”de tip verde” 3.2.2. Inovare în materie de oferte de activități turistice 3.3.1. Promovarea turistică și integrarea județului în circuite turistice integrate	Nr. sosirilor turistice	600.000 (2019)	650.000	700.000
		Durata medie a sejurului	2 zile (2019)	2,5 zile	3 zile
		Indicele de utilizare netă a capacității de cazare turistica	17% (2020)	19%	22%
					1.000 km
		Lungimea traseelor de biciclete	300 km (2019)	500 km	700 km
		Numărul de destinații de ecoturism recunoscute și autorizate de ministerul de resort	0 (2019)	2	3

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Indicatori	Nivel de referință	Tendință evolutivă intermediară 2027	Tendință evolutivă finală 2030
Prioritatea 3.4: Protecția, valorificarea și promovarea tradițiilor gastronomice.	3.4.1 Realizarea și valorificarea produselor gastronomice și sprijinirea actorilor din domeniul gastronomic	Nr. evenimentelor cu specific gastronomic	52 (2020)	60/ an	80/ an
	3.4.2. Dezvoltarea unor servicii digitale integrate pentru domeniul gastronomiei				
Prioritatea 3.5: Acțiuni sistemice pentru întărirea și consolidarea unui sistem cultural integrat la nivel județean.	3.5.1. Dezvoltarea de parteneriate și colaborări care să valorifice și să coreleze oportunitățile culturale existente în județ	Numărul spectatorilor și auditorilor	1.285.509 (2019)	1.500.000	1.800.000
		Numărul de vizitatori în muzeele	1.673.206 (2019)	1.800.000	2.200.000
Prioritatea 3.6: Valorificarea patrimoniului cultural material și imaterial.	3.5.2. Creșterea vizibilității acțiunilor culturale integrate				
	3.5.3 Consolidarea capacității administrative în domeniul cultural				
Prioritatea 3.7: Inovare în materie de oferte de activități culturale și consolidarea calității, respectiv a diversității acestora.	3.6.1. Dezvoltarea acțiunilor de promovare a patrimoniului cultural în mediul urban și rural				
	3.7.1. Încurajarea diversității ofertei culturale				
	3.7.2. Digitalizarea și inovarea activităților culturale				
O.S.4 Crearea oportunităților de conectare și dezvoltare teritorială la nivel județean (OP3)					
Prioritatea 4.1: Creșterea accesibilității și a mobilității județului Sibiu și îmbunătățirea conectivității teritoriale	4.1.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport rutier	Pondere drumuri județene modernizate	66,3% (2019)	85%	87%
		Pondere drumuri comunale modernizate	30,53% (2019)	40%	45%
	4.1.2 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport feroviar	Pondere linii ferate electrificate	29,5 % (2019)	35%	40%
		Total pasageri îmbarcați/debarcați pe	726.591 (2019) 284.365 (2021)	-	900.000

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Indicatori	Nivel de referință	Tendință evolutivă intermediară 2027	Tendință evolutivă finală 2030
	aeroportuare și a serviciilor conexe 4.1.4 Dezvoltarea transportului public durabil	aeroportul internațional Sibiu			
Prioritatea 4.2: Dezvoltarea rețelelor de utilități publice inteligente, durabile și eficiente energetic	4.2.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii tehnico-ediliare	Număr gospodării neelectrificate	224 gospodării (2019)	100	0
		Zone nealimentate cu gaze	15 comune (2019)	10	5
		Pondere populație care beneficiază de apă potabilă	76,7% (2019)	80%	85%
		Zone care nu beneficiază de infrastructură de apă uzată	16 comune (2019)	10	5
Prioritatea 4.3. Definirea unei imagini urbane generale coerente și de calitate la nivelul județului Sibiu	4.3.1. Conservarea structurii urbanistice principale și a componentelor sale (rețeaua de străzi, parcelarul tradițional)	Suprafața spațiilor verzi (mp)/cap de locuitor	36,24 mp/locuitor (2020)	42 mp/locuitor	48 mp/locuitor
		Pondere PUG/ PUZ/ PMU actualizate	-	100%	
Prioritatea 4.4. Optimizarea intervențiilor în domeniul întreținerii clădirilor și fondului construit	4.3.2. Amenajarea complexă a teritoriului 4.4.1. Întreținerea corespunzătoare a clădirilor și monumentelor istorice 4.4.2. Dezvoltarea adecvată a fondului construit				
O.S.5 - Dezvoltarea inteligentă a județului și valorificarea oportunităților din spațiul rural (OP1, 2, 3, 5)					
Prioritatea 5.1: Consolidarea potențialului industrial și de servicii al județului și creșterea atractivității județului ca destinație de investiții	5.1.1. Creșterea competitivității celor mai importante sectoare de servicii și industriale	PIB per capita	53.168,36 lei (2018)	79.500 lei	120.850 lei
		Rata șomajului	1,8% (2019)	1,5%	1,3%
		Prioritatea 5.2: Sprijinirea inovării și orientării către tehnologiile verzi a IMM-urilor, care să dezvolte produse și servicii cu valoare adăugată mai mare	5.1.2. Creșterea atractivității județului ca destinație de investiții	Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare	273.872 mii lei (2019)
	5.2.1. Creșterea capacității de inovare a sectorului IMM				

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Indicatori	Nivel de referință	Tendință evolutivă intermediară 2027	Tendință evolutivă finală 2030
Prioritatea 5.3: Îmbunătățirea infrastructurii de afaceri pentru stimularea ofertei de servicii specializate; consolidarea rețelelor între actorii mediului de afaceri Prioritatea 5.4: Creșterea capacității locale de cercetare și dezvoltare și îmbunătățirea corelării acesteia cu nevoile mediului de afaceri; stimularea transferului tehnologic în toate domeniile.	5.3.1. Consolidarea parteneriatelor la nivel județean				
	5.3.2. Dezvoltarea de infrastructuri de afaceri				
	5.4.1 Sprijinirea și promovarea cercetării, dezvoltării, inovării în activitățile economice				
Prioritatea 5.5 .Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității economice a sectorului agro-alimentar	5.5.1. Stimularea de acțiuni locale care să crească productivitatea și competitivitatea fermierilor din sectorul agroalimentar	Valoarea producției agricole vegetale	601.483 lei (2019)	685.000 lei	775.000 lei
		Valoarea producției agricole animale	478.104 lei (2019)	545.000 lei	616.000 lei
		Suprafața arabilă cultivată	50%	60%	70%
Prioritatea 5.6. Creșterea atractivității zonei rurale și stabilizarea populației rurale	5.6.1. Dezvoltarea de acțiuni de promovare a oportunităților oferite la nivel local, care să contribuie la reducerea fenomenului de migrație și menținerea populației tinere în zonele rurale (cu accent pe zona montană)	Populația cu vârsta de între 18 ani și 44 ani din mediul rural	50.792 persoane (2020)	-	-
		Rata sărăciei în mediul rural	35,70% (2017)	30%	27%
Prioritatea 5.7. Creșterea calității vieții în mediul rural și încurajarea diversificării economiei rurale	5.7.1. Acțiuni țintite de promovare a atractivității spațiului rural prin renovarea și dezvoltarea integrată a satelor	Numărul comunelor cu rețea de distribuție a apei	36 comune / 53 (2019)	45 / 53	50 / 53
		Numarul localitatilor in care se distribuie gaze naturale	38 comne /53 (2019)	43/53	48/53
		Pondere drumuri comunale modernizate	30,53% (2019)	45%	50%
	5.7.2. Dezvoltarea afacerilor și creșterea oportunităților de locuri de muncă pentru diversificarea economiei locale	Nr. proiecte de tip SMART Village	0 (2020)	3	5

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

Prioritate de dezvoltare	Direcție de acțiune	Indicatori	Nivel de referință	Tendință evolutivă intermediară 2027	Tendință evolutivă finală 2030
O.5.6 - Crearea unui cadru european de guvernare și administrare a județului (OP 1, 3, 5)					
Prioritatea 6.1: Îmbunătățirea competențelor și cunoștințelor resurselor umane din administrația locală, creșterea motivației acestora și a atractivității locurilor de muncă Prioritatea 6.2: Îmbunătățirea procedurilor și organizării în cadrul APL în vederea creșterii nivelului de transparență, eficacitate și eficiență, maximizând procesul către o administrație digitală Prioritatea 6.3: Creșterea capacității strategice a administrațiilor publice și îmbunătățirea capacității acestora de a crea rețele și de a face schimb de cunoștințe și resurse în beneficiul teritoriului și al cetățenilor	6.1.1. Dezvoltarea abilităților resurselor umane prin activități de instruire 6.1.2. Sprijinirea transferului de experiențe în cadrul APL 6.2.1. Consolidarea capacității administrative a APL-urilor în vederea asigurării unei dezvoltări integrate a județului 6.3.1. Întărirea relațiilor de cooperare inter și intra județeană	Valoare proiecte demarate de Consiliul Județean Sibiu în domeniul dezvoltării resurselor umane și administrației	4.906.750 lei (2020)	-	15.000.000

Capitolul 7. Cadrul partenerial pentru elaborarea și/sau implementarea strategiei, inclusiv procesul de consultare publică

Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 este instrumentul prin intermediul căruia județul Sibiu oferă un cadru strategic pentru orientarea comunității pe termen lung către competitivitate și valoare adăugată, prin intermediul unui set de priorități strategice economico-sociale. Setul de priorități a fost dezvoltat, în primul rând, prin intermediul unei analize statistice comprehensive a principalelor domenii de interes ale Consiliului Județean Sibiu. În al doilea rând, strategia a fost elaborată prin implicarea activă a factorilor interesați de la nivelul județului Sibiu.

Procesul consultativ

În cadrul proiectului ”**Sustenabilitate. Inovare. Bunăstare. Includere Socială. Unitate. SIBIU – Strategia 2030**”, finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă, cod SIPOCA 126475, pe lângă elaborarea prezentei Strategii, Consiliului Județean Sibiu a îmbunătățit activitatea de planificare strategică și de fundamentare a deciziilor prin înființarea **Consiliului Consultativ Civic**. Consiliul Consultativ Civic este o platformă de dialog structurat, ce are drept scop asigurarea unei legături funcționale între cetățeni și Consiliul Județean în ceea ce privește programarea strategică, inițierea, finanțarea și implementarea politicilor publice care vizează dezvoltarea economică și socială durabilă și sustenabilă¹⁰⁸. De asemenea, în procesul de elaborare al analizei diagnostic și al Strategiei au fost implicați diverși actori cheie, inclusiv cetățeni, în diverse etape ale acestuia.

În procesul de elaborare a **analizei diagnostic**, au fost organizate următoarele activități de consultare a cadrului partenerial:

- **Consultarea micro-regiunilor:** În perioada de elaborare a analizei diagnostic au fost 6 dezbateri publice cu actori cheie de la nivelul următoarelor micro-regiuni: Țara Secașelor, Valea Târnavelor, Polul urban Sibiu, Țara Oltului, Mărginimea Sibiului. În cadrul acestor întâlniri, desfășurate pe parcursul lunii noiembrie 2020, au fost colectate date calitative cu privire la situația socio-economică a microregiunilor, în special din perspectiva nevoilor și a priorităților de dezvoltare pentru următoarea perioadă de programare.
- **Chestionar adresat cetățenilor:** Pe lângă consultarea actorilor cheie de la nivel de micro-regiune, în perioada de elaborare a analizei diagnostic a fost diseminat, în colaborare cu Consiliul Județean Sibiu, un chestionar de opinie adresat cetățenilor județului. Chestionarul a avut ca rol colectarea de date calitative și cantitative privind opinia cetățenilor județului în relație cu domeniile strategice de interes ale Strategiei. De asemenea, în data de 10 noiembrie 2020 a fost organizată o întâlnire de promovare a chestionarului, în regim de video-conferință și în colaborare cu Consiliul Județean Sibiu. Rezultatele chestionarului au fost folosite atât în elaborarea analizei

¹⁰⁸ H.C.J. Sibiu nr. 269/19.12.2019, Art 2.

diagnostic, cât și în analiza nevoilor, respectiv fundamentarea priorităților de dezvoltare de la nivel județean.

- **Ședințe de lucru privind prioritățile de dezvoltare:** În procesul de elaborare al priorităților de dezvoltare, a existat un permanent dialog cu reprezentanții locali, respectiv Consiliul Județean. Astfel, în data de 13 mai 2021 a fost organizată o întâlnire de lucru cu aparatul de specialitate al Consiliului Județean Sibiu, scopul întâlnirii fiind atât validarea abordării echipei de experți în ceea ce privește prioritățile de dezvoltare, cât și colaborarea activă cu membrii aparatului de specialitate al Consiliului Județean astfel încât prioritățile dezvoltate să nu se afle în conflict direct cu alte priorități strategice ale Consiliului Județean Sibiu. De asemenea, în data de 27 mai 2021 a fost desfășurată o întâlnire de lucru pe aceeași tematică, împreună cu consilierii județeni.
- **Al doilea chestionar adresat cetățenilor:** O dată cu finalizarea priorităților de dezvoltare aferente Strategiei, a diseminat un chestionar către cetățenii județului Sibiu, astfel încât aceștia să își exprime opiniile cu privire la prioritățile identificate. Acesta a fost diseminat în luna Iulie a anului 2021.
- **Focus grupuri privind prioritățile de dezvoltare:** În perioada 28-30 Iunie, au fost susținute focus grupurile privind prioritățile de dezvoltare și măsurile aferente acestora, împreună cu actorii cheie teritoriali. În acest sens, au fost organizate 5 astfel de întâlniri, scopul acestora fiind validarea propunerilor de dezvoltare împreună cu grupul țintă.

De asemenea, portofoliul de proiecte a fost elaborat într-un cadru partenerial. În acest sens, a fost elaborată o fișă standard de proiect, ce a fost diseminată către actorii cheie teritoriali astfel încât aceștia să își dezvolte propriile idei de proiect ce vor face obiectul prezentei strategii de dezvoltare.

Pentru a asigura atât transparența procesului de elaborare a Strategiei, cât și o diseminare extinsă a rezultatelor proiectului "**Sustenabilitate. Inovare. Bunăstare. Incluziune Socială. Unitate. SIBIU – Strategia 2030**", diverse documente finale au fost postate în mediul online pe pagina web a proiectului¹⁰⁹. Astfel, atât rezultatele analizei diagnostic, cât și înregistrările/minutele dezbaterilor publice, respectiv ale focus grupurilor sunt disponibile publicului larg, putând astfel fi transmise atât sugestii cât și observații Consiliului Județean Sibiu, ce vor fi ulterior transmise echipei de elaborare a Strategiei.

¹⁰⁹ <https://www.cjsibiu.ro/evenimente/sustenabilitate-inovare-bunastare-incluziune-sociala-unitate-sibiu-strategia-2030-poca35021126475/>

Capitolul 8. Bibliografie selectivă

1. A.D.I Eco Sibiu (2021). Disponibil online: <https://adecosibiu.ro/> (Accesat Martie 2020)
2. Agenția Națională a Funcționarilor Publici (2020), Raport privind managementul funcțiilor publice și al funcționarilor publici pentru anul 2019, p. 35-36.
3. Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru (2019). Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027 (PDR CENTRU). Analiza socioeconomică a Regiunii Centru, Versiunea Noiembrie 2019, Disponibil online: <HYp://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2019/12/Analiza-socioeconomica-a-Regiunii-Centru.pdf> (Accesat 24 Martie 2021)
4. Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru (2021). Strategia de specializare inteligentă 2021–2027, Disponibil online: <http://www.adrcentru.ro/dez-reg/ssi-centru-consolidata/> (Accesat Martie 2021)
5. Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu (2017). Raport anual privind starea mediului în județul Sibiu, Disponibil Online: <http://apmsb.anpm.ro/rapoarte-anuale1> (Accesat 24 Martie 2021)
6. Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu (2018). Raport anual privind starea mediului în județul Sibiu, Disponibil Online: <http://apmsb.anpm.ro/rapoarte-anuale1> (Accesat 24 Martie 2021)
7. Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu (2019). Raport anual privind starea mediului în județul Sibiu, anul 2019, Disponibil Online: <http://apmsb.anpm.ro/rapoarte-anuale1> (Accesat 24 Martie 2021)
8. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Centrul Transilvaniei (2021). Disponibil online: <http://adicentrultransilvaniei.ro> (Accesat Martie 2020)
9. Asociația Grupului de Acțiune Locală Dealurile Târnavelor (2014). Strategia de dezvoltare 2014 – 2020, GAL Dealurile Târnavelor, Disponibil online: <http://www.tarnava-mare.ro/strategia-de-dezvoltare-locala/> (Accesat Martie 2020)
10. Asociația Grupului de Acțiune Locală Mărginimea Sibiului(2014). Strategia de dezvoltare 2014 – 2020, GAL Mărginimea Sibiului, Disponibil online: <https://galmarginimeasibiului.ro/despre-gal-marginimea-sibiului/> (Accesat Martie 2020)
11. Asociația Grupului de Acțiune Locală Țara Oltului (2014). Strategia de dezvoltare 2014 – 2020, GAL Țara Oltului, Disponibil online: <https://taraoltului.ro/strategie-de-dezvoltare-2014-2020/> (Accesat Martie 2020)
12. Asociația Grupului de Acțiune Locală Valea Hârtibaciului (2014). Strategia de dezvoltare 2014 – 2020, GAL Valea Hârtibaciului, Disponibil online: <https://www.gal-mh.eu/wp-content/uploads/2017/08/SDL-Aprobata-cu-bonusare.pdf> (Accesat Martie 2020)
13. Asociației de Dezvoltare Intercomunitara Econord Sibiu (2021). Disponibil online: <https://econordsibiu.wordpress.com/> (Accesat Martie 2020)
14. Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (2019). Punct Gastronomic Local - Ghid de bune practici de igienă și producție culinară, disponibil la http://www.ansvsa.ro/download/ghiduri_-_toate/ghid_sig_alim_si_sanat_publica/Punct-Gastronomic-Local-Ghid-de-bune-practici-de-igiena-si-productie-culinara.pdf

15. Biblioteca Județeană Astra Sibiu (2021) Raport de Activitate nr. 26/28.01.2021, Școala Populară de Arte și Meserii "Ilie Micu" Sibiu, Disponibil online? <https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2021/02/Raport-activitate-anul-2020-BJASTRA-Sibiu.pdf> (Accesat Martie 2020)
16. Buletinul siguranței rutiere (2019), Raport anual 2019, Ministerul Afacerilor Interne, Direcția Rutieră , Disponibil online: [http://mts.ro/wp-content/uploads/2020/12/IRES_DIAGNOZA-2020-raport-final-MTS.pdf](http://mts.ro/wp-content/uploads/2020/12/IRES_DIAGNOZA-2020-<u>raport-final-MTS.pdf</u); (Martie 2021)
17. CAEN (2021). Secțiunea O Administrație publică și apărare; Asigurări sociale din sistemul public, Disponibil online: <https://caen.ro/diviziune/84-administratie-publica-si-aparare-asigurari-sociale-din-sistemul-public> (Accesat Martie)
18. Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Sibiu (2020) Listă furnizori în contact, Disponibil online: <http://www.cnas.ro/cassb/page/lista-furnizori-in-contract-3.html> (Accesat 24 Martie 2021)
19. CEC. (1999). European Spatial Development Perspective: Towards Balanced and Sustainable Development of the Territory of the EU.
20. Centrul de Studii și Cercetări în Domeniul Culturii (2021), <https://www.culturadata.ro>
21. Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Cindrelul – Junii” Sibiu (2020) Raport de Activitate, 1 ianuarie 2020-31 decembrie 2020, Disponibil online: <HYps://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2021/02/RAPORT-2020-CJCPCT-Cindrelul-Junii-Sibiu-.pdf> (Accesat Martie 2020)
22. Colinele Transilvaniei (2019). Disponibil online: <https://www.colinele-transilvaniei.ro/> (Accesat in 19 Martie)
23. Comisia Comunităților Europene (2008). Rezoluția Parlamentului European din 8 mai 2008 referitoare la Cartea alba privind sportul (2007/2261(INI)), Bruxelles, Disponibil online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=LEGISSUM%3A135010> (Accesat Martie 2020)
24. Comisia Europeană (2004). Directiva 91/271/CEE – Tratarea apelor urbane reziduale, Disponibil online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/LSU/?uri=celex:31991L0271> (Accesat 24 Martie 2021)
25. Comisia Europeană (2015). TENtec Interactive Map Viewer, Disponibil online: <https://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/maps.html> (Accesat 24 Martie 2021)
26. Comisia Națională de Strategie și Prognoză (2021). Protecția principalilor indicatori economico-sociali în profil teritorial 2020-2024. Disponibil online: https://cnp.ro/user/repository/prognoze/PROGNOZA_2020_2024_in_profil_teritorial.pdf (Accesat Martie 2021)
27. Committee on spatial development (CSD) (1999), European Spatial Development Perspective: Towards Balanced and Sustainable Development of the Territory of the EU. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg
28. Consiliul Județean Brașov (2009). Asistența tehnică pentru managementul proiectului “Extinderea si reabilitarea infrastructurii de apa si apa uzata in judetele SIBIU si BRASOV”, Editori: Aecom,

- Escalia Craus, Disponibil Online: https://site.judbrasov.ro/page_MASTER%20PLAN_214.html (Accesat 24 Martie 2021)
29. Consiliul Județean Sibiu (2012). Strategia de dezvoltare a județului Sibiu pentru perioada 2012 – 2020, Disponibil online: https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2015/10/Strategia-de-dezvoltare-a-judetului-Sibiu-pentru-perioada-2012-2020_finala.pdf (Accesat 24 Martie 2021)
30. Consiliul Județean Sibiu (2013). Plan de Amenajare a Teritoriului Județean Sibiu, Disponibil Online: <https://www.cjsibiu.ro/fara-categorie/patj-plan-de-amenajare-a-teritoriului-judetean-sibiu/> (Accesat 24 Martie 2021)
31. Consiliul Județean Sibiu (2016). Informare privind deplasarea delegației oficiale a reprezentanților Raionului Dondușeni, Republica Moldova, la invitația Consiliului Județean Sibiu, în perioada 20 septembrie 2016 - 22 septembrie 2016, Disponibil online: <https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2016/10/INFORMARE-republica-moldova.pdf> (Accesat Martie 2021)
32. Consiliul Județean Sibiu (2017). Informare privind vizita delegației oficiale a reprezentanților Districtului Raska din Republica Serbia, la Sibiu, la invitația Consiliului Județean, în perioada 29-31 mai 2017, Disponibil online: <https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2017/06/informare29-29062017.pdf> (Accesat Martie 2021)
33. Consiliul Județean Sibiu (2019) Informare privind participarea delegației Consiliului Județean Sibiu la întâlnirea departamentală a Parteneriatelor Franco-Române din Rennes, Disponibil online: https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2019/04/SKMBT_C25319041211260.pdf (Accesat Martie 2021)
34. Consiliul Județean Sibiu (2019) Raport privind liberul acces la informațiile de interes public, conform prevederilor Legii nr. 544/2001, în anul 2019. Disponibil online: <https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2020/01/raport-legea-544.pdf> Accesat Martie 2021)
35. Consiliul Județean Sibiu (2019). Informare privind deplasarea delegației din partea Consiliului Județean Sibiu în Regiunea Paderborn – Germania, 26-28 iunie 2017, Disponibil online: <https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2017/08/img-170817112739.pdf> (Accesat Martie 2021)
36. Consiliul Județean Sibiu (2019). Informare privind vizita delegației oficiale a reprezentanților Județului Sibiu în provincia Jangsu, Republica Populară Chineză, în perioada 09-06 octombrie, 2018, Disponibil online: <https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2018/10/Informare-vizita-China-oct-2018-11.pdf> Accesat Martie 2021)
37. Consiliul Județean Sibiu (2019). Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor în Județul Sibiu (2019-2025), Elaborat: EPMC CONSULTING S.R.L. (2019-2025), Disponibil online: https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2020/07/PJGD_Sibiu_2019-2025.pdf (Accesat Martie 2021)
38. Consiliul Județean Sibiu (2019). Regulamentul de Organizare și Funcționare Al Consiliului Civic Consultativ al Județului Sibiu, Anexă la H.C.J. Sibiu nr. 269/ 19.12.2019
39. Consiliul Județean Sibiu (2019). Regulamentului de acordare a premiilor sportivilor și antrenorilor care au obținut rezultate deosebite la nivel național și internațional în anul 2019, Disponibil

- online: <https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2020/01/Regulament-premiere-SPORT-08012020-.pdf> (Accesat Martie 2020)
40. Consiliului Județean Sibiu (2004). Hotărârea nr. 64/2004
 41. Constantin-Alexandru Manda, Renate Weber, Avocatul Poporului, Societatea Academică din România (SAR) (2020). Raportul special privind acordarea bursei pentru elevi la nivel național în anul școlar 2019–2020, Societatea Academică din România, 2020
 42. Cristian Ghingheș (2020). Radiografia fondurilor și politicilor de tineret ale autorităților publice locale din România pentru perioada 2015–2019, Societatea Academică din România, București
 43. Culturadata Interactiv (2020) Consumul cultural non-public în perioada de izolare. Moduri de petrecere a timpului liber și problematica decalajelor digitale, Disponibil online: <https://culturadatainteractiv.ro/tendinte-ale-consumului-cultural-in-pandemie/> (Accesat 24 Martie 2021)
 44. Direcția Județeană de Statistică Sibiu (2020), Disponibil online: <https://sibiu.insse.ro> (Accesat 24 Martie 2021)
 45. Economica.net (2019). SDEE Transilvania Sud și-a propus pentru 2019 investiții de peste 259 milioane lei, 13 apr. 2019, Disponibil online: https://www.economica.net/sdee-transilvania-sud-si-a-propus-pentru-2019-investitii-de-pest-259-milioane-lei_167507.html (Accesat 24 Martie 2021)
 46. ESPON. (2004). ESPON 1.1.1 - Potentials for Polycentric Development in Europe - Final Report. Luxembourg: ESPON Coordination Unit
 47. Grădinaru S.(2020). Raport științific și tehnic, Evaluarea rolului urbanizării în abandonul terenurilor agricole, Proiect "Conceptualizarea rolului urbanizării în abandonul terenurilor agricole".
 48. Grupul de Acțiune Locală "Țara Secașelor", Strategia de Dezvoltare Locală 2014-2020 Disponibil online: <http://tarasecaselor.ro/wp-content/uploads/2021/01/STRATEGIA-DE-DEZVOLTARE-LOCALA-2014-2020-VERSIUNEA-6.pdf> (Accesat Martie 2020)
 49. Grupul de Acțiune Locală Podișul Mediașului (2014), Strategia pentru dezvoltarea teritoriului Podișului Mediașului 2014-2020 , Disponibil online: <http://www.galpm.ro/strategie-gal-pm2020/> (Accesat Martie 2020)
 50. Guvernul României (2000). Ordonanța de Urgență nr. 236 din 24 noiembrie 2000 (*actualizata*), Disponibil online: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/25339> (Accesat 24 Martie 2021)
 51. Guvernul României (2002). Hotărâre Generală nr. 188 din 28 februarie 2002 HG 188/2002 Disponibil online: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/34651> Accesat 24 Martie 2021)
 52. Guvernul României (2005) Hotărâre Generală nr. 351 din 21 aprilie 2005 HG 351/2005 Disponibil online: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/61824> (Accesat 24 Martie 2021)
 53. Guvernul României (2005) Hotărâre Generală nr. 352 din 21 aprilie 2005 HG 352/2005 Disponibil online: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/61585> (Accesat 24 Martie 2021)

54. Guvernul României (2007) Hotărâre Generală nr. 57 din 20 iunie 2007 OUG 57/2007, Publicat în Monitorul Oficial nr. 442 din 29 iunie 2007 Disponibil online: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/83289> (Accesat 24 Martie 2021)
55. Guvernul României (2010) Hotărâre Generală nr. 323 din 31 martie 2010 323/2010, Publicat în Monitorul Oficial nr. 275 din 28 aprilie 2010 Disponibil online: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/118275> (Accesat 24 Martie 2021)
56. Guvernul României (2015). Master Plan General de Transport al României, Disponibil online http://mt.gov.ro/web14/documente/strategie/mpgt/23072015/Master%20Planul%20General%20de%20Transport_iulie_2015_vol%20I.pdf (Accesat 24 Martie 2021)
57. Guvernul României (2019). Ordonanță de Urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ, Monitorul Oficial nr. 555 din 5 iulie 2019
58. Guvernul României (2020). Planul Național de Investiții și Relansare Economică, Disponibil online: https://gov.ro/fisiere/programe_fisiere/Planul_Na%C8%9Bional_de_Investi%C8%9Bii_%C8%99i_Relansare_Economic%C4%83.pdf (Accesat 24 Martie 2021)
59. Guvernul României, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii (2011). Strategia de Transport Intermodal în România 2020, Disponibil online: http://mt.gov.ro/web14/documente/strategie/strategii_sectoriale/strategie_de_transport_intermodal_text.pdf (Accesat 24 Martie 2021)
60. Hague C. and Kirk K. (2003), Polycentricity Scoping Study. Office of the Deputy Prime Minister (ODPM), London.
61. Hallerod, B., Rothstein, B., Nandy, S., Daoud, A. (2013). Bad governance and poor children: a comparative analysis of government efficiency and severe child deprivation in 68 low- and middle-income countries, World Development, august 2013; 48:19-31
62. Holmberg, S. și Rothstein, B. (2012). Good Government: The Relevance of Political Science, Edward Elgar Publishing, 2012.
63. Institutul Național de Statistică (2011). Rezultate definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor – 2011, Disponibil online: [HYPE//www.recensamantromania.ro/wp-content/uploads/2013/07/REZULTATE-DEFINITIVE-RPL_2011.pdf](http://www.recensamantromania.ro/wp-content/uploads/2013/07/REZULTATE-DEFINITIVE-RPL_2011.pdf) (Accesat Martie 2020)
64. Institutul Național de Statistică (2018). Starea economică și socială a României - date statistice Disponibil online: <https://insse.ro/cms/ro/tags/starea-economica-si-sociala-romaniei> (Accesat Martie 2021)
65. Institutul Național de Statistică (2021). PROD din Cercetarea statistică lunară privind indicatorii pe termen scurt în industrie (IND TS) Disponibil online: <https://insse.ro/cms/ro/node/270> (Accesat Martie 2021)
66. Institutul Național de Statistică– Baza de date Tempo online (2020), Disponibil online: <http://statistici.insse.ro/shop/> (Accesat 24 Martie 2021)
67. Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (2019). Studiul „Vitalitatea culturală a orașelor din România” – ediția 2018

68. Jackson, Maria Rosario; Kabwasa-Green, Florence; Herranz, Joaquin (2006), Cultural Vitality in Communities: Interpretation and Indicators. Culture, Creativity, and Communities Program The Urban Institute, 2006
69. Kaufmann, D. Kraay și Zoido-Lobatón (1999) Governance Matters, Policy Research Working Paper 2196, <https://doi.org/10.1596/1813-9450-2196>
70. Meijers E.J., K. Sandberg (2008), Reducing regional disparities by means of polycentric development: panacea or placebo? Scienze Regionali; Italian journal of regional science, 7(2), pp. 71-96.
71. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Agricole (2014). Orientări strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate (2014 – 2020)
72. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (2015), Grupuri de Acțiune Locală: Accent pe inovație, Publicație tematică nr. 30, an II, <http://madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/rndr/buletine-tematice/PT30.pdf>
73. Ministerul Culturii (2016). Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022
74. Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri (2020). Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, Disponibil Online: **HYPERError! Hyperlink reference not valid.**cesat 24 Martie 2021)
75. Ministerul Justiției (2021). Registrul Național ONG, Indexul persoanelor juridice fără scop patrimonial, Disponibil online: <http://www.just.ro/en/registrul-national-ong/> (Accesat Martie 2020)
76. Ministerul Mediului (2019).
77. Ministerul Mediului (2019). Ordinul nr. 724/2019 pentru aprobarea nivelului de intervenție în cazul speciilor de urs și lup, în interesul sănătății și securității populației și în scopul prevenirii unor daune importante, Monitorul Oficial nr. 714 din 04 septembrie 2017
78. Ministerul Mediului și Gospodăriei Apelor (2005). Ordinul nr. 1169/2005 publicată în Monitorul Oficial nr. 714 din 4 septembrie 2017 Disponibil online: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/192825> (Accesat 24 Martie 2021)
79. Ministerul Mediului și Gospodăriei Apelor (2005). Ordinul nr. 1198/2005 publicată în Monitorul Oficial nr. 1.097 din 6 decembrie 2005 Disponibil online: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/66760> (Accesat 24 Martie 2021)
80. Ministerul Tineretului și Sportului (2016). Strategia de Dezvoltare a Sportului în România – perioada 2016 –2032, Ministerul Tineretului și Sportului, Disponibil online: <http://mts.ro/wp-content/uploads/2016/06/STRATEGIE-SPORT-1.pdf> (Accesat Martie 2020)
81. Nordregio (2004), ESPON 1.1.1, (2005), Potentials for polycentric development in Europe, Disponibil online: **(Error! Hyperlink reference not valid.** online/website/content/projects/259/648/file_1174/fr-1 .1.1_revisedfull.pdf) (Accesat Martie 2021)
82. Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM) (2020) Raport anual al Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, 2020 , Disponibil online: <https://osim.ro/despre-osim/rapoarte-anuale/> (Accesat Martie 2021)

83. Ordinul Arhitecților din România (2017). Ghid de arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediul rural – Zonă cu influență săsească, Link
84. Parlamentul României (2001). Lege nr. 350 din 6 iunie 2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, Publicat în Monitorul Oficial nr. 373 din 10 iulie 2001
85. Parlamentul României (2004). Lege nr. 64 din 24 martie 2004 pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, adoptată la Budapesta la 23 noiembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 343 din 20 aprilie 2004, Disponibil online: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/51288> (Accesat 24 Martie 2021)
86. Parlamentul României (2011). Legea educației naționale nr. 1 din 5 ianuarie 2011, Nr. 1/2011, Art. 2(3), Publicat în Monitorul Oficial nr. 18 din 10 ianuarie 2011, Disponibil online: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/125150> (Accesat Martie 2020)
87. QS Quacquarelli Symonds Limited (2021). QS World University Rankings 2021, Disponibil online: <https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2021> (Accesat Martie 2020)
88. Regiei Autonome Aeroportul Internațional Sibiu (2017), Plan de administrație 2017-2021, Disponibil Online: <https://www.sibuiairport.ro/ro/info/interes-public-informatii-publice/>, (Accesat 28 August 2021)
89. Spitalul Clinic Județean de Urgență Sibiu (2020), Disponibil online: **Error! Hyperlink reference not valid.** (Accesat 24 Martie 2021)
90. UNESCO (2003). Convenția pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial din 17.10.2003, Publicat în Monitorul Oficial nr. 17 din 9 ianuarie 2006, Disponibil online: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/67741> (Accesat Martie 2020)
91. WWF (2016) Planul de Management integrat pentru zona Podișul Hârtibaciului-Târnava Mare-Olt 2016, WWF România, Brașov. Accesibil online: <https://natura2000transilvania.ro/library/upload/documents/2016-09-14-16-51-43-ac71b.pdf> (Accesat în 19 Martie 2019)

Capitolul 9. Anexe

Anexa 1 Portofoliu de proiecte

Anexa 2 Monitorizarea strategiei

Listă figuri

Figura nr. 1	Organizarea administrativă a teritoriului, pe categorii de unități administrative	14
Figura nr. 2	– Suprafața totală a județului Sibiu.....	15
Figura nr. 3	Unitățile de relief ale județului	16
Figura nr. 4	- Structura activităților și zonificarea teritoriului județului Sibiu.....	17
Figura nr. 5	- Evoluția populației după domiciliu în județul Sibiu, la 1 ianuarie (2014-2021).....	18
Figura nr. 6	- Distribuția populației pe sexe, la nivelul județului Sibiu (1 ianuarie 2021)	19
Figura nr. 7	- Evoluția ponderii copiilor și persoanelor vârstnice în totalul populației, în perioada 2014-2021, la nivelul județului Sibiu	19
		19
Figura nr. 8	- Sporul natural în județul Sibiu și în Regiunea Centru, în perioada 2014-2020.....	20
Figura nr. 9	- Soldul migratoriu în județul Sibiu și în Regiunea Centru, în perioada 2014-2020.....	20
Figura nr. 10	Emigranți definitivii la nivelul județului Sibiu (2014-2020).....	21
		21
Figura nr. 11	Produsul Intern Brut/locuitor, în perioada 2014-2019 (prețuri curente, UM: lei)	22
		22
Figura nr. 12	Câștigul salarial mediu net lunar, în perioada 2014-2020 (UM: lei)	23
Figura nr. 13	Rata șomajului în perioada 2014-2020 (UM:%)	24
Figura nr. 14	Soldul ISD la nivelul județului Sibiu, în perioada 2016-2020 (date comparabile, UM: milioane euro)	26
Figura nr. 15	Total cereri de înregistrare marcă, la nivelul Regiunii Centru, 2018–2020	30
Figura nr. 16	Personalul didactic din cadrul Centrelor Școlare de Educație Incluzivă, 2020, județul Sibiu	61
Figura nr. 17	Număr elevi din cadrul Centrelor Școlare de Educație Incluzivă, județul Sibiu, 2020	62
Figura nr. 18	Număr de copii depistați ca având tulburări de limbaj, județul Sibiu.....	62
Figura nr. 19	Situația alimentării cu gaze în județul Sibiu	75
Figura nr. 20	Situația alimentării cu apă în județul Sibiu	77
Figura nr. 21	Situația canalizării în județul Sibiu	78
Figura nr. 22	Scoruri obținute pentru Municipiul Sibiu pentru subindicii care au compus indicatorul de vitalitate culturală (2016).....	107
Figura nr. 23	Instituții și companii de spectacole sau concerte, județul Sibiu, 2014-2019.....	108
Figura nr. 24	Evoluția numărului total de volume din bibliotecile de la nivelul județului Sibiu (2014 – 2020)	109

Figura nr. 25	Evoluția numărului de spectatori și auditori în instituțiile de spectacole și concerte de la nivelul județului Sibiu, 2014 - 2020.....	112
Figura nr. 26	Numărul beneficiarilor activităților Muzeului ASTRA 2014-2020.....	117
Figura nr. 27	Distribuția grupelor de vârste la nivelul județului Sibiu (2020)	119
Figura nr. 28	Evoluția populației tinere din totalul populației de la nivelul județului Sibiu (2014–2020) 120	
Figura nr. 29	Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială, pe grupe de vârstă, 2014-2020, UM: %, acoperire națională	122
Figura nr. 30	Rata tinerilor aflați în afara pieței muncii și în afara procesului educațional, UE, 2014–2019 122	
Figura nr. 31	Evoluția numărului de antrenori, instructori și arbitri sportivi din județul Sibiu, în perioada 2014-2020 133	
Figura nr. 32	Dinamica suprafeței agricole cultivate la nivelul județului Sibiu, în perioada 2014-2020 (UM: ha) 139	
Figura nr. 33	Parcul de tractoare și mașini agricole principale în județul Sibiu, intervalul 2014-2020 (UM: număr) 140	
Figura nr. 34	Valoarea producției agricole în județul Sibiu, în perioada 2014-2020 (UM : mii lei) – date comparabile 143	
Figura nr. 35	Valoarea proiectelor contractate în cadrul PNDR 2014-2020 (UM: lei)	143
Figura nr. 36	Variația populației în mediul rural din județul Sibiu, în perioada 2014-2019 (UM: număr persoane) 146	
Figura nr. 37	Organizarea administrativă a teritoriului, pe categorii de unități administrative (UM număr) 148	
Figura nr. 38	Suprafața intravilană la nivelul județului Sibiu 2014 – 2019 (UM: hectare).....	151 151
Figura nr. 39	Dinamica ratei de creștere a numărului mediu de salariați în administrația publică, în perioada 2014-2020, la nivel național, regional și județean (an de referință 2014)	154
Figura nr. 40	- Evoluția ponderii angajaților în administrația publică, pe sexe, la nivelul județului Sibiu, în perioada 2014-2020 (UM:%).....	155
Figura nr. 41	Câștigului salarial nominal mediu net lunar în administrația publică din județul Sibiu, în perioada 2014-2020 (UM: lei, date comparabile)	155
Figura nr. 42	Principii promovate de Uniunea Europeană pentru dezvoltarea teritorială:.....	240
Figura nr. 43	Corelare obiective strategice pe domenii cu obiectivele de politică propuse de Uniunea Europeană 240	
Figura nr. 44	Prezentarea legăturii dintre viziunea strategiei și obiectivele strategice, priorități de dezvoltare, direcții de acțiune și măsuri	241

Listă tabele

Tabel nr. 1	Organizarea administrativă a teritoriului județului Sibiu, pe categorii de unități administrative 14	
Tabel nr. 2	- Principalele cauze de deces în anul 2019 (% din total cazuri)	32
Tabel nr. 3	- Structura incidenței pe clase de boli în județul Sibiu, în perioada 2014-2019	33
Tabel nr. 4	- Categoriile de furnizori de servicii de sănătate	35
Tabel nr. 5	- Beneficiarii și serviciile de asistență medicală comunitară în județul Sibiu, în 2019.....	37
Tabel nr. 6	- Serviciile în unitățile sanitare cu paturi (tip acut și cronic) în perioada 2014-2019	38
Tabel nr. 7	- Evoluția personalului din domeniul medical, în perioada 2014-2019	40
Tabel nr. 8	- Total sume alocate de către CJ Sibiu prin bugetul de venituri și cheltuieli (în lei)	42
Tabel nr. 9	Variația transportului de persoane prin curse regulate în județul Sibiu	71
Tabel nr. 10	Titularii, localizarea și capacitatea energetică a microhidrocentralelor din județul Sibiu..	80
Tabel nr. 11	Suprafața intravilană la nivelul județului Sibiu, mediul urban, 2014 – 2020 (UM: hectare) 150	
Tabel nr. 12	Suprafața spațiilor verzi – comparație România vs județul Sibiu (UM: hectare, %)	151
Potențial.....		220
Potențial.....		220
Tabel nr. 13	Transpunerea obiectivelor de politică europeană în obiective specifice asumate la nivel național 229	
Tabel nr. 14	Transpunerea obiectivelor de politică europeană în programele operaționale de la nivel național 231	
Tabel nr. 15	Structura Planului Național de Redresare și Reziliență.....	232
Tabel nr. 16	Domenii strategice și priorități specifice stabilite la nivelul Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027 234	
Tabel nr. 17	Lista proiectelor prioritare ale Consiliului Județean Sibiu și ale instituțiilor subordonate pentru perioada 2021-2030, realizate în baza fișelor de proiect transmise.....	282